

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

DOĞU TÜRKÇESİ KUR'ÂN TEFSİRİ
(ZÂRİYÂT, TÛR, NECM, KAMER, RAHMÂN, VÂKİA VE HADÎD SURELERİ)
(İNCELEME- TENKİTLİ METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HİLAL ÖZCAN

İSTANBUL 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

DOĞU TÜRKÇESİ KUR'ÂN TEFSİRİ
(ZÂRİYÂT, TÛR, NECM, KAMER, RAHMÂN, VÂKİA VE HADİD SURELERİ)
(İNCELEME- TENKİTLİ METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
HİLAL ÖZCAN

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. GÜLŞEN SEYHAN ALIŞIK

İSTANBUL 2019

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Hilal ÖZCAN'ın **Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Zariyat, Tur, Necm, Kamer, Rahman, Vakıa, Hadid, Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)** konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Özcan TABAKLAR
Üniversitesi İstanbul Üniversitesi

Üye : Prof. Dr. Erdal ŞAHİN
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 22.10.2019 tarih ve 2019/16-06 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT
Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	X
ÖZET.....	XII
ABSTRACT.....	XIII
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ.....	XIV
KISALTMALAR.....	XVI
İŞARETLER.....	XIX
1. İNCELEME.....	1
1.2. TÜRK DİLİNE İLK ÇEVİRİLER VE KUR'ÂN'IN TÜRK DİLİNE ÇEVİRİSİ.....	2
1.2. KUR'ÂN'IN TÜRK DİLİNE İLK ÇEVİRİLERİ.....	3
1.2.1. Anonim Tefsir.....	3
1.2.2. TİEM 73 (Türk İslam Eserleri Müzesi Kur'ân Tercümesi).....	4
1.2.3. Rylands Nüshası.....	5
1.2.4. Taşkent Kur'ân Çevirisi.....	5
1.2.5. Süleymaniye Nüshası (Harezmi Türkçesi Kur'ân Tefsiri).....	6
1.2.6. Süleymaniye Nüshası (Karışık Lehçeli Kur'ân Tefsiri).....	6
1.2.7. Meşhed Nüshası.....	6
1.2.8. Meşhed Nüshası (İki Dilli Satır Arası Kur'ân Çevirisi).....	7
1.2.9. Terceme-i Tefsîr-i Yakûb-i Çerhî.....	7
1.3. ÇEVİRİ TÜRLERİ.....	7
1.3.1. Satırarası Çeviriler.....	7
1.3.2. Tefsirli Çeviriler.....	8
1.3.3. Tefsirler.....	8
1.4. DOĞU TÜRKÇESİ KUR'ÂN TEFSİRİ.....	8
1.4.1. Eserin Nüshaları.....	8
1.4.1.1. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Nüshası.....	9
1.4.1.2. Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi Nüshası.....	10
1.4.2. Eser Üzerine Yapılmış Çalışmalar.....	10
1.4.3. Eser Üzerine Yapılan Tenkitli Metin Çalışması.....	11
1.4.4. Farsça el-Mevahibü'l-Aliyye'nin Doğu Türkçesine ve Osmanlı Türkçesine Çevirisi.....	13
1.5. ESERİN DİLİ VE SAHASI.....	15

1.5.1. Doęu Türkçesinin Tarihi nemi.....	15
1.5.2. Doęu Türkçesinin Genel zellikleri	18
1.5.4. el-Mevahibü'l- Aliyye'nin Kaynakları	19
1.6. YAZIM ZELLİKLERİ.....	21
1.6.1. İkili Yazım.....	21
1.6.2. Harekelendirme	22
1.6.3. Harflerin Noktalandırılması.....	22
1.6.4. Yazım Yanlılıkları	22
1.6.5. Birleşik Sözcüklerin Yazımı	23
1.6.6. Ünlülerin Yazımı	23
1.6.6.1. <i>a</i> ünlüsü	23
1.6.6.2. kapalı <i>e</i> (<i>é</i>) ünlüsü	24
1.6.6.3. <i>e</i> ünlüsü.....	24
1.6.6.4. <i>ı</i> ve <i>i</i> ünlüleri	24
1.6.6.5. <i>o</i> , <i>ö</i> , <i>u</i> ve <i>ü</i> ünlüleri	24
1.6.7. Ünsüzlerin Yazımı	25
1.6.7.1. <i>b</i> , <i>p</i> ünsüzleri	25
1.6.7.2. <i>c</i> , <i></i> ünsüzleri.....	25
1.6.7.2. <i>k</i> , <i>g</i> ünsüzleri	25
1.6.7.2. <i>ng</i> ünsüzü	25
1.6.7.3. <i>s</i> ünsüzü	26
1.6.7.4. <i>t</i> ünsüzü.....	26
1.6.7.5. <i>h</i> ünsüzü	26
1.7.1. ÜNLÜLER	26
1.7.1.1. Kapalı <i>e</i> / <i>é</i> / Meselesi	27
1.7.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu	28
1.7.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	29
1.7.1.2. Ünlülerde Görülen Ses Olayları.....	30
1.7.1.2.1. Yuvarlaklaşma.....	30
1.7.1.2.2. Düzleşme	30
1.7.1.2.2. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi	30
1.7.2. ÜNSÜZLER	31

1.7.2.1. /b/ ünsüzü	31
1.7.2.2.1.1. /d/ ünsüzü	32
1.7.2.3. /g/ ve /ğ/ ünsüzleri	32
1.7.2.4. /k/ ve /k̄/ ünsüzleri.....	33
1.7.2.5. /t/ ünsüzü	34
1.7.2.6. /ng̃/ ünsüzü.....	34
1.7.2.7. /p/ ünsüzü.....	34
1.7.2.8 Ünsüz Uyumu.....	34
1.7.2.9. Ünsüzlerde Görülen Ses Olayları.....	36
1.7.2.9.1. Tonlulaşma.....	36
1.7.2.9.2. Tonsuzlaşma	36
1.7.2.9.3. Ünsüz Yitimi	36
1.7.2.9.4. Ön Seste Ünsüz Türemesi	37
1.7.2.9.4.1. y protezi	37
1.7.2.9.5. İkizleşme.....	37
1.7.2.9.6. Göçüşme	37
1.8. YAPI ÖZELLİKLERİ.....	37
1.8.1. İsim İşletme Ekleri	37
1.8.1.1. Çokluk Eki (لر) +lar	37
1.8.1.2. İyelik Ekleri	37
1.8.1.3. Durum Ekleri.....	38
1.8.1.3.1. İlgi Eki (Genitif) (بِنِك , نِينِك) +Ing̃, +nIng̃.....	38
1.8.1.3.2. Yükleme Durum Eki (Akuzatif) (ن , ی , نِي) +n, +I, +nI	39
1.8.1.3.3. Yönelme Durum Eki (Datif) (قَه , غَه , كَا) +ga/+ge/, +ka/+ke	39
1.8.1.3.4. Bulunma Durum Eki (Lokatif) (دَا) +dA	40
1.8.1.3.5. Ayrılma Durum Eki (Ablatif) (دِن , دِين) +dIn	40
1.8.1.3.6. Eşitlik Durum Eki (Ekvatif) (جَه) +çA	41
1.8.1.3.7. Yön Gösterme Eki (Direktif) (قَارَى , كَارَى) +kari, +geri	41
1.8.1.4. Aitlik Eki (غِي , مِي) +gi/+gi	41
1.8.1.5. Karşılaştırma Eki (رَاك , رَاق) +rak/+rek	42
1.8.2. Bildirme Biçimleri.....	42
1.8.2.1. Geniş Zaman Bildirme Biçimleri	42

1.8.2.1.1. Şahıs Zamirleri ile Kurulan Geniş Zaman Bildirme Biçimi	42
1.8.2.1.2. Yardımcı Fiil ile Kurulan Geniş Zaman Bildirme Biçimi	43
1.8.2.1.3. Yardımcı Fiil ile Kurulan Görülen Geçmiş Zaman Bildirme Biçimi	43
1.8.2.1.4. Yardımcı Fiil Kullanmadan Oluşturulan Bildirme Biçimleri.....	44
1.8.3. Sayı Adları	44
1.8.3.1. Asıl Sayı Adları.....	44
1.8.3.2. Sıra Sayı Adları	44
1.8.3.3. Kesir Sayı Adları	45
1.8.4. Zamirler	45
1.8.4.1. Kişi Zamirleri	45
1.8.4.2. İşaret Zamirleri	49
1.8.4.3. Dönüşlülük Zamirleri	50
1.8.4.4. Bağlama Zamiri.....	51
1.8.4.5. Soru Zamirleri	51
1.8.4.5.1. <i>kim</i>	51
1.8.4.5.2. <i>né</i>	51
1.8.4.5.3. <i>*ka-</i>	51
1.8.4.6. Belirsizlik Zamirleri.....	51
1.8.4.6.1. <i>her</i>	52
1.8.4.6.2. <i>kim</i>	52
1.8.4.6.3. <i>hīç</i>	52
1.8.4.6.4. <i>başka</i>	52
1.8.4.6.5. <i>özge</i>	52
1.8.4.6.6. <i>barça</i>	52
1.8.4.6.7. <i>ba'zı</i>	52
1.8.4.6.8. <i>cem'</i>	52
1.8.4.7. Birliktelik Zamirleri.....	52
1.8.5. Sıfatlar	53
1.8.5.1. Niteleme Sıfatları.....	53
1.8.5.2. Sayı Sıfatları.....	53
1.8.5.2.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	53
1.8.5.2.2. Sıra Sayı Sıfatları	54

1.8.5.2.3. Kesir Sayı Sıfatları	55
1.8.5.3. Soru Sıfatları.....	55
1.8.5.4. Belirsizlik Sıfatları.....	55
1.8.5.5. İşaret Sıfatları.....	56
1.8.6. Zarflar	56
1.8.6.1. Yer/Yön Zarfları	56
1.8.6.2. Zaman Zarfları.....	56
1.8.6.3. Durum Zarfları.....	57
1.8.6.4. Miktar Zarfları.....	57
1.8.6.5. Soru Zarfları.....	57
1.8.7. Edatlar	58
1.8.7.1. Çekim Edatları	58
1.8.7.1.1. Vasıta ve Beraberlik Edatları.....	58
1.8.7.1.2. Sebep Edatları	58
1.8.7.1.3. Benzerlik Edatları	58
1.8.7.1.4. Başkalık Edatları.....	58
1.8.7.1.5. Zaman Edatları	58
1.8.7.1.6. Yer ve Yön Edatları	58
1.8.7.2. Bağlama Edatları.....	59
1.8.7.2.1. Sıralama Edatları	59
1.8.7.2.2. Denkleştirme Edatları.....	59
1.8.7.2.3. Karşılaştırma Edatları.....	59
1.8.7.2.4. Cümle Başı Edatları	60
1.8.7.3. Kuvvetlendirme Edatları	60
1.8.7.4. Soru Edatları	60
1.8.7.6. Cevap Edatları.....	61
1.8.7.7. Ünlemler	61
1.8.7.8. Gösterme Edatları	61
1.8.7.9. Tekrar Edatları	61
1.8.8. Fiil Çekimi.....	62
1.8.8.1. Basit Zamanlı Çekimler.....	62
1.8.8.1.1. Bildirme Kipleri.....	62

1.8.8.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman.....	62
1.8.8.1.1.3. Geniş Zaman.....	63
1.8.8.1.1.4. Şimdiki Zaman	64
1.8.8.1.1.5. Gelecek Zaman	64
1.8.8.1.1.5.1. Mutlak Gelecek Zaman	64
1.8.8.1.1.5.2. Gelecek-İstek.....	65
1.8.8.1.2. Dilek-Tasarlama Kipleri.....	65
1.8.8.1.2.1. Emir Kipi	65
1.8.8.1.2.2. Şart Kipi	66
1.8.8.1.2.3. İstek Kipi.....	66
1.8.8.1.2.4. Gereklilik Kipi	67
1.8.8.2. Birleşik Zamanlı Çekimler	67
1.8.8.2.1. Geniş Zamanın Hikaye Birleşik Çekimi.....	67
1.8.8.2.2. Gelecek Zamanın Hikaye Birleşik Çekimi.....	68
1.8.8.2.3. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikaye Birleşik Çekimi.....	68
1.8.8.2.4. Şart Kipinin Hikaye Birleşik Çekimi	68
1.8.9. BİRLEŞİK FİLLER	69
1.8.9.1. Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiiller	69
1.8.9.1.1. <i>bol-</i> Yardımcı Fiili ile Kurulan Birleşik Fiiller	69
1.8.9.1.2. <i>kıl-</i> Yardımcı Fiili ile Kurulan Birleşik Fiiller.....	69
1.8.9.1.3. <i>bér-</i> Yardımcı Fiili ile Kurulan Birleşik Fiiller.....	70
1.8.9.1.4. <i>ét-</i> Yardımcı Fiili ile Kurulan Birleşik Fiiller	70
1.8.9.2. Tasvir Fiilleri	71
1.8.9.3. Yeterlik Fiilleri	71
1.8.9.4. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller	71
1.8.10. SIFAT FİLLER (PARTİSİP)	72
1.8.10.1. <i>-ğan/-қан/-gen/-ken</i>	72
1.8.10.2. <i>-Ar ve -mAs</i>	72
1.8.11. ZARF FİLLER (GERUNDIUM)	72
1.8.11.1. <i>-A</i>	73
1.8.11.2. <i>-(I)p, -(U)p</i>	73
1.8.11.3. <i>-mAy</i>	73

1.9. SÖZ DİZİMİ	73
1.9.1. Yapısına Göre Cümleler	73
1.9.1.1. Basit Cümleler	73
1.9.1.2. Birleşik Cümleler	74
1.9.1.2.1. Şartlı Birleşik Cümleler	74
1.9.1.2.2. Ki'li Birleşik Cümleler	74
1.9.1.2.3. Bağlı Cümleler	75
1.9.1.2.4. Sıralı Cümleler	75
1.9.2. Yüklem Türüne Göre Cümleler	75
1.9.2.1. İsim Cümleleri	75
1.9.2.2. Fiil Cümleleri	76
1.9.3. Yüklem Yerine Göre Cümleler	76
1.9.3.1. Kurallı Cümleler	76
1.9.3.2. Devrik Cümleler	76
1.9.4. Anlamına Göre Cümleler	77
1.9.4.1. Olumlu Cümle	77
1.9.4.2. Olumsuz Cümle	77
1.9.4.3. Hitap Cümleleri	77
1.9.4.4. Soru Cümleleri	77
1.10. SÖZCÜK YAPIMI	78
1.10.1. İsimden İsim Yapma	78
1.10.1.1. +rak/+rek	78
1.10.1.2. +daş	78
1.10.1.3. +lık/+lik/+luğ/+lük	78
1.10.1.4. +sIz	78
1.10.2. Fiilden İsim Yapma	78
1.10.2.1. -(i)ğ/-(i)g/-(u)ğ/-(ü)g/-(t)k/-(i)k/-(u)k/-(ü)k	78
1.10.2.2. -(U)nç/-(A)nç	78
1.10.2.3. -ğu/-gü	78
1.10.2.4. -(I)ş/-(U)ş	79
1.10.2.5. -(I)m/-(U)m	79
1.10.2.6. -l	79

1.10.2.7. -(U)n/- (I)n/-n	79
1.10.2.8. -I	79
1.10.2.9. -kan/-ğan	79
1.10.2.10. -mUr	79
1.10.2.11. -mak/-mek	79
1.10.3. İsimden Fiil Yapma	79
1.10.3.1. +A	79
1.10.3.2. +IA	79
1.10.4. Fiilden Fiil Yapma	80
1.10.4.1. -(I)ş/- (U)ş-	80
1.10.4.2. -(I)n/- (U)n-	80
1.10.4.3. -(I)l/- (U)l-	80
1.10.4.4. -(A)r-	80
1.10.4.5. -(U)r-	80
1.10.4.6. -ğur/-gür	80
1.10.4.7. -kar/-ker	80
1.10.4.8. -t/- (I)t/- (U)t-	80
1.10.4.9. -tUr/-dUr-	80
1.10.4.10. -ğuz/-güz-	80
1.10.4.11. -sA	80
1.11. SÖZ VARLIĞI	81
1.12. ÇEVİRİ YAZIDA ESAS ALINAN HUSUSLAR	86
2. TENKİTLİ METİN	88
3. DİZİN	180
4. ÖZEL ADLAR DİZİNİ	372
4.1. Kişi Adları	372
4.2. Eser, Ayet ve Sure Adları	378
4.3. Yer ve Coğrafya Adları	380
4.4. Dil, Kavim ve Topluluk Adları	381
5. ARAPÇA İBARELER DİZİNİ	382
SONUÇ	389
6. BİBLİYOGRAFYA	390

7. TIPKIBASIM	398
7.1. TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİ NÜSHASI	399
7.2. YUSUF AĞA KÜTÜPHANESİ NÜSHASI.....	448

ÖNSÖZ

Türk dilinin tarihi süreç boyunca vücuda getirdiği yazılı metinler 6. yüzyıldan itibaren Eski Türkçe Dönemi ile başlayıp günümüze kadar edebi ve yazı dili olarak gelmiştir. İlk çeviri eserler de yine Eski Türkçe Dönemi'nde verilmiştir. Bilhassa Uygur Kağanlığı döneminde dini metinlerin çevirisi yapılmış, bu dönemi takip eden dönemlerde de çeviri faaliyetleri devam etmiştir. Farklı siyasi güçlerin himayesinde bulunan Karahanlı Türkçesi, Harezmi Türkçesi ve Tarihi Kıpçak Türkçesi dönemleri Doğu Türkçesinin temelini oluşturmaktadır. Doğuda Timurlu Devleti bünyesinde gelişen Doğu Türkçesi'nin batıdaki çağdaşı Osmanlı Devleti bünyesinde gelişen Osmanlı Türkçesi ve Tarihi Azerbaycan Türkçesi olmuştur. 20. yüzyıla kadar varlıklarını devam ettirmişlerdir.

Doğu Türkçesi Türk dili tarihinde büyük önem arz etmektedir. Bu Tarihi Türk lehçesinin söz varlığının tespiti noktasında Kur'ân çevirilerinin önemi göz ardı edilemez. Manevi ve dini hassasiyet noktasında kusursuz olarak vücuda getirilen bu faaliyetler Türkçe kelimelerin anlamlarının tespiti hususunda önemli kaynaklardır.

Tez çalışmamıza konu olan Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri, *el-Mevahibü'l-Aliyye* adlı Farsça Kur'ân tefsirinin Doğu Türkçesine çevirisidir. Tefsir-i Hüseyinî olarak bilinen Farsça tefsirin tam adı *el-Mevahibü'l-Aliyye Fî Tefsîri'l-Kelami'r-Rabbaniyye*'dir. 15. yüzyılın sonunda Farsça olarak Hüseyin Vaiz Kaşifî tarafından yazılan eser Ali Şir Nevâyî'ye ithaf edilmiştir. Farsçadan kelime kelime çeviri olması nedeniyle Türk dilinin söz dizimine aykırılıklar tespit edilmiştir. Farsça *el-Mevahibü'l-Aliyye* tefsirinin Osmanlı Türkçesi ile tercüme de bulunmaktadır. Anlamlandırmada bu nüsha da bize büyük ölçüde yardımcı olmuştur.

Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin incelediğimiz ilk nüshası M.1543 istinsah tarihli Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmet Bölümü'nde 16 kayıt numarası ile muhafaza edilmektedir. İkinci nüsha ise M. 1544 istinsah tarihli Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi bünyesinde 42 YU 6624 kayıt numarası ve “Türkçe, Uygurca ve Çağatayca Tefsir” adıyla muhafaza edilmektedir. Tez çalışmamızı oluşturan tenkitli metin çalışmasında Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasının “225a” ve “248b” varak numaraları ile Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi nüshasının “569a” ve “594a” varak numaraları arasında kalan Zariyât, Tûr, Necm, Kamer, Rahmân, Vâkıa ve Hadîd sureleri Topkapı Sarayı nüshası esas alınarak incelenmiştir.

Tez çalışmamızın “İnceleme” bölümünde Türk dilinde ilk çeviri faaliyetleri, Kur'ân'ın Türk diline çevirisi, Türk dilinde ilk Kur'ân çevirileri, Kur'ân çevirisi türleri ve Doğu Türkçesi

Kur'ân Tefsiri üzerine açıklamalar yapıldıktan sonra Doğu Türkçesi'nin tarihi gelişimi ve önemi, sonrasında Doğu Türkçesi Dönemi'nin özellikleri üzerinde durulacaktır. Sonrasında yazım özellikleri, ses bilgisi, yapı bilgisi, söz dizimi ve söz varlığı açısından Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin tez çalışmamıza konu olan bölümleri incelenmiştir. “Metin” bölümünde Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasının II. cildindeki 225a ve 248b varakları arasında bulunan bölüm transkripsiyon harflerine aktarılmış ve Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi nüshasının 569a ve 594a varak numaralarının arasında yer alan bölüm ile karşılaştırılması yapılmıştır. Transkripsiyon çalışmasında Times Turkish Transcription fontundan faydalanılmıştır. Tespit edilen farklılıklar dipnotlarda gösterilmiştir. Metinde yer alan ayetler Arap harfleri ile orijinal biçimleri ile verilmiştir. Transkripsiyonlu metinde ayetler sıra sayılarına göre yazılmıştır. Eksik yazım olarak tespit edilen sözcüklerin eksik olan kısımları “< >” işareti içine yazılmıştır. Varak numaraları “[]”, satır numaraları ise “()” işareti içine yazılmıştır. Çalışmamızın “Dizin” bölümün hazırlanmasında “Türksözsiz” programı kullanılmıştır. Dizin bölümünde metinde yer alan kelimeler alfabetik olarak transkripsiyon harflerine aktarılmış biçimleriyle sıralanmış, hangi dile ait oldukları, metindeki anlamları ve metinde geçtikleri yerler verilmiştir. Kişi, kavim, yer adları ve Arapça ibareler için dizinler ayrı olarak hazırlanmıştır. “Tıpkıbasım” bölümünde Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasının II. cildindeki 225a ve 248b varakları arasındaki bölüm ile Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi nüshasının 569a ve 594a varak numaraları arasındaki bölümün tıpkıbasımları varak numaralarına göre sıralı olarak verilmiştir.

Tez çalışmam boyunca değerli vaktini bana ayıran, lisans ve yüksek lisans öğrenimim boyunca yanımda olan, akademik bilgisini ve tecrübelerini benimle paylaşan ve yardımlarını esirgemeyen yol göstericim, saygıdeğer tez danışmanın Prof. Dr. Gülşen Seyhan Alışık'a teşekkürü bir borç bilirim. Tez çalışmamda her türlü soru ve sorunumla ilgilenen Arş. Gör. Dursaliye Çağlar'a sabrı ve güler yüzü için teşekkür ederim. Tez çalışmam boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen değerli arkadaşlarım Meraç Alam'a ve Ahmet Aksu'ya teşekkürlerimi sunarım. Her türlü zorluğu birlikte aştığım babam Murat Özcan ve annem Nuray Özcan'a teşekkür ederim. Lisans ve Yüksek Lisans öğrenimim boyunca gerek motivasyon gerek arkadaşlıklarıyla bana ve çalışmama destek olan Yasin Karayaz, Ecem Köz, Başak Akgül, Gizem Şengül ve Cansu Irmak'a teşekkür ederim.

Hilal ÖZCAN

İstanbul 2019

ÖZET

Türk dilinin önemli tarihi dönemlerinden geniş bir coğrafyada ve zaman diliminde kullanılan ve en çok yazılı eserin verildiği Doğu Türkçesi dönemi, kültürel olarak da zengin dönemlerden birisidir. Türk dili tarihinin devamlılığı açısından büyük önem arz etmektedir. Eski Türkçe Dönemi'nin devamı niteliğinde olan Karahanlı Türkçesi, Harezm Türkçesi ve Tarihi Kıpçak Türkçesi dönemlerinin üzerine şekillenen Doğu Türkçesi, ortak yazı dili ve edebi dil konumunda 15. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar devam etmiştir.

Tez çalışmamıza konu olan Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri, Farsça el-Mevahibü'l-Aliyye adlı Kur'ân tefsirinin Doğu Türkçesine tercümesidir. Tefsir-i Hüseyinî olarak da bilinen Farsça tefsirin tam adı el-Mevahibü'l-Aliyye Fî Tefsîri'l-Kelami'r-Rabbaniyye'dir. 15. yüzyılın sonunda Hüseyin Vaiz Kaşifi tarafından Farsça olarak yazılan eser Ali Şîr Nevâyî'ye ithaf edilmiştir.

Topkapı Sarayı nüshası 225a - 248b ve Konya Yusuf Ağa nüshası 569a - 594a arasında kalan Zariyat, Tur, Necm, Kamer, Rahman, Vakıa ve Hadid sureleri incelenmiştir. Tez çalışmamız “İnceleme”, “Tenkitli Metin”, Dizin” ve “Tıpkıbasım” olmak üzere dört bölümden ince meydana gelmektedir. “İnceleme” bölümünde Türk dilinde ilk çeviri faaliyetleri, Kur'ân'ın Türk diline çevirisi, Türk dilinde ilk Kur'ân çevirileri, Kur'ân çevirisi türleri, Doğu Türkçesi'nin tarihi gelişimi ve önemi, eserin dili ve sahası, ses bilgisi, yapı bilgisi, söz dizimi ve söz varlığı konuları incelenmiştir. “Metin” bölümünde eser transkripsiyon harflerine aktarılmış ve ilgili iki nüsha arasındaki farklılıklar belirtilmiştir. Metnin “Dizin” bölümü oluşturulup sözcüklere anlamlar verilmiştir. İki nüshanın görselleri “Tıpkıbasım” bölümüne eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğu Türkçesi, Kur'ân, el-Mevahibü'l-Aliyye, Tercüme

ABSTRACT

The period of Eastern Turkish, which is used in a wide geography and time period, which is one of the most important historical periods of Turkish language, is the one where the most written works are given, is one of the culturally rich periods. Turkish language is of great importance for the continuity of its history. Eastern Turkish, which was formed over the periods of Karahanli Turkish, Khwarezm Turkish and Historical Kipchak Turkish, which is the continuation of the Old Turkish Period, continued from the 15th century to the 20th century as a common written and literary language.

The study of our thesis is the translation of the Qur'anic exegesis called Persian al-Mevahibü'l-Aliyye into Eastern Turkish. The full name of the Persian tafsir, also known as Tafsiri Hüseyinî, is al-Mevahibü'l-Aliyye Fi Tefsiri'l-Kelami'r-Rabbaniyye. The work, written in Persian by Hüseyin Vaiz Kaşifi at the end of the 15th century, has been dedicated to Ali Şir Nevâyî.

Zariyat, Tur, Necm, Kamer, Rahman, Vakia and Hadid surahs between Topkapi Palace 225a - 248b and Konya Yusuf Aga copy 569a - 594a have examined. This thesis study consists of four part as "Examination", "Critical Text", "Index" and "Facsimile". In the "Examination" part, first translation activities in Turkish language, translation of Qur'an into Turkish language, first translations of Qur'an in Turkish language, types of translation of Qur'an, historical development and importance of Eastern Turkish, language and field of work, phonetic characteristics, morphological, syntax and vocabulary. In the "Text" part, the work has been transferred to transcription letters and the differences between the two copies are indicated. "Index" section of the text have created and the meanings have given to the words. Images of the two copies have been added to the "Faximile ile section.

Keywords: Eastern Turkish, Quran, al-Mawahib al-Aliyyah, Translation

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	a, ā,	ص	ş
ا	a, ā, e	ض	z, ḍ
ع	,	ط	ṭ
ب	b, p	ظ	ẓ
پ	p	ع	,
ت	t	غ	ġ
ف	s	ف	f
ج	c, ç	ق	q
چ	ç	ك	g, k
ح	ḥ	ه	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ی	n
ذ	z, ḍ	ځ	ṅ
ر	r	و	o, ö, u, ü, v
ز	z	و	a, e, h
ژ	j	ی	ı, i, ī, y, é, ā
س	s	اوخ-	ḥ ^v ā-

ث	س	س	ت
---	---	---	---

KISALTMALAR

a	Yazmada yaprağın ön yüzü
AYIII	Altun Yaruk III
Ar.	Arapça
b	Yazmada yaprağın arka yüzü
BK	Bilge Kağan Abidesi
C.	Cilt
çev.	Çeviren
Çin.	Çince
dk	Derkenar
Enst.	Enstitü
Far.	Farsça
H.	Hicrî
Hz.	Hazret
hzl.	Hazırlayan

HT	Hüen-Tsang
k.a.	Kiři adı
KT/D	Kül Tigin Abidesi Doęu Yüzü
KT/G	Kül Tigin Abidesi Güney Yüzü
KT/K	Kül Tigin Abidesi Kuzey Yüzü
JASSS	The Journal of Academic Social Science Studies
M.	Miladî
Mo.	Moęolca
NF	Nehcü'l-Ferâdis
PKP	Prens Kalyanamkara ve Papamkara
s.	Sayfa
S.	Sayı
Soę.	Soędça
ŞU	Şine Usu Yazıtı
T.	Türkçe
TDAY	Türk Dili Arařtırmaları Yıllıęı

TDK	Türk Dil Kurumu
TDED	Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi
TS	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi
TY1/B	Tonyukuk Abidesi I. Taş Batı Yüzü
Üni.	Üniversite
V	Ünlüleri gösterir.
y.a.	Yer adı
YA	Yusuf Ağa Kütüphanesi Nüshası
yay.	Yayınlayan

İŞARETLER

-	Fiil kök ve gövdelerini işaret eder.
+	İsim kök ve gövdelerini işaret eder.
[]	Yazmadaki varak numarasını gösterir.
()	Yazmadaki satır numarasını gösterir.
<	Buradan gelir.
>	Buraya gider.
<>	Yazmadaki onarılmış bölümlere işaret eder.
*	Tanımlatılmayan sözcük köküne işaret eder.
▪	Deyimleşmiş veya kalıplaşmış ifade.
~	Değişken biçime işaret eder.
→	Karşılaştırınız.

1. İNCELEME

1.2. TÜRK DİLİNE İLK ÇEVİRİLER VE KUR'ÂN'IN TÜRK DİLİNE ÇEVİRİSİ

Türk dilinde çeviri faaliyeti ihtiyacının doğmasında en önemli etken şüphesiz kabul edilmiş olan dindir. Dinler kitleleri peşinden sürüklemiş ve farklı milletlere yayılmasında çeviri faaliyetleri önemli rol oynamıştır. Din kitaplarını anlamak veya anlatmak için çeviriler yapma ihtiyacı doğmuştur. Türklerde de Uygur Kağanlığı döneminde din kitaplarının çeviri faaliyetleri yapılmıştır. Maniheizm ve Budizm dinlerini kabul etmişlerdir ve pek azı da Hristiyanlığın Nesturi mezhebini benimsemiştir. Bu dinlere ait metinlerin çevirileri günümüze ulaşmıştır. Çeviri faaliyetlerinin bu dönemde yapılmasında elbette Uygur kültür medeniyetinin gelişmişliği göz ardı edilemez. Çeviri yapılan dildeki kelimelerin karşılıkları için yeni kelimeler türetmenin yanında çevir yapılan dildeki kelimeyi ödünç alma da söz varlığının genişlemesini sağlamıştır. Bu durum çeviri faaliyetlerinden sonraki süreçte ortaya çıkacak olan özgün Uygur metinlerine temel teşkil etmektedir.

Yüksek kültür seviyesiyle tarih sahnesinde yer almış olan Uygur Türkleri 5. yüzyıldan başlayarak, önceleri kendi boyları, daha sonra da katma diğer Türk boy ve uruklarıyla, siyasi bir birlik vücuda getiren Uygurların inançlarındaki tolerans, varisi buldukları daha önceki Türk dili ve kültürüne sıkı bağlılıkları, yerleşik cemiyet hayatı ile göçebe serbestliğini ayarlamadaki kabiliyetleri, Uygur Türkünü, Türk dili ve kültürünün yeni baştan yapılması gereken yapısının ustası kılmakta gecikmemiştir.¹

Uygurların Doğu Türkistan'a göçüyle birlikte Budizm yaygınlaşmış ve çeviri faaliyetleri de hızlanmıştır. Çeviri faaliyetlerinin Uygurların kültür bakımından gelişmelerini sağlamıştır. Burkancı Uygurların giriştikleri büyük tercüme faaliyeti ile Türkçe belli ve düzenli bir ifade gücü kazanmıştır.²

Budizm dinine ait metinlerin çoğu Çince, Tibetçe, Toharca ve Sanskritçe'den çevrilmiştir. Bu metinler de kendi arasında Sutralar, Abhidharmalar, ölümler kitabı, hikayeler, biyografik metinler, tevbe duaları, büyü metinleri, şiirler, ilahiler, mektuplar, hukuk belgeleri, gökbilim metinleri, sağlık metinleri, fal kitapları olarak tasnif edilmiştir. Maniheizm dinine ait metinler de çeşitli metinler, hikayeler, tevbe duaları, ilahiler gibi başlıklara ayrılmıştır. Nesturi metinlerinin

¹ Ahmet Caferoğlu, *Türk Dili Tarihi*, Akçay Yayınları, Ankara 2015, s.116.

² Şinasi Tekin, "Eski Türkçe", *Türk Dünyası El Kitabı*, 1992, s.3

sayısı oldukça azdır.³ Görülüyor ki hangi din dairesine girilmişse o dinin diline ait dini metinlerin yanında çeşitli eserler de Uygur diline çevrilmiştir. Bu metinlerin büyük bir kısmı Berlin’de Brandenburg Bilimler Akademisinde koruma altındadır. Ayrıca Leningrad, Paris’te Bibliothèque Nationale, Londra’da British Museum, Pekin’de Çin Akademisi, İstanbul’da İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi çatısı altında korunmaktadır. Metinlerin büyük bir kısmı Budizm’e aittir.

Uygurlardan sonra 10. yüzyılda kitleler halinde İslam dini ile tanışan ve kabul eden Karahanlılar islamın kutsal kitabı olan Kur’ân-ı Kerim’i ve birçok islamiyet dönemi metnini Türk diline çevirmiştir. Uygur çeviri geleneği takip edilerek yeni kelimeler ve kavram alanları meydana getirilmiştir. Kur’ân Türk diline tercüme edilmeden önce ilk defa Samanî hükümdarı Mansûr İbn Nûh’un isteğiyle Farsçaya çevrilmiştir. Buhara’da bir heyet tarafından 10. yüzyılda Taberî’nin Kur’ân tefsiri esas alınarak hazırlanan bu Farsça tercüme tam olarak hazırlanan ilk Kur’ân çevirisi olarak kabul edilmiştir.⁴ Bu çeviri bir heyet tarafından yapılmıştır. Heyette İsticab ve Mebus şehirlerinden iki Türk alimin bulunduğunu söyleyen Zeki Velidi Togan Kur’ân Türk diline ilk çevirisinin de bu dönemde yapıldığını, Türk ve İslam Eserleri Müzesi Kütüphanesi’nde korunan ve TİEM 73 olarak bilinen Kur’ân çevirisinin ilk Türkçe Kur’ân tercümesi olduğunu söylemektedir.⁵ M. F. Köprülü’ye göre ilk Türkçe Kur’ân tefsiri 10. yüzyılın sonu 11. yüzyılın başında yazıldığı tahmin edilen Leningrad Asya Halkları Enstitüsü’nde bulunan Kur’ân tefsiridir.⁶ A. İnan’a göre Türk diline yapılan Kur’ân çevirileri Kutadgu Bilig’in çağdaşı olup 11. yüzyılda yazılmıştır.⁷

1.2. KUR’ÂN’IN TÜRK DİLİNE İLK ÇEVİRİLERİ

1.2.1. Anonim Tefsir

Karahanlı dönemine ait olan “Orta Asya Tefsiri” olarak da adlandırılan bu tefsir Peterburg’taki Asya Halkları Enstitüsü Kitaplığındadır. 1914’te Zeki Velidi Togan tarafından Türkistan’da bulunmuştur. Togan, Anonim Tefsir hakkındaki ilk bilgileri yayımlamıştır. Mütercimi, hangi tarihte, nerede ve kim tarafından istinsah edildiği bilinmemektedir. Tefsir ve

³ Budizm ve Maniheizm dini metinlerle ilgili bilgiler belirtilen eserden derlenmiştir: Kemal Erarslan, *Eski Uygur Türkçesi Grameri*, TDK Yayınları, Ankara 2012, s.51.

⁴ Zeki Velidi Togan, *Umumî Türk Tarihine Giriş, Cild I, En Eski Devirlerden 16. Asra Kadar*, Enderun Yayınları, İstanbul 1981, s. 59.

⁵ Zeki Velidi Togan, “Londra ve Tahran’daki İslâmî Yazmalardan Bazılarına Dair”, İTED, C. III/1-2, 1960, s. 35.

⁶ M. Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1980, s. 162-163.

⁷ Abdülkadir İnan, *Kur’ân-ı Kerîm’in Türkçe Tercemeleri Üzerinde Bir İnceleme*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1961, s. 8.

tercüme arası bir özelliktedir. Yazmanın dili ve istinsah yeri hakkında çeşitli görüşler mevcuttur. Barthold, Timur devrine ait olmasının muhtemel olduğunu belirtmiş ve yazmada asıl eserin dilinin kısmen yenileştirilmiş olduğunu, Maverâünnehir’de istinsah edilmiş olabileceğini öne sürmüştür.⁸ Borovkov, 14. yüzyıla veya 15. yüzyıla ait olduğunu ancak içerdiği arkaik özelliklerin 11-14. yüzyılların dil ürünlerine yaklaştırdığını ileri sürmüştür.⁹ Eckmann, yazmadaki satır arası çevirinin dilinin Karahanlı Türkçesi olduğu halde tefsir ve hikayelerin dilinin Harezmi Türkçesi, Kıpçak Türkçesi, Oğuz Türkçesi hatta Çağatay Türkçesi özellikleri gösterdiği ve Çağatay Türkçesi özellikleri göstermesi bakımından 15. yüzyıldan önce yazılmadığı görüşündedir.¹⁰ Kazakbay Mahmudov eserin dil incelemesini yapmış ve çalışmasına yazmanın tıpkıbasımını eklemiştir.¹¹ Yazmanın sözlüğü Borovkov tarafından yayımlanmıştır.¹² Borovkov’un bu yayını Türkçeye çevrilmiş ve düzenlenerek Halil İbrahim Usta ve Ebülfez Amanoğlu tarafından tekrar neşredilmiştir.¹³

1.2.2. TİEM 73 (Türk İslam Eserleri Müzesi Kur’ân Tercümesi)

Muhammed bin el-Hâc Devletşah eş-Şirâzî tarafından 1333/34 yılında istinsah edilen bu yazma Karahanlı dönemine ait olup Kur’ân tercümelerinin en eskisi olarak kabul edilmektedir.¹⁴ Kur’ân’ın satır arası çevirisidir. Bu nüsha Abdulkadir Erdoğan tarafından ilim alemine tanıtılmış ve eserin başından sonuna kadar Oğuz Türkçesi ile tercüme edildiğini belirtmiştir.¹⁵ Z. V. Togan, “Anonim Tefsir’in TİEM 73’ün kopyası olduğunu öne sürmüştür.

⁸ W. Barthold, “Ein Denkmal aus der Zeit der Verbreitung der Islams in Mittelasien”, *Asia Major*, II/1, s. 125-127. Çev: Ahmed Cemal Köprülüzade, “Orta Asyada İslâmiyetin İntişar Ettiği Zamana Ait Bir Abide”, *Türkiyat Mecmuası*, II, 1926 (1928), s. 69-74.

⁹ A. K. Borovkov, “Tsenniy istoçnil dlya istorii uzbekskogo yazıkı”, *Izvestia Akademi Nauk SSSR Otd. Lit. İ yaz.*, VIII/1, s. 67-76.

¹⁰ Janoss Eckmann, “Doğu Türkçesinde Bir Kur’ân Çevirisi (Rylands Nüşası)” *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1967, s. 51-69.

¹¹ Kazakbay Mahmudov, *Turkiy Tefsir (XII-XIII. Asr)*, Taşkent Devlet Şarkşinaslık Enstitüsü, Taşkent 2000.

¹² A. K. Borovkov, *Leksika sredneaziatskogo tefsira XII-XIII vv.*, Moskva 1963.

¹³ A. K. Borovkov - *Orta Asya’da Bulunmuş Kur’ân Tefsirinin Söz Varlığı (XII.XIII. Yüzyıllar)*, Hz. Halil İbrahim Usta - Ebülfez Amanoğlu, TDK, Ankara 2002.

¹⁴ Abdullah Kök, *Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur’ân Tercümesi (TİEM 73 IV-235v/2) Giriş-İnceleme-Metin-Dizin*, Ankara 2004, s. XXI

¹⁵ Abdulkadir Erdoğan, “Kur’ân Tercümelerinin Dil Bakımından Değerleri”, *Vakıflar Dergisi*, I, s. 47-48.

Eckmann yazmanın dilinin 12-13. yüzyıllar Orta Asya İslâmi Türk edebi dilinin durumunu yansıttığını belirtmiştir.¹⁶ Yazma üzerinde dil incelemesi çalışmasını ilk olarak Fahir İz¹⁷ yapmıştır. Suat Ünlü¹⁸ ve Abdullah Kök¹⁹ tarafından doktora tezi yapılmıştır.

1.2.3. Rylands Nüshası

İngiltere’de John Rylands Kütüphanesinde Arabic MSS. 25-38’de kayıtlı olan satır arası çevirili nüshadır. Satır arası çeviride hem Farsça hem de Türkçe çeviri içermektedir. Bu nedenle hacimli olan eserin tamamı 30 cilttir. Ancak 14 cildi mevcuttur. Varaklarda eksiklikler bulunmaktadır. Çeviriye ait iki varak Dublin Chester Beatty Kütüphanesindeki. Yazmanın ne zaman, nerede ve kim tarafından yazıldığı bilinmemekle birlikte başı ve sonu eksiktir. İlk olarak A. Mirgana tarafından tanıtılmıştır.²⁰ Eckmann eserin sözlüğünü hazırlamıştır.²¹ Eserin dili hakkında çeşitli görüşler vardır. Ligeti, Eckmann’ın sözlüğünün sunuş kısmında nüshanın dilinin Harezmi Türkçesi özelliklerinin karıştığı Karahanlı Türkçesi olduğu görüşündedir. Şinasi Tekin, nüshanın Farsça çeviriyi içermesinden dolayı Karahanlı yazı dilinin ilk örneği olarak kabul etmiştir.²² Eserin metnini ve dizinini Aysu Ata hazırlamıştır.²³ Ata, bu nüshanın Kur’ân’ın Türkçeye ilk çevirisi olduğunu ileri sürmüştür.

1.2.4. Taşkent Kur’ân Çevirisi

Özbekistan İlimler Akademisi Ebu Reyhan el Biruni adlı Şarkşinaslık Enstitüsünde 2008 numarada kayıtlı olan Kur’ân çevirisidir. Satır arası Türkçe ve Farsça çeviriden oluşmaktadır. Nerede, ne zaman ve kim tarafından yazıldığı bilinmemektedir. Eksik bir nüshadır. A.A. Semenov

¹⁶ János Eckmann, “Eastern Turkic Translations of the Koran”, *Studia Turcica*, XVII, s. 149-159. “Kur’ân’ın Doğu Türkçesine Tercümesi”, Çev: Ekrem Ural, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, XXI 1973 (1975), s. 15-24.

¹⁷ Fahir İz, “Uygurca Kur’ân Tercümesi”, İstanbul Üniversitesi Türkoloji Disiplini V inci semestre traval’ı, 1936-1937.

¹⁸ Suat Ünlü, *Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur’ân Tercümesi (TİEM 73 235v-450r/7) Giriş-İnceleme-Metin-Dizin*, Ankara 2004.

¹⁹ Abdullah Kök, *Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur’ân Tercümesi (TİEM 73 1v-235v/2) Giriş-İnceleme-Metin-Dizin*, Ankara 2004.

²⁰ A. Mingana, *Catalogue of the Arabic Manuscripts in the John Rylands Library Manchester*, Manchester 1934, s. 27-28.

²¹ János Eckmann, “Eastern Turkic Translations of the Koran”, *Studia Turcica*, XVII, 1971, s. 154.

²² Şinasi Tekin, “Eski Türk Yazı Dillerinin Özellikleri Üzerine Düşünceler ve Bunların Teşekkülü ile Türk Siyasi Birlikleri Arasındaki İlişkiler”, *Tarih ve Toplum*, 101, 9-19.

²³ Aysu Ata, *Karahanlı Türkçesi: Türkçe ilk Kur’ân Tercümesi (Rylands Nüshası): Giriş-Metin-Notlar-Dizin*, TDK Yayınları, Ankara 2004.

tarafından tanıtılmış ve çevirinin 13. yüzyıla ait olduğu ileri sürülmüştür.²⁴ Emek Üşenmez doktora tezi olarak hazırlamıştır.²⁵

1.2.5. Süleymaniye Nüshası (Harezmi Türkçesi Kur'ân Tefsiri)

Süleymaniye Kütüphanesi Hekimoğlu Ali Paşa Camii 2 numarada bulunmaktadır. Satır arası çeviri olan bu yazma her sayfasında 9 satır Arapça 9 satır Türkçe çeviri olmak üzere 18 satırdır. Nerede ve kim tarafından yazıldığı bilinmeyen bu eser 558 varaktır ve istinsah tarihi 1363'tür. Eser üzerine yapılmış tek kapsamlı çalışma Gülten Sağol Yüksekaya'ya aittir.²⁶ Bu çalışma Harvard Üniversitesi tarafından yayımlanmıştır.

1.2.6. Süleymaniye Nüshası (Karışık Lehçeli Kur'ân Tefsiri)

Doğu ve Batı Türkçesi dil özelliklerinin bir arada bulunduğu bu eser Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü'nde nu.3966'da kayıtlıdır. Çevirinin nerede, ne zaman ve kim tarafından yapıldığı bilinmemektedir. Toplam 222 varaktan meydana gelen bu yazmanın başı ve sonu eksiktir. Satır arası çeviridir ve bir sayfada satır sayısı 6 ile 16 arasında değişmektedir. Nuri Yüce tarafından tanıtılmıştır.²⁷

1.2.7. Meşhed Nüshası

İran'ın Meşhed şehrindeki Âstan-i Quds-i Razavi Kütüphanesinde 1007 numarada kayıtlı olan bu yazma toplam 686 sayfadan oluşmaktadır ve her sayfada 11 satır bulunmaktadır. Eserin başında Fatıha suresinin Farsça çevirisi bulunmaktadır ve diğer bölümler Harezmi Türkçesi ile tercüme edilmiştir. Son 13 sure eksiktir. Çevirinin nerede, ne zaman ve kim tarafından yapıldığı bilinmemektedir. Eseri Mehdi Rezaei tanıtmıştır.²⁸

²⁴ A.A. Semenov, "Sobranie vostočnih rukopisey", Akademi Nauk Uzbekskoy 1957, SSSR, IV, s.45-46.

²⁵ Emek Üşenmez, *Eski Kur'ân Tercümelelerinden Özbekistan Nüshası Üzerinde Dil İncelemesi: Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Ekler Dizini*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul 2010.

²⁶ Gülten Sağol, *Harezmi Türkçesi Satır Arası Kur'ân Tercümesi: Giriş-Metin-Sözlük I-II*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1993.

²⁷ Nuri Yüce, "Eine neu entdeckte Handschrift des Mitteltürkischen", Sprach - und Kulturkontakte der Türkischen Völker. (Materialien der zweiten Deutschen Turkologen-Konferenz Rauschholzhausen, 13.-16. Juli 1990, herausgegeben von Jens Peter Laut und Klaus Röhrborn. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 1993. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica Band 37). s. 221-227

²⁸ Mehdi Rezaei, "Harezmi Türkçesiyle Yazılan Bir Kur'an Tercümesi (Meşhed-Âstan-i Quds-i Razavi Nüshası)", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(3), 2016, s. 1094-1113.

1.2.8. Meşhed Nüshası (İki Dilli Satır Arası Kur'ân Çevirisi)

İran'ın Meşhed şehrindeki Âstan-i Quds-i Razavi Kütüphanesi'nde bulunan başka bir Kur'ân çevirisi 2229 numarada kayıtlıdır. 152 varaktan oluşan bu yazma, Kur'ân'ın 4. cüzünün satır arası çevirisidir. Yazmada satır arası Türkçe ve Farsça çeviri bir arada bulunmaktadır. Bu eserde de Harezmi Türkçesi özellikleri görülmektedir. Çevirinin nerede, ne zaman ve kim tarafından yapıldığı belli değildir.²⁹

1.2.9. Terceme-i Tefsîr-i Yakûb-i Çerhî

Özbekistan İlimler Akademisi Ebu Reyhan Birunî adlı Şarkinaslık Enstitüsü Yazma Eserler Bölümü'nde bulunmaktadır. Afganistan'ın Lûgerd şehrinin Çerh köyünde doğan Yakûb b. Osmân b. Mahmûd el-Gaznevî el-Çerhî'nin çok sayıda dini ve tasavvufî eseri bulunmakla beraber Farsça bir Kur'ân tefsiri de bulunmaktadır. Türkçeye çevirisi yapılan Tefsîr-i Ya'kûb-i Çerhî adlı Farsça tefsirinde Fâtiha suresiyle Kur'ân'ın son iki cüzü tefsir edilmiştir. Hemedânî Hacı lakaplı Seyyid Pâdişah Hacı Seyyid Atâî tarafından 1585'te (H. 993) Doğu Türkçesine çevirisi yapılmıştır. Terceme-i Tefsîr-i Yakûb-i Çerhî adıyla bilinen bu çeviri toplam 192 varaktan meydana gelmektedir. Her sayfada 15 satır bulunmaktadır.³⁰

1.3. ÇEVİRİ TÜRLERİ

1.3.1. Satırarası Çeviriler

Kur'ân'ın Arapça metninin satır aralarına tek tek Türkçe karşılıklarının verilmesi esasına dayanır. Arapça sözcüklerin tam olarak karşılık geldiği Türkçe anlamlarının verilmesine dikkat edilmiştir. Böylelikle ilgili dönemde Türk dilinin söz varlığı da tespit edilmiş olur. Çoğunlukla Arapça sözdiziminin Türkçe sözdizimi ile uyum göstermediği bu çevirilerde Türkçe çeviriyi anlamak için Arapça karşılığına bakmak gerekebilir. Arapça ile Türkçe karşılıkların yer aldığı bu çeviri türünün yer aldığı eserler özellikle sözlükbilimi çalışmaları için başvurulabilecek önemli bir kaynaklar arasında yer almaktadır. Rylands Kur'ân Tercümesi hazırlanırken satır arası çeviri yöntemi kullanılmıştır.

²⁹ Özcan Tabaklar - Saidbek Boltabayev, "Çağatayca Mevâhib-i Aliyye (Tefsir-i Hüseyinî) Tercümesi", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 2017; 57: s. 237-258

³⁰ Bu eser hakkındaki bilgiler Emek Üşenmez'in çalışmasından alınmıştır: Emek Üşenmez, "XVI. Yüzyıl Doğu Türkçesiyle Yazılmış Bir Kuran Tefsiri: Terceme-i Tefsir-i Yakub-i Çerhî (H. 993/M. 1585)", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, Sayı: 3/1, 2014, s. 167-190,

1.3.2. Tefsirli Çeviriler

Ayetlere sözcük sözcük karşılık vermesi bakımından da çevirilere benzeyen bu çeviri türünde ilgili ayetin iniş nedeninin açıklaması, hangi olay üzerine indiğini belirtmesi, hadis, kıssa ve hikâyelere de yer verir. Hem sözlükbilim hem de Türkçe sözdizimi bakımından önemli kaynak durumundadırlar. Anonim Tefsir olarak adlandırılan yazmada bazı bölümler satırarası tercüme yöntemiyle, bazı bölümlerin de tefsir yöntemi kullanılarak yazıldığı tercüme türüdür.

1.3.3. Tefsirler

Ayetlere satırarası Türkçe karşılıklar vermek yerine ilgili ayet hakkında uzun açıklamaların yapıldığı; hadis, rivayet, kıssalar ve bazen surelere yapılan göndermelerle açıklamaların desteklendiği çeviri türüdür. Dönemin olayları hakkında da bilgiler edindiğimiz açıklamalar içeren bu çevirilerde Türkçe sözdizimi ayetlerin birebir çevirisine göre daha düzenlidir. Çünkü açıklamalar Türk dilinin dil özelliklerine ve üslubuna göre yapılmaktadır. Eski Anadolu Türkçesi ile yapılmış çevirilerin çoğu bu çeviri türündendir.³¹

1.4. DOĞU TÜRKÇESİ KUR'ÂN TEFSİRİ

Tezimize konu olan Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri olarak adlandırdığımız bu eser 15. yüzyılın sonunda Hüseyin Vaiz Kaşifî tarafından Farsça olarak yazılan Tefsir-i Hüseyinî olarak da bilinen *el-Mevahibü'l-Aliyye Fî Tefsîri'l-Kelami'r-Rabbaniyye* adlı Kur'ân tefsirinin Doğu Türkçesine tercümesidir. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmet Bölümü'nde nu. 16'da kayıtlıdır. Bu nüshayı bilim dünyasına ilk kez János Eckmann tanıtmıştır. Eckmann, Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'ni tanıtmış olduğu yazısında Rylands Kur'ân Tercümesi üzerine bilgi vermekte ve Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'ni de zikretmektedir.³² Ali Şir Nevâyî'ye ithaf edilmiştir. Çevirinin nerede ve kim tarafından yapıldığı bilinmemektedir.

1.4.1. Eserin Nüshaları

Eserin dünya çağında çok sayıda nüshası bulunmaktadır. *el-Mevahibü'l-Aliyye*'nin müellifi tarafından yazılmış olan ilk nüshası Özbekistan İlimler Akademisi Şarkşinaslık Enstitüsü Yazma

³¹ “Çeviri Türleri” başlıklı kısım Gülden Sağol’un şu çalışmasından faydalanılarak hazırlanmıştır: Gülden Sağol, *An Interlinear Translation of the Qur'an Into Khwarazm: Introduction and Text I, Sources of Oriental Languages and Literatures 21, Turkish Sources XIX.*, Harvard University The Department of Near Eastern Languages and Civilizations (1993), s. XXIV-XXV.

³² János Eckmann, “Doğu Türkçesinde Bir Kur'ân Çevirisi (Ryland Nüshası)”, *TDAY Belleten* (1967), s. 53.

Eserler Kütüphanesinde nu. 2181'de bulunmaktadır. *el-Mevahibü'l-Aliyye Fî Tefsîri'l-Kelami'r-Rabbaniyye*'nin sadece Doğu Türkçesine değil Osmanlı Türkçesine de birden fazla çevirisi mevcuttur. İdris-i Bitlisî'nin oğlu olan Ebü'l-Fazl Mehmed Efendi'ye ait Osmanlı Türkçesi ile yazılmış *el-Mevahibü'l-Aliyye Tercümesi* bu çevirilerden biridir. Selanikli Ali bin Veli tarafından *Tercemetü Tefsiri'l-Mevahibi'l-Aliyye* adıyla, Şeyh Ömer Adûlî Niğdevî *el-Mevahibü'l-Aliyye Tercümesi* adıyla Osmanlı Türkçesine çevirisi yapılmıştır.³³ Tez çalışmamızda Doğu Türkçesiyle yazılmış Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası ve Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi nüshası kullanılmıştır.

1.4.1.1. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Nüshası

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmed Bölümü numara 16'da Tesfir-i Çağatâî adıyla kayıtlıdır. 1543 yılında istinsah edilmiştir. Her sayfası 27 satırdan oluşan, 308 varaklık iki ciltten meydana gelmektedir. I. cilt, 400mm. boyunda, 425mm. eninde ve 160mm. uzunluğundadır. II. cilt 460mm. boyunda, 425mm. eninde ve 160mm. uzunluğundadır. Aharlı krem kağıda yazılmıştır. Varaklar genellikle 27 satırdan oluşmaktadır. Ancak bazı varaklarda 28 satır olduğu da diğer çalışmalarda tespit edilmiştir. Birinci cildin başlığı tezhipli ve altın yaldızlı olarak yazılmıştır. Ciltler mıklepli, şemseli ve kahverengi deri ciltle kaplıdır.³⁴ Nestalik hatla yazılan eserde Arapça ayetler, bazı dualar, bazı ibareler ve hadisler harekeli olarak yazılmış ve Türkçe açıklamaları verilmiştir. Ayetlerin üstü kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Üstü siyah mürekkeple çizildiği ya da hiç çizilmediği de görülmüştür. Bazı sözcüklerin üstü ayet olmadığı halde çizilmiştir. Bazı sözcükler yanlış yazılmış ve üstü çizilmiş doğru şekli satırın üst kısmına eklenmiş, bazı sözcüklerin yanlış yazılan kısmının üstü çizilmiş ve doğru şekli satırın üst kısmına eklenmiştir. Derkenara yazılmış kısımları belirtmek için metin içinde derkenar işareti kullanılmıştır. Sure adları kırmızı mürekkeple metnin içinde yer almaktadır. Cüzler ise derkenarın dışına yazılmıştır. Birinci cilt Fatıha suresi ile başlar ve Kehf suresinin son ayeti ile biter. Birinci ciltte 18 sure yer almaktadır. İkinci cilt Meryem Suresi ile başlamaktadır.

³³ Saidbek Boltabayev, *Çağatayca Mevahib-i Aliyye (Tefsir-i Hüseyni) Tercümesi (183b-308b Giriş-Gramer-Metin-Dizin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2017, s. 27-28.

³⁴ Eserin fiziki özellikleri hakkındaki bilgiler Edhem Karatay'ın Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu'ndan alınmıştır: Fehmi Edhem, Karatay, *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*, C. I, s. 6-7.

Tez çalışmamıza konu olan Zâriyât, Tûr, Necm, Kamer, Rahman, Vâkıa⁶ ve Hadîd sureleri yazmanın ikinci cildinde 225a - 248b varak numaraları arasında yer almaktadır ve 23 varaktır.

1.4.1.2. Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi Nüshası

Tezimize konu olan Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin diğer nüshası Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi'nde Türkçe, Uygurca ve Çağatayca Tefsir adıyla nu. 42 YU 6624'te kayıtlıdır. Bu nüshanın da müstensihî belli değildir. İstinsah tarihi 1544 (H. 951) yılıdır. Eser toplam 1304 sayfadan oluşmaktadır ve sayfalarda genellikle 29 satır bulunmaktadır. 30 satır bulunan sayfaları da mevcuttur. Yazma 365mm boyunda ve 248mm enindedir. Nesih hatla yazılmıştır. Tek ciltten oluşan eser siyah meşin ciltle kaplıdır. Cüzler sayfaların derkenarlarına siyah mürekkep ile yazılmıştır. Arapça olan kısımlar bu nüshada da harekeli yazılmıştır. Arap harflerinin noktaları çoğunlukla kullanılmamıştır.

Bu nüshada sure adları genellikle sayfa kenarlarına yazılmış, sure adlarının belirtilmediği kısımlar da bulunmaktadır. Tezimize konu olan ilgili surelerin tamamının adı kırmızı mürekkeple derkenarın dışında belirtilmiştir. Topkapı nüshasında olduğu gibi bu nüshada da ayetlerin üzeri kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Topkapı nüshasında ayet olmamasına rağmen bazı kelimelerin üzeri kırmızı mürekkeple çizildiği tespit edilmiştir. Çalışmamızda Yusuf Ağa nüshasında metin içinde zikredilen eserlerin bazılarının üstü kırmızı mürekkeple çizilmiştir: *Tibyân*. Bu nüshada da ayetlerin bir kısmının üzerinin kırmızı mürekkeple çizilmediği tespit edilmiştir.

Tez çalışmamıza konu alan Zâriyât, Tûr, Necm, Kamer, Rahman, Vakıa⁶ ve Hadîd sureleri bu nüshada 569a - 594a varak aralığındadır ve 25 varaktır.

1.4.2. Eser Üzerine Yapılmış Çalışmalar

Eser üzerinde çok sayıda çalışma yapılmıştır. Topkapı nüshasını ilk olarak János Eckmann³⁵, Konya nüshasını ise ilk olarak Abdülkadir İnan³⁶ tanıtmıştır.

Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri üzerine Hamza Zülfikar Fâtihâ ve Bakara surelerini³⁷, Saidbek Boltabayev ise Tevbe, Yunus, Hud, Yusuf, Rad, İbrahim, Hicr, Nahl surelerini³⁸ doktora

³⁵ János Eckmann, "Doğu Türkçesinde Bir Kur'ân Çevirisi (Rylands Nüshası)", *TDAY Belleten* 1967

³⁶ Abdülkadir İnan, "Şeybanlı Özbekler Çağına Ait Bir Kur'ân Tefsiri", *TDAY Belleten* 1962 (1963), s. 61-66.

³⁷ Hamza Zülfikar, *Çağatayca Kur'ân Tefsiri, Dilbilgisi İncelemesi-Metin-Dizin*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1970

³⁸ Saidbek Boltabayev, *Çağatayca Mevahib-i Aliyye (Tefsir-i Hüseyni) Tercümesi (183b-308b Giriş-Gramer-Metin-Dizin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2017.

tezi olarak; İbrahim Taş Enbiyâ ve Hac surelerini³⁹, Emine Temel Nur ve Furkan surelerini⁴⁰, Dursaliye Çağlar Şuara ve Neml surelerini⁴¹, Hülya Şen Uzunoğlu Kasas, Ankebut ve Rum surelerini⁴², Kübranur Kurtoğlu Lukmân, Secde, Ahzâb surelerini⁴³, Gülşen Arslan Pekgöz Sebe, Fatır ve Yasin surelerini⁴⁴, Samet Onur Mü'min, Fussilet, Şûrâ ve Zuhruf surelerini⁴⁵, Soner Atalan ise Duhân, Câsiye, Ahkaf, Muhammed, Fetih, Hucurât ve Kaf surelerini⁴⁶ yüksek lisans tezi olarak hazırlamışlardır.

Mohammed Shakib Asım da Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Yusuf Ağa Nüshası'nı İsrailiyat açısından incelemiş ve yüksek lisans tezi olarak hazırlamıştır.⁴⁷

1.4.3. Eser Üzerine Yapılan Tenkitli Metin Çalışması

Tenkitli metin çalışmamızda Topkapı Sarayı nüshası ile Konya Yusuf Ağa nüshası arasındaki farklılıklar tespit edilmiştir. Tezimize konu olan Zâriyât, Tûr, Necm, Kamer, Rahman, Vakıa' ve Hadîd sureleri karşılaştırılmıştır. Her iki nüshada da sureler eksiksiz bir şekilde yer almaktadır. Genel olarak şu farklılıklar tespit edilmiştir:

Topkapı Sarayı nüshasında gerek Türkçe gerek Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerin yazımı istisnalar dışında aslına uygundur. Arap harflerinin noktaları ve bazı yerlerde harekeler istikrarlı bir biçimde yazılmıştır. Konya Yusuf Ağa nüshasında ise sözcüklerin büyük çoğunluğunda noktalar yazılmamış ve bazı yerlerde harekeler yazılmamıştır. Ayrıca Topkapı Sarayı nüshasında bulunduğu halde Konya Yusuf Ağa nüshasında bulunmayan sözcük, sözcük

³⁹ İbrahim Taş, *Çağatayca Kur'ân Tefsiri 21a-41b (Giriş-Metin-Dizin)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2001.

⁴⁰ Emine Temel, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Nur ve Furkan Sureleri)(İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.

⁴¹ Dursaliye Çağlar, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Şu'arâ ve Neml Sureleri): İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.

⁴² Hülya Şen Uzunoğlu, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri Kasas, 'Ankebüt ve Rûm sureleri (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.

⁴³ Kübranur Kurtoğlu, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Lukmân, Secde ve Ahzâb sureleri)(İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.

⁴⁴ Gülşen Arslan Pekgöz, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Sebe, Fâtır ve Yasin sureleri)(İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.

⁴⁵ Samet Onur, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Mü'min, Fussilet, Şûrâ ve Zuhruf sureleri) (İnceleme-Tenkitli metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017.

⁴⁶ Soner Atalan, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Duhân, Câsiye, Ahkaf, Muhammed, Fetih, Hucurât ve Kaf Sureleri)(İnceleme- Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017.

⁴⁷ Mohammad Shakib Asım, *Müellifi Meçhul Bir Çağatayca Tefsir ve İsrailiyat Açısından Değerlendirmesi (Peygamber Kıssaları)*, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.

grubu ve satır bulunmaktadır. Karşılaştırma sonucunda tespit edilen farklılıklar dipnotta gösterilmiştir.

Yanlış yazımdan dolayı üstü çizilmiş sözcüklere Topkapı Sarayı nüshasında daha sık rastlanmıştır. Yusuf Ağa nüshasında ise daha nadirdir.

Diğer bir farklılık müstensihlerin aynı anlamı karşılamak için farklı sözcükler tercih etmesidir:

TS [225a/13] ta'alluk : YA [569a/22] mute'allik

TS [225b/2] buyruklarım : YA [569b/11] emrlerin

TS [229a/9] Perverdigârı : YA [573a/28] Yaratkuçısı

TS [229a/10] Yaratkuçısı : YA [573a/29] Āferidegârı

TS [229a/11] cennet : YA [573b/1] uçmağ

TS [231b/20] Allah Te'âlânıng : YA [576a/15] Téngri

Tenkitli metin çalışmamızda iki nüshadan birinde bazı ek, sözcük ve cümlelerin bulunmadığı tespit edilmiştir.

TS [226a/11] olça aytıldı : YA [570a/21] olça yād aytıldı

TS [226a/19] biryān : YA [570b/6] biryān kılgan

TS [226b/2] toğmağka : YA [570b/17] toğmağ

TS [228a/17-18-19] Reşf tercemeside koy ve metin ma'nāsıda kéltür ve bitür kim anıng qahire kudretide ve bālīga kutınıng delili boldu ve anıng kutınıng katıqlıg kudreti metānetining hucceci boluptur ne anıng metānetining iş yapmağıda fağuri ve ne anıng kudretining rūzi bérmeğide ve beze nevāzlığıda kuşuri : YA [573b/12] yok

TS [228b/24] ve gāzāb bile : YA [573a/15] yok

Her iki nüshada 'aleyhi's-selām ve -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- ibarelerinin yazımında farklılıklar görülmüştür.

TS [226a/18] İbrahîm : YA [570b/4] İbrahîm - 'aleyhi's-selâm-

TS [231a/7] -şallallâhu 'aleyhi-ve's-sellem- : YA [576b/1] yok

TS [232a/23] Muḥammed -şallahu 'aleyhi-ve's-sellem-ning : YA [576b/19] Muḥammedning

Bazı sözcüklerde ikili yazım tespit edilmiştir. İki nüsha arasında k/ğ kullanımında farklılıklar görülmektedir. Bu farklar “İkili Yazım” başlığı altında incelenmiştir.

1.4.4. Farsça el-Mevahibü'l-Aliyye'nin Doğu Türkçesine ve Osmanlı Türkçesine Çevirisi

Tefsir-i Hüseyinî olarak da bilinen Farsça *el-Mevahibü'l-Aliyye Tefsiri*'nin tam adı *el-Mevahibü'l-Aliyye Fî Tefsîri'l-Kelami'r-Rabbaniyye*'dir. 15. yüzyılın sonunda Hüseyin Vaiz Kaşifi tarafından Farsça olarak yazılan eser Ali Şir Nevâyî'ye ithaf edilmiştir. Doğu Türkçesinde tercümesi konusunda yazıldığı dönem üzerine görüşler tahminden ibarettir. Kesin bilgilere ulaşılamamıştır.

Dünyanın birçok bölgesinde bu tefsirin fazla sayıda nüshası mevcuttur. *el-Mevahibü'l-Aliyye*'nin müellifi tarafından yazılmış olan ilk nüshası Özbekistan'da Şarkşinaslık Enstitüsü Yazma Eserler Kütüphanesi'nde 2181 kayıt numarası ile muhafaza edilmektedir.⁴⁸ 43 *el-Mevahibü'l-Aliyye*'nin sadece Doğu Türkçesine değil Osmanlı Türkçesine de birden fazla tercümesi mevcuttur. İdris-i Bitlisî'nin oğlu olan Ebü'l-Fazl Mehmed Efendi'ye ait Osmanlı Türkçesi ile yazılmış *el-Mevahibü'l-Aliyye Tercümesi* bu tercümelerden biridir. Selanikli Ali bin Veli tarafından Tercemetü Tefsiri'l-Mevahibi'l-Aliyye (Tercüme-i Tefsir-i Hüseyin el-Kaşifi) adıyla Şeyh Ömer Adûlî Niğdevî *el-Mevahibü'l-Aliyye Tercümesi* adıyla Osmanlı Türkçesine tercüme etmiştir.⁴⁹

Saidbek Boltabayev doktora çalışmasında Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Farsça *el-Mevahibü'l-Aliyye* tercümesi olduğunu iddia etmiş ve bu iddiasını nüshaları karşılaştırarak ispatlamıştır.⁵⁰ Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin *el-Mevahibü'l-Aliyye*'den kelimesi kelimesine

⁴⁸ Saidbek Boltabayev, *Çağatayca Mevahib-i Aliyye (Tefsir-i Hüseyinî) Tercümesi (183b-308b Giriş-Gramer-Metin-Dizin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2017, s. 27-28.

⁴⁹ Abdülhamit Birişik, “Osmanlıca Tefsir Tercümeleri ve Hüseyin Vâiz-i Kâşifi'nin Mevâhib-i Aliyye'si”, İslâmî Araştırmalar, XVII/1, Ankara 2004, s. 62-63.

⁵⁰ Saidbek Boltabayev, age., s. 30-37.

tercüme edildiğinin tespiti yapılmıştır. Bu çalışmayı takip eden Soner Atalan⁵¹ ve Samet Onur⁵², un yüksek lisans tez çalışmalarında Boltabayev'in iddiasını destekleyen Farsça *el-Mevahibü'l-Aliyye*'nin Kastamonu Yazma Eserler Kütüphanesi'nde bulunan H.1154/ M.1741 yılında istinsah edilmiş olan nüshası ve Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Topkapı Sarayı nüshası tez çalışmalarının ilgili bölümleriyle Ömer Adûlî Niğdevî'nin Osmanlı Türkçesine tercümesiyle de karşılaştırmıştır. Ayetlerin bölünüş yerlerinden kullanılan Arapça kelimelere kadar birçok ortaklık tespit edilmiştir.

Bu ispatların yapılmış olmasından hareketle tez çalışmamızda ilgili bölümünde yapılacak olan nüsha karşılaştırmalarında el-Mevahibü'l-Aliyye'nin Osmanlı Türkçesine çevirisi ile Doğu Türkçesine çevirisinin karşılaştırmalarını yapmayı gerekli gördük. Yapılan tefsir tercümelemlerindeki kelime tercihlerinde Doğu Türkçesi çevirisinde Türkçe kelimelerin tercihinin Ömer Adûlî Niğdevî'nin Osmanlı Türkçesi çevirisine göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri Topkapı Sarayı Nüshası	Osmanlı Türkçesi Ömer Adûlî Niğdevî'nin el-Mevahibü'l-Aliyye Çevirisi ⁵³
<p>SÛRETÜ'L-RAHMAN</p> <p>Bismi'llâhi'rraḥmāni'r-raḥīm</p> <p>1. Çün Ḥazret peygamber -ṣallallāhu 'aleyhi ve's-sellem- kāfirlerga raḥman ismidin ḥaber bérdi aytılar biz raḥmanı tanımas biz bu süre nāzil boldı ve aytıpdurlar kim Mekke ili ta'ne urarlar érdiler falān ve falān Qurānı Muḥammedga öğretür bu süre keldi kim الرَّحْمَنُ köp Bağışlağucu Ḥudāvend</p>	<p>SÛRETÜ'L-RAHMAN</p> <p>Bismi'llâhi'rraḥmāni'r-raḥīm</p> <p>1. Çün Ḥazret risālet penāh kāfirler ismden raḥmandan ḥaber verdi diyüyeler biz raḥman bilmezing bu sürede nāzil oldı ve demişler ehl-i Mekke ta'ne uruyar ki falān ve falān Muḥammede te'allüm ederler bu süre geldi ki الرَّحْمَنُ Bahşayış keşīre şāhibi ki anıñ raḥmeti cümle eşyālı ihāta</p>

⁵¹ Soner Atalan, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Duhân, Câsiye, Ahkaf, Muhammed, Fetih, Hucurât ve Kaf Sureleri)*(İnceleme- Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017.

⁵² Samet Onur, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Mü'min, Fussilet, Şûrâ ve Zuhruf sureleri) (İnceleme-Tenkitli metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017.

⁵³ Şeyh Ömer Adûlî Niğdevî, *el-Mevahibü'l-Aliyye*, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Pertev Paşa, nr. 23.

<p>kim anıḡ raḡmeti barça némege tükél yetipdür عَلَّمَ الْقُرْآنَ öğretipdür Qurānı öz ḡabībiḡa ne cebr ve yasar ya'nī āsān aytıpdur anḡa öğretmek ve özgelerge öğretmekni خَلَقَ الْإِنْسَانَ yarattı Hudāy ādemīler cinsini öğretti alarḡa māfi'l-zamīr rūşen kıлмаḡın nuṡk ve kitābet bile yā yarattı ādemni anḡa öğretti bāvücūdka kélťürdi.</p>	<p>etmişdür te'allüm etmişdür عَلَّمَ الْقُرْآنَ Qurānı ḡabībine ne cebr ve yasarıḡnı āsān eytdi aña te'allümi ve ḡayrılara te'allüm etmegi خَلَقَ الْإِنْسَانَ ḡalıḡ eyledi Hudāy cins ādemiyani عَلَّمَهُ النَّبِيَّانَ te'allüm etdi anlara rūşen etmeklik māfi'l-zamīri nuṡk ile ve kitābet ile yā ḡalıḡ eyledi ādemī ve 'ilm anḡa te'allüm eyledi yā vücūda ḡötürdi.</p>
---	---

1.5. ESERİN DİLİ VE SAHASI

1.5.1. Doḡu Türkçesinin Tarihi Önemi

Doḡu Türkçesi 15 – 20. yüzyıllar arasında Doḡu Türklük sahasında varlıḡını sürdürmüştür. Çaḡatay Türkçesi olarak da adlandırılan bu dönem, günümüz Türk lehçelerinden Özbekçe ve Yeni Uygurcaya en yakın olanıdır. Karahanlı, Harezmi edebi dillerini takip eden Timurlular idaresinde gelişmiş olan Çaḡatay dilinin Nevâ'î'nin eserlerinde klasik şeklini aldığı kabul edilmektedir. Doḡu Türkistan ve Orta Asya Türk devletlerinin diploması, resmi ve edebi dili olmasının yanı sıra 19. yüzyılın ortalarına kadar Rusya'nın Oḡuz olmayan müslüman Türklerinin de edebi dili olmuştur. Eski Türkçe döneminden itibaren Türk dilinin tarihi seyri şu şekildedir:

Eski Türkçe Dönemi (6. Yüzyıl – 10. Yüzyıl)

Köktürkçe (6. Yüzyıl – 8. Yüzyıl)

Eski Uygur Türkçesi (8. Yüzyıl – 10. Yüzyıl)

Orta Türkçe Dönemi (11. Yüzyıl – 15. Yüzyıl)

Karahanlı Türkçesi (11. Yüzyıl – 13. Yüzyıl)

Harezmi Türkçesi (14. Yüzyıl)

Tarihi Kıpçak Türkçesi (13. Yüzyıl – 15. Yüzyıl)

- Altın Ordu Kıpçak Türkçesi

- Memlük Kıpçak Türkçesi
- Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi

Doğu Türkçesi (15. Yüzyıl - 20. Yüzyıl)

Eski Anadolu Türkçesi (13. Yüzyıl - 15. Yüzyıl)

Yeni Türkçe (16. Yüzyıl - 20. Yüzyıl)

Doğu Türkçesi (15. Yüzyıl - 20. Yüzyıl)

Osmanlı Türkçesi (16. Yüzyıl - 20. Yüzyıl) (Batı Türkçesi)

Tarihi Azerbaycan Türkçesi (16. yy. - 20. yy.) (Batı Türkçesi)

“Çağatay” Cengiz’in ikinci oğlunun adıdır. Cengiz Han ölümünden önce Moğol İmparatorluğunu çocukları arasında paylaşmıştır. Çağatay Maverainnehir’i (Harezmi hariç), Semireç’i ve Doğu Türkistan’ı aldı. Daha sonra Çungarya, Uygur ülkesi ve Kabul ile Gazne’yi içine alan Pamir sahası da alındı. İli vadisinde payitahtı bulunan Çağatay, Moğollar arasında çok saygı görmüştür. Çağatay’ın adını taşıyan imparatorluk (Çağatay ulusu), Çağatay’ın ölümüyle (1241-1242) oğlu Kara Han’ın idaresine geçti. Kara Han’ın ölümüyle (1347) iki kısma ayrılmıştır. Tuğluk Timur tarafından yeniden birleştirildi.

A.N. Samayloviç “Çağatayca” terimini 15-20. yüzyıllar Orta Asya edebi Türk dili için kullanır. İslami Orta Asya edebi Türk edebiyatını şu şekilde tasnif etmiştir:

1. Karahanlı Türkçesi ve Kaşgar Türkçesi (11-15. yüzyıllar)
2. Kıpçak – Oğuz Türkçesi (13-14. yüzyıllar)
3. Çağatayca (15-19. yüzyıllar)
4. Özbekçe (20. yüzyıl)⁵⁴

⁵⁴ A. N. Samoyloviç, “K istorii literaturnogo sredneaziatsko-toreckogo yazıka: *Mir Ali Şir.*” *Sbornik pyatisotletiyu so dnya rojdeniya*, Leningrad 1928, s.23

F. Köprülü'ye göre Çağatayca 13-14. yüzyıllarda Çağatay İmparatorluğu ve Altın Ordu'nun kültür merkezlerinde gelişmiş Orta Asya edebi şivesi olup klasik şeklini Timurlular zamanında almıştır. Bu şive ile zengin bir edebiyat yaratılmıştır. Köprülü, Çağatayca'yı şu devirlere ayırır:

1. Erken devir Çağataycası (13-14. yüzyıllar)
2. Klasik öncesi Çağatayca (15. yüzyılın ilk yarısı)
3. Klasik Çağatayca (15. yüzyılın ikinci yarısı)
4. Klasik Çağataycanın devamı (16 .yüzyıl)
5. Çöküş devri (17-19. yüzyıllar)⁵⁵

J. Eckmann Çağatay Türkçesinin uğradığı değişiklikleri dikkate alarak şu tasnifi yapmıştır:

1. İlk Çağatayca ve Nevai'den önceki Çağatayca devri (15. Yüzyılın başlarından takriben Nevâyî'nin ilk eserini verdiği 1465 yılına kadar)
2. Klasik Çağatayca devri (1465 – 16. yüzyılın ortaları)
3. Klasik devirden sonraki Çağatay devri (17. yüzyılın sonuna kadar)
4. Son Çağatayca devri (18. –19. yüzyıllar)⁵⁶

Doğu Türkçesi 15. asır ile 20. asır arasındaki süreçte ve Karadeniz'in kuzeyinde Deşt-i Kıpçak olarak bilinen bölgeden Türkistan'ı da dahil ederek Hindistan içlerine kadar uzanan oldukça geniş bir coğrafyada ortak yazı dili seviyesinde kullanılmıştır. Zaman ve coğrafya bakımından bu kadar geniş bir alana yayılan edebi dil ve ortak yazı dilini tanımlamada Doğu Türkçesi terimi yerine “Çağatayca” ve “Çağatay dili”⁵⁷ gibi adlandırmaları kullanmaktan kaçınmak gerekir. Bunun en önemli sebebi bu adlandırmaların söz konusu edebi dil ve ortak yazı dilini tanımlamada zaman ve coğrafya bakımından yetersiz kalmasıdır. Diğer bir sebep ise Çinggis Han ve devleti Moğol olarak tavsif edilirken Çinggis Han'ın yine Moğol olarak tavsif edilen ikinci oğlu

⁵⁵ Fuad Köprülü, “Çağatay Edebiyatı”, İslam Ansiklopedisi III, 1945, s. 270

⁵⁶ Janos Eckmann, *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*, Çev. Osman Fikri Sertkaya, Türk Dil Kurumu, Ankara 2011, s.109-110

⁵⁷ Kemal Eraslan, “Çağatay Edebiyatı”, TDV İslam Ansiklopedisi, C.08, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1994, s. 168.

Çağatay Han'ın adının Türk Dili'nin en önemli ve geniş kapsamlı dönemlerinden birini adlandırmada kullanılmasının sebep olduğu çelişkidir.⁵⁸

1.5.2. Doğu Türkçesinin Genel Özellikleri

Pronominal *n*'nin kullanılmaması:

anasıdın (226a/25), sözidin (226b/7), arasıda (234b/11), eṭrafıdın (234b/21), barçasığa (236b/5)

p > f değişimi:

tofraḳ (225a/9)

İlk hecede *é* sesinin kullanılması:

évürülgey (225a/23), kélgüçi (228b/16), bérilür (229a/5), éşitmegen (239b/20), érlerdin (240b/5)

Kelime ortası ve sonunda *b > w > v* değişimi:

eb > ew > ev (226b/25), ebir- > éwir- > évir- (236b/13), tabar > tawar > tavar

d > ḏ > y değişimi:

kod- > koḏ- > koy- (226a/26), tod- > toḏ > toy- (242b/1), kadḡu > kaḏḡu > kayḡu (247a/14)

k > ḡ değişimi:

yakḡı > yaḡşı (244a/2), tokta- > toḡta- (239a/10)

İki ünlü arasında *k > v* ve *ḡ > v* değişimleri:

yaḡuḡ > yavuḡ (231a/24) , taḡı > daḡı (226b/27)

Söz başında *b*, *k*, ve *t* sesleri genellikle korunmuştur:

bar (239b/26), bérmek (241b/3), kéçe (227a/27), kirdiler (236a/21), taḡ (239b/26), til (246a/18)

Ek uyumsuzluğu:

⁵⁸ C. Eralp Alışık, "Orta Asya Türk-Moğol Tarihçiliğinde Türk Soylu Toplulukların Ortak Tarihî ve Edebî Anlayışı Üzerine Katkılar", XI. Milli Türkoloji Kongresi Bildirileri C. I, 11-13 Kasım 2014, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı Kültürel Etkinlikler Müdürlüğü, İstanbul 2014, s. 173-174.

behresizğa (225b/19), sihrğa (227a/5), tégresiğa (229b/7), nisbetiğa (230b/5), yétmeğay (230b/18), feriştelig (231b/1), merdliğ (234a/2), pākīzelik (240a/7)

1.5.3 Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Ait Olduğu Dönem

Söz konusu eserin yazıldığı dönem, nerede ve kim tarafından tercüme edildiği bilinmemektedir. Abdulkadir İnan, Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Yusuf Ağa Kütüphanesi Nüshası üzerinde yaptığı incelemesinde bu nüshada üç kez “şeyh Ubeydullah kaddese allahu sirrehu” ifadesi geçtiğini tespit etmiş, başka bir ifadede geçen “Şeyh Ubeydullah” adlı zatın Ubeydullah Ahrar olduğunu ve “kaddese allahu sirrehu” ifadesinin de ölmüş şeyhler için kullanıldığını dolayısıyla Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin tercüme edildiği tarihte Ubeydullah Ahrar'ın hayatta olamayacağını yani eserin M. 1490 yılından sonra Şeybânîler döneminde yazıldığını öne sürmüştür. Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri 16. Asır Özbek Hanlıkları döneminden kalma olsa da eserin dili İnan'a göre “klasik ve ağır Çağatayca”dır.⁵⁹

Hamza Zülfikar, Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Ubeydullah Han'a yahut onun teşvik etmiş olduğu eski dile bağlı bir mütercime ait olabileceğini belirtmiştir.⁶⁰ Gülşen Seyhan Alışık da ilgili çalışmasında Ubeydullah Han'ın Doğu Türkçesiyle yazdığı Kur'ân Tefsiri olduğunu ileri sürmüştür.⁶¹

Şeybânîler dönemi tercüme faaliyetlerinin yoğun olduğu bir dönemdir. Farsçadan Doğu Türkçesinde yapılan çeviri sayısı oldukça fazladır. Ubeydullah Han'ın Farsçayı tercüme yapacak hatta eser verecek kadar iyi bildiği bilinmektedir. Bu bilgi dahilinde de Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Ubeydullah Han tarafından yazıldığını söyleyememekteyiz.

1.5.4. el-Mevahibü'l-Aliyye'nin Kaynakları

'Aynü'l-Me'ânî: Muhammed bin Tayfur Secavendi'nin tefsir kitabıdır. Tam adı *'Aynü'l-me'ânî fî tefsîri's-seb'i'l-meşânî* olan bu kitap daha sonra yazılan bazı tefsirlerin kaynakları arasında yer alan mukaddimesinde tefsir usulü, Mekkî-Medenî ayetler, nâsih-mensuh gibi konular üzerinde durulan, kıraat imamları ile râvilerine yer verilen eserde dil ve kıraat farklılıkları ele alınmış, sure başlarında o suredeki harf, kelime ve ayet sayısı belirtilmiş, ayetlerdeki vakıf noktaları

⁵⁹ Abdulkadir İnan, “Şeybanlı Özbekler Çağına Ait Bir Kur'ân Tefsiri”, TDAY Belleten 1962, s. 61.

⁶⁰ Hamza Zülfikar, “Çağatayca Bir Kur'ân Tefsiri”, s. 179.

⁶¹ Gülşen Seyhan Alışık, “Yesevî Takipçisi Olarak Ubeydullah Han”, Türkbilig, S. 18, Ankara 2009, s.21.

gösterilmiş ve ortaya çıkış sebeplerine işaret edilmiş, ahkâm ayetlerinde kısa fikhî izahlar yapılmış ve mezhep imamlarının görüşleri kaydedilmiştir.⁶²

Bahrü'l- Haqâ'îk: Tam adı *Bahrü'l-haqâ'îk ve'l-me'ânî fi tefsîri's-seb'i'l-me'sânî*'dir. Necmeddîn-i Dâye'nin, Anadolu'dan Bağdat'a dönmesinden sonraki uzun dönem içinde kaleme aldığı eser Zâriyât suresinin 18. ayetinde sona erer. Eser bir Kübrevî şeyhi olan Alâüddevle-i Simnânî tarafından tamamlanmıştır.⁶³

Esbâbü'n-nüzûl: Ayet veya surelerin iniş sebeplerini araştıran dalına verilen isim ve bu alanda yazılan eserlerden biridir. Vâhidî tarafından yazılmıştır. Bu konuda kaleme alınan en meşhur eserlerden biridir ve kendisinden sonra yazılan birçok kitaba kaynak teşkil etmiştir.⁶⁴

Keşfü'l-Esrâr: Reşîdüddîn-i Meybüdî'nin Farsça tasavvufî Kur'ân tefsiridir. Tam adı *Keşfü'l-esrâr ve 'uddetü'l-ibrâr* olan eser, döneminin Farsçası açısından olduğu kadar ilk tasavvufî tefsirlerden olması bakımından da önemlidir. Eserin girişinde Müellif tarafından Herevî'nin günümüze ulaşmayan tefsirini görüp okuduğu söylenir.

Keşşâf: Mu'tezile alimlerinden Zemahşerî'nin ağırlıklı olarak dirayet metoduyla yazdığı tefsiridir. Tam adı *el-Keşşâf 'an haqâ'îki gavâmizi't-tenzîl ve 'uyûni'l-eqâvîl fi vücûhi't-te'vîl*'dir. Bazı kaynaklarda el-Keşşâf 'an haqâ'îki't-tenzîli'n-nâtîk 'an deqâ'îki't-te'vîl veya sadece el-Keşşâf 'an haqâ'îki't-tenzîl adıyla zikredilir.

Lübâb: Ali bin Muhammed el-Hazin'in tefsir kitabıdır. Eserin tam adı *Lübâbü't-te'vîl fi me'ânî't-tenzîl*'dir. Müellifin en tanınmış eseri olup daha çok "Tefsîrü'l-Hâzin" olarak adlandırılır. Eserin mukaddimesinde müellif bu tefsiri Begavî'nin Me'âlimü't-tenzîl adlı eserinden özetlediğini belirtmiştir. Ayrıca el-Keşşâf, Mefâtîhu'l-gayb ve Envârü't-tenzîl gibi muteber tefsir kitaplarından topladığı bilgileri de ilave ederek eserini meydana getirdiğini belirtmiştir.⁶⁵

⁶² Tayyar Altıkulaç, "SECÂVENDÎ, Muhammed b. Tayfûr", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 36, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 268.

⁶³ Mehmet Okutan, "Necmeddîn-i Dâye", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 496.

⁶⁴ Abdurrahman Çetin, "Vâhidî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 42, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 439.

⁶⁵ Ali Eroğlu, "HÂZİN, Ali b. Muhammed", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 17, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 126.

Me‘âllim: Ferra el-Begavî'nin *Me‘alimü't-tenzi* adlı tefsir kitabı. Begavî'nin en tanınmış eseri olup ayetleri hadislerle, sahabe ve müfessirlerinin ve daha sonraki alimlerin görüşleriyle açıklamaktadır.⁶⁶

Muvazzıh: Abdülaziz es-Saydalanî el-Merzebanî'nin *el-Muvazzah Fi Meâni'l-Kur'ân ve Keşf Müşkilâti'l-Furkân* adlı eseridir.

Tibyân: Ebu Cafer Muhammed bin Hasan Tusî'nin Tefsirü't-tibyan adlı tefsir kitabıdır et-Eserin tam adı *Tibyân fî tefsîri'l-Şur'ân*'dir. Klasik dönem İmâmiyye Şîası'nın en önemli tefsirlerinden biri kabul edilir. Eserde bazı durumlarda rivayetlere yer verilmekle birlikte müteşâbih ayetler üzerinde durulmuş, Cebriyye, Müşebbihe ve Mücessime gibi grupların görüşleri eleştirilmiş, dinî hükümlerin usulleri hakkında açıklamalar yapılmıştır.⁶⁷

Zâdü'l-Mesîr: Ebu'l-Ferec İbnü'l-Cevzî'nin *Zadü'l-Mesir* adlı tefsir kitabıdır. Zâdü'l-mesîr'in başında müellif tarafından tefsir metodunun ipuçlarını verilmiş, eserde hangi hususların öne çıktığı bildirilmiştir.

1.6. YAZIM ÖZELLİKLERİ

1.6.1. İkili Yazım

TS ve YA nüshalarının tenkitli metin çalışmasında bazı sözcüklerde ikili yazım tespit edilmiştir. İki nüsha arasında k/ğ kullanımında farklılıklar görülmektedir. Ayrıca bazı yapılarda da ikili kullanımlar göze çarpmaktadır.

TS [228b/13] ābādānıġ : YA [573a/5] ābādānıġ

TS [228b/24] tartmaġı : YA [573a/16] tartmaġı

TS [229a/10] tamuġ : YA [573a/29] tamuġ

TS [228b/10] nefhādın : YA [573a/2] nefhāda

TS [234a/13] édi : YA [578b/8] érdi

⁶⁶ Mevlüt Güngör, "BEGAVÎ, Ferrâ", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 05, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 340.

⁶⁷ Abdullah Kahraman, "TÛSÎ, Nasîrüddin", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 41, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 437.

TS [235a/3] atmak : YA [580a/26] atmaq

Ayrıca nüshalarda da kendi içinde ikili yazımlar tespit edilmiştir:

TS açığ (238a/9) ~ açık (227b/3)

TS çağlığı (231b/5) ~ çağlık (245b/8)

TS évirgil (233a/2) ~ évürgil (227b/21)

TS suy (241a/24) ~ su (235a/19)

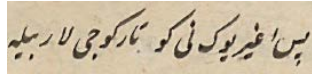
YA uluğrak (586a/26) ~ ulukrakdurlar (590b/17)

1.6.2. Harekelendirme

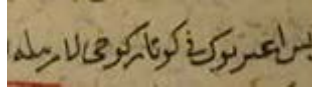
Tez çalışmamızda ayetlerin tamamında, çevirinin içinde yer alan Arapça dualarda, yer ve şahıs adlarında hareke kullanılmıştır. Üstün َ, esre ِ ve ötrenin ُ yanı sıra şedde ّ kullanımı da görülmektedir. Çift okunması gereken bazı seslerde şedde yazılmışsa da şeddenin yazılmadığı sözcükler bulunmaktadır. ایکی ékki, ایکینجی ékkinçi

1.6.3. Harflerin Noktalandırılması

Esas aldığımız Topkapı Sarayı nüshasında harflerin noktaları sınırlı örnekler dışında çoğunlukla yazılmıştır. Konya Yusuf Ağa nüshasında ise çoğunlukla harflerin noktaları yazılmamıştır.

TS [225a/11] pes ağır yükni kötergüçiler bile

YA [569a/19]

1.6.4. Yazım Yanlışlıkları

Tez metninde tespit edilen yazım yanlışlarında hem harf yazımında hatalar hem de sözcük ve ek yazımında hatalar görülmektedir. Metinde tespit edilen yazım yanlışlıkları aşağıdaki gibidir.

TS [227a/23] vahtiyet

TS [234a/9] emti‘a

TS [239b/15] mīveleridege

TS [241a/19] yokturdular

YA [576b/5] könglüngül

1.6.5. Birleşik Sözcüklerin Yazımı

ol-kim (228a/13),

ol-kişige (232b/23),

ol-cihet (237b/16),

muning-dég (239b/2)

1.6.6. Ünlülerin Yazımı

Doğu Türkçesinde dokuz kısa ünlü vardır: *a, e, é, ı, i, o, ö, u, ü*. Uzun ünlülerden *ā, ī, ū* ünlüleri Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerde bulunmaktadır. Doğu Türkçesinin önemli ve karakteristik özelliği kapalı *e (é)* ünlüsünün yazımıdır.

1.6.6.1. *a* ünlüsü

a ünlüsünün kelime başı, ortası ve sonunda yazımında farklılıklar görülmektedir. Kelime başında Türkçe, Arapça ve Farsça kökenli kelimelerde genellikle kelime başı *a-* sesi ʾ ile yazılmıştır. Bazı kelimelerde ʾ biçimindedir.

اغیر ağır (225a/11), آتالب دورلر atalıpdurlar (225a/14), أنت ant (225a/18)

/a/ ünlüsü Türkçe kelimelerde genel olarak kelime ortasında ʾ biçimindedir. Arapça ve Farsça kelimelerde ise kelime ortasında uzun ünlü olan */ā/* sesini göstermek için kullanılır.

ياد yād (225a/9), سمان saman (225a/10), ارزاق erzāq, (225a/13), بوستان būstān (225b/8), تضاد teẓād (227a/4), ياثوشقان yapuşқан (230b/14)

Kelime sonunda Türkçe kelimelerde bazen ʾ ile bazen de ʾ ile gösterilmiştir.

قرا kara (226b/26), يالغانغا yalğanğa (228b/21), بارغا (228a/13)

Arapça ve Farsça kelimelerde kelime sonundaki uzun ünlüleri göstermek için ʾ , kısa ünlüleri göstermek için ʰ kullanılmıştır.

صدقه şadaqa (225b/20), خدا Hudā (229a/17), هوا hevā (237b/26), خرما ḥurmā (235b/10), جزیره cezīre (238a/11), بنده bende (240a/6)

Kelime sonunda Elif-i maksure ile yazılmış kelimeler /ā/ olarak okunmuştur.

معنى ma'nā (230a/15), دینی dünyā (235b/10), موسى Mūsā (236b/4)

1.6.6.2. kapalı e (é) ünlüsü

Türkçe kelimelerde kelime başı ve ilk hecede gösterilen /é/ ünlüsünün yazımı ای ve ی biçimindedir.

ایتکایلار étgeyler (226a/23), évürdim (227a/9), کیلور kélür (231a/22), ایکی ékki (231b/15), تینگری Téngri (232a/9), تیوه téve (233b/21), ایلیک élig (242a/6).

1.6.6.3. e ünlüsü

Kelime başında ve kelime içinde ʾ ile gösterilmiş, kelime sonunda ise ʱ ve ʰ ile gösterilmiştir.

دیوانه dīvāne (227a/20), tartkuçılar tartkuçılar (227a/20), اولجه olça (225b/5), اوزکا özge (225a/27), بيله bile (225a/11), دیوانه dīvāne (227b/17).

1.6.6.4. ı ve i ünlüleri

Tez metnimizde ı ve i ünlüleri kelime başında ای ile gösterilmiştir. Kelime içinde ی ve kelime sonunda ى biçimindedir.

ایسلاماقلیق ıslamaqlıg (237b/14), سببی sebebi (229a/13), یماکی yemegi ve içmegi (229a/12), ایلمکاریلیک ilgerilik (241a/6), یاراتماغی yaratmağı (241b/18)

1.6.6.5. o, ö, u ve ü ünlüleri

Kelime başında o, ö, u ve ü sesleri او ile, kelime ortasında ve sonun و ile gösterilmiştir.

اوشاندق uşandak (227b/26), اوزون uzun (246a/19), اولوش ülüş (248a/26), اونک ong (232a/23), اوندورماک öndürmek (242b/23)

1.6.7. Ünsüzlerin Yazımı

1.6.7.1. *b, p* ünsüzleri

Türkçe sözcüklerin yazımında kelime başı *b* ünsüzü ve kelime sonu *p* ünsüzü Arap harfi ب ile yazılmıştır.

کینک قیلیب (226b/24), کیتوروب ایردی (227b/25), بیرماک (238a/3), بالچق balçık (227a/24) keng kılip (227a/24)

1.6.7.2. *c, ç* ünsüzleri

Türkçe sözcüklerin yazımında ç ünsüzü Arap harfi ج ile yazılmıştır. چ ile yazımı daha seyrek.

چاقلیغ çaklıg (231b/5), کاچقیردی kaçkırdı (236a/6); اولچه olça (239a/18), چوجوک çüçük (227b/3)

1.6.7.2. *k, g* ünsüzleri

Tezimizde *g* ve *k* ünsüzlerini kelime başında, ortasında ve sonunda karşılamak için Arap harfi ک / گ kullanılmıştır.

اوکراتماک (230b/1), بولغایلار bolğaylar (237a/21), کیردیلر kirdiler (226a/15), کیراک kérek (227a/5), öğretmek (237a/21)

1.6.7.2. \widehat{ng} ünsüzü

Eski Türkçeden itibaren Türk yazı sistemlerinde kullanılan \widehat{ng} ünsüzü yani geniz n'si tez metnimizde نك biçiminde iki harfle yazılmıştır. Köktürkçede 𐰽 işareti tek bir harf ile gösterilen bu ünsüz, Eski Uygur Türkçesinde ise iki harfin (n ve g) birleşiminden meydana gelmiştir.

KT/G2: 𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽, T²YN \widehat{G} L¹, tiñla “dinle”

KT/G3: 𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽, B¹WN \widehat{G} Y¹OK, buñ yok “sıkıntı yok”

KT/D35: 𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽, S²W \widehat{N} G \widehat{W} G², süñüg “ok, mızrak”

AYIII/2a/9: 𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽, T¹NGRY, t(e)ngri “tanrı”

AYIII/6a/16: 𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽𐰺𐰽, KWNGWL, kongul “gönül”

AYIII/29b/8 : , MYNG, ming “bin”

Doğu Türkçesinde de Eski Uyghur Türkçesindeki yazım geleneğinin devam ettirildiği görülmektedir.

سونك song (226b/13), تانك tang (231a/5), سنا sangā (242a/1)

1.6.7.3. s ünsüzü

Türkçe kelimelerde /s/ sesi س harfi ile yazılmıştır. Arapça ve Farsça kelimeler س, ص, ث harfleriyle yazılmıştır.

سوكينچ sökinç (241b/5), سوزوك süzük (239b/17), سراى sarāy (246b/13), سجده secde (231b/10), ثواب şevāb (248a/17), صفات şifāt (247b/4),

1.6.7.4. t ünsüzü

Türkçe kelimelerde /t/ ünsüzü yalnızca ت ile yazılmıştır. Arapça ve Farsça kelimeler ط ve ت ile yazılmıştır.

تاموغ tamuğ (225b/4), تىكرالاريدە tégreleride (232a/21), تاصور taşavvur (245b/20), تۇھملار tuhmlar (246b/20), باطل bāṭıl (227b/2), توفان tūfān (235a/22)

1.6.7.5. h ünsüzü

Tez metnimizde Türkçe, Arapça ve Farsça kelimeler /h/ ünsüzü ح, خ ve ه ile yazılmıştır.

خبر ḥaber (226b/7), هلاک helāk (226b/17), هیچ hīç (225a/17), ساحر sāḥir (225a/22), اوخشار oḥşar (245b/1)

1.7. SES ÖZELLİKLERİ

1.7.1. ÜNLÜLER

Tez metnimizde *a, e, é, i, i, o, ö, u* ve *ü* ünlüleri olmak üzere dokuz ünlü bulunmaktadır. Bunlardan dördü kalın ünlü beşi ince ünlüdür. Arapça ve Farsça sözcüklerde *ā, ī* ve *ū* olmak üzere üç uzun ünlü vardır. İlk hecede ع ile gösterilen kapalı e (*é*) ünlüsünün ve و ile gösterilen *o, ö, u* ve *ü* ünlülerinin yazıçevrimindeki karşılıklarının nasıl olacağı hakkında tartışmalar bulunmaktadır.

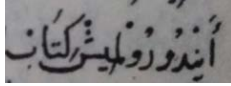
1.7.1.1. Kapalı e /é/ Meselesi

W. Radloff Ana Türkçe’de açık e (e) ünlüsünü kabul etmiş ve bu ünlünün farklı diyalektlerde *i*, *e*, *ie* biçimlerinde geliştiğini veya /e/ biçiminde korunduğunu öne sürmüştür. V. Thomsen ise Orhon Yazıtlarında “beş, yer ve yeti” gibi sözcüklerin ilk hecelerinde görülen *i* ünlü işaretinin yazılmasındaki düzensizliklere dikkat çekmiş ve kapalı e (é)’nin varlığını öne sürmüştür. V. Thomsen Orhon Yazıtlarındaki düzensiz yazılan bu örneklerin Yenisey Yazıtlarında özel bir işaretle “ E ” şeklinde gösterildiğini belirtmiş ve bu işaretin kapalı e (é) olduğunu ortaya koymuştur.⁶⁸

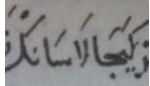
Eski Türkçeden itibaren Harezmi Türkçesine kadar yazımında çelişkilerin görüldüğü kapalı e sesi Harezmi Türkçesi döneminde de devam etmiştir. Ancak bu dönemde dikkat çeken bir eser olan Nehcü’l-Ferâdis’in Yeni Cami nüshasında kapalı e (é) ای ve ایی biçimindedir. J. Eckmann da bu yazımın kapalı e olduğunu kabul etmiştir.

émdi (NF/13-4)

éndürülmiş kitâb (NF/168-12)

kéceleseng (NF/434-15)

Ali Şîr Nevâyî 1499’da yazdığı Muhâkemetü’l-Lugateyn adlı eserinde Türk dilinin Arap harfleriyle yazımı hakkında ayrıntılı bilgiler vermiştir. ع harfinin açık /e/, Farsça /î/ ve kapalı e /é/ ünlüsünü karşıladığını belirtme gereği duymuştur⁶⁹:

“Ve yâyî mişâl üç hareketdin artuğ tapılmas : béz ki Sart kudûd dér ve béz ki mâ ve nahnu ma’ nâsı biledür be bîz ki direfş dérler. Yana bir mişâl, tér ki andın raqîkdür. Oldur ki Sartlar anı ‘arağ ve hoy dérler. Ve tîr ki barıdın arıkdur, oğ ma’ nâsı biledür. Ve bu nev’ alfâz köp üç hareket bile vaz’ kılıpdurlar ki hâlâ şâyidür.”

⁶⁸ Emine Yılmaz Ceylan, “Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü, Türk Dilleri Araştırmaları, Ankara 1991, s. 151.

⁶⁹ Ali Şîr Nevâyî, Muhakemetü’l-Lugateyn (İki Dilin Muhakemesi), Haz. F. Sema Barutçu Özönder, TDK Yayınları, Ankara 1996, s. 175.

Tez metnimizde kapalı e (é) sesinin görüldüğü örnekler : eşitmek (231a/11), évürgil (233a/2), ér (227a/26), ékki (231a/5), ékinige (225b/21), égrilik (248a/15), élig (227b/26), émgek (246b/14), éşiklerni (235a/19), év (226b/25), Tén̄gri (225a/27), kérek (227a/5), kéçe (225b/13), dég, mén, sén, tégreleide (232a/21), tégürdi (231a/24), témür (247b/13), téve (235b/21), kéltür (229a/17), béş (237b/3), bérilipdür (228a/24)

1.7.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçe kelimelerde kalınlık-incecik uyumu ünlülerin kalın (a, ı, o, u) ya da ince (é, e, i, ö, ü) sıradan uyum göstermesidir. Harezmi ve Tarihi Kıpçak Türkçesi metinlerinde Türkçe kalın sıradaki kök ve gövdelere ince sıradan, ince sıradaki kök ve gövdelere kalın sıradan ve alıntı kelimelere uyuma bakılmaksızın kalın sıradan ekler getirildiği görülmektedir. Bu durumun en yaygın olduğu tarihi lehçe ise Doğu Türkçesi olarak karşımıza çıkmaktadır.⁷⁰ Tez metnimizde kalınlık-incecik uyumuna girmeyen pek çok kelime bulunmaktadır. Bu kelimeler genellikle Arapça ve Farsça kökenli kelimelerdir. Doğu Türkçesinde Arapça ve Farsça alıntı sözcüklere getirilen ekler genel olarak kalın sıradan ünlülerden meydana gelir. Bu durum “ek uyumsuzluğu” meselesini de gündeme getirmiştir.

Tez metnimizde +ga /+ka yönelme durum ekinin kalınlık-incecik uyumuna aykırılık gösterdiği örnekler bulunmaktadır:

kehānetka (230a/5), ehadıyyetka (231b/8), ni‘metka (236a/17), kāfirlerga (237a/18), hıdmetiga (226a/15), ehliğa (227a/10), tevḥīdiğa (227b/6), kavmiğa (236b/3)

+lık /+lıg isimden isim yapma ekinin kalınlık-incecik uyumuna aykırı olduğu örneklerle rastlanmıştır:

düşmenliĝ (226a/22), ‘azametliĝ (238b/4), pākīzelik (240a/7), kıymetlik (240b/8), firūtanīliĝ (240b/21), kaderliĝ (241b/16)

-mak fiilden isim yapma ekinin kalınlık-incecik uyumuna aykırılık gösterdiği bir kelime tespit edilmiştir.

⁷⁰ Kemal Eraslan, “Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluĝuna Dair”, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, S. XVIII, İstanbul 1970, s. 113.

yetmak (238b/14)

1.7.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Bir kelimenin ilk hecesi yuvarlak ünlülü ise takip eden hecelerde gelen ünlülerin düz-geniş ya da yuvarlak-dar olması ve ilk hecesi düz ünlülü ise takip eden hecelerdeki ünlülerin düz devam etmesi ile düzlük-yuvarlaklık uyumu sağlanmaktadır. Çalışmamızda düzlük-yuvarlaklık uyumu gösteren kelimeler bulunduğu gibi aykırılık gösteren kelimeler de bulunmaktadır:

Tez metnimizde düzlük-yuvarlaklık uyumu gösteren kök veya gövdelerden örnekler şunlardır:

tozdurğuçılar (225a/9), yalğan (225a/25), türlüğ türlüğ (225b/23), köplüg (242b/2), toğulğan (241a/17), tatılğan (241b/14), yığladı (242a/1), süngeler (242a/18), atalarınğız (242a/20)

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırılık gösteren kök veya gövde örnekleri aşağıdaki gibidir: artuğ (229b/22), yavuğ (231a/24), égreşürler (234b/26), tircüzmek (238b/14), körsetgey (239a/11), tamuğluğlar (239b/1), yatuban (240b/20), yasağuçıların (244b/3), yamğur (244b/12)

Düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulmasına yalnız yuvarlak ünlülü olan *-duğ/-düğ/-tuğ/-tüğ* I. çokluk kişi görülen geçmiş zaman eki, *-tUr/-dUr-* fiilden fiil yapma eki, *-ğuç/-güç/-kuç/-küç* fiilden isim yapma eki, *-ğur/-gür-* fiilden fiil yapma eki ve *-güz-* fiilden fiil yapma eki, *-mUr* fiilden isim yapma eki neden olabilmektedir:

kılduğ (226a/16), yiberdüğ (226b/27), ayttuğ (235b/22), éttük (236a/11), kéltürürler (229b/14), alğuçılar (225b/9), bérgüç (228a/16), tartkuç (226a/2), tégürdi (231a/24), kircüzür (244b/22), tircüzür (246a/24), yamğur (yağmur) (246b/19)

Yalnız düz ünlülü olan *+dIn* ayrılma durum eki, *+ğı* aitlik eki, *+ğıl/+gil/+kıl/+kil* II. teklik kişi emir eki, *+InçI/+UnçI* isimden isim yapma eki ve *+I/+nI* yükleme durum eki de bu uyumu bozmaktadır:

kökün (230b/12), uykuđın (230b/27), bulutđın (243a/3), burunğı (234a/14), oğulğ (231a/4), tüşürgil (230b/11), aytkıl (234b/16), törünç (226a/7), kökn (227a/23), bulutn (227a/10), uşbun (227b/19)

1.7.1.2. Ünlülerde Görülen Ses Olayları

1.7.1.2.1. Yuvarlaklaşma

İlerleyici ünsüz benzeşmesiyle meydana gelen yuvarlaklaşmalar:

okı⁻⁷¹ > okuğay (235a/7)

unit⁻⁷² > unutupdurlar (246b/25)

yori⁻⁷³ > yürügeyler (228b/19)

Dudak ünsüzlerinin etkisiyle meydana gelen yuvarlaklaşmalar:

sebin⁻⁷⁴ > sewin⁻⁷⁵ > sévünmek (229b/17)

soğık⁻⁷⁶ > savuğ (235b/8)

1.7.1.2.2. Düzleşme

kötür⁻⁷⁷ > köter- (240a/21), soğık > savuğ (235b/8)

1.7.1.2.2. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi

könglining < köngül+i+ning (231a/16)

égrilik < égir-i+lik (248a/15)

ayrılmas < ayır-ı-l-mas (226a/25)

ayttı < ayıt-tı (229a/11)

oğlı < oğul+ı (226b/2)

⁷¹ Ahmet Caferoğlu, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 2015, s. 140.

⁷² *age.*, s. 266.

⁷³ *age.*, s. 302.

⁷⁴ BK/D2: Bilge Kağan / Doğu Yüzü, 2. satır, bkz. Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri Boğaziçi Yayınları*, s. 32.

⁷⁵ KB/62: Kutadgu Bilig, 62. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, Yusuf Has Hacıp Kutadgu Bilig I Metin, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1947, s. 23.

⁷⁶ Ahmet Caferoğlu, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, s. 207.

⁷⁷ KT/D11: Kültigin / Doğu Yüzü, 11. satır, bkz. Muharrem Ergin, s. 44.

1.7.2. ÜNSÜZLER

1.7.2.1. /b/ ünsüzü

Eski Türkçede söz başı *b* sesi genellikle korunmuştur. Kelimenin içinde bulunan geniz sesleri yani *n* ve \widehat{ng} etkisiyle kelime başında $b > m$ ses değişimi görülmüştür.

Kelime başında *b*- sesinin korunduğu örnekler:

bağışlar (238b/10), baqtı (234b/15), baylıg (227b/3), bélgülük (234a/21), béşinçi (228a/4), bolursa (244a/19), buyruklarının (225b/2)

Kelime başında *b*- $>$ *m*- ses değişiminin görüldüğü örnekler:

maᅇga (226a/18), munda (229a/2), mundaᅇdur (230a/18), mundın (225a/15), muᅇga (242b/20)

Kelime içinde ve sonunda $b > w > v$ değişimi:

Eski Türkçe dönemini takip eden Karahanlı Türkçesi ve Harezmi Türkçesi dönemlerindeki metinlerde çift dudak *v*'si (*w*) ف harfi ile yazılmıştır. Doğu Türkçesi sahası metni olan tez metnimizde *v* ünsüzü و harfi ile yazılmıştır.

täbä ~ tävä⁷⁸ > tewe⁷⁹ > téve (235b/21)

sebin-⁸⁰ > sewin-⁸¹ > sévünmek (229b/17)

tabar ~ tavar⁸² > tawar⁸³ > tavar (235b/25)

eb⁸⁴ > ew⁸⁵ > év (226b/25)

ebir-⁸⁶ > ewür-⁸⁷ > évür- (227a/2) ~ évir- (230b/2)

⁷⁸ Ahmet Caferoğlu, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, s. 235

⁷⁹ NF 20/16, bkz. Nehcü'l-Ferādīs, Uştmaᅇlarınᅇ Açuq Yolu, Cennetlerin Açık Yolu, s. 15.

⁸⁰ BK/D2: Bilge Kaᅇan / Doᅇu Yüzü, 2. satır, bkz. Muharrem Ergin, Orhun Abideleri, s. 32.

⁸¹ KB/62: Kutadgu Bilig, 62. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, Yusuf Has Hacip Kutadgu Bilig I Metin, s. 23.

⁸² Ahmet Caferoğlu, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, s. 218, 228.

⁸³ KB/485: Kutadgu Bilig, 485. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, Yusuf Has Hacip Kutadgu Bilig I Metin, s. 63.

⁸⁴ BK/D32: Bilge Kaᅇan / Doᅇu Yüzü, 32. satır, bkz. Muharrem Ergin, Orhun Abideleri, s. 46.

⁸⁵ KB/1418: Kutadgu Bilig, 1418. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, Yusuf Has Hacip Kutadgu Bilig I Metin, s. 159.

⁸⁶ BK/D25 : Bilge Kaᅇan / Doᅇu Yüzü, 25. Satır, bkz. Muharrem Ergin, Orhun Abideleri, s. 76.

⁸⁷ İlk Kur'ân Tercümesi (Rylands Nüşhası) 68a/01 bkz. Aysu Ata, İlk Kur'ân Tercümesi (Rylands Nüşhası) Karahanlı Türkçesi (Giriş-Metin-Notlar-Dizin), TDK Yayınları, Ankara 2004, s. 30.

Eski Türkçe döneminde kelime sonu *-b* ünsüzünün korunduğu kelimelerin Doğu Türkçesi dönemi metni olan tez metnimizde düştüğü görülür:

sub⁸⁸ > suw⁸⁹ > suv⁹⁰ > su (235a/19)

1.7.2.2.1.1. /d/ ünsüzü

Eski Türkçede kelime içinde ve sonundaki bazı *d* ünsüzleri Karahanlı ve Harezmi Türkçesi dönemlerine ait metinlerde *ḍ* olarak görülmektedir. Tez metnimizde bu ses değişimini *y* sesi takip eder.

Kelime içinde ve sonunda *d* > *ḍ* > *y* değişimi:

ḳadḡu⁹¹ > ḳadḡu⁹² > ḳayḡu (239a/22)

adaḳ⁹³ > aḳaḳ⁹⁴ > ayak (229b/5)

tod⁹⁵ > toḍ⁹⁶ > toy-durḡaylar (242b/1)

kod⁹⁷ > koḍ⁹⁸ > ḳoy-dı (226a/20)

udı⁹⁹ > uḍı¹⁰⁰ > uyu-klar (225b/11)

adıḳ¹⁰¹ > aḳır¹⁰² > ayır-urlar (225a/10)

1.7.2.3. /g/ ve /ḡ/ ünsüzleri

Kelime içinde *-g* ve *-ḡ* seslerinin korunduğu örnekler:

⁸⁸ KT/D11: Kül Tigin / Doğu Yüzü, 11. satır, bkz. Muharrem Ergin, Orhun Abideleri, s. 12.

⁸⁹ NF 26/9, bkz. Nehcü'l-Ferâdis, Uşmağların Açuq Yolu, Cennetlerin Açık Yolu, s. 71

⁹⁰ Ahmet Caferoğlu, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, s. 212.

⁹¹ Ahmet Caferoğlu, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, s. 230, 235.

⁹² KB/62: Kutadgu Bilig, 62. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, Yusuf Has Hacıp Kutadgu Bilig I Metin, s. 23.

⁹³ KT/K7: Kül Tigin Abidesi/ Kuzey Yüzü, 7. satır, bkz. Muharrem Ergin, Orhun Abideleri, s. 26.

⁹⁴ KB/374: Kutadgu Bilig, 374. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, Yusuf Has Hacıp Kutadgu Bilig I Metin, s. 52.

⁹⁵ KT/G8: Kül Tigin Abidesi/ Güney Yüzü, 7. satır, bkz. Muharrem Ergin, Orhun Abideleri, s. 36.

⁹⁶ KB/923: Kutadgu Bilig, 923. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, Yusuf Has Hacıp Kutadgu Bilig I Metin, s. 109.

⁹⁷ TY1/B2: Tonyukuk Abidesi/ 1. Taş Batı Yüzü, 2. satır, bkz. Muharrem Ergin, Orhun Abideleri, s. 64.

⁹⁸ İlk Kur'ân Tercümesi (Rylands Nüshası) 34/46a2 bkz. Aysu Ata, İlk Kur'ân Tercümesi (Rylands Nüshası) Karahanlı Türkçesi (Giriş-Metin-Notlar-Dizin), s. 33.

⁹⁹ KT/D27: Kül Tigin Abidesi / Doğu Yüzü 27. satır, bkz. Muharrem Ergin, Orhun Abideleri, s. 50.

¹⁰⁰ NF 167/14, bkz. Nehcü'l-Ferâdis, Uşmağların Açuq Yolu, Cennetlerin Açık Yolu, s.116.

¹⁰¹ Ahmet Caferoğlu, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, s. 4.

¹⁰² KB/329: Kutadgu Bilig, 329. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, Yusuf Has Hacıp Kutadgu Bilig I Metin, s. 47.

yalğan (232a/8), emgek(246b/14) , yalğuzluk (227b/4)

Kelime içinde -g/-ğ- > ø değişimi:

kergek > kérek (227a/5), bulgak > bulak (239b/16)

Kelime sonunda -g/ -ğ seslerinin korunduğu örnekler:

bitilig (228b/3), açlıg (236b/19), uluğlug (238b/4)

Eklerin başında kelime içinde ğ-/ g- seslerinin korunması:

üstige (236a/10), ayığa (234b/18), bağlanğan (230b/14), ‘adnğaça (245b/7), yétgürmes (235a/5), körülgen (232a/8), kirgüzür (244b/22), olturguzğay (239b/27)

Kelime içinde -ğ- > -w- > -v- değişiminin görüldüğü örnekler:

yağuk > yawuk > yavuk (231a/24), soğık > sowuk > savuk (235b/8)

ğ ve k seslerinin ikili kullanımı:

uluk (228b/8), uluğ (226b/10); tamuğ (229a/10), tamuğ (225b/4); tağı (226a/8), dağı (227a/10)

1.7.2.4. /k/ ve /k/ ünsüzleri

Kelime başı k- ve k- ünsüzlerinin korunduğu örnekler:

kaynağuçı (240a/21), kağançılığ (234a/2), keltürmek (247a/11), kılıç (234b/15), kiçik (229a/8), kopar (230b/26), korğak (227b/2), kuruğ (237b/11), kölege (241b/12), kün (227a/15)

Eklerin başında kelime içinde k- ve k- ünsüzlerinin korunduğu örnekler:

aytmağka (232b/27), yaşka (241b/22), karılığka (230a/2), öltürmekke (233b/26), korğkuçı (239b/11, Yaratkuçısı (229a/10), bilgüçi (233a/22), eşitgüçi (235b/5)

k > ħ ses değişimi:

okşa-ogşa > oğşar (245b/1), yakşı > yağşı (227a/25)

-k- ve -k- seslerinin iki ünlü arasında kalarak sedalılışması -k- > -g-, -k- > -ğ- :

sormađı > sormađ+ı (225b/6), barmađı > barmađ+ı (228b/19), ısıđlıđın > ısıđlıđ+ın (236b/22), hoşnüdluđın < hoşnüdluđ+ın (248a/12), yémeđi > yémeđ+i (229a/12), kötermeđi > kötemek+i (237b/1), tileđin > tilek+ın (225b/16)

1.7.2.5. /t/ ünsüzü

Kelime başında *t*- ünsüzünün korunması:

téng (245a/18), tilekde (246b/24), til (246a/18), tiriglik (238a/3), tođurđan (226b/5), toldurđuçılar (242a/26), tolunay (229b/11), tökülüp (238a/20), töšeklerđa (240b/8)

Kelime içinde *t*- ünsüzünün korunması:

kitergeyler (230b/17), öltürmeđen (241b/2)

Kelime başında *t*- > *d*- deđiřimi (sedalılařma):

térler < dérler (237b/27), teg > déđ (226a/10), tađı > dađı (226b/27)

1.7.2.6. /ng/ ünsüzü

Köktürkçeden itibaren kullanılan çift ünsüzlerdendir.

Téngri (233b/20), köngül (234a/4), song (234a/19), taňlanur (234b/2), méning (235a/18), anıň (237a/17)

1.7.2.7. /p/ ünsüzü

İki ünlü arasında *-p*- ünsüzü korunmuřtur:

köpi (232b/19), řoparılgaylar (242a/19), yapuřtururlar (228b/26)

-p- > *-f*- deđiřimi:

toprađ > tofrađ (242a/17), yaprađ > yafrađıda (232a21)

1.7.2.8 Ünsüz Uyumu

Ünsüz uyumu Türk dilinde ünsüzlerin sedalı (tonlu) ve sedasız (tonsuz) olarak sıralanma durumlarındaki uyumdur. Dođu Türkçesi döneminde tam anlamıyla bir ünsüz uyumundan

bahsetmek mümkün değildir.¹⁰³ Bazı eklerin kalıplaşmış imlaları nedeniyle uyumu bozduğu görülür.¹⁰⁴

Ünsüz uyumunun sağlandığı örnekler aşağıdaki gibidir.

-*ğuç*/-*güç*/-*kuç*/-*küç*, -*ğan*/-*қан*/-*gen*/-*ken* sıfat fiil ekleri :

tozdurğuçılar (225a/9), bérgüç (228a/16), aytkuç (230b/12), éşitküç (230a/24), yaşurulğan (240b/2), tapқанlardurlar (247b/27), yibergenler (247a/11), ötken (228a/21)

-*ğay*/-*қay*/-*gey*/-*key* gelecek zaman eki :

қoyulğay (234a/6), aytқay (240a/10), kéltürgey (241b/22), ötkey (242a/9)

-*dl*/-*dU*/-*tl*/-*tU* görülen geçmiş zaman eki :

asradı (229b/18), kördi (232a/10), boldu (228a/18), ayttı (227a/9)

+*ğıl*/+*gil*/+*қıl*/+*kil* emir eki:

çıқарғıl (233b/21), оқуғıl (231a/4), түşүргіл (230b/11), көргіл (235b/24), көрсеткіл (234a/6), айтқіл (230a/2)

-*ğu*/-*gü*/-*қu*/-*kü* fiilden isim yapma eki:

bolğusıdur (225b/2), tirgüzgüsidür (246a/25), yaratқusınıñ (243b/17), yétküsidür (235a/1)

+*ğa*/+*қа*/+*ge*/+*ke* yönelme durum eki :

alarға (225a/27), тамуққа (239a/25), Тéngrige (245b/1)

Ünsüz uyumuna aykırı örnekler aşağıdaki gibidir.

+*dIn* ayrılma durum eki:

yaratқandın (242b/12), bulutdın (243a/3), kökdin (230b/11), inmekdin (238a/19)

¹⁰³ János Eckmann, *Çağatayca El Kitabı*, çev. Günay Karaağaç, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1988, s. 22.

¹⁰⁴ Mustafa Argunşah, *Çağatay Türkçesi*, s. 47.

+*dA* bulunma durum eki:

otda (242a/7), kökte (244b/15)

+*dUr* bildirme eki :

aytıpdur (245b/13), tapıpdur (226a/6)

1.7.2.9. Ünsüzlerde Görülen Ses Olayları

1.7.2.9.1. Tonlulaşma

-*k*- > -*ğ*- : tozdurmağı > tozdurmağ+ı (225a/10), korçutmağı > korçutmağ+ı (235b/14), buyurmağımız > buyurmağ+ımız (236b/25), oğşamağlığı > oğşamağlık+ı (237b/11)

-*k*- > -*g*- : kitermegi > kitermek+i (237b/18), sevünmegidin > sevünmek+idin (229b/17), öltürmegide > öltürmek+ide (230b/22), eşitmekliğiniğ > eşitmeklik+iniğ (230a/25)

t- > *d*- takı > dağı (231b/11) , *ti*- > dér (225a/21) , *teg* > déğ (227a/1)

1.7.2.9.2. Tonsuzlaşma

Geniş zaman olumsuzluk eki -*mAs* ekinde görülür:

aytmas (231a/19), inanmas (239b/1), iltmesler (228a/13), tilemes (233a/3)

1.7.2.9.3. Ünsüz Yitimi

Kelime sonunda görülen ünsüz yitimi:

-*b* > \emptyset : sub > su (236a/23)

Kelime içinde görülen ünsüz yitimi:

-*r*- > \emptyset : érdi > édi (232a/1), érmes > émes (230b/16), bile < bir+ile (225a/11),

-*ğ*-/*g*- > \emptyset : bulğak > bulak (239b/15), kérgék > kérek (227a/5)

1.7.2.9.4. Ön Seste Ünsüz Türemesi

1.7.2.9.4.1. y protezi

ırak > yırak (238b/1), ıgâç > yıgâç (237a/27), ıgla- > yıgladı (242a/1)

1.7.2.9.5. İkizleşme

ékki (226b/24), ékkinçi (228a/2), yétti (230b/22), yétinçi (225a/20), sékkizinçi (228a/6), tokkuz (234a/19), tokkuzunçi (228a/7)

1.7.2.9.6. Göçüşme

yağmur > yamğur (228b/9), yarlıkamağ > yarılkamakdur (246b/25)

1.8. YAPI ÖZELLİKLERİ

1.8.1. İsim İşletme Ekleri

1.8.1.1. Çokluk Eki (لر) +lAr

Tekil isimlere eklenerek çokluk anlamı kazandıran çokluk eki tez çalışmamızda Türkçe kelimelerin yanı sıra Arapça, Farsça ve Soğdça kökenli alıntı kelimelerde de kullanılmıştır. +lAr eki kelime içinde veya sonunda genel olarak ayrı yazılmıştır. Bu durum Eski Türkçedeki imla geleneğinin devam ettirildiğinin göstergesidir. Semantik ve morfolojik olarak da bu ek özelliklerini korumuştur.

şeytân+lar+nı (231a/10), muhâkkağ+lar (231a/16), yazuğ+lar+ğa (233a/13), kırkunçi+lar+ğa (235a/5), perhîzgâr+lar (237a/7), eşitküçi+ler (237b/17), yıgâç+lar (239b/19), şaman+lar (240b/19)

Eski Türkçede kullanılan /+An/ çokluk ekine tez metnimizde rastladık. Ancak Eski Türkçede eklendiği kelimeye çokluk anlamı veren bu ek işlevini kaybetmiş ve kalıplaşmıştır. Semantik işlevini kaybettiğinden kendisinden sonra /+lAr/ çokluk eki almıştır:

oğul+an+lar > oğlan+lar (229b/8)

1.8.1.2. İyelik Ekleri

İsim kök ve gövdelerinde gelerek eklendiği ismin neye ve kime ait olduğunu bildirirler. Sahiplik bildirirler ve isimler arasında isim tamlamaları oluştururlar. İyelik ekleri ünlü ile biten sözcüklere doğrudan eklenirken ünsüz ile biten kelimelerde araya yardımcı ses almaktadırlar.

I. Teklik Kişi /+Im/, /+Um/	şıfat+i+m (227b/5), k�r�kutmađ+i+m (236a/7), 'u�ubet+i+m+ni (236a/24)
II. Teklik Kişi /+Ing/, /+Ung/	Hud�y+i+nġ (226b/7), bař+i+nġnı (234b/15), y�r+i+nġ (244b/3), Ő�ret+i+nġni (244b/4)
III. Teklik Kişi /+I/, /+sI/	del�l+i+d�r (225b/17), 'aql+ı (229b/26), �l�m+i (230a/1), bar�a+sı (231a/25), �ıkarđu�ı+sı (235b/22)
III. Teklik kiři iyelik ekleri bazı kelimelerin g�vdesinde kalıplařmıř olarak bulunur:	
I. �okluk Kiři /+ImIz/, /+UmUz/	k�z+�+miz+ni (229a/2), kař+i+miz+ġa (230b/11), peyġamber+i+miz+ninġ 234a/11, buyurmađ+i+miz (236b/25)
II. �okluk Kiři /+IngIz/, /+UngUz/	�ferideg�r+i+nġiz (237b/14), lezzet+i+nġiz (239b/18), atalar+i+nġiz (242a/20), �lig+i+nġiz+de (245a/17)
III. �okluk Kiři +lArI	m�l+ları+da (225b/19), boyun+ları+ġa (228b/5), 'amel+leri (232a/19), k�z+leri (235a/8)

1.8.1.3. Durum Ekleri

1.8.1.3.1. İlgi Eki (Genitif) ( نك ,  نك) +Ing, +nIng

Eklendikleri isimle bařka bir isim arasında sahiplik ve ilgi iliřkisi kuran eklerdir. Tez  alıřmamızdaki Doġu T rk esinde ilgi durum ekleri d z-dar  nl ler kullanılmıřtır. Son hecesi yuvarlak  nl yle biten kelimelere eklendiklerinde dudak uyumunda aykırılık g sterirler.

' riflerninġ (228b/13), ol anınġ (233b/16), t veninġ (235b/22), ke eninġ (238a/27),  dem ninġ (240a/4)

1.8.1.3.2. Yükleme Durum Eki (Akuzatif) (ن, ي, ني) +n, +I, +nI

Bir fiilin etkisi altındaki isimlere eklenerek isimler ile fiiller arasında ilişki kuran eklerdir. Bu ek ismin geçişli bir fiilin etkisinde olduğunu belirtir.

Eski Türkçe döneminde; iyelik eki almamış isimlerden sonra kullanılan /+g/, /+ğ/ (ünsüz ile biten kelimelerden sonra +ig/,+iğ/,+uğ/+üğ/, III. teklik kişi iyelik eklerinden sonra kullanılan +n ve işaret ve şahıs zamirlerinden sonra kullanılan /+nI/ olmak üzere üç farklı yükleme durum eki bulunmaktadır.¹⁰⁵ Karahanlı Türkçesiyle birlikte isimlerden sonra +I yükleme durum eki de kullanılmıştır. Tez metnimizde +n, +nI ve +I yükleme durum ekleri bulunmaktadır.

uşbu+nı (227b/19), Cibrīl+ni (231b/1), bulut+nı (233b/24), ibtidā+sı+n (233a/20), éşig+i+n (236a/21), köprek+i (232a/9), élig+i (240a/4), düşmenlîğ+i (226a/23)

1.8.1.3.3. Yönelme Durum Eki (Datif) (قا, غه, كا) +ğa/+ge/, +ka/+ke

Fiilin yöneldiği isme eklenerek isim ve fiil arasında bağlantı kuran eklerdir. Eski Türkçe döneminde +ka/+ke,+ngA,+A olan yönelme durum eki tez metnimizde +ğa/+ge/+ka/+ke biçimindedir.

Ünlülerden sonra +ğa/+ge biçimindedir:

Tengriğa (227b/11) ~ Téngriğe (237a/27), Hâk Subhâneğa (228b/11), bendege (239b/21), ehliğa (240b/7),

Sedalı ünsüzlerden sonra +ğa/+ge biçimindedir:

buzovğa (226a/26), sihrğa (227a/5), yalganğa (228b/21), Muhammedğa (232a/8), şükrge (240a/11), éligge (241b/15)

İstisnai olarak sedalı olan “b” ve “d” sedalı ünsüz olmalarına rağmen bu seslerden sonra yönelme durum eki +ka biçiminde kullanılmıştır:

ıztırâbka (228b/18), hesâbka (238b/23), evlâdka (229a/24), tevhidka (233a/12), bāvücüdka (237a/23)

¹⁰⁵ Ahmet Bican Ercilasun, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, s. 18

Sedasız ünsüzlerden sonra /+ka/, /+ke/ biçimleri görülür.

kehānetka (230a/5), cennetke (241a/6), Kureyşka (233b/3)

Bazı sedasız ünsüzlerden sonra /+ga/ biçimine raslanır:

Hāzretga (238b/7), uçmağga (241b/22), muşafga(243b/4)

İyelik eklerinden sonra /+ga/, /+ge/ biçimleri kullanılmıştır:

ğudretiğa (227a/23), barçasığa(236b/5), kölegesığa (242a/11), peygamberimğa (225a/21), közleriğe (236a/23), kaçımızğa (230b/11)

Yönelme durum ekinin kalıplaşmış olduğu kelimeler de bulunmaktadır. Yönelme fonksiyonunu kaybetmişlerdir:

başka (234a/7), özge (237b/12)

1.8.1.3.4. Bulunma Durum Eki (Lokatif) (لَا) +dA

Eski Türkçe döneminde özellikle Köktürkçede /+dA/ eki hem bulunma hem de ayrılma durum eki fonksiyonunda kullanılmıştır. Doğu Türkçesinde /+dA/ eki sadece bulunma durum eki işlevindedir. Doğu Türkçesi dönemine ait diğer eserlerde sedasız ünsüzlerden sonra /+tA/ biçimindedir. Ancak tez metnimizde bu kullanım ile karşılaşmamaktayız. III. Teklik kişi zamirinden sonra kullanılan zamir n'si ile birlikte kullanımı da (+ndA) görülmemektedir.

māllarıda (225b/19), şafhasıda (226a/5), yayılğanda (235a/9), yılda (238a/19), bustānda (241a/10)

1.8.1.3.5. Ayrılma Durum Eki (Ablatif) (دن , دین) +dIn

Köktürkçede bulunma ve ayrılma durumunu karşılayan tek bir ek bulunmaktaydı. Eski Uygur Türkçesinden itibaren /+DIn/ eki ayrılma durumunu karşılamaktadır.¹⁰⁶ Tez metnimizde ayrılma durum eki /+dIn/ ünsüz uyumuna uymamaktadır. Bulunma durum ekinde olduğu gibi Doğu Türkçesi döneminin diğer eserlerinde iyelik eklerinden sonra gelen zamir n'si ile birlikte ayrılma durum eki (+nDIn) kullanımı metnimizde görülmemektedir.

¹⁰⁶ Ahmet Bican Ercilasun, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, s. 185.

ma'nāsıdın (231b/24), insānıdın (234a/6), otdın (237b/24), sudın (239b/17), derecedin (240b/23), kündin (242a/22)

1.8.1.3.6. Eşitlik Durum Eki (Ekvatif) (↔) +çA

Eski Türkçedeki biçiminin korunduğu görülen eşitlik durum eki /+çA/¹⁰⁷ eklendiği kelimeye nicelik ve nitelik, zaman ve durum bakımından eşitlik anlamı katar.

ol+ça (225a/16), né+çe (229a/14)

Tez metnimizde eşitlik durum ekinin kalıplaştığı bir örnek bulunmaktadır:

barça (237a/ 4)

Eşitlik ekinin yönelme durum ekinden sonra gelmesiyle zaman, mekan aralığı ve konumu sınırlayan bir anlam sağladığı görülür:

ğarb+ğaça (232b/1), kök+geçe (234b/26), kıyām+i+ğaça (236b/26), bék+i+geçe (241b/11), kıadr+i+ğaça (245b/7), 'adn+ğaça (245b/7)

1.8.1.3.7. Yön Gösterme Eki (Direktif) (قاری , کاری) +kari, +geri

Eski Türkçe döneminde +garu/+gerü ve +rA biçiminde olan bu ekler metnimizde kalıplaşmış olarak bulunmaktadır.

ilgeri (241a/6), taşkari (246a/21), yokari (231a/15)

1.8.1.4. Aitlik Eki (غي , كي) +gı/+gi

Bir zamana, mekana, duruma ve varlığa ait olma anlamını isimlere eklenerek sağlayan ektir. Metnimizde +gı biçiminde görülmektedir. Dudak uyumuna uymamaktadır. Aitlik eki almış sözcükler ekin sözcüğe yüklediği anlamdan dolayı madde başı olarak alınmıştır.

evvel+gı (228b/10), burun+gı (234a/14), ol+gı (241a/9)

¹⁰⁷ age., s. 186.

1.8.1.5. Karşılaştırma Eki (راق , راک) +*raq*/*rek*

Eklendiği isimlere gelerek kuvvetlendirme ve karşılaştırma yaptığı durumlara göre üstünlük kurma işlevi sağlayan ektir. Karşılaştırma ekinin bulunduğu sözcükler madde başı olarak alınmıştır. Kendisinden sonra ünlü ile başlayan bir ek aldığında sedalılaşılarak +*rag*/*reg* olabilmektedir.

meşhūrraḳ (225b/14), burunraḳ (226a/25), ḳatıḳraḳ (231a/3), yavūḳraḳ (231b/5), ötküçiraḳ (234a/18), yaḥşıraḳ (236b/9), köprek (236b/9), fāḥişrağıdur (233a/15), arıḡrağıdın (246b/3)

1.8.2. Bildirme Biçimleri

1.8.2.1. Geniş Zaman Bildirme Biçimleri

1.8.2.1.1. Şahıs Zamirleri ile Kurulan Geniş Zaman Bildirme Biçimi

I. Teklik Kişi	mén ve vācib bi'z-zat mén (227b/5)
II. Teklik Kişi	biziḡ saḳlamağıımızda sén (230b/25)
III. Teklik Kişi	oldur ol (244b/9)
I. Çokluk Kişi	biz yavūḳraḳ biz (243b/22)
II. Çokluk Kişi	Mekke ehli īmān kéltürmegen-ler sizler (243b/8)
III. Çokluk Kişi	Metnimizde örneği bulunmamaktadır.

1.8.2.1.2. Yardımcı Fiil ile Kurulan Geniş Zaman Bildirme Biçimi

/-tUr/,/-dUr/, /-tUrAr/,/-dUrAr	anınġ yād étmegide hiġ noġşānı yoġtur (231b/27)
	kim dāne andın ayrılr ve yérde reyhāndur (237b/13)
	āngā pādāş tapġusı durlar (237a/6)
	atasız ve anasız murād oldur kim alar ādemī dürler (230a/14)
émes	reva émes (243b/7)
	'illet émestür (229a/25)

1.8.2.1.3. Yardımcı Fiil ile Kurulan Görülen Geçmiş Zaman Bildirme Biçimi

I. Teklik Kişi	Metinde örneđi yoktur.
II. Teklik Kişi	Metinde örneđi yoktur.
III. Teklik Kişi	... ol yıġaçġa her yafragıda ferişte érđi (232a/21)
I. Çokluk Kişi	... bar érdük (229b/15)
II. Çokluk Kişi	... bar érdingizler (229a/13)

III. Çokluk Kişi	... éşitür érdiler (228b/3)
------------------	------------------------------------

1.8.2.1.4. Yardımcı Fiil Kullanmadan Oluşturulan Bildirme Biçimleri

bar	tekyesi bar (239b/26)
kérek	kéltürmek kérek (245b/20)

1.8.3. Sayı Adları

1.8.3.1. Asıl Sayı Adları

Sayı adları bir dili temel söz varlığını oluştururlar. Türk dilinin tarihi boyunca fonetik değişikliklere uğrasalar da genel olarak aynı sözcüklerle karşılanmışlardır.

bir (226b/23), ékki (226b/24), üç (227a/15), dört (225a/13), altı (224b/10), yétti (227b/24), tokuz (236b/5), on bir (226a/13), on ékki (234b/7), yigirmi (226b/24), otuz bir (237b/15), otuz üç (241b/21), kırk (228b/9), yétmiş (244a/25), séksen (242a/5), yüz (239b/9), yüz yigirmi (242a/4), bés yüz (237b/3), yétti yüz (246b/4), tokuz yüz ellig (234a/19), altmış ming (238a/2), altı yüz ming (232a/27)

Tez metnimizde asıl sayılar yalın halde bulunduğu gibi isim işletim ekleri olarak sıfar ve zamir olabilmektedirler.

bir+i+si < birisi (239b/17), ékki+si < ékkisi (231b/15), bir+i+bir+i+ge < birbirige (236a/4)

1.8.3.2. Sıra Sayı Adları

+UnçI, +InçI ekleriyle sıra sayı adları oluşturulmuştur:

ékkinçi (237b/25), üçünçi (228a/2), törtünçi (226a/7), béşünçi (228a/4), altınçi (228a/5), yétünçi (228a/6), sékkizinçi (228a/6), tokkuzunçi (228a/7), onunçi (228a/8)

1.8.3.3. Kesir Sayı Adları

yarım (234b/10)

1.8.4. Zamirler

Herhangi bir varlığın adının yerini tutan veya varlığı işaret ederek karşılayan, tek başına kullanıldıklarında bir varlığı bildirmeyen sözcük türüne zamir denir. Zamirler adlar gibi kelime yapımına elverişli değillerdir. Çekim, çokluk ve iyelik ekleri alabilirler. Bazı zamirler çekim sırasında gövde değişikliğine uğrayabilir ve köklerinde değişiklikler meydana gelebilir.¹⁰⁸

1.8.4.1. Kişi Zamirleri

Dilin aslı ve vazgeçilmez unsurlarından olan kişi zamirleri Eski Türkçeden itibaren Türk dilinin temel taşını oluşturmuştur. Aşağıdaki tabloda Eski Türkçeden itibaren tez metnimizin ait olduğu dönem olan Doğu Türkçesinde kadar kişi zamirlerinin tarihi seyri verilmiştir.

	Köktürk Türkçesi	Uygur Türkçesi	Doğu Türkçesi
I. teklik kişi zamiri	b(ä)n, m(ä)n	men, min	mén
II. teklik kişi zamiri	s(ä)n	sen, sin	sén
III. teklik kişi zamiri	ol	ol	ol
I. çokluk kişi zamiri	biz	biz	biz
II. çokluk kişi zamiri	siz	siz	siz(ler)

¹⁰⁸ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, TDK Yayınları, Ankara 2014, s. 387.

III. çokluk kişi zamiri	alar	alar	alar
-------------------------	------	------	------

Türk dilinin yapısında adlara ekler geldiğinde köklerde değişiklik meydana gelmez. Söz konusu zamirler olduğunda birtakım değişiklikler meydana gelmiştir. Bu değişikliklerin nedeni yan yana bulunan seslerin birbirinin etkilemesinden kaynaklanan değişimlerdir.¹⁰⁹

Metnimizde yer alan kişi zamirleri ve durum ekleri ile çekime girmiş haller aşağıdaki tabloda verilmiştir:

	I. Teklik Kişi	II. Teklik Kişi	III. Teklik Kişi	I. Çokluk Kişi	II. Çokluk Kişi	III. Çokluk Kişi
Yalın Hal	mén (226a/25)	sén (230b/12)	ol (226b/24)	biz (229a/22)	siz(ler) (227b/4)	alar (225b/1)
İlgi Durumu	méning (225a/21)	séning (226b/7)	aning (226b/20)	bizing (229a/14)	sizlarning (225b/27)	alarning (225a/19)
Yönelme Durumu	manga (226a/18)	sanga (226a/11)	anga (225a/16)	bizge (229b/18)	sizlerge (226a/8)	alarga (225a/27)
Yükleme Durumu	méni (228a/11)	séni (227b/15)	anı (226b/27)	bizni (229b/20)	sizlarni (233a/19)	alarnı (227a/16)

¹⁰⁹ a.g.e., s. 387.

Bulunma Durumu	-	-	anda (228a/2)	-	-	alarda (227a/16)
Ayrılma Durumu	méndin (242a/3)	-	andın (225a/9)	bizdin (227a/20)	siz(ler)din (242a/21)	alardın (227b/22)

I. teklik kişi zamiri Köktürk Türkçesinde b(ā)n, m(ā)n; Eski Uygur Türkçesinde men, min şeklindedir.¹¹⁰ Köktürk Türkçesi dönemi ikili kullanım görülmektedir. Dönemin yazılı kaynaklarında bu iki kullanımdan en çok m(ā)n tercih edilmiştir. Orhon Yazıtlarından Tonyukuk Yazıtında ben biçimi tercih edilirken Bilge Kağan ve Kül Tigin yazıtında men biçimi görülür: “Bilge Tonyukuk **ben** özüm Tabğaç ilinge kılındım.” (TY1/B1)¹¹¹ *Bilge Tonyukuk ben kendim Çin ilinde kılındım.*

Men özüm kağan olurtuğuma yir sayu barmış budun ölü yiti yadağın yalınğın yana kelti. (KT/D27)¹¹²

Men tokuz yegirmi yıl şad olurtum. (BK/G9)¹¹³

Bu dönemin diğer bir yazıtı olan Şine Usu Yazıtı’nda “ben” tercih edilmiştir.:

“Sekizinç ay **ben** udu yorıdım.” (ŞU/G6)¹¹⁴

Tonyukuk Yazıtı ve Şine Usu Yazıtında b’li biçimin tercihi bu kullanımın daha arkaik olduğunu göstermektedir. Altay Dil Ailesi mensubu diller arasında Türkçeye en yakın dil olan Moğolcada I. şahıs zamiri olarak “bi” sözcüğünü kullanılmaktadır.¹¹⁵ “m”li biçimler nazal benzeşme neticesinde ortaya çıkmış ikincil biçimle olduğu ileri sürülmektedir.¹¹⁶

¹¹⁰ A.von Gabain, *Eski Türkçenin Grameri*, çev. Mehmet Akalın, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1988, s. 65.

¹¹¹ TY1/B1: Tonyukuk Yazıtı/Batı Cephesi, 1. satır, bkz. Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s. 96.

¹¹² KT/D27: Kül Tigin Yazıtı/Doğu Cephesi, 27. satır, bkz. Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s. 50.

¹¹³ BK/G9 : Bilge Kağan Yazıtı/Güney Cephesi, 9. Satır, bkz. Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s. 86.

¹¹⁴ ŞU/G6 : Şine Usu Yazıtı/Güney Cephesi 6. satır, bkz. Erhan Aydın, *Şine Usu Yazıtı*, KaraM Yayınlık, Çorum 2009, s.49.

¹¹⁵ A.von Gabain, *Eski Türkçenin Grameri*, s. 65.

¹¹⁶ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, s. 53.

Eski Uygur Türkçesi döneminde b- > m- değişimi ile “men” ve “min” biçimleri görülmektedir. I. teklik kişi zamirinde kök ünlüsü yazılmadığı örnekler mevcut olduğundan zamir kökündeki ünlünün asli halinin tespiti henüz belli değildir.¹¹⁷

“Öngre m(e)n enetkek yorımağ tıltağında tuşdum.”¹¹⁸

II. teklik kişi zamiri Köktürk Türkçesinde s(ä)n, Eski Uygur Türkçesinde sen, sin biçimindedir. Doğu Türkçesi dönemine ait olan metnimizde sën biçimindedir.

III. teklik kişi zamiri Eski Türkçeden itibaren Doğu Türkçesine kadar “ol” biçiminde görülmektedir. III. teklik kişi zamiri yerine işaret zamiri olan “ol” kullanılmıştır.

“Ol amtı an yığ yok.” (KT/G3)¹¹⁹

“Ol tegdükde Bayırkunung aq adğırığ udluğın sıyu urtı.” (KT/G1)¹²⁰

Metnimizde “ol” zamirinden başka “*an-” zamir köküne rastlamaktayız. Hal eki alma durumunda *an- kökü kullanılır. Bu zamir köküne eklenen ekler kalıplaşmış ve Eski Türkçeden Doğu Türkçesine kadar kullanılmıştır:

añar (BK/K1), anı (KT/D34), anda (225a/17), anğa (225a/16), anıng (225a/15)

I. çokluk kişi zamiri Eski Türkçeden itibaren yaygın olarak “biz” biçimindedir. Seyrek olarak “miz” biçimine rastlanır.¹²¹ I. teklik kişi zamirindeki b->m- değişimi burada da görülür. Tez metnimizde sadece “biz” görülmektedir. I. çokluk kişi zamirinin çokluk eki almış örnekleri de metnimizde bulunmaktadır.

biz+ler+ni (227a/7)

¹¹⁷ Yıldız Kocasavaş, *Türkçede Şahıs Zamirleri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2004, s. 83-84.

¹¹⁸ HB/2076-78: Hüen-tsang-Biografisi, 2076-2078. satır, bkz. A.von Gabain, “Briefe der uigurischen Hüen-tsang-Bio-graphie”, SBAW, Phil.-hist. K1. 1938, 29, Berlin 1938, s.355.

¹¹⁹ KT/G3 : Kültigin Yazıtı/Güney Cephesi, 3. satır, bkz. Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s.34.

¹²⁰ KT/G1 : Kültigin Yazıtı, Güney Cephesi, 1. satır, bkz. Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s.34.

¹²¹ A.von Gabain, *Eski Türkçenin Grameri*, s. 69.

II. çokluk kişi zamiri Eski Türkçeden Doğu Türkçesi dönemine kadar günümüz Türkçesinde de “siz” biçimindedir. Eski Uygur Türkçesi Brahmi metinlerinde sis, son dönem Uygur metinlerinde “siler” biçimindedir.¹²²

“Ögsüz ögi ƙangsız ƙaŋı siz boltuŋuz.” (PKP/77)¹²³ *Annesizler annesi babasızlar babası siz oldunuz.*

“Mén silerni barça anta ƙutarga mén tép tédi.” (PKP/76)¹²⁴ *Ben sizleri hep orada saadete ulaştırayım diye söyledi.*

II. çokluk kişi zamiri de I. çokluk kişi zamiri gibi çokluk eki aldığı örnek metnimizde mevcuttur.

siz+ler (225a/16)

Çokluk I. ve II. kişi zamirlerinde “bizler” ve “sizler” biçimleri ile “biz” ve “siz” biçimleri arasında anlam farkı yoktur.¹²⁵

III. çokluk kişi zamiri Ali Şir Nevâyî’den önce “olar” biçimindeyken Nevâyî’den sonra “alar” biçimi umumileşmiştir.¹²⁶ Metnimizde de “alar” biçimindedir.

1.8.4.2. İşaret Zamirleri

Varlıkları işaret yoluyla gösteren zamirlerdir. Zamanda, mekanda ve tasavvurda uzaklık ve yakınlık kavramına bağlıdır.

Tez metnimizde işaret zamirleri ve durum ekleri ile çekimi aşağıdaki tabloda verilmiştir:

¹²² Kemal Ersarslan, *Eski Uygur Türkçesi Grameri*, TDK yayınları, Ankara 2012, s. 250.

¹²³ PKP/77-6,7 : Prens Kalyanamkara ve Papamkara Hikayesi 77. sayfa 6 ve 7. satır, bkz. Duygu Yavuz, Prens Kalyanamkara Papamkara Hikâyesi, Metin (çeviriyazı ve aktarım), Dil İncelemeleri (cümle bilgisi ve sözcük yapımı), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2011, s.108.

¹²⁴ PKP/76-5,6,7 : Prens Kalyanamkara ve Papamkara Hikayesi 76. sayfa 5-6-7. satır, bkz. Duygu Yavuz, Prens Kalyanamkara Papamkara Hikâyesi, Metin (çeviriyazı ve aktarım), Dil İncelemeleri (cümle bilgisi ve sözcük yapımı), s.107.

¹²⁵ János Eckmann, *Çağatayca El Kitabı*, s. 82.

¹²⁶ a.g.e., s.83.

	Yalın Hali	İlgi Durumu	Yükleme Durumu	Yönelme Durumu	Bulunma Durumu	Ayrılma Durumu
Teklik	bu (225a/15)	munı̇ng (226b/6)	munı (230b/23)	muṅga (242b/20)	munda (229a/2)	mundın (225a/15)
	ol (230b/1)	anı̇ng (225a/15)	anı (225a/21)	aṅga (225a/16)	anda (225a/17)	andın (225a/13)
Çokluk	bular (236b/8)	bularnı̇ng (246b/19)	bularnı (232b/3)	bulaṙga (236b/9)	-	-
	alar (242a/13)	alarnı̇ng (233a/10)	alarnı (235a/7)	alarġa (230b/7)	-	alardın (230b/15)

1.8.4.3. Dönüşlülük Zamirleri

Şahıs zamirlerinin anlamca daha güçlü ve pekiştirilmiş halini temsil eden ve yapılan işin etkisinin işi yapan şahsa döndüğünü gösteren zamirlere dönüşlülük zamirleri denmektedir.¹²⁷ Eski Türkçede “kentü” ve “öz” sözcükleri dönüşlülük zamirleridir. Metnimizde yalnızca “öz” kelimesi dönüşlülük zamiri bulunmaktadır. İyelik eki ve durum ekleri aldığı örnekler mevcuttur:

öz (225a/12), öz+i (232a/15), öz+i+din (230a/11), öz+i+ge (228a/20), öz+ü+ngüz (245a/18)

¹²⁷ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, s. 398.

1.8.4.4. Bağlama Zamiri

Bir kelimeyi, bir kelime grubunu veya bir cümleyi başka bir kelimeye, kelime grubuna veya cümleye bağlayan ve aynı zamanda içinde “zamir” anlam ve işlevini bulunduran bir zamir türüdür.¹²⁸ Farsçadan alınmış olan “ki” edatının karşılığı olarak Türkçe bağlama zamiri “kim” olarak kullanılmıştır.

“alar **kim** recm kıllurlar” (231a/10)

“Lūṭnı anıṅ mihmānlarıdın **kim** ferīsteler érdiler” (236a/20)

1.8.4.5. Soru Zamirleri

Varlıkları soru yoluyla temsil eden zamirlerdir.

1.8.4.5.1. *kim*

Genellikle insanlar için kullanılmıştır:

“**kindür** yalḡan aytkuçı?” (235b/20)

“**kindür** ol kiři kim ol burç bérgey?” (245a/27)

1.8.4.5.2. *né*

İnsan dışındaki canlı veya cansız varlıklar için kullanılmaktadır:

“**né** tilesin Ebū Cehl?” (234b/15)

“**nédür** sizlerniṅ uluḡ işiṅiz?” (226b/10)

1.8.4.5.3. **ka-*

ka- köküyle oluşmuş olan soru zamirleri zaman ve yer sormaktadırlar:

“alar bilmediler kim **kıyda** barur” (226a/19)

“sizlerniṅ Āferīdegāriṅiziṅniṅ **kıysıḡa** kim iḡbār kıldı?” (239a/4)

1.8.4.6. Belirsizlik Zamirleri

Nesneleri ve kişileri belirsiz olarak temsil eden zamirlerdir. Metnimizde tespit ettiğimiz belirsizlik zamirleri aşağıdaki gibidir.

¹²⁸ a.g.e., s.426.

1.8.4.6.1. *her*

her né (232b/18), **her kim** (236a/17), **her qatla** “her defasında” (239a/7), **her biri** (240b/1)

1.8.4.6.2. *kim*

her kim (245b/7), **her kimge** (248b/4)

1.8.4.6.3. *hiç*

“**hiç kiři** (240b/10), “**hiç néme** (248b/2)

1.8.4.6.4. *bařka*

“Ādem ve Havvā ve ‘İsā - ‘aleyhi’s-selām- mundın **bařkadurlar**” (234a/7)

1.8.4.6.5. *özge*

“ol kéntlerde bir évdin **özge** müselmānlardın kim Lūt - ‘aleyhi’s-selām-dur” (226b/23)

1.8.4.6.6. *barça*

“**barça** kitāblarınġ ařlı oldur” (237a/4)

1.8.4.6.7. *ba ‘zi*

“**ba ‘zi** fermān iltmesler” (228a/13)

1.8.4.6.8. *cem ‘*

“meger **cem ‘i** kim arıġ bolġan bolġaylar” (243b/13)

1.8.4.7. Birliktelik Zamirleri

İnsanları ve varlıkları temsil etmek için kullanılan durum veya iş ile ilgili kişilerin ve varlıkların birlikteliğini vurgulayan zamirdir.

“biriniġ yasaġuçısı anı **birbiriniġ** üstige qoyġan bolġay” (236a/10)

“ékki ‘unşurdın tofraġ ve su suv tofraġ kim **birbiri** bile qoşulsalar anı řin dérler.” (237b/27)

“İsāniġ égreřġüç-i-leri ve anıġ ħavāřşını **birbirige** müřfik ve mihrbān kılduġ” (248a/7)

1.8.5. Sıfatlar

Adlardan önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten sözlerdir.¹²⁹ Eğer tek başlarına kullanılırlarsa o zaman ad olarak nitelendirilirler.¹³⁰ Kullanış biçimlerine bağlı olarak bu iki kavram arasında önemli bir ayrılık vardır. Sıfat kavramı içine giren adların sayısı oldukça fazladır.

1.8.5.1. Niteleme Sıfatları

Canlı veya cansız varlıkların niteliklerini bildiren adlarda önce kullanılan sıfat türüdür. Tez metnimizde hem Türkçe hem de yabancı kökenli sıfatlar bulunmaktadır:

ağ yüzlük **hatunlar** (241b/1), **asığ** su (239b/1), **kiçik** oğlanları (229a/18), **uluğ** ‘arş (232b/1), **arığ** köngüllüğü (243b/12), **quvvetliğ** ferişte (231a/23), **yaşıl** töşeklerga (240b/8), **térisiz** süngeler (242a/18), **yırak** emeller (246a/6), **rüşen** âyetler (245a/8), **yağşı** şüret (225a/19), **divânelik** ‘aql (230a/6), **pâre** kökdin (230b/12), **savuk** yel (235b/8), **leziz** mîveler (240a/1), **kéng** közlüğü (241b/1), **ma** ‘nâsız sözler (241b/4)

1.8.5.2. Sayı Sıfatları

Varlıkları sayı bakımından nitelerler. Sayı sıfatları, önlerine geldikleri adları ya yalnız sayıları ile, ya dereceli olarak ya bölüştürmeli olarak yahut da orantıya dayanan bir parça, bir kesir olarak belirtirler.¹³¹ Fonksiyonlarına göre dört başlıkta incelenmiştir:

1.8.5.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

Varlıkları sayıları bakımından nitelerler ve tek kelime halinde asıl sayı sıfatları bulunduğu gibi onluk, yüzlük ve binlik olmak üzere de birden çok kelime ile de ifade edilebilirler. Tez metnimizdeki asıl sayı sıfatı örnekleri şunlardır:

bir oğ (231b/15), **ékki** **hatün** (232a/2), **tört** melegi (226a/14), **altı** kün (244b/10), **yétti** yıllıg (230b/22), **on bir** ferişte (226a/13), **on ékki** secde (234b/7), **yigirmi** yıl (226b/24), **otuz bir** yérde (237b/15), **otuz üç** yaşlıg (241b/21), **bés yüz** yıllıg (237b/3), **altı yüz ming** **kanat** (232a/27)

¹²⁹ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s.335

¹³⁰ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, s.246

¹³¹ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s.377

Asıl sayı sıfatlarından “bir” sayısından büyük olan sayılar çokluk anlamı katarlar. Çokluk anlamı katması dolayısıyla çokluk anlamı kazanan adlardan sonra çokluk eki gelmemektedir. Tez metnimizde bu kurala aykırı bir örneğe rastlamaktayız:

tört muqarreb ferîsteler (225a/13)

1.8.5.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

Asıl sayı adlarına gelen /+InçI/, /+UnçU/ ekleriyle varlıkların kaçınıcı sırada olduğu belirtilir. Eski Türkçede sıra anlamı /+nç/ biçimindedir.

“**Üçünç** bolçuda oguz birle sünüşdümüz.” (KT/K5)¹³² *Üçüncü olarak Bolçu'da Oğuzlarla savaştık.*

“**Törtünç** çuş başında sünüşdümüz.” (KT/K6)¹³³ *Dördüncü olarak Çuş başında savaştık.*

“**Beşinç** ezgenti kadizde oğuz birle sünüşdümüz.” (KT/K7)¹³⁴ *Beşinci olarak Ezgenti Kadız'da Oğuzlarla savaştık.*

“**Yitiñç** kün tañ tañlayur erken.” (PKP/31)¹³⁵ *Yedinci gün ağarırken.*

Eski Türkçede ayrıca iki sayısından sonra /+nç/ eki yerine /+nti/ isimden isim yapma eki getirilmiştir. Bang, sıra sayı sözleri teşkilinin münakaşa konusu olduğu, +inç / +inç ekinin aslında soyut fiil isimlerinden alınmış (“ögrünç” *sevinç*, “ökünç” *pişmanlık*) olabileceği görüşündedir.¹³⁶ Orta Türkçe itibariyle “ikinti” yanında “ikinç” şekli de görülmektedir.

“**İkinti** kuşalgukda ediz birle sünüşdümüz.” (KT/K5)¹³⁷ *İkinci olarak Kuşalguk'da Edizlerle savaştık.*

“**Ékkinti** suvda suv önlüg tağlar bar.” (PKP/17)¹³⁸ *İkinci olarak suda renkli dağlar var.*

¹³² KT/K5 : Kültigin Yazıtı/Kuzey Cephesi, 5. satır, Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s.56.

¹³³ KT/K6 : Kültigin Yazıtı/Kuzey Cephesi, 6. satır, Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s.58.

¹³⁴ KT/K7 : Kültigin Yazıtı/Kuzey Cephesi, 7. satır, Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s.58.

¹³⁵ PKP/31-7,8 : Prens Kalyanamkara ve Papamkara Hikayesi 31. sayfa 7-8. satır, bkz. Duygu Yavuz, Prens Kalyanamkara Papamkara Hikâyesi, Metin (çeviriyazı ve aktarım), Dil İncelemeleri (cümle bilgisi ve sözcük yapımı), s.39.

¹³⁶ W. Bang, *Berlindeki Macar Enstitüsünden Türkoloji Mektupları 1925-1934*, çev. Şinasi Tekin, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1980, s.66

¹³⁷ KT/K5 : Kültigin Yazıtı/Kuzey Cephesi, 5. Satır, Muharrem Ergin, *Orgun Abideleri*, s.56.

¹³⁸ PKP/17-4 : Prens Kalyanamkara ve Papamkara Hikayesi 17. sayfa 4. satır, bkz. Duygu Yavuz, Prens Kalyanamkara Papamkara Hikâyesi, Metin (çeviriyazı ve aktarım), Dil İncelemeleri (cümle bilgisi ve sözcük yapımı), s.24.

“İkinç yazmasa ilke tursa köni, özin keđ küdezse bu bulğak küni.” (KB/4121)¹³⁹ İkincisi dürüst olmalı ve memlekete sâdık kalmalı; karışıklık günlerinde kendisini iyice gözetmelidir.

Eski Türkçede /+nç/ eki kendisinden sonra gelen +I üçüncü teklik kişi iyelik eki ile birlikte kullanılıp kalıplaşarak /+InçI/, /+UnçU/ biçimini almıştır.¹⁴⁰ Doğu Türkçesinde ve Batı Türkçesinde de bu biçimdedir. Tez metnimizde yer alan sıra sayı sıfatları örnekleri aşağıdaki gibidir:

ékkinçi kavı (232a/9), **üçünçi** zümre (244b/1), **törtünçi** şeytänniŋ (228a/3), **béşinçi** fenā (228a/4), **altınçi** ölümni (228a/5), **yéttinçi** kök (228a/5), **sékkizinçi** tamuŋniŋ (228a/6), **tołkızunçi** cennet (228a/7), **onunçi** kelāmniŋ (228a/8)

1.8.5.2.3. Kesir Sayı Sıfatları

Varlıkların belli bir parçasını veya belirli bir bölümünü belirten sıfatlara denir. Tez metnimizde tespit ettiğimiz kesir sayı sıfatı “ol Hâzret ayı né alar üçün ékki yarım kıldı (234b/10)” cümlesindeki “ékki yarım” ifadesidir.

1.8.5.3. Soru Sıfatları

Varlıkları belirtirken soru ifadesi kullanılan sıfatlardır. Tez metnimizde tespit ettiğimiz soru sıfatları şunlardır:

né uluğluğlar (240b/26), **néme** kök (247b/12), **néçe** asıg su (242b/4), **néteg** öz yükin (233b/15), **ķaysı** ni‘met (238a/2)

1.8.5.4. Belirsizlik Sıfatları

Varlıkları belirsiz biçimde niteleyen sıfatlardır. Tez metnimizde tespit ettiğimiz örnekler şunlardır:

özge hesāb (225a/17), **köp** tã‘at (225b/16), **her** kişiniŋ (226b/16), **ba‘zi** fermān (228a/13), **hiç** kişi (231a/27), **bir** kün (235a/26)

¹³⁹ KB/4121 : Kutadgu Bilig, 4121. beyit, bkz. Reşit Rahmeti Arat, *Kutadgu Bilig I Metin*, s.415.

¹⁴⁰ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, s.169.

1.8.5.5. İşaret Sıfatları

Varlıkları işaret yoluyla niteleyen sıfatlardır. Asıl olarak işaret zamiridirler ve isimlerin önüne geldiklerinde işaret sıfatı fonksiyonundadırlar. Tez metnimizdeki işaret sıfatı örnekleri aşağıdaki gibidir.

ol mīve (239b/26), bu uçmağlar (240a/18), uşbu yosun (244b/5)

1.8.6. Zarflar

Fiilleri ve sıfatları zaman, durum, yer/yön ve miktar bakımından açıklayan isimlere zarf denir. Zarflar da sıfatlar gibi tek başlarına isim olduğu halde bazı durumlarda zarf fonksiyonundadır. Tez metnimizde yer alan zarf türleri beş başlık altında incelenmiştir:

1.8.6.1. Yer/Yön Zarfları

Fiilleri yer ve yön bakımından niteleyen isimlere denir. Adların yer zarfı olarak kullanılabilmesi çekimsiz olmaları durumunda olmalarını gerektirir. Çekimli oldukları halde tamamlayıcı isim unsuru (yer tamlayıcısı) olarak kabul edilmektedirler. Tez metnimizde yer alan yer/yön zarfı örnekleri şunlardır:

...baş **tüben** saldı... (231b/4)

...dāne **andın** ayrılır... (237b/12)

...ve olça **yoğarı** barur... (244b/15)

...yırağ emeller **ilgeri** tutuñızlar... (246a/6)

1.8.6.2. Zaman Zarfları

Cümlelerin zamanını belirtirler. Zaman isimlerinden oluşan zarflardır. Tez metnin tespit edilen örnekler aşağıdaki gibidir:

...altınçı ölümni **dāyim** yād kılğay... (228a/5)

...**ol künde** tekzīb kılğuçılarga bolğay... (228b/20)

...**mundın burun** dünyāda kim tapınur érdük... (229b/20)

...**henüz** uruşka me' mūr émes sén... (230b/16)

...**kéçe kündüz** kökdin tökülür érdi... (235a/20)

...**bir kün** hāş tévening her naşibi sudın hāzır kılılğan... (235b/26)

...Lüt kavmiğa küning evvelide ya' nī **tang vaqtıda** keldi... (236a/25)

...**kıyāmet küni** feriştelere mahşer ehli-niñ tégreleride şaf tartarlar... (239a/2)

...biz sizlerni yaratkandın **song** taqdır kılduk... (242b/12)

...Levh-i Maḥfūzda **andın burun** kim yaratkay biz (247a/16)

1.8.6.3. Durum Zarfları

Hal ve tavır ifade eden kelimeden yapılırlar. Ayrıca eşitlik ve instrumental eki olarak durum ve tavır anlamı kazanan adların oluşturduğu zarflardır. Tez metnimizde tespit ettiğimiz durum zarfı örnekleri şunlardır:

...ya' nī **bat** ölgey... (230a/2)

...Lūṭ - 'aleyhis-selām-niñ şehristānı **kaṭ**' kılıp... [231a/24]

...tā cezā bergey alarğa kim **yaman** kıldılar... (233a/11)

...alarğa kim **yaḥşılıq** kıldılar... (233a/13)

...ol közüimizni **sihr bile** bağlapdur... (234b/20)

...ne 'aklsız ve **hüşsüz** bolğaylar... (241a/25)

...durustluq bile kim **rüşen** kılduk... (246a/25)

...Ḥudā ve Resūl sözini **rāst** bileyler... (246b/2)

1.8.6.4. Miktar Zarfları

Azlık ve çokluk ifade ederler. Tez metnimizde tespit edilen bazı miktar zarfı örnekler şunlardır:

...yétinçi kıyāmet zikrin **köp** aytqay... (228a/6)

...eger anıñ éri bérdi **artuq** bolğay barçaları... (241b/25)

...līkin eger kişi kılsa olça **az** ve **kiçik** bolğay... (233a/16)

1.8.6.5. Soru Zarfları

Fiili veya zarfları soru yoluyla belirten zarflardır. Tez metnimizde tespit edilen bazı örnekler şunlardır:

...āyā anıñ ḥāli ol belāda **néteg** ötkey... (226b/21)

...pes **nége** şükr étmes sizler Téñgrige... (243a/5)

...né **qayda** körer sizler... (245a/13)

1.8.7. Edatlar

Edatlar tek başların anlam ifade etmedikleri gibi bir varlığı ya da hareketi karşılamamaktadırlar. Cümle içinde eklendikleri ad ve as soylu kelime ve kelime grupları ile cümlenin diğer unsurları arasında beraberlik, başkalık, sebep, miktar, zaman, vasıta, mekan ve yön gösterme gibi anlam ilişkileri kurarlar. Tez metninde yaptığımız tespitlerle edatları üç ana başlık altında incelenmiştir:

1.8.7.1. Çekim Edatları

1.8.7.1.1. Vasıta ve Beraberlik Edatları

...büzürgvār şahşlar **bile** kâsem yâd kıılır... (225a/15)

...biribirige ya'nî biribiri **birle** koşulmaslar... (238a/11)

1.8.7.1.2. Sebep Edatları

...Lûṭ - 'aleyhi's-selâm- kavmin helâk kıılmak **üçün**... (226b/20)

...baş tartmak **yüzidin** tekzîb kıılır érdiler... (239a/27)

1.8.7.1.3. Benzerlik Edatları

...ferişteler uçar érdiler altun pervâneler **dég**... (232a/22)

...**munıng-dég** su ara salgaylar... (239b/2)

...bularnıng zevâl sür'ati ve işğal bathıgıda yamğur **mişli** dégdür... (246b/19)

1.8.7.1.4. Başkalık Edatları

...anıng dereceleri îmân ve 'ameldin **özge**... (229a/26)

...mundın **başkadurlar**... (234a/7)

1.8.7.1.5. Zaman Edatları

...'Âd ve Şemüd kavmidin **burun**... (227a/21)

...bu âyetni oğugandın **song** secde kııldı... (234b/6)

1.8.7.1.6. Yer ve Yön Edatları

...yulduzlar **tarafı** kim alarnıng barurıdır... (225a/19)

...mağrib ve 'işâ **ara** ta'avvu' bile namâz oğur érdiler... (225b/12)

...alarnıḡ ŧehriniḡ **astın** ve üstün kılmadıḡa... (226b/14)
...Ka‘be éviniḡ **ötrüside** vāki‘ boluptur... (228b/6)
...kökni yer **üstige**... (237b/3)
...kıyāmet küni ferišterler maḡşer ehliniḡ **tégre**leride ŧaf tartarlar... (239a/2)
...Téngri **kaşıda** turmaḡnı ékki uçmaḡdur... (239b/6)
...alarnıḡ tevḡidiniḡ yād kıluḡı alarnıḡ **alıda** tā āsānlıḡ bile öterler... (245b/5)
...tā alarnı uçmaḡ **sarıḡa** yol körsetgey... (245b/6)

1.8.7.2. Baḡlama Edatları

Cümleleri, kelime gruplarını, kelimeleri ve kelimelerden küçük dil birliklerini biçim ve anlam açısından ilişki kuran ve birbirine baḡlayan edatlara denir.¹⁴¹ Tez metnimizde tespit ettiḡimiz baḡlama edatları altı bařlık altında incenmiřtir.

1.8.7.2.1. Sıralama Edatları

Cümleleri veya cümlelerden küçük ögeleri virgül göreviyle baḡlayan edatlardır. Tez metnimizde tespit edilen sıralama edatları örnekler řunlardır:

...katıklıḡ **ve** bérklik égesidür... (225a/19)
...muḡtāl **u** faḡur...(247a/25)

1.8.7.2.2. Denkleřtirme Edatları

Denk olan iki unsuru birbirine baḡlayan edatlardır.

...yā zühre **yā** zuḡal... (233b/11)

1.8.7.2.3. Karřılařtırma Edatları

...yā anıḡ ‘azābıdın anıḡ ŧevābıḡa **yā** anıḡ ma‘řiyetidin anıḡ tā‘atıḡa (227b/7)
...**ne** anıḡ metānetiniḡ iř yapmaḡıda faḡūrı ve **ne** anıḡ kudretiniḡ rüzī bérmeḡide... (228a/19)
...**hem** dünyāda ĩmān tevfiķi bile ve **hem** āḡiretde ma‘rifet rıdvān bile yétmedi... (247a/13)

¹⁴¹ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, s. 352.

1.8.7.2.4. Cümle Başı Edatları

Cümlenin başına eklenerek kendinden önceki veya sonraki cümleye bağlarlar. Tez metnimizdeki cümle başı edatı örnekleri aşağıdaki gibidir:

...kişiler gümān iltgeyler **kim** ol baydur ve şadağa aṅga bérmegeyler... (225b/20)

...pes şabr kılingızlar anıṅ ‘azābığa yā şabr kılmangızlar (229a/3)

...**belkim** alar istikbār ve ḥaseddin īmān keltürmesler... (230a/10)

...olça anıṅ bile nāṭık bolur **meger** vahy kim inip kélür (231a/22)

...yaman kıldılar **ya ‘nī** kāfir boldılar... (233a/11)

...eger tilesek biz kıyāmetni bir köz yummağda keltürür biz... (236b/21)

...**ve eger** biri yéne birige galebe kılsa nef ber-ṭaraf bolğay... (238a/13)

...**güyā** alar letāfet ve pākizelikda yaqut dégdürler... (240a/6)

...yād kıl **çün** vākıa ‘ bolğay... (240b/16)

...açlıḡ ‘azābı tamuḡluklarğa koyğaylar **tā** toydurğaylar qursaqlarını zaqqūmdın... (242b/1)

...**velikin** sizler fitnede saldingızlar... (246a/3)

...rüşen kılduğ biz sizler için kudret bilgülerini **şāyed** kim sizler öz ‘aqlarınıznı istidlâlde işge eylegey sizler... (246a/26)

1.8.7.3. Kuvvetlendirme Edatları

Sonuna geldikleri unsuru vurgulu yaparlar ve anlamını kuvvetlendirirler. Tez metnimizde tespit edilen kuvvetlendirme edatı örnekleri şunlardır:

...mükellef ḥatunlar **dağı** bu hükmdede dāhildürler... (229b/2)

...ins ve cin ‘arab **olça** uluğ kader ve kıymetliḡ bolğay... (238b/21)

...ḥatunlar ve ḥāl **ol-kim** borç béripdürler.... (246b/3)

1.8.7.4. Soru Edatları

Soru sormak için kullanılan edatladır.

...**āyā** mücādele kıılır sizler Muḥammed -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- bile... (232a/11)

...dünyādın özi bile keltürmek kérek münāfiqlar ol ma ‘nā **né** fehm kıılmas... (245b/20)

1.8.7.5. Seslenme Edatları

Duygu ve heyecan barındırmayan sadece seslenme fonksiyonu olan edatlardır. Tez metnimizde tespit ettiğimiz örnekler aşağıdaki gibidir:

...feryādda ve aytur érdi Allah **yā** Allah **yā**... (226b/3)

...**yā** Resūlallāh hādīm muning dégdür... (229b/10)

...**ay** ādemī ‘ālem halkı séning haqqında tört tāifedürler... (244a/26)

1.8.7.6. Cevap Edatları

Onaylama, kabul etme veya reddetme anlamları taşırlar. Tez metnimizde tespit ettiğimiz cevap edatı örneğine rastlamadık.

1.8.7.7. Ünlemler

Duygu, heyecan ve tabiat seslerini karşılamak amacıyla kullanılırlar.

...**vāy** alarga... (228a/23)

1.8.7.8. Gösterme Edatları

Gösterme edatları bir nesneyi veya kişiyi değil hareketi göstermek sureti ile niteleyen edatlardır.¹⁴² Metnimizde gösterme edatı örneğine rastlamadık.

1.8.7.9. Tekrar Edatları

Eylemin tekrar etme durumunu belirleyen edatlardır. Metnimizde tespit edilen tekrar edatı örnekleri şunlardır:

...**yéne katla** vaqtı kim özi sidre yavuşıda érdi... (232a/15)

...köngül közi bile Mi‘rac kéçesinde ékki **katla** körüptür... (232a/17)

¹⁴² Necmettin Hacıeminoğlu, *Türk Dilinde Edatlar*, s. 306.

1.8.8. Fiil Çekimi

1.8.8.1. Basit Zamanlı Çekimler

Herhangi bir yardımcı fiil almayan çekimdir. Hareket, şekil, zaman ve kişi tek bir fiile bağlıdır. Bu çekimlere bildirme kipleri veya dilek-tasarlama kipi eklerinden biri getirilmektedir.

1.8.8.1.1. Bildirme Kipleri

Zaman anlamı taşıyan kiplerdir. Fiilin gerçekleştirildiği hareketin zamanını gösterir.

1.8.8.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

Fiilin gerçekleştirdiği hareketin görülen geçmiş zamanda meydana geldiğini bildirmektedir.

Tez metnimizde görülen geçmiş zaman eki ünsüz uyumuna uyularak sedalı ünsüzle biten fiil kök ve gövdelerinden sonra *-dl/-dU* ; sedasız ünsüzle biten fiil kök veya gövdelerinden sonra *-tl/-tU* biçimindedir. I. teklik kişi ve yuvarlak ünlülü fiil kök ve gövdelerinden sonra gelen III. Teklik ve çokluk şahısları haricinde diğer çekimlerde dudak uyumu bulunmaktadır. Görülen geçmiş zamanın olumsuzu *-mA* olumsuzluk eki getirilerek yapılır.

Tez metnimizde tespit ettiğimiz görülen geçmiş zaman kipinin çekimi aşağıdaki gibidir:

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I. Teklik Kişi	bildim (236b/16)	yaratmadım (228a/11)
II. Teklik Kişi	kördüñg (233b/7)	-
III. Teklik Kişi	kéldi (226a/12)	kéltürmedi (234b/22)
I. Çokluk Kişi	yarattuk (242b/7)	-
II. Çokluk Kişi	saldıñgızlar (246a/3)	kılmadıñgızlar (226a/25)
III. Çokluk Kişi	oқudılar (227b/17)	saқlamadılar (248a/13)

1.8.8.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Fiilin gerçekleştiği hareketin öğrenilen yani duyulan bir zamanda gerçekleştiğini bildirir. Öğrenilen geçmiş zaman kipi *-p* zarf fiil ekine */-tur/~/-dur/* yardımcı fiilin eklenmesiyle oluşan *-UptUr(lAr)/-UpdUr(lAr)* biçimidir. I. ve II. kişilerde *-tUr/-dUr* yardımcı fiili düşebilmektedir.

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I.Teklik Kişi	-	-
II.Teklik Kişi	-	-
III.Teklik Kişi	bitipdür (228b/4)	-
I.Çokluk Kişi	yiberip biz (246b/12)	-
II.Çokluk Kişi	ekip siz (242b/24)	-
III. Çokluk Kişi	aytıpdurlar (225a/13)	-

1.8.8.1.1.3. Geniş Zaman

Fiilin gerçekleştiği zamanın geniş zamanda olduğunu bildirir. Geniş zaman çekiminde ünlülerden sonra “-r” ünsüzlerden sonra -Ar biçimindedir. Geniş zamanın yanında şimdiki zaman anlamı da taşırlar.

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I.Teklik Kişi	qorqar mén ötkerür mén (232a/7) qabül qılur mén (232a/6)	tilemes mén (228a/15) silmes mén (236b/15)
II.Teklik Kişi	tiler sén (230a/27) kopar sén (230b/26) aytur sén (240b/26)	-
III.Teklik Kişi	buyurur (230a/4) körer (233b/10) bilür (244b/12)	cem‘ bolmas (230a/6) söz aytmas (231a/19)
I.Çokluk Kişi	qoyar biz (226b/25) çift qılur biz (229a/16) yétgürür biz (229a/19)	az qılmas biz (229b/22) tanımas biz (237a/19)
II.Çokluk Kişi	körer sizler (245a/13) küler sizler (234b/2) tekzīb körsetür sizler (239a/11)	yıqlamas sizler (234b/1) inmes sizler (242b/8) īmān keltürmes sizler (245a/8)

III. Çokluk Kişi	barurlar (225a/12) oçurlar (228b/4) taparlar (244b/18)	fermān iltmesler (228a/13) kirmesler (230a/18)
------------------	--	---

1.8.8.1.1.4. Şimdiki Zaman

Fiilin gerçekleştiği hareketin şimdiki zamanda meydana geldiğini ve şimdiki zamanda devam ettiğini bildirir. -A zarf fiil ekine -*tUr/-dUr-* yardımcı fiilin getirilmesiyle meydana gelen şimdiki zaman eki -*AdUr* biçimindedir. Yardımcı fiilin düştüğü örnekler de bulunmaktadır. Şimdiki zamanın olumsuzu -*mAy* ve -*mAydUr* ekleriyle yapılmaktadır. Şimdiki zaman kipi tez metnimizde seyrek görülmüştür.

feryād kıla (226a/26); körmeydür (226a/17), vaşiyet kılmaydurlar (227b/14), yétmeydür (229b/9), ĩmān keltürmeydürler (230b/6), haber kılılmaydur (233b/11), sormaydur (240b/5), nişān bérmeýdür (240b/10)

1.8.8.1.1.5. Gelecek Zaman

Doğu Türkçesinde iki tür gelecek zaman kipi bulunmaktadır:

1.8.8.1.1.5.1. Mutlak Gelecek Zaman

Gelecekte kesin olarak planlı bir şekilde meydana geleceği düşünülen fiilleri belirtmek için kullanılır. Fiil tabanına -*gu/-gü/* sıfat fiil ekleri getirildikten sonra iyelik ekleri daha sonra da -*tUr/-dUr-* yardımcı fiili getirilerek mutlak gelecek zaman yapısı oluşturulur. Olumsuzu ise fiil köküne getirilen -*mA* olumsuzluk eki ile yapılır. Tez metnimizde tespit edilen mutlak gelecek zaman çekimi örnekleri şunlardır:

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I.Teklik Kişi	kılığumdur (238b/10)	-
II.Teklik Kişi	-	-
III.Teklik Kişi	bolğusıdur (225b/2) kötergüsidür (233b/10) sorgusıdur (239a/19)	bolmağusıdur (226b/10) kalmağusıdur (242a/6) tüşmegüsidür (245a/21)
I.Çokluk Kişi	keltürgümüzdür (226b/22)	tapmağımızdur (226b/23)
II.Çokluk Kişi	bolğungızdurlar (229a/5)	-

III.Çokluk Kişi	tapkūsıdurlar (226b/21) yağdurulğūsıdurlar (228b/10)	-
-----------------	---	---

1.8.8.1.1.5.2. Gelecek-İstek

Gelecek-istek anlamı veren gelecek zaman çekimidir.

-ğay, -gey , -kay, -key, -Ay gelecek zaman ekinden sonra kişi zamirleri eklenerek oluşturulur.

Doğu Türkçesi döneminde -ğa, -ge biçimi de görülür.

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I.Teklik Kişi	buyurğay mén (228a/12)	
II.Teklik Kişi	me`mür bolğay sén (227b/21)	
III.Teklik Kişi	üzülgey (239b/3)	bérmegey (225b/22)
I.Çokluk Kişi	égreşgey biz (235b/15)	ta`arruzın kılmağay biz (231b/26)
II.Çokluk Kişi	iş kılğay sizler (237b/5)	ğam yémegey sizler (247a/19)
III.Çokluk Kişi	aytkaylar (225b/5) şabr kılğaylar (228a/2) çıkaylar (235a/9)	bağlamağaylar (228a/5)

1.8.8.1.2. Dilek-Tasarlama Kipleri

Eylemler zaman anlamı taşımazlar ve tasarlama aşamasındadır. Emir, şart, istek ve gereklilik olmak üzere dört başlığa ayrılırlar:

1.8.8.1.2.1. Emir Kipi

Tasarlanan eylemin emirle yapılması işaret edilir.

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I.Teklik Kişi	-	-
II.Teklik Kişi	yüz évürgil (227b/21) namāz oğugil (231a/4)	korğmağıl (226a/24) ğam yémegil (226b/21)

	tesbîh aytgıl (244a/11)	uruşmağıl (230b/15)
III.Teklik Kişi	müjdesin bolsun (244a/6)	-
I.Çokluk Kişi	-	-
II.Çokluk Kişi	-	-
III.Çokluk Kişi	inşā kılsunlar (230a/13)	sormasunlar (243b/1)

1.8.8.1.2.2. Şart Kipi

Tasarlanan eylemin bir şart anlamı ile yapılması işaret edilir. Eski Türkçede zarf-fiil görevinde olan *-sAr* eki bu dönemde henüz şart eki görevinde değildir.¹⁴³ Daha sonra “r” ünsüzünün yitimiyle *-sA* ekinin fiil kök ve gövdelerine eklenmesi ardından kişi eki almasıyla şart anlamını sağlamıştır. Tez metnimizde tespit ettiğimiz şart kipi örnekleri aşağıdaki gibidir:

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I.Teklik Kişi	-	-
II.Teklik Kişi	-	-
III.Teklik Kişi	kılsa (242a/9)	körmese (226a/4)
I.Çokluk Kişi	tilesek (236b/26)	-
II.Çokluk Kişi	bilsengiz (243a/24)	-
III.Çokluk Kişi	kélseler (235a/5) koşulsalar (237b/27)	-

1.8.8.1.2.3. İstek Kipi

Tasarlanan eylemin istenmesi söz konusudur. Tez metnimizde tespit edilen istek kipi örnekleri şunlardır:

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I.Teklik Kişi	kılayın (233b/5) meşgüllük kılayım (238b/19)	yayılmayın (237b/10)
II.Teklik Kişi	-	-

¹⁴³ Ahmet Bican Ercilasun, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, s. 189.

III.Teklik Kişi	-	-
I.Çokluk Kişi	suāl kılalıng (234b/21)	-
II.Çokluk Kişi	-	-
III.Çokluk Kişi	-	-

1.8.8.1.2.4. Gereklilik Kipi

Tasarlanan hareketin gerekliliği işaret edilir. Gereklilik ifadesi kérek kelimesi veya kérek kelimesinin gelecek zaman çekimiyle (-ğay/-gey) beraber kullanılmasıyla meydana gelmektedir.

...munıng dég kıyās kılmak **kérek**... (227b/1)

...**kérek** kim aşukmağaylar... (228a/22)

...**kérek** kim kéltürgeyler... (230a/24)

1.8.8.2. Birleşik Zamanlı Çekimler

Türk dilinde bir harekete iki zaman çekiminin art arda gelmesi mümkün değildir. Birleşik zaman olarak tanımlanan çekimlerde ilk zaman eki fiile ikinci zaman eki yardımcı fiile eklenmektedir. Metnimizde söz edilen yardımcı fiiller ér-/é- yardımcı fiilleridir. Tez metnimizde tespit ettiğimiz birleşik zaman çekimleri hikaye birleşik zaman çekimleridir. Rivayet birleşik zaman çekimi tespit edilmemiştir.

1.8.8.2.1. Geniş Zamanın Hikaye Birleşik Çekimi

Fiil tabanına gelen -r, -Ar, -Ur geniş zaman ekinden sonra ér-/é- yardımcı fiillerinin görülen geçmiş zaman eki alması ve kişi eklerinin getirilmesiyle oluşan birleşik çekimdir. Olumsuzu için geniş zaman ekleri yerine -mAs kullanılır. Tez metnimizde tespit ettiğimiz geniş zaman hikaye birleşik çekimi örnekleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ
I.Teklik Kişi	-	ayrılmas érdim (226a/26) olturmas édim (226a/25)
II.Teklik Kişi	-	-
III.Teklik Kişi	bolur érdi (231b/16)	-

	muḥālefet kıtur édi (234a/13)	
I.Çokluk Kişi	tapınur érdük biz (229b/20)	-
II.Çokluk Kişi	aytur érdingizler (229a/22)	-
III.Çokluk Kişi	olturur érdiler (225a/26)	inanmas érdiler (239b/1)

1.8.8.2.2. Gelecek Zamanın Hikaye Birleşik Çekimi

Fiil kök veya gövdesine getirilen /-ğay/-kay/-gey/-key gelecek zaman eklerinden sonra ér-/é- yardımcı fiillerinin görülen geçmiş zaman çekimi getirilerek sonra da kişi eki eklenmesiyle oluşturulan birleşik çekimdir. Olumsuzu için fiil tabanına /-mA/ olumsuzluk eki getirilir. Tez metnimizde yer alan gelecek zaman hikaye birleşik çekiminden bir örnek tespit edilmiştir:

bolğay édi (241b/10)

1.8.8.2.3. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikaye Birleşik Çekimi

Fiil kök veya gövdesine getirilen /-(I)p/ zarf fiil ekinden sonra ér-/é- yardımcı fiil eki getirilerek daha sonra kişi eki eklenmesiyle oluşturulan birleşik zamandır. Tez metnimizde tespit ettiğimiz örnekler şunlardır:

III.Teklik kişi barıp édi (231b/4), tapıp érđi (231b/10)

III.Çokluk kişi: yığılıp érdiler (232a/21), kılıp érdiler (255b/22)

1.8.8.2.4. Şart Kipinin Hikaye Birleşik Çekimi

Fiil kök veya gövdesine /-sA/ şart eki getirildikten sonra ér-/é- yardımcı fiiline görülen geçmiş zaman eki getirilerek meydana gelen birleşik zamandır. Metnimizde bir örnek tespit edilmiştir:

bolsa édi (241b/10)

1.8.9. BİRLEŞİK FİLLER

Bir ad ile bir yardımcı fiilin veya iki ayrı fiil şeklinin yahut da ad soylu bir veya birden fazla kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir.¹⁴⁴ Tez metnimizdeki birleşik fiiller dört başlık altında incelenmiştir: Yardımcı fiillerle yapılan birleşik fiiller, tasvir fiilleri, yeterlilik fiilleri ve anlamca kaynaşmış birleşik fiiller.

1.8.9.1. Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiiller

Bir ad veya sıfat ile yardımcı fiilin birleşmesiyle oluşarak ad veya sıfata fiil konumu kazandırır. Tez metnimizde tespit edilen yardımcı eylemler: *bol-*, *kıl-*, *bér-*, *ét-*.

1.8.9.1.1. *bol-* Yardımcı Fiili ile Kurulan Birleşik Fiiller

bol- yardımcı fiili ile yapılan birleşik fiiller:

maħrūm bolğay (225a/25), mu‘azzeb bolğaylar (225b/5), müştemil bolğay (225b/8), mübtelā bolğay (225b/21), müte‘accib boldı (226a/27), helāk boldılar (226b/19), meşgūl bolmadılar (227a/16), bérk bolğıl (227b/27), muttaşíf bolup (239b/5), vāķi‘ boluptur (228b/6)

bol- yardımcı fiilinden meydana getirilen adlarla yapılan birleşik fiiller:

ğāib bolmağı (231a/4), yavuç bolğuçı (234a/27), şefi‘ bolmağ (232b/23), vāķī bolmağı (240b/17), mefhūm bolmağa (244b/18)

bol- yardımcı fiilinin sıfat fiillerle oluşturduğu birleşik fiiller:

şanāyi‘ kılğan bolğay (226a/5), (226b/14), tekye urğan bolğaylar (229a/15), tükel tutқан bolğay (229b/26), körmegen ve eşitmegen bolğay (239b/20), süzgen bolğaylar (240a/2)

bol- yardımcı fiiliyle -ğan sıfat fiil eki getirilerek oluşturulan birleşik fiiller:

taş bolğan (226b/14)

1.8.9.1.2. *kıl-* Yardımcı Fiili ile Kurulan Birleşik Fiiller

kıl- yardımcı fiili ile yapılan birleşik fiiller:

¹⁴⁴ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2014, s. 199.

yād kıılır (225a/9), nisbet kıılurlar (227b/15), mü'tāla'a kıılsa (226a/5), mü'şāhede kııldılar (226a/24), sa'y kıılğaylar (227a/20), hāzer kıılğaylar (228a/4), kēng kıılıp biz (227a/24), helāk kıılduk biz (236a/14), muqarrer kıılıpdur (237a/25)

kıl- yardımcı fiilinin edilgen ve dönüşlü biçimlerinin yardımcı fiil olarak kullanıldığı birleşik fiiller:

la'net kıılıpdurlar (225a/25), nişan kıılılgan (226b/15), helāk kıılılgaylar (230b/17), ihtisār kıılılur (232a/1), haber kıılılmaydur (233b/11)

kıl- yardımcı fiilinden yapılan adlarla ve sıfat fiillerle birlikte yapılan birleşik fiiller:

qabül kıılğuçılar (225b/9), helāk kıılmaq (226b/20), selām kıılmağa (226a/16), hükm kıılğuçıdur (226b/8), helāk kıılmağığa (226b/12), astın ve üstün kıılmağığa (226b/14), iftirā kıılmağın (228b/22), rast kıılılgan (237a/12)

1.8.9.1.3. bér- Yardımcı Fiili ile Kurulan Birleşik Fiiller

bér- yardımcı fiili ile yapılan birleşik fiiller:

va'de bérıp-dür (226a/8), beşāret bérđiler (226b/1), haber bérđük biz (226b/7), ta'ām bérgeyler (228a/15), ögüt bérđil (229b/23), cevāb bérđi (231b/24), icāzet bérgey (232b/21), pādāş bérürler (233b/20)

bér yardımcı fiilinin edilgen biçiminin yardımcı fiil olarak kullanıldığı birleşik fiiller:

va'de bérilip sizler (225a/16), cezā bérilür (229a/5), yārī bérilgeyler (230b/19)

bér- yardımcı fiilinin fiilden isim yapma ekleri ile birlikte oluşturduğu birleşik fiiller:

rūzī bérmekimde (226a/12), pend bérmek (227b/25), rūzī bérğüçi (228a/16)

1.8.9.1.4. ét- Yardımcı Fiili ile Kurulan Birleşik Fiiller

ét- yardımcı fiili ile yapılan birleşik fiiller:

beyān étgey (228a/4), söz étmeğaylar (229b/6), asıg étmes (232b/20), şefā'at étgeyler (232b/23), āsān étük (236a/11), yād étilipdür (248b/2)

ét- yardımcı fiilinin edilgen biçimi ile kurulan birleşik fiiller:

yād étilipdür (248b/2)

ét- yardımcı fiilinden yapılan adlar ve *étil-* biçimine getirilen *-gen* sıfat fiil eki ile birlikte yapılan birleşik fiiller:

keyd *étilgenler* (230b/7), *yād étmegide* (231b/27), *tüben étküçidür* (240b/18), *biryān étilgen* (241b/20)

1.8.9.2. Tasvir Fiilleri

Fiil köküne */-A/*, */-(I)p/*, */-(U)p/* zarf fiil eklerinin eklenerek daha sonra ikinci bir fiil veya yardımcı fiil kullanılmasıyla oluşturulan fiillerdir. İş ya da olayın gerçekleşme zamanı ve gerçekleşme şekli ile ilgili bilgi verip cümlenin anlamını güçlendirmek için kullanılırlar. Eski Türkçe döneminden itibaren Türk dilinde yazılı eserlerde tasvir fiillerini görmekteyiz. Tasvir fiillerinin Köktürkçe itibariyle görülmesi Türk dilinin uzun yıllardan bu yana edebi olgunluğa eriştiğinin de göstergesidir.

“Türk budun illedük ilin içğini ıdmış kaganladuk kaganın yitürü ıdmış” (BK/D7)¹⁴⁵ *Türk milleti il yaptığı ili elden çıkarmış kagan yaptığı kaganı kaybedivermiş.*

“Yazukluk atlıg(ıg) ... tenğri tuta birti” (ŞU/D2)¹⁴⁶ *Günahkar ileri gelenleri ... Tanrı tutuverdi.*

Tez metnimizde tespit ettiğimiz tasvir fiili örnekleri şunlardır:

ta'n kıla başlap (231a/7), *kaıta kıılurlar* (245b/14)

1.8.9.3. Yeterlik Fiilleri

-A zarf fiil ekinin bulunduğu fiilden sonra *al-* yardımcı fiilinin getirilmesiyle oluşturulur.

muğaddime kıla almas mén (235a/17), *boldura alur sizler* (238b/25), *ilgerilik tuta almas* (242b/14), *kaça almas* (242b/14)

1.8.9.4. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller

Ad veya sıfat ile aslen yardımcı fiil olmayan fakat yardımcı fiil fonksiyonunda kullanılan *kéltür*, *tap-*, *oqu-*, *évir-*, *tart- ayt- yiber*, *kal-* gibi fiillerin anlamca kaynaşmalarıyla oluşturulurlar.

¹⁴⁵ BK/D7: Bilge Kağan Yazıtı Doğu Yüzü 7. Satır: bkz. Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, s.66.

¹⁴⁶ ŞU/D2: Şine Usu Yazıtı Doğu Yüzü 2. satır: Erhan Aydın, *Şine Usu Yazıtı*, s.37.

Fiilden isim yapma eki olarak ya da sıfat fiil ekleri olarak yapılan anlamca kaynaşmış birleşik fiil örnekleri aşağıdaki gibidir:

yalğan aytkuçılar (225a/25), çin aytkuçılar (230a/11), kısmet tapıpdur (228a/7), yol tapmağay (231b/14), yüz évirür (233a/2), ĩmān keltürdiler (234b/19), ĩmān keltürgen (245b/4), ‘azāb kötermekning (233b/8), köngül tartkuçı (226a/3), şaf tartarlar (239a/1), tüben yiberilipdür (243b/17), Qurān yiberür (245a/12), karar tuttı (234b/18), yād tutmak (236a/11), bākī ƙalgay (238b/4), ‘āciz ƙalğan (239a/5), iştiğal körsetgey sizler (239a/11), ƙavāf körsetür (241b/1), sihr okur sizler (225a/22), namāz oğul (231a/4), minnet ƙoydı (229b/17), at ƙoymak (232b/25)

1.8.10. SIFAT FİLLER (PARTİSİP)

Fiil kök ya da gövdelerine sıfat fiil eklerinin eklenmesiyle meydana gelirler. Sıfat fiiller bünyesinde barındırdığı fiil özellikleri aracılığıyla beraber kullanıldığı adı iş ve hareket bakımından nitelemektedir.¹⁴⁷ Metnimizde yer alan sıfat fiiller -ğan, -gen, -қан, -ken ve -Ar, -mAs sıfat fiil ekleriyle meydana getirilmişlerdir.

1.8.10.1. -ğan/-қан/-gen/-ken

toğurğan (226b/5), yağdurulğan (226b/19), yaşurulğan (241b/2), tatılğan (241b/14), bitilgen (228a/27), tökülgen (241b/12), yélgen ve içilgen (242b/5), yibergenler (244b/25), yapuşқан (230b/14), yaratқан (241a/21), ƙaynatқан (241a/27), ötkendin (227a/15), yétken (231b/27), körsetken (233b/19)

1.8.10.2. -Ar ve -mAs

inmesdin (225b/10), turar (231a/1), öter (236a/4)

1.8.11. ZARF FİLLER (GERUNDIUM)

Fiillerin zarf işleyişine girmiş, zarf olarak kullanılan şekilleridir. Zarf fiiller bir yanlarıyla zarf, bir yanlarıyla fiil özelliği taşırlar ve isim işletim ekleriyle genişletilemezler.¹⁴⁸ Metnimizde yer alan zarf fiiller /-A/, /-(I)p/-(U)p/, /-mAy/ ekleriyle oluşturulmuştur.

¹⁴⁷ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, s. 909.

¹⁴⁸ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, s. 841.

1.8.11.1. -A

boldura almadılar (227a/18), ayta algay (231b/25), kıla algaylar (233b/3)

1.8.11.2. -(I)p, -(U)p

inip (226a/13), aytıp (226b/9), çıkarıp (226b/22), yığılıp (232a/21), eşitip (233a/25), öğretip (237a/21), atup (231a/1), tutup (231b/15), sindürüp (236a/21), tökülüp (238a/20)

1.8.11.3. -mAy

tutmaydur (225b/18), körmeydür (226a/7), ésmeydür (229a/10), kılılmaydur (233b/11), yétmeydür (229b/9), yibermeydür (232b/11)

1.9. SÖZ DİZİMİ

Bir düşüncüyü, bir duyguyu, bir durumu, bir olayı yargı bildirerek anlatan kelime ya da kelime dizisine cümle denir.¹⁴⁹ Cümleyi meydana getiren kelimeler belirli kurallara göre dizilerek söz dizimi yapılarını oluştururlar. Türk dilinin mantığında yüklemi destekleyen ve açıklayan ögeler bulunmaktadır. Yüklem de genellikle sonda bulunur, sonda bulunmadığı durumlar da görülebilmektedir. Farsçadan çeviri olan metnimizde çok sayıda devrik cümle yapısına rastlanmıştır. Söz dizimi incelemesini yapısına göre, yüklemine türüne göre, yüklemine yerine göre ve anlamına göre olmak üzere sınırlandırdık ve tez metnimizdeki cümleleri dört başlıkta inceledik.

1.9.1. Yapısına Göre Cümleler

Cümledeki yüklem, fiil veya yargı sayısı esas alınarak basit ve birleşik cümleler başlıkları altında incelenmiştir.

1.9.1.1. Basit Cümleler

Cümlede tek yüklem yani tek yargı bulunan cümlelerdir. Tez metninde tespit edilen basit cümle örnekleri şunlardır:

La‘net **kılılıpdurlar** yalğan aytkuçılar. (225a/25)

¹⁴⁹ Leyla Karahan, *Türkçenin Söz Dizimi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2007, s.9.

İstiğfār **aytar érdiler.** (225b/17)

Sizlerniŋ öziŋiz ya ‘nī rızkıniŋ sebepleri kim **yamğurdur.** (226a/7)

1.9.1.2. Birleşik Cümleler

Cümleler çeşitli yollarla bağlanarak birleşik yapıli cümleler oluşturulur. Tez metnimizde çok sayıda birleşik cümle örnekleri bulunmaktadır.

1.9.1.2.1. Şartlı Birleşik Cümleler

Yardımcı cümle aba cümleye şart anlamı ile bağlanmaktadır. Metnimizde şartlı birleşik cümle yapısı /-sA/ eki, Farsça cümle başı edatı “eger” ile ya da her ikisinin bir arada bulunduğu cümleler ile meydana getirilmiştir.

Pes biz çıkarıp keltürgümüzdür her kim **bolsa** Mütefekke kəntleride ĩmān keltürgenlerdin (226b/22)

Egerçe uluđ ve köp **bolsa** ötkerür mén anıŋ için kim raħim mén yalğan atmadı (232a/8)

Peyğamber ve Kırān mev‘izeleri **eger kəlseler** alarğa biribiri soŋıdın (235a/5)

Eger bizge munıŋ-dég **bolsa** édi bu āyet kəldi kim uçmađ ehli-ğa sidr bolğay (241b/10)

Eger bilsəŋiz uluđ ve mu‘teber ıasem cevābı budur (243a/25)

Sizlerdin ay mü‘minler her kim nefka **kılsa** Mekke fethidin burun kim islām ehli berk ve nevāsızdurlar ve uruđ **kılsa** Hūdā ve Resül düşmenleri bile kiři bile kim nafağa körsetgey ve kıtāl dā‘iyyesinde bolğay (245a/20-21)

1.9.1.2.2. Ki’li Birleşik Cümleler

Farsça “ki” edatının yerine kullanılan “kim” sözcüğü ile meydana gelen cümleler:

Evvelde yā evsaıda yā anıŋ aħiride ve meşhūrraq oldur **kim** uyuklamas érdiler (225b/14)

Ferişteler ayttılar **kim** “ğam yémegil” (226b/21)

Kiminđe burunraq ĥaber kılmadıŋızlar **kim** mén bu buzavnı oturmas édim (226b/25)

Buđday ve arpa ve andın özge ve ‘aşf samānidur **kim** dāne andın ayrılır (237b/13)

1.9.1.2.3. Bağlı Cümleler

“*meğer*”, “*ve*”, “*ne...ne...*”, “*yā...yā*”, “*amma*” gibi bağlaçlarla bağlı cümle yapıları kurulmaktadır.

Yā tükөл zīnet bile yaḥşı şūret bile ve ḥoş kélgüçi **yā** yollar égesidür (225a/19)

Ne kayda körer sizler ve **ne** ‘özüñgiz bardurlar. (245a/13)

Anıñg üçün tamuğ yavuqıdur **ammā** münāfıqlar kim songığa baqaylar. (245b/25)

Pes ri‘āyet kılmadılar **ve** saqlamadılar anı. (248a/13)

Durustluq bile kim kādır bolmağaylar **ve** tevānālīg tapmağaylar. (248b/1)

1.9.1.2.4. Sıralı Cümleler

Kendi içlerinde yargı bildiren iki veya daha fazla cümlelerin anlam bütünlüğü içerisinde sıralanmasıyla oluşan cümlelerdir.

Yā dīvāne eger mu‘cize alarğa körsetti, anıñg ‘amelini sihr oqudılar (227b/17)

Belkim alar gürühidürler, fermān sizler vaḥddin iltküçiler tuğyān alarnı bu sözge tutar (227b/20)

Egerçe az ve kuşurluq bolğay, kabül kıılır mén (232a/6)

1.9.2. Yüklemin Türüne Göre Cümleler

Yüklemin isim ya da fiil olması bakımından iki başlık altında incelenmiştir.

1.9.2.1. İsim Cümleleri

Yüklemi ér-/é- yardımcı fiilini almış olan isimler ya da isim grupları veya yüklemi /-dUr/ bildirme ekini alan isimler ya da isim grupları olan cümleler ve yüklemi zamir olan cümleler isim cümlesidirler.

İbrāhīm -‘aleyhi’s-selām- mihmānlarınıñ sözi ol on bir ferişte érdiler. (226a/13)

Ol şehrde yoq érdi. (226b/18)

Sizlerge ol némege kim bile bar érdingizler. (229a/6)

Yā ferişterleri bile kim yellernıñ qoparguçıldurlar. (225a/10)

Anıŋ kızları necāt tapķusıdurlar. (226b/21)

Uķmaĥnıŋ dereceleriġa ‘illet ‘emestür. (229a/25)

Ulūhiyyet ma‘nāsıdın alarġa hıķ yoķtur. (232b/11)

1.9.2.2. Fiil Cümleleri

Yüklemi çekimli olan fiillerdir. Tez metnimizde çok sayıda örneġi mevcuttur.

Tengri Te‘ālā alarġa la‘net kıldı (225a/27)

Ékkinçi miĥnet ve belā şevābın yād kılgay. (228a/2)

ķureyş kāfirleri Resūl -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-din mu‘cize tilediler. (234b/10)

Eger tilesek biz kıyāmetni bir köz yummaķda keltürür biz. (236b/27)

Fārūķ -rađıyallāhu ‘anh- yıġladı ve ayttı. (242a/1)

Pes alar kim ĩmān keltürdiler. (245a/1)

Kāfir ve münāfıķnı yaruķsız koyġaylar. (245b/14)

1.9.3. Yüklem Yeri Göre Cümleler

1.9.3.1. Kurallı Cümleler

Yüklemi cümlede sonunda olan cümlelerdir.

Kāfirlerinġ eliġlerini alarınġ boyunlarıġa baġlarlar. (228b/25)

Bu cinniler feriştelere bile benātullahdurlar. (232b/6)

Kāfirler ümīdvārdurlar alarınġ şefā‘atidin asıġ étmes. (232b/20)

1.9.3.2. Devrik Cümleler

Yüklemi cümlede sonunda yer almayan cümlelerdir.

Méning fermānım bile qorqutur érdiler sizlerni. (236b/1)

Tekzīb kıldılar ol āyetlerning barçasıǵa. (236b/5)

Ve alarǵa tavāf kılurlar küzeler bile ve ibriķiler bile. (241a/23)

1.9.4. Anlamına Göre Cümleler

Anlamlarına göre cümleler olumlu, olumsuz, hitap ve soru cümleleri olmak üzere dört grupta incelenmiştir.

1.9.4.1. Olumlu Cümle

Her kiři ol qavmdin Lūt - ‘aleyhi’ s-selām-ǵa ĩmān kéltürüp érđi. (226b/24)

Belkim alar gürühıdürler (230a/8)

Cibrīlni taptı, qaşıda olturǵan élig anıng mübarek kögside kördi. (231b/2)

Hāq Subhāne ol yérni Şādık bile vaşf kıldı. (237a/11)

1.9.4.2. Olumsuz Cümle

Öz Perverdgārınıng fermānıdın ve hāl tedārikige meşǵul bolmadılar (227a/16)

İři alardın vāķi‘ bolmaǵay. (229b/7)

Dīvānelıķ ‘aql bile cem‘ bolmas. (230a/6)

Andın özge yār ve mededkār yoǵtur (239a/6)

1.9.4.3. Hitap Cümleleri

Ay Mekke ehli ĩmān kéltürmegenler sizler yā müdāhene kılǵuçılar yā tanǵuçılar ve kıılır sizler rūzı (243b/18-19)

Selām saǵa ay Muħammed Yemen aşhābıdın kim séning qarındaşlarıngdurlar. (244a/6)

Ay Muħammed -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- Qurān bile Mekke ehligi ve şābit bolǵıl. (229b/24)

1.9.4.4. Soru Cümleleri

Pes nédür sizlerning uluǵ işingiz? (226b/11)

Bünüvvet mansıbınıng lāyıkı kimdür? (230a/20)

Ol Hāzret ayttı: Né tilesin? (234b/15)

Kimdür ol kiři kim ol burç bergey? (245a/27)

1.10. SÖZCÜK YAPIMI

1.10.1. İsimden İsim Yapma

1.10.1.1. +rak/+rek

Karşılaştırma eki olarak ele aldığımız bu ek üstünlük ve karşılaştırma anlamı katmaktadır.

yavukrak (231b/5), köpreki (232a/9)

1.10.1.2. +dAş

Eşlik ve aitlik bildiren ektir.

karındaş (226b/20)

1.10.1.3. +lık/+lik/+luğ/+lük

durustluk (225a/17), tiriglik (227b/4), i'tibarsızlık (228a/4), katıklıg (228a/18), bahşılık (233a/23), köplük (242b/2)

1.10.1.4. +sIz

Yokluk ve eksiklik bildiren ektir.

şüphesiz (225a/18), 'aklısız (241a/25)

1.10.2. Fiilden İsim Yapma

1.10.2.1. -(i)ğ/-(i)g/-(u)ğ/-(ü)g/-(i)k/-(i)k/-(u)k/-(ü)k

ķuru-ķ (227b/1), bitil-i-g (228b/5), aç-ı-ķ (233b/1), ağrı-ğ (241a/24)

1.10.2.2. -(U)nç/-(A)nç

ķorķ-u+nç (239b/10), kızğa-nç+lıg+ı (247a/26)

1.10.2.3. -ğü/-gü

kül-gü (233b/24)

Bu ek +çI isimden isim yapma eki ile birleşerek -ğüçü/-güçü/-ķüçü/-küçü ekini meydana getirir:

ilt-kü+çi+ler (226b/16), tökül-gü+çi (235a/19), ayt-ku+çı (235b/20), sor-ğu+çı (241b/26)

1.10.2.4. -(I)ş/-(U)ş

sağ-ı-ş (227a/3), tut-u-ş (229a/16), ur-u-ş+dın (245a/25), ül-ü-ş (248a/26)

1.10.2.5. -(I)m/-(U)m

öl-ü-m (233b/27), yar-ı-m (234b/10)

1.10.2.6. -I

tüke-l (225a/18)

1.10.2.7. -(U)n/-(I)n/-n

yaşur-un (244a/24), sa-n+sız (248a/17)

1.10.2.8. -I

tağ-ı (226a/8), yahşı < yak-ış-ı (233a/13)

1.10.2.9. -kan/-ğan

toğurğan (226b/5), tap-kan (235b/8), yarat-kan+dın (241a/21)

1.10.2.10. -mUr

yamğur < yağ-mur (244b/12)

1.10.2.11. -mağ/-mek

yeşürmek (226b/15), saklamak (229b/20), yığmak (233a/5), sürülmek (240b/22)

1.10.3. İsimden Fiil Yapma

1.10.3.1. +A

oynarlar (228b/22)

1.10.3.2. +IA

hoşlağay (232b/23), 'aybladılar (233b/4), yıgladı (242a/1), bağışladı (248a/7)

1.10.4. Fiilden Fiil Yapma

1.10.4.1. -(I)ş-/(U)ş-

ur-u-ş-ma-ğıl (230b/15), égre-ş-gey biz (235b/15)

1.10.4.2. -(I)n-/(U)n-

ayla-n-ğay (228b/18), yüzle-n-se (233b/6), bağla-n-ur (238a/20)

1.10.4.3. -(I)l-/(U)l-

ayt-ı-l-dı (226a/10), yarat-ı-l-ğan+lar+dın (228a/4), bit-i-l-i-p-dür (228b/1), éşit-i-l-i-p-dür (230a/24)

1.10.4.4. -(A)r-

çık-ar-ur-lar (225b/4), kayt-ar-ma-ğıl (227b/26), kit-er-mek (229a/4), kop-ar-ı-l-ğay-lar (242a/19)

1.10.4.5. -(U)r-

arturğaylar (236b/21), ayursa (247b/2)

1.10.4.6. -ğur-/-gür

yétgürür biz (229a/23)

1.10.4.7. -kar-/-ker

kurtkarduk (236a/14), ötkeripdür (246b/25)

1.10.4.8. -t-/(I)t-/(U)t-

körsetgeyler (227a/19), korkuttı (236b/4), yürütmeğıl (244b/20)

1.10.4.9. -tUr-/-dUr-

yağduruldı (226b/17), yapuştırurlar (228b/26),

1.10.4.10. -ğuz-/-güz-

tirgüzgey (234a/3), olturğuzğay (239b/22)

1.10.4.11. -sA

körsetgeyler (228a/2)

1.11. SÖZ VARLIĞI

Bu bölümde Türk diline çevirisi yapılmış olan diğer Kur'ân çevirileri ile Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin söz varlığı karşılaştırılması yapılmıştır. Çevirilerdeki ayetler ve tez çalışmamıza konu olan ayetler aşağıdaki gibidir.

Zariyat / 14
Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri ذُو قُوَا Tatingizlar فَتَنَّاكُمْ öz 'azābıngızni هَذَا budur الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ olça (6) bar édingizler sizler dünyāda kim anıng bile ya'nī anıng sormağı aşuqmaqlıg körsetür érdingizler ve aytur (7) érdingizler <i>metā hezā'ül-va'd</i> .
'azāb: azap, işkence, zulüm aşuqmaqlıg körset-: acele etmek, aceleci davranmak
Rylands Kur'ân Tercümesi Tatinglar kınıngızni bol ol kim erdingiz anğa éweklik kılğanlar . ¹⁵⁰
kın: azap, işkence éweklik kıl-: acele etmek
TİEM 73 Kur'ân Tercümesi Tatinglar sınağlarıngızni , bu ol kim siler anı ewitür érdingizler . ¹⁵¹
sınağ : deneme, imtihan éwitür ér-: acele etmek

¹⁵⁰ Aysu Ata, *Türkçe İlk Kur'ân Tercümesi (Rylands Nüshası), Karahanlı Türkçesi (Giriş-Metin-Notlar-Dizin)*, TDK Yayınları, Ankara 2004, s. 143.

¹⁵¹ Suat Ünlü, *Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'ân Tercümesi (TİEM 235v/3-450r7) (Giriş-Metin-İnceleme-Analitik Dizin)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2004, s.205.

Harezmi Türkçesi Kur'ân Tercümesi Tatıng fitnengizni , bu ol kim iwe tileyür irdingiz aning birle. ¹⁵²
fitne: azap iwe tile-: acele etmek

Söz varlığı incelememizde Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri ile karşılaştırdığımız eserlerden Ryland Nüshası Kur'ân Tercümesi'nin 37. cildinin 51:30'da tamamlanmış olup 38. cildinin 58:1'den başlamasından dolayı çalışmamıza konu olan Zâriyât Suresi haricinde tezimize konu olan diğer sureler bu tercümede mevcut değildir. İncelememize belirlediğimiz diğer iki nüsha ile devam edeceğiz.

Tûr / 7
Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri Durustluk bile kim [228b/16] séning Perverdgarıning 'azābı لَوَاعِعُ her-āyine bolğuçıdır ve aytıp kélğüçi.
Perverdgar: Tanrı
TİEM 73 İdingning kıını kelgülük. ¹⁵³
Harezmi Türkçesi Kur'ân Tercümesi Haqıkat üze İdingning kıını ingen. ¹⁵⁴
İdi: Allah, Tanrı, sahip.

¹⁵² Gülden Sağol, *An Interlinear Translation of the Qur'an Into Khwarazm: Introduction and Text I*, Sources of Oriental Languages and Literatures 21, Turkish Sources XIX., Harvard University The Department of Near Eastern Languages and Civilizations (1993), s.294.

¹⁵³ Suat Ünlü, *Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'ân Tercümesi*(TİEM 235v/3-450r7) (*Giriş-Metin-İnceleme-Analitik Dizin*), s. 208.

¹⁵⁴ Gülden Sağol, *An Interlinear Translation of the Qur'an Into Khwarazm: Introduction and Text I*, s.296.

Necm / 25

Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri

فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ Pes **Ḥudāyğadur āhîret** mülki وَالْأُولَى ve **dünyā** memleketi her né tilese her kimige tilese (29) bérür kişige anġa taħakküm yétmes.

Ḥudāy: Tanrı

āhîret: ölümden sonra gidilecek alem, öbür dünya.

dünyā: dünya

TİEM 73

Tengrike turur ol **ajun** bu **ajun**.¹⁵⁵

Tengri: Allah, tanrı

ajun: dünya (ve öbür dünya)

Harezmi Türkçesi Kur'ân Tercümesi

Tanğrıga, ol **cihān** taķı bu **cihān**.¹⁵⁶

Tanğrı: Allah, tanrı, ilah

cihān: dünya

Rahmân / 22

Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri

وَالْمَرْجَانُ ve **kiçik murvārid** ve bu cevherlerdür künc anıġ bile ārāyiş kılur sizler ve anıġ satıp almak ve (17) satmağıdın fāyideler tapar sizler ve bu zāhir ni' metlerdür.

¹⁵⁵ Suat Ünlü, *Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'ân Tercümesi*(TİEM 235v/3-450r7) (Giriş-Metin-İnceleme-Analitik Dizin), s.211.

¹⁵⁶ Gülden Sağol, *An Interlinear Translation of the Qur'an Into Khwarazm: Introduction and Text I*, s.299.

<p>kiçik: küçük, ufak murvârid: inci</p>
<p>TİEM 73 Çıkar ol ekki tengizdin taşur uşak yinçü.¹⁵⁷</p>
<p>uşak: küçük, ufak yinçü: inci</p>
<p>Harezmi Türkçesi Kur'ân Tercümesi Çıkar ikisindin yünçü tağı uşak yünçü.¹⁵⁸</p>
<p>uşak: küçük, ufak yünçü: inci</p>

<p>Hadîd Suresi / 7</p>
<p>Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri <p>آمَنُوا īmān keltürdingizler ay kâfirler Têngriye ve anı [244b/25] bir bilingizler وَرَسُولِهِ ve aning yibergenler kim Muhammed şallâhu 'aleyhi-ve's-sellemdür aning taşdıki né kılingizlar وَأَنْفِقُوا [244b/26] ve beringizler malların kim kılpdur sizlerge ھُدَايَ مُسْتَخْلِفِينَ ve ötkenlerning halîfeleri [244b/27] taşarruf bile فِيهِ anda ya'nî ol malların kim özgelerning elgide érdi ve alarning ölgenidin song sizlerge [245a/1] yetipdür Têngri yolıda beringizler وَأَنْفِقُوا ve nafağa kıldılar öz mālını zekât ve cihâd ve özge hayrât bile لَهُمْ alargadur büzürg müzdi [245a/3] ve uluğ şevâbı kim cennetde aning ni'metidür أَجْرٌ كَبِيرٌ</p> </p>

¹⁵⁷ Suat Ünlü, *Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'ân Tercümesi (TİEM 235v/3-450r7) (Giriş-Metin-İnceleme-Analitik Dizin)*, s.216.

¹⁵⁸ Gülден Sağol, *An Interlinear Translation of the Qur'an Into Khwarazm: Introduction and Text I*, s.303.

iman keltürmek: inanmak, iman etmek
resül: peygamber
nafaka kııl- : geçimlik, geçinme parası vermek

TİEM 73

Kertgününgler Tenğrike onunğ **yalavaçınğa ribāmı kıılınglar** anıngdın kim kııldı silerni kıalmışları nek ħalifni anıng içinde, anlar kim kertgündiler silerdin ribāmlar tiler anlarğa bu turur uluğ.¹⁵⁹

kertgün-: inanmak, iman etmek
yalavaç : peygamber
ribāmı kııl-: dağıtmak, harcamak, zekat vermek

Harezmi Kur'ân Tercümesi

Bitiing Tanğrığa tağı **yalawaçınğa**. Tağı **ħarc kıılıng** andın kim kııldı sizni ħalife kıılmak tilenmişler anıng içinde. Anlar kim bittiler sizdin tağı ħarc kııldılar, anlarğa her uluğ.¹⁶⁰

bit-: inanmak, iman etmek
yalawaç: peygamber
ħarc kııl-: harcamak, vermek

Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'ni ve Türkçe en eski Kur'ân tercümelerinin söz varlığını inceledik. Arapça ve Farsça tabirlerin Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nde Türkçe en eski Kur'ân tercümelerine göre daha fazla kullanılmış olduğu görülmektedir. Özellikle dini terimleri karşılama noktasında Karahanlı Türkçesi dönemine ait olan Türkçe en eski Kur'ân tercümelerinde çoğunlukla Türkçe sözcüklerden kullanılmışken metnimizde bunların yerini Arapça ve Farsça sözcükler

¹⁵⁹ Suat Ünlü, *Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'ân Tercümesi (TİEM 235v/3-450r7) (Giriş-Metin-İnceleme-Analitik Dizin)*, s.222.

¹⁶⁰ Gülden Sağol, *An Interlinear Translation of the Qur'an Into Khwarazm: Introduction and Text I*, s.420.

almıştır. Örneğin Türkçe en eski Kur'ân tercümelerinde Arapça “resül” sözcüğünü karşılamak için kullanılan Türkçe “yalavaç” sözcüğü kullanılmışken metnimizde aynı kelime Farsça “peygamber” ya da Arapça “resül” sözcükleri ile karşılanmıştır.

Türkçe en eski Kur'ân tercümelerinde “ilâh” anlamında çoğunlukla “İdi” ve “Tanğrı” kelimeleri tercih edilirken metnimizde aynı anlamda “İge” ve “Tengri” kelimeleri de kullanılmakla birlikte bu kavram alanı için çoğunlukla Farsça “Hudâ”, “Hudây”, “Hudâvend” ve “Perverdigâr” kelimeleri ve Arapça “Hak̄k” sözcüğü tercih edilmiştir.

En eski Türkçe Kur'ân çevirilerinde Arapça “azâb” kelimesinin karşılığı olarak kullanılan “kın” sözcüğü metnimizde bulunmamakta, kavram alanı Arapça “azâb” sözcüğü ile karşılanmaktadır. Ayrıca “azâb” karşılığı için “sınağ” ve “fitne” sözcüğü de ilk Kur'ân çevirilerinde görülmektedir.

Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nde Arapça âhîret kelimesi için ilk Kur'ân çevirilerinde “bu ajun” ve “bu cihân” yani öbür dünya tabirinin kullanıldığı görülür. Ayrıca “imân keltürmek” (inanmak, iman etmek) için ilk Kur'ân çevirilerinde “kertgün-“ ve “bit-” fiilleri kullanılmıştır.

1.12. ÇEVİRİ YAZIDA ESAS ALINAN HUSUSLAR

Metinde paragraf başlarında koyu olarak yazılan numaralar ayet numaralarını göstermektedirler.

Köşeli parantez içinde yazılan sonlarında "a" ve "b" harfleri yazılı olan numaralar varak numarasını, "a" harfi varağın ön yüzünü, "b" harfi ise varağın arka yüzünü gösterir. Parantez içinde yazılmış olan numaralar ilgili varağın hangi satırında yer aldığını göstermektedir. Örn. [225a/1], [242b/5]

Yazmada üzeri çoğunlukla kırmızı mürekkeple çizilmiş olan ayetler orijinal yazılışları ile transkripsiyonlu metinde yer almaktadır. Üzeri çizilmeyen veya siyah mürekkeple çizilen ayetler de orijinal yazılışları ile transkripsiyonlu metne eklenmişler ve ayetin üstünün çizilmemiş olduğu dipnotlarda belirtilmiştir.

Metinde yer alan Arapça ve Farsça ibareler transkripsiyon harflerine aktarılmış ve anlamları dipnotlarda belirtilmiştir.

Transkripsiyonlu metin oluşturulurken Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası esas alınmıştır.

Tenkitletli metin oluşturulurken metinde yanlış yazıldığını düşündüğümüz veya kısaltma yapıldığını gördüğümüz sözcüklerde eksik olan kısımlar < > işareti içerisinde belirtilmiştir. Yapılan düzeltmeler ve orijinal yazılışlar dipnotlarda belirtilmiştir.

Metinde yer alan özel isimler transkripsiyonlu metinde ilk harfleri büyük harf olacak şekilde yazılmış ve bu sözcüklere gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılmıştır.

Yazmada elif-i maksure ile yazıya geçirilen sesler transkripsiyonlu metinde "ā" harfi ile yazılmıştır : Musā “موسى”

Kelime başında “اى” ile ve ilk hecede “ى “ ile yazıya geçirilen sesler Türkçenin tarihsel fonetiğine uygun olarak “ é “ (kapalı e) olarak okunmuştur. “ é “ olarak okunması gerekmeyen durumlarda bu harflerle yazıya geçirilen sesler “i” olarak okunmuştur.

Metinde söz ortasında “ā” sesinden sonra gelen hemzeler “ى” harfi ile yazılmıştır ve transkripsiyonlu metine de bu şekildedir : Mikāyil (225a/14), kāyim (237b/6)

Kalın sıradan veya ince sıradan okunacakları belli olmayan eklerin okunuşunda bir önceki hecedeki ünlü esas alınmıştır yani ünlü uyumlarına göre okunmuşlardır: oğullar (241a/19), nücūmıdur (243a/14), sindürüp (236a/21)

Türkçe kelimelerde söz başında, ortasında ve sonunda /p/ ünsüzü çoğunlukla Arap alfabesindeki be /ب/ harfi ile yazılmıştır. Türkçenin tarihsel fonetiğine uygun olarak “p” olarak okunmuşlardır.

Türkçe kelimelerin sonunda yer alan “k” ünsüzünden sonra ünlü ile başlayan bir ek gelmişse bu ses transkripsiyonlu metinde “g” olarak okunmuş ve kelime dizinde orijinal şekli ile verilmiştir: tilemegide (247a/3), öltürmegide (230b/22)

Eklerin başında bulunan “k” ünsüzleri, ünsüz uyumu gözetilmek suretiyle okunmuşlardır: cennetke (241a/5), ölümge (225a/14)

Transkripsiyonlu metinde metnin anlaşılmasını kolaylaştırmak üzere gerekli yerlere noktalama işaretleri konulmuştur.

2. TENKİTLİ METİN

[225a/8] SÜRETÜ'L-ZĀRIYĀT

Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

1. (9) وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا ۝ ۙ Ḥaḳ Subḥāne ḳasem yād ḳılır tozdurğuçılar bile ya'nī yeller kim tozdurlar tofraḳ ve andın özgeni (10) tozdurmağı ve dāneni samandın ayrurlar. Yā feriştelere bile kim yellerning̃ ḳoparguçuıldurlar.
2. فَأَلْحَامَاتِ ۝ ۙ وَفِرًّا ۝ ۙ Pes ağır yükni kötergüçiler¹⁶¹ bile
3. فَأَلْجَارِيَاتِ ۝ ۙ pes barguçuılar bile يُسْرًا ۝ ۙ barmağı āsānlığ bile ya'nī kimeler (12) yā yulduzlar kim öz menzilleride barurlar.¹⁶²
4. فَأَلْمُقَسَّمَاتِ أَمْرًا ۝ ۙ Pes iş ulaştırğuçılar bile ya'nī feriştelere kim (13) istār ve erzāk işlering̃¹⁶³ taḳsīmi ve andın özge ta'alluḳ¹⁶⁴ alargadır ve aytıpdurlar. Murād dört muḳarreb ferişte-(14)lerdür¹⁶⁵ kim¹⁶⁶ her biri işige atalıpdurlar. Cibrīl vaḥyğa Mikāyil raḥmetḳa ve 'Azrāyil ölümge ve İsrāfīl nefḥḳa¹⁶⁷ (15) ve Ḥaḳ Subḥāne bu 'acībe nēmeler ve büzürgvār şahşlar bile ḳasem yād ḳılır. Aning̃ cevābı bu kim
5. إِنَّمَا تُوعَدُونَ ۝ ۙ mundın özge (16) yoḳtur kim olça va'de bērilip sizler. Anğa ḥaşr ve neşr ve şevāb ve 'ikābdın لَصَادِقٌ ۝ ۙ her āyine rāst ve durust-(17)dur. Anda ḥiç ḥilāf yoḳtur.
6. وَإِنَّ الدِّينَ ۝ ۙ Ve durustluḳ bile kim andın özge ḥesāb لَوَاقِعٌ ۝ ۙ her-āyine bolğuçudur. (18) Şekk ve şüphesiz
7. وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُوكِ ۝ ۙ ant köki bile kim ḳatıḳlıḳ ve bērklik ēgesidür. Yā tükel zīnet (19) bile yaḥşı şüret bile ve ḥoş kēlgüçi yā yollar ēgesidür. Ya'nī yulduzlar ḫarafı kim alarning̃ barurıdır

¹⁶¹ TS [225a/11] kötergüçiler : YA [569a/20] köterürler

¹⁶² TS [225a/12] bardurlar : YA [569a/21] barurlar

¹⁶³ TS [225a/13] işlering̃ : YA [569a/22] işlerining̃

¹⁶⁴ TS [225a/13] ta'alluḳ : YA [569a/22] müte'allik

¹⁶⁵ TS [225a/13-14] feriştelerdür : YA [569a/23] feriştelere

¹⁶⁶ TS [225a/14] kim : YA [569a/23] kim istār ve erzāk yazılmış ve istār ve erzāk'ın üstü çizilmiştir.

¹⁶⁷ TS [225a/14] nefḥḳa : YA [569a/24] hürmekḳa : nefḥ yazılıp üstü karalanmış ve hürmekḳa yazılmıştır.

Tibyān'da (20) İbn-i 'Ömer -radıyallāhu 'anh-madın naql kılur kim murād yéttinçi kökdür ve Hâk Te'ālā anıng bile and¹⁶⁸ yād kılur kim durustluq bile kim sizler (21) Ay Mekke ehli

8. ¹⁶⁹ *إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ* her-āyine sözde muhālif sizler nisbet méning peygamberimğa ya'nī kāhī anı şā'ir dēr sizler (22) ve vaqtı sāhīr ve zamānı kāhin ve gāhī mecnūn yā sizlerniñ sözlerniñiz Qurānda muhtelifdür. Anı sihr oqur sizler ve şī'ir (23) kehānet ve müfterī ve esātir *ilā evvelīn*¹⁷⁰
9. *عَنْهُ* évürülgey *إِمَّانٍ* Muhammedka yā Qurāndın *مَنْ أَفَكَ* ol kişi kim (24) évürülüpdür. Hudāy 'ilmide ve qader ve qazā bile *إِمَّانٍ* ve Qurān bile ya'nī her kim Hudāy 'ilmide bardur kim maħrūm bolğay *إِمَّانٍ* dın kitāb (25) ve peygamberğa her-āyine maħrūmdur.
10. *قَتِيلَ الْخَرَّاصُونَ* La'net kılılıpdurlar yalğan aytkuçılar kavlı muhtelif aşhābıdın murād muhaşımlar (26) zümresidürler kim kavāfil dūrūdı vaqtıda¹⁷¹ Mekkeniñ¹⁷² 'aқabeleride olturur érdiler ve her biri Hāzret Resūl -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- işini (27) özge türlüğ kélğüçi ve barguçılar bile¹⁷³ aytur érdiler ve kişilerni anıng soḥbetidin yéter érdiler. Tengri Te'ālā alarğa la'net kıldı [225b/1] ve ayttı kim
11. ¹⁷⁴ *سَاهُونَ* yalğan aytkuçılar alardurlar kim alar *فِي عَمْرَةٍ* ceḥālet ve gāflet nihāyetide *سَاهُونَ* gāfillerdürler. (2) İlāhī buyruklarının¹⁷⁵
12. *يَسْأَلُونَ أَيَّانَ* sorarlar peygamber mü'minlerdin kim qaçan bolğusıdır. *يَوْمَ الدِّينِ* Cezā küni kim sizlerniñ (3) Tengriñiz ant yād kıldı kim *ve inneed dīne le vākuun*¹⁷⁶ ve bu sözni tekzīb ve istihzā yüzidin aytur érdiler. Hāq Subḥāne ayttı kim cezā (4) vāki'dur

¹⁶⁸ TS [225a/20] and : satırın üst kısmına eklenmiştir.

¹⁶⁹ TS [225a/21dk] *إِنَّكُمْ*

¹⁷⁰ *ilā evvelīn* : Eski zamanlara kadar

¹⁷¹ TS [225a/26] vaqtda : YA [569b/8] anıng vaqtıda

¹⁷² TS [225a/26] Mekke : YA [569b/8] Mekkeniñ

¹⁷³ TS [225a/27] barguçılar bile : YA [569b/9] barguçığa

¹⁷⁴ TS [225b/1] *يَوْمَ الدِّينِ* : ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

¹⁷⁵ TS [225b/2] buyruklarının : YA [569b/11] emrleridin

¹⁷⁶ *ve inneed dīne le vākuun*: Ve din (ceza ve hesap günü) şüpheşiz olacaktır. (Zāriyāt suresi 6. ayet)

13. ¹⁷⁷يَوْمَ هُمْ Küni kim kâfirler tamuğ otığa köydürülgeyler ve anıñ bile mu‘azzeb bolğaylar ve (5) tamuğning haznesi alarğa aytkaylar.
14. ¹⁷⁸الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ Olça (6) bar édingizler sizler ¹⁷⁹دُوقُوا Tatingızlar فَشَنَنْتُمْKُم öz ‘azābıñgızñı هَذَا budur. dünyāda kim anıñ bile ya‘nī anıñ sormağı aşuqmaqlıg körsetür érdingizler ve aytur (7) érdingizler *metā hazel va‘du*¹⁸⁰
15. ¹⁸¹فِي جَنَّاتٍ (8) Durustluk bile kim perhīzkārlar şirk ve muşībetdin ol künde bustānlarda bolğaylar وَعُيُونٍ ve aqar bulaklar ya‘nī bustānları kim müştemil bolğay aqçuy sularğa.
16. ¹⁸²أَخَذِينَ (9) Qabūl kılğuçılar ve alğuçılar مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ ol némeni kim öz fazlı bile ‘atā kılıpdur alarğa alarñıñ Perverdgārı (10) ‘ameller ve kul şevābıdın. ¹⁸³إِنَّهُمْ كَانُوا Durustluk bile kim alar bar érdiler ¹⁸²قَبْلَ ذَلِكَ uçmahğa inmesdin burun ¹⁸³مُحْسِنِينَ (11) yahşı iş kılğuçılar ve fermān kötergüçiler.
17. ¹⁸³مَا يَهْجَعُونَ uyuklar (12) érdiler. Ya‘nī ¹⁸³كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ Bar érdiler kim azıda kéçedin Enes -rađıyallāhu ‘anh- aytıpdur, mağrib ve ‘ışā ara taıavvu‘ (13) bile namāz oqur érdiler ve İbn-i ‘Abbās -rađıyallāhu ‘anh- imadın menkūldur kim az kéçe alarğa öter érđi meger kim namāz oqur érdiler. (14) Evvelde yā evsaıda yā anıñ ahiride ve meşhūrraq oldur kim uyuklamas érdiler. Tā yatqa şevk namāzını edā kılmas érdiler [225b/15] ve anıñ vaqtını uzun tartar érdiler.
18. ¹⁸³وَبِالْأَسْحَارِ Ve bar érdiler kim sihrlerde ¹⁸³هُمْ يَسْتَعْفِرُونَ alar yarlıka-(16)mak tilegin kılur érdiler. Ya‘nī bāvücüd az uyku ve köp tāt çün sihrning tali‘ası kim zāhir bolur édi. (17) İstıgfār aytar érdiler ol vech bile kim gūyā kéçening barçasıga cerāyim irtikābıga iştiğāl körsetipdür-(18)ler ve bu anıñ delīlidür kim öz ‘ameliğa mu‘cib émes égendürler ve andın hesābı tutmaydur érdiler.

¹⁷⁷ YA [570b/12] يَوْمَ هُمْ : ayetin üstü çizilmemiştir.

¹⁷⁸ YA [570b/14] الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ : ayetin üstü çizilmemiştir.

¹⁷⁹ TS [225b/6] ve aytur : YA [569b/15] aytur

¹⁸⁰ *metā hazel va‘du*: “Eğer doğru söyleyenler iseniz, bu vaat ne zaman?” diyorlar.” (Mülk suresi 25. ayet)

¹⁸¹ TS [225b/8] aqçuy : YA [569b/17] aqçuı

¹⁸² TS [225b/10] uçmahğa : YA [569b/20] uçmahğa

¹⁸³ TS [225b/10] uyuklar : YA [569b/21] uqular

وَالْمَحْرُومَ لِلسَّائِلِ Tilegüçige ve Alarnıñ mällarında naşibi ve behre érdi. (19) وَفِي أَمْوَالِهِمْ ve behresizğa (20) mahrûm müstaḥaķı bolğay kim kişidin néme tilemegey ve kişiler gümān iltgeyler kim ol baydur ve şadaķa anğa bérmegeyler. (21) Yā kişi kim anıñ keşt ve ékinige noķşān yétgey. Yā faķiri kim kıızlar bile mübtelā bolğay. Yā memlükī kim anıñ égesi (22) anğa néme bérmegey ve her taķdīr bile alar öz mālida ḥaķķı muķarrer kılıp érdiler. Tilegüçi ve tilemegeçi

19. لِلْمُوقِنِينَ إِيَّاهُ تَوَكَّلْ أَيْتَاتُ (23) ve yérde (23) nişānelerdürler. İstidlāl üçün ilāhīning küdretiğa gümānsızlarğa ve ba‘zı ol āyet-(24)lerdin yéryüzide kāni biledürler¹⁸⁴ kim türlüğ türlüğ cevherler andın çıkırlar ve nebātāt buķul baķlalar ve dāneler (25) ve yığaçlar ve anıñ sınflarının ve ḥayvānlar behāyim¹⁸⁵ ve sibā‘ ve ḥaşerāt ve anıñ türlüğ türlüğdin ve yér-(26)ning nefside anıñ cüz‘lerining iḥtilāfı keyfiyyetler ve ḥaşşiyetler menfa‘atlerde

20. وَفِي أَنْفُسِكُمْ ve nişānelerdür. (27) Sizlerning nefsleringizde أَفَلَا تُبْصِرُونَ āyā körmessiz sizler. Yā istifhām emr ma‘nāsı biledür ya‘nī ‘ibret nazarı [226a/1] biledür. Ya‘nī ‘ibret nazarı bile¹⁸⁶ baķıngızlar ve şani‘ kemālining ‘alāmetlerin öz zātıngızda müşāhede kılıngızlar (2) kim ‘ālemdē hiç néme bolmağay.¹⁸⁷ Alar kim numūne andın sizlerning nihādıngızda bolğay ve bāvücüd ol münferid sizler ḥüb (3) hey‘atlar¹⁸⁸ ve ḥoş terkībler ve köngül tartkuçi manzarlar bile ve temekkün ġarībe ef‘āldin ve muḥtelife şanāyi‘ istinbātı ve mütenevvi‘ (4) kemālāt isticma‘ğı ve Ḥaķayık-ı Sülemī‘de mezkürdur kim her kim bu āyetlerni öz nefside körmese ve öz vücūdının (5) şafḥasıda küdret āşārın müṭāla‘a kılsa özining ḥaḥzını şanāyi‘ kılgan bolğay ve zindeğānlığın hiç behre (6) tapmağay.

21. وَفِي السَّمَاءِ Ve kökdedür رِزْقُكُمْ¹⁸⁹ sizlerning özingiz ya‘nī rızķnıñ sebepleri kim yāmgur-(7)dur. Yā olça kısmet tapıpdur. Sizlerning rızķıngızdın mektübdur levḥķa ve Tibyānda aytıpdur kim levḥ törtinçi (8) kökdedür وَمَا تَوْعَدُونَ ve taķı kökdedür olça sizlerge va‘de

¹⁸⁴ TS [225b/24] kāni biledürler : YA [570a/8] kānlardur

¹⁸⁵ TS [225b/25] ve bahāyim ve hayvānlar bahāyim, yazılmış “ve bahāyim”in üstü çizilmiştir. : YA [570a/9] ve hayvānlar bahāyim

¹⁸⁶ TS [226a/1] ya‘nī ‘ibret nazarı biledür ya‘nī ‘ibret nazarı bile : YA [570a/10] ya‘nī ‘ibret nazarı bile

¹⁸⁷ TS [226a/2] bolmağay : YA [570a/10] bolğay

¹⁸⁸ TS [226a/3] hey‘atlar : YA [570a/11] hey‘et

¹⁸⁹ YA [570a/15] : رِزْقُكُمْ : ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

béripdür, şevābdın kim uçmağ ve anıñ na‘imi (9) yétinçi kökdedür Sidretü’l-Müntehā
қаşıда.

22. فَورَبَّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ Pes kök ve yer Perverdgāriğa ant kim إِنَّهُ (10) durustluğ bile kim
olça ayıldı.¹⁹⁰ Küniniñ işi ve şevābıdın her-āyine rāstdur anıñ déğ (11) kim sizler söz
aytur sizler. Ya‘nī andağ kim şekk yoğtur sizlerge öz sözüñgüzniñ aytmakda şekk yoğtur
méniñ (12) ruzi bérmekimde.

23. هَلْ أَتَاكَ Durustluğ bile kim keldi sanğa إِبْرَاهِيمَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ -‘aleyhi’s-selām- (13)
mihmānlarıniñ sözi ol on bir ferişte érdiler. Lūt -‘aleyhi’s-selām- kavminiñ helākığa inip
keldiler ve Tibyān’da (14) keltürüpdür kim dört meleki érdiler: Cibril ve Mikāyil ve İsrāfil
ve Züfāyil -‘aleyhi’s-selām- الْكُرْمِينَ كِيلİĞAN¹⁹¹ mihmānlar (15) Hudāy қаşıда. Yā İbrāhīm
-‘aleyhi’s-selām- қаşıда kim öz nefsi bile kıyām kıldı. Alarıniñ hidmetiğe¹⁹²

24. إِذْ دَخَلُوا üçün girdiler (16) mihmānlar. عَلَيْهِ إِبْرَاهِيمَ -‘aleyhi’s-selām-غا فَقَالُوا pes ayttılar:
Selām kıldığ biz sanğa سَلَامًا selām kılmağa. قَالَ ayttı İbrāhīm: (17) سَلَامٌ Selām sizlerge¹⁹⁴ قَوْمٌ
گүрүһі sizler tanımağan ya‘nī hergiz sizler déğ kavmi körmeydür (18)mén şuret ve
kāmette mañğa aytıñızlar kim né kişiler sizler alar ayttılar mihmānlar biz.

25. فَرَاغَ Pes қайттı İbrāhīm -‘aleyhi’s-selām-¹⁹⁵ (19) إِلَىٰ أَهْلِهِ öz ehli sarığa vechi bile kim alar
bilmediler kim қайда барur. فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ Pes keltürdi biryān¹⁹⁶ (20) semiz buzav.

26. فَفَرَّطَهُ Pes yavuğ kıldı anı إِلَيْهِمُ alarğa ya‘nī alarıniñ élide қойdı. Alar anğa meyl kılmadılar.
(21) قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ Ayttı āyā yemes sizler mundın ya‘nī yéñizler. Alar ayttılar yemes biz.

27. فَأَوْجَسَ Pes ҳаїрда tuttı. (22) مِنْهُمْ Alardıñ خِيفَةً korkunçı ya‘nī anıñ mübārek köñli қорқттı.
Andın kim mebādā oğrılar bolğaylar ve anıñ (23) қаşдın étgeyler kim ol ruzgārда kişi bile
düşmenliğı bolsa anıñ ta‘āmin yemes érди. Ferişteler kim İbrāhīm (24) -‘aleyhi’s-selām-

¹⁹⁰ TS [226a/10] olça ayıldı : YA [570a/21] olça yād ayıldı

¹⁹¹ TS [226a/14] kılılğan : YA [570a/27] kirāmı

¹⁹² TS [226a/15] hidmet : YA [570b/1] hizmet

¹⁹³ YA [571b/1] عَلَيْهِ : ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

¹⁹⁴ TS [226a/17] sizlerge selām ve selām : YA [570b/2] selām sizlerge

¹⁹⁵ TS [226a/18] İbrāhīm : YA [570b/4] İbrāhīm -‘aleyhi’s-selām-

¹⁹⁶ TS [226a/19] biryān : YA [570b/6] biryān kılğan

dın havf egerin müşāhede kıldılar. قَالُوا لَا تَخَفْ Ayttdılar: qorqmağıl kim biz Tenğrining yibergeni biz. (25) İbrāhīm - ‘aleyhi’s-selām- ayttdı: Kimiñge burunraq haber kılmadıñızlar kim mēn bu buzavnı¹⁹⁷ oturmas édim ve anasıdın ayrılmas (26) érdim. Cibrīl - ‘aleyhi’s-selām- mübārek qanatını ol biryān buzovğa sordı, tirildi kuvveti feryād kıla yüz anası sarığa koydı. (27) Sāre -radıyallāhu ‘anh- işiğniñ soñıda turup bu hālni müşāhede kıldı ve İbrāhīm- ‘aleyhi’s-selām- ol şüretdin müte ‘accib boldı.¹⁹⁸ [226b/1] Ferişteler yēne qatla söz başladılar. ¹⁹⁹ وَبَشَّرُوهُ Beşāret bērdiler aña dānā oğlığa ya’nī İshāk (2) atlıq oğulı toğmaqqa²⁰⁰ Sāredin kim çün bülügqa tése ‘ālem bolğay

28. فَأَقْبَلَتْ امْرَأَتُهُ Pes yüz koydı évige (3) anıñ qatunı ya’nī Sāre ve turdı. فِي صَرَّةٍ Feryādda ve aytur érdi: Allah yā Allah yā ve bu kelime bolğay alarıñ (4) luğatıda kim işlerniñ tea‘zumıñniñ vaqtıda tilge sürer érdiler.
29. فَصَكَّتْ Ya’nī şepalāq²⁰¹ urdı وَجْهَهَا (5) öziñiñ yüzige andağ kim qatunlar ta‘accüb vaqtıda kıılurlar ve ayttdı وَقَالَتْ āyā toğurğan²⁰² عَجُوزٌ عَقِيمٌ qarı (6) qatunı toğurmağucı.
30. قَالُوا كَذَلِكَ Ayttdılar ferishteler kim muniñ-dég kim beşāret bērip²⁰³ biz aytıp- قَالَ رَبُّكَ (7)dur. Seniñ Hūdāyiniñ ve biz ve anıñ sözidin haber bērdük biz. إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ Durustluğ bile ol hükm kılgıçı-(8)dur oğulğa sanğa الدَّانِ الدَّانِ dānādur séniñ toğurmasıñniñğa ve her kim muhakkem işlig ve dānā bolğay, (9) kader bolğay. Séniñ işlāhniñniñğa çün İbrāhīm - ‘aleyhi’s-selām- bildi kim alar ferishtelerdürler ve alarıñniñ aytıp (10) kēlmeği ol cem‘iyyet bile uluğ işdin özgege bolmağusıdır.
31. قَالَ Ayttdı: فَمَا خَطْبُكُمْ Pes nēdür sizlerniñ (11) uluğ işiñiz? أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ Ay yiberilgenler

¹⁹⁷ TS [226a/25] kim mēn bu buzavnı : YA [570b/12] tā mēn buzavnı

¹⁹⁸ TS [226a/27] müte ‘accib : YA [570b/15] müte ‘accib boldı

¹⁹⁹ YA [571b/16] وَبَشَّرُوهُ : ayetin üstü çizilmemiştir.

²⁰⁰ TS [226b/2] toğmaqqa : YA [570b/17] toğmaq

²⁰¹ TS [226b/4] ya’nī şepālāq : YA [570b/20] pes şepālāq

²⁰² TS [226b/5] toğurğan : YA [571,0b/21] toğurğay

²⁰³ TS [226b/6] beşāret bērip biz aytıpdur : YA [570b/22] beşāret biz aytıpdur

32. إنا أرسلنا²⁰⁴ قائلوا²⁰⁴ ayttılar: Durustluk bile kim biz yiberilgenler biz (12) إلى قوم مجرمين²⁰⁵ yazuqluk gürühining yazuqlarining²⁰⁵ heläk kılmağığa ya 'nī kāfirleri kim barça yazuq-(13)larning baş küfrdür ve biz kelip biz.
33. لنرسل²⁰⁶ Tā yibergey biz עליهم²⁰⁶ alarga alarning heläkidin song ve alar-(14)ning şehrining astin ve üstün kılmağığa. حجارة من طين²⁰⁷ Taşı balçıkdın ya 'nī tofrağı taş bolğan (15) yeşürmek bile kireç déğ
34. نيشان²⁰⁸ kılılğan²⁰⁶ taşı. عند ربك²⁰⁸ Séning Perverdgärning qaşıda للمسرفين²⁰⁹ (16) haddin taş iltküçiler üçün küfr ve fücürda keltürüptürler kim ol mu 'allim taşlar érdi. Kara dağ haşlar bile yā her (17) kişining atı taşığa telip andın²⁰⁷ kim aning bile heläk bolğay ve bu taşlar alarga yağduruldu. alarning heläki-(18)dın song ve durustrağ oldur kim ol cem'ığa inip keldi. alardın kim ol şehirde yoğ érdi ve barça ol (19) yağdurulğan taş bile heläk boldılar ve çün İbrāhīm - 'aleyhi's-selām- ma'lūm kıldı kim Mütefekkege barurlar Lūt - 'aleyhi's-selām- (20) kavmin heläk kılmağ için²⁰⁸ aning mübārek köngli qarındaşning oğlı üçün tesālüm boldı. Āyā aning hāli ol belāda (21) néteg ötkey. Ferişteler ayttılar kim: Ğam yemegil, Lūt ve aning kızları necāt tapkusıdurlar.
35. فأخرجنا²⁰⁹ Pes biz (22) çıkarıp keltürgümüzdür من كان فيها²⁰⁹ her kim bolsa Mütefekke kəntleride²⁰⁹ . فَمَا كَلْتُرْغَنلِردِن İmān keltürgenlerdin .
36. (23) وَجَدْنَا²¹⁰ Pes biz tapmağımızdur ol kəntlerde غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ²¹⁰ bir évdin özge müselmānlardın (24) kim Lūt - 'aleyhi's-selām-dur ve aning ékki kızıda aytıpdurlar. Her kişi²¹⁰ ol kavmdin Lūt - 'aleyhi's-selām-ğa İmān keltürüp érdi. Yigirmi (25) yıl müddetide

²⁰⁴ TS [226b/11] ayttı : YA [570b/28] ayttılar

²⁰⁵ TS [226b/12] yazuqluqlarining : YA [570b/29] yazuqluk

²⁰⁶ TS [226b/15] kılılğan : YA [571a/2] kılğan

²⁰⁷ TS [226b/17] andın : YA [571a/4] aydı

²⁰⁸ TS [226b/20] heläk kılmağ için : YA [571a/7] heläk kılmağğa

²⁰⁹ TS [226b/22] kəntleride : kəntleridin yazılmış ye ve nun harfinin üstü çizilmiştir.

²¹⁰ TS [226b/24] aytıpdurlar : YA [571a/12] aytıpdurlar her kişi

37. *وَتَرَكْنَا* ve *qoyar biz. فِيهَا*²¹¹ Ol k ntlerde²¹² *آيَةٌ* ‘al meti ‘az bdın alarınınġ ‘ibreti  c n kim *الْعَذَابِ الْاَلِيمِ* (26) *يَخَافُونَ* *qorkaylar derdlik ‘az bdın اَلَّذِينَ* ol bilg  kara sular ve L t kavmininġ  v rmegidir.
38. *وَفِي مُوسَى* ve (27) M s  kışsasıda daġı  yetidir *قُرْهُوْا* *qorku ılarga. اِذْ اُرْسَلْنَا*  n yiberd k biz anı *اِلَى فِرْعَوْنَ* Fir‘avn sarıġa [227a/1] *رُشَنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ* r şen h cjet bile yed-i beyz  ve ‘aş  d g.
39. *قَتَوَى* Pes kayttı Fir‘avn. *بِرُكْنِهِ*  z tutıġa ya‘n  olġanınġ (2) sebebi²¹³ bile kim mu avv   rdi. Anınġ bile h z ne ve leşkerdin y z  v rdi *اِمْرَانٍ* *وَقَالَ سَاحِرٌ* ve ayttı: M s  c d cudur (3) k z baġlamak²¹⁴ bile *هَٰوَارِيكٍ* ‘ad t k rset r. *اَوْ مَجْنُونٍ* Y  d v ned r  z iřininġ ‘akıbetidin saġıř  tmes mu akk klar (4) aytıpdurlar. Anınġ ta‘nı M s  -‘aleyhi’s-sel m-’ġa anınġ cehlininġ kem lininġ del lidir kim anı  kki tez dına bile ta‘n urdı (5) ve mu arrerd r kim sihrġa tam m ‘akl  ve derr k zihn  ve h z kat fenn de k rek ve d v neliġ ‘akl zev lininġ del lidir ve ‘aklnınġ kem li (6) ve anınġ zev li zıddlardurlar. Pes  n Fir‘avn katı M s dın ve anġa ta‘n urdı ve anınġ kavmi anınġ bile alarda m ttefik boldı-(7)lar.
40. *فَاَخَذْنَا* Pes tuttuġ biz anı  z ‘azmımız bile *وَجُنُودَهُ* ve anınġ  rigini. *فَنَبَذْنَاهُمْ* Pes salduġ bizlerni (8) *دِرْيَادَا* ya‘n  ġarġa kıldıġ. *وَهُوَ* Fir‘avn *مَلِيْمٍ* mel met m stah k   rdi. Y  mel met kılġu ı  zini kiminġe y z (9)  v rdim. M s dın ve anġa ta‘n urdum²¹⁵ ve bu sebeb bile ayttı “* mentu enneh  il  k frin*”.²¹⁶
41. *وَفِي عَادَ* Ve ‘Ad kavmininġ hel k kılmaġıda (10) daġı pendı ve ‘ibretidir. ‘Itib r ehliġa  n *اِذْ اُرْسَلْنَا* yiberd k biz. *عَلَيُّوْمِ الرِّيْحِ الْعَقِيْمِ* Alarġa asıġsız ve hayırsız (11) yeli ya‘n  seli kim y kl ġ kılmaġay yıġa nı ve k termeġey²¹⁷ bulutnı.

²¹¹ TS [227b/25] *فِيهَا* : ayetin  st  kırmızı ile  zilmemiřtir.

²¹² TS [227b/25] o kentlerde : YA [571a/13] ol kentlerde

²¹³ TS [227a/2] sebebi : YA [571a/18] yok

²¹⁴ TS [227a/3] baġlamak : YA [571a/19] baġlamak

²¹⁵ TS [277a/9] ta‘n urdum : YA [571a/26] yok

²¹⁶ * mentu enneh  il  k frin* < İnanđım ki o k f rde idi. (Arap a c ml )

²¹⁷ TS [227a/11] ve k rtermeġey : YA [571a/28] ve k termeġey

42. Olmadı ol yel $\text{أَنْتَ مَا تَدَّرُ}$ Koymadı ol yel $\text{مِنْ شَيْءٍ أَنْتَ مَا تَدَّرُ}$ hîç némege (12) kim otı $\text{أَنْتَ مَا تَدَّرُ}$ anġa $\text{أَنْتَ مَا تَدَّرُ}$ meger ol-kim kıldı. Ol némeni $\text{أَنْتَ مَا تَدَّرُ}$ kuruġan ot déġ yā $\text{أَنْتَ مَا تَدَّرُ}$ ékki tóküngen²¹⁸ süngék (13) déġ
43. وَفِي ثَمُودَ ve Şemüd kavmining kışşasında daġı ayttı.²¹⁹ Hayflarġa وَفِي ثَمُودَ İd çün ayttı.²²⁰ Alarġa²²¹ Şālih -‘aleyhi’s-selām- (14) tekzībi ve nākā ‘ukrıdın song kim sizler وَفِي ثَمُودَ beringizler öz zindeġanlıġıngızdın ve asıġ élingizler ‘ömrđin وَفِي ثَمُودَ (15) tā ‘azāb vaqtı kim üç kün ötkendin song bolġusıdır.
44. Pes baş burdılar. وَفِي ثَمُودَ Öz Perverdgāri-(16)ning fermānıdın ve hāl tedārikige meşġul bolmadılar. وَفِي ثَمُودَ Pes tuttı alarını helāk kılġuġı ‘azāb üç kündin (17) song وَفِي ثَمُودَ ve alar eşār eyletür érdiler ve murād ‘azābdın Cibrīl -‘aleyhi’s-selām- şayhasıdır Andaq kim ġayr-ı merretin otı.
45. Pes boldura almadılar koymak kināyetdür.²²² Alarning ‘acızın ya‘nī kādır émes érdiler kim kopqaylar (19) ve ‘azābdın kaçqaylar. Yā ol tākati²²³ yok érdiler kim kıyām körsetgeyler öz işining işlāhıġa ve ‘azāb def‘ide sa‘y (20) kılġaylar ve yok érdiler. وَفِي ثَمُودَ İşkām tartġuçılar bizdın yā yāri bérġuçiler biribirige ‘azāb (21) tıymaqda
46. وَقَوْمَ نُوحٍ ve helāk kıldıġ biz Nūh kavmin وَقَوْمَ نُوحٍ ‘Ād ve Şemüd kavmidin burun. وَقَوْمَ نُوحٍ İneġm kātūa Durustluk bile (22) kim alar barırdılar ġürhī وَقَوْمَ نُوحٍ çıkıp barganlar istikāmet dayiresidin küfr ve ‘isyān sebebi bile
47. (23) kökni binā kıldıġ biz. El-vahdiyyet²²⁴ kuvvet bile aytpdurlar kudretiġa kim aning yaratmaġıġa bar édi (24) ve biz tevānā biz aning bināsıġa yā kēng kılmaġuġı biz rüzīni bendelerge andaq kim yā kēng kılıp biz kökni

²¹⁸ TS [227a/12] tóküngen : YA [571b/2] yok

²¹⁹ TS [227a/13] ayttıdır : YA [571b/2] ayttı

²²⁰ TS [227a/13] ayttıldı : YA [571b/2] ayttıldı

²²¹ YA [572b/2] alarġa : TS [227a/13] yok

²²² TS [227a/18] kināyetdür : YA [571b/8] kināyetdür

²²³ TS [227a/19] tākı : YA [571b/9] tākati

²²⁴ TS [227a/23] vahdiyyet : YA [571b/] vahdiyyet

48. (25) وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا ve yayduđ biz yérni. فَغَنِمَ الْمَاهِدُونَ Pes yahşı yayđuııldur biz

49. وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ ve her némedin mevcüd-(26)lar cinsleridin خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ yarattuđ ékki túrlúđ kim biri yéne biriniń zevcidür. Yā şekl hasbī bile ér ve ĥatun déđ (27) yā tezād ĥasbī yaruđuıı ve ĥarangđuluđ déđ biribiriniń songıdın kélmek²²⁵ sebebi bile kéçe ve kúndüz²²⁶ déđ muĥālefet țarıkı bile [227b/1] yā ol²²⁷ ve ĥuruđ déđ ve munıń-déđ kıyās kılmak kérek kók ve yér. Yā toz ve tađ ve yér ve baĥr ve kıř ve yaz ve perī ve ādemī déđ (2) ve řıfatlardın ĥilm ve ĥahr déđ ve ĥorĥađ ve bahādır ve civānmerd ve kızĥanç²²⁸ ve munıń déđdü. Ĥađ ve bātıı ve küfr ve ĩmān ve řeĥāvet (3) ve sa‘ādet ve çüçük ve ve ađık ve ađırlıđ ve sađlıđ ve baylıđ ve yarlılıđ ve külmek ve yıđlamak ve sevinç ve ĥayđuluđ²²⁹ ve ölüm (4) ve tiriglik²³⁰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ²³¹ bolđay kim sizler öđüt alđay sizler²³² ve bilgey sizler kim birlik ve yalđuzluđ (5) meniń řıfatımdur. Anıń üçün kim ta‘addüđ mümkinlerniń ĥāřsalarındur ve mén ve vācib bi‘zzat mén ve vācib (6) ta‘addüđ ve inĥısām ĥabli yođtur.

50. فَفِرُّوا Pes ĥaĥıńızlar ve ĥayıńızlar öz küfrıńızdin إِلَى اللَّهِ Ĥudāy tevĥıdıđı. (7) Yā anıń ‘azābıdın anıń řevābıđı yā anıń ma‘řiyetidin anıń tā‘atıđa ve řeyĥ sehl tesettüri Ĥaddese Sirruhudın (8) menĥüldür kim ĥaĥıńızlar anıń sipārıđa anıń māsivāsıdın ve Baĥrü’l-Ĥaĥāyıkda kélťürüptür kim ay kıřileri kim (9) ĥaĥıp sizler. Ĥađdın ta‘alluđ sebebi bile Ĥađda ĥaĥıńızlar ta‘alluđ ĥaťıđa ve ĩmām Kuřeyrī -raĥmehullāh- sözi anđa rāci‘-(10)dur kim öz vařıńđın Ĥađ vařıđıđa ĥaĥıńızlar belkim özüńızdin ĥaĥıńızlar ve Ĥađda ĥarar tutuńızlar. إِني (11) Durustluđ bile kim mén لَكُمْ sizlerge Tengriđa ‘azābıdın نَذِيرٌ مُبِينٌ ‘azābıdın ĥorĥutĥuçı mén āřkār. (12) Yā olĥanıń beyān kııđuıısı kim andın ĥazer kıılmađ kérek

²²⁵ TS [227a/27] kelmekđa : YA [571b/19] kelmek

²²⁶ TS [227a/27] keçe ve kúndüz : YA [571b/19] keçe ve kúndüz bile

²²⁷ TS [227b/1] hevl : YA [571b/20] ol

²²⁸ TS [227b/2] kızĥanç : YA [571b/22] kızĥançlıđ

²²⁹ TS [227b/4] ĥayđuluđ : YA [571b/23] ĥayđu

²³⁰ TS [227b/4] tiriglik : YA [571b/24] tiriglik ve *helümme cerra* : “*helümme cerra*” “*Var kıyas eyle... Çek beri getir.*” gibi kinaye için söylenen bir tabirdir.

²³¹ YA [572b/24] لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ : ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiřtir.

²³² TS [227b/4] öđüt alđay sizler : YA [571b/25] ot alđuçı bolđay sizler

51. وَلَا تَجْعَلُوا ve tutmañızlar ve tapımañızlar مَعَ اللَّهِ (13) Haq Hudāy bile إِلَهًا آخَرَ özge ma'būdi. نَذِيرٌ Durustluk bile kim mēn sizlerni مُنْهُ Hudāydın (14) andın özgeniñ 'ibādetide 'ibādetide إِنِّي لَكُمْ كُفْرًا مُبِينٌ hüveydā ve beydā.
52. كَذَلِكَ Andağ kim séniñ كَافِرِينَ (15) séni sihr ve dīvāneliğe nisbet kılurlar. مَا أَتَى Kélmedi alarğa kim bar érdiler مِنْ قَبْلِهِمْ Mekke (16) kâfirlerdin²³³ burun²³⁴ مَنْ رَسُولٍ hiç yiberilgeni إِلَّا قَالُوا meger ayttılar kim ol $\text{أَوْ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ}$ (17) Yā dīvāne eger mu'cize alarğa körsetti. Anıñ 'amelini sihr²³⁵ okudılar ve eger ba's ve haşrdın haber bérdi. Anıñ kavlini (18) dīvānelerniñ söziğe oğşattılar .
53. أَتُواصُوا Āyā vaşiyet kılıpdurlar burunğılar بِهِ songılarğa (19) bu yüz bile tā barça uşbunu ayttılar: İstifhām ma'nāsı bilendür²³⁶ ya'nī vaşiyet kılmaydurlar. (20) Belkim alar gürühidürler fermān sizler vaħddin iltküçiler tuğyān alarnı bu sözge tutar.
54. (21) فَقَوْلٌ Pes yüz évürgil عَنْهُمْ alarnıñ mükāfātıdın tā vaqtı kim me'mūr bolğay sēn uruşka. (22) Pes yok sēn sēn فَمَا أَنْتَ melāmet urulğan Tengri қаşıda alardın yüz évürmek sebebi bile Me'ālim'de (23) keltürüptür kim çün bu āyete indi. Hażret -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-²³⁷ Resül -sallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- melül olup²³⁸ şahābeler²³⁹ kayğuluğ boldılar (24) kim²⁴⁰ mekrūhı üzülde ve 'azāb inmegi²⁴¹ yavuğ yétti āyet keldi²⁴² kim
55. وَذَكَّرٌ ve biz bérkil tezkir ve mev'izeni koymağıl. (25) $\text{فَإِنَّ الذُّكْرَى}$ Pes durustluk bile kim pend bérmek $\text{تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ}$ asiğ tégürür mü'minlerge ya'nī (26) kâfirlerniñ 'inādı ve alarnıñ cühüdi bile mü'minlerniñ terbiyetidin élig kaytarmağıl ve uşandağ öz (27) tezkiriñde bérk bolğıl kim pendge köp fāyideler ve beyānsız asiğlardur. Fuşül'de keltürüptür kim

²³³ TS [227b/16] kâfirleridin : YA [572a/8] kâfirlerdin

²³⁴ YA [572/8-9] مِنْ قَبْلِهِمْ Mekke kâfirlerdin burun : مِنْ قَبْلِهِمْ ve açıklaması iki kez tekrar edilmiştir.

²³⁵ TS [227b/17] sihr : YA [572a/10] sihrğa

²³⁶ TS [227b/18] bilendür : YA [572a/13] bilendür

²³⁷ TS [227b/22] Hażret -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-: şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem, satırın alt kısmına eklenmiştir.

²³⁸ TS [227b/22] melül olup : YA [572a/17] melül

²³⁹ TS [227b/22] şahābeler : YA [572a/18] ve şahābe

²⁴⁰ TS [227b/23-24] kayğuluğ boldılar kim : YA [572a/18] kayğuluğ boldılar

²⁴¹ TS [227b/24] 'azāb inmek : YA [572a/18] 'azāb inmegi

²⁴² TS [227b/23] āyet keldi : YA [572a/18] yēne āyet keldi

müzekkerniᅡ kelāmi [228a/1] igrek kim on némege müştemil²⁴³ bolᅡay, tā eşitküçilerge asıᅡ tégürgey.²⁴⁴ Evvel Tenᅡriniᅡ ni‘metini kişilerinᅡ (2) yādiᅡe bérgey,²⁴⁵ tā şükr kılmaᅡlıᅡ körsetgeyler. Ékkinçi miᅡnet ve belā şevābın yād kılᅡay tā anda şabr kılᅡaylar. Üçünçi (3) yazuᅡlar ‘ukūbetin aytkay, tā andın kaytkaylar ve tevbe kılᅡaylar. Törtünçi²⁴⁶ şeytānning mekrlerin ve beyūselerin (4) beyān étgey, tā andın ᅡazer kılᅡaylar. Béşinçi fenā ve zevāl ve dünyāning²⁴⁷ ‘itibārsızlıᅡın alarᅡa rüşen kılᅡan, (5) tā köngül anda baᅡlamaᅡaylar. Altınçi ölümni dāyim yād kılᅡay,²⁴⁸ tā barmaqqa tayyār bolᅡaylar. Yéttingçi kıyāmet zıkrin köp (6) aytkay, tā ol künniᅡ işni yapaᅡaylar. Sékkizinçi tamuᅡning derekelerini ve anıᅡ türlüᅡ türlüᅡ ‘ukūbet-(7)lerni beyān étgey, tā andın qorᅡaylar. Tokᅡkuzünçi cennet derecelerni ve anıᅡ ni‘metlerininᅡ kısmetlerni sanaᅡay, (8) tā angar rāᅡıb bolᅡaylar. Onunçi kelāmnıᅡ bināsını ᅡavf ve recāᅡa koyᅡay ya‘nī kāᅡī ilāᅡī ‘azāmeti ve kibiryāsı ve heybeti-(9)din söz atıᅡay, tā andın qorᅡaylar²⁴⁹ ve diᅡᅡati anıᅡ raᅡmeti²⁵⁰ ve maᅡfireti ve miᅡrbānlıᅡıdın taᅡrİR kılᅡay, tā anᅡa ümİdvār²⁵¹ (10) bolᅡaylar. Pes her mev‘ize kim müştemil bu sözlergedür, mü‘minlerniᅡ asıᅡınıᅡ sebebidür.

56. وَمَا خَلَقْتُ (11) الْجِنَّ وَالْإِنْسَ Ve yaratmadım perİler ve ādemİlerni İmān ehliᅡin mekr tā mēni tāpınᅡaylar. Yā yaratmadım (12) alarnıᅡ barᅡasını mekr kim buyurᅡay mēn. ‘İbādetᅡa ve barᅡanı anᅡa emr kıldım *vemā umirū illā liya ‘budū Allāhe muᅡlişİN*²⁵² ve mücāhid (13) aytıpdur kim: Yaratmadım alarnı mekr kim tā mēni tapınᅡaylar ve barᅡa anı tanurlarᅡa yétti ol-kim²⁵³ ba‘zı fermān iltmesler ve (14) ve berᅡi ‘ibādetde şerİk tutarlar.

57. وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ (15) هِىَ رُزْقٍ مِّن رَّزْقٍ مِّنْهُمُ Tilemes mēn *Tilemes mēn* kim maᅡᅡa ᅡa‘ām bérgeyler belkim rızᅡ ve ᅡa‘ām bérmeᅡ mēniᅡ şıfatım-dur. Pes

²⁴³ TS [228a/1] müştemil : YA [572a/23] müşkil

²⁴⁴ TS [228a/1] asıᅡ tégürgey : YA [572a/23] asıᅡlıᅡ bolᅡay

²⁴⁵ TS [228a/2] yādiᅡe bérgey : YA [572a/24-25] yādiᅡa bérᅡay

²⁴⁶ TS [228a/3] törtünçi : YA [572a/26] törtünçi

²⁴⁷ TS [228a/4] dünyāning : YA [572a/27] dİnniᅡ ?ā

²⁴⁸ TS [228a/5] dāim yād kılᅡay : YA [572a/28] : dāim kılᅡay

²⁴⁹ TS [228a/9] qorᅡaylar : YA [572b/3] qorᅡᅡaylar

²⁵⁰ TS [228a/9] raᅡmet : YA [572b/3] raᅡmeti

²⁵¹ TS [228a/9] ümİdvār : YA [572b/4] ümidliᅡ

²⁵² *vemā umirū illā liya ‘budū Allāhe mücāhid* : Ayetin son kelimesi Kur‘ān‘da “muᅡlisİN”dir. *vemā umirū illā liya ‘budū Allāhe muᅡlişİN* “Halis kılarak Allah‘a kulluk etmeleri ᅡışında başıᅡa bir şey kendilerine emredilmedi.” (Beyyine Suresi, 5. Ayet)

²⁵³ TS [228a/13] ol-kim : YA [572b/7] bu kim

58. (16) إِنَّ اللَّهَ durustluk bile kim TÉNGRİ هُوَ الرَّزَاقُ oldur rŭzī bérġüçi ne andın özge دُو الْقُوَّةِ tevānālġ (17) égesi الْمَتِينُ bérk öz ġudretide Reşf tercemeside ġavī ve metīn ma'nāsıda kélťürŭptŭr kim anıġ ġāhır ġudretide (18) ve bālġga ġutınıġ delīli boldu ve anıġ ġutınıġ ġatıġlıġ ġudreti metānetiniġ hŭcceti boluptur. Ne anıġ metāneti-(19)niġ iş yapmaġıda faťŭrı ve ne anıġ ġudretiniġ rŭzī bérmeġide ve bende nevāzlıġıda ġuşŭrı²⁵⁴

59. ظَلَمُوا (20) فَإِنَّ لِلَّذِينَ Durustluk bile alarġadur kim cevr ġıldılar. Öziġe küfr bile ya'nī Mekke ehli دَنُوبًا behre 'azābdın أَصْحَابِهِمْ (21) ذُنُوبٍ مِّثْلُ alarınıġ yārlarınıġ behresi déġ ötken kāfirlerdin ya'nī alarġa yétkŭsidŭr, (22) olġa alarġa yétipdŭr. فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ Pes kérek kim aşuġmaġaylar anıġ tilemeġide.

60. Pes vāy (23) الَّذِينَ كَفَرُوا alarġa kim²⁵⁵ kāfir boldılar. Alarınıġ kŭniniġ 'azābıdın kim الْأَذَى يُوعَدُونَ (24) ol kŭn bar érdiler kim va' de bérilipdŭr. Alarġa kim ol ġıyāmet kŭnidŭr yā Bedr kŭni.

SŪRETŪ'L-ṬŪR

*Bismi'llāhi'rrahmāni'rrahīm*²⁵⁶

1. (25) وَالطُّورُ Ve ant²⁵⁷ Ṭŭr Sinā taġı bile ya'nī zebīr taġı kim Mŭsā (26) -'aleyhi's-selām- anda Haġ Subġāne kelāmın éşitti ve ayturlar: Murād taġınıġ muťlaġıdur kim yérniġ ġazuġlarıdurlar ve menāfi' (27) menābi'dŭrler.
2. وَكِتَابٍ مَّسْطُورٍ Ve ant bitilgen kitāb bile
3. فِي رَقٍّ مَّنْشُورٍ şahifede kim kim kéġ bolġay. [228b/1] Oġur ve ġatda murād bu kitāb bile Ĥŭrāndur. Yā olġa Levh-i Maġfŭz'da bitilipdŭr ve bu taġdīr bile raġġ menşŭr (2) mecāz bolġay kim Levh-i Zŭmŭrriddin'dŭr. Yā murād Mŭsā elvāġı bolġay -'aleyhi's-selām- kim kitābet vaġtı anda ġalem şabrını (3) éşitŭr érdiler. Yā Tevrāt kitābı²⁵⁸ kim anda Hażret Resŭl

²⁵⁴ TS [228a/17-18-19] Reşf tercemeside ġoy ve metin ma'nāsıda kélťŭr ve bitŭr kim anıġ ġāhıre ġudretide ve bālġga ġutınıġ delīli boldu ve anıġ ġutınıġ ġatıġlıġ ġudreti metānetiniġ hŭcceti boluptur ne anıġ metānetiniġ iş yapmaġıda faťŭrı ve ne anıġ ġudretiniġ rŭzī bérmeġide ve bende nevāzlıġıda ġuşŭrı : YA [573b/12] yok

²⁵⁵ TS [228a/23] ol kŭni bar érdiler : YA [572b/17] ol kŭni kim bar érdiler

²⁵⁶ YA [573b/18] "Bismi'llāhi'rrahmāni'rrahīm" : 'llāhi'rrahmāni'rrahīm kısmının ŭstŭ kırmızıyla ġizilmiştir.

²⁵⁷ TS [228a/25] ve ant : YA [572b/18] ant

²⁵⁸ TS [228b/3] yā Tevrāt kitābı : YA [572b/23] tā Tevrāt kitābı

-şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- na‘tı bitilig érdi. Yā hıfz kitābı (4) kim Hāq Subhāne feriştelere üçün bitilipdür kim mā-kāne ve mā-yekūn ‘ilm anda oqurlar.

4. وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ (5) Ve ābādan évi Hāq bile ya‘nī Ka‘be ve anıñ ma‘mūrluğ hācılar ziyāreti ve mücāvır²⁵⁹ hizmeti biledür. Yā sırāh (6) kim Ka‘be évininñ ötrüsida vāki‘ boluptur. Yéttinçi kökdedür²⁶⁰ ve anıñ ‘imāreti melāyike tavāfininñ (7) köpreği biledür.²⁶¹
5. وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ Ve ant bik köterilgen saqf bile ya‘nī kök kim hikmet envārınınñ (8) mecma‘ı ve fiṭrat esrārınınñ maḥzenidür. Yā uluq ‘arş
6. وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ve ant köp çıkan deryā bile (9) ya‘nī muhiṭ deryāsı Bahrū’l-Hayvān kim ‘arş astıdadur. Ol deryādın kırk şabāh yamğur²⁶² gūrlarğa²⁶³ (10) yağdurulğusıdurlar evvelği nefhādın song tā kişiler ékkinçi nefhādın²⁶⁴ andın çıkaylar. Yā Bahrū’l-Mescūr (11) cehennemdür ve taḥkīk erbābı qaşıda Tūr nefsdür kim köngül kelīmi anğa Hāq Subhāneğa münācāt kıılır ve kitāb (12) meşūr imāndur kim köngül menşūri-ning raqıda ezeli rahmet qalemi bile bitilipdür kim *ketebe fi kulūbihimu’l-īmān*²⁶⁵ (13) ve Beytū’l-Ma‘mūr ‘āriflerninñ biridür kim subhāni tecelliyātınñ nazarıdır²⁶⁶ kim ābādānlıq²⁶⁷ tapıpdur. (14) Saqf merfū‘ refi‘ el-ḳadr rūhdur kim köngül évininñ saqfidur ve Bahrū’l-Mescūr könglidür kim muḥabbet (15) otı bile yandurupdur antning cevābı nédür.
7. إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ Durustluq bile kim (16) séninñ Perverdgārınınñ ‘azābı لَوَاعِقُ her-āyine bolğuçıdır ve aytıp kélğüçi
8. مَا لَهُ مِنْ yoktur. (17) Ol ‘azābqa hiç دَافِعٍ kitergüçi belkim barça ḥālda vaq‘a bolğusıdur.

²⁵⁹ TS [228b/5] mücāvır : YA [572b/26] mücāz

²⁶⁰ TS [228b/6] kökdedür : YA [572b/27] kökde

²⁶¹ TS [228b/7] köpreği biledür : YA [572b/27] köpreği biledür anğa

²⁶² TS [228b/9] yamğur: YA [573a/1] yok

²⁶³ TS [228b/9] gūrlarğa: YA [573a/1] gūrlarğa

²⁶⁴ TS [228b/10] nefhādın : YA [573a/2] nefhāda

²⁶⁵ *ketebe fi kulūbihimu’l-īmān* : Onların kalplerine iman yazılmıştır. (Mücadele suresi, 22. ayet)

²⁶⁶ TS [228b/13] subhāni tecelliyātınñ nazarıdır : YA [573a/5] subhāni tecelliyātınñdur

²⁶⁷ TS [228b/13] ābādānlıq : YA [573a/5] ābādānlıq

9. $\text{يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءِ}$ (18) Küni²⁶⁸ kim aylanğay kök مَوْرًا aylanmağı ya'nī ıztırābka kélgey. Andın song yarılğay
10. $\text{تَسِيرُ الْجِبَالِ}$ (19) وَ ve yürügeyler tāğlar ya'nī bargaylar hevāda hebā dég سَيْرًا barmağı.
11. فَوَيْلٌ Pes 'azāb (20) katıklığı يَوْمَئِذٍ ol künde لِلْمُكَذِّبِينَ tekzīb kılguçılarga bolğay kim Hudā ve Resülning sözini (21) yalğanga köterdiler.
12. الَّذِينَ هُمْ Alar kim alar²⁶⁹ فِي حَوْضٍ şüru' kılmağda bātil sözler²⁷⁰ kim istihzā' karangadur (22) ve benī tekzībi ve ba's angarı يَلْعَبُونَ oynarlar. Ya'nī anı iftirā kılmağın körsetürler gaflet yüzindin (23) ve ma'nāsız sözler ayturlar.
13. يَوْمَ يَدْعُونَ Korkungızlar künidin kim salurlar kāfirlerini. Ya'nī tartar-(24)lar qahr²⁷¹ ve gāzab bile²⁷² $\text{إِلَى نَارٍ جَهَنَّمَ}$ tamuğ otı sarığa دَعَا tartmağı²⁷³ keltürüptürler kim kāfirlerinġ (25) éliglerini alarnıġ boyunlarığa bağlarlar ve alarnıġ manğlaylarını alarnıġ ayağınınġ (26) arqasığa yapuştırurlar ve tamuğka²⁷⁴ taşlarlar ve aytqaylar.
14. $\text{هَذِهِ النَّارُ الَّتِي}$ Bu ol otıdur²⁷⁵ kim (27) dünyāda بِهَا كُنْتُمْ bar érdingizler kim anğa تُكَذَّبُونَ tekzīb kılur érdingizler ve inanmamış²⁷⁶ érdingizler [229a/1] ve peygamber vahynı sihr tutar érdingiz.²⁷⁷
15. أَفَسِحْرٌ هَذَا Āyā sihrdür bu kim körer sizler أَمْ أَنْتُمْ yā²⁷⁸ sizler لَا تُبْصِرُونَ (2) körmey sizler munda andağ kim²⁷⁹ dünyāda aytur érdingizler kim bizing közümüzni bağlapdurlar.

²⁶⁸ TS [228b/18] küni : YA [573a/9] künide

²⁶⁹ TS [228b/21] alar : YA [573a/12] alarnı

²⁷⁰ TS [228b/21] bātil sözler : bātil satırın üst kısmına yazılmıştır. : YA [573a/12] bātila sözlerge

²⁷¹ TS [228b/24] qahr : YA [573a/15] katık-lık

²⁷² TS [228b/24] ve gāzab bile : YA [573a/15] yok

²⁷³ TS [228b/24] tartmağı : YA [573a/16] tartmağı

²⁷⁴ TS [228b/26] tamuğka : YA [573a/17] tamuğka

²⁷⁵ TS [228b/26] otda : YA [573a/18] otda

²⁷⁶ TS [228b/27] inanmamış : YA [573a/19] yok

²⁷⁷ TS[229a/1] érdingiz : YA [573a/19] érdingizler

²⁷⁸ TS [229a/1] āyā : YA [573a/20] yā

²⁷⁹ TS [229a/2] kim : YA [573a/20] yok

16. أو لا أَصْلُوهَا²⁸⁰ (3) Kiringizler tamuğka.²⁸¹ فَاصْبِرُوا Pes şabr kılingizlar aning ‘azābıga. أو لا تَصْبِرُوا Yā şabr kılmangizlar ve cezā (4) körsetingizler. سَوَاءَ عَلَيْكُمْ sizlerge şabr ve şabr yoğıga ya ‘nī özüngizdin kitermek²⁸² (5) ve kaçmak mecālingiz yoqturlar. Hemīşe²⁸³ mu ‘azzeb bolgungizdurlar. إِنَّمَا تُجْرُونَ Mundin özge yoqtur kim cezā²⁸⁴ bérilür (6) sizlerge.²⁸⁵ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ Ol némege²⁸⁶ kim bile bar érdingizler ve ‘amel aytar érdingizler dünyāda.
17. إِنَّ الْمُنْفِقِينَ (7) Durustluk bile kim perhiz kılguçılar küfr ve şirkdin جَنَّاتٍ فِي bustānlardadurlar ve né büstānlar (8) وَنَعِيمٍ ve ni ‘metlerde ve né ni ‘metlerde.²⁸⁷
18. رَبُّهُمْ Şādmānlar ve lezzet tapkuçılar بِمَا آتَاهُمْ (9) olça bile ‘atā’ kılıpdur alarga. رَبُّهُمْ Alarning Perverdigāri²⁸⁸ cāvidānı kerāmetlerdin وَوَقَاهُمْ (10) ve aning bile kim esrābdur alarnı. رَبُّهُمْ Alarning Yaratkuçısı²⁸⁹ عَذَابِ الْجَحِيمِ tamūğ²⁹⁰ ‘azābıdın (11) ve cennet haznesi dāyim alarga aytur.
19. كُلُوا Yéngizler cennet²⁹¹ aşlarıdın وَاشْرَبُوا ve içingizler aning (12) şerāblarıdın yémeği ve içmeği هَنِيئًا sinigüçi tuhme ve tenfissiz ve bu müzddür sizlerge بِمَا كُنْتُمْ olça-(13)ning sebebi bile bar érdingizler kim dünyāda تَعْمَلُونَ ‘amel kıılır érdingizler. İmām Zāhid -rahmehullāh- aytıpdur kim (14) “her néçe va ‘de bendening girdarıgadur ammā aşlı ilāhī fazlıdur ve eger ne ma‘lūmdur kim bizing ‘amelimizin müzdi-(15)ni bolgusudur”
20. عَلَى سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ Tekye kılguçılar ya ‘nī muttekiler uçmağda²⁹² tekye urgan bolğaylar. بِحُورٍ يَخُورِينَ (16) Altun bile tokulğan tahtlarga yā ba ‘zı ba ‘zıga وَزَوْجَانَهُمْ tutuş ve çift kıılır biz alarnı عَيْنٍ kéng közlük. (17) yüzlük hatunlarga

²⁸⁰ YA [573a/21] أَصْلُوهَا : Ayetin üstü çizilmemiştir.

²⁸¹ TS [229a/3] tamuğka : YA [573a/21] tamuğka

²⁸² TS [229a/4] özüngüzdin kitermek : YA [573a/23] perhiz

²⁸³ TS [229a/5] hemīşe : YA [573a/24] ve hemīşe

²⁸⁴ TS [229a/5] cezā : YA [573a/24]

²⁸⁵ TS [229a/6] sizlerge : YA [573a/25] sizler

²⁸⁶ TS [229a/6] néme kim bile : bile satırın üstüne yazımıştır. : YA [573a/25] ol némege

²⁸⁷ TS [229a/8] ni ‘metlerde : YA [573a/27] ni ‘metler

²⁸⁸ TS [229a/9] Perverdigāri : YA [573a/28] Yaratkuçısı

²⁸⁹ TS [229a/10] Yaratkuçısı : YA [573a/29] Āferidegāri

²⁹⁰ TS [229a/10] tamuğ : YA [573a/29] tamuğ

²⁹¹ TS [229a/11] cennet : YA [573b/1] uçmağ

²⁹² TS [229a/15] uçmağda : -da satırın üst kısmına yazılmıştır.

21. وَالَّذِينَ آمَنُوا Ve alar kim īmān keltür ve bitürler Hudā ve Resūlğa (18) وَاتَّبَعْتُهُمْ ve songıdın kiripdürler alarğa. ذُرِّيَّتُهُم Alarning kiçik oğlanları بِإِيمَانٍ īmānda (19) ya'nī atalarning īmānı yā zürriyete īmānı meşakķ künide أَلْحَقْنَا yétgürür biz. بِهِم Alarğa ذُرِّيَّتُهُم alarning (20) oğlanlarını uçmaħda kirmekde yā alarning derecātının ve şavlıda ya'nī eger atalarning dereceleri bék (21) bolsa zürriyete derecesini dağı aning dég bék kılğaylar. Tā alarning²⁹³ közi alar bile yazuķ bolğay وَمَا²⁹⁴ (22) أَلْتَنَاهُمْ ve biz az kılmas biz. Alarğa²⁹⁵ bu ulaşturmaķnıng sebebi bile مِّنْ عَمَلِهِمْ alarning girdārının (23) şevābıdın هِيَ مِنْ شَيْءٍ hıç néme ya'nī oğlanları atalarning derecesıǵa yétgürür biz ansız kim noķşanı alarning şevābıǵa (24) yétgey. Belkim öz fazl ve keremimiz bile evlādķa derece békliǵın erzānı tutar biz şeyh ālā nām Hüseyñ Mervezī öz üstādı (25) **Aħmed bin ebi 'alī** -rahmehullāh-dın naql kılur kim “īmān ve 'amel uçmaħǵa ve uçmaħnıng dereceleriǵa 'illet émeştür ve uçmaħ (26) va'desi ve aning dereceleri īmān ve 'ameldin özge néme²⁹⁶ bile yoķtur ve va'de īmān ve 'amelǵa lemyezel fazlıdın²⁹⁷ özge bile yoķtur” (27) كُلُّ امْرِي Her mükellef bāliǵ 'aķl kiři بِمَا كَسَبَ olça bile kılğan bolğan²⁹⁸ رَهِيْنٌ kirüdedür. Kıyāmet küni ya'nī [229b/1] ve ābistedür öz girdārının müzdiǵa ve andın kutulmaǵı yoķtur ve özgening 'ameli bile mu'aheze yoķtur.²⁹⁹ Mükellef ħatunlar dağı (2) bu ħükmdede dāħildürler.

22. Ve arturur biz³⁰⁰ perhiz kılğuçılarda ya'nī olça³⁰¹ artuķ bėrip biz alarğa bėrür biz (3) mīveler her türlüǵ bile tilesele ve وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ olçadın ārzü iltürler.

23. Biribiri bile bėrip (4) alurlar. فِيهَا Uçmaħda ya'nī³⁰² biribirige bėrürler ve biribiridin alurlar كَأَسَا tola ayaǵı uçmaħ çağırđın ve eşaħ (5) oldur kim³⁰³ munda ayaķ çağırđur ya'nī şey' tesmiyesi maħal ismiǵa ya'nī biribirige içürürler çağırđı kim لَا لَعْنُ فِيهَا hıç ma'nāsız sözün

²⁹³ TS [229a/21] alarning : YA [573b/12] atalarning

²⁹⁴ YA [574b/12] وَمَا : Ayetin üstü çizilmemiştir.

²⁹⁵ TS [229a/22] alarğa : YA [573b/13] atalarda

²⁹⁶ TS [229a/26] néme : YA [573b/19] yok

²⁹⁷ TS [229a/26] lemyezel fazlıdın : YA [574b/19] lemyezelī fazlıdın

²⁹⁸ TS [229a/27] bolğan : YA [573b/20] bolğay

²⁹⁹ TS [229b/1] mu'aheze yoķtur : YA [573b/22] mu'aheze émeştür

³⁰⁰ TS [229b/2] artur biz : YA [573b/22] arturur biz

³⁰¹ TS [290b/2] olça : YA [573b/22] olçaǵa

³⁰² TS [229b/4] ya'nī : YA [573b/24] yok

³⁰³ TS [229b/5] kim : YA [573b/25] yok

(6) bolmağay ya'nī³⁰⁴ anıñ içmeginiñ esnāsıda beyhüde söz étmeğaylar³⁰⁵ ve muhāşame kılmağaylar وَلَا تَأْتِيْمٌ ve ne günahkār³⁰⁶ bolğaylar. (7) Ya'nī işi³⁰⁷ alardın vāki' bolmağay³⁰⁸ kim yazuğ mücibi bolğay.

24. وَيَطُوفُ Ve aylanğaylar³⁰⁹ عَلَيْنِهِمْ alarnıñ tégresiğa (8) hıdmet üçün لَهْمُ غُلْمَانُ لَهُمْ hādimleri kim alarğa bardur yaratılğan oğlanlar şekliğa كَانَهُمْ gūyā alar (9) şafā ve leţāfetde لَوْلُو مَكْنُونٌ yapılgan mervāriddürler. Şadefda kim kişiniñ élgı alarğa yétmeydür³¹⁰ ve her nākesniñ (10) taşarrufı yeli alarğa ésmeydür ve Me'alim ve İktādadın naql kılur kim birev³¹¹ ayttı: “Yā Resūlallāh hādım munıñ dégdür maħdüm néteg (11) bolğay.³¹²” Ol Hāzret -şallallāhu aleyhi-ve's-sellem- ayttı kim “maħdümniñ fazlı hādımğa tolunayı fazlı dég bolğay.” Özge yulduz-(12)larğa ve Tibyānda³¹³ keltür ve bitür kim “müşrikleriñ ér oğlanları cennet ehliniñ ğılmānidurlar ve alarnıñ kızları (13) hūr ve 'ayn ve mü'minleriñ evlādı öz atalarığa humül şüret bile³¹⁴ bolğaylar kim dünyāda érdiler ve ğarīb naqlidür.”

25. (14) وَأَقْبَلْ Ve yüz keltürürler.³¹⁵ بَعْضُهُمْ Ba'zı uçmahlıglardın ve iqbāl aytarlar. عَلَى بَعْضٍ Özge ba'zığa يَنْسَاءُونَ (15) sorarlar alarnıñ aħvāl ve 'amālidin.

26. فِي أَهْلِنَا Ayurlar alar kim durustluğ bile kim biz bar érdük. قَبْلُ Mundın (16) burun أَهْلِنَا öz ehlimiz arasında ya'nī bar érdük biz dünyāda مُشْفِقِينَ korqquçılar³¹⁶ Téngri 'azābıdın yā każā (17) yamanlığıdın yā düşmenler sevünmegidin yā iş 'ākıbeti ve hāl hātimetidin.

³⁰⁴ TS [229b/6] ya'nī : YA [573b/27] anda ya'nī

³⁰⁵ TS [229b/6] beyhüde söz étmeğaylar : YA [573b/27] lağv étmeğaylar

³⁰⁶ TS [229b/6] günahkār : YA [573b/28] bezemend

³⁰⁷ TS [229b/7] işi : YA [573b/28] fi'l

³⁰⁸ TS [229b/8] va'kī bolmağay : YA [573b/28] şadır bolmağay

³⁰⁹ TS [229b/8] aylanğaylar : YA [573b/29] tavāf kılğaylar

³¹⁰ TS [229b/9] yétmeydür : YA [574a/2] yétmegen : nun satırın üstüne eklenmiştir.

³¹¹ TS [229b/10] birev : YA [574a/3] kişi

³¹² TS [229b/11] bolğay : YA [574a/4] bolğaydır

³¹³ YA [574a/5] ve Tibyānda : Tibyān'ın üstü kırmızı ile çizilmiştir.

³¹⁴ TS [229b/13] şüret bile : YA [574a/7] yok

³¹⁵ YA [574a/7] ve yüz keltürürler : satırın altına eklenmiştir.

³¹⁶ TS [229b/16] korqquçılar : YA [574a/10] korqquçılar

27. ³¹⁷ عَلَيْنَا Bizge rahmet bile yā ‘işmet tevaffuķı وَوَقَانَا ve asradı bizni otı ‘azābıdın kim humūm dēg mesāmda nüfūz kıılır ve ayturlar: (19) “Humūm cehennemning ātidur” ³¹⁸ عَذَابِ السَّمُوم
28. ³¹⁹ إِنَّا Durustluķ bile kim biz كُنَّا bar ērdük biz. ³²⁰ مِنْ قَبْلِ نَدْعُوهُ Mundın burun dünyāda (20) kim tapınur ērdük biz Hūdāynı ve okur ērdük biz anı ve saķlamak tamuķdın tiler ērdük. Pes ol icābet kııldı bizni (21) ³²¹ إِنَّهُ durustluķ bile kim ol ³²² هُوَ الْبَرُّ oldur yaķşı işlig bendelerge الرَّحِيمُ mihrībān alarğa kēltürüptürler kim muķtesemler (22) cemā‘ati Mekke ‘aķabeleriğa Hāzret Resūl *sallallāhu ‘aleyhi-ve’s-ellemni*³²² ‘arab bezirgānlarıning қаşığa kehānet ve dīvāneliğ ve şi‘ir (23) ve sihrğa mensūb aytar ērdiler. Ol Hāzret қаyğuluķ bolur ēdi āyet kēldi kim
29. ³²³ فَذَكَّرْ Pes ögüt bērgil ay Muħammed -*sallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem*- (24) Qurān bile Mekke ehliге ve şābit bolğıl anda ve müşrikler sözi bile melül bolmağıl. ³²⁴ فَمَا أَنْتَ Pes yoķtur siz ³²⁵ بِكَاهِنٍ ni‘meti bile ya‘nī Muħammedullah u nimet kāhini kim ħaber bērgey ğaybdın vaħy inmesdin burun anğa (26) ³²⁶ وَلَا مَجْنُونٍ ve ne dīvāne kim aning ³²⁷ ‘aķlı yā bilğan bolğay yā cin anı tūkel tutқан bolğay.
30. ³²⁸ أَمْ يَتَوَلَّوْنَ Belkim ayturlar ³²⁹ شَاعِرٌ (27) ol şā‘irdür ne beni ³³⁰ تَتَرَبَّصُّ بِهٍ intizār eyletür biz anğa. Özge ħādişesini ya‘nī kim köz tutar biz ³³¹ [230a/1] kim özge şā‘irler öldiler. Yā ümīdvār biz kim aning ölümü aning atalarının ölümü dēg bolğay ya‘nī (2) bat ölgey ve қarıлыққа ³³² yétmegey.

³¹⁷ TS [229b/16dk] عَلَيْنَا

³¹⁸ Ya [574a/14] عَذَابِ السَّمُوم: Ayetin üstü kırmızıyla çizilmemiştir.

³¹⁹ TS [229b/20] tamuķdın : YA [574a/15] tamuğdın

³²⁰ TS [229b/20] tiler erdük : YA [574a/15] tiler erdük biz

³²¹ TS [229b/21] bir ol : YA [574a/16] ol

³²² TS [229b/22] -sallallāhu ‘aleyhi-ve’s-ellem-ni : -ning yazılıp üstü karalanmış ve -ni yazılmıştır. : YA [574a/18] -sallallāhu ‘aleyhi-ve’s-ellem-

³²³ TS [229b/22] -sallallāhu ‘aleyhi-ve’s-ellem- : satırın altına eklenmiştir : YA [574a/19] yok

³²⁴ TS [229b/25] ‘aķlı : YA [574a/22] ‘uķbā

³²⁵ TS [229b/26] tutқан bolğay : bolğay satırın üstüne eklenmiştir. : YA [574a/23] tutқан

³²⁶ YA [574a/23] شَاعِرٌ: Ayetin üstü çizilmemiştir.

³²⁷ TS [229b/27] tutar biz : YA [574a/24] tutar biz kim

³²⁸ TS [230a/2] қarıлыққа : YA [574a/26] қarıлыққа

31. Aytqıl intizār eyletiŋizler méning ölmekimge. فَإِنِّي مَعَكُمْ (3) Durustluq bile kim mén sizler bile أَلَمْ تَرَبِّصُوا مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ köz tutquçılardıñ mén sizlerniŋ heläkiŋizniŋ (4) intizārın eyletür mén andağ kim sizler méniŋ heläkimniŋ muntazarı sizler.
32. Yā buyurur alarğa (5) أَخْلَامُهُM alarniŋ ‘aqları بِهَذَا bu tenäkuzğa kim séni kähin ayturlar ve kehānetka ve feḫānet (6) lāzımdur ve mecnūn oqurlar ve dīvāneliğ³²⁹ ‘aql bile cem‘ bolmas ve ši‘irğa nisbet bérürler ve şā‘irğa kelāmı (7) mutasıq muḫayyel kérek ve ol cūnūn bile müyessir bolmas. Pes bu sözler ne ‘aql muḫtezāsı³³⁰ biledür.³³¹ أَمْ هُمْ قَوْمٌ (8) Belkim alar gürühidürler ḫaddiñ ötkenler mükābere ve ‘ināddıñ.
33. Belkim ayturlar (9) تَقُولُوا toqupdur Qurānı ve özidiñ aytıpdur ve andağ émeştür kim alar ayturlar. بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ (10) Belkim alar istikbār ve ḫaseddiñ ĩmān keltürmesler.
34. Pes aytqıl keltürsünler بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ (11) sözi Qurān dēğ İN Kَانُوا eger bardurlar. صَادِقِينَ Çın aytkuçılar anda kim Qurānı özidiñ (12) yasasa bolur bolur ya‘nī eger Qurān toqumaqlığ³³² ve yasamaqlığdur. Pes alar kim ‘arabniŋ faşihleri belīgleridürler. (13) Aytqıl anıñ dēğ sözi inşā kılsunlar.
35. Āyā yaratılıpdur³³³ alar مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ néme siz ya‘nī (14) atasız ve anasız murād oldur kim alar ādemidürler ve ādemilerdiñ toğuptur ne cemāddurlar kim işlerge (15) ta‘aqqul³³⁴ kıлмаğaylar ve ba‘zı āyetniŋ³³⁵ ma‘nāsını³³⁶ bu vech bile aytıpdurlar. Āyā alar maḫlūkdurlar ḫālıksız (16) ve muḫāldur kim muḫaddis muḫaddisiz bolğay.³³⁷ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ Yā ol-kim alar Yaratkuçılardurlar özini ve budağı (17) zāhir el-buḫlandur³³⁸ kim ma‘dūmı vüçüd bére alğay némege.

³²⁹ TS [230a/6] dīvāneliğ : YA [575b/1] dīvāneliğ

³³⁰ YA [575b/2] muḫtezāsı : -sı satırın üstüne eklenmiştir.

³³¹ TS [230a/7] biledür : YA [574b/3] bile emestür

³³² TS [230a/12] toqumaqlığ : YA [574b/7] toqumağlıq

³³³ TS [230a/13] yaratılıpdur : YA [574b/8] yaratılıpdurlar

³³⁴ TS [230a/15] te‘aqqul : YA [574b/10] te‘aqqulıñ

³³⁵ TS [230a/15] āyetniŋ : YA [574b/10] āyet

³³⁶ TS [230a/15] ma‘nāsını : YA [574b/10] ma‘nāsın

³³⁷ TS [230a/16] bolğay : y satırın üstüne eklenmiştir.

³³⁸ TS [230a/16] el-buḫlandur : -dur satırın üstüne eklenmiştir.

36. بَلْ لَا يُؤْفُونَ أَمْ آyā alar yaratılıp-durlar köklerni (18) ve yérni ve ne mundağdur خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ belkim alar yaqınga kirmesler ve kemān tégresiğa aylanurlar
37. (19) أَمْ آyā alarınıڭ qaşıdadur خَزَائِنُ رَبِّكَ sening Āferideğarınıڭ hazıneler ya'nı (20) fazl hazāini yā³³⁹ bünüvvet her kimge tileseler bérgeyler. Yā 'ilm hazāineleri tā bilgeyler bünüvvet manşıbınıڭ lāyıkı kimdür. (21) أَمْ آyā alar baş tartquçılar ve ġalıblerdürler ve musallağ bolğaylar kim her né tileseler (22) kılğaylar.
38. (23) عِشْتُمْ فِيهِ آyā alarğadır سَلَّمَ³⁴⁰ nerdbāni kim anıڭ bile kökge bargaylar. (24) فَلْيَأْتِ Pes anda ferışteler yüzün ve olça ġaybdın alarğa vağy kılur ve eger mundağdur. (25) مُسْتَمِعُهُمْ alarınıڭ eşitküçisi kim kökge barıp ve ġaybınga mén eşitilipdür. (25) بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ Rüşen hücceti kim tanuğ bolğay anıڭ eşitmekliginiڭ çınılığığa.
39. (26) أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ آyā Hudāyğadır kızlar وَالْكُمْ الْبَنُونَ ve sizlerge ér oğlanlar bu sözde müşrikleriniڭ tesfih ve techili-(27)dür ve ġayr-ı merretin ötüptür.³⁴¹
40. أَمْ تَسْأَلُهُمْ آyā tiler sēn alarğa risālet téğürmekige أَجْرًا müzdi tā tādānga [230b/1] urlanğaylar. فَهُمْ Pes alar مِّنْ مَّغْرَمٍ ol tāvānnıڭ ilzāmıdın مُنْقَلُونَ ağır yüklüg bolğaylar ve yüz sendin (2) évirgeyler.
41. أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ آyā alarınıڭ qaşıdadur olça ġayb anda mektüb boluptur ya'nı Levh-i Mağfuz. فَهُمْ يَكْتُمُونَ Pes alar bitürler andın kim peyğamber ġaberin kıyāmet ve ba's işde bāğıldur³⁴² olça³⁴³ yā kitābet kılurlar kim (4) sēniڭ ölümiڭ qaçan bolğusıdır ve muniڭ déğ émeştir.
42. أَمْ يُرِيدُونَ Belkim tilerler كَيْدًا mekri (5) ve qaşdı sening ġağkıngda murād mekridür kim dārü'n-nedve kılur érdiler Ĥazret peyğamber -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- nisbetiğa (6) öltürmek ve qaşamak ve çıqarmakdın. فَالَّذِينَ كَفَرُوا Pes alar kim ĩmān kēltürmeydürler. هُمْ الْمَكِيدُونَ (7) Alar durlar keyd étilgenler ya'nı ol mekriڭ sezā ve ol keydning vebāli alarğa qağtur ve oltururlar (8) Bedr'de.

³³⁹ TS [230a/20] yā : tā yazılış noktaların üstü çizilip yā olarak düzeltilmiştir.

³⁴⁰ YA [575b/17] سَلَّمَ: Ayetin üstü çizilmemiştir.

³⁴¹ TS [230a/27] ötüptür : -tü- satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [574b/22] ötüptür

³⁴² YA [575b/25] bāğıldur : bāğıl satırın üst kısmına eklenmiştir.

³⁴³ YA [575b/26] “olça ġayb anda mektüb boluptur” yazılmış ve üstü çizilmiştir.

43. *ma'būdı* çın Téngridin özge kim 'azābı kim alarınġ mekrinġ (9) mükāfātudur, alardın kaytarġay. *Pāklıġ Hūdāyġadur. Ğmā ūşrġkūn.* Olçadın³⁴⁴ širk kēltürürler (10) anġa yā širk tutarlar anıġ için ġarışnıġ baş tartkuçılarını aytur érdiler. Hāzret Resūl -şallallāhu 'aleyhi(11)ve's-sellem-ġa³⁴⁵ *fe eskat aleynā kisefen minnes semāi*³⁴⁶ kökdin pāre né biziġinġ ġaşımızġa³⁴⁷ tüşürgil eger 'azāb va 'desiġa³⁴⁸ çın (12) aytġuçı sēn Hāġ Subhāne ayttı kim
44. *ve eger körseler köşfā mēn ssmā* pāre kökdin *sāqıptā* (13) tüşüp kēlgüçi alarınġ başıġa³⁴⁹ *ayturlar.* 'İnād farı ve istikbār maġzıdın³⁵⁰ kim ne köknıġ pāresidür. (14) Belkim bulutıdır biribirige baġlanġan ve biribirige yapuşġan³⁵¹ ya 'nī anıġ bile kim 'azāb (15) āşārın körseler³⁵² küfrdin ġaytmaslar.
45. *Pes élig tart alardın*³⁵³ ya 'nī uruşmaġıl alar bile kim (16) henüz uruşġa me'mūr émes sēn ve alarınġ mükāfātın³⁵⁴ *koıġıl.* *Tā* vaġtı kim körgeyler mu'āyene (17) *şūmēm* öziġinġ ol küni kim anda *şıvıvūn* helāk kılılġaylar yā isdin kētgeyler. (18) Evvelġi nefhadın
46. *küni kim nef' kılmaġay ve yétmeġay* *enēm* alardın *ķıdēm* alarınġ mekri (19) *şıniā* némeni 'azābdın *şıvıvūn* ve ne alarġa³⁵⁵ yārī bérilgeyler ya 'nī hiġ yārī yétmeġay. Alardın (20) 'azābnı ve murād munıġ dēġ künidin ġıyāmet künidür ve ba'zı ayturlar Bedr küni.

³⁴⁴ TS [230b/9] olçadın : YA [575a/3] yok

³⁴⁵ TS [230b/10-11] -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-ġa : YA [575a/5] -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-ġa kim

³⁴⁶ *fe eskat aleynā kisefen minnes semāi* : Üzerimize gökten parçalar düşür. (Şuarā suresi, 187.ayet)

³⁴⁷ TS [230b/11] ġaşımızġa : YA [575a/5] başımızġa

³⁴⁸ TS [230b/11] va 'desiġa : YA [575a/6] va 'deside

³⁴⁹ TS [230b/13] başıġa : YA [575a/7] yok

³⁵⁰ YA [575a/7] istikbār maġzıdın : istikbār maġzı satırın üst kısmına eklenmiştir.

³⁵¹ TS [230b/14] yapuşġan : YA [575a/8] yapuşġan

³⁵² TS [230b/15] körseler : YA [575a/9] körseler hem

³⁵³ TS [230b/15] alardın : YA [575a/10] alarġa

³⁵⁴ TS [230b/16] mükāfātın : YA [575a/10] mükāfātını

³⁵⁵ TS [230b/19] alarġa : YA [575a/14] alar

47. *‘Āzābı ‘Āzābā Dُونَ ذَلِكَ* Ve durustluk bile kim alardur³⁵⁶ kim kāfir boldılar. *وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا* āhıret ‘azābıdın özge kim (22) gūr ‘azābıdur yā müvāhāza dünyāda Bedr öltürmegide ve yētti yıllıg kaht bile velīkin *وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ* kāfirlerinġ³⁵⁷ (23) köpregi *لَا يَعْلَمُونَ* bilmesler munı.
48. *وَأَصْبِرْ* Pes şabrlıg bol³⁵⁸ *لِحُكْمِ رَبِّكَ* öz Perverdgārınınġ hūkmıgā (24) kāfirlerinġ³⁵⁹ yāreside ve alarnıġ mühlet bėrmegige ve séning meşakkat tartmaġında alardın. *فَأَنذَكْ* (25) Pes durustluk bile kim sén *بِأَعْيُنِنَا*³⁶⁰ bizing saqlamaġımızda sén *بِأَعْيُنِنَا*³⁶¹ ve biz körer biz séni ve séning asramaġını (26) körsetür biz *وَسَبِّحْ* ne namāz oġuġıl *بِحَمْدِ رَبِّكَ* Öz Āferīdegārınınġ fermānı bile *جِئْنَا نَقُومُ* vaqtı kim kopar sén (27) uyġudın yā aytkıl: *subhaneke allahümme ve bihamdik*³⁶² Zamānıda³⁶³ kim ġopar sén³⁶⁴ namāz üġün yā meclisdin kim ġopar sén aytkıl: **[231a/1]** *subhaneke allahümme ve bihamdik eşhedü enlā ilāhe illāllah*³⁶⁵ Ant estaġfirun ve atup élig haberdedür kim ġün turar vaġtda meclisdin (2) bu kelimelerini atġaylar kefaret bolġay her lehv ve luġavıgā³⁶⁶ kim ol meclisde vāġi‘ bolġan bolġay.
49. *وَمِنَ اللَّيْلِ* Ve kéġedin (3) ba‘zıda *فَسَبِّحْهُ* pes namāz oġu³⁶⁷ anıġ üġün kim ‘ibādet kéġede riyādın yıraġraqdur ve nefsgē ġatıġraq (4) *وَإِدْبَارَ النُّجُومِ* ve namāz oġuġıl yulduz ġaytkandın soġda ya‘nī alarnıġ ġāib bolmaġı ve yaşunġanıdın (5) soġ taġ yaruġluġı³⁶⁸ bile murād ékki rek‘at senetdür. Taġ namāzıdın burun ve şāhib muvazzāh ve özge cem‘i (6) anġadurlar kim murād taġ namāzıdur.

³⁵⁶ TS [230b/21] alardur : YA [575a/15] alardurlar

³⁵⁷ TS [230b/22] kāfirlerinġ : -ning satırın üstüne eklenmiştir.

³⁵⁸ TS [230b/23] bol : YA [575a/18] kıl

³⁵⁹ TS [230b/24] kāfirlerinġ : YA [575a/18] alarnıġ

³⁶⁰ TS [230b/25dk] *بِأَعْيُنِنَا*

³⁶¹ TS [230b/24] *بِأَعْيُنِنَا* : Ayet yuvarlak içine alınmıştır.

³⁶² *subhaneke allahümme ve bihamdik* : Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan pak ve uzaksın.

³⁶³ TS [230b/27] zamānıda : -da satırın üstüne eklenmiştir.

³⁶⁴ TS [2310/27] ġopar sén: YA [575a/22] kıyām kılur sén

³⁶⁵ *subhaneke allahümme ve bihamdik eşhedü enlā ilāhe illāllah* : Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan pak ve uzaksın, ben şahadet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur.

³⁶⁶ TS [231a/2] lehv ve luġavı : YA [575a/24] luġavı ve lehvı

³⁶⁷ TS [231a/3] oġu : YA [575a/25] oġuġıl

³⁶⁸ TS [231a/5] yaruġluġı : YA [575a/27] yaruġluġı

SÜRETÜ'N-NECM³⁶⁹

Bismi'llāhi'rrahmāni'rrahīm

1. (7) Hāzret³⁷⁰ Resūl -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- kim³⁷¹ Davūd aşkār kıldı şirk ehli ta'n kıla başlap ayttılar. Muḥammed -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-³⁷² (8) yol azdı ataları dünyādın ve ḥatā kıldı. Hāḳ Subḥāne ayttı kim وَالنَّجْمِ yulduz ḥāḳḳı³⁷³ إِذَا هَوَىٰ çün ṭulū' (9) kılsa yā batsa murād barça yulduzlardurlar kim misāfirlerniḡ yol körsetürgüçisidürler yer³⁷⁴ ve baḫrda yulduz-(10)ları kim ol Hāzret -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- vilādeti ve katıda yérge yavıḳ kéldiler yā alar kim recm kılurlar şeytānlarnı. (11) Söz eşitmek³⁷⁵ zamānıda ve ba'zınıḡ ḳaşıda necm hūrgārdur³⁷⁶ yā zühre yā zuḫal ve aytıpdurlar. Murād Ḳurān yulduz-(12)larıdur hevā nezle ma'nāsı bile ya'nī ant Ḳurān sūreleri ve āyetleri bile kim³⁷⁷ çün aytıp kélse ve cem'iniḡ (13) ḳavli bile necm otıdur kim tevbe bolmaḡay.³⁷⁸ Hevā saḳaṭ ma'nāsı bile³⁷⁹ ve İmām Ca'fer Şadıḳ -raḳıyallāhu 'anh-dın Mervli-(14)dür³⁸⁰ kim murād Hāzret³⁸¹ Muḥammed -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- vüçüdiniḡ yulduzıdur kim aytıp kéldi kökdin³⁸² Mi'rāc (15) kéçesinde ve'l-Bāb'da aytur kim murād humūl Hāzretdür çün yoḳarı bardı. Mi'rācḳa hevādın her ékki ma'nāsı (16) alsa bolur ve muḥāḳḳaḳlar ḳaşıda ant yād kıldı. Muḥammed -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- köngliniḡ³⁸³ yulduz bile kim tevḥīd felekide (17) kim üzüldi Māsivādın ant cevābı bu kim
2. مَا ضَلَّ yol azmadı. صَاحِبُكُمْ Sizlerniḡ şāḫibiḡiz ya'nī (18) Muḥammed -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-³⁸⁴ ve şāḫib-i tesmiyesi ol cihet biledür kim peyḡamber -şallallāhu 'aleyhi-ve's-

³⁶⁹ YA [575a/29dk] Sūretü'l-Necm

³⁷⁰ TS [231a/7] Hāzret : YA [575a/29] çün Hāzret

³⁷¹ TS [231a/7] kim : YA [575a/29] yok

³⁷² TS [231a/7] -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- : YA [576b/1] yok

³⁷³ TS [231a/8] yulduz ḥāḳḳı : YA [575b/2] yulduz ḥāḳḳı bile

³⁷⁴ YA [575b/3] yer : satırın üst kısmına eklenmiştir.

³⁷⁵ TS [231a/11] söz eşitmek : YA [575b/3] semī'

³⁷⁶ TS [231a/11] hūrgārdur : YA [575b/5] süreyyādur

³⁷⁷ TS [231a/12] kim : YA [575b/6] yok

³⁷⁸ TS [231a/13] tevbe bolmaḡay : YA [575b/6-7] anḡa tevbe bolmaḡay

³⁷⁹ TS [231a/13] bile : YA [575b/7] biledür

³⁸⁰ TS [231a/13-14] Mervlidür : YA [575b/7-8] Mervīdür

³⁸¹ TS [231a/14] Hāzret : YA [575b/8] yok

³⁸² TS [231a/14] kökdin : YA [575b/9] kühdın

³⁸³ TS [231a/16] köngliniḡ : YA [575b/10] könglini

³⁸⁴ TS [231a/18] -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- : YA [575b/12] yok

sellem- me'mür ér-di. Kāfirler şohbetiġa kim alarning (19) da'veti üçün وَمَا غَوَىٰ ve ħaṭā kılmadı ve hıç bāṭılning mu'tekidi bolmadı.

3. وَمَا يَنْطِقُ Ve söz aytmas (20) عَنِ الْهَوَىٰ öz nefsining hevāsıdın yā öz ṭab'ınınğ arzūsı bile ya'nī bāṭılġa söz démes³⁸⁵ (21) ve ma'nāning aşlı oldur kim aning nutķı Qurān biledür ve³⁸⁶ aning hevāsıdın émeştür.
4. إِنَّ هُوَ Yoktur olça (22) aning bile nāṭık bolur. إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ Meger vahy kim inip kélür anġa
5. عَلَّمَهُ öğretti anġa bu vahy ve kéltürdi anġa (23) شَدِيدُ الْقُوَىٰ kuvvetliġ ferişte ya'nī Cibrīl - 'aleyhi's-selām- ve aning kuvvetidin³⁸⁷ ol érdi kim Lūṭ - 'aleyhis-selām-(24)ning şehristānnı³⁸⁸ kaṭ' kılıp öz ḳanātıġa aldı ve kökge yavuk téġürdi ve aning şayḫası³⁸⁹ bile Semūd (25) ḳavmi barçası oldılar.
6. تُو مِرَّةً Yaḫşı şüret égesi فَاسْتَوَىٰ pes tozdurdı Cibrīl olçaġa me'mür érdi (26) anġa ya'nī mustaḳim boldı öz işide yaturdı özining aşlı şüretiġa
7. وَهُوَ ve ol بِالْأَفْقِ الْأَعْلَىٰ (27) biġ rak firāḳda érdi kökdin ya'nī ḳuyaş toġar yérning yavugıda tā peyġamber anı kördi ve hıç kişi [231b/1] Cibrīlni aning feriştelig şüretide körmeydür. Ḥazret peyġamber -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-din özge ol ékki ḳatla körüptür³⁹⁰ (2) ol nevbet³⁹¹ kim anı aning aşlı şüreti bile³⁹² kördi bi-hüş boldı ve çün özige kéldi, Cibrīlni taptı ḳaşıda³⁹³ olturġan élig aning mübarek köġside kördi.³⁹⁴ (3) Yéne yér³⁹⁵ yāġrımıġa ḳoyuptur³⁹⁶ ve Ḥaḳ Subḫāne mundın ḫaber bérür.

³⁸⁵ TS [231a/20] bāṭılġa söz démes : ya [575b/15] tekellüm bāṭılġa kılmıas

³⁸⁶ TS [231a/21] biledür ve : YA [575b/15] bile

³⁸⁷ TS [231a/23-24] kuvvetidin YA [575b/16-17] ḳatıdın

³⁸⁸ TS [231a/24] şehristānnı : YA [575b/17] şehristānı

³⁸⁹ TS [231a/24] şayḫası : YA [575b/18] bir şayḫası

³⁹⁰ TS [231b/1] körüptür : YA [575b/23] körüpdür

³⁹¹ TS [231b/2] nevbet : YA [575b/23] nevbetde

³⁹² TS [231b/2] kim : YA [575b/23] kim anı aning aşlı şüreti bile

³⁹³ TS [231b/2] ḳaşıda : YA [575b/24] özi aning ḳaşıda

³⁹⁴ TS [231b/2dk] köġside kördi : YA [575b/24] yok

³⁹⁵ TS [231b/3dk] yéne yer : YA yok

³⁹⁶ TS [231b/3] ḳoyuptur : YA [575b/24-25] ḳoyupdur

8. *تَمَّ دَنَا* Pes yavuk keldi Cibril peygamber -şallallahu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ğa andın song kim (4) anı körüp özidin³⁹⁷ barıp édi. *فَتَدَلَّى* Pes baş tüben saldı³⁹⁹ söz aytmak üçün anğa.
9. *فَابَ فَوْسَيْنَ* (5) Pes bar édi yıraklıg Cibril ve Muhammed -şallallahu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ğeki yā⁴⁰⁰ çağlıg⁴⁰¹ belkim yavukrak andın.
10. (6) *فَأَوْحَى* Pes vahy kıldı Cibril ve zahir ayttı. *إِلَىٰ عِبْدِهِ* Téngrining bendesi sipariğa kim Muhammeddür -şallallahu ‘aleyhi-ve’s-sellem-. (7) *مَا أَوْحَىٰ* Olça vahy kıldı Huday ya’nı ayttı Cibril -‘aleyhis-selām-ğa ve cem’ining kavli bile zamirlerdin ba’zı rāci ‘Haqqa-(8)dur ve ba’zı peygamberğa bu nev’ kim *şümme dena*⁴⁰². Pes yok boldı Muhammed -şallallahu ‘aleyhi-ve’s-sellem- Hazret ehadiyyetğa ya’nı uluhiyyet (9) dergahının muqarrebı boldı mekānet ve menzilet bile ve ne menzil⁴⁰³ ve mekān bile⁴⁰⁴ fetedallā⁴⁰⁵ pes firūtanlıg kıldı ya’nı hizmet⁴⁰⁶ (10) secdesin keltürdi. Hudayğa çün ol mertebeni hizmet⁴⁰⁷ vāsıtası tapıp érđi⁴⁰⁸ ne katla hizmet⁴⁰⁹ ve vazıfeside (11) arturđı ve secdede qurb ve ‘addesi dağı bardur kim *ekrebu mā yekūnu'l ebdu min rabbihī en yekūn sāciden*⁴¹⁰ *fekāne kābe* (12) *kuvvetin*⁴¹¹ kināyetdür. Qurbet tā kēsdi ve maḥabbet taqriridin ve taqrīb vāsıtası bile fehmlerge temşil (13) şüreti bile mu’eddī boluptur kim ‘arab uluğlarının ‘ādeti ol égendür kim ‘ahdining tekīdi⁴¹² (14) ve ‘uqđining tevşikın tileseler érdiler kim naqz anğa yol tapmağay her biri müte’akidlerdin öz yā séni⁴¹³ hāzır (15) kılıp birbirige қоşar érdiler ve her ékkisi bir katla ékki qabzanı tutup ve bir katla tartıp ittifaq bile bir (16) oq andın atar érdiler ve bu şüretlerdin işāret ol ma’nāğa bolur érđi. Külli muvāfaqat bizing (17) aramızda taḥaqquq

³⁹⁷ TS [231b/4] özidin : YA [575b/26] ve özidin

³⁹⁸ TS [231b/4] barıp édi : YA [575b/26] barıp érđi

³⁹⁹ TS [231b/4] pes baş tüben saldı : YA [575b/26] baş tüben saldı

⁴⁰⁰ TS [231b/4dk] yā boyı

⁴⁰¹ TS [231b/5] ékki yā çağlıg : YA [575b/26-27] yā çağlıg

⁴⁰² TS [231b/7] *şümme denā* : YA [576a/2] *şümme denā* “sonra yaklaştı” : üstü kırmızı ile çizilmiştir.

⁴⁰³ TS [231b/19] ve ne menzil : YA yok

⁴⁰⁴ TS [231b/9] mekān bile : YA [576a/8] menzil ve mekān bile

⁴⁰⁵ TS [231b/9] *fetedallā* : sarktı : YA [576a/8] *fetedallā* : üstü kırmızı ile çizilmiştir.

⁴⁰⁶ TS [231b/9] hizmet : YA [576a/8] hizmet

⁴⁰⁷ TS [231b/10] hizmet : YA [576a/9] hizmetni

⁴⁰⁸ TS [231b/10] vāsıtası tapıp érđi : YA [576a/9] vāsıtası bile tapıp érđi

⁴⁰⁹ TS [231b/10] hizmet : YA [576a/9] hizmet

⁴¹⁰ *ekrebu mā yekūnu'l ebdu min rabbihī en yekūn sāciden* : Kulun Rabbine en yakın olduğı yer secdedir

⁴¹¹ *fekāne kābe kavseyn* : İki yay uzunluğı kadar kaldı. (Necm suresi, 9. ayet)

⁴¹² TS [231b/13] tekīd : YA [576a/8] tekīdin

⁴¹³ TS [231b/14] séni : YA [576a/9] sēn

taptı ve aşlı müşādekat vechi bile temhīd tapdı kim andın song biriniᅡ⁴¹⁴ rızā ve saᅡtı yēne⁴¹⁵ biriniᅡ rızā (18) ve saᅡtıniᅡ ‘aynīdür. Pes gūyā bu ‘ināyetliᅡ ayttı da ol ma‘nā mu‘eddi boluptur. Peyᅡamber -ᅡallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-niᅡ (19) maᅡabbeti ve ᅡurbeti ᅡaᅡ Subᅡāneᅡa⁴¹⁶ müᅡābe bile tekīd tapıpdur⁴¹⁷ kim ᅡazret⁴¹⁸ Resūl maᅡbūli Téngri Te‘ālāniᅡ maᅡbūlidür.⁴¹⁹ ᅡazret (20) Muᅡtafāniᅡ⁴²⁰ merdūdı Allah Te‘ālāniᅡ⁴²¹ dergāhiniᅡ merdūdıdur ve ‘alā hāzel kıyās⁴²² ve muᅡaᅡkaᅡlar ᅡaᅡıda denī⁴²³ (21) iᅡāret anıᅡ muᅡaddes nefsiᅡiᅡ mekāniᅡadur. Tedelli anıᅡ muᅡaᅡhar köᅡgliᅡiᅡ menzilige *fekāne ᅡābe ᅡavseyᅡ*⁴²⁴ (22) anıᅡ muᅡayyeb rūᅡıniᅡ maᅡamıᅡa *ev ednā*⁴²⁵ anıᅡ münevver sırrıniᅡ mertebesıᅡa anıᅡ nefsiᅡiᅡ⁴²⁶ ᅡıdmeti mekāni-(23)niᅡda⁴²⁷ érđi ve anıᅡ köᅡgli maᅡabbet menzilide ve anıᅡ rūᅡı ᅡurbet maᅡāmıda ve anıᅡ biri müᅡāhedet (24) mertebe peydā ᅡeyᅡ Ebū’l-Hüseyn Nūrı ᅡaddese sirruᅡudın⁴²⁸ bu āyet ma‘nāıdın sordılar cevāb bérđi kim biri kim Cibrīl saᅡmadı. (25) Nūrı kimdür andın söz ayta alᅡay. فَأَوْحَى⁴²⁹ Pes vaᅡy ᅡıldı ᅡudāy إِلَىٰ عِبْدِهِ⁴³⁰ öz bendesıᅡa مَا أَوْحَى⁴³¹ vaᅡy ᅡıldı⁴³² (26) ve ba‘zı ‘ālimler ayturlar evveli oldur kim ol vaᅡyᅡiᅡ ta‘arruᅡın ᅡılmaᅡay biz ve perde ve oᅡulᅡay biz ve cem‘i ayturlar (27) olᅡa⁴³³ vaᅡy ᅡaberi yā eᅡeri⁴³⁴ bizge yétken bolᅡay. Anıᅡ yād étmegide ᅡıᅡ noᅡᅡāni yoktur ve ol bābda⁴³⁵ rivāyetler [232a/1] köp vārid boluptur ve munda üç vech bile

⁴¹⁴ TS [231b/17] biriniᅡ : -niᅡ satırın üst kısmına eklenmiᅡtir.

⁴¹⁵ TS [231b/17] yene : YA [576a/12] ol

⁴¹⁶ TS [231b/19] ᅡaᅡ Subᅡāneᅡa : YA [576a/14] ᅡaᅡ Subᅡāne bile

⁴¹⁷ TS [231b/19] tapıpdur : YA [576a/14] tapdı

⁴¹⁸ TS [231b/19] ᅡazret resūl: YA [576a/14] resūl

⁴¹⁹ TS [231b/19] tengri Te‘ālāniᅡ maᅡbūlidür : YA [576a/14-15] tengri maᅡbūlidür : maᅡbūli sözcüᅡü satırın üst kısmına eklenmiᅡtir.

⁴²⁰ TS [231b/19-20] ᅡazret Muᅡtafāniᅡ : YA [576a/15] Muᅡtafā

⁴²¹ TS [231b/20] Allah Te‘ālāniᅡ : YA [576a/15] tengri

⁴²² ‘alā hāzel kıyās < Buna kıyas et. (Arapᅡa cümle)

⁴²³ TS [231b/20] denī : YA [576a/16] ednā

⁴²⁴ *fekāne ᅡābe ᅡavseyᅡ*: Muhammed ile arasındaki mesafe iki yay uzunluᅡu kadar. (Necm/9)

⁴²⁵ *ev ednā*: yahut daha az (Necm/9)

⁴²⁶ TS [231b/22] nefsiᅡiᅡ : -niᅡ üstü ᅡizilmiᅡtir.

⁴²⁷ TS [231b/22-23] mekāniᅡda : niᅡ üstü ᅡizilmiᅡtir. : YA [576a/18] mekānıda

⁴²⁸ TS [231b/24] ᅡaddese sirruᅡudın: YA [576a/19] ᅡaddese sirruᅡuᅡa

⁴²⁹ TS [231b/25] فَأَوْحَى : Ayetin üstü kırmızı ile ᅡizilmemiᅡtir.

⁴³⁰ TS [231b/25] إِلَىٰ عِبْدِهِ : Ayetin üstü kırmızı ile ᅡizilmemiᅡtir.

⁴³¹ TS [231b/25] مَا أَوْحَى : Ayetin üstü kırmızı ᅡizilmemiᅡtir.

⁴³² TS [231b/25] vaᅡy ᅡıldı : YA [576a/21] olᅡa vaᅡy ᅡıldı

⁴³³ TS [231b/27]: olᅡa : YA [576a/21] olᅡa andın

⁴³⁴ TS [231b/27] eᅡeri : YA [576a/22] eᅡeride

⁴³⁵ YS [576a/22] ol bābda : -da satırın üst kısmına eklenmiᅡtir.

ihtişār kılılur⁴³⁶ ol ol-kim⁴³⁷ vahyning maẓmūnı bu édi kim eger ne oldur kim dost (2) tutar mén mu‘āteb séning ümmeting bile ve ālā alarning muhāsebesining bisātinı turar érdim. Ékkinçi ékkinçi ol-kim (3) Hāḡ Subhāne ayttı kim ay Muḡammed -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-⁴³⁸ *enā ve ente vemā sevā zālik halaktuhū li ecliḡ*⁴³⁹ cevābda ayttılar. Yā Rabb⁴⁴⁰ *enā* (4) *vemā sevā zālik terektuhā li ecliḡ*⁴⁴¹ üçünçi ol-kim séning ayting méning tā‘atimni yérige kéltürürler⁴⁴² ve yazuḡ (5) daḡı aytarlar alarning tā‘ati méning rızām biledür ve alarning yazuḡı méning ḡazām bile pes olça méning (6) rızām bile alardın şādır bolsa egerçe az ve ḡuşurluḡ bolḡay ḡabül kılır mén aning üçün kim kerīm mén ve olça méning (7) ḡazām bile alardın vāḡi‘ bolsa⁴⁴³ egerçe uluḡ⁴⁴⁴ ve köp bolsa ötkerür mén aning üçün kim raḡīm mén.

11. الْفُؤَادُ (8) مَا كَذَّبَ Yalḡan atmadı Muḡammed -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ning köngli⁴⁴⁵ Muḡammed’ḡa مَا رَأَى olçada kördi bu körülgen evvelḡı ḡavl bile Cibrīl -‘aleyhi’s-selām- (9)dur ve ékkinçi ḡavl bile Hāḡ Subhāne ve şahābening köpreki muḡadurlar kim Hāzret Resūl -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- Téngri Te‘ālānı⁴⁴⁶ (10) Mi‘rāc kéçesinde kördi ve Me‘ālim’de kéltür ve bitür kim cem‘i anḡadurlar kim Hāḡ subhāne peyḡamberning başarını aning könglide (11) ḡoydı tā köngül⁴⁴⁷ közi bile muşāhede kıldı.

⁴³⁶ TS [232a/1] kılılur : YA [576a/23] kılılurlar

⁴³⁷ TS [232a/1] ol ol-kim : kim sözcüğünün sağ kısmına eklenmiştir.

⁴³⁸ TS [232a/3] -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- : ya [576a/25] yok

⁴³⁹ *enā ve ente vemā sevā zālik halaktuhū li ecliḡ* < Ben, sen ve bunun dışında ne varsa senin sayende yarattım. (Hadis)

⁴⁴⁰ TS [232a/3] Yā Rabb : YA yok

⁴⁴¹ *enā vemā sevā zālik terektuhā li ecliḡ* < Ben ve benim dışımda ne varsa senin için bıraktım / senin sayende yarattım. (Hadis)

⁴⁴² TS [232a/4] kéltürürler : YA [576a/27] kéltürür

⁴⁴³ TS [232a/7] vāḡi‘ bolsa : YA [576b/1] vücüdḡa kélse

⁴⁴⁴ TS [232a/7] uluḡ : YA [576b/1] uluḡ

⁴⁴⁵ TS [232a/8] Muḡammed -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ning köngli: YA [576b/2] Muḡammedning köngli - şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-

⁴⁴⁶ TS [232a/9] Téngri Te‘ālānı : YA [576b/3] Téngri

⁴⁴⁷ YA [576b/5] könglüngül : yazım yanlışı yapılmıştır.

12. عَلَى أَقْتَمَارُونَهُ Āyā mücādele kılar sizler Muḥammed -ṣallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-⁴⁴⁸ bile olçağa kim⁴⁴⁹ (12) Mi‘rāc kéçesinde ve mücādele kördi.⁴⁵⁰ Ol érdi kim Beytü’l-Muḳaddes şıfatın ve özge revānıning ḥaberini⁴⁵¹ sordılar.
13. وَوَلَقَدْ رَأَهُ (13) Ve durustluk bile kim kördi anıng⁴⁵² aşı sūreti bile نَزَلَتْ أُخْرَى yéne bir katla.
14. (14) عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى Sidretü’l-Müntehā yığaçınıng ḳaşıda ve ol yığaçıdur kim ḥalāyıkning ‘ilmi anda tükenür ve alarıng ‘amelleri dağı (15) anda yéter ve ötmes meşhūr tefsīr bile ma’nā oldur kim Téngriini kördi. Yéne katla vaḳtı kim özi sidre yavuḳıda érdi (16) ve İbn-i ‘Abbās -raḳıyallāhu ‘anh- sözi munıng müaddīsi kim ayttı peygamber Téngriini kördi⁴⁵³ köngül közi bile Mi‘rac kéçesinde (17) ékki katla körüptür. Me‘ālim’de kéltür ve bitür kim ol Ḥazret -ṣallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ğa ol kéçede ‘urūclar érdi. Namāz taḥfifini (18) tilemegi üçün ve şāyed kim bu ékkinçi körmek ba’zı ‘urūclarda bolğay.⁴⁵⁴
15. عِنْدَهَا Sidre yāvğıdadur جَنَّةُ الْمَأْوَى (19) uçmaḳı kim müttekīlerning āramgāhı yā şehīdlerning⁴⁵⁵ ervāhınıng mā’īsıdır ve peygamber kördi Cibrīl⁴⁵⁶ (20) yā Ḥudānı.⁴⁵⁷
16. إِذْ يَعْشَى السَّدْرَةَ Ol ḳuvvet kim yapıp érdi sidreni. مَا يَعْشَى Olça yapıp érdi ya’nī (21) köp feriştelér yıgılıp érdiler ol yığaçğa her yafrağıda⁴⁵⁸ ferişte érdi ve ayturlar anıng tégreleride (22) feriştelér uçar érdiler, altun pervānelér dég yā anıng yapḳuçısı⁴⁵⁹ kibr yanur érdi.
17. مَا زَاغَ الْبَصَرُ (23) Meyl kılmadı Muḥammed -ṣallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ning⁴⁶¹ közi ya’nī sol ve oñg yanağa baḳmadı وَمَا طَعَى ve ötmedi cedīdin⁴⁶² kim muḳarrer édi.⁴⁶³ (24)

⁴⁴⁸ TS [232a/11] -ṣallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- : YA [576b/6] yok

⁴⁴⁹ TS [232a/11] olçağa kim : YA [576b/6] olçağa kördi

⁴⁵⁰ TS [232a/12] mücādele kördi : kördi sözcüğü satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁴⁵¹ TS [232a/12] ḥaberini : YA [576b/7] ḥaberin

⁴⁵² TS [232a/13] anıng : YA [576b/8] Cibrīl

⁴⁵³ TS [232a/16] téngriini kördi köngül közi bile : YA [576b/12] tekzibini köngül közi bile

⁴⁵⁴ TS [232a/18] bolğay : YA [576b/14] bolğan bolğay

⁴⁵⁵ TS [232a/19] şehīdlerning : YA [576b/15] şehīdler

⁴⁵⁶ TS [232a/19] Cibrīl : YA [576b/16] Cibrīl

⁴⁵⁷ TS [232a/20] Ḥudānı : YA [576b/16] Ḥudāy-nı

⁴⁵⁸ TS [232a/21] yafrağıda : YA [576b/17] yaprağıda

⁴⁵⁹ TS [232a/22] yapḳuçısı : Kelime yanlış yazılmış ve -ḳuç eki eklenerek düzeltilmiştir.

⁴⁶⁰ TS [232a/22] مَا زَاغَ الْبَصَرُ : Ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir.

⁴⁶¹ TS [232a/23] Muḥammed -ṣallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ning : YA [576b/19] Muḥammedning

⁴⁶² TS [232a/23] cedīdin : YA [576b/20] ceddin

⁴⁶³ TS [232a/23] muḳarrer édi : YA [576b/20] muḳarrer érdi

Bakmak anġa bu⁴⁶⁴ āyetde⁴⁶⁵ ol Hāzretinġ ölmegidür edeb hüsna ve himmet ‘ulviyye bile kim ol kéçe iltifāt pertevin (25) hiç zerrege kâinat zerrâtudın salmadı ve köngül közin ilāhīninġ zevālsiz müşāhede cemālininġ şahide⁴⁶⁶ sa‘ dī özgege (26) açmadı.

18. لَقَدْ رَأَى Ve Hūdāy bile kim kördi Muġammed -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- Mir‘āc kéçesi مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى (27) büzurgrak Āferīdegār kudretininġ āyetleridin ya‘nī uluġrak nişānelerini kördi çün⁴⁶⁷ Cibrīlni kim altı yüz miġ ġanat [232b/1] her biri şarkdın ġarbġaça ve yaşıl ve refref⁴⁶⁸ Sidretü’l-Müntehā ve uluġ ‘arş kürsī ve özge ‘acāyibler mülkiyye ve mülkiyyetdür.

19. (2) أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ Haber béringizler maġa kim Lāt ve ‘Uzzā

20. وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَى ve yéne üçünçi Menāt (3) kıla alġaylar bularnı kim Ténġri kılıpdur. Lāt ayttı: “égendür Şakīfġa Tāifde yā ġureyşka nahlede ‘Uzzā (4) yaġacı kim ‘atfen anı tapınur érdiler⁴⁶⁹ ve Menāt suġre kim müzeyyel ve Hūdāġa aninġ tégreside tavāf kıılır érdiler.⁴⁷⁰ (5) Yaptı müselsel bile kim nübü Ka‘be ‘ibādet anġa kıılır⁴⁷¹ égendür⁴⁷² ve kāfirlerinġ mu‘tekidi ol égendür kim her bütning (6) içide cinnī égendür ve bu cinniler feriştelere bile benātullahdurlar Hāġ Subhāne ayttı.⁴⁷³

21. وَلَهُ الْأُنثَى Āyā sizlerge (7) ér oġul bolġay وَهُوَ الْأُنثَى ve Ténġrige tişi

22. bu kısmet ol vaġtı kim mundāk bolġay ضَيْرَى (8) قِسْمَةَ kısmeti bolġay tüzüksizde ‘itibārsız kim néme⁴⁷⁴ kim andın nīkingiz bardurlar öz ġalkınġıza nisbet (9) bérür sizler.

23. سَمَّيْتُمُوهَا سَمَّيْتُمُوهَا İN Hİيَ Yokturlar bu bütler ulūhiyyet ‘itibāri bile إِلَّا أَسْمَاءُ meger néçe atı kim aninġ bile سَمَّيْتُمُوهَا (10) at kıoyup sizler alarġa أَنْتُمْ sizler وَأَبَاؤُكُمْ ve sizlerinġ atalarinġız öz ārzūsı bile ya‘nī āla

⁴⁶⁴ TS [232a/24] bu : YA [576b/20] ve bu

⁴⁶⁵ TS [232a/24] āyetde : -de satırın üstüne eklenmiştir.

⁴⁶⁶ TS [232a/25dk] şahide

⁴⁶⁷ TS [232a/27] çün : satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [576b/24] yok

⁴⁶⁸ TS [232b/1] ve refref : ve yazılmış ve üstü çizilmiştir. : YA [576b/25] refref

⁴⁶⁹ TS [232b/4] tapınur érdiler : YA [576b/27] tapınur égendürler

⁴⁷⁰ TS [232b/4] tavāf kıılır érđi : YA [576b/27] tavāf kılut égendür

⁴⁷¹ TS [232b/5] anġa kıılır : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁴⁷² TS [232b/5] égendür : YA [576b/28] érdiler

⁴⁷³ TS [232b/6] ayttı : YA [577a/1] ayttılar kim

⁴⁷⁴ TS [232b/8] neme : YA [577a/2] neme né

(11) āyetin alarğa koyup⁴⁷⁵ sizler ve ulūhiyyet ma'nāsıdın alarğa hīç yoqtur مَا أَنْزَلَ اللَّهُ ve yibermeydür.⁴⁷⁶ Téngri⁴⁷⁷ (12) alarñıng 'itibār hīç مِنْ سُلْطَانٍ hūceti kim anıñg anda urup düşmenğa gālib⁴⁷⁸ bolğay sizler. (13) Égreşmeygürler müşrikler bütler tapınmağıda (14) 'ameli haqdur مَعْرِضٌ وَلَا الظَّنَّ meger şekk ve gümānnı⁴⁷⁹ol⁴⁸⁰ tevehhüm kılıpdurlar kim alarñıng (15) 'ameli haqdur وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ ve mütāba'at kılmaslar. Meger olça tiler alarñıng nefsleri ya'nī tab'ning (16) ārzūsığa tābi'dürler ve olça şeytān bīzār alarñıng nefsining közide وَلَقَدْ جَاءَهُمْ ve her-āyine kıldı alarğa (17) مِّن رَّبِّهِمْ alarñıng perverdğarının Resül ve kitāb⁴⁸¹ kim hidāyet sebebیدürler. الٰهُدَى

24. Āyā bardur (17) insānga ya'nī kāfirğa مَا تَمَنَّى olça ārzū iltür bütler şefā'atidin yā ol-kim ayturınga bünüvvetni kılan ve kılanğa (18) bérmediler.
25. Pes Hudāyğadur āhīret mülki وَأُولَى ve dünyā memleketi her né tilese her kimige tilese (19) bérür kişige anğa taħakküm yétmes.
26. Ve köpi feriştelerdin فِي السَّمَاوَاتِ köklerde kim (20) kāfirler ümīdvārdurlar. Alarñıng şefā'atidin⁴⁸² لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ anıñg tilemegi. (21) مَعْرِضٌ شَيْنًا إِلَّا Meger Şeytānıñ şefā'atide her kimge⁴⁸⁴ tilese (22) لِمَنْ يَشَاء her kim için arada ƙalğay kişilerdin kim (23) kişiler anğa şefā'at étgeyler وَيَرْضَى ve hoşlağay Hudāy ol-kişige şefi' bolmaq yā şefi' olmak için.
27. (24) لِيَسْمُونَ Durusluğ bile alar kim لَا يُؤْمِنُونَ imān keltürmesler بِالْآخِرَةِ āhīret sarāyığa. (25) Her āyet at koyarlar feriştelerge تِسْمِيَةَ الْأَنْتَى tişiler at koymak ya'nī ayturlar benātullah

⁴⁷⁵ TS [232b/11] koyup : -yu satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁴⁷⁶ TS [232b/11] yibermeydür : YA [577a/6] ve yibermeydür

⁴⁷⁷ TS [232b/11] Téngri : YA [577a/6] Téngri Téngri

⁴⁷⁸ TS [232b/12] gālib : YA [577a/7] musallať

⁴⁷⁹ TS [232b/13] gümānnı : nun harfi satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁴⁸⁰ TS [232b/13] ol : YA [577a/8] ya'nī ol

⁴⁸¹ TS [232b/16] Resül ve kitāb : YA [577a/11] kitāb ve Resül

⁴⁸² TS [232b/20] şefā'atidin : YA [577a/15] şefā'atığa

⁴⁸³ TS [232b/21] icāzet : YA [577a/16]

⁴⁸⁴ TS [232b/22] kimge : YA [577a/17] kim için

28. إِن يَتَّبِعُونَ in bilmegi $\text{حِجِّ مِّنْ عِلْمٍ}$ hiç bilmegi alarğa olça bile alarnı tişiler ayturlar ve وَمَا لَهُمْ (26) yoktur alarğa olça bile alarnı tişiler ayturlar سَوَّغِدْنَ barmaslar (27) bu aytmaqqa إِلَّا الظَّنَّ meger gümāngā وَإِنَّ الظَّنَّ ve durustluq bile kim gümān لَا يُعْنِي sevdā étmes مِنَ الْحَقِّ [233a/1] Hāq söznidin⁴⁸⁵ شَيْئًا némege ya'nī Hāknı 'ilmidin özge bile tapsa bolmas ve zāngā hāqāyık ma'rifetide 'itibārı bolmas.
29. (2) فَاعْرِضْ Pes yüz évirgil $\text{عَنْ مَنْ تَوَلَّى}$ ol-kişidin kim yüz évirür عَنْ ذِكْرِنَا bizing zikrimizdin kim وَلَمْ يُرِدْ tilemes öz 'ameli bile $\text{إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا}$ meger dünyāning zindegānlıgını
30. ذَلِكَ bu dünyāning dostluğı (4) ve aning ihtiyār kılmağı مَبْلُغُهُم alarning yétmegining gayetidür. مِّنَ الْعِلْمِ Biligdin ve andın öte almaslar.⁴⁸⁶ (5) Bélkim alarning himmeti yığmağ izdihārığa maşrūf ve mevķūfdür⁴⁸⁷ ve ba'zı 'ālemler a'rāz hükmini kıtāl āyeti bile mensūh (6) bilürler. Durustluq bile kim séning $\text{أَفَرِيدِغَارِ$ هُوَ أَعْلَمُ ve ol dānāraqdur بِمَنْ ضَلَّ (7) kişige kim yol azğay. عَنْ سَبِيلِهِ Aning yolıdın kim islām dīnīdür وَهُوَ أَعْلَمُ ve ol dānāraqdur (8) بِمَنْ kişige kim yol tapıpdur Hāqqa ve her birige anğa köre cezā bérğüsüdür
31. $\text{وَمَا فِي الْأَرْضِ}$ ve Hudāyğadır (9) $\text{مَا فِي السَّمَاوَاتِ}$ olça köklerdeür 'ulviyye mevcūdlardın ve olça yerlerdeür süflī maħlūk-(10)lardın ve ol barçanıning mālikidür ve kādır alarning cezāsığa. Pes kıyāmetni keltürgüçisidür لِيَجْزِيَ ⁴⁸⁸ (11) tā cezā bérgey أَسْأَلُوا alarğa kim yaman kıldılar ya'nī kāfir boldılar. بِمَا عَمِلُوا Olça neng kıldılar 'uķūbetiğa (12) ya'nī tamuğ otığa $\text{وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا}$ ve pādāş bérür alarğa kim yaħşılık kıldılar ve tevħidқа kâ'il boldılar. (13) بِالْحُسْنَى Yaħşı pādāş bile kim uçmaħdur.
32. الَّذِينَ Muħassenler alardurlar kim يَجْتَنِبُونَ alar perħiz étgeyler (14) ve bir sarı⁴⁸⁹ bolğaylar.⁴⁹⁰ Yazuğ kebireleridin ya'nī kebire yazuğlarğa kim ol bābda va'īd vārid (15) boluptur⁴⁹¹ وَالْفَوَاحِشَ ve uluğ fāhişelerğa ya'nī zinā kim⁴⁹² kebirelerning fāhişrağıdır.⁴⁹³

⁴⁸⁵ TS [233a/1] söznidin : -din satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [577a/23] sözni

⁴⁸⁶ TS [233a/4] almaslar : YA [577a/28] almaslardurlar

⁴⁸⁷ TS [233a/5] maşrūf ve mevķūfdür : YA [577a/28] mevķūf ve maşrūfdür

⁴⁸⁸ YA [577b/5] لِيَجْزِيَ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁴⁸⁹ TS [233a/14] sarı : YA [577b/9] sarığa

⁴⁹⁰ TS [233a/14] bolğay : YA [577b/9] bolğaylar

⁴⁹¹ TS [233a/15] boluptur : YA [577b/10] bolğaylar yā anğa Hudāy muħarrer boluptur

⁴⁹² TS [233a/15] kim : YA [577b/11] huşuş kimde

⁴⁹³ TS [233a/15] fāhişrağıdır : YA [577b/11] fāhişrağı ve fāhişlerning uluğrağılar

لَلَّيْمَ Līkin (16) eger kişi kılsa olça az ve kiçik bolğay yazuğdın yā anıḡ ḡatırığa ötkey ve kütđin fi'lğa kélmegey. (17) Ol mağfurdur إِنَّ رَبَّكَ taḡkik bile kim séniḡ Āferideḡarınıḡ إِذْ أَسْعُ الْمَغْفِرَةِ köp yarılğağuşıdır.⁴⁹⁴ (18) Andaq kim anıḡ mağfireti tükel teyyār barça yazuqluqlarğa هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ Hudāy dānāraqdur sizlerniḡ (19) ḡálleriḡizğə sizlerdin إِذْ أَنْشَأَكُمْ çün yarattı sizlerni ya'nī sizlerniḡ yaratmaḡiḡizniḡ (20) ibtidāsın kıldı. مِنَ الْأَرْضِ Yérđin ya'nī tofrağdın ve sizlerniḡ atalarıḡizni yarattı, sizlerniḡ (21) aḡvāl ve ef'āl ve aḡvāliḡiz⁴⁹⁵ boldı⁴⁹⁶ وَإِذْ أَنْتُمْ ve ol vaqt dağı kim sizler أَجْنَّةٌ kiçikler érđiḡizler. (22) فِي بُطُونٍ Öz analarıḡizniḡ kırsaklarıda bilgüçi érđi sizlerniḡ işleriḡizniḡ (23) keyfiyyetiğa. فَلَا تُزَكُّوا Pes ögmengiḡizler أَنْفُسَكُمْ öz nefleriḡizni yazuqsızlıq⁴⁹⁷ bile ve bahşılıq⁴⁹⁸ (24) köpgüli ve vaşflar ḡübluğı bile Libāb'da keltürüptür kim “her gāḡ yaş oḡlı yehūd érđi⁴⁹⁹” aytur (25) érđiler. Ol şadıkdur Ḥazret Resül -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- éşitip ayttı kim yehūd yalğan ayturlar, ḡiç tokçuçi (26) yoktur. anlarıniḡ kırsağıda meger⁵⁰⁰ ol-kim⁵⁰¹ şakidür yā sa'īd ve bu āyet nāzil boldı kim dānāraqdur sizlerniḡ ḡāl- (27)leriḡizge yaratmaq evvelide vaqtı kim kiçik oḡul sizler ana kırsağıda pes özünḡizni ögmengiḡizler ve kıavli oldur kim [233b/1] ba'zı kişiler aytur érđiler⁵⁰² kim biziḡ namāzımız ve biziḡ ḡaccımızğa⁵⁰³ āyet kélđi kim ögmengiḡizler özünḡizni هُوَ أَعْلَمُ (2) ol dānāraqdur بِمَنْ أَنْفَى kişiğe kim taḡvāliḡ bolğay ve öz 'amelde muḡliş bolğay⁵⁰⁴ keltürüptürler kim Velīd Muḡīre (3) Ḥazret risālet şallahu aleyhi-ve's-sellem songıda barur érđi ve anıḡ sözi⁵⁰⁵ éşitür érđi. Müşrikler anı (4) 'aybladılar kim atalarıniḡ dīniḡ kıoyar sén ve aları dālāletқа nisbet kıılır sén⁵⁰⁶ cevāb bérđi kim-(5)ni kılayın Téngri 'azābıdın kıorқar mén birev kāfirlerdin ayttı: “Bu çaqlıḡ⁵⁰⁷ māliḡdın⁵⁰⁸ maḡa bérđil kim eger 'azābı saḡa⁵⁰⁹ (6)

⁴⁹⁴ TS [233a/17] yarılğağuşıdır : YA [577b/13-14] yarılğağuşıdır

⁴⁹⁵ TS [233a/21] aḡvaliḡiz : aḡvalleriḡiz yazılış, -ler ekinin üstü çizilmiştir. : YA [577b/18] aḡvalleriḡiz

⁴⁹⁶ TS [233a/21dk] boldı : YA yok

⁴⁹⁷ TS [233a/23] yazuqsızlıq : YA [577b/20] yazuqsızlıq

⁴⁹⁸ TS [233a/23] bahşılıq : YA [577b/20] ḡayr

⁴⁹⁹ TS [233b/24] yehūd érđi : YA [577b/21] yehūdđın olsa érđi

⁵⁰⁰ TS [233b/26] meger : YA [577b/23] alā meger

⁵⁰¹ TS [233b/26] ol-kim : YA [577b/23] kim ol

⁵⁰² YA [576b/25] érđiler : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁰³ TS [233b/1] ḡaccımızğa : YA [577b/25] ḡaccımız

⁵⁰⁴ TS [233b/2] olğay : YA [577b/27] bolğay

⁵⁰⁵ TS [233b/3] sözi⁵⁰⁵ : YA [577b/28] sözin

⁵⁰⁶ TS [233b/4] kıılır sén : YA [577b/29] bérür sén

⁵⁰⁷ TS [233b/5] çaqlıḡ : YA [578a/1] çaqlıḡ

⁵⁰⁸ TS [233b/6] māliḡdın : YA [578a/1] māldın

⁵⁰⁹ TS [233b/5] saḡa : satırın üst kısmına eklenmiştir.

yüzlense⁵¹⁰ mén kötereyin.” Velīd şart kıldı ve ba‘zı ol mālđın bérđi ve kalğanıĝa kızķançlıķ kıldı ve āyet (7) kélđi.

33. أَفَرَأَيْتَ الَّذِي Āyā kördüĝ ol kişini Hāķ éĝreşmekligdin تَوَلَّى yüz evürđi

34. وَأَكْذَى ve bérđi azı öz mālđın andın ‘azāb kötermekning rūşveti üçün وَأَكْذَى ve téđi kalğanımı. (9) Pes cehl ve kızķançlıĝını biribiri bile⁵¹¹ koştı أَعْنَدَهُ āyā anıĝ ĝaşıdadur.

35. عِلْمُ الْغَيْبِ Yapukluk néme-(10)lerning bilmegi فَهُوَ يَرَى Pes ol körer ya‘nī bilür kim anıĝ éĝesi anıĝ ‘azābın köterĝüsüdür.

36. (11) مَ لَمْ يُنَبِّأْ Yā haber kılılmaydur⁵¹² مَا فِي صُحُفِ مُوسَى olça bile Mūsāning şāhifeleridedür ya‘nī Tevrāt

37. وَالَّذِي وَفَى ve İbrāhīm şāhafida ol kişi kim vefā kıldı nefis ve rūh ve māl oĝul teslimi-de Hüdāyĝa yā vefā kıldı. (13) İslām fetretiĝa⁵¹³ kim on némedür āyet ma‘nāsı oldur kim āyā Velīd’ning ĝaberi yoķtur olça bile İbrāhīm ve Mūsā (14) şāhafidadur ve ol ĝaysıdur.

38. أَلَا تَزِرُ Ol-kim kötermes وَازِرَةٌ nefis köterĝüĝi وَزَرَ أُخْرَى özĝe nefsining yazuķınıning yolını pes néteg⁵¹⁴ öz yükin özĝeĝe ĝavāle kılır

39. وَأَنْ لَّيْسَ ve özĝe ol-kim (16) yoķtur إِلَّا مَا سَعَى Ādemĝa لِإِنْسَانٍ meĝer olčaning şevābı kim sa‘y kılır ya‘nī andaķ kim kişini özĝening (17) yazuķı bile tutmaslar özĝening şevābı bile daĝı meşāb étmesler. Tibyān’da aytıpdur kim bu mensūh⁵¹⁵-(18)dur süre Tūr’da yād aytıldı kim oĝlanlarını⁵¹⁶ atalar şalāhı bile bék dereceler kerāmet kılırlar

⁵¹⁰ YA [577a/1] yüzlense : yüz sözcüĝü satırın altına eklenmiştir.

⁵¹¹ TS [233b/9dk] bile : YA yok

⁵¹² TS [233b/11] kılılmaydur : YA [578a/6] kılmadıdur

⁵¹³ TS [233b/13] fetretiĝa : sözcüĝün üstü karalanmış, düzeltme yapılmış ve diĝer nüshadan teşhis edilmiştir.

⁵¹⁴ TS [233b/15] néteg : YA [578a/11] ol néteg

⁵¹⁵ TS [233b/17] mensūh : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵¹⁶ TS [233b/18] oĝlanlarını : yanlış yazım. Satırın üst kısmına -nla- eklenmiştir. : YA [578a/14] oĝlarını : yanlış yazım

40. وَأَنَّ سَعْيَهُ (19) ve ol-kim öz sa'yını ya'nī 'ameli kim anda sa'y körsetken bolğay. Bat سَوْفَ يُرَى Bat bolğay kim körgey 'adl (20) terāzusıda kıyāmet künide.
41. ثُمَّ يُجْزَاهُ *Pes pādāş bérürler āngā al-āwafı tükel pādāşān (21) hayrān fe-hayrun ve in şerren fe-şerrun*⁵¹⁷
42. وَأَنَّ ve ol-kim إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى séning Perverdgarıng sarığadur barça ħalāyık-(22)larnıng⁵¹⁸ nihāyeti ve alarnıng ħatmağı
43. وَأَنَّهُ ve ol-kim هُدَايَ هُوَ أَضْحَكَ ol küldürür وَأَبْكِي ve ol (23) yığlatur ya'nī şādmān⁵¹⁹ ve kayğuluğ kıılır yā küldürür cennet ehlini cennetde ve yığlatur tamuğluğlarnı⁵²⁰ tamuğda⁵²¹ (24) yā yérni artlar bile külgüçi ve Cibrīlni yamğur bile yığlağuçı kıılır ve ba'zınıng ħaşıda külgü ve yığlamak (25) va'd ve va'īd biledür yā tā'at ve yazuğ bile yā ikbāl bile ħağğa ve yüz évürmek bile⁵²² andın
44. وَأَنَّهُ ve ol-kim تَعْنِي (26) هُوَ أَمَاتَ ol öltürür وَأَحْيَا ve tırgüzür ya'nī kādır⁵²³ tırgüzmek ve öltürmekke oldur ve pes yā öltürür (27) ecel vağtı dūnyāda ve⁵²⁴ tırgüzür gürda yā oldur ölüm ve tırgüzmek sebebleriniñ yaşığuçısı ve aytıpdurlar. [234a/1] Ölüğ kıılır kāfirleri nekret bile ve tırgüzür mü'minleri⁵²⁵ ma'rifet bile cem'iniñ ħavli bile imāte ve ihyā cehl ve 'ilm⁵²⁶ biledür.⁵²⁷ (2) Yā ħazğançlığ ve civānmerd merdliğ eyle⁵²⁸ yā 'adl ve fazl bile ve muħağkağlar ħaşıda ehemmiyet ve ins bile yā istinār ve tecellī bile (3) İmām Ķuşeyri *rahmetullāh* aytıpdur kim olturur zāhidlerniñ nefslerini mücāhedet āşarı bile ve tırgüzgey (4) 'āriflerniñ köngülleri müşāhedet envārı bile yā her kimni fenāfillāh mertebesıga tégürse beğā yā Allah sağri-(5)din cür'a tanurğay

⁵¹⁷ *hayrān fe-hayrun ve in şerren fe-şerrun* < İyiyse iyi kötüyse kötü. (Arapça ibare, özdeyiş)

⁵¹⁸ TS [233b/21-22] ħalāyıklarınđ : YA [578a/18] ħalāyıkınıđ

⁵¹⁹ TS [233b/23] şādmān : YA [578a/19] şād

⁵²⁰ TS [233b/23] tamuğluğlarnı : YA [578a/19-20] tamuğluğlarnı

⁵²¹ TS [233b/23] tamuğda : YA [578a/20] tamuğda

⁵²² TS [233b/25] bile : satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [578a/22] yok

⁵²³ TS [233b/26] kādır : YA [578a/22] yok

⁵²⁴ TS [233b/27] ve : YA [578a/23] ve yā

⁵²⁵ TS [234a/1] mü'minleri : YA [578a/24-25] mü'minni

⁵²⁶ YA [578a/26] cehl ve 'ilm : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵²⁷ TS [234a/1] biledür : -dür eki satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵²⁸ TS [234a/2] eyledür : YA [578a/26] bile

45. خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ Téngrî ve ol-kim İbrāhîm ve Mūsā şahafidatur - 'aleyhime's-selām-kim Téngrî وَأَنَّهُ ve ol-kim İbrāhîm ve Mūsā şahafidatur - 'aleyhime's-selām-kim Téngrî yaratmış (6) insāndın ékki sınıf الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ér ve tişi
46. إِذَا تُمْنَى kim⁵²⁹ koyulğay rahmda (7) ve Ādem ve Hāvva ve 'İsā - 'aleyhi's-selām- mundın başkadurlar
47. وَأَنَّ عَلَيْهِ ve ol-kim Hūdāy⁵³⁰ النَّشْأَةَ الْأُخْرَى (8) özge yaratmağı kim ba'sdur kıyāmetde
48. وَأَنَّ هُوَ أَغْنَى ve ol-kim oldur ol-kim bāy kılğay⁵³¹ naqd māl bile (9) وَأَقْنَى ve bérmeğe bérgey in 'ām ve emti'a⁵³² bile yā bay kılğay kanā'āt bile ve rāzı kılğay anğā
49. وَأَنَّهُ ve ol-kim Téngrî (10) هُوَ رَبُّ الشَّعْرَى oldur şî'rā⁵³³ yaratkuçısı şî'rayān ékki yulduzdurlar⁵³⁴ birni Ġamizā ayturlar ol Şāmiyye şî'rāsıdır⁵³⁵ (11) ve yéne biriniñ 'ubūri ve ol Yemāniyyedür murād bu şî'rādın oldur ve Ebū Kebşe kim bizing peygamberimizniñ -şallallāhu (12) 'aleyhi-ve's-sellem- anasınıñ uluğ atalarından biri érdi. Anı tapınur érdi ve qarış bile bütler 'ibādetide muhālefet (13) kıılır édi⁵³⁶ ve qarış ol Hāzretni Ebū Kebşe'ning oğlı aytur érdiler hilāf ciheti bile alargā
50. وَأَنَّهُ أَهْلَكَ (14) ve ol-kim Hūdāy⁵³⁷ helāk kııldı. عَادًا الْأُولَى Burunğı 'Ād kavmini kim Hūd ümmeti érdiler - 'aleyhi's-selām- ve kavmi alardın (15) kim Benū Laķim aytur érdiler. 'Ād helākati vaķtıda Mekke de maķāmı bar érdiler alardın song zuhūr kııldılar ve alarnı (16) ékkinçi 'Ād aytur érdiler
51. وَتَمُودَ⁵³⁸ ve helāk kııldı Şemūd kavmini. فَمَا أَبْقَى⁵³⁹ Pes bāķi koymadı alardın kişini

⁵²⁹ TS [234a/6] kim : YA [578b/1-2] ve katı kim

⁵³⁰ TS [234a/7] Hūdāy⁵³⁰ : YA [578b/2] Hūdāyığa

⁵³¹ TS [234a/8] bay kılğay : YA [578b/3] naqd kılğay

⁵³² TS [234a/9] emti'a : yanlış yazım. : YA [577b/4] emti'a

⁵³³ TS [234a/10] Şî'rā : YA [578b/5] Şî'rāning

⁵³⁴ TS [234a/10] yulduzdurlar : -dur eki satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵³⁵ TS [234a/10] şā'rīsidür : -sidür satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵³⁶ TS [234a/13] édi : YA [578b/8] érdi

⁵³⁷ TS [234a/14] Hūdāy : YA [578b/9] yok

⁵³⁸ YA [578b/11] وَتَمُودَ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁵³⁹ YA [578b/11] فَمَا أَبْقَى : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

52. إِنْهُمْ كَانُوا 'Ad ve Semüddin burun. مِنْ قَبْلِ نُوْحٍ (17) وَقَوْمِ Durustluk bile kim bar érdiler (18) هُمْ اَلار أَظْلَمَ سITEMKÄRRÄK وَأَطْعَى ve haddin ötküçirak⁵⁴⁰ şirk ve 'add ve anda⁵⁴¹ kim Nüh - 'aleyhi's-selām-nı (19) köp ağrıttılar ve toköz yüz ellig yıl⁵⁴² azı anġa ĩmān keltürdiler
53. وَالْمُؤْتَفِكَةَ ve Lüṭ kavmining (20) şehristānını أَهْوَى saldı andın song kim Cibrīl - 'aleyhi's-selām- köterip érđi ya'nī anı astın ve üstün ay
54. فَعَشَاهَا (21) Pes yaptı ol şehri مَا عَشَى olça yaptı ya'nī bélġülük taşlar kim anġa yağdırdı.
55. فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكَ (22) Pes öz Āferīdgārining ni'metleridin kıysıġa تَنَمَّارَى şekk keltürür sēn ve cidāl kılır sēn muhāṭab (23) Velīd Muġīredür yā her eḡaddī ve niġamī ya'nī 'uġubetler kim ma'dūdāda bardur anı ni'am ayttı. Ol-cihet bile kim anda penddür (24) 'itibār ehliġa ve enbiyā intikāmı düşmenlerdin aning zımnīda bardur. Ol Ḥāzret peyġamber -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- teslīmesining (25) mūcibi ve mü'minlerning köngli takavvutining sebebیدür⁵⁴³ هَذَا bu peyġamber ya'nī Muhammed -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-⁵⁴⁴
56. نَذِيرٌ peyġamberیدür. (26) كَرِهُتُمْ مِنَ الْأَوْلَى evvelġi peyġamberlerning cinsidin hevl bile aytur kim alar aytur érdiler.
57. زَفَّتِ الْأَرْفَةُ (27) Yavuġ boldı yavuġ bolġuġı ya'nī kıyāmet kim mevküfdur ġurb ve dünüġa
58. كَاشِفَةٌ yaġşı مِنْ دُونِ اللَّهِ [234b/1] Hudāydın özge كَاشِفَةٌ yaġşı zāhir kılguġı.
59. أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ Āyā yüz sözdin⁵⁴⁵ kim Ķurāndur (2) تَعَجُّبُونَ taġlanur sizler

⁵⁴⁰ TS [234a/18] ötküçirak : YA [578b/13] iltküçirak

⁵⁴¹ YA [578b/13dk] ve an-

⁵⁴² TS [234a/19] ellig yıl : YA [578b/14] ellig yılda

⁵⁴³ TS [234a/24-25] teslīmesining mucibi ve mü'minlerning köngli takavvutining sebebیدür : YA [578b/20] yok

⁵⁴⁴ TS [234a/25] peyġamber ya'nī Muhammed şallahu 'aleyhi-ve's-sellem : YA [578b/20] yok

⁵⁴⁵ TS [234b/1] yüz sözdin : YA [578b/23] yū<z> sözdin

60. وَتَضْحَكُونَ ve küler sizler istihzā bile وَلَا تَبْكُونَ ve yığlamas sizler⁵⁴⁶ ve ‘ubeydining (3) secde⁵⁴⁷ hūnidin kim andadur
61. وَأَنْتُمْ سَامِدُونَ ve sizler oynaguçılar sizler yā gāfiller yā tağannī kılguçılar kāfirler Kuran (4) vaktıda sürūd aytur érdiler tā kişilerni aning eşitmegidin tégaylar.
62. فَاسْجُدُوا Pes secde kılingızlar ﷲ Hudāyğa⁵⁴⁸ (5) وَاعْبُدُوا ve anı⁵⁴⁹ tapıngızlar ne batıla alağa Me‘ālim’de kéltürüptür kim evvel sūre kim inip kéldi ve anda secde ebedī bu sūredür (6) ve Hāzret Resūl -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- bu āyetni oquğandın song secde kıldı ve mü’mīn ve şirk ve cin ve ins barçası secde (7) kıldılar ve⁵⁵⁰ on ékki⁵⁵¹ secdedür Qurān secdeleri⁵⁵² din ve fütühātda munı ‘ibādet secdesi aytıpdur kim ilāhi ömri (8) zillet ve meskenetga muqterindür. Aning bile ve ‘ibādet ve ‘ubūdet tariķining⁵⁵³ sālīkleridin özge bu secdening birining (9) bir menziliğa yétmesler.

SÜRETÜ'L-KAMER

Bismi'llāhi'rrahmāni'rrahīm

(10) Kureyş kāfirleri Resūl -şallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-din mu‘cize tilediler. Ol Hāzret ayı né alar üçün ékki yarım kıldı vech⁵⁵⁴ bile kim hārar (11) tağını ayıning her ékki falaķasınıning arasıda kördiler ve Me‘ālim ve Tibyān’da mezkūrdur kim kamer şaķī ékki katla vāķī ‘ boldı (12) Mekke’ de ve bu sūre inip kéldi.

1. أَقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ ve yarıldı ay ve kıyāmet (13) yaķınlıgınıning ‘alāmetleridin kamer inşıķāķıdır ve burça bile⁵⁵⁵ burunğı kitāblar da mezkūr érdiler. İmām Zāhid -radıyallāhu ‘anh- (14) kéltürüptür kim⁵⁵⁶ kéçe Ebū Cehl ve cuhūdī Hāzret peyğamber -şallallāhu ‘aleyhi ve’s-sellem-ğa yéttiler ve Ebū Cehl ayttı ay Muħammed -

⁵⁴⁶ YA [578b/24] yığlamas sizler : siz satırın üstüne eklenmiştir.

⁵⁴⁷ TS [234b/3dk] secde

⁵⁴⁸ TS [234b/4] Hudāyğa : YA [578b/26] Téngriğe

⁵⁴⁹ TS [234b/5] anı : YA [578b/27] anga

⁵⁵⁰ TS [234b/7] ve : YA [578b/29] bu

⁵⁵¹ TS [234b/7] on ékki : YA [578b/29] on ékkinçi

⁵⁵² YA [578b/29] secdeleri : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁵³ YA [580a/1] tariķining :- ning eki satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁵⁴ TS [234b/10] vech : YA [580a/4] vechi

⁵⁵⁵ TS [234b/13] burça bile : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁵⁶ TS [234b/14] kim : YA [580a/8] yok

şallahu ‘aleyhi ve’s-sellem- ayttı: “Maᅅa korsetkil (15) ve yok érse sening başingni kılıç bile köterür mén.⁵⁵⁷” Ol Hazret ayttı⁵⁵⁸ né tilesin Ebū Cehl sol ve onĝa baĝtı tanı⁵⁵⁹ néme (16) tilegey kim aning bolmaĝı müteazzir bolĝay. Yehūdī⁵⁶⁰ ayttı: “Ol sāhirdür anĝa aytkıl aynı yarĝay kim sihr yérde müteħakık bolur (17) ve sāhirĝa kökde taşarruf yoktur.” Ebū Cehl ayttı: “Ay Muħammed -şallallāhu ‘aleyhi ve’s-sellem-⁵⁶¹ aynı bizing için yarĝıl.” Ol Hazret sebbābe bar-(18)maĝın çıkardı ve işāret kıldı ayıĝa kim yarılĝıl fi’l hāl ékki yarıldı yér yarımı öz yérde karar tuttu ve yéne biri⁵⁶² (19) özge sarıĝa bardı yéne ayttı.⁵⁶³ Aytkıl, tā yétgey işāret kıldı, her ékki yarım biribirige yermekteler. Yehūdi ĩmān mén (20) kéltürdi ve Ebū Cehl ayttı: “Ol közüimizni⁵⁶⁴ sihr bile baĝlapdur ve aynı yarılĝan bizige körsetti cemā’ate misāfir-(21)lerdin kim āfāk etrafıdın kélgeyler.⁵⁶⁵ Suāl kılalıng bizi tā alar körüptürler.⁵⁶⁶” Yā yok çün kélĝüçi ve barĝuçıdın (22) kim sordılar barça cevāb bértiler kim filān kéçede aynı ékki⁵⁶⁷ yarım kördük bāvücüd muning bile ĩmān kéltürmedi (23) ve ayttı aning cādülüĝi birev kavmidür andaĝ kim Haĝ Subhāne ayttı.

2. **وَإِنْ يَرَوْ** Ve eger körseler kāfirler **آيَةً** nişāne (24) bizing kaderimizning āsārıdın peyĝamber mu’cizesining izhārıda kim aning müdde’āsı şıddıķining delili bolĝay. **يُعْرَضُوا** (25) Yüz évirdiler ĩmāndın aning bile yā yüz évürürler aning tā mālıda⁵⁶⁸ **وَيَقُولُوا** ve ayturlar **سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ** cādūsıdur (26) dāyim ve barĝuçı yérdin kökgeçe.
3. **وَكَذَّبُوا** Ve tekzīb kılurlar peyĝamberni **وَاتَّبَعُوا** ve éĝreşürler **أَهْوَاءَهُمْ** (27) öz ārzularıĝa ya’nī olça şeytān alarning közide bérĝen bolĝay **lecāc u inād**⁵⁶⁹ **وَكُلُّ أَمْرٍ** ve her iş kim **[235a/1]** muķadder boluptur. **مُسْتَقَرٌّ** Vāķıa’dur ya’nī olça kāfirler şeķāveti ve müselmānlar sa’ādetidin muķarrer boluptur, alarĝa yétküsidür

⁵⁵⁷ TS [234b/15] körsütür mén : mén satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁵⁸ TS [234b/15] ayttı : YA [580a/9] ayttı kim

⁵⁵⁹ YA [580a/10] tanı : -nı satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁶⁰ TS [234b/16] yehūdī : YA [580a/10] yehūd

⁵⁶¹ TS [234b/17] -şallallāhu ‘aleyhi ve’s-sellem- : YA [580a/12] yok

⁵⁶² TS [234b/18] yene biri : YA [580a/13] özge biri

⁵⁶³ YA [580a/14] ayttı : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁶⁴ TS [580a/20] közüimizni : YA [580a/15] bizning közüimizni

⁵⁶⁵ TS [234b/21] kélgeyler : YA [580a/16] yetgeyler

⁵⁶⁶ TS [234b/21] kötüruptürler : -ler satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [580a/16-17] kötüruptürler

⁵⁶⁷ TS [234b/22] ékki : YA [580a/18] yok

⁵⁶⁸ TS [234b/25] mālıda : YA [580a/21] māl anda

⁵⁶⁹ **lecāc u inād** : düşmanlık ve inat

4. (2) وَلَقَدْ جَاءَهُمْ ve durustluk⁵⁷⁰ bile kim keldi Mekke ehliga Qurānda مِنَ الْأَنْبَاءِ burunğılarning haberleridin yā (3) uħrevi işlarning beyānıdın مَا فِيهِ مِنْ دَجْرٍ olça anda atmaq⁵⁷¹ érdi menāhidin tamak⁵⁷² baş tartmağdın.⁵⁷³
5. (4) فَكَمَبَا بَالِغَةُ Ol tamām hikmetdür kemāl Hudāyğa yétken. فَمَا تُغْنِي النَّذْرُ Pes asıg étmes⁵⁷⁴ alarğa yehūd (5) yétgürmes qorkunçılarga⁵⁷⁵ ya'nī peygamber ve Qurān mev'izeleri eger kelseler alarğa biribiri songıdın.
6. فَتَوَلَّ عَنْهُمْ (6) Pes yüz évirgil alardın tā emr vaqtıda uruşqa ve köz tutquçı bolğıl alarning haber asıgā يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ (7) ol künde kim oquğay oquğuşı ya'nī İsrāfil -'aleyhi's-selām-alarnı إِلَى شَيْءٍ تُنْكِرُ katıq duruş némege kim (8) kıyāmet hevleridür.
7. مِنَ الْأَجْدَاثِ (9) çıqaylar. يَخْرُجُونَ Yumulğan barğan alarning közleri hevldin خُشَعًا أَبْصَارُهُمْ Gürlardın كَأَنَّهُمْ gūyā alar جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ⁵⁷⁶ tozulğan çükürtge tururlar⁵⁷⁷ (10) ya'nī köylüg ve yayılğanda biribirige urnuşurlar ve her tarafdın hayrān ve sergerdān barurlar.
8. مُهْطِعِينَ (11) Aşukuçılar إِلَى الدَّاعِ oquğuşı sarıgā ya'nī ol tarafda kim anıng āvāzı kélür aşukurlar يَقُولُ الْكَافِرُونَ (12) ayturlar: “İmān keltürmegenler هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ bu düşvār kündür bizge”
9. كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ Tekzīb kıldılar (13) séning kavmingdin burun قَوْمٌ نُوحٍ Nūh gürühī ba's ve kıyāmetni. فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا Pes yalğanga (14) tuttılar bizing bendelerimiz⁵⁷⁸ Nūhı وَقَالُوا مَجْنُونٌ ve ayttılar ol dīvānedür وَأَنْذَجْرَ tiledi⁵⁷⁹ halk da'veti-(15)din ya'nī her gāh kim alarnı tevħidqa ukuşa érdi, anğā İzā kılır érdiler ve qorkutur⁵⁸⁰ érdiler ve taş anğā (16) urar érdiler issidin azar érdi ve da'vetdin qalur érdi.

⁵⁷⁰ TS [235a/2] ve durustluk : YA [580a/25] durustluk

⁵⁷¹ TS [235a/3] atmaq : YA [580a/26] atmaq

⁵⁷² TS [235a/3] tamak : YA [580a/26] tamak nemrüd

⁵⁷³ TS [235a/3] tartmağdın : YA [580a/27] tartmağdın

⁵⁷⁴ TS [235a/4] étmes : YA [580a/28] étmesler

⁵⁷⁵ TS [235a/5] qorkunçılarga : YA [580a/29] qorkunçılarga

⁵⁷⁶ YA [579b/4] جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ : Ayetin yarısının üstü çizilmemiştir ve satırın yanına eklenmiştir.

⁵⁷⁷ TS [235a/9] çükürtge tururlar : YA [579b/5] çükürtgedürler

⁵⁷⁸ TS [235a/14] bendelerimiz : YA [579b/10] bendemiz

⁵⁷⁹ TS [235a/14] tiledi : YA [579b/10] ve tiledi

⁵⁸⁰ TS [235a/15] qortur : yanlış yazım. : YA [579b/11] qorkutur

10. فدعا Pes okudu Nūh رَبِّهِ öz (17) Āferīdegārını أَنِّي مَغْلُوبٌ anıḡ⁵⁸¹ bile kim mén öz kavmimniḡ⁵⁸² ma‘lūmı boldum ve muḡaddime kıla almas mén (18) alar bile. فانتصِرُ Pes sēn intikām tart alardıni méniḡ
11. ففتحنّا üçün açtuḡ⁵⁸³ biz alardıni ‘azābı (19) üçün أَبْوَابِ السَّمَاءِ kökleriḡ eşikleriḡ mecerre tarafıdıni بِمَاءٍ مُّهِمٍّ tökülgüçi su bile kim kırık (20) kéçe kündüz kökdin tökülür érdi, tutuş⁵⁸⁴ ve bu müddetde üzülmedi.
12. فَالْتَقَى الْمَاءُ Ve aştuḡ⁵⁸⁵ biz yérde (21) عُيُونًا bulaklar tā andın daḡı sular çıktı. فَالْتَقَى الْمَاءُ Pes helākı boldı kök suyu yér suyuḡa فَذَٰلِكَ أَمْرٌ قَدْ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ (22) işge kim ḡazā bolup érdi alarḡa⁵⁸⁶ ya‘nī helākat tūfān bile
13. وَحَمَلْنَا köterdüḡ biz Nūhıni -‘aleyhi’s-selām- (23) her kim bile anḡa ĩmānı bar érdi ya‘nī mindürdüḡ biz alardıni ذَاتِ الْأَوَاحِ kimege kim levhler égesi érdiler (24) ya‘nī yaşı tahteler وَدُسِّرِ ve ḡazuḡlar égesi dépler kim kimeni⁵⁸⁷ anıḡ bile baḡlarlar.
14. جَزَاءِ Barur érdiler⁵⁸⁸ ol kéçe بِأَعْيُنِنَا (25) biziḡ saḡlaḡımız⁵⁸⁹ bile bu tūfān vāḡı boldı. جَزَاءِ Pādāş üçün كُفِرَ كَانِ كُفِرَ kişi üçün kim ĩmān (26) kéltürmeydür érdi anḡa yā şükrsızlık kılip érdiler, anıḡ ni‘metiniḡ vücudıḡa ya‘nī Nūh -‘aleyhi’s-selām-
15. وَ لَقَدْ تَرَكْنَاهَا (27) وَ لَقَدْ تَرَكْنَاهَا ve durustluḡ bile kim biz ḡoyduḡ bu ḡaşeni nişāne kişiler arasında Nūh kimesini kırdıda biri⁵⁹⁰ [235b/1] cezāredin ‘alāmeti ve ‘ibreti ve ḡışaşda bardur kim bu ümmetniḡ evāilide ol kimeni körüptürler. فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ (2) Pes hīç pend alḡuçu bardur kim andın ‘ibret alḡay.

⁵⁸¹ TS [235a/17] anıḡ : YA [579b/13] ve anıḡ

⁵⁸² TS [235a/17] kavmimniḡ : YA [579b/13] kavmim-ni yazılmış ve silinmiştir, kavmimniḡ

⁵⁸³ TS [235a/18] açtuḡ : YA [579b/15] pes açtuḡ

⁵⁸⁴ TS [235a/20] tutuş : YA [579b/17] ‘ale’d-devām

⁵⁸⁵ TS [235a/20] aştuḡ : YA [579b/17] açtuḡ

⁵⁸⁶ YA [579b/18] alarḡa : sözcüḡün üstü karalanmış ve alarḡa olarak düzeltilmiştir.

⁵⁸⁷ TS [235a/24] kimeni : -ni satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁸⁸ TS [235a/24] érdiler : YA [579b/22] érdi

⁵⁸⁹ TS [235a/25] saḡlaḡımız : YA [579b/22] saḡlamaḡımız

⁵⁹⁰ TS [235a/27] biri : satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [579b/25] yok

16. فَكَيْفَ كَانَ Pes néteg bolğay عَذَابِي méning ‘uqubetim dünyāda⁵⁹¹ (3) kim barçasını tufānga mübtelā kıldı وَنُذِرُ ve méning korqutmağım kavm⁵⁹² Nūḥ - ‘aleyhi’s-selām- tebelluğı bile
17. وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ (4) ve her āyine kim āsān kılduğ biz⁵⁹³ Kurānı yā⁵⁹⁴ ötken ümmetlerning ḥālleri üçün yād kıлмаğı. (5) فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ Pes hıç mev ‘ize eşitküçi bardur kim aning bile pend algay.
18. فَكَيْفَ كَانَ Pes néteg عَذَابِي⁵⁹⁵ Hūd⁵⁹⁶ - ‘aleyhi’s-selām-nı. Tekzīb kıldılar ‘Ād gürühı (6) عَذَابِي⁵⁹⁵ Hūd⁵⁹⁶ - ‘aleyhi’s-selām-nı. Pes néteg bolğay méning ‘azāb kıлмаğı alarnı şarşar yeli bile وَنُذِرُ (7) ve méning korqutmağım alarnı kıyāmet ve ‘ıydıdın alarning peygamberining tili bile.
19. إِنَّا أَرْسَلْنَا Durustluğ bile kim biz bérduğ (8) عَلَيْهِمْ alarga رِيحًا صَرْصَرًا katıq savuğ yel hevlluğ on bile فِي يَوْمٍ نُحَسِّسُ şüm künide مُسْتَمِرًّا istihkām tapқан (9) aning şüm ol āhiriğı çehārşenbih égendür.⁵⁹⁷
20. أَعْجَازُ نَخْلٍ أَلَا تُحْمَلُونَ كَأَنَّهُمْ يُخَالِفُونَ بِأَنفُسِهِمْ أَلَّا يُخَالِفُوا النَّاسَ Yıkdı ol yel kişilerni كَأَنَّهُمْ gūyā alar (10) ḥurmā yığaçların tenleridürler مُنْفَعِرٍ komarılğan tüpidin ve yerge tüşgen bu ḥod dünyā ‘azābı érdi.
21. فَكَيْفَ (11) فَكَيْفَ (11) كَانَ عَذَابِي Pes néteg bolğay méning ‘azābım alarga āḥiretde وَنُذِرُ ve va‘īdi kim alarnı⁵⁹⁸ aning bile korqutup⁵⁹⁹
22. وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ (12) ve durustluğ bile kim biz āsān étgük Qurānı kim ‘arab tili bile yiberduğ (13) أَلَا تُحْمَلُونَ ögüt (13) almağ üçün. فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ Pes āyā hıç ögüt alğuçı bardur.
23. فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي Tekzīb kıldılar Şemūd kavmi Şaliḥni (14) - ‘aleyhi’s-selām- alarning بِالنُّذُرِ peygamberining korqutmağı ve pend bérmeği bile alarga.

⁵⁹¹ TS [235b/2] dünyā : son harf ye ile bitmiştir. : YA [579b/29] dünyā son harf elif ile bitmiştir.

⁵⁹² TS [235b/3] kavm : YA [580a/1] kavmni

⁵⁹³ TS [235b/4] kılduğ biz : YA [580a/1] kılduğ

⁵⁹⁴ TS [235b/4] yā : YA [580a/2] yok

⁵⁹⁵ TS [235b/6dk] عَذَابِي

⁵⁹⁶ TS [235b/6] Hūd - ‘aleyhi’s-selām-nı : YA [580a/3] Hūd - ‘aleyhi’s-selām-

⁵⁹⁷ TS [235b/9] égendür : YA [580a/7] égendür aydın

⁵⁹⁸ YA [579b/10] alarnı : -nı satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁵⁹⁹ TS [235b/11] korqutup : YA [580a/10] korqutup mén

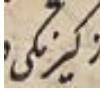
24. Pes ayttılar **فَقَالُوا** Pes ayttılar **أَبَشْرًا** āyā ādemī (15) **مَّنَّا**⁶⁰⁰ né biziñ cinsimizdin **وَإِجْدًا** yalguz⁶⁰¹ kim hiç bet'i ve haşemi yoktur. **نَتَّبِعُهُ** Égreşgey biz ve anğa hiç artuqluq yoktur bizge. (16) **إِنَّا إِذَا** Durustluq bile kim biz ol vaqt kim anıñ mütäba'at kılğay biz⁶⁰² **يُضِلُّنَا** yol azmağda ve cünün da.

25. (17) **أُولَئِكَ**⁶⁰³ Āyā ilkā kılıpdurlar **الدُّكْرُ عَلَيْهِ** anğa vahyni **بَيْنَنَا** bizniñ aradın ya'nī 'Ād kavmidin anğa vahy (18) étmegi bile ihtişāş béripdurlar.⁶⁰⁴ **بَلْ هُوَ**⁶⁰⁴ Ne mundağdur belkim adl **يَالْغَانَ** aytkuçıdur **أَشْرُ** özin hoşlağuşı (19) ve açılğuşı tiler kim bizge béklik kılğay. **هَاجِ** Subhāne ayttı kim

26. **سَيَعْلَمُونَ غَدًا** "Bat bolğay kim bilgeyler (20) tañla kim 'azāb alarğa aytıp kélgey yā kıyāmet küni ma'lūm kılğaylar **مَنْ الْكَذَّابُ الْأَشِيرُ** kim kimdür yalğan aytkuçı (21) açık bile ve Şemūd kavmi kim tekzīb kıldılar Şaliğ-ni -'aleyhi's-selām- mu'cize tilediler kim taşdın téve çıkargıl."

27. **إِنَّا** (22) **مُرْسِلُو النَّاقَةِ** Durustluq bile kim biz téveniñ çıkarguşısı érdük **فَتَنَّا لَهُمْ** sinamağ üçün alarğa (23) tā hulğ bilgeyler kim alarıñ **أَزَابِنَا** sebebini érdi ve Şālihka ayttuğ biz **فَارْتَبَهُمْ** alarıñ saklağuşısı (24) bolğıl ve körgil kim tévege né **كَلِمَاتٍ** ve şabr kıl kavmniñ azarığa

28. **وَنَبِّئُهُمْ** ve āgāh kılğıl alarıñ **أَنَّ الْمَاءَ** (25) anıñ bile kim kuyuğ suynı **بَيْنَهُمْ** ulaşıpdurlar. Alar ve téve ara bir kün alarıñ ve alarıñ tavarlarıñ (26) dur ve bir kün hāş téveniñ **كُلُّ** her naşibi sudın **مُحْتَضِرٌ** hāzır kılılğan⁶⁰⁵ anıñ şāhibiğa ya'nī hāzır bolğay (27) anıñ

şāhibi öz ve asığ kötergey.

29. **فَنَادُوا** Pes okudılar Şemūd kavmi **صَاحِبَهُمْ** öz yārını kim qadar ben Sālif [236a/1] érdi nāka 'ukrı üçün. **فَتَعَاطَى** Pes aldı öziniñ kılıçını ve nāka yolıda buğup olturdı. **فَعَقَرَ** Pes deni kıldı (2) nākanı nāka 'ukrıniñ muharrikki ékki hātūn érdiler Ġamizā ve Şadūğ ve anıñ

⁶⁰⁰ TS [235b/15dk] **مَّنَّا**

⁶⁰¹ TS [235b/15] yalguz : YA [580a/14] yalguz

⁶⁰² TS [235b/15] kılğay biz : YA [580a/25-26] kılğay biz bolğay biz

⁶⁰³ TS [235b/17dk] **أُولَئِكَ**

⁶⁰⁴ TS [235b/18] béripdurlar : YA [580a/27] béripdurlar

⁶⁰⁵ TS [235b/26] kılılğan : satırın üst kısmına -ılğan eklenmiştir.

sebebinin ba‘zısında mezkûr boluptur. Şadûk (3) öz gamınınġ oġlı Mihrec oġlı Muşaddi⁶⁰⁶ öz vişālġa va‘de bérđi ve Ğamiza öz kızlarıđın birni⁶⁰⁷ kadarın Sālifġa atadı ve her ékkisi (4) nākanınġ öter yolġa buktılar ve téve kim sudın kayttı, evvel Muşaddi⁶⁰⁸ yétti ve ol oġı anı kim téveninġ ayaklarını birbirige tegdi. (5) Ğarar daġı gümāngahđın çıkıp ve kılıç bile téveni çaptı singrin késti ve çün ayakđın⁶⁰⁹ yıkıldı. Anı pāre pāre kıldılar ve kavm ara ulaşturdılar (6) ve anınġ bütisi Şina‘ taġġa çıkıp üç kaçkırdı ve ol yérđin kökge bardı ve ayturlar ol daġı oldı ve üç künđin (7) song‘ azāp Şemüdġa⁶¹⁰ indi.

30. وَنُذِرْ وَأَنْذِرْ فِكَيْفَ كَانَ Pes néteg bolġay⁶¹¹ عَذَابِي méning‘ azābım Şemüd kavmiġa ve méning ġorġutmaġım (8) Şālġh risāleti bile -‘aleyhi’s-selām-.

31. إِنَّا أَرْسَلْنَا Durustluġ bile kim biz yiberdüġ عَلَيْهِمْ alarġa وَاحِدَةً وَصِيْحَةً bir feryadı ya‘nġ (9) Cibrġl -‘aleyhi’s-selām-nınġ bir şayġası. فَكَانُوا Pes boldılar ol ünning hevliđin الْمُحْتَظِرِ كَهَشِيمِ sılalġan ot (10) déġ ġoylar birininġ yasaġuġısı anı birbirininġ⁶¹² üstige ġoyġan bolġay ve uşak uşak bolġay.

32. وَلَقَدْ لِلذِّكْرِ yād tutmaġ üçün tā āsānlġ Durustluġ bile kim biz āsān éttük Ğurānı لِلذِّكْرِ (11) وَلَقَدْ bile yād tutġaylar. (12) فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ Pes hġç yād kılġuġı bardur anı

33. بِاللُّذْرِ anınġ ġorġutmaġı ve pend bérmeġ⁶¹³ bile alarġa. كَذَّبَتْ قَوْمَ لُوطٍ tekzġb kıldılar Lūt -‘aleyhi’s-selām- kavmi anı (13) بِاللُّذْرِ

34. إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ Durustluġ bile kim yiberdüġ alarġa خَاصِيًّا (14) yeli yā bulutı taş yaġuġı ve barçasını helāk kılduk biz. إِلَّا آلَ لُوطٍ Meger Lūt anınġ kızlarını نَجَّيْنَاهُمْ ġurtġarduk⁶¹⁵ (15) biz alarnı ‘azābđın بِسَحْرِ sihride kim ‘azāb vāġi‘ bolur édi.

⁶⁰⁶ TS [236a/3] Muşaddi‘ : YA [580b/3] Muşaddi‘ni

⁶⁰⁷ TS [236a/3] birni : YA [580b/3] birin

⁶⁰⁸ TS [236a/4] Muşaddi‘ : YA [580b/5] Muşaddi‘ġa

⁶⁰⁹ TS [236a/b] ayakđın : YA [580b/6] ayaġđın

⁶¹⁰ TS [236a/7] Şemüdġa : YA [580b/8] Şemüdġa

⁶¹¹ TS [236a/7] bolġay : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁶¹² TS [236a/10] birbirininġ : YA [580b/12] birbirininġ

⁶¹³ TS [236a/13] bérmeġ : YA [580b/15] bérmeġi

⁶¹⁴ YA [580b/17] إِلَّا آلَ لُوطٍ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶¹⁵ TS [236a/14] ġurtġarduk : YA [580b/17] kutġarduk

35. $\text{In 'āmī} \text{bile bizing} \text{ qaşımızdın (16) } \text{كَذٰلِكَ} \text{ muning-dég kim in 'ām} \text{ kılduđ biz Lūt} \text{ aning} \text{ kızlarıđa } \text{نَجْرِي} \text{ cezā} \text{ bérür biz ni 'met ve rađmet bile. (17) } \text{مَنْ شَكَرَ} \text{ Her kim Őukr kılđay ni 'metka kim peyđamberler yibermek ve kitāplar indürmeklikdür ve anđa } \text{īmān} \text{ keltürgey.}$
36. $\text{Durustluđ bile kim} \text{ qorđutup érdi Lūt} \text{ öz} \text{ qavmini } \text{بَطَشْتَنَا} \text{ 'azab ve helāk bile tutmađdın. (18) } \text{وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ} \text{ (19) Pes Őekk} \text{ qeltürdiler } \text{بِالنَّذْرِ} \text{ ol} \text{ qorđutmaq} \text{ bile ve sitize bařladılar} \text{فَتَمَارَوْا} \text{ }^{616}$
37. $\text{ve} \text{ durustluđ} \text{ }^{618} \text{ bile kim (20) tilediler Lūt} \text{nı} \text{ عَنْ ضَيْفِهِ} \text{ aning} \text{ mihmānlarıdın kim} \text{ feriřteler} \text{ érdiler ya 'nī} \text{ ayttılar} \text{ alar} \text{ bizge} \text{ tapřurgıl (21) ve Lūt - 'aleyhi's-selām- andın} \text{ bař} \text{ burar} \text{ érdi. Alarđa} \text{ öđüt} \text{ bérür} \text{ érdi} \text{ alar} \text{ évining} \text{ eřigin} \text{ sindürüp} \text{ kirdiler. (22) Pes} \text{ mađv} \text{ kılduđ} \text{ biz} \text{ alar} \text{ning} \text{ közlerini ve alar} \text{ning} \text{ yüzi} \text{ bile} \text{ top} \text{ toz} \text{ kılduđ} \text{ ve} \text{ řaberdedür (23) kim} \text{ Cibri'l - 'aleyhi's-selām- öz} \text{ řanatını} \text{ alar} \text{ning} \text{ közlerige} \text{ sürdi} \text{ barçası} \text{ su} \text{ qor} \text{ boldılar} \text{ ve} \text{ ayttuđ} \text{ biz} \text{ alarđa} \text{ feriřte-(24)ler} \text{ tili} \text{ bile} \text{ kim} \text{ فَذُوقُوا} \text{ pes} \text{ taningızlar} \text{ عَذَابِي} \text{ mening} \text{ 'uđubetimni} \text{ وَنَذِّرِ} \text{ }^{619} \text{ ve} \text{ olça} \text{ qorđutur} \text{ érdi} \text{ Lūt} \text{ sizlerni} \text{ aning} \text{ (25) bile.}$
38. $\text{Durustluđ} \text{ kim} \text{ ta} \text{ng} \text{ aturdı} \text{ }^{620} \text{ Lūt} \text{ qavmiđa} \text{ بُكْرَةً} \text{ küning} \text{ evvelide} \text{ ya 'nī} \text{ ta} \text{ng} \text{ vađtıda} \text{ kıldı} \text{ (26) alarđa.} \text{ عَذَابٌ} \text{ řarar} \text{ tutқан} \text{ 'uđubeti} \text{ ya 'nī} \text{ dāyim} \text{ barır} \text{ érdi} \text{ ve} \text{ řaytmadı} \text{ tā} \text{ alar} \text{ helāk} \text{ kılmadı} \text{ ayttuđ} \text{ biz} \text{ alarđa} \text{ (27) kim.} \text{ }^{621}$
39. $\text{Pes} \text{ taningızlar} \text{ ve} \text{ ta} \text{ngızlar} \text{ mening} \text{ وَنَذِّرِ} \text{ mening} \text{ qorđutmađım} \text{ ya 'nī} \text{ 'azābı} \text{ kim} \text{ mening} \text{ fermānım} \text{ [236b/1] bile} \text{ qorđutur} \text{ érdiler} \text{ sizlerni}$
40. $\text{ve} \text{ her-āyine} \text{ sehl} \text{ ve} \text{ āsān} \text{ kılduđ} \text{ biz} \text{ řurān} \text{ cemi} \text{ 'arabī} \text{ tillig-(2)lerge} \text{ لِلذِّكْرِ} \text{ aning} \text{ ma'nāların} \text{ }^{622} \text{ fehm} \text{ kılmāđı} \text{ ve} \text{ ötkenlerning} \text{ řaberlerin} \text{ bilmek} \text{ üçün} \text{ مِنْ} \text{ pes} \text{ hīç} \text{ pend} \text{ eřitküçi} \text{ (3) bardur} \text{ kim} \text{ aning} \text{ bile} \text{ 'ibret} \text{ alđay.}$

⁶¹⁶ YA [580b/22] : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiřtir.

⁶¹⁷ TS [236a/19] qorđutmaq bile : bile satırın üst kısmına eklenmiřtir: YA [580b/22] qorđutmaqka

⁶¹⁸ TS [236a/19] ve durustluđ bile : YA [580b/23] durustluđ bile

⁶¹⁹ YA [580b/28] وَنَذِّرِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiřtir.

⁶²⁰ TS [236a/25] aturdı : YA [580b/29] arturdı

⁶²¹ TS [236a/27] kim : YA [581a/3] yok

⁶²² TS [236b/2] ma'nāların : YA [581a/5] ma'nālarıning

41. وَلَقَدْ جَاءَ Fir‘avn aning kavmiġa (4) qorqutquçılar ya‘nī Mūsā ve Harūn -‘aleyhi’s-selām- yā ayttilar kim Mūsā -‘aleyhi’s-selām- kıbtilerni aning bile qorquttı ve ol (5) tokuz āyet érdi.
42. فَأَخَذْنَاهُمْ Tekzīb kıldılar بِآيَاتِنَا كُلِّهَا ol āyetlerning barçasıġa ve anġa ĩmān keltürmediler. (6) Pes tuttuġ biz alarnı ġarġ ‘azābı bile أَخَذَ عَزِيزٍ ġālib tutmaġı kim maġlūb bolmaġay tutmaġda مُقْتَدِرٍ (7) tevānā müşriklerning helākıġa.
43. أَكْفَرُكُمْ⁶²³ Āyā sizlerning kāfirleringiz ay ‘arab ġürühī خَيْرٌ kavıraġ ve kıtık-(8)raqdurlar مِنْ أَوْلِيكُمْ bu ġürühī mükezziblerdin kim sanaldı ya‘nī bular alardın kıt ve ‘iddet ve haşmet ve saşvet⁶²⁴ (9) bile yaşıraġ ve köprek émetürler. Alarġa ‘azāb tükel yétti bularġa nége tükel yétmeġey. أَمْ لَكُمْ Yā ol-kim sizlerġedür⁶²⁵ (10) ay müşrikler بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ berātı semāvī kitāblarında⁶²⁶ ya‘nī berātı bitilipdür sizlerning atıġa kim sizlerġe ‘azābraġ (11) bolmaġusıdır.
44. أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ Yā ayturlar ‘arab kāfirleri kim biz جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ yıġılġan ġürühī biz barı bérġüçü (12) biribirige ve belāning tapġuçısı biribirimizdin.
45. وَيُقُولُونَ الدُّبْرُ ve Bat bolġay kim hezimet kılılġaylar alarning cem‘i (13) ve évirüldürülġey alarning arġasın⁶²⁷ uruşdin her biri⁶²⁸ arġa évirġeyler uruş ma‘rekesidin (14) ve qaçqaylar ve bu şüret vāķi‘ boldı Bedr künide. Pes bu āyet bünüvvet delāyili ve Kıurān ‘icāzınınġ biridür. Fārūġ (15) A‘zam -rađıyallāhu ‘anh- aytur kim çün bu āyet aytıp kıldı Ĥazret Resül -şallallāhu ‘aleyhi ve’s-sellem- ayttı kim munı silmes mén nédür (16) nāġāh Bedr künide kördüm kim ol Ĥazret küye kiter ve aytur. الدُّبْرُ⁶²⁹ Bildim kim āyetning ma‘nāsını éġendür ve alar (17) ning ve uşbu öltürmeklig esir kıılmaġlıġ⁶³⁰ ve qaçmaġlıġ⁶³¹ bile hüsnide émetür.

⁶²³ YA [581a/11] أَكْفَرُكُمْ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶²⁴ TS [236b/8] saşvet : YA [581a/13] saşvet ve saşvet

⁶²⁵ TS [236b/9] ol-kim sizlerġedür : YA [581a/14] ol-kimlerġedür : siz II. çokluk kışı zamirinin üstü karalanmıştır.

⁶²⁶ TS [236b/10] kitāblarında : YA [581a/15] kitāblarda

⁶²⁷ TS [236b/13] arġasın : YA [581a/19] arġasını

⁶²⁸ TS [236b/13] her biri : YA [581a/19] ya‘nī her biri

⁶²⁹ الدُّبْرُ : Ayetin üstü her iki nüshada kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶³⁰ TS [236b/17] kıılmaġlıġ : YA [581a/23] kıılmaġlıġ

⁶³¹ TS [236b/17] qaçmaġlıġ : YA [581a/23] qaçmaġlıġ

46. وَالسَّاعَةُ Belkim kıyāmet küni (18) مَوْعِدُهُم alarning küllī ‘azābınınḡ ve va‘degāhıdır وَالسَّاعَةُ⁶³² ve kıyāmet ‘azābı katıkrak⁶³³ ve hevllıkrak⁶³⁴ (19) وَأَمْرٌ ve açıkrak ve hoşsızrakdur dünyā⁶³⁵ ‘azābıdın.
47. Durustluk bile kim müşrikler فِي ضَلَالٍ (20) yol azmaqlıgdadurlar.⁶³⁶ Haq yolıdın dīnide⁶³⁷ وَسُعْرٌ ve ‘inād ve meşakkatda yā köydürgüçi ot āhıretde
48. (21) küni kim tarturğaylar⁶³⁸ فِي النَّارِ tamuğ otıda عَلَى وَجْهِهِمْ öz yüzlerige ya‘nī alarnı alarning yüzi bile tarturlar (22) ve tamuğka salurlar ve ayturlar. تَاتِنُغِزَلَر دُوْفُوَا Tatingızlar مَسَّنْ tamuğ sürmegin ya‘nī otning ısıglıgın ve anıng elemını.
49. (23) Durustluk bile kim biz barça némeni yār aytıp biz. بِقَدَرٍ Muqarrer endāze bile hikmet muktezāsığa (24) yā her né yār aytıp biz muqadder ve mektūbdur. Levh-i Maḥfūz’da ve ezeli hükmi anıng vuqu‘ıdın burun anğa ulaşıpdurlar cürm (25) teğayyür şıfātı ve tebeddül semtidin yırakdur қаза Allah ümerā ve ceffe’l-қalem
50. وَمَا أَمْرُنَا ve yoqtur bizing buyurmağımız néme né kim anıng (26) bolmağın tilesek biz. إِلَّا مِغَر بİR kelime kim ol kendür yavukdur bizing emrimiz kıyāmet kıyāmığaça meger bir fi‘l (27) بِالْبَصْرِ bakmak deg köz bile sür‘at ve sühületde ya‘nī eger tilesek biz kıyāmetni bir köz yummağda keltürür biz.
51. [237a/1] وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا Durustluk bile kim helāk kılduğ أَشْيَاعَكُمْ sizlerning eşyā’ ve emsālingizni kāfirlerdin (2) ötken zamānlarda andağ kim bu sürede eşitingızler. فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ Pes bardur hiç pend alğuçı kim alarning ḡālidin (3) ‘arab kötergey
52. وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ ve her néme kim kılıpdurlar ötken kāfirler فِي الزُّبُرِ bitikligdür Levh-i Maḥfūz’da (4) Zīr kitāblarnı ayturlar ve levhni Zīr ayttı: “Ol ‘itibār bile kim barça kitāblarning aşı oldur yā ḡod barça alarning fi‘lleri (5) bitilipdür alarning nāmeleride kim ḡıfz éligidedür”

⁶³² YA [581a/25] وَالسَّاعَةُ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶³³ TS [236b/18] katıkrak : YA [581a/25] katıkrakdur

⁶³⁴ TS [236b/18] hevllıkrak : YA [581a/25] hevllıklar

⁶³⁵ TS [236b/19] dünyā : YA [581a/26] dīnen

⁶³⁶ TS [236b/20] azmaqlıgdadurlar : YA [581a/26-27] azmağlıgdadurlar

⁶³⁷ TS [236b/20] dīnide : YA [581a/27] dīnende

⁶³⁸ TS [236b/21] tarturğaylar : satırın alt kısmına ra harfi eklenmiştir. : YA [580a/28] taturğaylar : yanlış yazım.

53. وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ ve her kiçigi ve uluğı sözler işlerdin (6) kim evvelin ve āhirindin şadır boluptur ve bolğusudur مُسْتَنْطَرٌ bitilipdür ve anğa pādāş tapkusıdurlar.
54. إِنَّ (7) الْمُتَّقِينَ Durustluk birle kim perhizgārlar ve qorquçılar فِي جَنَّاتٍ bustānlardadurlar kıyāmet küni وَنَهْرٍ (8) ve arıqlar ve bulaklar⁶³⁹ ya'nī müşt Emil bustānlar arıqlarğa ve ba'zınıñ kavli bile nehr yaruqluk ve kenglik ma'nāsı bile-(9)dür ya'nī taqavvi ehli uçmaqlarda bolğaylar kenglik yaruqda ve kāfirler hilāfi bile kim tarlıq ve qarangğulıqda ötkeler (10) ve taqı müttekiler bolğaylar.
55. فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ Bendide yéride kim ve anda⁶⁴⁰ ne lağv bolğay ve ne yazuk ve İmām Şādık - rađıyallāhu 'anh-(11)dın menkuldür kim Haq Subhāne ol yérni Şādık bile vaşf kıldı. Pes olturmağaylar anda meger şıdık ehli Sülemī -rahmetullāh- aytıp-(12)dur kim ol mekānidur kim Haq Te'ālā rast kılgan anda va'de kim evliyāğa kılıpdurur ve dostlar ol⁶⁴¹ maqām bolğaylar. عِنْدَ (13) مَلِكٍ Pādşahınıñ yavukıda مُفْتَدِرٍ tevānā barça némege şahib Bahrū'l-Hakāyık Kaddese Sirruhu aytıpdur kim maq'ad şıdık (14) ve hiddet zātiyye maqamıdur kim 'indiyyet mertebesinde muhakkaq bolğay ve Keşfü'l- Esrār'da keltürüptür kim 'ind kelimesi taqrīb ve taşşış (15) raqam bardur anda ya'nī qurb ehli tañla ol sırada anıñ bile ihtişaş yapkusıdurlar⁶⁴² ve biziñ Hazret-i peygamberimiz -şallallāhu 'aleyhi(16)ve's-sellem- bu kün bu sırada maşşūs anıñ bile érdi kim aytıp 'ind Rabbī ve çün rütbe kim tañla havāşş anıñ bile⁶⁴³ ögüngeyler bu kün (17) anıñ ednā pāyesi érdi. Pes anıñ tañlağı 'alā rütbesidin kim nişān bér alur.

SÜRETÜ'L-RAHMAN

(18) *Bismi'llāhi'rrahmāni'rrahīm*

⁶³⁹ TS [237a/8] bulaklar : YA [581b/14] bulaklarda

⁶⁴⁰ TS [237a/10] ve anda : YA [581b/17] anda

⁶⁴¹ TS [237a/12] ol maqām: satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [581b/20] ol maqamda

⁶⁴² TS [237a/15] yapkusıdurlar : YA [580b/23] tapkusıdurlar

⁶⁴³ TS [237a/16] bile : satırın üst kısmına eklenmiştir.

Çün Hâzret-i peygamber -şallallâhu ‘aleyhi ve’s-sellem- kâfirlerğa rahman ismidin haber bérdi ayttilar: “Biz rahmânı (19) tanımas biz.” Bu sûre nâzil boldı ve aytıpdurlar kim Mekke éli⁶⁴⁴ ta’ ne urarlar érdiler falân ve falân Kûrânı⁶⁴⁵ Muḥammedğa öğretür (20) bu sûre keldi kim

1. الرَّحْمٰنُ köp Bağışlağuçı Hudāvend kim anıñg rahmeti barça némege tükel yétipdür.
2. عَلَّمَ الْقُرْآنَ Öğretip-(21)dür Kûrânı⁶⁴⁶ öz ḥabībığa ne cebr ve yasar ya’nî āsān aytıpdur anğa öğretmek ve özgelerge öğretmekni.
3. خَلَقَ الْإِنْسَانَ (22) Yarattı Hudāy ādemīler cinsini.
4. عَلَّمَهُ الْبَيَانَ Öğretti alarğa *māfi ‘z-zamīr*⁶⁴⁸ rüşen kıлмаğın nuḡk ve kitābet bile yā yarattı (23) ādemni ve esmā ‘ilmin anğa öğretti bāvücüdka keltürdi Muḥammedni -şallallâhu ‘aleyhi ve’s-sellem- ve öğretti anğa olçanıñg⁶⁴⁹ beyānı kim bar érdi (24) ve bardur ve bolğay andağ kim *fe ‘elimtü ‘ilme’l evvelīn ve-l ahirīn*⁶⁵⁰ maźmūnı bu ma’nādın ḥaber bérür.
5. وَالْقَمَرَ كُيُاَشِ الشَّمْسُ ve ay barurlar بِحُسْبَانٍ ma’lūm ḥeşābı bile ya’nî vech bile kim Hâk Subḥāne muḡarrer kılıpdur alarıñg barurını⁶⁵¹ burçlar ve menzillerde anıñg (26) bile faşllar ve vaḡtları tanıur.
6. وَالنَّجْمِ Ve otı unar ve anğa sağ bolmağay ya’nî yéryüzige yayılğan ba’zı dēg (27) buḡuldın وَالشَّجَرِ⁶⁵² ve keyān kim anğa sağı bolğay ve anıñg bile tik turğay ya’nî yığaç يَسْجُدَانِ fermān iltürler Téngrige. [237b/1] Ṫab’ ve ṫav’ bile fermān kötergüçilerniñg fermān kötermegi dēg teklīf ehlidin alarıñg sücūdı alarıñg kölegesini bile⁶⁵³ (2) ve aytıpturlar kim bizge alarıñg

⁶⁴⁴ TS [237a/19] éli : YA [581b/29] ehli

⁶⁴⁵ TS [237a/19] Kûrânı : YA [581b/29] Kûrânı

⁶⁴⁶ YA [581a/1] Kûrânı : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁶⁴⁷ YA [581a/2] خَلَقَ الْإِنْسَانَ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶⁴⁸ *māfi ‘z-zamīr* : gönülde olan, içteki (Arapça ibare)

⁶⁴⁹ TS [237a/23] olçanıñg : YA [582a/5] olça anıñg

⁶⁵⁰ *fe ‘elimtü ‘ilme’l evvelīn ve-l ahirīn* < Ben evvel ve ahirin ilimlerini öğrendim. (Arapça cümle)

⁶⁵¹ TS [237a/25] barurını : YA [582a/7] barurını

⁶⁵² YA [581a/8] وَالشَّجَرِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶⁵³ TS [237b/1] bile : YA [582a/11] biledür

sücūdiğa vukūf⁶⁵⁴ yoktur. Andağ kim alarınıñ tesbīhiğa kemā kāl Allah Te‘āli ve lakin lā tefeğğuhun tesbīhim.⁶⁵⁵

7. (3) وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا Ve köterdi raħman kökni yér üstige béş yüz yıllıg yolğa وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ve yarattı yā menzil ayttı (4) terāzūni yā ilhām bérđi Ĥalıqqa anıñ tutmağınınıñ keyfiyyetiğa.
8. أَلَّا تَطْغَوْا Anıñ üçün kim ĥaddın ötmegey sizler mén (5) فِي الْمِيزَانِ terāzūda bilmek⁶⁵⁶ ve almak vaqıtıda ya‘nī ‘adldın ötmegey sizler ve rāstlıg bile iş kılğay sizler.
9. (6) وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ Ve kāyim tutunğızlar tartmağnı بِالْقِسْطِ ‘adl bile ya‘nī terāzūnıñ tilini rāst tutunğızlar (7) وَل تَخْسِرُوا الْمِيزَانَ ve az kılmanğızlar terāzūni ya‘nī az tartmanğızlar bu barça ta‘akkīd terāzū ehliğa ol cihet biledür kim mīzān (8) va‘zı‘ kıyāmetde şermende bolmağaylar.
10. وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا Ve yérni yaydı yā koydı su üstige لِالْأَنْعَامِ (9) ādemīler üçün tā anda toħtağaylar.
11. فِيهَا فَكَيْهَةٌ Türlüg mīvedür وَالنَّخْلُ ve ĥurmāniyān⁶⁵⁷ (10) ذَاتُ الْأُحْمَامِ ĥilāf égeleri ya‘nī ĥurmānıñ ve‘āları mādām kim yayılmayın ĥilāfda bolğay ve ĥurmānıñ⁶⁵⁸ taħşiş fevākihdin (11) zıkr ile anıñ ta‘şiliniñ⁶⁵⁹ cihetidür ve oħşamağlıgı kim nişānğa bardur.
12. وَالْحَبُّ Ve yérde dānedür ذُو الْعَصْفِ kuruğ (12) yafrağığa⁶⁶⁰ murād dānedin ol némedür kim andın ĥut yasarlar buğday ve arpa ve andın özge ve ‘aşf samānidur kim dāne andın (13) ayrılır وَالرِّيحَانَ ve yérde reyhāndur ya‘nī anı kim ıslarlar murād oldur kim yérde sizlerge ni‘metler bérıp men ba‘zı yémeklik (14) ve ba‘zı ıslamağlıgı.⁶⁶¹
13. فِي أَيِّ آيَةٍ رَبُّكُمْ Pes ay ādemīler ve biriler qaysğa öz Āferīdegāriñiz⁶⁶² ni‘metleriniñ kim yād (15) ayıldı. تَكْذِبَانَ Tekzīb kılur sizler ve anğar kılur aytar sizler kim andın émeštür otuz bir

⁶⁵⁴ TS [237b/2dk] vukūf

⁶⁵⁵ ve lakin lā tefeğğuhun tesbīhim : Ve onlar fıkıh ilmini tesbih ederler.

⁶⁵⁶ TS [237b/5] bilmek : YA [582a/15] bérmek

⁶⁵⁷ TS [237b/9] ĥurmāniyān : YA [582a/19] ĥurmaniyān

⁶⁵⁸ TS [237b/10] ĥurmānıñ : -nıñ satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [582a/20] ĥurmā

⁶⁵⁹ TS [237b/11dk] ta‘şili : kelimenin üstü çizilmiş ve derkenar eklenmiştir.

⁶⁶⁰ TS [237b/12] yafrağığa : YA [582a/22] yafrağığa yafrağığa

⁶⁶¹ TS [237b/14] ıslamağlıgı : YA [582a/24-25] ıslamağlıgı

⁶⁶² TS [237b/14] Āferīdegāriñiz : YA [582a/25] Āferīdegāriñizniñ

yerde bu sürede bu kelime-(16)ler tekrār tapıpdur. Ol-cihet bile kim bu süre müstemil dūr ilahī ni‘metlerinin zikrige pes her ni‘metinin zikridin song (17) bu elfāzı keltürüp⁶⁶³ tā eşitküçiler ve⁶⁶⁴ oquğuçılar āgāh bolğaylar ni‘metler köplügi⁶⁶⁵ ve aytıpdur kim⁶⁶⁶ tekrār gāflet (18) kitermegi üçündür ve hüccet te‘kīdi ve ni‘met tezekkūri ve şahih Hākimde -rahmetullāh- Cābir -radıyallāhu ‘anh-dın naql kılıpdur kim (19) peygamber -şallallāhu ‘aleyhi ve’s-sellem- bu süreni tā āhir bizge oqudı andın song ayttı kim maᅅga nēdür kim sizler aşmas körer (20) mēn her-āyine cin yahşırağdurlar. Sizlerdin cevāb reddide mēn hiç katla oqumadım رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ⁶⁶⁷ fiyāi‘i āi meger kim alar ayttı-(21)lar: “ve lā bi-şeyin min ni‘amieke rabbenā nukezzibū fe-leke’l-hamd”⁶⁶⁸ falān Aᅅmed ya’nī biz hiç⁶⁶⁹ bile sening ni‘metlerningdin ay bizing Perverdgārimız tekzīb (22) kılmas biz. Pes saᅅgadur⁶⁷⁰ şenā ve ᅅamd.

14. لَفْخَارٍ (23) كَا كُرُوكٌ مِّنْ صُلْصَالٍ Yarattı ādemni kim insning atasıdur kırık balıkdın kā bēşgen sıfāl dēg kim élig aᅅga ursang āvāz kılır.

15. وَخُلِقَ الْجَانُّ Ve yarattı cānnı kim cinning atasıdur. (24) مِنْ مَّارِجٍ Yutun siz şāki ve zebāne mēn otdın ve ayturlar māric otdın oldur kim kızıl ve yaşıl ve sarık zebāne (25) biribirige қоşulğay. Otning bégligi ve tizligidin song tokkuzunçı bābda fütūᅅatning ékkinçi seferidin mezkūrdur (26) kim māric otıdur mümtezic hevāga bargay kim anı hevāy müşte‘il ayturlar. Pes cān maᅅlūğdur ékki ‘unşurdın ot ve hevā ve ādem yaratılıp-(27)dur ékki ‘unşurdın tofrağ ve su suv tofrağ kim birbiri bile қоşulsalar anı ᅅin dērler ve hevā ve ot kim қоşulsalar anı māric oqurlar [238a/1] ve andağ kim tenāsül-i beşerde ilqası biledūr raᅅm tenāsül cinnīde⁶⁷¹ hevā ilqası biledūr. Ünsā raᅅmıda ve cān ve ādem yaratmağı (2) ara müddet altmış mīᅅ yıl édi.

⁶⁶³ TS [237b/17] keltürüp : keltü- satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁶⁶⁴ TS [237b/17] eşitküçiler ve : YA {582a/28-29} eşitküçilerde

⁶⁶⁵ TS [237b/17] köplügi : YA [582a/29] köplügi

⁶⁶⁶ TS [237b/17] aytıpdur kim: YA [582a/29] aytıpdurlar

⁶⁶⁷ TS [237b/20] رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶⁶⁸ ve lā bi-şeyin min ni‘amieke rabbenā nukezzibū fe-leke’l-hamd < Ya Rab! Senin nimetlerinden hiçbir nimet yoktur ki biz onu yalanlayalım. Hepsine inandık ve iman ettik. Sana hamdolsun. (Hadis, Tirmizi)

⁶⁶⁹ TS [237b/21] hiç : YA [582b/4] hiç néme

⁶⁷⁰ TS [237b/22] saᅅgadur : -dur satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁶⁷¹ TS [238a/1] cinnīde : YA [582b/13] cinde

16. رَبُّكُمَا آلاءُ رَبِّكُمَا Pes kıyası ni‘metka öz Perverdgārīngızning⁶⁷² ni‘metleridin kim siz-(3)lerni balçık ve māricdin yarattı ve tiriglik devletin erzānī tuttı. تُكذِّبان Angar aytar sizler.
17. رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ (4) Ékki maşrıknıng Āferīdegārīdur biri yazlıg maşrıq kıyaşğa ve yéne biri kışlıg meşrıqِ الْمَغْرِبَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ve ékki mağribning (5) Āferīdegārī şayfī ve sitādī kıyaşğa ve maşrıknı ve mağribin ihtilāfıda türlüg fāyidelerdür. Fuşül (6) ihtilāfıdın ve olçanınıng hüdüşı her faşlda ta‘alluq bardur belkim kıyaş şurūkı ma‘işet mūcibidür ve anıng batmağı (7) āsāyiş ve rahmet sebebi.
18. رَبُّكُمَا آلاءُ رَبِّكُمَا Pes kāmıstığa sizlernıng Perverdgārīngız⁶⁷³ bu ni‘metleridin تُكذِّبان (8) anğar kıılır sizler ve anıng tanğuşısı bolur sizler.
19. مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ Yol bérđi ékki deryāğa biri hoş çüçük (9) ve bérđi şūr ve açıg tā anıng buyruğı bile يُلْتَقِيَانِ biribirige yéterler ve ol Fars ve Rūm deryāsıdur kim muhitde (10) biribirige mütelaqqı bolurlar.
20. بَيْنَهُمَا Her ékki deryā ara بَرَزَخُ manā‘ ve hāciz ve perdedür. Hudāy kudretidin yā yérđin (11) yatlıg cezīrelerdin⁶⁷⁴ kim anıng sebebi bile لَا يَبْغِيَانِ artuqluq istemesler biribirige ya‘nī biribiri⁶⁷⁵ birle⁶⁷⁶ koşulmaslar. (12) Tā her⁶⁷⁷ birining hāşiyyeti fāsıd bolmağay yā hadīdin kim muqarrer bolupdur. Ötmesler tā olça alar aradur garq (13) bolmağaylar ve eger biri yéne birige galebe kılsa nef ber-ţaraf bolğay ve köp menfa‘atler ékki deryāğa mütferri‘dür.
21. رَبُّكُمَا آلاءُ رَبِّكُمَا تُكذِّبان (14) Pes kıyasığa sizler Āferīdegārīngızning bu ni‘metleridin müştemil külliye meşālihğa تُكذِّبان (15) anğar kıılır sizler.

⁶⁷² TS [238a/2] Perverdgārīngız : YA [582b/14-15] Perverdgārīngızning

⁶⁷³ TS [238a/7] Perverdgārīngız : YA [582b/20] Perverdgārīngız

⁶⁷⁴ TS [238a/11] cezīrelerdin : YA [582b/23] yā cezīrelerdin

⁶⁷⁵ TS [238a/11] biri : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁶⁷⁶ TS [238a/11] birle : YA [582b/24] bile

⁶⁷⁷ TS [238a/12] her : YA [582b/25] yok

22. مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ يُخْرَجُ⁶⁷⁸ Çıkıp kélür bu ékki deryādın yā mārīc deryādın uluğ murvārid (16) وَالْمَرْجَانُ ve kiçik murvārid ve bu cevherlerdür. Künc⁶⁷⁹ anıñ bile ārāyiş kıılır sizler ve anıñ satıp almaq ve (17) satmağıdın fāyideler tapar sizler ve bu zāhir⁶⁸⁰ ni‘metlerdür.⁶⁸¹
23. نَكْذِبَانِ كَيْسِيَا آءِ رَبِّكُمَا Pes sizler öz Perverdğārıñız-(18)ning bu ni‘metlerinin kaçısığa tekzīb kıılır sizler ve aytıpturlar murād kök deryāsı ve bir deryāsı-(19)dur kim her yılda telākki bolurlar ve bulut Cacermīdür kim yéter kök deryāsını inmekdin ve yér deryāsını yoqarı (20) çıqmaqđın ve felek deryāsıdın kaçreler yér deryāsığa tókölüp şadef ağırığa kirer ve andın dérler bağlanur. (21) İmām⁶⁸² Kuşeyri -rahmetullāh- aytıptur kim ékki deryā havf ve recādür yā kabz ve baş yā ins ve heybet ve berzağ-ı ‘illet siz (22) kudret ve lu‘lu‘ şāfiye hāllerüm cān vāfiye lañifeler şāhib Keşfü‘l Esrār şerh kıılır kim havf ve recā deryāsı (23) barça müselmānlarğadır ve andın zühd ve vera‘ gevher çıkar ve kabz ve baş deryāsı mü‘minlerin ħavāşşığadır ve andın (24) ve andın⁶⁸³ faqr ve cedd cevherleri toğar ins ve heybet bahri peygamberler ve şiddiklarğadır andın fenā gevheri yüz körsetür. (25) Tā anıñ şāhibi bekā menzilide tinç alğay.
24. وَهُوَ الْجَوَارِ الْمُنْتَشَاتُ Ve Ĥudāyğadır yañğı yürüğüçi kéçelerni sürmek (26) ve hafş şeyn fethi bile okur ya‘nī yañğı barurğa kéltürüptür. فِي الْبَحْرِ⁶⁸⁴ Deryāda كَالْأَعْلَامِ⁶⁸⁵ tağlar déğ béglik (27) ve uluğluğda kéçening yaratmağı ve anıñ revān kıılmağı deryāda bendelerning asiğ almağı üçündür köp [238b/1] yıraç yérning yürümeğdin az zamānda ve ticāretler ve mu‘āmeleler ve vuqū‘ı ve bu uluğ ni‘metlerdür.
25. رَبُّكُمَا [238b/2] فِي آءِ رَبِّكُمَا⁶⁸⁶ Pes özünğizning Āferīdegārıñızning⁶⁸⁷ ni‘metlerinin kaçısığa نَكْذِبَانِ münkir boluptur sizler.
26. عَلَيْهَا (3) كُلُّ مَنْ Her kişi kim yérdedür cān égesidin helākduurlar ya‘nī ‘ākıbet fāni bolğaylar.

⁶⁷⁸ YA [582b/28] يُخْرَجُ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶⁷⁹ TS [238a/16] künc : YA [583a/1] kim

⁶⁸⁰ TS [238a/17] zahir : YA [583a/2] zahire

⁶⁸¹ TS [238a/12] ni‘metlerdür : YA [583a/2] ni‘metlerdürler

⁶⁸² YA [583a/6] imām : üstü kırmızı ile çizilmiştir. [Ayet değıldir.]

⁶⁸³ TS [238a/23] andın ve andın : YA [583a/9] ve andın

⁶⁸⁴ YA [583a/13] فِي الْبَحْرِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

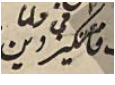
⁶⁸⁵ YA [583a/13] كَالْأَعْلَامِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶⁸⁶ TS [238b/1] فِي آءِ رَبِّكُمَا : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶⁸⁷ TS [238b/2] Āferīdegārıñızning : -ning satırın üst kısmına eklenmiştir.

27. وَيَبْقَى Ve bākī (4)] kalgay وَجْهُ رَبِّكَ séning Perverdgāring zātī ذُو الْجَلَالِ uluġluġ ve ‘azametliġ égesi وَالْإِكْرَامِ (5) ve⁶⁸⁸ kirāmī kılmaġ égesi ‘āmm faẓl ve tām kerem bile her kimege anıng müstahakı bolġay.

28. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا Pes sizler Āferīdegāringız⁶⁸⁹ (6) ni ‘metleridin ġaysıġa kim sizlerge ġaber bérđi

sizlerning tā āmāde bolġay sizler ve iş yasaġay siz-(7)ler anġa ve āġāh kıldı öz beġāsıdın tā anıng Ĥazretġa ġaytġay sizler ve andın özgege tā yanmaġay sizler تُكْذِبَانِ (8) tekzīb kılur sizler.

29. تِلْكَ الْأَمْثَلُ Tilerler anı ya ‘nī tilerler andın فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ her kim kökler ve yérlerde-(9)dür. Öz ġācetlerini kim barġa anġa muġtāġdurlar öz zāt ve şıfātıda كُلِّ يَوْمٍ her vaġt فِي شَأْنٍ ol her iş-(10)ning yasamaġı tüzemegidedür daġınıng du ‘āsını icābet eyler ve sāyılġa ‘iṭā bérür ve dermāndeġa necāt baġışlar (11) ve ġayġuluknı şādmān kılur ve āġrıġnı sāk⁶⁹¹ kılur ve ġavmini tevbeġa tutar ve ġürühını yarlıġar .

30. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا (12) Pes öz Perverdgāringızning ni ‘metleriniġ ġaysıġa tövbe ġabūli ve du ‘ā icābeti ve yazuġ yarlıġamaġı (13) anġar kılur sizler İbn-i ‘Uyayna -rahmehullāh- aytıptur kim rüzġārnıng tükeli Ĥudāy ġaşıda ékki kündür biri dünyā müddetiniġ (14) küni ve anıng şānı bu künde emrdür ve nehy bérmeġdür ve yetmaġ ve Ĥālīġ ve rızġ ve öltürmek ve tırgüzmek ve ġarīz kılmaġ (15) ve ġavār kılmaġ ékkinġi āġiret müddetiniġ küni ve ol künniġ şānı ġesābdur ‘ikāb ve cezā ve suāl⁶⁹² ve mu ‘ākabe ve meşābāt (16) ve muġaġġaġlar ġaşıda yevm ol ma ‘nāsı biledür Baġr’ül-Ĥaġāyīġ’da⁶⁹³ kélürüp⁶⁹⁴ kim murād Ĥaġ tecellisidür her anıda mütecellil ġesābıġa (17) ve anıng isti ‘dādıġa köre ve tecelliyātġa⁶⁹⁵ nihāyet yoġtur.

⁶⁸⁸ TS [238b/5] ve : YA [583a/19] ve alā

⁶⁸⁹ TS [238b/5] Āferīdegāringız : -ingız satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁶⁹⁰ TS [238b/7] تُكْذِبَانِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁶⁹¹ TS [238b/11] ساġ : YA [583a/26] saġ

⁶⁹² TS [238b/18] su’āl : suāl olarak hemzesiz yazılmıştır.

⁶⁹³ TS [238b/16] Baġr’ül-Ĥaġāyīġ : Baġr sözcüğünün üstü kırmızı ile çizilmiştir.

⁶⁹⁴ TS [238b/16] kélürüp : YA [583b/4] kélürüptür

⁶⁹⁵ TS [238b/17] tecelliyātġa : YA [583b/5] tecelliyātġa

31. سَنَفَرُغُ لَكُمْ Bāt bolğay kim hesāb kılğay biz sizlerge (18) firāğ munda muḥāsebe ve mūcāzāt kaşdın ma'nāsı biledür. Ne firāğı kim şuğldin song bolğay bu kelām tehdīd ve va'īdi bile- (19)dür.⁶⁹⁶ Andaq kim kişi meşelā kişiğe aytur turtasınğa meşğüllük kılayım ve ḥāl ol- kim⁶⁹⁷ aytkuçı hīç iş kılmas murād eşitküçi-(20)ning kōrkutmağıdır. Munda dağı ve'īd yüzidin aytur sizlerning ḥesābıngız⁶⁹⁸ kaşdın kılğumdur. أُيُّهَا الثَّقَلَانِ (21) Ehli ekki uluğ gürüh ya'nī ins ve cin 'arab⁶⁹⁹ olça uluğ kader ve kıymetliğ bolğay, şıql aytur anı "Tārik fī kum es-sekeleyn"⁷⁰⁰ aytıp-(22)durlar şıql ağır yükdür ve cin ne ins teklīf bile ağır yüklügdürler yā ağır yazuqning yüki bile dermānde.
32. فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا (23) Pes kıaysığa⁷⁰¹ sizler Āferīdegārıngızning ni'metleridin kim tehdīddür ḥesābka īmān 'amellerdin mūnderic cüz'⁷⁰² bolğay (24) sizler ve ta'rif ḥitāb bile tāhīd sizler kerem bile ümīdvār bolğay sizler تُكذِّبَانِ tekzīb kılur sizler.
33. أَنْ اسْتَطَعْتُمْ! Eger boldura alur sizler أَيْنِسِ وَالْجِنَّ وَالْإِنْسِ (25) Ya meşer Ol-kim çıkıp bargay (26) sizler مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ kök ve yer kıraqların ve kaçkay sizler méning kaşām dın yā ölüm (27) inmegidin. Pes çıkıp barıngızlar ve kaçıngızlar لَا تَنْفُذُونَ çıkā almas sizler إِلَّا بِسُلْطَانٍ kaḥr tasalluḥ [239a/1] ve gālibliğ bile ve sizlerge bu kıt yoktur. Belkim her yerge barsaıngızlar ve ölüm sizlerning mülāzımıngızdur ve anıng (2) vuḳū'ıdın cārıngız yoktur ve aytıpdurlar kıyāmet küni ferīşterler maḥşer ehlining tégreleride şaf tartarlar ve çağırğuş (3) çağırur kim ādemīler ve perīler bu maḥşer 'arzasıdır. Eger bolur alur sizler kim çıkıp barmağay sizler⁷⁰⁴ barıngızlar ammā (4) bara almas sizler meger hüccet ve burhān bile ve sizlerge ne budur ve ne ol.
34. فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا Pes sizlerning Āferīdegārıngız-(5)ning kıaysığa kim iḥbār kıldı kim sizler 'āciz sizler dünyāda ve 'āciz kalgān āḥiretde tapılgay sizler her ekki sarāy da (6) andın özge yār

⁶⁹⁶ TS [238b/18-19] va'īdi biledür : YA [583b/7] va'īd yolu biledür

⁶⁹⁷ TS [238b/19] ol-kim : ol satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁶⁹⁸ TS [238b/20] ḥesābıngız : YA [583b/9] ḥesābıngızning

⁶⁹⁹ TS [238b/21] ins ve cin ve 'arab : YA [583b/10] cin ve 'arab

⁷⁰⁰ Tārik fī kum es-sekeleyn < Ben size yük iki (Kur'an ve ehl-i beyt) bırakacağım. (Arapça ibare)

⁷⁰¹ TS [238b/23] pes kıaysığa : pes satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁷⁰² TS [238b/23] cüz' : satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [583b/13] yok

⁷⁰³ YA [583b/15] أَنْ تَنْفُذُوا : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷⁰⁴ TS [239a/2-3] ve çağırğuş

[TS239a/3] çağırur kim ādemīler ve periler bu maḥşer 'arazesidir eger bolur alur sizler kim çıkıp barmağay sizler : YA [583b/20] yok

ve mededkār yoktur ve teveccüh yüzün anıᅡ dergāhı-ᅡa kēltürüᅡizler. تُكذِّبَانِ Anᅡar yiber sizler.

35. (7) مِّن نَّارٍ هَالِيْشِ زEBĀNE شَوَاطِئُ Hāliš zebāne her kimᅡe اَشِيْ ve müşrik bolᅡay sizlerdin. عَلَيْكُمْ Yiberilür otđın وَنُحَاسٌ ve ᅡara tütün ya'nī bir ᅡatla ot mālını yiberür ve yēne her ᅡatla tütün ve ayturlar.⁷⁰⁵ (8) Éritilgen ᅡavledür kim alarnıᅡ başlarıᅡa tüben ᅡoyadur. فَلَا تَنْصِرَانِ Pes nuşret ᅡıla almas sizler biri-(9)birinᅡizge ve tıya almas sizler 'azābnı biribirinᅡizdin.

36. فَابِيْ اَلْآءِ رَبِّكُمْ Pes öz Perverdgārinᅡıznıᅡ ni'met-(10)lerinin ᅡaysıᅡa kim ᅡorᅡuttı sizlerni şuvāz ve nuᅡās bile tā toᅡtaᅡay sizler fermānsızlıᅡđın ve anıᅡ (11) tapınmaᅡıᅡa iştıᅡal körsetᅡey sizler تُكذِّبَانِ⁷⁰⁶ tekzīb körsetür sizler.

37. وَرُدَّةٌ فَكَانَتْ pes bolᅡay فَكَانَتْ pes bolᅡay için (12) yarılᅡay kök ve feriştelere inmeᅡi için فَادَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ Ve pes çün (12) yarılᅡay kök ve feriştelere inmeᅡi için فَادَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ kızıl ya'nī gülinᅡi bile كَالدَّهَانِ [239a/13] kızıl edim déᅡ yazıt⁷⁰⁷ yaᅡı déᅡ kim her sā'at özge rengi bile körünᅡey.

38. فَابِيْ اَلْآءِ رَبِّكُمْ Pes ᅡaysıᅡa öz Āferidegārinᅡız-(14)nıᅡ ni'metleridin kim ᅡaber ᅡıldı sizlerge. Kök yarılmaᅡ ve anıᅡ televvünidin tā ol hevllerinᅡ ᅡatıᅡlıᅡđın anᅡa (15) sıᅡınmaᅡ ister sizler. تُكذِّبَانِ Tekzīb ᅡılır sizler.

39. فَیَوْمَئِذٍ Pes ol kün لَّا يُسْأَلُ sorulmasdır. عَنْ دَنْبِهِ Anıᅡ yazuᅡđın وَلَا جَانٌّ Ādemī ve ne biri ya'nī alardın suāl isti'lam ᅡılmaᅡaylar kim néler ᅡıldınᅡızlar? (17) Belkim suāl tuveyc bolᅡay kiminᅡe ᅡıldınᅡızlar yā yazuᅡluᅡlarını bilᅡü bile tanıᅡaylar suāl ᅡāceti bolmaᅡay yā ᅡıᅡmaᅡ (18) vaᅡtıda körlerdin alardın sormaᅡaylar. Olᅡa ᅡaᅡ Subᅡāne aytıpdur kim *leyse lehüm cem'in*⁷⁰⁸ mevᅡıfde ᅡesāb bolᅡusıdır (19) kim barᅡanı sorᅡusıdır.

40. فَابِيْ اَلْآءِ رَبِّكُمْ Pes ᅡaysıᅡa sizlerninᅡ Perverdgārinᅡıznıᅡ ni'metleridin kim ol (20) künninᅡ hevllerdin ᅡaber bérđi tā ĩmān ve teᅡavviᅡa şābit ve bérk bolᅡay sizler kim necāt sebebi humüldur. تُكذِّبَانِ (21) Tekzīb aytar sizler.

⁷⁰⁵ TS [239a/7dk] ve ᅡara tütün ya'nī bir ᅡatla ot mālını yiberür ve yene ᅡatla tütün ve ayturlar : YA [583b/25] ve ᅡara tütün ya'nī bir nevbet ot zebāne sēn yiberᅡey ve bir kert tütün ve ayturlar

⁷⁰⁶ YA [584a/1] تُكذِّبَانِ : Ayetin üstü kırmızı ile ᅡizilmemiştir.

⁷⁰⁷ TS [239a/13] yazıt : yazıd yazılmış ve t harfinin üstü ᅡizilmemiştir.

⁷⁰⁸ *leyse lehüm cem'* : < Ar. Kendilerinin meclisi yoktur.

41. **يُعرفُ المُجرِمونَ** Tanılurlar kâfirlerini **بِسِيمَاهُمْ** alarnıng ‘alâmeti bile kim yüz qaralığı ve közi (22) köklügidür **yâ ğam ve kıygu âsarı alarnıng beşereside. فَيُؤَخِّدُ** Pes tutulurlar **بِالنَّوَاصِي** manglaylar saçları (23) bile bir yolu **وَالْأَقْدَامِ** ve bir yolu kademler bile ya‘nî neveti alarnıng manglayınıng saçın tutarlar ve tartarlar ve tamuğka⁷⁰⁹ (24) ve neveti alarnıng ayakların tutarlar ve baş tüben tamuğka taşlar.
42. **فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا** Pes kıysığı öz (25) Yaratkıuçıngızınıng ni‘metleridin kim⁷¹⁰ haber bérdi sizlerge tutmak ve kâfirlerini tamuğka taşlamakdın **tâ küfrdin** (26) perhîz étgey sizler. **تُكذِّبانَ** Angar kıılır sizler ve tamuğka⁷¹¹ müşriklerini⁷¹² salgandın song melâyike alarğa (27) ayturlar.
43. **بِهَا الْمُجْرِمُونَ** Bu ol tamuğıdur kim baş tartmak yüzidin. **تُكذِّبُ** Tekzîb kıılır érdiler. **هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي** [239b/1] Anğa müşrikler inanmas érdiler.
44. **يَطُوفُونَ** Tavâf kıılurlar tamuğluğlar. **بَيْنَهَا** Tamuğ ara **حَمِيمٍ** asıg su ara (2) asıglığı ğâyetge⁷¹³ yétken ya‘nî her gâh kim otdın istigâse kılgaylar. Alarğa feryâd yétmeklik kılgaylar ve munıng-dég (3) su ara salgaylar kim alarnıng boğunları biribiridin üzülgey ve dâyim cahîm ve hamîm ara bolğaylar.
45. **فَبِأَيِّ آلاءِ** (4) **رَبِّكُمَا** Pes kıysığı öz Perverdğârınıngızınıng ni‘metleridin kim ağâh kııldı sizlerni tamuğluğlar ‘azâbı tâ küfr-(5)din perhîz aytıp ve ĩmânğa muttaşif bolup andın necât tapkıay sizler. **تُكذِّبانَ** Tekzîb körsetür sizler.
46. **وَمَنْ خَافَ (6) وَ** Ve kışi üçün kim kıırkıay **رَبِّهِ مَقَامَ رَبِّهِ** Téngri kıasıda turmaknı **رَبِّهِ** ékki uçmağdur ya‘nî kışıge kim (7) hesab mevkıfıdın kıırkıay ve yazuk terkin kılgay anğa ékki cennet bérürler. ‘Adn cennetin ve na‘im cennetin ve ayturlar biri ins (8) kıırkıasığa bolğay. Biri cin kıırkıasığa bolğay muvazzıhda kéltür ve bitür kim ékki bağ bergeyler. alarğa. Uçmağ pâreside (9) kim her biri alardın yüz yıllığı uzunlığı ve kénğligi bar bolğay ve her ékki bağ arasında yahşı sarâyalar ve kónğül tileğüci (10) hûrlar. Muhammed hükm Kıaddese Sirruhu

⁷⁰⁹ TS [239a/23] tamuğka : YA [584a/16] tamuğka

⁷¹⁰ YA [584a/17] kim : iki kere yazılmış, diğerrinin üstü çizilmiştir.

⁷¹¹ TS [239a/26] tamuğka : YA [584a/18] tamuğka

⁷¹² TS [239a/26] müşriklerini : YA [584a/19] ve müşriklerini

⁷¹³ TS [239b/2] ğâyetge : YA [583a/22] ğâyetge

ayıptur kim bir uçmağı ilāhī k̄orkunçı üçündür ve yéne biri menāhī terki üçündür yā biri h̄aṣṣa (11) k̄orkuçu üçündür ve yéne biri anıṅ ḥādimleri ve müte‘allıklar üçün.

47. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا Pes kıysığa sizler (12) Āferīdegārıṅıznıṅ bu ni‘metleridin kim uçmağlar bérür t̄a‘at edāsı ve yazuḳ qoymaḳ üçün تُكْذِبَانِ⁷¹⁴ ve tekzīb (13) kıılır sizler.

48. دَوَاتَا أَفْنَانٍ Ékki bustāndurlar şāḥlarınṅ égeleri ya‘nī anda köp yığaçlar bolğay her biri (14) müştemil mīvelerge.

49. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا Pes kıysığa öz Perverdgārıṅıznıṅ ni‘metleridin ve kim müştemil uçmağlar ve yığaçlar [239b/15] ve mīveleride⁷¹⁵ ‘iṭā kıılır تُكْذِبَانِ anğar aytar sizler.

50. فِيهِمَا Bu ékki bağda عَيْنَانِ ékki bulaḳ⁷¹⁶ تُجْرِيَانِ (16) barurlar her yérge kim uçmağlıḡ tilegey menzilleriniṅ békliği yā anıṅ uşaklarıda biri tesnim ve biri sebil (17) Me‘ālim‘de kéltürüptür kim birisi süzüḳ⁷¹⁷ sudın ve yéne biri çüçük şerābdın.

51. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا Pes kıysığa (18) öz Yaratḳuṅıṅıznıṅ ni‘metleridin kim munıṅ-dég bulaḳlar sizlerniṅ raḥmet ve lezzetiṅiz üçün aḳızur تُكْذِبَانِ [239b/19] Tanar sizler.

52. فِيهِمَا⁷¹⁸ Bu ékki cennetde مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ her mīvedin زَوْجَانِ ékki türlüḡ biri ma‘rūf kim gürgen (20) bolğaylar dünyāda ve yene biri ġarīb kim kişi körmegen ve éşitmegen bolğay.

53. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا Pes kıysığa sizler (21) Perverdgārıṅıznıṅ⁷¹⁹ ni‘metleridin kim mīveler ve fākiheler şınfların bendege bérür. تُكْذِبَانِ Tanar sizler.

54. مُنْكَرِينَ (22) K̄orkuçılar bu cennetde tekiye kıılğuçılar bolğay. عَلَى فُرْشٍ بَطَائِنُهَا Ferşleriğa kim anıṅ āstarları مِنْ إِسْتَبْرَقٍ⁷²⁰ (23) muḥkem dibādın bolğay bir büzürgidin⁷²¹ sordılar. Anıṅ

⁷¹⁴ YA [584b/6] تُكْذِبَانِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷¹⁵ mīveleride: mīveleridege yazılmıştır. Yanlış yazım.

⁷¹⁶ TS {239b/15} bulaḳ : YA [584b/9] bulaḡ

⁷¹⁷ TS [239b/18] süzüḡ : YA [584b/11] şāfi

⁷¹⁸ YA [584b/13] فِيهِمَا : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷¹⁹ TS [239b/21] perverdgārıṅıznıṅ : -nıṅ satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [584b/15] perverdgārıṅız

⁷²⁰ YA [584b/17] مِنْ إِسْتَبْرَقٍ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷²¹ TS [239b/23] bir büzürgidin : YA [584b/18] büzürgidin

biṭānī dībādūr⁷²² anıṅ taşları yendin bolğay cevāb bérdi kim nūrdın (24) ve yéne birev ve ayıptur kim anıṅ taşları dāhıldır bu āyet kim *felā ta'lemu nefsun mā uhfiye lehum*⁷²³ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ ve bu ékki uçmaḡ yığaç-(25)larınıṅ mīvesi دَان yavuḡdur. Turğuçı ve olturğan ve batqanınıṅ éligi algaytar ve ayıpturlar kim kişi kim (26) tekyesi bar ve mīve ārzū kılurāḡ yığaçnıṅ bu taḡ baş tüben kılur ol mīve kim tiler anıṅ aḡrıḡa kirer.

55. Pes ḡaysıḡa sizlernıṅ Āferīdegārınḡız ni'metleridin kim sizlerge pādşāh ne tahtlar fūrūşlar⁷²⁴ olturğuzḡay laṭif [240a/1] ve lezīz mīveler bérgey. تُكْذِبَانِ⁷²⁵ Anḡar aytarlar.

56. bu ékki cennetnıṅ kūşkleri ve menzilleridin (2) قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ kışka közlüg-lerdür⁷²⁶ ya'nī ḡūrlar kim köz süzgen bolğaylar barmaḡdın érleridin özgege (3) لَمْ يَطْمِئْنُوْا sürgen bolmaḡaylarḡa اِنْسُ ādemīler قَبْلَهُمْ alarnıṅ öz devācıdın burun cennetde وَلَا جَانٌّ ve ne cinnīler ya'nī (4) ḡūrlar kim⁷²⁷ ins üçün muḡarrerdürler. Ādemīnıṅ éligi alarnıṅ éteḡige yétmegen bolğay ve alar kim cin üçün muḡarrer boluptur-(5)lar cinnī daḡı alarda taşarruf kılmaḡan bolğay.

57. Pes ḡaysıḡa sizler Yaratḡuçıṅıznıṅ ni'metleridin kim (6) ḡūrlar bu letāfet bile bendelerge erzānı tutuptur تُكْذِبَانِ tekzīb kılur sizler ve inanmas sizler.

58. Güyā alar (7) letāfet ve pākizeliḡda⁷²⁸ الْيَاقُوتُ yaḡut déḡdürler وَالْمَرْجَانُ ve yaḡşı mervārīd déḡ.

59. Pes ḡaysıḡa öz Āferīdegārınḡıznıṅ ni'metleridin تُكْذِبَانِ tekzīb körsetürsizler ve inkār aytar sizler.

⁷²² dīā

⁷²³ *felā ta'lemu nefsun mā uhfiye lehum* < Onlar için ne sakladığını hiçkimse bilemez. (Secde Suresi 17. ayet)

⁷²⁴ TS [239b/27] fūrūşlar : YA [584b/23] fūrūş

⁷²⁵ TS [240a/1] تُكْذِبَانِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷²⁶ TS [240a/1] közlüglerdür : YA [584b/25] közlügdürler

⁷²⁷ TS [240a/3] ya'nī ḡūrlar : YA [584b/27] yok

⁷²⁸ TS [240a/7] pākizeliḡde : YA [585a/1] <pā>kizeliḡde

60. إِلَّا الْإِحْسَانُ Meger yahşılıq kılmağning cezāsı ‘amelde bolğay. جزاء الإحسان (9) هَلْ Meger yahşılığ kılmaq şevābda yā her kim-(10)ning cezāsı kim aytkay *lā ilāhe illallah*⁷²⁹ ve ‘amel kılğay Muḥammed Resūlallah emrleri bile yoqtur meger uçmağ ve āyetning ḥāşılı oldur⁷³⁰ kim (11) yahşılığning cezā yahşılığdur. Pes cezā bergeyler tā‘atlarğa dereceler ve mükāfāt kılğay şükрге artuqluğ bile (12) ve taqavviğa ferih bile ve tevbeğa qabūl bile ve du‘āğa icābet bile ve suālğa ‘itā bile ve istiğfārğa mağfiret bile ve dünyā qorquñğa (13) āḥiret emni bile ve ḥizmetқа ni‘met bile. Baḥr’ül-Ḥaqāyıkda aytıptur⁷³¹ kim yoqtur fenāfillah cezāsı meger beqābillah.
61. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا (14) Pes qaysığa sizler Āferīdegārıñız ni‘metleridin kim iḥsān tevfiқан bérđi ve anıñ cezāsın muqarrer kıldı. تُكذِّبَانِ (15) Tekzīb kılur sizler ve anğar aytar sizler.
62. وَمِنْ دُونِهِمَا Ve mundın özge ékki bustān kim yād ayıldı. Alardın tubān-(16)rak özge ékki büstāndur. Aytıpdurlar evvelğı ékki bustān altundındur burunğılar üçün ve bu ékki (17) bustān kümişdindür aşḥāb yemīn üçün.
63. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا Pes qaysığa öz Āferīdegārıñızning ni‘met (18) leridin kim bu uçmağlar bendelerning atağlığ kılur. تُكذِّبَانِ Tanar sizler.
64. مُذْهَبَانِ Ékki yaşıl uçmağ yaşıl-(19)lıgıñing köplügidin qarağa urğuçı.
65. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا Pes qaysığa öz Perverdgārıñızning ni‘metleridin (20) kim munıñ-dég kök bustānlar bérür ve yaşılığ közining yaruqluğının mücibidür. تُكذِّبَانِ Anğar aytar sizler.
66. (22) فِيهِمَا Bu ékki uçmağda عَيْنَانِ ékki bulaq bolğay نَصَائِحَاتِنِ kaynağuçı su bile ya‘nī her neçe andın köter sizler yene (22) çıkar.
67. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا Pes qaysığa sizlerning Yaratquçıñızning ni‘metleridin kim munıñ-dég köp (23) suluğ ékki bulaq sizlerge bérür. تُكذِّبَانِ Tekzīb kılur sizler.

⁷²⁹ *lā ilāhe illallah*: Bil ki! Allah'tan başka ibadete layık hiçbir ilah yoktur! (Arapça dua)

⁷³⁰ TS [240a/10] oldur kim : ol satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁷³¹ TS [240a/13] aytıptur : YA [585a/8] aytıpdur

68. **فِيهِمَا فَكِهَةٌ** Bu ékki uçmağda köp mīve bolğay. (24) **وَنَخْلٌ** Hurmāsān **وَرُمَّانٌ** ve anār yığaçları ħurmā ve anār taħşīs mīvelerdin tafzīl için anıñ üçündür kim ħurmā (25) fākihedür ve ġazā ve anar mīvedür ve devā.⁷³²
69. **فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا** Pes kıysığa sizler Perverdgāriñizniñ ni‘metleridin kim munıñ-dég (26) mīveler bendelere öz anı tutar. **تُكَذِّبَانِ** Angar aytar sizler.
70. **فِيَوْمٍ** Bustān uçmağda **حِسَانٌ** tanlanğan (27) ħatunlar bolğaylar. Yaħşı yüzlüğler ya‘nī alarıñ ħüsni ħalkı ħalk ħüsni bile ārāste bolğay.
71. **فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا** [240b/1] Pes kıysığa öz Āferīdegāriñizniñ ni‘metleridin kim sizlerge ħūrlar bérür her biri yéne biridin yaħşıraq. **تُكَذِّبَانِ**⁷³³ Tekzīb (2) körsetür sizler.
72. **حُورٍ مَّقْصُورَاتٍ** Yaşurulğan ħūrları⁷³⁴ **فِي الْحَيَامِ** ħaymelerdin⁷³⁵ mücevvef derdindür ve aytıpturlar (3) murād évlerdür ve ba‘zı taħşış kılıptur ħacelāt bile ve ħacelāt évi bolğay ġüyā ‘arūs için.
73. **فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا** (4) Pes kıysığa öz Perverdgāriñizniñ ni‘metlerini kim munıñ-dég tıyye⁷³⁶ zevcler uçmağlığlarğa bérür. **تُكَذِّبَانِ**⁷³⁷ Münkir bolur (5) sizler.
74. **لَمْ يَطْمِئُنَّ** Sormaydur alarğa **إِنْسٌ** hiç ādemī **فَبَلَّهُمْ** alarıñ érlerdin⁷³⁸ burun kim alarğa atalıpdurlar (6) **وَلَا جَانٌ** ve ne cinniler dağı élig alarğa yétgürüpdürler belkim barça kızdurlar.
75. **فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا** Pes kıysığa öz éğengiz (7) niñ ni‘metleridin kim biker zevcler ĩmān ehliğa atar. **تُكَذِّبَانِ** Angar aytar sizler.

⁷³² TS [240a/25] ve devā : YA [585a/22] yok

⁷³³ YA [585a/27] **تُكَذِّبَانِ** : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷³⁴ TS [240b/2] ħūrları : YA [585a/27] ħūrlar

⁷³⁵ TS [240b/2] ħaymelerdin : YA [585a/27] ħaymelerde kim

⁷³⁶ TS [541b/9] tıyye : YA [585b/1] tayyibe

⁷³⁷ YA [585b/1] **تُكَذِّبَانِ** : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷³⁸ TS [240b/5] érlerdin : YA [585b/2] érlerdin

76. عَلَى رُفْرَفٍ خُضِرٍ Feriştelerğa yâ yaşıl töşeklerğa مَنَّكَيْنِ Aşhâb yemîn tekye urğuçılar [240b/8] bolğaylar. وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ve kıymetlik bisâtlar gâyet yahşılıqda.

77. (9) فَبِأَيِّ آيَةٍ رَبُّكُمَا Pes kıaysığa sizler Perverdgârıngızniñ ni‘metleride bu kerâmetler kim yaratıldı. تَكْذِبَانَ⁷³⁹ Tekzîb kıılır sizler uluğdur séniñ Perverdgârıngniñ⁷⁴⁰ atı ol ismniñ itlâkıniñ haşbetidin anğa pes bilse (10) bolur kim zât uluğığa ne mertebe bolğusıdur ve mundındur kim hîç kişi zât ‘azamethıgıdın nişân bérmeıdür ve (11) almas.

78. تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ⁷⁴¹ Reşf tercemeside bu ismniñ ma‘nâsını bu vech bile edâ kıılıptur kim Hudâvendi⁷⁴² (12) kim şıfâtın olça anıñ işbâtın kemâl mestleridür. Mişâl zâtığa şâbitdür olça anıñ selbi ‘izzet ve kibriyâ muktezısidür. (13) Anıñ muqaddes cenâbı andın münezzehe ve mu‘arrâdur ve muhaqqâk köprekleri anğadurlar kim celâl işâret kıahriyyet şıfâtıkadur (14) ve ekrem ‘ibâret lañfe ve şaflardın pes Zü‘l-celâl vâlâ kirâm âti câmi‘ bolğay ilâhi şıfâtıniñ barçasığa ve mundın-(15)dur kim anı İsm-i A‘zam aytıpturlar ve tavvâ yâ zü‘l-celâl ve‘l-ikrâm⁷⁴³ kirâm haberi bu kıulniñ müeyyididür.

SÛRETÜ'L-VÂKİA‘

(16) *Bismi'llâhi'rrahmâni'rrahîm*

1. إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ Yâd kııl çün vâkıa‘ bolğay ya‘nî hâdiş bolğay kıyâmet.
2. لَيْسَ لَوْ قَعَّتْهَا (17) Yoktur anıñ vâkı bolmağı⁷⁴⁴ ve kelmekte كاذِبَةٌ yalğanı yâ anıñ vuķu‘ı üçün hîç yalğanı mevcûd emestür. Belkim her kim andın (18) haber bérür şadıkdur ol kün.
3. تَابِعُ خَافِضَةٌ Tüben êtküçidür⁷⁴⁵ kıavmini aşakraqniñ aşakraqıda ‘adl yüzdin (19) رَافِعَةٌ kötergüçü güruhıniñ ‘alâ ‘aliyîn⁷⁴⁶ béglerniñ békrâkige fazl üçün yâd şamanlar⁷⁴⁷ ve şikâk⁷⁴⁸ ve

⁷³⁹ TS [240b/9dk] تَكْذِبَانَ

⁷⁴⁰ TS [240b/9dk] ni‘metleride bu kerâmetler kim yaratıldı tekzîb kıılır sizler uluğdur séniñ Perverdgârıngniñ

⁷⁴¹ TS [240b/11dk] تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي

⁷⁴² TS [240b/12dk] reşf tercemeside bu ismniñ ma‘nâsını bu vech bile edâ kıılıptur kim Hudâvendi

⁷⁴³ yâ zü‘l-celâl ve‘l-ikrâm < İkrâm ve büyüklük sahibi. (Rahman Suresi 78. ayet)

⁷⁴⁴ TS [240b/17] vâkı bolmağı : YA yok

⁷⁴⁵ TS [240b/18] êtküçidür : YA [585b/19] iltküçidür

⁷⁴⁶ ‘alâ ‘aliyîn < bunların üzerinde (Arapça ibare)

⁷⁴⁷ YA [585b/21] şamanlar : -lar satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁷⁴⁸ TS [240b/20] ve şikâk : satırın üst kısmına eklenmiştir.

nifāk ehlining (20) hafızıdır. Evliyā rāfī 'ihlāş dufāk erbābıdın yatuban tutar alarnı kim dünyāda özini bék tutar érdiler ve köterür (21) cemī'ni kim bu 'ālemde firūtanılığ⁷⁴⁹ kıldılar.

4. إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ Yād kıl kim çün tepretilse⁷⁵⁰ yér رَجًّا tepretilmegi ol vech (22) bile kim her binā kim andadur bozulğay.
5. وَبُسَّتِ الْجِبَالُ Ve sürülgey tağlar بَسًّا⁷⁵¹ sürülmek⁷⁵² yā singay ve pāre pāre (23) bolğay.
6. فَكَانَتْ Pes bolğay gubārī kim körülür kıyaş şu 'ā'ī bile ve kıatı kim derecedin tüşer مُنْبَتًّا (24) tozulğay ve yayılğay.⁷⁵³
7. وَكُنْتُمْ Ve bolğay sizler⁷⁵⁵ ay mükellefler ol vaqtda أَرْوَاجًا ثَلَاثَةً üç şıf (25) ya 'nī üç gürühī bolğay sizler üç mertebede.
8. مَا أَصْحَابُ الْمُؤْمِنَةِ أَشْهَابُ الْعِلْمِ Pes onğ élig aşhābı الْمُؤْمِنَةِ (26) né devrler onğ kıol aşhābı tağattim kıılır alarnı andağ kim aytur sēn filān kıavm uluğ lardurlar⁷⁵⁶ ve né uluğ luğlar ve ayturlar? Bu istifhāmda (27) ta'accüb ma'nāsı dağı bardur ve aşhāb yemīn alardurlar kim zürriyete iħrācınıñ⁷⁵⁷ vaqıtı⁷⁵⁸ ādem şulbīdin alarnıñ onğ yanıda [241a/1] érdiler⁷⁵⁹ yā 'ameller nāme sēn ol künde alarnıñ onğ éligige bergeyler yā uçmağğa bargaylar ve ol⁷⁶⁰ 'arşınıñ onğ yanıdır⁷⁶¹ (2) ve aytıpdurlar meymūne yemīn ve bereket ma'nāsı bile dür ya'nī alar meymūn ve mübārek kıademdürler.

⁷⁴⁹ TS [240b/20] firūtanılığ : YA [585b/23] firūtanılığ

⁷⁵⁰ TS [240b/20] tepretilse : YA [585b/23] tepretülse

⁷⁵¹ YA [585b/25] بَسًّا : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷⁵² TS [240b/21] sürülmek : YA [585b/25] sürülmegi

⁷⁵³ TS [541b/23]] tozulğay ve yayılğay : YA [585b/26] tozulğan ve yayılğan

⁷⁵⁴ YA [585b/26] وَكُنْتُمْ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷⁵⁵ TS [240b/23] bolğay sizler : YA [585b/27] bolğay siz sizler

⁷⁵⁶ TS [240b/26] uluğlardurlar : uluğluğlardurlar yazılımış -luğ ekinin üstü çizilmiştir.

⁷⁵⁷ YA [585a/1] iħrācınıñ : -nıñ satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁷⁵⁸ TA [240b/26] vaqıtı : YA [586a/2] vaqtda

⁷⁵⁹ TS [241a/1] érdile<r> : YA [586a/2] érdiler

⁷⁶⁰ TS [241a/1dk] ol

⁷⁶¹ TS [241a/1] yanıdır : yanıdadur yazılımış ve yanıdır olarak düzeltilmiştir. : YA [586a/3] yanıdadur

9. وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ Ve sol (3) élig aşhābı الْمَشْأَمَةِ مَا نَدُّرُور sol élig yaraları⁷⁶² ve alar zürriyet ihrācı⁷⁶³ vaktida Ādem-niᅇ sol (4) yanıda érdiler yā ‘amel nāmelerin alarñiᅇ sol éligige bérürler. Yā alarnı⁷⁶⁴ yā tamuᅇka iltürler ve tamuᅇ ‘arşñiᅇ (5) sol yanıdadur ve aytıpturlar meşemmeni teşāmdın tutupturlar ve alar şūm ve mübāreksiz yuᅇturdular.⁷⁶⁵
10. وَالسَّابِقُونَ (6) Ve ilgerilik tutᅇanlar barᅇa kavmlarᅇa yā ilgeri yürüᅇüçiler cennetke السَّابِقُونَ ilgerilik tutᅇan-(7)lardururlar ĩmāᅇga Fir‘avn mü’mini déᅇ ve Buᅇār ve Şıddıᅇ ve Murtaᅇā -raᅇıyallāhu ‘anh-um ve yā alar kim ékki ᅇible bile namāz (8) oᅇupdurlar. Peyᅇamber -şallallāhu ‘aleyhi-ve’-sellem- bile yā ᅇurān ehli yā ilgeri yürüᅇüçiler⁷⁶⁶ cihād şafıᅇa yā ilgeri tutᅇuᅇı (9) olᅇı tekbırᅇa.
11. أُولَئِكَ الْمَقَرَّبُونَ Ol gerüdürler yavuᅇ étılgenler raᅇmet ve kerāmetᅇa.⁷⁶⁷
12. فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ (10) Bustānda müştemil türlüᅇ ni‘metlerᅇa.
13. ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ Gürūhı köprek burunᅇıların ya‘nı ötken enbiyā ümmetleri.
14. (11) وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ Songᅇılardın ya‘nı Muᅇammed -şallallāhu ‘aleyhi-ve’-s-sellem- ümmeti sözñiᅇ maᅇmūnı oldur kim burunᅇı-(12)lar ötken ümmetler ve bu ümmetñiᅇ sābıᅇların köptürler Tibyān‘da⁷⁶⁸ kéltürüptür kim murād cemā‘atidürler kim enbiyānı (13) mu‘āyene kördiler ve alarñiᅇ ᅇizmetiᅇa yétip alarᅇa ĩmān kéltürdiler. Ne alarñiᅇ ümmetleriñiᅇ tamāmı anıᅇ (14) üçün kim biziᅇ peyᅇamber -şallallāhu ‘aleyhi-ve’-s-sellem- müᅇāba‘atınıᅇ ümmeti barᅇa ümmetlerdin köprek bolᅇusıdurlar ve andaᅇ kim (15) ata ekşer *enā ekserünnāse tab‘a yevme‘l kıyāme*⁷⁶⁹ Andın ᅇaber bérür kim Hureyre -raᅇıyallāhu ‘anh- ᅇadīşide mezkürdur kim uᅇmaᅇ ehli yüzünᅇizni (16) şaf bolᅇaylar séksen

⁷⁶² YA [586a/5] yaraların : yara sözcüᅇü satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁷⁶³ TS [241a/3] ihrācı : ihrācıda yazılmış ve -da ekinin üstü çizilmiştir.

⁷⁶⁴ TS [241a/4] yā alarnı : YA [586a/7] yok

⁷⁶⁵ TS [241a/5] yuᅇturdular : -r- harfi satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁷⁶⁶ TS [241a/8] yürüᅇüçiler : yürü- sözcüᅇüne vav harfi satırın alt kısmına eklenmiştir.

⁷⁶⁷ TS [241a/9] kerāmetᅇa : YA [586a/12] kerāmetᅇa

⁷⁶⁸ YA [586a/15] Tibyān‘da : Tibyān sözcüᅇünün üstü kırmızı ile çizilmiştir.

⁷⁶⁹ *enā ekserünnāse tab‘a yevme‘l kıyāme*: Ben kıyamet günü tebaası (takipçisi) en fazla olan insanım. (Sahih Muslim; Kitabu‘l İman)

bu ümmetdin ve kırk özge ümmetlerdin ilgerilig tutquçılar evvelin āhirin-(17)din cennetde bolğaylar.

15. عَلَى سُرُرٍ Tahtlarğa مؤثونة toğulğan altun bile ve müşk-der ve yaqut ve zümrüd (18) bile.
16. مُتَكَبِّرِينَ Tekye ozguçılar عَلَيْهَا anğa ol tahtlarğa⁷⁷⁰ birbirining dīdārı (19) bile⁷⁷¹ müstenis ve mürür bolğaylar.
17. مُخَلَّدُونَ Aylanurlar alarğa hizmet için وَلَدَانٌ yaş oğullar (20) cāvīd qalğanlar yaş oğulluq heyhātı bile kim kiçiklerning hidmeti⁷⁷² zībāraqdur. Uluqraq⁷⁷³ hizmetidin (21) ve ayturlar ārasteler altun esirgalar bile ve bu küdeklerni Hudāy yaratқан bolğay uçmaqlıqlar hizmetni için (22) ve Selmān -rađıyallāhu ‘anh-dın menkūldür kim alar müşriklerning kiçik oğlanlarıdır kim ādem ehlining⁷⁷⁴ hizmetige (23) atalıpturlar ve alarğa tavāf qılurlar.
18. وَكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ ve أَبَارِيقَ Küzeler bile (24) ve cāmlar şerābıdın kim revāndur cennetde pāpāk qağır şāki zülāl suy dēg.
19. لَا يُصَدَّعُونَ Pes aqrıqı tartmaslar (25) عَنْهَا ol şerābdın ya‘nī ol qağırğa hammār bolmağay وَلَا يُنْزَفُونَ ve ne ‘aqlsız ve hūssız bolğaylar andın
20. وَمَا يَنْخَبِئُونَ olçadın ihtiyār qılurlar ve seyyālarlar.
21. وَلَحْمِ طَيْرٍ Ve kuşlar ayttı (27) bile kim aytlarning laṭīfrağıdur وَمَا يَسْتَنْهَوْنَ olçadın ārzū qılğaylar ya‘nī vechi bile kim tilegeyler qaynatқан [241b/1] yā biryān étilgen

⁷⁷⁰ TS [241a/18dk] anğa ol tahtlarğa : YA [586a/22-23] ol tahtlarğa

⁷⁷¹ [TS241a/18-19] birbirining dīdārı bile : YA [586a/23] birbirining ötrüsü ya‘nī yüz yüzge tā birbirining dīdārığa

⁷⁷² TS [241a/20] hidmet : YA [586a/24] hizmet

⁷⁷³ TS [241a/20] uluqraq : YA [586a/26] uluqraq

⁷⁷⁴ TS [241a/22] ādem ehlining : YA [586a/28] uçmaqlıqlar ehlining

22. وَحُورٌ ve ilgerilig tutkaylarğa⁷⁷⁵ uçmağda tavāf körsetür hizmet üçün aq yüzlük hatunlar (2) عَيْنٌ⁷⁷⁶ kéng közlügler şafā ve leṭāfetde.
23. كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ⁷⁷⁷ İnçü⁷⁷⁸ dég şadefde yaşurulğan kim ğubār anġa öltürmegen (3) bolġay ve aġyār élgi anġa yétken.
24. جزاء Pādāş bérür biz alarğa pādāş bérmeġ.⁷⁷⁹ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ Olçanınġ sebebi (4) bile barırdılar kim ‘amel kıılır érdiler dünyāda.
25. لَعْنًا ma ‘nāsız sözler yapang (5) ve feryādı yayalğan ant لَا يَسْمَعُونَ İşitmesler فِيهَا uçmağda⁷⁸⁰ وَلَا تَأْتِيهَا ve ne sözi kim anıġ aytmaġı yazuġ mucibi bolġay fuḡş ve sökiñç déġ.
26. إِلَّا قِيَلًا (6) Likin eşitürler sözi kim ol kıaysı-dur سَلَامًا سَلَامًا bu lafzınġ tekrarı delıldür. Anġa kim uçmağ ehli biribirige (7) pūste selām ayturlar.
27. وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ Ve onġ éligin aşhābı مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ nédürler onġ élig⁷⁸¹ aşhābı ya ‘nī né⁷⁸² (8) büzürg ve mükrimdürler ve alar bolġaylar.
28. فِي سِدْرٍ Kenār yıġaçınınġ üstige مَخْضُودٍ tikensiz dünyā sidrining (9) ħilāfı bile kim kéltürüptür kim müselmānlar nazār öçka salurlar ve ol ve adıdur tāifdin müştemil sidr yıġaçığa ayttilar kim (10) né bolġay édi eger bizge munıġ-déġ bolsa édi bu āyet kéldi kim uçmağ ehliġa sidr bolġay tikensiz.
29. وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ (11) Ve muz yıġaçı bolġay anıġ mīveleri tizilgen ya ‘nī yıġaçınınġ aşāġıdın békigeçe barça mīve bolġay.

⁷⁷⁵ TS [241b/1] tutkaylarğa : tutkanlarğa yazılımış ve tutkanlarğa olarak düzeltilmiştir.

⁷⁷⁶ YA [586b/6] عَيْنٌ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷⁷⁷ TS [241b/2dk] الْمَكْنُونِ

⁷⁷⁸ TS [241b/2] inçü : YA [586b/7] yinçü

⁷⁷⁹ TS [241b/3] bérmeġ : YA [586b/9] bermegi

⁷⁸⁰ TS [241b/4] uçmağda : ya [586b/10] uçmağda

⁷⁸¹ TS [241b/7] élig : éligin yazılımış üstü çizilmiştir. Satırın üst kısmına élig sözcüġü eklenmiştir. YA [586b/14] éligin

⁷⁸² TS [247b/7] né : YA [586b/14] yok

30. وَظِلٌّ مَّذُودٍ (12) Ve tartılğan kölege ya'nī tutuş kim hergiz kitmegey ve murād kölegedin rāhatdur.

31. وَمَاءٌ مَّسْكُوبٍ Ve tökülgen su (13) ya'nī 'adn cennetidin tüben tökülür özge bustānlarğa

32. وَفَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ Ve köp⁷⁸³ mīveler.⁷⁸⁴

33. لَا مَقْطُوعَةٍ Ne üzülgen ya'nī (14) hīç zamānı üzülmegey dünyā mīvelerining hilāfı bile kim faşlıda bolğay ve özge faşlıda bolmağay ve ne tatılğan (15) ya'nī yégüçidin hīç témağaylar.⁷⁸⁵ Ne dünyā mīvesi déğ kim bahāsız éligge kirmes.

34. وَفُرُشٍ Ve töşekülügler⁷⁸⁶ مَرْفُوعَةٍ (16) köterilgen kıymet bile yā bék kaderlig ve ba'zınınğ kavli bile ferş kināyedür hatunlardın ve merfu'ı ya'nī bék tahtda (17) oturupkan.

35. إِنَّا Durustluk bile kim biz أَنشَأْنَاهُنَّ yarattuk biz ibtidā' sebebsiz dünyā hatunlarınınğ (18) toğmağını إِنشَاءً yaratmağı ya'nī qarılığdın song yaratur biz alarnı özge yaratmağı murād oldur kim qarı hatunlarnı (19) cevān kıılır biz bir yaşda.

36. فَجَعَلْنَاهُنَّ Pes kıılır biz alarnı düşize kıızlar ya'nī her gāh kim cüftleri alarnınğ (20) qaşlarığa kélgeyler alarnı kıız tapqaylar.

37. ÖZ érlerining dostları ve 'aşıkları bolğaylar (21) ve nāz bile yā çüçüksüz أُتْرَابًا bir yaşlığ barçası otuz üç yaşlığ ve érler dağı uşbu yaşda bolğaylar. Tibyān ve kéltürüptür (22) kim yaş kıızını kim uçmağğa kéltürgeyler bu yaşğa tégürgeyler ve érge bergeyler ve qarı hātūnlarnı dağı kaytar-(23)ğaylar bu yaşğa eger évsiz bolğay dünyāda ba'zığa uçmağ ehlidin bergeyler ve eger éri bolğan bolğay. Ammā anınğ (24) éri uçmağ ehlidin bolmağay Fir'avn hatunı déğ anı uçmağlığlarınğ birevge bergeyler ve eger⁷⁸⁷ anınğ éri uçmağ-(25)lığ

⁷⁸³ TS [247b/13] ve köp : YA [586b/21] köp

⁷⁸⁴ YA [586b/21] mīveler : -ler satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁷⁸⁵ TS [241b/15] hīç témağaylar : YA [586b/23] hīç nev' bile témağaylar

⁷⁸⁶ TS [241b/15] töşekülügler : töşelgeyler yazılmış ve -lgey kısmının üstü çizilmiştir. YA [586b/24] töşelgenler

⁷⁸⁷ TS [241b/24] eger : satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA yok

bolğay ége bérgy eger anıñ éri bérđi artuğ bolğay barçaları uçmağ bolğaylar.⁷⁸⁸ Songğı⁷⁸⁹ érge ve atağaylar ve bu ħātūnlarnı yaratur biz kılur biz.

38. لأَصْحَابِ الْيَمِينِ Onğ élig aşhābı (26) üçün ve gūyā sorğuçı sorar kim kimlerdürler aşhāb yemān ayturlar kim alar.

39. ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأُولَىٰ Gürühīdürler burunğı-(27)lardın⁷⁹⁰

40. وَثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ Ve gürühīdürler songğılardın Esbāb-ı Nüzūl'de⁷⁹¹ kélipdür kim çün ve қalil mén alā ħazīn [242a/1] aytı aytıp kélđi Fārūğ -rađıyallāhu 'anh- yığladı ve aytı yā beni Allah biz sanğa ĩmān kéltürüp biz ve taşdıq kılđuğ ve biz-(2)din necāt tapmağay meger azı bu āyet kélđi kim *şülletün mine'l-āhirīn*⁷⁹² Ĥazret Resūl -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- āyet né anğa oқudı (3) ve 'Ömer -rađıyallāhu 'anh-a aytı kim *rezīnā 'an Rabbīnā*⁷⁹³ ve peygamber şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- aytı: “Ādemdin mañğaça bir gürūhdurlar méndin қametқа⁷⁹⁴ (4) bir şülle ve ħadīşde kélipdür kim ercūvān tekevvinü inşaf ehli el-cennete ve 'an қarīb otı kim uçmağ ehli yüz yigirmi şaf bolğaylar (5) ve séksen andın méning ümmetim bolğusıdurlar ve mundın ma'lūm bolur kim ol Ĥazret mütāba'atlıg ümmetidin tamuğda cāvīd (6) қalmağusıdır.”

41. وَأَصْحَابِ الشَّمَالِ Ve sol élig aşhābı الشَّمَالِ مَا نÉDÜRLER sol élig aşhābı ya'nī ħavār (7) ve miқdārsızdurlar ol күnde bolğaylar.

42. فِي سَمُومٍ Köydürgüçi otda yā asıg yelde⁷⁹⁵ kim anıñ asıgı alarnıñ beden-(8)leri⁷⁹⁶ mesāmıda kirgeyler وَحَمِيمٍ ve esr ve asıg su ħarāretde şaĥib-i Tibyān⁷⁹⁷ kéltürüptür kim çün humūmning asıgı alarnıñ (9) bedenlerige ötkey ve yağırlarığa eşer kılsa penāh istegeyler

⁷⁸⁸ TS [241b/25dk] ége bérgy eger anıñ érđi bérđi artuğ bolğay barçaları uçmağ bolğaylar : YA yok

⁷⁸⁹ TS [241b/25] songğı : YA [587a/6] songı

⁷⁹⁰ TS [241b/26-27] burunğılardın : -dın ayrılma durum eki derkenara yazılmıştır.

⁷⁹¹ YA [587a/9] Esbāb : üstü kırmızıyla çizilmıştır.

⁷⁹² *şülletün mine'l-āhirīn* < Bir bölümü de sonrakilerdendir. (Vākıa Suresi 40. ayet)

⁷⁹³ *rezīnā 'an Rabbīnā* < Rabbimizden razı olduk. (Arapça cümle)

⁷⁹⁴ TS [242a/3] қametқа : YA [587a/12-13] қametğa

⁷⁹⁵ TS [242a/7] yelde : YA [587a/17] yelide

⁷⁹⁶ TS [242a/7-8] bedenleri : YA [587a/17] yok

⁷⁹⁷ YA [587a/18] şaĥib-i Tibyān : şa- hecesinin üstü kırmızıyla çizilmıştır.

hamīm bile andaq kim asıg urganlar dünyāda su tilerler hamīm-(10)de kim tüşerler anıng asıgıdın köprek izā taparlar pes penāh iltürler kölegesige ve ol kölegedin haber bérür kim

43. (11) وَظِلٌّ⁷⁹⁸ ve kölege مِّنْ يَّحْمُومٍ kara asıg tutundım ve ayturlar yahmūm tağıdur otda kim tamuğluklar anıng kölegesige (12) penāh iltürler.

44. لَا بَارِدٍ Savıx émesdür özgeler kölegeler⁷⁹⁹ دَغْ وَلَا كَرِيمٍ ve ne asıg tégürgüçi ve rāhat Bağışlağıçı (13) ve bu ‘azāblar alarğa né cihet biledür.

45. إِنَّهُمْ كَانُوا Durustluk bile kim alar barırdılar ذَلِكَ قَبْلَ ذَلِكَ mundın burun (14) dünyāda مُتْرَفِينَ nāz ve ni‘met bile öskenler ve alarıng tena‘umı haram kılganlar ve şehvet itbā‘ı bile érdi.

46. وَ كَانُوا يُصِرُّونَ (15) Ve barırdılar kim ısrār körsetür érdiler uluq yazuqı⁸⁰⁰ kim şirkdür ya‘nī (16) anda tohtar érdiler yā yalğan ant ebcār érdiler kim anğa⁸⁰¹ haşır bolmağısıdır.

47. وَكَانُوا يَتُولُونَ Ve barırdılar (17) kim aytur érdiler. أَيَّاءَ مَتْنًا Āyā vaqtı kim ölgey biz وَكُنَّا تُرَابًا ve bolğay biz tofrağ ve étsiz (18) ve térisiz süngeler⁸⁰² āyā biz qoparılğıçılar biz gūrlardın ve tirilğıçiler istifhām tekrarı mübālağa (19) üçündür anğarda.

48. أَوْ آبَاؤُنَا الْأَوْلُونَ⁸⁰³ Āyā biziñ burunğı atalarımız dağı qoparılğaylar.

49. أَتَى أَيْتُغِيلَ أَيْ مُحَمَّدَ (20) alarıng cevābıda kim الْأَوْلِيَيْنِ إِنَّ دُرُوسْلُوكَ بِلَهْ كِيم بَرُونُغِلَار سIZLERNİNG atalarınıgız ve andın özge وَالْآخِرِينَ (21) ve sonğılar sizdın ve sizlerdın özge.

50. لَمْ جَمُوعُونَ Her yéne cem‘ étilgenlerdürler إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ya‘nī vaqtı (22) üçün⁸⁰⁴ kim muqarrer boluptur. مَا لُومَ كُندِين كِيم كِييَامَئِدُور يَآ بَارْچَا مَعْمُودُورلَار گُورلَاردَا هَآŞİR⁸⁰⁵

⁷⁹⁸ YA [587a/21] وَظِلٌّ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁷⁹⁹ TS [242a/12] kölegeler : satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [587a/22] yok

⁸⁰⁰ TS [242a/15] yazuqı : YA [587a/26] yazuqqa

⁸⁰¹ TS [242a/16] kim anğa : YA [587a/27] anğa kim

⁸⁰² TS [242a/18] süngeler : YA [587a/29] süngek

⁸⁰³ YA [587b/1] أَوْ آبَاؤُنَا الْأَوْلُونَ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁸⁰⁴ YA [587b/4] üçün : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸⁰⁵ TS [242a/22] haşır : haşırda yazılmış ve -da nın üzeri çizilmiştir.

mīkātı için kim ma'lūm kün-(23)dür ya'nī barça⁸⁰⁶ maḥşer bolurlar ḥesāb yéride künide kim ma'lūmdur Ḥudāvendğa.⁸⁰⁷

51. المَكْدُوبُونَ ay yol azganlar Ḥaḳ yolıdın أَيُّهَا الضَّيِّقُونَ (24) Pes durustluk bile kim sizler tekzīb kılğuçılar⁸⁰⁸ ba's ve neşrga ḥitāb Mekke ehli ve alarınıḡ emsāliğa-(25)dur aytur kim sizler taḡla.

52. Her-āyine yegüçi sizler⁸⁰⁹ مِنْ زُقُومٍ yığaçıdın مِنْ شَجَرٍ kim ol zaḳḳūmdur ya'nī (26) sizlerni tirgüzürler ve ol yığaçdın yédürgeyler.

53. Pes toldurğuçılar bolğay sizler مِنْهَا الْبُطُونَ (27) ol yığaçınıḡ mīvesidin ḳursaḳlarını.

54. فَشَارِبُونَ Pes içgüçiler عَلَيْهِ zaḳḳūm üstige مِنَ الْحَمِيمِ asıḡ sudın [242b/1] kéltürüptürler kim açlıḡ 'azābı tamuḡluklarğa⁸¹⁰ koyğaylar tā toydurğāylar ḳursaḳlarını zaḳḳūmdın.⁸¹¹ Pes vesvese (2) kılmaḳlıḡ⁸¹² alarğa köplük⁸¹³ kılğaylar⁸¹⁴ andın song ḥa-mīm alarğa 'arż kılğaylar köpi andın içgeyler.

55. فَشَارِبُونَ Pes işgüçiler (3) sizler ḥamīmdin شَرِبَ الْوَيْمِ susaḡan téveler içmegi déḡ ve müddetler su tapmaḡan yā kumluk bir déḡ kim her neçe (4) su içse anınıḡ eşeri anğa beydā bolmas ya'nī tamuḡluklar⁸¹⁵ neçe asıḡ su içgeyler alarınıḡ susamaḳlıḡı teskīn tapğay.

56. (5) هَذَا Bu yélgen ve içilgen نَزَّلَهُمْ alarınıḡ pīşkeşidür يَوْمَ الدِّينِ cezā künide muḡzırı déḡ kim mihmān için (6) kéltürgeyler ve mundın song⁸¹⁶ tamuḡda⁸¹⁷ türlüḡ türlüḡ yedürgülük ve

⁸⁰⁶ TS [242a/2] ya'nī barçe : YA [587b/5] yā barçe

⁸⁰⁷ TS [242a/23] Ḥudāvendğa : YA [587b/6] Ḥudā

⁸⁰⁸ TS [242a/24] kılğuçılar : -lar satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [587b/8] kılğuçı

⁸⁰⁹ TS [242a/25] yegüçi sizler : YA [587b/9] yegüçiler sizler

⁸¹⁰ TS [242b/1] tamuḡluklarğa : YA [587b/12] tamuḡluklarğa

⁸¹¹ TS [242b/1] zeḳḳūmdın : -dın satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [587b/12] zeḳḳūmdın

⁸¹² <kıl>maḳlıḡ

⁸¹³ TS [242b/2dk] köplük

⁸¹⁴ TS [242b/2] alarğa köplük kılğaylar : YA [587b/12-13] alarğa galebe kılğaylar

⁸¹⁵ YA [587b/15dk] : tamuḡluklar : -luk

⁸¹⁶ TS [242b/6] song : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸¹⁷ TS [242b/6] tamuḡda : YA [587b/18] tamuḡda

içirgünlükler⁸¹⁸ bolğusudur alarğa kim anıñ şiddeti ve ‘uqubeti-(7)ning şerhi beyānda kélmes.

57. لَا (8) فَلَوْ Biz yarattuk sizlerni ibdā’da ve sizlerniñ anğa ikrārıñız bardur. نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ تُصَدِّقُونَ Pes nége inmes sizler özünğüzniñ yaratmağanzğa intihāda kim barça hıred ehliğa zāhirdür kim her kim ibdā’-(9)ğa tevānādur a‘dāğa dağı kader bolğusudur.

58. مَا تُمْنُونَ أَفَرَأَيْتُمْ Haber bériñizler suydın kim töker sizler hatun kırsağıda.

59. (10) أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ yā biz anıñ yaratıcı-(11)sı biz ve sizler ikrār kılğuçı⁸²⁰ anğa kim hālık mén mén kim sizler ol vechğa ve ol nev‘ bile kim oğul tiler sizler toğmasdur. (12) Belkim méniñ muştım ve fākıde ve irādetim tıpkıka⁸²¹ kélür.

60. نَحْنُ قَدَرْنَا Biz sizlerni yaratqandıñ song taqdır kıldıq (13) sizler ara ölümni ve muqarrer kıldıq biz her kişiniñ ölümü zamānın بِمَسْبُوقِينَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ve yoktur biz ilgerilik tutulğan (14) ya‘nī biz kiminiñ⁸²² hükimimizğa ilgerilik tuta almas ve ölümidin kim muqarrer boluptur qaça almas ve biz bu ölümü taqdır kıldıq, (15) ‘alilām ma‘nāsı biledür.⁸²³

61. عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ Anıñ üçün tebdil kılğay biz sizlerni (16) dégdürler ya‘nī sizlerni olturur biz ve özgelerni keltürür biz وَنُنشِئُكُمْ ve yaratur biz. Yéne katla sizlerni (17) فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ şüreti ve heyhātıda kim bilmes sizler bu kün ya‘nī kâfirlerni şüretiniñ yamanrağıda ve mü‘minlerni (18) heyhātınıñ yahşırağıda.

62. وَلَقَدْ عَلِمْتُمْ Ve durustluk bile kim bilipsiz sizler النَّشْأَةَ الْأُولَى baş dağı yaratmağ-(19)dın kim nuñfe érdiñizler ve ‘aleka boldunğızlar tā āhir ve anğa dağı ikrārıñız bardurlar. فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ Pes

⁸¹⁸ TS [234b/6] yedürgünlük ve içirgünlükler : YA [587b/18] yedürülük ve içirülük-ler

⁸¹⁹ TS [242b/10] āyā sizler : YA [587b/23] āyā

⁸²⁰ TS [242b/11] kılğuçı : YA [587b/24] kılğuçısizler

⁸²¹ TS [242b/12] tıpkıka : YA [587b/26] tıpkığa

⁸²² TS [242b/14] biz kiminiñ : kimi satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [587b/29] bizniñ

⁸²³ TS [242b/15] ‘alilām ma‘nāsı biledür : YA [588a/1] yok

⁸²⁴ YA [587a/1] أَمْثَالِكُمْ : Ayet satırın üst kısmına eklenmiş ve üzeri kırmızı ile çizilmiştir.

nége yād (20) kılmas sizler Hāq-nıng tevānālǵı né neşāğa⁸²⁵ āhirğa neşā kim her kim anġa
qaderdür munġa ‘āciz bula almastur.

63. أَفَرَأَيْتُمْ (21) İhbār kılınġızlar. مَا تَحْرُثُونَ Olçadın éger sizler ve tuġmı yérde salur sizler.
64. أَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ. Āyā sizler⁸²⁶ öndürür-(22)sizler ol tuġmını. أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ. Āyā⁸²⁷ biz
öndürgüçiler⁸²⁸ biz ħarş ‘abd fi‘lidür ve zer‘ Hūdāy fi‘li⁸²⁹ ħaberde kéliptür kim (23)
aytmaġay birev sizlerdin kim zira‘at velīkin aytqay ħurşet kim yérning yarmaġı ve
tuġmning salmaġı anda bendeniġdür ve öndürmek (24) Hāq Subġānedin.
65. أَلَوْ نَشَاءُ Eger tilemek biz لَجَعَلْنَاهُ⁸³¹ her āyine kılur biz ol némeni kim ekip siz حُطَامًا⁸³² oti
uşalġan témes (25) din burun yā dānesiz samānı. فَظَلَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ. Pes barça kün bolġay sizler.
Ol qaziyye ve beliyedin kim taġ kalġay (26) sizler yā anıng āfetıġa qayġuluq bolġay
sizler yā öz cehd ve sa‘yınġızdın öġüngey sizler ve aytqay sizler.
66. إِنَّا لَمُغْرَمُونَ Āyā biz tāvān urulġanlar biz ve ħafş ana oqur ħaber țarīkı bile ya‘nī
durustluq bile kim tāvān tapqanlar biz.
67. نَحْنُ مَحْرُومُونَ [TS243a/1] بلْ Belkim biz behresizler biz rüzidin.
68. أَفَرَأَيْتُمْ Hāber béringizler الْمَاءِ الَّذِي تَشْرَبُونَ suydın kim içer (2) sizler susmaq⁸³³ teskīni üçün
sizlerniġ tirigliġingiz⁸³⁴ anġa baġlayıpdur.

⁸²⁵ TS [242b/20] neşāğa : YA [588a/6] neşā

⁸²⁶ TS [242b/21] āyā sizler : YA [588a/8-9] āyā sizler أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ āyā sizler

⁸²⁷ TS [242b/22] āyā : YA [588a/9] yā

⁸²⁸ öndü<r>güçiler

⁸²⁹ TS [242b/22] fi‘li : YA [588a/10] fi‘li ve

⁸³⁰ YA [588a/12] لَوْ نَشَاءُ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁸³¹ YA [588a/12] لَجَعَلْنَاهُ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁸³² YA [588a/12] حُطَامًا : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁸³³ TS [243a/2] susmaq : YA [588a/18] susamak

⁸³⁴ tirigli<g>ingiz

69. ⁸³⁵ biz yā أم نَحْنُ الْمُنزِلُونَ aq bulutdın مِّنَ الْمُزْنِ āyā sizler tüben (3) yiberip siz anı أَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ ⁸³⁶ tüben yibergüçi lātīf çüçük suyu.
70. Eger tilesek biz kıılır biz ol sunı أَجَا أچık ve şūr ve asıgnı andın özgesi biz. لَوْ فَالْوَلَا تَشْكُرُونَ (5) Pes nége şükr étmes sizler Téngriğe ni‘metka.
71. İhbār kıılıngızlar أَلَيْسَ الَّذِي تَدْعُونَ تَدْعُونَ otıdın kim çıkarur siz-(6)ler.
72. ⁸³⁷ biz yā أم نَحْنُ الْمُنشِئُونَ yaratıp siz سَجَرَتَهُ ot yıgaçını kim ol mezḥ ve ğaffardur. أَنْتُمْ ⁸³⁸ Yā biz anıng Yaratquçuları biz bādiyeler ehli şāḥı mezḥ yıgaçıdın kim müzekker ayturlar. Bu tağığa ğaffār yıgaçıdın kim ünşā aytur (8) sorarlar. Haq Subḥāne bu ⁸³⁷ ékki yaş bu tağ arasıdın ⁸³⁸ kim su andın tamar otı çıkar.
73. Biz kıılduq (9) biz ol otını تَذَكَّرَ yād kıılmağı kim çün körgeyler tamuğ otını yād kıılğaylar yā anı tebşira kııldıq ⁸³⁹ kim siz tā nuşret (10) ehli bilgeyler kim her kim kaderdür ot beydā kıılmağığa yaş ve kök yıgaçdın bāvücüd milliyeti. Anda kim keyfiyyet bile otınıng (11) zıddıdır. Her-āyine kader bolğay insān vüçüdınıng nihālini taze kıılmaq anıng kıuruq ve solğanıdın song وَمَتَاعًا (12) ve biz kıılduq otını berḥurdārılıq ya‘nī asığ almaqınıng sebebi ⁸⁴⁰ sāfirler ve muqīmlerğa iktifā kııldı eḥādü‘l(13)zıddın zıkr ⁸⁴⁰ bile andağ kim *lekum serābile takīkumu‘l-harra* ⁸⁴¹
74. Pes tesbīḥ aytğıl بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ uluğ Perverdgārınıng (14) atı bile arıglıq bile yād kııl.
75. Pes ānt kıılır mén. بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ⁸⁴¹ Kurān nücūminıng mevki‘leri bile (15) ya‘nī anıng inmeginiñ vaqtleri yā yulduzlarınıng meğāribi ve anıng mesākıtı şāḥib-i Keşşāf aytıp dur kim meğārib (16) taḥşış ol cihet biledür kim gurūb zevāl delīlidür ve eser zevāli bile istidlāl

⁸³⁵ TS [243a/3] yā : YA [588a/19] āyā

⁸³⁶ TS [243a/3] çüçük suyu : YA [588a/20] çüçük su

⁸³⁷ TS [243a/8] bu : bu tağ yazılış ve tağ sözcüğünün üstü çizilmiştir. : YA [588a/25] bu

⁸³⁸ TS [243a/8] arasıdın : ara sözcüğü satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸³⁹ TS [243a/9] kıılduq : kıılduq biz yazılmış ve biz zamirinin üstü çizilmiştir. YA [588a/27] kıılduq biz

⁸⁴⁰ TS [243a/12] zıkr : YA [588b/2] zıkrı

⁸⁴¹ *lekum serābile takīkumu‘l-harra* < Sizin için sıcak sizi koruyan elbiseler (Nahl Suresi 81. ayet)

kılsa bolur müşrining vücūdıġa (17) kim aning te'essürigä zeväl yoġtur. Yâ yulduzlar me'tali' i bile yâ aning mecälisi bile 'aynda keltür ve bitür kim murād şahābe secdeleri- (18)de alarning ġurlarıdır kim müşebbehdürler yulduzlarġa kemā kāl -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- aşhābıġa encüm yâ yulduzlar menzil-(19)leri kim kök burçlarıdır ġümānı kavlen Te'ālā ve *es-semāüzātü 'l-burç*⁸⁴² ya yulduzlar zamānı kim şeytānlarınġ rahmıġa (20) me'mür boldılar. Ol Hāzret peygamber -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- mevludınıġ vaġtı édi ve aning ba'snınıġ hengāmı ve İmām (21) Zāhid *rahmehullāh* aytıdır kim murād Ķurān nücūmıdır ve aning mevki' peygamberniġ muġaddes köngli her néçe aning mu'tahhar köngli (22) sarāydı ammā Ķurān yulduzları köp érdi her yulduzıġa mevki' ve İmām Hāmza ve İmām Kisāyī*rahmehullāh* kırā'atı kim mevki' oġut-(23)durlar bu ġulniġ müdīdür ve Ķurān inmegi aning mübārek könglige *nezele bihi'l-rūhu 'l-emīn alā kalbike*⁸⁴³ bile sābit (24) boluptur.

76. *عَظِيمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ لَقَسَمٌ* antıdır ant aning bile ant *وَإِنَّهُ* Ve durustluk bile kim olġa Hūdāy aning bile ant *لَوْ تَعْلَمُونَ* eger bilsengiz *عَظِيمٌ* (25) uluġ ve mu'teber ġasem cevābı budur.

77. *نُفْرَانٌ* Durustluk bile kim olġa Hāzret Resūl -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- sizlerge oġur. *نُفْرَانٌ* (26) Her yéne Ķurānıdır bergüzār ve köp asıġlıġ kim müstemildür 'ilmīniġ usūliġa kim ma'āş⁸⁴⁴ ve ma'ād muşālihiniġ bābıda yarar. Yâ (27) ġürühīdür tenekkürü ve feriştelere ve mü'minler ġaşıda yâ aning hāfızı ve ġāri'si mükrem ve mu'azzedür bu Ķurān bitikligdür.

78. *مُكْتُونٍ* Ya bolġan ve saġlangan kitābıda Hūdāy ġaşıda ya'nī Levh-i Maḥfūz'da

79. *إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ* sormasunlar levhġa ya'nī ma'tla' (2) bolmasunlar. Olġaġa andadır *إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ* meġer pākizeler ya'nī feriştelere kim mu'tahhardurlar. Reddiyye ve şaflar kudüret-(3)leridin Kelbi -rahmehullāh- aytur kim murād sufredürler ve *kirāmin bereratin*⁸⁴⁵ ba'zı zamīrni Ķurānġa 'āyid tutarlar ve murād muşhafıdır ya'nī (4) élig tigürmegeyler muşhafıġa meġer

⁸⁴² *es-semā ü zātü 'l-burç* < gökyüzündeki yıldızlar

⁸⁴³ *Nezele bihi'l-rūhu 'l-emīn alā kalbike* < Senin kalbine Ruh'u'l emīn onu indirdi. (Şuarā Suresi 193.-194. ayet)

⁸⁴⁴ TS [243a/26] ma'āş : YA [588b/17] muġāş

⁸⁴⁵ *kirāmin bereratin* < İyilik sahibi, değerli. (Abese Suresi 16. ayet)

arıĝ bolĝaylar ihdāsđın āyetning⁸⁴⁶ zāhiri nefydür ve anıĝ ma'nāsı nehy ya'nī cunub ve muħaddis̄ (5) kérek kim muşşaf mübīn kıлмаĝaylar. Malikī ve Şāfi' fakihler -rahmehullāh- muħaddis̄ ve cunub ve ĥayzĝa tecvīz kılmaslar muşşaf kötermek (6) ve anıĝ messin ayturlar muħaddis̄ka ve cunubka revādur muşşaf kötermek ve ĥayzka⁸⁴⁷ yoktur ve İmām 'Āzam -rahmehullāh- (7) qaşıda muħaddis̄ ve cunub ve nefsaĝa revā émes muşşaf messi meger munfaşıl ĝilāfı bile andın ve nevādirde mezkürdur kim cunub ĥayzĝa (8) İmām Ebū Yūsuf -rahmehullāh- kavli bile fetvā bile cāizdür. Qurān kitābeti vaktı kim levĥ perde bolĝay. Ne kenārda ve İmām Muħammed -rahmehullāh- qaşıda (9) ĥiç vech bile revā yoktur ve ba'zı messni kıra'atĝa ĥacel kılıpdurlar ve İbn-i 'Ömer -rađıyallāhu 'anh-madın menķüldür kim dostraķ méning (10) qaşıda oldur kim Qurān oĝumaĝay meger kişi kim⁸⁴⁸ arıĝ bolĝay Muħammed bin -Fađl rahmehullāh-⁸⁴⁹ aytıpdur kim murād bu tahāretđin tevĥīd- (11)dür kim ya'ni kérek kim muvaħħidlerđin özge kişi Qurān oĝumaĝay ve İbn-i 'Abbās -rađıyallāhu 'anh- aytar érđi andın kim⁸⁵⁰ yehūd ve nuşşarı temkīn bérgeyler (12) Qurānnı kıratıdın ve muħaķķaķlar aytıpdurlar murād messđin 'itikāddur ya'nī mutekid bolmaĝaylar. Qurānĝa meger arıĝ köĝüllüĝler (13) kim mü'minlerdürler yā 'amel Qurān bile Qurān hükmlerin asramaslar. Meger cem'i kim⁸⁵¹ arıĝ bolĝan bolĝaylar tevaffuķ⁸⁵² mededi bile ĥizlān (14) levşidin yā 'ilm anĝa ya'nī anıĝ tefsīr⁸⁵³ ve tāvīli né bilmegeyler. Meger alar kim alarning sırrı pāk bolĝay Cüneyd ĥaddese sirruhu aytıp-(15)dur kim sır pāklıĝı masivā Allah nefy biledür. Bahrü'l-Ĥaķāyık'da keltürüptür kim mükāşif bolmaĝay Qurān sırlarıĝa meger kişi kim arıĝ bolĝay (16) ĝayr ve ĝayret tevehhümi levşidin ve yetgey Ĥaķ şühüdining maķāmıĝa ĥalīķ merāhiside bu ma'nā mesīr bolmas şāhid şühüd (17) fenāsıdın özge meşhūdda.⁸⁵⁴

⁸⁴⁶ TS [243b/4] ihdāsđın āyetning : -dın āyet kısmı satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸⁴⁷ TS [243b/7] ĥayizka : YA [588b/26] ĥayizĝa

⁸⁴⁸ TS [243b/11] meger kişi kim : YA [589a/1] kişi meger kim

⁸⁴⁹ YA [588a/1] *rahmehullāh* : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸⁵⁰ TS [243b/12] andın kim : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸⁵¹ TS [243b/13-14] köĝüllüĝler kim mü'minlerdürler yā 'amel Qurān bile Qurān hükmlerin asramaslar meger cem'i kim : YA [589a/3] yok

⁸⁵² TS [243b/14] tevaffuķ : tevĥīd yazılmış, üstü çizilmiş ve satırın üst kısmına tevaffuķ yazılmıştır. : YA [589a/4] tevĥīd

⁸⁵³ TS [243b/15] tefsīr : tafşil yazılmış, üstü çizilmiş ve satırın üst kısmına tefsīr yazılmıştır. : YA [589a/5] tafşil

⁸⁵⁴ TS [243b/16-17-18] Bahrü'l-Ĥaķāyık'da keltürüptür kim mekāşif bolmaĝay Qurān sırlarıĝa meger kişi kim arıĝ bolĝay ĝayr ve ĝayret tevehhümi levşidin ve yetgey ĥaķ şühüdining maķāmıĝa ĥalīķ merāhiside bu ma'nā mesīr bolmas şāhid şühüd fenāsıdın özge meşhūdda : YA [589a/6] yok

80. تَنْزِيلٌ كُرْآنٍ تِبْنَ يَبْرِلِيبْدُر. ʿĀlemīlerniᅅ yaratqusınıᅅ qaşıdın.⁸⁵⁵

81. (18) أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ Āyā bu sözge kim Qurāndur أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ sizler ay Mekke ehli īmān keltürmegenler sizler yā müdāhene (19) kılguçılar yā tanğuçılar.

82. (20) أَنْكُمْ تُكْذِبُونَ ol-kim ruzī yaʿnī öz behreᅅizni Qurāndın⁸⁵⁶ Ve kılur sizler رَزَقَكُمْ وَتَجْعَلُونَ tekzīb kılğay sizler. Anı yād aytar sizler öz ruzīᅅizniᅅ şükri anı kim ʿarab ayturlar ér-di⁸⁵⁷ nisbet bānevāᅅa⁸⁵⁸ kılğay sizler (21) ve bu Hudā söziᅅizniᅅ tekzībdir.

83. فَلَوْلَا Pes nége yok İDĀ BĒĒTİ ALᅅUFŪM İÇÜN yetse rüh boᅅuz çenberige ölüm vaᅅtıda. (22)

84. وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ Ve sizler ol vaᅅt TĒTᅅRŪN baᅅar sizler ölügge.

85. وَنَحْنُ أَقْرَبُ Ve biz yavukraᅅ biz (23) ol muᅅtaᅅırᅅa مِنْكُمْ sizlerdin لَا تُبْصِرُونَ velikin sizler körmes sizler⁸⁵⁹ ve ol yavukluk⁸⁶⁰ ʿilm ve ᅅudret (24) ve reviyet biledir.

86. فَلَوْلَا İN KUNᅅM Pes nége yok eger bar siz sizler⁸⁶¹ cezā bérilgenlerdin özge kıyāmetde.

87. (25) تَرْجُؤُهُ كَیْتَارِیᅅİZLĀR RŪᅅNİ BEDENᅅ.A⁸⁶² İN KUNᅅM ᅅADİQİYN Eger bar sizler çin aytkuçılar āyetniᅅ telᅅiᅅā (26) oldur kim eger sizler ᅅaşr ve cezā anᅅarıda çin aytur sizler. Pes nége yéne ᅅaytarmas sizler rühniᅅ tenge vaᅅtı kim boᅅuzᅅa (27) yétiptür.⁸⁶³

88. فَأَمَّا İN KĀN Pes eger bolsa müteveffī MİN MŪᅅRİBN İLᅅİᅅENLERDİN Rabbanī dergāᅅıda yaʿnī ilger-[244a/1]-lig⁸⁶⁴ tutᅅanlardın bolᅅay.

⁸⁵⁵ TS [243b/18] qaşıdın : YA [589a/7] qaşıda

⁸⁵⁶ TS [243b/20] Qurāndın : YA [589a/12] Qurān

⁸⁵⁷ TS [243b/20dk] ʿarab ayturlar érdi : YA yok

⁸⁵⁸ TS [243b/21] nevāᅅa : -ᅅa satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [589a/13] nevā

⁸⁵⁹ TS [243b/24] körmes sizler : YA [589a/14] körmes sizler ve salmas sizler

⁸⁶⁰ TS [243b/24] ol yavukluk : YA [589a/14] ol ᅅulluk

⁸⁶¹ TS [243b/25] yok eger bar siz sizler : YA [589a/15] yok sizler eger bar sizler

⁸⁶² TS [243b/26] bedenᅅa : YA [589a/16] bedenge

⁸⁶³ TS [243b/28] yétiptür : YA [589a/18] yétiptür

⁸⁶⁴ TS [243b/27] ilgerlik : YA [589a/19] ilgerilik

89. فَرَوْحٌ Pes anğadur rāḥat yā raḥmet yā āsānılg yā yamañgulıkdın ḥāli bolmaqlıg (2) yā mağfıret yā feraḥ ve bular gürre bolğay. Yā kıyāmetde وَرِيحَانٌ ve cāvidānılg rūzı yaḥşı iş yā ferışteler taḥıyyeti (3) yā şemūm-ı reyḥān ve bular cennetde bolğay وَجَنَّةٌ نَعِيمٌ ve taķı anğadur tola ni‘metlıg bustānlar.
90. وَأَمَّا إِنْ كَانَ (4) Ve ammā eger bolsa ol vefāt kılgān مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ onğ élig aşḥābıdın.
91. فَسَلَامٌ لَكَ Pes selāmetdür sañga (5) ay kişi kim bar sēn مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ onğ élig aşḥābıda ve meşḥūrraq oldur kim selām sañga ay Muḥammed (6) Yemen aşḥābıdın kim séniñ ħarındaşlarıñgdurlar. Yā selāmet müjdesin bolsun sañga alardın ya‘nı şād (7) bol kim alar sālimdürler⁸⁶⁵ barça āfetlerdin.
92. وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ (8) Ve eger bolsa ölüg التَّكْذِيبِ tekzīb kılgıçı-(8)lardın Ḥudāy ve Resūlni الضَّالِّينَ yol azğanlar Ḥaķ ṭarıkıdın.
93. فَزُلُّ Pes anğadur pışkeş gürde مِنْ حَمِيمٍ (9) aytılgān sudın tamuğda yā tamuğ otınıñ düdi.
94. وَتَصْلِيَةُ جَجِيمٍ Ve kıyāmet küni indürmek köydürgüçi ot-(10)da.
95. إِنَّ هَذَا لهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ Durustluğ bile olça tildi bu üç gürüñniñ şanıda. Her-āyine ol yaķın Ḥaķdur ya‘nı (11) rāst ve durust ve şekksiz.
96. فَسَبِّحْ Pes tesbıḥ aytğıl. بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ Öz uluğ Perverdgārınıñ atı bile ya‘nı (12) tezniye kııl anı. Anıñ ḥaceste fercām atı anıñ zikri bile olçadın anıñ ‘azametlıgınıñ ve kibriyālıgınıñ lāyıkı bolğay. (13) Yā namāz oğul öz Perverdgārınıñ zikri bile ve ħavmi oldur kim aytkıl *subḥāne rabbi’l-‘azīm*⁸⁶⁶ ve ḥaberde kéliptür kim bu āyet (14) nüzüldin song Ḥazret Resūl -şallahu ‘aleyhi-ve’s-sellem- buyurdı kim *ic ‘ālūhā fı rukū ‘ikum*⁸⁶⁷

⁸⁶⁵ TS [244a/8] sālimdürler : -dür satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸⁶⁶ *subḥāne rabbi’l-‘azīm* : Büyük olan rabbim her türlü kusurdan uzaktır. (Arapça dua)

⁸⁶⁷ *ic ‘ālūhā fı rukū ‘ikum* < Bunu rukūda yapınız. (Hadis)

SŪRETÜ'L-ĤADĪD

Bismi'llāhi'rrahmāni'rrahīm

1. ما في سَبَّحَ اللَّهُ Namaz okudu ve tā pendî⁸⁶⁸ Ĥudāyğa her kim köklerdedür (15) feriştelerdin في السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ve her kim yérdedür mü'minlerdin ve meşhūrarak oldur kim tesbīh ayttı Ĥudāyğa arıglıg bile yād kıldı olça (16) köklerdedür feriştelere ve yulduzlar ve kıyaş ve āy⁸⁶⁹ ve andın özge ve olça yérdedür hayvāndın cemād ve ot ve andın özge pes (17) tesbīh 'āmm⁸⁷⁰ bolğay *fi külli mā-ħalīk Allah*⁸⁷¹ ammā ba'zınıñ tili tesbīh ayttı ba'zınıñ kölegesini hiç bolur. *Kemākāl Allah Te'alā ve zālāhum* (18) *bal'adhū ve alā šāl*⁸⁷² وَهُوَ الْعَزِيزُ ve Ĥudāy gālibdür her nede tilese الدَّانِ الدَّانِ her némege bolursa.
2. لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ (19) Anğadur kök ve yérning pādşahlığı kim anıñ muvaħhididir ve anğa mutaşarrıf يُخْبِي تِغْزِيرُ āhiretde (20) وَيُمِيتُ ve olturur dünyāda وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ tevānādur.
3. هُوَ (21) الْأُولُ Oldur barça némedin⁸⁷³ ilgeri ve alarınıñ beydā kılguçası ya'nī ezeli qadīmdür kim anıñ ulviyyetiğa bidāyet (22) يَوْمَ الْآخِرِ ve barçalarınñ fenāsıdın song ya'nī édi bākīdür kim anıñ⁸⁷⁴ āhiretiğa nihāyet yoqtur (23) وَالظَّاهِرُ ve aşkār anıñ vücudı deliller köpi bile وَالْبَاطِنُ ve yaşurun anıñ zātınıñ ĥaķikati her 'aķilning (24) ta'ķķulıdın müfesserler ve müzekkerler muħaķķaķlarınñ sözlere bu āyette yétmiş ĥududın ötkendür. Munda ékki kavlı bile iħtişāş (25) bardur şāħib-i Keşfü'l-Esrār ayttıdur kim rahmet tili eşāret yüzidin⁸⁷⁵ ayttı. "Ay ādemī 'ālem ĥalķı séning ĥaķķında dört (26) tāifedürler." Ol gürühī kim ol ĥalde sénga yarar ata ana dég ékkinçi cem'i kim zindegānlıgınıñ āhiride kıldağaylar oğlanlar mevcudı deliller köpi bile⁸⁷⁶ [244b/1] ve nebireler dég üçünçi zümre kim aşkārā séning bile bolğaylar dostlar ve yārlar dég törtinçi fırķa kim yaşurun (2) séning

⁸⁶⁸ TS [244a/15] pendî : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸⁶⁹ TS [244a/17] ve āy : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸⁷⁰ TS [244a/18] tesbīh 'āmm : YA [589b/9] tesbīh

⁸⁷¹ *fi külli mā-ħalīk* < Allah ki her şeyin sahibidir.

⁸⁷² *Kemākāl Allah Te'alā ve zālāhum balađhu ve alā šāl:*

⁸⁷³ TS [244a/22] némedin : nemening-din yazılmış, -ning ekinin üstü çizilmiştir.

⁸⁷⁴ TS [244a/23] ulviyyeti-ğa bidāyet yoqtur ve barçelerning fenāsıdın song ya'nī édi bākīdür kim anıñ : YA [589b/15]

yok

⁸⁷⁵ TS [244a/25] yüzidin : YA [589b/18] yüzide

⁸⁷⁶ TS [244a/27] mevcudı deliller köpi bile : YA [589b/19] yok

bile ma‘aş kılğaylar hatunlar ve kérekler dég Rabb’ül-‘ālemin aytur ‘itimād bularga kılmağıl ve öz işiñg-(3)niñg yasağuçılarnı⁸⁷⁷ sağınmağıl kim evvel mén mén seni ‘ademdin vücūdka kélürdüm. Āhir mén mén seniñg kaytur yéring mañga (4) bolğusıdur, zāhir mén mén seniñg şüretiñni yahşırak vechi bile bīzārım, bātın mén mén haqāyık serlerni seniñg könglüñg-(5)de emānet koydum. Baħrū’l-Haqaıyık’da⁸⁷⁸ kélürüptür kim evveldür⁸⁷⁹ āhıret ‘aynıde⁸⁸⁰ ve uşbu yosun bile zāhırdür. (6) Bātınıyye ‘aynıde bātındur Zāhiriyye ‘aynıde şeyh Ebū Sa‘id Ĥarrāz’ dın sordılar kim Ĥudāy’ nı né bile tanıdıñg⁸⁸¹ ayttı (7) anıñg bile kim ezdād ara cem’ kıldı. Pes bu āyet okudı ve ayttı⁸⁸² kim mutaşavvir émeştür ezdād cem’i meger vaħdet haıyiyetidin ve eħad (8) ‘itibarı ol vāhidde وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ ve ol barça némeler dānādur evvel ve āhirniñg ‘ilmī anıñg⁸⁸³ qaşıda tengdür zāhir ve bātın (9) anıñg bilginiñg nisbeti bile yeksān.

4. فِي سِنَّةٍ Oldur ol kim yarattı kök ve yérniñe bile qıdreti (10) bile فِي سِنَّةٍ altı kün müddetide tā ferışteler müşāhede kılğay. Alarnıñg ĥudūşni némedin song néme. العرش arş tedbiriğa ve anğa müteallıka işlerniñg icrāsığa irādet vefkı bile يَعْلمُ (11) Pes qaşd kıldı الثرى ‘arş tedbiriğa ve anğa müteallıka işlerniñg icrāsığa irādet vefkı bile يَعْلمُ (12) bilür مَا يَلُجُ olça kirer né فِي الْأَرْضِ yérde tuħmı dég kim ayğaylar yā yamğur qaşreleri ve kençler ve ölüğler وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا ve bilür olça çıkıp kélür yérdin otlar dég ve kanlar⁸⁸⁵ ve berħi dünyāda mekānlar dég ba‘zı (14) kençler ve tükel ölgeyler āhıretde وَمَا يَنْزِلُ ve bilür olça aytıp kélür مِنَ السَّمَاءِ kökdin yamğur dég (15) vaqar ve burçaq ve ferışteler ĥükmler وَمَا يَنْزِلُ ve olça yoqarı barur ve kirer. فِيهَا Kökde ‘ameller dég ve duā’lar (16) ve ferışteler kim bendelerniñg ‘amellerin bitürler وَهُوَ مَعَكُمْ ve Téngri sizler biledür ‘ilm ve qıdret bile ‘umūmen ve fazl (17) raħmet bile ĥuşūşen أَيْنَ مَا كُنْتُمْ her yérde sizler bolsanığızlar ya nı ‘ilm ve qıdret ma‘ıyyeti ĥıç ĥāl bile sizlerdin (18) ayrıлмаğay ma‘ıyyet ‘aql bile mefħūm bolmağa belkim anıñg zevkıñ keşf bile taparlar وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ ve Téngri (19) olçağa sizler kılur sizler körgüçidür ve anğa cezā bérgüsidür.

⁸⁷⁷ TS [244b/3] yasağuçılarnı : YA [589b/22] yasağuçı alarnı

⁸⁷⁸ YA [589b/21] Baħrū’l-Haqaıyıkda : Baħr sözcüğünün üstü kırmızı ile çizilmiştir.

⁸⁷⁹ TS [244b/5] evveldür : -dür satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [589b/23] evveliyyet

⁸⁸⁰ TS [244b/5] āhıret ‘aynıde : YA [589b/23] āhıret ‘aynıde ve āhıret evveliyyet ‘aynıde

⁸⁸¹ TS [244b/6] tanıdıñg : tanıdıñg bile yazılmış ve bile nin üstü çizilmiştir.

⁸⁸² TS [244b/7] ve ayttı : ve satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [589b/25] ayttı

⁸⁸³ TS [244b/8] anıñg : satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [590b/27] yok

⁸⁸⁴ YA [590a/4] فِي الْأَرْضِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁸⁸⁵ TS [244b/13] kānlar : kānlar dég yazılmış ve dég in üstü çizilmiştir.

5. $\widehat{\text{Angadur}}$ (20) $\widehat{\text{hük m ötkermeklik ve fermân yürütmegil kökler ve yérlerde bu kelâmning tekrarı ol cihet}}$ ⁸⁸⁶ $\widehat{\text{biledür kim evvel ta'alluķı ezāğa}}$ (21) $\widehat{\text{bardur ve ékkinçi 'adetkâ andaķ kim aytur وَاللّٰهِ}}$ ve $\widehat{\text{Hudāy sarıģa تُرْجِعُ الْأُمُورُ}}$ $\widehat{\text{kaytarılır işlerning 'āķıbet-(22)leri يُولِجُ اللَّيْلَ}}$ $\widehat{\text{kirgüzür kéçeni فِي النَّهَارِ}}$ $\widehat{\text{kündüzde ya'nī kéçe zamānıdın kündüzge arturur}}$
6. $\widehat{\text{Ve kirgüzür}}$ (23) $\widehat{\text{kündüzni فِي اللَّيْلِ}}$ $\widehat{\text{kéçede ya'nī kündüz zamānıdın kéçede arturur. Faşllar ihtilāfi bile وَهُوَ عَلِيمٌ}}$ ve $\widehat{\text{ol dānādur بَدَاتِ الصُّدُورِ}}$ (24) $\widehat{\text{ve olça}}$ ⁸⁸⁷ $\widehat{\text{bile kõngüllerde yaşurundur.}}$ ⁸⁸⁸
7. $\widehat{\text{Īmān keltürdingizler ay kāfirler Téngriģe ve anı}}$ (25) $\widehat{\text{bir bilingizler وَرَسُولِهِ}}$ ve $\widehat{\text{anınģ yibergenler kim Muħammed şallāhu 'aleyhi-ve's-sellemdür aning taşdıķi né kılıngizlar وَأَنْفَقُوا}}$ (26) ve $\widehat{\text{béringizler mallarıdın kim kılıpdur sizlerģe HUDĀY مُسْتَخْلَفِينَ}}$ ve $\widehat{\text{ötkenlerning ħalıfeleri (27) taşarruf bile فِيهِ}}$ $\widehat{\text{anda ya'nī ol mällardı kim özgelelerning elģide érđi ve alarning ölgenidin song sizlerģe [245a/1] yetipdür Téngri yolıda béringizler. فَالَّذِينَ آمَنُوا}}$ $\widehat{\text{Pes alar kim Īmān keltürdiler HUDĀY ve Resülģa sizlerdin (2) وَأَنْفَقُوا}}$ ve $\widehat{\text{nafaķa kıldılar öz mällını zekāt ve cihād ve özģe ħayrāt bile لَهُمْ}}$ $\widehat{\text{alargadur أَجْرٌ كَبِيرٌ}}$ $\widehat{\text{büzürg müzdi (3) ve uluģ şevābı kim cennetde aning ni'metidür.}}$
8. $\widehat{\text{Ve nédür sizlerģe kim Īmān keltürmes sizler (4) بِاللّٰهِ}}$ $\widehat{\text{Téngriģe ve aning vaħdāniyyetiģa mu'terif bolmas sizler وَالرَّسُولِ}}$ ve $\widehat{\text{ħāl ol-kim peyģamber kim aning yibergenidür (5) لِتُؤْمِنُوا}}$ $\widehat{\text{ta Īmān keltürģey sizler oķur sizlerni ħüccet ve bürħān bile لِتُؤْمِنُوا}}$ $\widehat{\text{öz Āferideģaringizģa (6) وَقَدْ أَخَذَ}}$ ve $\widehat{\text{durustluķ bile kim tükel tuttu HUDĀY. مِيثَاقَكُمْ}}$ $\widehat{\text{Sizlerning 'ahdingizni elest küniđe iķrārga бүtip (7) bile ve şirk nefiģa إِنْ كُنْتُمْ}}$ $\widehat{\text{eger bar sizler inanguçılar ol mişakķa.}}$
9. $\widehat{\text{Oldur ol (8) HUDĀVENDI kim tüben yiberür عَلَى عِبْدِهِ}}$ $\widehat{\text{öz bendesiģa kim Muħammeddür şallāhu 'aleyhi-ve'-sellem آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ}}$ ⁸⁹⁰ $\widehat{\text{rüşen (9) āyetler ya'nī Ķurān yā}}$

⁸⁸⁶ YA [590a/13] ol-cihet : satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁸⁸⁷ TS [244b/24] ve olça : YA [590a/17] olça

⁸⁸⁸ TS [244b/24] yaşurundur : YA [590a/17] yaşurunda

⁸⁸⁹ YA [590a/18] آمِنُوا : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁸⁹⁰ YA [590b/2] آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

hüveydā mu‘cizeler. لِيُخْرِجَكُمُ Tā çıxargay sizlerni Hudāy Qurān bile yā peyğamber da‘vet bile مِّنَ الظَّالِمَاتِ (10) küfr qaranguuluklaridin İmān yaruqluğığa yā cehldin ‘ilmğa ve dālāldin hidāyetka ve muhālifet-(11)din muvāfaqat⁸⁹¹ ve fütühātde keltürüptür kim hicāb zulmetidin tecellī nūrığa وَإِنَّ اللَّهَ ve durustluk bile kim Téngri بِكُمْ⁸⁹² sizlerge (12) لَرُؤُوفٌ mihribāndur kim Qurān yiberür رَجِيمٌ Bağışlağıçı’ dur kim Resūlni da‘vetka buyurur.

10. Ve nédür siz-(13)lerge ve né kayda körer sizler ve né ‘özrüngiz bardurlar anda kim nafaqa kılmas sizler öz māl larıngızni (14) وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ Hudāy yolıda ve hāl ol-kim Téngriğedür. مِيرَاتُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ Kökler ve yer yarattı (15) ya‘ni her né kök ve yérdedür anıng ehlleriñing⁸⁹³ yok bolmağıdın song anğa kaytkusıdır ve bu kün dağı anğadur velikin (16) halk anda taşarruf aytarlar ve ahiretde özgeniñ eliginiñ taşarrufi qaysıka bolur. Haq Subhāne’ğa kaytur bu kelāmda (17) terğibdür nafaqa⁸⁹⁴ kılmağda çün bildiñizler kim bu mällar sizlerniñ eligiñizde baķi kalmağusıdır yāri Hudāy-(18)niñ fermānını anda saqlañızlar ve özünğüz üçün andın ahiret zahire sēn köteriñizler. لا يَسْتَوِي Téng (19) emestür مِنْكُمْ⁸⁹⁵ sizlerdin ay mü‘minler مَنْ أَنْفَقَ her kim nafaqa kılrsa. Mekke fetħidin burun kim islām (20) ehli berk ve nevāsızdurlar وَقَاتِلْ ve uruş kılrsa Hudā ve Resūl düşmenleri bile kişi bile kim nafaqa körsetgey ve kıtāl (21) dā‘iyyeside bolğay fetħdin song ol⁸⁹⁶ vaqtda māl köp bolğusıdır ve olça māl ve nafaqağa ihtiyāc tüşmegüsıdır. (22) أُولَئِكَ Ol gürühī nafaqa kılğıuçılar ve fetħdin burun uruşquuçılar أَعْظَمُ uluğraqdurlar.⁸⁹⁷ دَرَجَةً Derece (23) ve mertebe yüzidin الَّذِينَ أَنْفَقُوا alardın kim nafaqa kılğaylar. مِنْ بَعْدُ Fetħdin song وَقَاتِلُوا ve urul körset-(24)geyler وَكُلًّا ve barça⁸⁹⁸ kim nafaqa ve kıtāl kılurlar fetħdin burun ve andın song وَعَدَّ اللَّهُ الْحُسْنَى va‘de kılıpdur⁸⁹⁹ Téngri ammā uçmağka⁹⁰⁰ (25) alarınıñ dereceleri mütefāvit bolğay ve Hudāy olça kılur sizler nafaqada⁹⁰¹ uruşdın ihlāş bile (26) yā riyā ve dānādur müfesserlerniñ köpreki anğadurlar kim bu āyet Ebū Bekir Şiddık -radıyallāhu

⁸⁹¹ TS [245a/11] muvāfaqat : YA [590b/4] muvāfaqat-ka

⁸⁹² TS [245a/11dk] بِكُمْ

⁸⁹³ TS [245a/15] ehlleriñing : ehlleriñingdin yazılmış fakat -din ekinin üstü çizilmemiştir. Hatalı yazım. : YA [590b/9] ehlleriñing

⁸⁹⁴ TS [245a/17] terğibdür nafaqa : YA [590b/11] terğib öz nafaqa

⁸⁹⁵ YA [590b/12] مِنْكُمْ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁸⁹⁶ TS [245a/21] song ol : YA [590b/14] song kim ol

⁸⁹⁷ TS [245a/22] uluğraqdurlar : YA [590b/16] uluğraqdurlar

⁸⁹⁸ TS [245a/24] barça : YA [590b/18] barçağa

⁸⁹⁹ TS [245a/24] kılıptur : YA [590b/19] kılıpdur

⁹⁰⁰ TS [245a/24dk] uçmağka : YA [590b/19] uçmağ

⁹⁰¹ TS [245a/25] nafaqada : YA [590b/20] nafaqa ve

‘anh- şanıdur kim ol kişi imān keltürdi (27) ve nafağa kıldı ve kâfirlerge muhâşame körsetti ol édi.

11. Kimdür ol kişi kim ol يُفْرِضُ اللَّهُ burç bergey [245b/1] Téngriye ya ‘nī nafağa kılgay öz mālını ‘ivaż t̄alibi ānga oħşar kim qarż bérür yaħşı burç (2) bérmeği ya ‘nī nefis hoşlığı ve ihlāş bile. قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفُهُ⁹⁰² Tā artuğ kılgay Téngri anıng ol burçını لَهُ anıng üçün (3) ya ‘nī anıng müzdin ékkinçi kıılır وَلَهُ ve ānga bolğay أَجْرٌ كَرِيمٌ kirāmı müzdi kim uçmaħdur.

12. Yād kııl künni kim körer sēn imān keltürgen érlerni وَالْمُؤْمِنَاتِ ve mü’mine hatunlarını sıratka öldimde يَسْعَى (5) barur aşuqup نُورُهُم⁹⁰³ alarnıng tevhiđiniñ yād kıluğı. Alarnıng alıda tā āsanlığ bile (6) öterler وَبِأَيْمَانِهِمْ ve alarnıng onğ⁹⁰⁴ yanlarıdın tā alarnı uçmaħ sarığa yol körsetgey⁹⁰⁵ ve İbn-i Mes‘ud -rađıyallāhu ‘anh-dın menkūl-(7)dür her kim kişiniñ nūri anıng ‘ameliniñ kađriğaça bolur biriniñ nūri şan‘ādın bolğay. Tā

‘adnğaça (8) ve yine biriniñ tağ تَابِعْ تَسْكُنِي ve birge⁹⁰⁶ اِنجلى çağlık⁹⁰⁷ ve anıng āşākraq nūri ol bolğay kim anıng öz ayağıniñ⁹⁰⁸ (9) birini körey bārī hīç mü’min nūrsız bolmağay ve aykaylar ferişterler alarğa بُشْرَاكُمْ الْيَوْمَ sizlerge (10) müjdenğiz⁹⁰⁹ bu kün جَنَّتْ⁹¹⁰ kermekdür büstānlarda kim tutuş تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا barur anıng menzilleri ve yığaç-(1)larınıñ astıdın arığlar ve bolğay sizler. فَالْفَوْزُ الْعَظِيمُ Cāvidan anda ذَلِكَ bu beşeri cāvid cennetka خَالِدِينَ فِيهَا (12) هُوَ oldur uluğ rastğarlığ kim barça kıyāmet hevlleridin eyemen bolup dār’ül-celālğa yātip ve melek (13) müte‘āl dīdārın körer sizler. Ebū İmāme -rađıyallāhu ‘anh- aytıpdur kim mü’minlerge sıratka nūr bergeyler ve kâfir ve münāfiğ-(14)nı yaruksız koyğaylar ve mü’minler her gāh kim yüz kayta kıılurlar barça sırat rüşen bolur pes münāfiğ alardın (15) nūr tilerler ve alarğa témesler Kemākāl Te‘ālā.

⁹⁰² TS [245b/2] قَرْضًا : Ayet eksik yazılmıştır. قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفُهُ

⁹⁰³ YA [591a/1] نُورُهُمْ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁰⁴ TS [246b/6] onğ : YA [591a/2] on

⁹⁰⁵ TS [246b/6] yol körsetgey : satırın üst kısmına eklenmiştir.: YA [591a/3] yok körsetür

⁹⁰⁶ TS [246b/8] birge : YA [591a/5] birige

⁹⁰⁷ TS [246b/8] çağlık : YA [591a/5] çağlığ

⁹⁰⁸ TS [246b/8] ayağıniñ : YA [591a/5] ayağıniñ

⁹⁰⁹ TS [246b/10] müjdenğiz : YA [591a/7] müjde

⁹¹⁰ YA [591a/7] جَنَّتْ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹¹¹ TS [246b/10dk] تَجْرِي

13. وَالْمُنَافِقَاتُ ve münāfıke hatunlar. يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ Yād kıl ol künni kim aytkaylar münāfıklar (16) Alarga kim ĩmān keltürler ya'nı nür ehlidin tilegeyler kim (17) sizler لِلَّذِينَ آمَنُوا manzar kılingızlar bizge. انظُرُونَا نَقْتِسِبُ Tā algay biz yaruqluq min sizlerning nüringiz- (18)dın kim bizge baksaingızlar. قِيلَ ارْجِعُوا Aytilgay ya'nı aytkaylar mü'minler yā ferışteler münāfıklarğa kim katıngızlar. (19) وَرَأَيْكُمْ Öz songızlarğa ya'nı dünyāğa barıngızlar. فَالْتَمِسُوا نُورًا Pes istengizler yaruqluqni kim maşşerde nür kesbin (20) kılsa bolmas ve dünyādın özi bile keltürmek kérek münāfıklar ol ma'nāné fehm kılmas ol taşavvur bile kim nür alar-(21)ning songıdadur ve yüz songığa kılgaylar. فَضْرِبِ Pes urulgay ya'nı ferışteler ilāhi hükmi bile urgaylar (22) بِسُورِ Ulug tāmı şehr barısı⁹¹² dég. أَنَا إِشِيغِي بَلْغَايْ كَيْمِ مُؤْمِنِي أَنْعَا (23) kirgeyler. سَوْنِيغِي إِچِي يَا نِي أَنِيغِي دَاهِيْلِي كَيْمِ مُؤْمِنِي أَنْدَا بَارُورِلَار. فِيهِ الرَّحْمَةُ Anda raşmet bolgay (24) anıing için kim uçmaşning yanıdadur ve söznıng zāhiri وَظَاهِرُهُ ya'nı anıing taşı⁹¹³ مِنَ الْعَذَابِ anıing eylegidin (25) ve kim münāfıklar sarıgadur 'azāb bolgay anıing için tamuğ yavukıdur ammā münāfıklar kim songığa bakaylar ve nürı (26) körmegeyler yene mü'minlerge yüzlerıngeyler tāmı körgeyler özleri ve alar aratguçı bolgan ol işıgıdin⁹¹⁴ (27) bakaylar mü'minlerni müşāhede kılgaylar kim hıramān cennetlernıng⁹¹⁵ ravzalarınıng mütevecihidürler.

14. أَلَمْ نَكُنْ آيَا يَوْمَ يَا نِي أَنْعَا Okuğaylar [246a/1] alarnı zārılığ bile ve aytkayları ay mü'minler ayā yok éduk biz. مَعَكُمْ Sizler bile dünyāda sizlernıng (2) cemā'atingiz bile namāz okur éduk biz ve sizlernıng muvaffuqıngız bile rüze tutar éduk biz. قَالُوا بَلَىٰ Aytkaylar mü'minler (3) kim belı zāhir bile birining bile érdıngızler وَلَكِنْ سِيزَلَرِ فَتْنَتُمْ أَنْفُسَكُمْ velikin sizler fitnede saldıngızlar öz nefsi- (4)leringizni⁹¹⁶ bınifāk sebebi bile ve yazuqlar lezzetin tatingızlar tā 'uqubetsiz urdı boldungızlar وَتَرَبَّصْتُمْ ve tā hayr kıldıngızlar (5) tevbede وَارْتَبْتُمْ ve şekk keltürdüngızler. Hāzret peygamber -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-⁹¹⁷ nevbetide وَعَرَّثْتُمْ الْأَمَانِيَّ ve aldadı siz- (6)ler né sizlernıng arzularıngız ya'nı uzun ve yırağ emeller ilgeri tutungızlar. حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرٌ

⁹¹² TS [245b/22] barısı : YA [591a/22] pāresi

⁹¹³ TS [245b/24] ya'nı anıing taşı : YA [591a/24-25] ve söznıng zāhiri ya'nı anıing taşı

⁹¹⁴ TS [245b/25-26] bakaylar ve nürı körmegeyler yene mü'min-lerge yüzlerıngeyler tāmı körgeyler özleri ve alar aratguçı bolgan ol işıgıdin : YA [591a/26] yok

⁹¹⁵ TS [245b/27] hıramān cennetlernıng : YA [591a/27] hıramān cennetlernıng ravzalarınıng

⁹¹⁶ TS [246a/3-4] nefsleringizni : nefsleringiz bilenı yazılış bile'nin üstü çizilmiştir.

⁹¹⁷ TS [246a/5] Hāzret peygamber -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem- : YA [591b/4] Hāzret Muşammed -şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem-

وَعَزَّكُمْ بِاللَّهِ Tā vakti kim keldi (7) Hudāy fermānı sizlarning cāningizni almaqqa ve bāzī bērdi sizlerge Hudāyga الْغُرُورُ bāzī bērgüçi (8) şeytān yā fānī dünyā.

15. فَالْيَوْمَ Pes bu kün لَا يُؤْخَذُ tūkel alımas مِنْكُمْ sizlerdin ay münāfıklar فَدِيَّةٌ néme kim (9) özüngizge fedā'i⁹¹⁸ kılgay sizler tā 'azābdın qutulğay sizler وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ve almağaylar fedā dağı alar-(10)dın kim īmān keltürmediler. Sizlarning ve alarning yeri tamuğ otı bolğay مَأْوَاكُمُ النَّارُ ve īmān qaytur yéridür. Ot وَبِئْسَ الْمَصِيرُ sizlerge (11) sezāvar-rağ-dur⁹²⁰ مَوْلَاكُمْ ot⁹¹⁹ keltürüptürler kim mü'minler Mekke faqr düfāka bile (12) tamām haddī bile tā'atka 'iddelerini temhīd kılor érdi.⁹²¹ Hicretdin song kim māl éligge keldi ve ni'met alarğa kēng boldı (13) fütür ve qūşūr āşārı 'ibādetler vazīfeleride zāhir boldı, āyet keldi kim.

16. Ol-kim تَخَشَعُ قُلُوبُهُمْ Ol-kim لِّلَّذِينَ آمَنُوا Āyā vaqt kélmedi (14) alarğa kim īmān keltürüptürler. وَمَا نَزَّلَ وَمَا نَزَّلَ Hudāy yād kılamak⁹²² üçün لِيَذُكَّرَ اللَّهُ Hudāy yād kılamak⁹²² üçün üçün olçaning⁹²³ üçün tüben yiberdi Hudāy مِنَ الْحَقِّ öz kelāmı-(16)dın qavli oldur kim mizah ve mazā Mekke aşhāb arasında köp boldı, āyet nazil boldı. Yā şahābe mev'ize etmesin kıldılar (17) ve bu kelām aytıp keldi ve cem'i ayturlar āyet nüzūli münāfıklar şānıdadur aytur kim vaqt kélmedi alarğa kim īmān (18) keltürüptürler til bile kim alarning köngli qorkay ve ihlāşnı özining şi'arı ve dişārı étgeyler (19) وَلَا يَكُونُوا ve bolmanğız ay mü'minler. Alarğa kitāb bēripdürler (20) كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ mundın burun ya'nī yehūd ve neşārā dēg bolmanğızlar kim alarğa Tevrat ve İncil bērdi. فَطَالَ Pes uzun boldı. (21) عَلَيْهِمُ الْأَمْدُ Alarğa zamān ya'nī uzun 'ömr taptılar ve yırağ ehl ilgeri tuttılar. فَفَسَسَتْ Pes qatıq boldı. (22) قُلُوبُهُمْ Alarning köngülleri ve anda huşū' qalmadı وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ ve köpi alardın فَاسْفُورًا taşqarı-(23)durlar öz dünyādın ve tārikdürler. Öz kitābning hükmleride qasvet fartıdın ve aytıpdurlar köngül qatıq-(24)lıgıning neticesi ġafletdür ve köngül yumşaklığının nişānesi teveccühdür tā'atka.

⁹¹⁸ TS [246a/9] fedāi : YA [591b/9] fedā

⁹¹⁹ YA [591b/11] هِيَ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹²⁰ TS [246a/11] sezāvar-rağ-dur : -dur satırın üst kısmına eklenmiştir.

⁹²¹ TS [246a/12] kılor érdi : érdi satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [591b/13] kılor érdiler

⁹²² TS [246a/15] yād kılamak : YA [591b/17] yād kıлмаğı

⁹²³ TS [246a/15] olçaning : YA [591b/17] olça aning

17. بِعَدِّ اَعْلَمُوا Bilinizler ay ba's (25) münkirleri ānı kim Téngri اَللّٰهُ يُحْيِي الْاَرْضَ تِrgüzür yérni. بِعَدِّ Anıng ölgeni ve efsürdeligidin (26) song ve humül yosun bile tirtügüsüdür ölüglerni. لَعَلَّكُمْ Durustluk bile kim rüşen kılduk biz. (27) الْاَيَاتِ Sizler üçün kudret bilgülerini فَدَبَّيْنَا شَآيِدْ kim sizler öz 'aқllarınızdı istidlâlde işge [246b/1] eylegey sizler.
18. دُرُوسًا اِنَّمَا Durustluk bile kim⁹²⁴ inanguçı érdiler وَالْمُصَدِّقَاتِ ve bāver kılıguçı ħatunlar⁹²⁵ kim Ĥudā ve Resül (2) sözini rāst bileyley ve ħafsı teşdīd bile oқur ya'nī şadaқа bérğüçi érdiler ħatunlar اَللّٰهُ فَارَضًا حَسَنًا ve ħāl ol-kim (3) borç bérirdürler Ĥudāğa.⁹²⁶ قَرَضًا حَسَنًا Yaĥşı borç bérmeđi ya'nī mällarınıڭ arıgragıdın اِتْرَاعًا artuk (4) kılılır. لَهُمْ Alar üçün alarınıڭ müzdini ondın tā yétti yüz ve artuk وَلَهُمْ ve alarğadır اَجْرٌ كَرِيمٌ (5) keremi müzdi ve büzürgvār pādāşı ya'nī cennet.
19. وَالَّذِينَ آمَنُوا Ve alar kim imān kéltürüptürler اَللّٰهُ وَرُسُلِهِ Ĥudāyğa (6) ve anıng yibergerlerige ve şekk kéltürmeýdürler. Alarınıڭ ħaberleri ve ħükmleride اُولَئِكَ ol güruh اَلْمُصَدِّقُونَ (7) alar şıddıkıldurlar ya'nī köp çin aytkuçılar وَالشُّهَدَاءُ ve tanukıldurlar kıyāmet күni. عِنْدَ رَبِّهِمْ (8) Öz Perverdgārınıڭ қаşıda alarınıڭ enbiyāsı ve ümmetlerige ve ba'zınıڭ қavli bile kim ve'l-şühedānı mübtedā bilür-(9)ler. Āyet ma'nāsı oldur kim alar kim şehīd oluptur Ĥaқ yolıda anıng қаşıdadurlar yād kılıkuk⁹²⁷ dereceleride kim⁹²⁸ (10) لَهُمْ اَجْرُهُمْ alarğadır alarınıڭ müzdi kim va'de kılıpdur وَنُورُهُمْ⁹²⁹ ve yaruқluk kim ħaşr күni alarğa bolğay. (11) وَالَّذِينَ كَفَرُوا Alar kim yaptılar Ĥaқnı ve peygamberleriniڭ nübüvvetiniڭ anğarın kıldılar وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا (12) ve tekzīb körsettiler biziڭ āyetlerge⁹³⁰ kim Muĥammedğa tüben yiberip biz. اُولَئِكَ Ol güruh اَصْحَابُ الْجَحِيمِ (13) tamuğnıڭ mülāzımlarıdırlar.
20. اَعْلَمُوا Bilinizler ay dünýā tālibleri اَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا anı kim bu sarāy-(14)niڭ tirigligi لَعِبٌ oyunıdır. وَلَهُوَ Ma'nāsız ve émgek çekmek anıng metā'ı tilemeđi kiçik oğlanlar-(15)niڭ renci déğ ħāşıl siz oyunlarda وَزِينَةٌ ve yene arāyişidür. Ĥuşk-vār metā'ında ve yaĥşı melābis ve köngül (16) tartarlar menziller ve yürüşlük merkebler وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ ve müfāĥaret kılmaq

⁹²⁴ TS [246b/1] durusluk bile kim : kim satırın üst kısmına eklenmiştir. : YA [592a/3] durusluk bile

⁹²⁵ TS [246b/1] ħātunlar : YA [592a/4] ħātunlar kim

⁹²⁶ TS [246b/3] Ĥudāğa : YA [592a/5] Ĥudāyğa

⁹²⁷ TS [246b/9] kılıkuk : YA [592a/13] kılık

⁹²⁸ TS [246b/9] kim : YA [592a/13] yok

⁹²⁹ TS [246b/10] وَنُورُهُمْ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹³⁰ TS [246b/12] āyetlerge : -ler satırın üst kısmına eklenmiştir.

biribiringiz ara ‘ālī naṣīb⁹³¹ bile (17) yā tūkel cāh فِي الْأَمْوَالِ وَتَكَاتُرٌ فِي الْمُبَاهَاتِ ve mubāhāt mällar köplüğe⁹³² وَالْأَوْلَادِ ve oğlanlar⁹³³ köplüğe ve bilingizler kim (18) āz zamāniğa ol oyun ber-ṭaraf bolur ve lehv ve feraḥ ğam ve teraḥğa mübeddel bolur⁹³⁴ ve ārayişler biribiridin tōkülür ve tefāhhür ve tekāsür (19) ot şerāresi dēg yok bolur. Pes bularñing zevāl sür‘ati ve işğal batlığında كَمَثَلِ غَيْثٍ يَامْغُرٌ مِثْلِي دَءِدٌ. (20) susağan yerge baḳay ve tuḥmlar kim andadur bāt ötgey ve turmağay ḥublūğ yüzidin song أَعْجَبَ الْكُفَّارَ tangğa (21) kältürgey ékküçilerni نَبَاتُهُ olça bitken bolğay yamğurdın ثُمَّ يَبِيحُ andın song كُرُوحًا كَوَسْمٍ (22) āfetleridin biri bile yā arzı. فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا. Pes körer sēn otñı sarıq⁹³⁵ bolğan köklikdin song. (23) ثُمَّ يَكُونُ Pes bolur sarıqlığdın⁹³⁶ song حُطَامًا sınılğan ve yançılğan ve uşaq uşaq bolğay وَ فِي الْآخِرَةِ (24) ve ol sarāyda عَذَابٌ شَدِيدٌ ḳatıq ‘azābıdır. Téngriñing düşmenlarğa⁹³⁷ kim barça ‘ömr dünyā tilekde (25) ve ötkeripdür. Haḳdın unutupdurlar وَمَغْفِرَةٌ ve yarılkaḳdur مِّنَ اللَّهِ Hudāydın وَرِضْوَانٌ ḥoşnūd-(26)luḳ Haḳ dostlarığa kim Mevlā istemegi ve tilemegide her ékki sarāyñing terkin kıldılar. وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا (27) Yoktur dünyā tirigliği إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ meger metā‘ı kim bāzī yerge bāḳi ḳalmağay ve yoğrur metā‘ı kişiniñ nisbetiğadır [247a/1] kim dünyāni uḥrevī ni‘meti ḥuşūliñ dest-i efrādı ḳılmağay ve nefis ve hevā müstelezzātıdın ol sarāyñing işiğe meşğul (2) bolmağay ammā eger şāhib devletiğa⁹³⁸ tevfiḳ müddeti ruzgār refiḳiniñ bolsa dünyā esbābiğa ‘uḳbā maḳāşidiniñ (3) tilemegiğe sa‘y körsetse ve Rabbānī rāzısıdın behre kötergey anıñ nisbetiğe server metā‘ıdır ne ğurūr metā‘ı ni‘am el-māl el-şāliḥ (4) ler cel el-şāliḥ.

21. مِّنْ سَابِقُوا İlgerilik tutuñgizlar ve aşuḳuñgiz⁹³⁹ vāḳi‘ yarlıkaḳıñing mucibātiniñ (5) sarığa مِّنْ سَابِقُوا sizleriñ Perverdğarıñızdın mağfiret mu‘cibi tevbedür. Yā istiğfār yā ferāiz edası yā (6) rüze yā şıdḳa yā cihād yā evvelği tekbār yā cemā‘at ḥuzūrı ve Sülemī rahmehullāh aytıptur⁹⁴⁰ mağfiret ve sillesi Hażret Resülallāh (7) şallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem’dur. Pes Haḳ Subḥāne buyurur kim aşuḳmaḳ körsetiñgizler anıñ mutaba‘atığa kim yarlıḳar sebebidür

⁹³¹ TS [246b/16] naṣīb : YA [592a/21] neseb

⁹³² TS [246b/16] köplüğe : YA [592a/21] köplüği :satrın üst kısmına eklenmiştir.

⁹³³ TS [246b/17] <o>oğlanlar : vav eksik yazılmış. : YA [592a/21] oğlanlar

⁹³⁴ TS [246b/18] mübeddel : YA [592a/22] mübeddel bolur

⁹³⁵ TS [246b/22] sayık : YA [592a/27] sarıq

⁹³⁶ TS [246b/23] sarıqlığdın : YA [592a/28] sarıqlıq

⁹³⁷ TS [246b/24] düşmenlarğa : YA [592b/1] düşmenlarığa

⁹³⁸ TS [247a/2] devletiğa : -ğa satrın üst kısmına eklenmiştir. : YA [592b/6] devleti

⁹³⁹ TS [247a/4] aşuḳıñgiz : YA [592b/9] aşuḳuñgizlar

⁹⁴⁰ TS [247a/6] aytıptur : YA [592b/11] aytıpdur

cennetde⁹⁴¹ (8) وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا (9) kök ve yer kengliği dégdür şartı bile kim barça séni yufka şahifeler yasagaylar ve yeri birige biriktürgeyler أُعِدَّتْ⁹⁴² (10) amāde kılpdur munıng dég uçmağ. Kişileri üçün kim ĩmān keltürüptürler Hudāyğa وَرُسُلِهِ⁹⁴³ ve anıng (11) yibergenler ذَلِكَ ol ĩmān keltürmek ya'nī tevfiķ anğa فَضَّلَ اللهُ Hudāy fazlıdur ve anıng keremi بَرُّرُؤَيْتِهِ⁹⁴⁴ bérür öz (12) gāyeti bile مَنْ يَشَاءُ ve her kimge tilese الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ve Hudāy⁹⁴⁵ uluğ fazl égesiniñ Hudāy mü'minlerge hem dünyāda 247a/13 ĩmān tevfiķi bile ve hem āhiretde ma'rifet rıdvān bile.

22. مَا أَصَابَ Yétmedi ve yétmegüsidür مِنْ مُصِيبَةٍ hīç yétküçi (14) kaygu⁹⁴⁶ ve türlüğ muşibetler. sizler- وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ فِي الْأَرْضِ Yerde kaht dég ve ağırlıg ve māl noķşanı ve andın özge (15)ning⁹⁴⁷ nefsleringizge ağırlıg za'f ve faķr ve evlād ölümü ve andın özge meger فِي كِتَابٍ ol kim bitiptür Levh-i Maḥfūz(16)'da مِّنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا andın burun kim yaratķay biz ol muşibet yā yérni yā nefslerni. إِنَّ ذَلِكَ Durustluk bile kim muķadderāt (17) şebti levḥğa bāvücüd anıng köplügi bile. عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ Téngriğe āsāndur ezeliđe bu hükm buyurdı ve re'fet yüzidin ol- cihet⁹⁴⁸ 247a/18 kim nefslerde karar tutķay ve bilgeyler kim ezeli hükmler mundefi' bolmaslar aytur kim bularnı sizlerge bitip mén.

23. عَلَى مَا فَاتَكُمْ تَأْسُوا (19) LİKَيْلَا Tā sizler kayguluķ bolmağay sizler ve gāmm yémegey sizler وَلَا تُفْرَحُوا ve şādmān olķa bile fevt boldı sizlerdin (20) māl ve ḥısb ve a'fet ve şıḥḥatdın ve şādmān bolmañızlar. بِمَا آتَاكُمْ Olķa bile bérđi sizlerge dünyā māl (21) ve metā'dın iḥbārdur nehy ma'nāsı bile ya'nī dünyā idbārıdın melül anıng iķbālidin mesrūr bolmañızlar kim ne anğa kararıdur (22) ve ne muñga 'itibārı ve Murtażā 'Alī -rađıyallāhu 'anh-dın menķüldür kim her kim bu āyet bile iş kılsa her āyine tükel tutar zühdni anıng (23) her ékki ṭarafı⁹⁴⁹ bile

⁹⁴¹ YA [592b/13] cennetde : TS yok

⁹⁴² YA [592b/15] أُعِدَّتْ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁴³ YA [592b/17] وَرُسُلِهِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁴⁴ YA [592b/18] يُؤْتِيهِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁴⁵ TS [247a/12] Hudāy : YA [592b/19] yok

⁹⁴⁶ TS [247a/14] kaygu : YA [592b/21] kayguçı

⁹⁴⁷ TS [247a/14] sizlerniñ : YA [592b/22] ve ne sizlerniñ

⁹⁴⁸ TS [247a/17] cihete : YA [592b/26] cihet

⁹⁴⁹ TS [247a/23] ékki ṭarafı : YA [593a/3] her ékki ṭarafı

ya'nī tamam zāhid bolğay وَاللَّهُ لَا يُجِبُّ ve Hudāy dost tutmasِ كُلِّ مُخْتَالٍ her mütekebbirini kim dünyā ni'meti bile yā (24) teṭāvul özgege kılğay. فَخُورٍ⁹⁵⁰ Nāz kılğuçı dünyā bile faḥr kılğuçı anıṅ bile ekfāda Qurānğa. Pes alarıñ şıfatın (25) kılur.

24. الَّذِينَ يَخْلُونَ Ve aytur⁹⁵¹ muḥtāl u faḥur alardurlar kim bāvucūd dünyā dārlıgı bile ve anıṅ esbābınıñ cem'ī bile kızğanç-(26)lık kılğaylar ve öz mālını Hudāy yolıda şarf kılmağaylar وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ ve bāvucūd özüñ kızğançlığı (27) bile buyurgaylar kişilerni بِالْبُخْلِ Kızğanç kılmağğa Tibyān'da⁹⁵² keltür ve bitür kim cem'iniñ kavli bile murād bu āyetdin [247b/1] yehūdurlar kim kızğanç kıldılar olça bile alarıñ yavuçıda érdi. 'İlmdin Hazret Resüllah -'aleyhi's-selām- şıfatıda ve aḥvāli-(2)ğa ve anı yaptılar ve özgelerni anıṅ yapmağğa buyurdılar وَمَنْ يَتَوَلَّ⁹⁵³ ve her kim yüz ayursa māl infākıdın. (3) Yā ĩmāndın Muḥammed -şallallāhu 'aleyhi's-selām-. فَإِنَّ اللَّهَ الْحَمِيدُ Pes durustluk bile kim Hudāy هُوَ الْغَنِيُّ oldur bīniyāz andın (4) ve anıṅ infākıdın ögölgen zāt ve şıfāt⁹⁵⁴ kimdin düşmenleriniñ i'rāzı ve tevellāsı anğa zarar kılmağay.

25. (5) لَقَدْ أَرْسَلْنَا Ve durustluk⁹⁵⁵ bile kim yiberdük biz رُسُلَنَا⁹⁵⁶ öz yibergenlerimizni ya'nī feriştelerni yamğurlarğa (6) بِالْبَيِّنَاتِ yaruk hüccetler bile kim mu'cizelerdür yā vāziḥa şerī'atlar وَأَنْزَلْنَا ve tüben yiberdük biz. مَعَهُمُ (7) الْكِتَابِ Kitābları bile kim dünyā ve dünyevī meşālihiñing mutezammini érdi وَالْمِيزَانَ ve menzil kılduk biz alarğa terāzünü (8) لِيُقْوَمَ النَّاسُ Tā kā'im bolğaylar kişiler بِالْقِسْطِ 'adlğa ya'nī tā ḥuḳūḳ tesviyesin kılğaylar. Anıṅ bile biribiriniñ (9) arasında mu'āmeleler vaḳtıda ve terāzū inzāli Nūḥ -'aleyhi's-selām- zamānıda érdi. Aytıpdurlar murād anıṅ esbābınıñ (10) inzālidür ve fermān anıṅ yasamağğa وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ ve yiberdük biz témürni Ādem'ğa -'aleyhi's-selām- Māverdi aytıp- (11)dur kim Ādem -'aleyhi's-selām- uçmağdın dünyāğa keldi üç barça témürdin anıṅ bile berge édi: Petek ve enbür ve (12) sindān ve Me'ālim'de⁹⁵⁷ keltürüptür kim Téngri tört bereketlik néme kökdin yerge yiberdi su ve ot ve tuz (13) ve témürde فِيهِ témürde بَأْسٌ شَدِيدٌ

⁹⁵⁰ YA [593a/5] فَخُورٍ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁵¹ TS [247a/25] kılurda : YA [593a/6] kılur ve aytur

⁹⁵² YA [593a/9] Tibyān'da : üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁵³ YA [593a/12] وَمَنْ يَتَوَلَّ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁵⁴ TS [247b/4] şıfāt : YA [593a/14] şıfātında

⁹⁵⁵ TS [247b/5] ve durustluk bile kim : YA [593a/14] durustluk bile kim

⁹⁵⁶ YA [593a/15] رُسُلَنَا : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁵⁷ YA [593a/22] Me'ālim'de : üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

qayıq kârzârdur ya'nî âletler kim kârzârda işge yarar andın yasarlar h'âh (14) düşmen def'i için songı dég وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ ve kılıç ve başak ve hañcer ve anıñ emşâli ve h'âh nefis asramağı kübe ve develğa dég (15) ve cevşen ve anıñ emşâli dég ve témürde asıglar kişilerge kim şıfatlar hırfelerining⁹⁵⁸ kıvâmı (16) témürge bağlapdur ve hıç hırfeye yoqtur kim témürge anda dahli yoqtur ve anıñ küllî âsığı oldur kim kâfirler müselmân-(17)larınñ kılıçınıñ korquçıdın her âsândurlar ve islâm ehli şehrlerinñ köpreki ve alardın amân. Pes (18) Hâk Subhâne témür yiberdi tâ dîn düşmenleri müzdecir bolğaylar ve terâzû yiberdi tâ mu'âmeleler vezni râstlıgı (19) nehy bile fayşal tapqay ve kitâb menzil kıldı kim tâ Hâk bâtıldın érilğay وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ ve⁹⁵⁹ tâ körgey Hudây مَنْ يَنْصُرُهُ (20) ol kişini kim anıñ dîniğe yârî-perver وَرُسُلُهُ⁹⁶⁰ ve nuşret-perver anıñ yibergenlerige silâhlar isti'mâli (21) bile kâfiler cihâdı bile murâd mü'mindür kim yârî-perverler peygamberğa. بِالْغَيْبِ Yaşurun bile ya'nî vaqtı kim peygamber hâzır (22) bolmağay kim münâfıqlar peygamber -şallallâhu 'aleyhi-ve's-sellem- huzûrida mededkârlıgı körsetür érdiler ve gıybetde yâr ve hevâdâr (23) émes érdiler. إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ Durustluğ bile kim Téngri tevânâdur düşmenlerniñ helâk kılmâğığa عَزِيزٌ (24) gâlibdür barçağa hükm ve fermân bile

26. ve taḥkîk bile biz yiberdük نُوحًا Nuḥ-ı nebî né benî kâbilğa (25) ḥalîlni nemrüdilerğa وَجَعَلْنَا ve vedî'at koyduğ biz. فِي ذُرِّيَّتَيْهِمَا النَّبِيُّ Alarnıñ oğlan-(26)larıda⁹⁶¹ peygamberligni وَالْكِتَابِ⁹⁶² ve vahy kılduğ biz alarğa kitâbı⁹⁶³ kim alarğa atalıp érdi. فَمِنْهُمْ Pes ba'zı alar-(27)dın kim peygamberler alarğa keldi مُهْتَدٍ yol tapqanlardurlar ba'zı imân⁹⁶⁴ kitâb benîğa وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ [248a/1] ve alardın köpi فَاسْفُورٌ çıkıp barganlardurlar Hâk yolıdın ya'nî imân keltürmegen kitâblar ve peygamberğa.

27. Pes songıdın keltürdük biz عَلَىٰ آثَارِهِمْ Nūḥ ve İbrâhîm ve alarnıñ ümmetleriniñ songığa. بِرُسُلِنَا Öz yiber-(3)genlerimizni andağ kim Nuḥ'dın songı Hūd ve Şâlih'ni -'aleyhime's-selâm- ve İbrâhîm'din songı İsmâ'îl ve İşâk ve Ya'kûb (4) Yūsuf'ni -'aleyhi's-selâm- وَقَفَيْنَا ve songıdın keltürdük biz peygamberlerni ve tamâm kılduğ biz Benî İsrâ'îl

⁹⁵⁸ TS [247b/15] ḥarfîleriniñ : YA [593a/26] hırfeleriniñ

⁹⁵⁹ TS [247b/19] ve : YA [593b/2] yok

⁹⁶⁰ YA [593b/2] وَرُسُلُهُ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁶¹ TS [247b/26] oğlanlarıda : YA [593b/8] zürriyetide

⁹⁶² YA [593b/8] وَالْكِتَابِ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁶³ TS [247b/26] kitâbı : YA [593b/9] kitâbını

⁹⁶⁴ TS [247b/27] imân : YA [593b/10] imân keltürmegen

peygamberleriġa. (5) وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ Meryem oġlı ‘İsā bile -aleyhime’s-selām-ġa ve bérduk anġa biz⁹⁶⁵ وَجَعَلْنَا INCİL kitabını (6) ve salduġ biz قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ alarınıġ köngülleride kim égreřtiler ‘İsā’ġa رُفَّةً mihrbānlıġ وَرَحْمَةً (7) ve baġıřladı biribirige ya’nī وَرَهْبَانِيَّةً ‘İsā’ning égreřġüçileri ve anıġ havāřını biribirige müřfik ve mihrbān kılduġ biz (8) Alar peydā kıldılar ruhbāniyye țariķasını ve öz ālādın ابْتَدَعُوها yaġı indürdüler anı مَا كَتَبْنَاهَا (9) biz farz kılmaydur érdük. عَلَيَّهِمْ Anı alarġa ol andaġ égendür kim ba’zı ‘İsā ve -‘aleyhi’s-selām- ümmetidin anı kötergeni إِلَّا (10) دِينَ ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ din song İncil hükmleridin élig kaytarıp kāfir boldılar. Cem’i humüldında ġalıp alarınıġ arasıldın taġlarġa فَمَا رَعَوْهَا (11) çıkıp bardılar ve küllī meřaġġatlar uluġ ve riyāzetler⁹⁶⁶ ve maț’am ve meřreb ve nikāh⁹⁶⁷ terkidin ihtiyār körsettiler ve alarġa farz émes édi. (12) LİKİN HÜDĀYİNİġ HOŞNÜDLÜġİN tilegige ruhbāniyyetligini ilgeri tuttılar. (13) Pes ri’āyet kılmadılar ve saġlamadılar anı حَقِّ رِعَايَتِهَا andaġ kim anıġ asramaġınıġ sezāvārı érdi. Belkim (14) teřliřge ġābil bolup ve Ķurān ve Muġammed -řallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ġa münkir boldılar ve azı alardın hīġ mutāba‘atınıġ manhacıldın (15) égrilik körsetmedi.⁹⁶⁸ Hāzret Resül řallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ni taptılar ve islām devletiside⁹⁶⁹ nām mutāba‘atınıġ řerīfiġa (16) serefrāz boldılar ve Hāġ Subġāne alarınıġ ġaġġıda aytur kim. فَاتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا Pes bérduk biz alarġa kim ĩmān keltürdiler (17) مِنْهُمْ ruhbānlar cemā‘atidin ya’nī Hāzret peygamber -řallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ni. أَجْرَهُمْ Alarınıġ müzdi kim köp řevāb ve sansız (18) kerāmetdür وَكَثِيرٌ ve tersālardın köpi فَاسْفُورٌ çıkıp kélgenlerdürler ĩmān dāyiresidin. Pes kitāb (19) ehliġa aytur.

28. انْفُوا اللَّهُ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا Ay kiřileri kim ĩmān keltürüp sizler ötken peygamberlerġa ġorġunġız-(20)lar Téngri ‘azābıldın وَآمَنُوا ve ĩmān keltürünġizler. Anıġ yiberġenige ya’nī Muġammed -řallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-⁹⁷⁰ يُؤْتِكُمْ (21) Tā bérġey sizler كِفْلَيْنِ ékki behre مِنْ رَحْمَتِهِ öz baġıřladı dīn biri ĩmān keltürġen üçün Muġammed -řallallāhu (22) ‘aleyhi-ve’s-sellem-ġa ve biri özge peygamberlerniġ ĩmānı üçün وَيَجْعَلُ لَكُمْ ve bérür

⁹⁶⁵ TS [248a/5] anġa biz : YA [593b/16] biz anġa

⁹⁶⁶ TS [248a/11dk] uluġ ve riyāzetler : YA yok

⁹⁶⁷ TS [248a/11] meřreb nikāh : YA [593b/22] meřreb ve nikāh

⁹⁶⁸ TS [248a/15] körsetmedi : körsettiler yazıldıř, -tiler kısmının üstü çizilmiştir. Satırın üst kısmına -medi eklenmiştir. : YA [593b/26] körsettiler

⁹⁶⁹ TS [248a/15] devletiside : YA [593b/27] devletiġasında

⁹⁷⁰ TS [248a/20] -řallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem- : YA [594a/4] -řallallāhu ‘aleyhi-ve’s-sellem-ġa

muqarrer kıılır sizler üçün نُورًا (23) تَمَشُونَ بِهِ yarukı kim anıñ bile bargay sizler ve ötkey sizler şırāḩka وَيَغْفِرُ لَكُمْ ve yarlıkar sizlerni (24) sizlerniñ yazuḩuñızını وَاللَّهُ غَفُورٌ ve Hudāy yarlıkağučıdur mü'minlerni رَحِيمٌ mihrībān alarğa keltürüp-(25)tür kim ékki behreniñ ümīdi bile raḩmetdin cem'ī kitāb ehlidin ĩmān keltürdiler alarnıñ ĩmān keltürmegeni (26)leri ĩmān keltürgenlerge ḩased ayttılar. Āyet nāzil boldı kim Hudāy alarğa ékki ülüş raḩmet ve nūr ve mağfıret-(27)din bağışlar.

29. لَا يَغْدِرُونَ⁹⁷¹ Tapılğaylar kitāb ehli kim meniñ cīmğa ĩmān keltürmediler [248b/1] Durustluḩ bile kim ḩādir bolmağaylar ve tevānālıḩ tapmağaylar وَعَلَى شَيْءٍ⁹⁷² ve némege وَاللَّهُ مَنَّ فَضْلًا اللَّهُ وَأَنَّ (2) ol ya'nī ol kerāmetlerdin kim alarnıñ mü'minleri üçün yād étilipdür ḩiç néme tapmağaylar ve alarğa yetmegeyler. (3) Durustluḩ bile kim faẓl ya'nī şevāb ve cezāniñ artuḩluḩı⁹⁷³ بِبِيَدِ اللَّهِ Téngrı ḩudretiniñ éligidedür. 4) تَبِيَهُ (5) يُؤُتُو الْفَضْلَ الْعَظِيمَ وَاللَّهُ وَهُدَايَ uluḩ faẓlnıñ égesidür (5) ya'nī tükel ni'meti kim ḩavāşş ve 'avāmğa tükel téptür.

⁹⁷¹ YA [594a/12] لَا يَغْدِرُونَ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁷² YA [594a/12] وَعَلَى شَيْءٍ : Ayetin üstü kırmızı ile çizilmemiştir.

⁹⁷³ TS [248b/3] artuḩluḩı : YA [594a/15] artuḩluḩı

3. DİZİN

ābādān < Far. imār edilmiş yer, bayındır

ā. 228b/5

ābādānlıġ < Far+T bayındırlık

ā. tap- 228b/13

‘**abd** < Ar. kul, insan

‘a. 242b/22

ābiste < Far. hamile

a.+ dūr 229b/1

‘**acāyib** < Ar. (‘acā’ib) garip, tuhaf şey

‘a.+ ler 232b/1

‘**acībe** < Ar. şaşılacak şey

‘a. 225a/15

‘**aciz** < Ar. güçsüz, zayıf

‘ā. 239a/5, 242b/20

‘ā. ƙal- 239a/5

‘**acz** < Ar. güçsüzlük

‘a.+ idin 227a/18

aç - < açmak

a.- tuġ 235a/18

a.- madı 232a/26

açıġ → **açık**

a. 238a/9

açık öfke

a. 227b/3, 235b/21, 243a/4

▪ **açıkraġ** daha öfkeli

a. 236b/19

açıklan - öfkelenmek

a.- ġuçı 235b/19

açlıġ aç olma durumu

a. 242b/1

a‘dā’ < Ar. düşmanlar, zalimler

a.+ ġa 242b/9

‘**ādāt** < Ar. adetler

‘ā. körset- 227a/3

‘**add** < Ar. kabul etme, itibar etme

‘a. 234a/18

‘**adem** < Ar. yokluk, hiçlik

‘a.+ din 244b/3

ādem < Ar. insan

ā. 237b/26, 238a/1, 240b/27,

241a/22

ā.+ din 242a/3

ā.+ ni 237a/23, 237b/22

ādemī < Ar. insan, insanla ilgili olan

ā. 227b/1, 235b/14, 239a/16, 240b/5,

244a/26

ā.+ dūrler 230a/14

ā.+ ġa 233b/16

ā.+ ler 237a/22, 237b/14, 237b/9,

238b/25, 239a/3, 240a/3

ā.+ lerni 228a/11

ā.+ lerdin 230a/14

ā.+ niġ 240a/4

‘**ādet** < Ar. alışılmış şey, usul, görenek

‘ā.+ i 231b/13

‘ā.+ kā 244b/21

‘**adl** < Ar. doğruluk, adalet

‘a. 233b/19, 234a/2, 235b/18,

237b/6, 240b/18

‘a.+ dın öt- 237b/5

‘a.+ ġa 247b/8

- ‘adn** < Ar. cennet
‘a. 239b/7, 241b/13
‘a.+ ğaça 245b/7
- āfāk** < Ar. ufuklar
ā. 234b/21
- āfet** < Ar. felaket, bela, musibet
ā.+ iġa 242b/26
ā.+ lerdin 244a/7
ā.+ leridin 246b/22
- Āferīdegār** < Far. Tanrı
Ā. 232a/27
Ā.+ ı 238a/5
Ā.+ ıdur 238a/4
Ā.+ inġ 233a/6
Ā.+ inġız 237b/14, 238b/5, 239b/27,
240a/14
Ā.+ inġızġa 245a/5
Ā.+ inġızınġ 238a/14, 238b/2,
238b/23, 239a/13, 239a/4, 239b/12, 240a/17,
240a/8, 240b/1
Ā.+ ını 235a/17
Ā.+ inġ 230a/19, 230b/26, 234a/22
Ā.+ nġ 233a/17
- ‘āfiyet** < Ar. sağlıklı olma durumu, esenlik
‘ā. 247a/20
- āġāh** < Far. haberli olma durumu,
haberdar, uyanık
ā. bol- 237b/17
ā. kıl- 235b/24, 238b/7, 239b/4
- aġır** < aġır, zahmetli, çetin
a. 225a/11, 230b/1, 238b/22
- aġırlıġ** hastalık
a. 227b/3, 247a/14, 247a/15
- aġrıġ** aġrı
a.+ a 238a/20, 239b/26
a.+ ı 241a/24
a.+ nı 238b/11
- aġrıt** - aġrıtmaq
a.- tılar 234a/19
- aġyār** Ar. başkaları, yabancılar, düşmanlar
a. 241b/3
- ‘ahd** < Ar. yemin, söz, anlaşma
‘a.+ inġıznı 245a/6
- ‘ahdī** < Ar. anlaşma gereġi olan
‘a.+ nġ 231b/13
- āhīr** < Ar. son, nihayet
ā. 237b/19, 242b/19, 244b/3
ā.+ ġa 242b/20
ā.+ ide 225b/14, 244a/27
ā.+ iġi 235b/9
ā.+ nġ 244b/8
- āhīret** < Ar. ölümden sonra gidilecek alem,
öbür dünya
ā. 230b/21, 232b/18, 232b/24,
238b/15, 240a/13, 244b/5, 245a/18
ā.+ da 235b/11, 236b/20, 239a/5,
244a/20, 244b/14, 245a/16, 247a/13
ā.+ iġa 244a/23
- āhīrīn** < Ar. sonrakiler
ā.+ din 237a/6, 241a/16
- aġvāl** < Ar. haller, hadiseler, vakalar
a. 229b/15, 233a/21

a.+ iğa 247b/1

aķ - akmak
a.- ar 225b/8
a.- çuy 225b/8
a.- ızur 239b/18

aķ beyaz
a. 229a/16, 241b/1, 243a/3

‘**aķabe** < Ar. tepe, yokuş
‘a.+ leriga 229b/22
‘a.+ leride 225a/26

‘**āķibet** < Ar. son, gelecek
‘ā. 238b/3
‘ā.+ i 229b/17
‘ā.+ idin 227a/3
‘ā.+ leri 244b/21

‘**aķil** < Ar. akıllı
‘a.+ ning 244a/24

‘**aķl** < Ar. us, akıl
‘a. 227a/5, 229a/27, 230a/6, 230a/7,
244b/18
‘a.+ ı 229b/26
‘a.+ ları 230a/5
‘a.+ laringızını 246a/26
‘a.+ ning 227a/5

‘**aķlī** < Ar. akılla ilgili, akla dayanan
‘a. 227a/5

‘**aķlsız** < Ar+T akılsız
‘a. 241a/25

aķvāl < Ar. sözler
a.+ ingiz 233a/21

al alın

a.+ ıda 245b/5

al - I. almak
a.- ağa 234b/5
a.- dı 231a/24, 236a/1
a.- ğay 230a/17, 245b/17
a.- gaytar 239b/25
a.- ğuçı 235b/2, 237a/2
a.- ğuçılar 225b/9
a.- sa 231a/16
a.- mas 238b/27, 239a/9, 240b/11
a.- mağaylar 246a/9
a.- ur 237a/17, 239a/3
a.- urlar 229b/4

II. yardımcı fiil
a.- ur (boldura) 238b/25
a.- ğay (‘ibret) 235b/2, 236b/3
a.- ğay (öğüt) 227b/4
a.- ğay (pend) 235b/5
a.- ğay (söz ayta) 231b/25
a.- ğay (tinç) 238a/25
a.- ğaylar (kıla) 232b/3
a.- ğuçı (öğüt) 235b/13
a.- ımas (tükel) 246a/8
a.- madılar (boldura) 227a/18
a.- mas (bara) 239a/4
a.- mas (ilgerilig tuta) 242b/14
a.- mas (kaça) 242b/14
a.- mas (kıla) 235a/17
a.- mas (nuşret kıla) 239a/8
a.- maslar (öte) 233a/4
a.- mastur (bula) 242b/20

ālā < Ar. nimetler, lütuflar

ā. 229a/24, 232a/2, 232b/10,

241b/27, 248a/8

‘**alā** < Ar. yükseklik, yücelik

a. 237a/17

‘**alāmet** < Ar. işaret, belirti

‘a.+ i 226b/25, 235b/1, 239a/21

‘a.+ lerin 226a/1

‘a.+ leridin 234b/13

alar onlar

a. 225b/1, 225b/10, 225b/15,

225b/22, 226a/18, 226a/19, 226a/2, 226a/20,

226a/21,

226b/9, 227a/17, 227a/22, 227b/20,

228b/21, 229a/17, 229a/21, 229b/15, 229b/8,

230a/10,

230a/12, 230a/13, 230a/14, 230a/15,

230a/16, 230a/17, 230a/18, 230a/21, 230a/8,

230a/9,

230b/1, 230b/15, 230b/3, 230b/6,

231a/10, 232b/22, 232b/24, 233a/13,

234a/18, 234a/26,

234b/10, 234b/21, 235a/18, 235a/9,

235b/25, 235b/9, 236a/21, 236a/26, 237b/20,

238a/12,

240a/4, 240a/6, 241a/2, 241a/22,

241a/3, 241a/5, 241a/7, 241b/26, 241b/8,

242a/13,

243b/14, 244a/7, 245a/1, 245b/26,

246b/11, 246b/4, 246b/5, 246b/7, 246b/9,

248a/8

a.+ da 227a/6, 240a/5

a.+ dın 226a/22, 226b/18, 227b/22,

229b/7, 230b/15, 230b/18, 230b/19,

230b/24, 230b/9,

232a/6, 232a/7, 234a/14, 234a/15,

234a/16, 235a/18, 235a/6, 236b/8, 239a/16,

239a/18,

239b/9, 240a/15, 244a/6, 245a/23,

245b/14, 246a/21, 246a/9, 247b/17, 247b/26,

248a/1,

248a/14

a.+ dur 230b/21

a.+ durlar 225b/1, 230b/7, 233a/13,

240b/27, 247a/25

a.+ ğa 225a/27, 225b/13, 225b/5,

225b/9, 226a/20, 226b/13, 226b/17, 227a/10,

227a/13,

227b/15, 227b/17, 228a/21, 228a/22,

228a/23, 228a/24, 228a/4, 229a/9, 229a/11,

229a/18, 229a/19,

229a/22, 229b/10, 229b/2, 229b/21,

229b/8, 229b/9, 230a/23, 230a/27, 230a/4,

230b/19,

230b/7, 230b/8, 232b/10, 232b/11,

232b/15, 232b/26, 233a/11, 233a/12,

234a/13, 235a/1,

235a/22, 235a/4, 235a/5, 235b/11,
235b/14, 235b/20, 235b/22, 235b/8, 236a/13,
236a/21,

236a/23, 236a/26, 236a/8, 236b/9,
237a/22, 239a/26, 239b/2, 239b/8, 240b/5,
240b/6,

241a/13, 241a/19, 241a/23, 241a/26,
241b/3, 242a/13, 242b/2, 242b/6, 245b/15,
245b/16,

245b/9, 246a/12, 246a/14, 246a/17,
246a/19, 246a/20, 246b/10, 247b/26,
247b/27, 247b/7,

248a/11, 248a/16, 248a/24, 248a/26,
248a/9, 248b/2

a.+ gadur 225a/13, 228a/20, 230a/22,
245a/2, 246b/10, 246b/4

a.+ ni 227a/16, 227b/20, 228a/13,
229a/10, 229a/16, 232b/26, 233b/4, 234a/15,
235a/15,

235a/23, 235a/7, 235b/11, 235b/24,
235b/6, 235b/7, 236a/15, 236a/20, 236b/21,
236b/6,

240b/20, 240b/26, 241a/4, 241b/18,
241b/19, 241b/20, 245b/6, 246a/1

a.+ niṅ 225a/19, 225b/19, 225b/9,
226a/15, 226a/20, 226b/13, 226b/17,
226b/25, 226b/3,

226b/9, 227a/18, 227b/21, 227b/26,
228a/12, 228a/21, 228a/23, 228b/25,
229a/10, 229a/18,

229a/19, 229a/20, 229a/21, 229a/22,
229a/23, 229a/9, 229b/12, 229b/15, 229b/7,
230a/19,

230a/24, 230a/5, 230b/13, 230b/16,
230b/18, 230b/2, 230b/24, 230b/8, 231a/18,
231a/4,

232a/14, 232a/2, 232a/5, 232b/12,
232b/13, 232b/14, 232b/15, 232b/16,
232b/20, 233a/10,

233a/4, 233a/5, 233b/22, 234b/27,
235a/18, 235a/6, 235a/8, 235b/14, 235b/23,
235b/25,

235b/7, 236a/22, 236a/23, 236b/12,
236b/13, 236b/16, 236b/18, 236b/21, 237a/2,
237a/25,

237a/4, 237a/5, 237b/1, 237b/2,
239a/21, 239a/22, 239a/23, 239a/24, 239a/8,
239b/3,

240a/27, 240a/3, 240a/4, 240b/27,
240b/5, 241a/1, 241a/13, 241a/4, 241b/19,
242a/14,

242a/20, 242a/24, 242a/7, 242a/8,
242b/4, 242b/5, 243a/18, 243b/14, 244a/22,
244b/10,

244b/27, 245a/25, 245b/20, 245b/5,
245b/6, 246a/10, 246a/14, 246a/18, 246a/21,
246b/10,

246b/4, 246b/6, 246b/8, 247a/24,
247b/1, 247b/25, 248a/10, 248a/16, 248a/17,
248a/2,

248a/25, 248a/6, 248b/2

alda - aldatmak

a.- dı 246a/

‘**aleka** < Ar. yapışkan şey, çamur

‘a. bol- 242b/19

‘**alem** < Ar. dünya, cihan

‘ā. 244a/26

‘ā.+ de 226a/2, 240b/21

‘ā.+ ler 233a/5

‘ā. bol- 226b/2

‘**alemi** < Ar. dünyaya ait olan, insan

‘ā.+ lerniṅ 243b/17

alet < Ar. araç

ā.+ ler 247b/13

‘**ālī** < Ar. ulu, yüce

‘ā. 246b/16

‘**ālim** < Ar. ilim sahibi olan

‘ā.+ ler 231b/26

Allah < Ar. her şeyin yaratıcısı, Tanrı

A. 229b/25, 231b/20, 232b/25,

234a/4, 236b/25, 237b/2, 242a/1, 243b/15,

244a/18

Allahyā < Ar. ey Allah

A. 226b/3

almağ I. almak, elde etmek

a. 237b/5, 238a/16

a.+ ka 246a/7

II. yardımcı fiil

a. (ögüt) 235b/13

a.+ ı (asığ) 238a/27

a.+ niṅ (asığ) 243a/12

altı altı sayısı

a. 232a/27, 244b/10

altınçı altıncı

a. 228a/5

altmış altmış

a. 238a/2

altun altın

a. 229a/16, 232a/22, 241a/17,

241a/21

a.+ dındur 240a/16

āmāde < Far. hazır

ā. bol- 238b/6

ā. kıl- 247a/10

a‘māl < Ar. ameller, işler

a.+ idin 229b/15

amān < Ar. emin olma, korkusuzluk

a. 247b/17

‘**amel** < Ar. iş, niyet

‘a. 229a/25, 241a/4, 243b/13

‘a. aytar ér- 229a/6

‘a.+ de 233b/2, 240a/9

‘a.+ din 229a/26

‘a.+ ğa 229a/26

‘a.+ i 229b/1, 232b/14, 233a/3,

233b/19

‘a.+ iğa 225b/18

‘a.+ imizniṅ 229a/14

‘a.+ ini 227b/17

‘a.+ iniṅ 245b/7

‘a. kıl- 240a/10

‘a. kılur ér- 229a/13, 241b/4

- ‘a.+ ler 225b/10, 241a/1, 244b/15
‘a.+ lerdin 238b/23
‘a.+ leri 232a/14
‘a.+ lerin 244b/16
- ‘**āmm** < Ar. umumi, genel, herkese ait
‘ā. 238b/5
‘ā. bol- 244a/18
- ammā** < Ar. ama, lakin
a. 229a/14, 239a/3, 241b/23,
243a/22, 244a/18, 244a/4, 245a/24, 245b/25,
247a/2
- ana** anne
a. 233a/27, 242b/27, 244a/27
a.+ larıñgızniñg 233a/22
a.+ sı 226a/26
a.+ sıdın 226a/25
a.+ sınıñg 234a/12
- anār** < Far. nar
a. 240a/24, 240a/25
- anasız** annesiz
a. 230a/14
- and** ant, yemin
a. 225a/20
- anda** onda
a. 225a/17, 228a/2, 228a/26, 228a/5,
228b/2, 228b/3, 228b/4, 229b/24, 230a/11,
230a/23, 230b/17, 230b/2, 232a/14,
232a/15, 232b/12, 233b/19, 234a/18,
234a/23, 234b/5,
- 235a/3, 237a/10, 237a/11, 237a/12,
237a/15, 237b/9, 239b/13, 242a/16, 242b/23,
243a/10,
244b/27, 245a/13, 245a/16, 245a/18,
245b/11, 245b/23, 246a/21, 247b/16
a.+ dur 234b/3, 240b/22, 243b/2,
246b/20
- andaq** öylece, o şekilde
a. 226a/11, 226b/5, 227a/17,
227a/24, 227b/14, 229a/2, 229b/27, 230a/4,
230a/9,
233a/18, 233b/16, 234b/23, 237a/2,
237a/24, 237b/2, 238a/1, 238b/19, 240b/26,
241a/14,
242a/9, 243a/13, 244b/21, 248a/13,
248a/3, 248a/9
- andin** ondan
a. 225a/13, 225a/17, 225a/9,
225b/18, 225b/24, 226a/2, 226a/22, 226b/17,
227b/12,
227b/14, 228a/16, 228a/3, 228a/4,
228a/7, 228a/9, 228b/10, 228b/18, 229b/1,
230b/3,
231b/16, 231b/17, 231b/25, 231b/3,
231b/5, 232b/21, 232b/8, 233a/4, 233b/25,
233b/8,
234a/20, 235a/21, 235b/2, 236a/21,
237b/12, 237b/15, 237b/19, 238a/20,
238a/23, 238a/24,

238b/7, 238b/8, 239a/6, 239b/5,
240a/21, 240b/13, 240b/17, 241a/15,
241a/25, 242a/20,
242a/5, 242b/10, 242b/2, 243a/4,
243a/8, 243b/11, 243b/7, 244a/17, 245a/18,
245a/24,
246b/21, 247a/14, 247a/15, 247a/16,
247b/13, 247b/3
anga ona
a. 225a/16, 225b/20, 225b/22,
226a/20, 226b/1, 227a/12, 227a/6, 227a/9,
227b/9,
228a/12, 228a/9, 228b/11, 228b/27,
229b/25, 229b/27, 230b/10, 231a/22,
231a/26, 231b/14,
231b/4, 232a/24, 232b/19, 232b/23,
232b/5, 233a/8, 233b/20, 234a/19, 234a/21,
234a/27,
234a/9, 234b/16, 235a/15, 235a/23,
235a/26, 235b/15, 235b/17, 236a/17,
236b/24, 236b/5,
237a/21, 237a/23, 237a/26, 237a/27,
237a/6, 237b/23, 238b/7, 238b/9, 239a/14,
239b/1,
239b/7, 240b/9, 241a/18, 241b/2,
241b/3, 241b/6, 242a/16, 242a/2, 242b/11,
242b/19,
242b/20, 242b/4, 242b/7, 243a/2,
243b/14, 244a/20, 244b/11, 244b/19,
245a/15, 245b/1,

245b/22, 245b/3, 247a/11, 247a/21,
247b/4, 248a/5
a.+ dur 244a/1, 244a/20, 244a/3,
244a/8, 244b/19, 245a/15
a.+ durlar 231a/6, 232a/10, 240b/13,
245a/26
angar ona, ona doğru
a. 228a/8, 237b/15, 238a/15, 238a/3,
238a/8, 238b/13, 239a/6, 239b/15, 240a/1,
240a/15, 240a/20, 240a/26, 240b/7
a.+ da 242a/19
a.+ ı 228b/22
a.+ ıda 243b/26
a.+ ın 246b/11
a. kıl- 239a/26
anı onu
a. 225a/21, 225a/22, 226a/20,
226b/27, 227a/4, 227a/7, 228a/13, 228b/22,
229b/20,
229b/26, 231a/27, 231b/2, 231b/4,
232b/4, 233b/3, 234a/12, 234a/20, 234a/23,
234b/5,
236a/10, 236a/12, 236a/4, 236a/5,
237b/13, 237b/26, 237b/27, 238a/3, 238b/21,
238b/8,
240a/26, 240b/15, 241b/24, 243a/3,
243a/9, 243b/20, 244a/12, 244b/24, 246a/24,
246b/13,
247b/2, 248a/13, 248a/8, 248a/9,
248b/4
a.+ da 238b/16

aning onun

a. 225a/15, 225a/20, 225a/27,
225b/14, 225b/15, 225b/18, 225b/21,
225b/25, 225b/26,
225b/4, 225b/6, 226a/10, 226a/22,
226a/23, 226a/8, 226b/17, 226b/20, 226b/21,
226b/24,
226b/3, 226b/7, 227a/2, 227a/23,
227a/24, 227a/4, 227a/6, 227a/7, 227b/17,
227b/5,
227b/7, 227b/8, 228a/17, 228a/18,
228a/19, 228a/22, 228a/6, 228a/7, 228a/9,
228b/5,
228b/6, 229a/10, 229a/11, 229a/21,
229a/26, 229a/3, 229b/26, 229b/6, 230a/1,
230a/13,
230a/22, 230a/25, 230b/10, 230b/14,
231a/21, 231a/22, 231a/23, 231a/24, 231a/3,
231b/1,
231b/2, 231b/21, 231b/22, 231b/23,
231b/27, 232a/10, 232a/13, 232a/21,
232a/22, 232a/6,
232a/7, 232b/12, 232b/4, 232b/9,
233a/16, 233a/18, 233a/4, 233a/7, 233b/10,
233b/3,
233b/9, 234a/24, 234b/16, 234b/23,
234b/24, 234b/25, 234b/4, 234b/8, 235a/11,
235a/17,
235a/24, 235a/26, 235b/11, 235b/16,
235b/25, 235b/26, 235b/27, 235b/5, 235b/9,
236a/13,

236a/14, 236a/16, 236a/2, 236a/20,
236a/24, 236a/6, 236b/2, 236b/22, 236b/24,
236b/25,
236b/3, 236b/4, 237a/15, 237a/16,
237a/17, 237a/20, 237a/25, 237a/27,
237b/11, 237b/4,
238a/11, 238a/16, 238a/25, 238a/27,
238a/6, 238a/8, 238a/9, 238b/14, 238b/17,
238b/5,
238b/7, 239a/1, 239a/10, 239a/14,
239a/16, 239a/6, 239b/11, 239b/16, 239b/22,
239b/23,
239b/24, 239b/26, 240a/14, 240a/24,
240b/12, 240b/13, 240b/17, 241a/13,
241b/11, 241b/23,
241b/24, 241b/5, 242a/10, 242a/11,
242a/7, 242b/10, 242b/15, 242b/26, 242b/4,
242b/6,
243a/11, 243a/15, 243a/17, 243a/20,
243a/21, 243a/23, 243a/24, 243a/27, 243a/7,
243b/14,
243b/4, 243b/6, 244a/12, 244a/20,
244a/22, 244a/23, 244a/24, 244b/18,
244b/25, 244b/7,
244b/8, 244b/9, 245a/15, 245a/3,
245a/4, 245b/10, 245b/2, 245b/23, 245b/24,
245b/25,
245b/3, 245b/7, 245b/8, 246a/24,
246b/14, 246b/6, 246b/9, 247a/10, 247a/11,
247a/17,

247a/21, 247a/22, 247a/24, 247a/25,
247a/3, 247a/7, 247a/8, 247b/10, 247b/11,
247b/14,

247b/15, 247b/16, 247b/2, 247b/20,
247b/4, 247b/8, 247b/9, 248a/13, 248a/20,
248a/23,

248a/7

a. ér- 241b/25

‘**anḳarīb** Ar. yakından, çok geçmeden

‘a. 242a/4

anlar onlar

a.+ ınıḡ 233a/26

ansız onsuz

a. 229a/23

ant yemin

a. 225a/18, 225b/3, 226a/9, 228a/25,
228a/27, 228b/7, 228b/8, 231a/1, 231a/12,
231a/16, 231a/17, 241b/5, 242a/16,
243a/24

a.+ ıdur 243a/24

a. ḳıl- 243a/14

a.+ ınıḡ 228b/15

ara ara, arasında

a. 225b/12, 235b/25, 236a/5,
238a/10, 238a/2, 239b/1, 239b/3, 242b/13,
244b/7,

246b/16

a. bol- 239b/3

a.+ da ḳal- 232b/22

a.+ dın 235b/17

a.+ dur 238a/12

a.+ mızda 231b/17

a.+ sıda 229b/16, 234b/11, 235a/27,
239b/9, 246a/16, 247b/9

a.+ sının 243a/8, 248a/10

‘**arab** <Ar. Arap kavmi

‘a. 229b/22, 231b/13, 235b/12,
236b/11, 236b/7, 238b/21, 243b/20

‘a. köter- 237a/3

‘a.+ ınıḡ 230a/12

‘**arabī** < Ar. Arap kavmine ait

‘a. 236b/1

āramgāh < Far. dinlenme yeri

ā.+ ı 232a/19

ārāste < Far. süslenmiş, bezenmiş

ā. bol- 240a/27

ā.+ ler 241a/21

arat - aratmak

a.- ḡuḳı 245b/26

ārāyiş < Far. süs, zinet, bezek

ā.+ idür 246b/15

ā.+ ler 246b/18

▪ **ārāyiş ḳıl-**: süslemek, bezemek

ā. 238a/16

a‘rāz < Ar. işaretler

a. 233a/5

‘**arza** < Ar. sunum, temsil, gösterme

‘a.+ sıdur 239a/3

arıḡ I. saf, temiz, hayırlı

a. 243b/12

▪ **arıḡ bol-**: Temizlenmek, arınmak

a. 243b/10, 243b/13, 243b/15, 243b/4

II. su yolu, ark	‘a. 240b/3
a.+ lar 237a/8, 245b/11	arż < Ar. dünya, toprak
a.+ larğa 237a/8	‘a.+ ı 246b/22
▪ arığrağ çok temiz	‘ arż < Ar. sunma, takdim
a.+ ıdın 246b/3	‘a. kıl- 242b/2
arığlığ saflık, duruluk, temizlik	ārzū < Far. istek, heves
a. 243a/14, 244a/16	ā. 229b/3, 232b/17
‘ ārif < Ar. bilen, bilgili, irfan sahibi	ā. kıl- 239b/26, 241a/27
‘ā.+ lerning 228b/13, 234a/4	ā.+ larığa 234b/27
arğa arka	ā.+ larıngız 246a/6
a. 236b/13	ā.+ sı 231a/20, 232b/10
a.+ sıdın 236b/13	ā.+ sığa 232b/15
a.+ sığa 228b/26	‘ aşā < Ar. deynek, sopa
arpa buğdaygillerden bir tahıl	‘a. 227a/1
a. 237b/12	āsān < Far. kolayca
‘ arş < Ar. alem tasavvurunda en yüksek	ā. 237a/21
nokta, gök	ā.+ dur 247a/17
‘a. 228b/8, 228b/9, 232b/1, 244b/11	ā.+ durlar 247b/17
‘a.+ ning 241a/1, 241a/4	ā. ét- 235b/12, 236a/11
art arka taraf, peş	ā. kıl- 235b/4, 236b/1
a.+ lar 233b/24	āsānlığ < Far+T kolaylık
artuğ çok, fazla	ā. 225a/11, 236a/11, 244a/1, 245b/5
a. 229b/2, 241b/25, 245b/2, 246b/3,	āşār < Ar. eserler
246b/4	ā.+ ı 234a/3, 239a/22, 246a/13
artuğluk fazlalık, çokluk	ā.+ ıdın 234b/24
a. 235b/15, 238a/11, 240a/11	ā.+ ın 226a/5, 230b/15
a.+ ı 248b/3	āsāyiş < Far. rahat, huzur, güvenlik
artur - artırmak	ā. 238a/7
a.- dı 231b/11	‘ aşf < Ar. rüzgarı kuvvetle esmesi
a.- ur 229b/2, 244b/22, 244b/23	‘a. 237b/12
‘ arūs < Ar. gelin	aşhāb < Ar. sahipler, sahabeler

a. 240a/17, 240b/27, 240b/7,
241b/26, 246a/16
a.+ ı 240b/25, 240b/26, 241a/3,
241b/25, 241b/7, 242a/6
a.+ ıda 244a/5
a.+ ıdın 225a/25, 244a/4, 244a/6
a.+ ıga 243a/18
asıĝ yarar, fayda
a. 227a/14, 227b/25, 228a/1, 239b/1,
242a/12, 242a/27, 242a/7, 242a/8, 242a/9,
242b/4, 243a/12
a.+ a 235a/6
a. ét- 232b/20, 235a/4
a.+ ı 242a/7, 242a/8, 247b/16
a.+ ıdın 242a/10
a.+ ınıĝ 228a/10
a. köter- 235b/27
a.+ lar 247b/15
a.+ lardur 227b/27
a.+ nı 243a/4
a. tut- 242a/11

▪ **asıĝ almaĝ:** faydalanmak

a. 238a/27

asıĝlıĝ faydalı, yararlı

a. 239b/2, 243a/26

asıĝsız faydasız, yarasız

a. 227a/10

‘**aşı** < Ar. isyan eden, asi

‘a. 239a/7

aşl < Ar. asıl, kök, öz, esas

a.+ ı 229a/14, 231a/21, 231a/26,
231b/17, 231b/2, 232a/13, 237a/4

asra - korumak

a.- dı 229b/18

a.- maslar 243b/13

asramak korumak

a.+ ı 247b/14

a.+ ınıĝnı 230b/25

a.+ ınıĝ 248a/13

ast alt, aşağı

a.+ ıdadur 228b/9

a.+ ıdın 245b/11

a.+ ın 226b/14, 234a/20

āstar < Far. astar

a.+ ları 239b/22

aş yemek

a.+ larıdın 229a/11

aş - aşmak

a.- mas 237b/19

a.- tuĝ 235a/20

aşak aşağı

a.+ larıda 239b/16

a.+ ıdın 241b/11

▪ **aşakraĝ** daha aşağı

a. 245b/8

a.+ ıda 240b/18

a.+ ınıĝ 240b/18

‘**aşık** < Ar. aşık, seven

‘ā.+ ları 241b/20

āşikār < Far. belli, meydanda olan

ā. 227b/11, 244a/24

ā.+ a 244b/1	a.+ larıdın 234a/12
▪ āşikār kııl- açığa çıkartmak	a.+ larığa 229b/13
ā. 231a/7	a.+ larımız 242a/19
aşuķ - acele etmek	a.+ larıngız 232b/10, 242a/20
a.- kuçılar 235a/11	a.+ larıngızını 233a/20
a.- mağaylar 228a/22	a.+ larıning 229a/19, 230a/1
a.- up 245b/5	a.+ larıning 229a/20, 229a/23, 233b/4
a.- urlar 235a/11	a.+ sıdur 237b/22, 237b/23
aşuķ acele	ata - tayin etmek, atamak
a.+ unğız 247a/4	a.- dı 236a/3
aşuķmaķ acele etmek	a.- ğaylar 241b/25
a. körset- 247a/7	‘aṭā’ < Ar. bağışlanma
aşuķmaķlıĝ acelecilik	‘a. kııl- 225b/9, 229a/9
a. körsetür ér- 225b/6	ataĝlıĝ nişanlı
at ad, isim	a. kııl- 240a/18
a.+ ı 226b/17, 232b/9, 240b/9,	atal - tayin edilmek, atanmak
243a/14, 244a/11, 244a/12	a.- ıp 247b/26
a.+ ıĝa 236b/10	a.- ıpdurlar 225a/14, 240b/5
a. koy- 232b/10, 232b/25	a.- ıpturlar 241a/23
at - atmak, fırlatmak	atasız atası, babası olmayan
a.- ar 240b/7	a. 230a/14
a.- ar ér- 231b/16	‘aṭfen’ < Ar. birinin adına, birine yükleyerek
a.- ıķay 228a/9	‘a. 232b/4
a.- kaylar 231a/2	āti < Ar. gelecek, istikbal
a.- madı 232a/8	ā. 240b/14
a.- up 231a/1	ā.+ dur 229b/19
a.- urdı 236a/25	atlıĝ adlı, isimli
ata ata, cet, baba	a. 226b/2
a. 241a/15, 244a/27	atmaķ atmak
a.+ lar 233b/18	a. ér- 235a/3
a.+ ları 231a/8	

‘**avām** < Ar. halkın alt tabakası, kaba ve cahil halk

‘a.+ ğa 248b/5

āvāz < Far. ses, seda

ā.+ ı 235a/11

▪ **āvāz kııl-**: bağırmak, feryad etmek

ā. 237b/23

ay ay, kamer

a. 234b/12, 237a/24, 244a/17

a.+ ı 234b/10

a.+ ıġa 234b/18

a.+ ınıġ 234b/11

a.+ nı 234b/16, 234b/17, 234b/20,

234b/22

ay ey

e. 225a/21, 226b/11, 227b/8,

229b/23, 232a/3, 234a/20, 234b/14, 234b/17,

236b/10,

236b/7, 237b/14, 237b/21, 238b/25,

240b/24, 242a/19, 242a/24, 243b/18,

244a/26, 244a/5,

244b/24, 245a/19, 246a/1, 246a/19,

246a/23, 246a/8, 246b/13, 248a/19

ay - söylemek, demek

a.- gaylar 244b/12

a.- kaylar 245b/9

āyā < Far. (ed.) şüphe, tereddüt ve soru anlamı veren edat.

ā. 225b/27, 226a/21, 226b/20,

226b/5, 227b/18, 229a/1, 230a/13, 230a/15,

230a/17,

230a/19, 230a/21, 230a/22, 230a/26,
230a/27, 230b/2, 230b/8, 232a/11, 232b/16,
232b/6,

233b/13, 233b/7, 233b/9, 234b/1,
235b/13, 235b/14, 235b/17, 236b/7, 240a/9,
242a/17,

242a/18, 242a/19, 242b/10, 242b/21,
242b/22, 242b/27, 243a/2, 243a/6, 243b/18,
246a/1,

246a/13

ayaġ ayak

a. 229b/5

a.+ dın 236a/5

a.+ ı 229b/4

a.+ ınıġ 228b/25, 245b/8

a.+ ların 239a/24

a.+ larını 236a/4

‘**aybla** – Ar. ayıplamak

‘a.- dılar 233b/4

āyet < Ar. Kur’ândaki sözler, ayet, delil

ā. 227b/23, 227b/24, 229b/23,

231b/24, 232b/25, 233a/26, 233b/1, 233b/13,
233b/6,

236b/14, 239b/24, 241b/10, 242a/2,

244a/13, 244b/7, 245a/26, 246a/16, 246a/17,
246b/9,

247a/22, 248a/26

ā. aytıp kél- 236b/15

ā.+ de 232a/24, 244a/25

ā.+ dın 247a/27

ā. ér- 236b/5

ā.+ i 233a/5	a.- mağay 244b/18
ā.+ idür 226b/27	a.- mas ér- 226a/25
ā.+ in 232b/11	a.- ur 237b/13
ā. kél- 246a/13	ayt - I. söylemek
ā.+ ler 245a/9	a.- ar 237b/15, 238a/3, 239b/15,
ā.+ lerdin 225b/23	240a/15, 240a/20, 240a/26, 240b/7
ā.+ lerga 246b/12	a.- ar ér- 243b/11
ā.+ leri 231a/12	a.- arlar 232a/5, 240a/1
ā.+ leridin 232a/27	a.- ğıl 242a/19
ā.+ lerni 226a/4	a.- ĩng 232a/4
ā.+ lerning 236b/5	a.- ĩngızlar 226a/18
ā.+ ni 234b/6	a.- ıp 236b/23, 236b/24, 237a/16,
ā.+ ning 230a/15, 236b/16, 240a/10,	242a/1, 244b/14
243b/25, 243b/4	a.- ıp kél- 228b/16, 231a/12, 231a/14,
ayır - ayırmak	235b/20
a.- urlar 225a/10	a.- ıp kélmek 226b/9
‘ āyid < Ar. ait, özgü, ilgili	a.- ıpdur 225b/12, 226a/7, 226b/6,
‘ā. tut- 243b/3	228a/13, 230a/9, 233b/17, 234a/3, 234b/7,
aylan - dönmek, dolaşmak, gezmek	237a/11,
a.- ğay 228b/18	237a/13, 237a/21, 237b/17, 239a/18,
a.- ğaylar 229b/7	243a/15, 243a/21, 243b/10, 243b/14,
a.- urlar 230a/18, 241a/19	244a/26, 245b/13,
aylanmaq dönmek, dolaşmak, gezmek	247b/10
a.+ ı 228b/18	a.- ıpdur.lar 225a/13
‘ ayn < Ar. göz	a.- ıpdurlar 226b/24, 227a/4, 227a/23,
‘a. 229b/13	230a/15, 231a/11, 233b/27, 237a/19,
‘a.+ da 243a/17	238b/21, 239a/2, 240a/16,
‘ aynī < Ar. gözle ilgili	241a/2, 243b/12, 246a/22, 247b/9
‘a.+ de 244b/5, 244b/6	a.- iptur 229a/13, 238a/21, 238b/13,
‘a.+ dūr 231b/18	239b/10, 239b/24, 240a/13, 247a/6
ayrıl - ayrılmak	

a.- ipturlar 237b/2, 238a/18, 239b/25,
240b/15, 240b/2, 241a/5

a.- қай 228a/3, 240a/10, 242b/23,
242b/26

a.- қайлар 225b/5, 228b/26, 245b/15,
245b/18, 246a/2

a.- қайлар 246a/1

a.- қил 230a/10, 230a/13, 230a/2,
230b/27, 234b/16, 234b/19, 244a/13

a.- қуҷи 238b/19

a.- ларнинг 241a/27

a.- мағай 242b/23

a.- тӣ 225b/1, 225b/3, 226a/16,
226a/21, 226a/25, 226b/10, 226b/5, 227a/13,
227a/2,

227a/9, 229b/10, 229b/11, 230b/12,
231a/8, 231b/7, 232a/16, 232a/3, 232b/3,
232b/6,

233a/25, 233b/5, 234a/23, 234b/14,
234b/15, 234b/16, 234b/17, 234b/19,
234b/20, 234b/23,

235b/19, 236b/15, 237a/4, 237b/19,
237b/3, 241a/26, 242a/1, 242a/3, 244b/6,
244b/7

a.- тӣлар 226a/16, 226a/18, 226a/21,
226a/24, 226b/11, 226b/21, 226b/6, 227b/16,
227b/19,

231a/7, 232a/3, 235a/14, 235b/14,
236a/20, 236b/4, 237a/18, 237b/20, 241b/9

a.- туқ 235b/23, 236a/23, 236a/26

a.- ur 229a/11, 231a/15, 234a/26,
236b/15, 236b/16, 238b/19, 238b/20,
238b/21, 240b/26,

242a/25, 243a/7, 243b/3, 244a/26,
244b/2, 244b/21, 246a/17, 247a/18, 247a/25,
248a/16,

248a/19

a.- ur ér- 225a/27, 225b/3, 225b/6,
226b/3, 229a/2, 230b/10, 233a/24, 233b/1,
234a/13,

234a/15, 234a/16, 234a/26, 234b/4,
242a/17

a.- uringa 232b/17

a.- urlar 228a/26, 229b/15, 229b/18,
229b/26, 230a/8, 230a/9, 230b/13, 230b/20,
231b/26, 231b/26

232a/21, 232b/25, 232b/26, 234a/10,
234b/25, 235a/12, 236a/6, 236b/11, 236b/22,
237a/4,

237b/24, 239a/27, 239a/7, 239b/7,
240b/26, 241a/21, 242a/11, 243b/6, 246a/17

a.- urlar ér- 243b/20

II. yordımcı fiil

a.- a al- (söz) 231b/25

a.- ar (inkār) 240a/8

a.- ar (tekzīb) 239a/21

a.- ar (yād) 243b/20

a.- ar ér- (‘amel) 229a/6

a.- ar ér- (istiğfār) 225b/17

a.- ar ér- (mensüb) 229b/23

a.- arlar (iḳbāl) 229b/14

a.- arlar (taşrīf) 245a/16
a.- ğıl (tesbīh) 243a/13, 244a/11
a.- ıp (āyet)
a.- ıp (kelām) 246a/17
a.- ıp (perhīz) 239b/5
236b/15
a.- kay (köp) 228a/6
a.- kuçı (çın) 230b/12
a.- kuçı (yalğan) 235b/20
a.- kuçıdur (yalğan) 235b/18
a.- kuçılar (çın) 230a/11, 243b/25,
246b/7
a.- kuçılar (yalğan) 225a/25, 225b/1
a.- mas (söz) 231a/19
a.- tı (tesbīh) 244a/16
a.- tı (zāhir) 231b/6
a.- tıda (‘ināyetliĝ) 231b/18
a.- tılar (ħased) 248a/26
a.- ur (çın) 243b/26
a.- ur (söz) 226a/11
a.- ur (tesbīh) 244a/18
a.- urlar (kāhin) 230a/5
a.- urlar (müšte‘il) 237b/26
a.- urlar (müzekker) 243a/7
a.- urlar (selām) 241b/7
a.- urlar (sözler) 228b/23
a.- urlar (yalğan) 233a/25
a.- urlar (yemīn) 241b/26
aytıl - I. söylenmek, denmek
a.- dı 226a/10, 227a/13
a.- ğan 244a/9

a.- ğay 245b/18
II. yardımcı fiil
a.- dı (yād) 233b/18, 237b/15,
240a/15
aytmak I. söylemek
a.+ da 226a/11
a.+ ı 241b/5
a.+ ka 232b/27
II. yardımcı fiil
a. (söz) 231b/4
ayur - ayırmak
a.- sa 247b/2
az çok karşıtı, az
a. 225b/13, 225b/16, 228b/27,
232a/6, 233a/16, 238b/1, 246b/18
a.+ dı 231a/8
a.+ ı 233b/8, 234a/19, 242a/2,
248a/14
a.+ ıda 225b/11
a. kıl- 229a/22, 237b/7
a. tart- 237b/7
az - azmak, sapmak, şaşırarak
a.- ğanlar 242a/24, 244a/8
a.- ğay 233a/7
a.- madı 231a/17
‘azāb < Ar. eziyet, zulüm
‘a. 227a/15, 227a/16, 227a/19,
227a/20, 227b/24, 228b/19, 230b/11,
230b/14, 235b/20, 236a/15
236a/18, 236a/7, 236b/9

‘a.+ dın 226b/25, 226b/26, 227a/17,
227a/19, 228a/20, 230b/19, 236a/15, 246a/9

‘a.+ ı 228b/16, 230b/21, 230b/8,
233b/5, 235a/18, 236a/27, 236b/18, 236b/6,
239b/4,

242b/1

‘a.+ ı ér- 235b/10

‘a.+ ıdın 227b/11, 227b/7, 228a/23,
229a/10, 229b/16, 229b/18, 230b/21, 233b/5,
236b/19,

248a/20

‘a.+ ıdur 230b/22, 246b/24

‘a.+ ığa 229a/3

‘a.+ ım 235b/11, 236a/7

‘a.+ ımnı 236a/27

‘a.+ ın 233b/10

‘a.+ ıngızını 225b/5

‘a.+ ınıng 235b/23, 236b/18

‘a.+ ıka 228b/17

‘a.+ ılar 242a/13

‘a.+ ını 230b/20, 239a/9

▪ ‘**azāb bol-**: eziyet çekmek

‘a. 236b/10, 245b/25

▪ ‘**azāb kılmag:** eziyet etmek

‘a. 235b/6

▪ ‘**azāb kötermek:** eziyet götürmek, acı
vermek

‘a. kötermek+ning 233b/8

‘**azāmet** < Ar. büyük, ulu

‘a.+ ı 228a/8

‘**azametliĝ** < Ar+T büyüklük, ululuk

‘a. 238b/4

‘a.+ ıdın 240b/10

‘a.+ ınıng 244a/12

āzār < Far. incitme, kırılma

a. ér- 235a/16

a.+ ığa 235b/24

‘**āzm** < Ar. kasıt, niyet, karar

‘a.+ ımız 227a/7

azmak azmak, sapmak, şaşırma

a.+ da 235b/16

azmaklıĝ sapkınlık, azgınlık, yoldan çıkma

a.+ dadurlar 236b/20

bāb < Ar. kapı

b.+ da 231b/27, 233a/14, 237b/25

b.+ ıda 243a/26

bādiye < Ar. çöl, kır

b.+ ler 243a/7

baĝ < Far. baĝ, bahçe

b. 239b/8, 239b/9

b.+ da 239b/15

baĝısla - baĝıslamak

b.- dı 248a/21, 248a/7

b.- r 238b/10, 248a/27

Baĝıslaĝuçı baĝıslayan, ihsan edici. Allah’ın
sıfatların biridir.

B. 237a/20, 242a/12

B.+ dur 245a/12

baĝla - baĝlamak

b.- maĝaylar 228a/5

b.- pdur 234b/20, 247b/16

b.- pdurlar 229a/2

- b.- rlar 228b/25, 235a/24
b.- yıpdur 243a/2
- bağlamak** bağlamak
b. 227a/3
- bağlan** - bağlanmak
b.- ğan 230b/14
b.- ur 238a/20
- bahādır** < Mog. cesur, yiğit
b. 227b/2
- bahāsız** < Far+T değersiz, kıymetsiz
b. 241b/15
- bağr** < Ar. deniz
b. 227b/1
b.+ da 231a/9
b.+ i 238a/24
- bağışılık** < Far.+T
b. 233a/23
- bağ** - bakmak
b.- ar 243b/22
b.- ay 246b/20
b.- aylar 245b/25, 245b/27
b.- ıngızlar 226a/1
b.- madı 232a/23
b.- sağızlar 245b/18
b.- tı 234b/15
- bāki** < Ar. sonsuz, ölümsüz, ebedi
b.+ dür 244a/23
b. kal- 238b/3, 245a/17, 246b/27
b. koy- 234a/16
- bağla** < Ar. sebze, yeşillik
b.+ lar 225b/24
- bağmak** bakmak
b. 232a/24, 236b/27
- buğul** < Ar. fasulye
b.+ dın 237a/27
- balçık** çamur
b. 238a/3
b.+ dın 226b/14, 237b/22
- bālig** < Ar. bülüğa eren, ergen
b. 229a/27
b.+ a 228a/18
- bānevā** < Far. mal mülk sahibi, zengin
b.+ ğa 243b/20
- bar** - gitmek, varmak
b.- a al- 239a/4
b.- dı 231a/15, 234b/19, 236a/6
b.- dılar 248a/11
b.- ğanlar 227a/22
b.- ğanlardurlar 248a/1
b.- ğay 237b/26, 238b/25, 248a/23
b.- ğaylar 228b/19, 230a/22, 241a/1
b.- ğuçı 234b/26
b.- ğuçdın 234b/21
b.- ğuçılar 225a/11, 225a/27
b.- ıngızlar 238b/27, 239a/3, 245b/19
b.- ip 230a/24
b.- ip é- 231b/4
b.- ır ér- 236a/26
b.- irdılar 227a/22, 241b/4, 242a/13,
242a/15, 242a/16
b.- mağay 239a/3
b.- maslar 232b/26

b.- sañgızlar 239a/1
b.- ur 226a/19, 244b/15, 245b/10,
245b/5
b.- ur ér- 233b/3, 235a/24
b.- urğa 238a/26
b.- urlar 225a/12, 226b/19, 235a/10,
237a/24, 239b/16, 245b/23
b.- urunı 237a/25
bar var
b. 239b/26, 243b/24, 243b/25,
244a/5, 245a/7
b. bol- 239b/9
b.+ dur 225a/24, 229b/8, 230b/8,
231b/11, 232b/16, 234a/23, 234a/24, 235b/1,
235b/13,
235b/2, 235b/5, 236a/12, 236b/3,
237a/15, 237a/2, 237a/24, 237b/11, 238a/6,
240b/27,
242b/7, 244a/26, 244b/21
b.+ durlar 230a/11, 232b/8, 242b/19,
245a/13
b. é- 227a/23, 231b/5
b. éd- 225b/6
b. ér- 225b/10, 225b/11, 225b/15,
227b/15, 228a/24, 228b/27, 229a/13, 229a/6,
229b/15,
229b/16, 229b/19, 234a/15, 234a/17,
235a/23, 237a/23
b.+ ğan 235a/8
b.+ ı 236b/11
b.+ urıdur 225a/19

barça tüm, bütün, hepsi
b. 226b/12, 226b/18, 227b/19,
228a/13, 228b/17, 231a/9, 233a/18, 233b/21,
234b/22,
236b/23, 237a/13, 237a/20, 237a/4,
237b/7, 238a/23, 238b/9, 240b/6, 241a/14,
241a/6,
241b/11, 242a/22, 242a/23, 242b/25,
242b/8, 244a/21, 244a/22, 244a/7, 244b/8,
245a/24,
245b/12, 245b/14, 246b/24, 247a/9,
247b/11
b.+ ğa 247b/24
b.+ ları 241b/25
b.+ larning 244a/23
b.+ nı 228a/12, 239a/19
b.+ ning 233a/10
b.+ sı 231a/25, 234b/6, 236a/23,
241b/21
b.+ sığa 225b/17
b.+ sığa 236b/5, 240b/14
b.+ sını 228a/12, 235b/3, 236a/14
bārī < Far. hiç olmazsa, bir kere
b. 245b/9
barmaq varmak
b.+ da 247a/8
b.+ dın 240a/2
b.+ ı 225a/11, 228b/19
b.+ ın 234b/17
b.+ қа 228a/5
baru hepsi tümü, bütünü

- b.+ sı 245b/22
- ba's** < Ar. ölümden sonra dirilme
b. 227b/17, 228b/22, 230b/3,
235a/13, 242a/24, 246a/23
b.+ dur 234a/8
b.+ nının 243a/20
- başar** < Ar. göz
b.+ mı 232a/10
- baş** < Ar. gevşeme, yayma, açma
b. 238a/21, 238a/23
- baş** baş
b. 226b/13, 227a/15, 231b/4, 235a/3,
236a/21, 239a/24, 239a/27, 239b/26,
242b/18
b.+ ığa 230b/13
b.+ ıngnı 234b/15
b.+ larığa 239a/8
- **baş bur-:** reddetmek, yüz çevirmek
b. 227a/15
- **baş tart-:** başı çekmek, önde gelmek
b. 230a/21, 230b/10
- başak** ok
b. 247b/14
- başka** başka, diğer
b.+ durlar 234a/7
- başla** - başlamak
b.- dılar 226b/1, 236a/19
b.- p 231a/7
- bat** çabuk hemen
b. 230a/2
- b. bol- 233b/19, 235b/19, 236b/12,
238b/17
b.+ ıanning 239b/25
b. öt- 246b/20
b.+ sa 231a/9
- bâtil** doğru olmayan, boş, hurafe
b. 227b/2, 228b/21
b.+ a 234b/5
b.+ dın 247b/19
b.+ dur 230b/3
b.+ ğa 231a/20
b.+ ning 231a/19
- bâtin** < Ar. gizli olan, sır
b. 244b/4, 244b/8
b.+ dur 244b/6
- bâtinîyye** < Ar. içle ilgili, batınlık
b. 244b/6
- batlık** çabukluk
b.+ ıda 246b/19
- batmak** batmak
b.+ ı 238a/6
- bâver** < Far. inanma, doğru bulma
b. kııl- 246b/1
- bâ-vücüd** < Far. bununla beraber
b. 225b/16, 226a/2, 234b/22,
243a/10, 247a/17, 247a/25, 247a/26
b.+ ğa 237a/23
- bay** zengin
b.+ dur 225b/20
b. kııl- 234a/8, 234a/9
- baylıg** zenginlik

b. 227b/3
ba'zī < Ar. kimi, bazı
b. 225b/23, 228a/13, 229a/16,
229b/14, 230a/15, 230b/20, 231b/26, 231b/7,
231b/8,
232a/18, 233a/5, 233b/1, 233b/6,
237a/26, 237b/13, 237b/14, 240b/3, 243b/3,
243b/9,
244b/13, 247b/26, 247b/27, 248a/9
b.+ da 231a/3
b.+ ğa 229a/16, 229b/14, 241b/23
b.+ niġ 231a/11, 233b/24, 237a/8,
241b/16, 244a/18, 246b/8
b.+ sıda 236a/2
bāzī < Far. oyun, eğlence
b. 246b/27
b. bér- 246a/7
bezirgān < Far. tüccar, tacir
b.+ larınıġ 229b/22
beden < Ar. vücut, gövde
b.+ ğa 243b/25
b.+ leri 242a/7
b.+ leriġe 242a/9
Bedr < Ar. Bedir savaşı
B. 228a/24, 230b/20, 230b/22,
236b/14, 236b/16
B.+ de 230b/8
bég bey
b.+ lerniġ 240b/19
béġlik beylik
b. 238a/26

b.+ i 237b/25
behāyim < Ar. dört ayaklı hayvanlar
b. 225b/25
behre < Far. hisse, pay, nasip
b. 228a/20, 248a/21
b. ér- 225b/19
b. köter- 247a/3
b.+ niġni 243b/19
b.+ niġ 248a/25
b.+ si 228a/21
b.+ sizġa 225b/19
b. tap- 226a/5
behresiz < Far+T nasipsiz
b.+ ler 243a/1
bék üst, yüksek, tepe
b. 233b/18, 241b/16
▪ **bék bol-**: üstün olmak
b. bol- 229a/20
▪ **bék kıl-**: üstün kılmak
b. 229a/21
▪ **bék tut-**: üstün tutmak
b. 240b/20
▪ **békigeçe** yukarıya kadar
b. 241b/11
▪ **békrāk** en yüksek
b.+ iġe 240b/19
beġā devamlılık, süreklilik
b. 234a/4, 238a/25
b.+ sıdın 238b/7
beġābillah < Ar. Tarikatlarda dervişin
nefsini yok edegfenadan sonra eriştiġi son

mertebe, ebedi ve ezeli olan Allah'ın bekası
ile baki olma hali

b. 240a/13

béklük yükseklik

b.+ i 239b/16

b.+ in 229a/24

b. kııl- 235b/19

belā < Ar. bela, felaket

b. 228a/2, 246a/3

b.+ da 226b/20

b.+ ning 236b/12

bélgülük delil

b. 234a/21

beliğ < Ar. etkili ve yerinde söylenmiş

güzel söz

b.+ leridürler 230a/12

beliyye < Ar. bela, keder, sıkıntı

b.+ din 242b/25

belkim < Far+T I. hatta

b. 227b/10, 227b/20, 228a/15,

229a/24, 230a/8, 230a/18, 231b/5, 238a/6,
239a/1, 239a/17, 242b/12, 248a/13, 244b/18

II. Doğrusu

b. 228b/17, 229b/26, 230a/10,

230b/14, 233a/5, 240b/6, 240b/17, 235b/18,

III. Yoksa

230b/4, 236b/17, 243a/1

ben ben

b. 235b/27

b.+ i 229b/27, 242a/1

benātullah < Ar. Allahın kızları, kulları

b. 232b/25

b.+ durlar 232b/6

bendīde < Far. bağı, bağlanmış

b.+ 237a/10

bende < Far. köle

228a/19

b.+ ge 239b/21

b.+ lerge 227a/24, 229b/21, 240a/26,

240a/6

b.+ lerimiz 235a/14

b.+ lerning 238a/27, 240a/18,

244b/16

b.+ ning 229a/14

b.+ ningdür 242b/23

b.+ sığa 231b/25

b.+ si 231b/6

b.+ sığa 245a/8

benī < Ar. oğullar

b. 228b/22, 247b/24,

b.+ ğa 247b/27

bér - I. vermek

b.- di 233b/6, 233b/8, 238a/9,

241b/25, 246a/19, 247a/20

b.- dük 235b/7, 248a/16, 248a/5

b.- gen 234b/27

b.- gil 227b/24, 233b/5

b.- güçi 236b/11

b.- güçi ér- 246b/2

b.- güçiler 227a/20

b.- ingizler 227a/14, 244b/26, 245a/1

b.- ip 229b/2, 229b/3, 237b/13

b.- mediler 232b/18
b.- megey 225b/22
b.- megeyler 225b/20
b.- meye 234a/9
b.- ür 229b/2, 232b/19, 239b/12,
239b/21, 240a/23, 240b/1, 240a/20, 240b/4,
247a/11, 248a/22
b.- ürler 229b/4, 241a/4

II. bağışlamak

b.- ge 247b/11
b.- gey 228a/2, 234a/9, 240a/1,
241b/25, 248a/21

III. yollamak

b.- geyler 230a/20, 239b/8, 241a/1,
241b/22, 241b/23, 241b/24

IV. yardımcı fiil

b. (nişān) 237a/17
b.- di (‘adde) 236a/3
b.- di (bāzī) 246a/7
b.- di (cevāb) 231b/24, 233b/4,
239b/23
b.- di (ḥaber) 227b/17, 237a/18,
238b/6, 239a/20, 239a/25
b.- di (ilhām) 237b/4
b.- di (tevfīḳan) 240a/14
b.- di (yol) 238a/8
b.- diler (beşāret) 226b/1
b.- diler (cevāb) 234b/22
b.- dük (ḥaber) 226b/7
b.- e (vücūd) 230a/17
b.- gey (burç) 245a/27

b.- gey (cezā) 233a/11
b.- gey (ḥaber) 229b/25
b.- gey (icāzet) 232b/21
b.- geyler (cezā) 240a/11
b.- geyler (nūr) 245b/13
b.- geyler (ta‘ām) 228a/15
b.- geyler (temkīn) 243b/11
b.- gil (öğüt) 229b/23
b.- güçü (bāzī) 246a/7
b.- güçü (rūzī) 228a/16
b.- güsidür (cezā) 233a/8, 244b/19
b.- İngizler (ḥaber) 232b/2, 242b/9,
243a/1

b.- ip (beşāret) 226b/6
b.- ipdurlar (ihtişāş) 235b/18
b.- ipdür (va‘de) 226a/8
b.- ipdürler (borç) 246b/3
b.- ipdürler (kitāb) 246a/19
b.- meydür (nişān) 240b/10
b.- ür (‘itā) 238b/10
b.- ür (cezā) 236a/16
b.- ür (ḥaber) 231b/3, 237a/24,
240b/18, 241a/15, 242a/10
b.- ür (ḳarż) 245b/1
b.- ür (nisbet) 232b/9
b.- ür (pādāş) 233a/12, 241b/3
b.- ür ér- (öğüt) 236a/21
b.- ürler (cennet) 239b/7
b.- ürler (nisbet) 230a/6
b.- ürler (pādāş) 233b/20

berāt < Ar. imtiyaz belgesi, müsaade, izin

- b.+ ı 236b/10
- bereket** < Ar. bolluk, saadet
b. 241a/2
- bereketlik** < Ar+T bereketli
b. 247b/12
- bérklik** sağlamlık
b. 225a/18
- bergüzār** < Far. hediye, anı
b. 243a/26
- berhī** < Ar. herhangi bir pay, hisse
b.+i 228a/14, 244b/13
- ber-ḥurdārlik** <Far. berhudar olan, mesut olan
b. 243a/12
- béril** - verilmek (yardımcı fiil)
b.- genlerdin (cezā) 243b/24
b.- geyler (yārī) 230b/19
b.- ip (va'de) 225a/16
b.- ipdür ('adde) 228a/24
b.- ür (cezā) 229a/5
- bérk** sıkı, sağlam
b. 228a/17, 245a/20
b. bol- 227b/27, 239a/20
- bérmek** vermek, yardımcı fiil
b. (pādāş) 241b/3
b. (pend) 227b/25, 236a/13
b. (ta'ām) 228a/15
b.+ dür (nehy) 238b/14
b.+ i (borç) 246b/3
b.+ i (burç) 245b/2
b.+ i (pend) 235b/14
- b.+ ide (rūzī) 228a/19
b.+ ige (mühlet) 230b/24
b.+ imde (rūzī) 226a/12
- ber-ṭaraf** < Far+Ar bir yana atılma, kaçınma
▪ **ber-ṭaraf bol-**: ortadan kalkmak
b. 238a/13, 246b/18
- berzaḥ-ı illet** < Ar. içinden çıkılmaz bela
b. 238a/21
- béş** beş
b.+ gen 237b/23
▪ **béş yüz**: beş yüz
b. 237b/3
- beşāret** < Ar. müjde
b. bér- 226b/1, 226b/6
- beşer** < Ar. insan
b.+ de 238a/1
- beşere** < Ar. insan derisinin dış tabakası
b.+ side 239a/22
- beşerī** < Ar. insana özgü, insanî
b. 245b/11
- béşinçi** beşinci
b. 228a/4
- bet**^é uzun boylu (adam)
b.+ i 235b/15
- beyān** < Ar. I. anlatma, açıklama
b. 227b/12
b.+ da 242b/7
b.+ ı 237a/23
b.+ ıdın 235a/3
▪ **beyān ét-**: bildirmek, anlatmak
b. 228a/4, 228a/7

beyānsız < Ar+T açıklamasız

b. 227b/27

beyhūde < Far. boş, gereksiz, faydasız

b. 229b/6

beyūse < Ar. kötüye kullanım, hile

b.+ lerin 228a/3

bi'zzat < Ar. kendisi, şahsen

b. 227b/5

bidāyet < Ar. başlangıç, başlama

b. 244a/22

bi-hūş < Far. akli başında olmayan, sersem

b. bol- 231b/2

bik pek, çok

b. köteril- 228b/7

bikr < Ar. dokunulmamış

b. 240b/7

bil - I. bilmek

b.- di 226b/9

b.- dim 236b/16

b.- dîngizler 245a/17

b.- ğan bol- 229b/26

b.- gey 227b/4

b.- geyler 230a/20, 235b/19, 235b/23,

243a/10, 247a/18

b.- güçi ér- 233a/22

b.- îngizler 244b/25, 246a/23,

246b/13, 246b/17

b.- ip 242b/18

b.- mediler 226a/19

b.- megeyler 243b/14

II. kabul etmek, anlamak

b.- endür 227b/19

b.- eyler 246b/2

b.- ür 233b/10, 244b/12, 244b/13,

244b/14

b.- ürler 233a/6, 246b/8

III. haberdar olmak

b.- mes 242b/17

b.- mesler 230b/23

IV. tanımak

b.- se 240b/9

b.- seŋgiz 243a/24

bile ile

b. 225a/10, 225a/11, 225a/12,

225a/15, 225a/17, 225a/18, 225a/19,

225a/20, 225a/24,

225a/27, 225a/9, 225b/10, 225b/13,

225b/17, 225b/21, 225b/22, 225b/4, 225b/6,

225b/7,

225b/9, 226a/1, 226a/10, 226a/12,

226a/15, 226a/19, 226a/23, 226a/3, 226b/10,

226b/11,

226b/15, 226b/16, 226b/17, 226b/19,

226b/7, 227a/1, 227a/2, 227a/21, 227a/22,

227a/23,

227a/26, 227a/27, 227a/3, 227a/4,

227a/6, 227a/7, 227a/9, 227b/11, 227b/13,

227b/19,

227b/22, 227b/25, 227b/26, 227b/9,

228a/16, 228a/20, 228a/25, 228a/27, 228b/1,

228b/12,

228b/15, 228b/24, 228b/5, 228b/7,
228b/8, 229a/10, 229a/13, 229a/16, 229a/21,
229a/22,

229a/24, 229a/26, 229a/27, 229a/6,
229a/7, 229a/9, 229b/1, 229b/13, 229b/15,
229b/18,

229b/19, 229b/21, 229b/24, 229b/25,
229b/3, 230a/15, 230a/22, 230a/3, 230a/6,
230a/7,

230b/14, 230b/15, 230b/21, 230b/22,
230b/25, 230b/26, 231a/12, 231a/13,
231a/16, 231a/20,

231a/22, 231a/24, 231a/5, 231b/12,
231b/13, 231b/15, 231b/17, 231b/19,
231b/2, 231b/7,

231b/9, 232a/1, 232a/11, 232a/13,
232a/15, 232a/16, 232a/2, 232a/24, 232a/26,
232a/5,

232a/6, 232a/7, 232a/8, 232a/9,
232b/10, 232b/24, 232b/26, 232b/27,
232b/5, 232b/6,

232b/9, 233a/1, 233a/13, 233a/17,
233a/23, 233a/24, 233a/3, 233a/5, 233a/6,
233b/11,

233b/13, 233b/17, 233b/18, 233b/24,
233b/25, 233b/9, 234a/1, 234a/12, 234a/13,
234a/17,

234a/2, 234a/23, 234a/26, 234a/3,
234a/4, 234a/8, 234a/9, 234b/10, 234b/13,
234b/15,

234b/2, 234b/20, 234b/22, 234b/25,
234b/8, 235a/17, 235a/18, 235a/19, 235a/2,
235a/22,

235a/23, 235a/24, 235a/25, 235a/27,
235b/11, 235b/12, 235b/14, 235b/16,
235b/18, 235b/21,

235b/22, 235b/25, 235b/3, 235b/5,
235b/6, 235b/7, 235b/8, 236a/11, 236a/13,
236a/15,

236a/16, 236a/18, 236a/19, 236a/22,
236a/24, 236a/25, 236a/5, 236a/8, 236b/1,
236b/17,

236b/19, 236b/21, 236b/23, 236b/27,
236b/3, 236b/4, 236b/6, 236b/9, 237a/1,
237a/11,

237a/15, 237a/16, 237a/22, 237a/25,
237a/26, 237a/27, 237a/4, 237a/8, 237a/9,
237b/1,

237b/16, 237b/21, 237b/27, 237b/5,
237b/6, 238a/11, 238a/16, 238a/26, 238a/9,
238b/22,

238b/24, 238b/5, 239a/1, 239a/10,
239a/12, 239a/13, 239a/17, 239a/21,
239a/23, 239a/4,

240a/10, 240a/11, 240a/12, 240a/13,
240a/21, 240a/27, 240a/6, 240b/11, 240b/22,
240b/23,

240b/3, 241a/17, 241a/18, 241a/19,
241a/20, 241a/21, 241a/23, 241a/26,
241a/27, 241a/7,

241a/8, 241b/14, 241b/16, 241b/17,
241b/21, 241b/4, 241b/9, 242a/13, 242a/14,
242a/20,

242a/23, 242a/9, 242b/11, 242b/18,
242b/27, 243a/10, 243a/13, 243a/14,
243a/16, 243a/17,

243a/23, 243a/24, 243a/25, 243b/13,
243b/7, 243b/8, 243b/9, 244a/10, 244a/11,
244a/12,

244a/13, 244a/16, 244a/24, 244a/25,
244a/27, 244b/1, 244b/10, 244b/11, 244b/16,
244b/17,

244b/18, 244b/2, 244b/23, 244b/24,
244b/27, 244b/4, 244b/5, 244b/6, 244b/7,
244b/9,

245a/11, 245a/2, 245a/20, 245a/25,
245a/5, 245a/6, 245a/7, 245a/9, 245b/2,
245b/20,

245b/21, 245b/5, 246a/1, 246a/11,
246a/12, 246a/18, 246a/2, 246a/25, 246a/3,
246a/4,

246b/1, 246b/16, 246b/2, 246b/22,
246b/8, 247a/12, 247a/13, 247a/16, 247a/17,
247a/19,

247a/20, 247a/21, 247a/22, 247a/23,
247a/24, 247a/25, 247a/27, 247a/9, 247b/1,
247b/11,

247b/19, 247b/21, 247b/23, 247b/24,
247b/3, 247b/5, 247b/6, 247b/7, 247b/8,
248a/23,

248a/25, 248a/5, 248b/1, 248b/3

b.+ dūr 225b/27, 226a/1, 228b/5,
228b/7, 230a/7, 231a/18, 231a/21, 232a/5,
233b/25,

234a/1, 237a/8, 237b/7, 238a/1,
238b/16, 238b/18, 241a/2, 242a/13, 242b/15,
243a/16,

243b/15, 243b/24, 244b/16, 244b/20

b.+ dūrler 225b/24

b. ér- 237a/16, 242a/14, 246a/3

bilgü bilgi

b. 226b/26, 239a/17

b.+ lerini 246a/26

bilig bilgi

b.+ din 233a/4

b.+ ining 244b/9

bilmek bilmek

b. 236b/2, 237b/5

b.+ i 232b/26, 233b/10

binā' < Ar. yapı

b. 240b/22

b.+ sığa 227a/24

b.+ sını 228a/8

• **binā'** **qıl-**: inşa etmek

b. 227a/23

bing bin sayısı

b. 231a/27

bī-nifāq < Far+Ar iki yüzlülük olmadan, ara

bozmaksızın

b. 246a/4

bī-niyāz < Far.+Ar yalvarmaksızın,

ihtiyaçsız

b. 247b/3
bir I. bir sayısı
b. 226a/13, 226b/23, 231b/15,
232a/13, 233a/14, 234b/9, 235b/25, 235b/26,
236a/8,
236a/9, 236b/26, 236b/27, 237b/15,
238a/13, 238a/18, 239a/23, 239a/7, 239b/10,
239b/23,
241b/19, 241b/21, 242a/3, 242a/4,
242b/3, 244b/25
II. herhangi bir
b.+ ge 245b/8
b.+ idür 228b/13
b.+ ni 234a/10, 236a/3
birbiri birbirini, her biri
b. 237b/27
b.+ ge 231b/15, 236a/4, 248a/7
b.+ ning 236a/10
birev her biri, birisi
c. 229b/10, 233b/5, 239b/24,
242b/23
b.+ ge 241b/24
bir herhangi biri
b. 225a/14, 225a/26, 227a/26,
231b/14, 231b/23, 231b/24, 232b/1,
234b/18, 235a/27,
236b/13, 238a/13, 238a/4, 238a/8,
238b/13, 239a/16, 239b/10, 239b/11,
239b/13, 239b/16,

239b/17, 239b/19, 239b/20, 239b/7,
239b/8, 239b/9, 240b/1, 246b/22, 248a/21,
248a/22
b.+ din 240b/1
b.+ dür 236b/14
b. ér- 234a/12
b.+ ge 233a/8, 238a/13, 247a/9
b.+ ler 237b/14
b.+ ni 245b/9
b.+ ning 227a/26, 231b/17, 234a/11,
234b/8, 236a/10, 238a/12, 245b/7, 245b/8,
246a/3
b.+ si 239b/17
biribiri birbirini, her biri
b. 229b/3, 233b/9, 235a/5, 238a/11
b.+ din 229b/4, 239b/3, 246b/18
b.+ ge 227a/20, 229b/4, 229b/5,
230b/14, 234b/19, 235a/10, 236b/12,
237b/25, 238a/10,
238a/11, 238a/9, 241b/6, 248a/7
b.+ mizdin 236b/12
b.+ ngiz 246b/16
b.+ ngizdin 239a/9
b.+ ngizge 239a/9
b.+ ning 227a/27, 241a/18, 247b/8
biriktür - biriktirmek
b.- geyler 247a/9
birle ile
b. 237a/7, 238a/11
birlik birlik
b. 227b/4

biryān < Far. I. yanık, kebab

b. 226a/19, 226a/26

II. yakmak, kavurmak

b. étıl- 241b/1

bisāṭ < Ar. yere serilen şey, minder, kilim,
yaygı

b.+ ını 232a/2

b.+ lar 240b/8

bit - yazmak

b.- ken 246b/21

b.- ip 247a/18

b.- ipdür 228b/4

b.- iptür 247a/15

b.- ür 232a/10

b.- ürler 230b/3

biṭān < Ar. karnı tok kimse

b.+ ı 239b/23

bitiklig yazılı

b.+ dür 237a/3, 243a/27

bitil - yazılmak

b.- gen 228a/27

b.- ipdür 228b/1, 228b/12, 236b/10,

237a/5, 237a/6

bitilig → **bitiklig**

b. ér- 228b/3

bitü - yazmak

b.- r 229b/12, 232a/17, 239b/8,

243a/17, 247a/27

b.- rler 229a/17, 244b/16

biz biz

b. 226a/16, 226a/18, 226a/21,
226a/24, 226b/11, 226b/13, 226b/21,

226b/23, 226b/25,

226b/27, 226b/6, 226b/7, 227a/10,

227a/21, 227a/23, 227a/24, 227a/25, 227a/7,
227b/24,

229a/16, 229a/19, 229a/22, 229a/23,

229a/24, 229b/15, 229b/16, 229b/19, 229b/2,

229b/20,

229b/27, 230a/1, 230b/25, 230b/26,

231b/26, 235a/18, 235a/20, 235a/22,

235a/23, 235a/27,

235b/12, 235b/15, 235b/16, 235b/22,

235b/23, 235b/4, 235b/7, 236a/11, 236a/14,

236a/15,

236a/16, 236a/22, 236a/23, 236a/26,

236a/8, 236b/1, 236b/11, 236b/23, 236b/24,

236b/26,

236b/27, 236b/6, 237a/18, 237a/19,

237b/21, 237b/22, 238b/17, 241b/17,

241b/18, 241b/19,

241b/25, 241b/3, 242a/1, 242a/17,

242a/18, 242b/10, 242b/11, 242b/12,

242b/13, 242b/14,

242b/15, 242b/16, 242b/22, 242b/24,

242b/27, 242b/7, 243a/1, 243a/12, 243a/3,

243a/4,

243a/7, 243a/8, 243a/9, 243b/22,

245b/17, 246a/1, 246a/2, 246a/25, 246b/12,

247a/16,

247b/10, 247b/24, 247b/25, 247b/26,
247b/5, 247b/6, 247b/7, 248a/16, 248a/2,
248a/4,
248a/5, 248a/6, 248a/7, 248a/9
körer b. 230b/25
b.+ din 227a/20, 242a/1
b.+ ge 229b/18, 231b/27, 235a/12,
235b/15, 235b/19, 236a/20, 237b/19, 237b/2,
241b/10,
245b/18
b.+ i 234b/21
b.+ ige 234b/20
b.+ lerni 227a/7
b.+ ni 229b/18, 229b/20
b.+ ing̃ 230b/25,
b.+ ning̃ 229a/14, 229a/2, 230b/11,
231b/16, 233a/2, 233b/1, 234a/11, 234b/17,
234b/24, 235a/14, 235a/25, 235b/15,
235b/17, 236a/15, 236b/25, 236b/26,
237a/15, 237b/21,
241a/14, 242a/19, 246b/12

bizār < Far. usanmış, bezmiş

b. 232b/15
b.+ ım 244b/4

boğun boğum

b.+ ları 239b/3

boğuz boğaz

b. 243b/21
b.+ ğa 243b/26

bol - I. olmak

b.- dı 228a/18, 231b/9, 233a/21,
235a/21
b.- dılar 236a/9, 236a/23
b.- ğay 225b/20, 226a/2, 226a/5,
228b/20, 229b/11, 230a/1, 231a/2, 231b/27,
232a/18,
232b/8, 234b/27, 235b/11,
235b/2, 235b/6, 236a/10, 236a/7, 237a/24,
237b/10, 239a/12,
239b/13, 239b/20, 239b/22,
239b/23, 239b/8, 240a/23, 240a/4, 240a/5,
240a/9, 240b/23,
240b/24, 240b/3, 241a/21,
241b/10, 241b/11, 241b/14, 241b/23,
241b/25, 241b/3, 242a/17,
242a/26, 244a/1, 244a/12,
244a/3, 245a/21, 245b/11, 245b/22, 245b/3,
245b/7, 245b/8,
246a/10, 246b/10, 246b/21
b.- ğıl 235a/6, 235b/24
b.- dum 235a/17
b.- dunğızlar 246a/4
b.- dura al- 227a/18, 238b/25
b.- ğaylar 225b/8, 226a/22, 229b/13,
237a/10, 237a/9, 240a/27, 240b/8, 241a/17,
241b/20, 241b/21, 241b/8, 242a/7, 243b/13,
244b/1
b.- ğusıdur 237a/6, 242b/6, 244b/4
b.- ğusıdurlar 242a/5
b.- mağay 226a/2, 229b/6, 241b/14,
241b/24

b.- maᅇgız 246a/19
b.- mangızlar 246a/19
b.- mas 233a/1, 245b/20
b.- sa 226a/23, 226b/22, 241b/10,
243b/27, 244a/4, 244a/7, 247a/2
b.- saᅇgızlar 244b/17
b.- sun 244a/6
b.- ur 230a/12, 231a/16, 238a/8,
239a/3, 240b/10, 243a/16, 244a/18, 245a/16,
245b/7, 246b/23

b.- ursa 244a/19

II. yardımcı fiil

b. (şabrlıg) 230b/23
b. (şād) 244a/7
b.- dı (bihūş) 231b/2
b.- dı (fevt) 247a/19
b.- dı (katık) 246a/20
b.- dı (köp) 246a/16
b.- dı (mustakīm) 231a/26
b.- dı (müte‘accib) 226a/27
b.- dı (nāzil) 233a/26, 237a/19,
246a/16, 248a/26
b.- dı (tesālüm) 226b/20
b.- dı (uzun) 246a/19
b.- dı (vāki‘) 234b/11, 235a/25,
236b/14
b.- dı (yavuş) 234a/27
b.- dı (yoş) 231b/8
b.- dı (zāhir) 246a/13
b.- dılar (helāk) 226b/19
b.- dılar (kā‘il) 233a/12

b.- dılar (kāfir) 228a/23, 230b/21,
233a/11, 248a/10
b.- dılar (kayguluş) 227b/23
b.- dılar (memūr) 243a/20
b.- dılar (münker) 248a/14
b.- dılar (müttefik) 227a/6
b.- dılar (serefrāz) 248a/16
b.- dı (kéng) 246a/12
b.- duᅇgızlar (‘aleka) 242b/19
b.- ğan (arıg) 243b/13
b.- ğan (kılğan) 229a/27
b.- ğan (sarık) 246b/22
b.- ğan (taş) 226b/14
b.- ğan (vāki‘) 231a/2
b.- ğay (‘ālem) 226b/2
b.- ğay (‘āmm) 244a/18
b.- ğay (‘azāb) 245b/25
b.- ğay (āmāde) 238b/6
b.- ğay (ārāsta) 240a/27
b.- ğay (arıg) 243b/10, 243b/15
b.- ğay (bar) 239b/9
b.- ğay (bat) 233b/19, 235b/19,
236b/12, 238b/17
b.- ğay (bilğan) 229b/26
b.- ğay (bulaş) 240a/21
b.- ğay (cāmi‘) 240b/14
b.- ğay (cüz‘) 238b/23
b.- ğay (dānā) 226b/8
b.- ğay (dék) 229b/11
b.- ğay (delīli) 234b/24
b.- ğay (elvāhi) 228b/2

- b.- ğay (évsiz) 241b/23
b.- ğay (güre) 244a/2
b.- ğay (gürühî) 240b/25
b.- ğay (hadis) 240b/16
b.- ğay (hâzır) 235b/26
b.- ğay (helâk) 226b/17
b.- ğay (kader) 226b/9, 243a/11
b.- ğay (kayguluĸ) 242b/26
b.- ğay (kefâret) 231a/2
b.- ğay (kelime) 226b/3
b.- ğay (kéng) 228a/27
b.- ğay (kıymetlig) 238b/21
b.- ğay (kiçik) 233a/16
b.- ğay (kuşürlük) 232a/6
b.- ğay (kün) 242b/25
b.- ğay (laĸv) 237a/10
b.- ğay (maħrüm) 225a/24
b.- ğay (mecâz) 228b/2
b.- ğay (memür) 227b/21
b.- ğay (mîve) 241b/11
b.- ğay (mücibi) 229b/7, 241b/5
b.- ğay (muħaddisiz) 230a/16
b.- ğay (muħaĸaĸ) 237a/14
b.- ğay (mundaĸ) 232b/7
b.- ğay (mübtelâ) 225b/21
b.- ğay (müsteħaĸı) 238b/5
b.- ğay (müşrik) 239a/7
b.- ğay (müştemel) 225b/8, 228a/1
b.- ğay (müte`azzir) 234b/16
b.- ğay (mütefâvit) 245a/25
b.- ğay (oĸul) 232b/7
b.- ğay (pâk) 243b/14
b.- ğay (pâre) 240b/23
b.- ğay (perde) 243b/8
b.- ğay (raħmet) 245b/23
b.- ğay (sa`y körsetken) 233b/19
b.- ğay (saĸı) 237a/27
b.- ğay (sidr) 241b/10
b.- ğay (song) 238b/18
b.- ğay (taĸvâlig) 233b/2
b.- ğay (tanuĸ) 230a/25
b.- ğay (taraf) 238a/13
b.- ğay (tiriglig) 227b/4
b.- ğay (tuveyc) 239a/17
b.- ğay (tükel tutĸan) 229b/26
b.- ğay (uçmaħlıĸ) 241b/25
b.- ğay (uşaĸ) 236a/10, 246b/23
b.- ğay (ümîdvâr) 238b/24
b.- ğay (vâĸıa`) 240b/16
b.- ğay (yazuĸ) 229a/21
b.- ğay (yumşaĸ) 246a/14
b.- ğay (zâhid) 247a/23
b.- ğay (bérk) 239a/20
b.- ğay (ġâlib) 232b/12
b.- ğaylar (âġâh) 237b/17
b.- ğaylar (ara) 239b/3
b.- ğaylar (arıĸ) 243b/4
b.- ğaylar (fânî) 238b/3
b.- ğaylar (günahkâr) 229b/6
b.- ğaylar (gürgen) 239b/20
b.- ğaylar (hüşsiz) 241a/25
b.- ğaylar (ĸâ`im) 247b/8

- b.- ğaylar (maḳām) 237a/12
b.- ğaylar (mu‘azzeb) 225b/4
b.- ğaylar (musallat) 230a/21
b.- ğaylar (mürür) 241a/19
b.- ğaylar (müzdecir) 247b/18
b.- ğaylar (rāġıb) 228a/8
b.- ğaylar (şaf) 241a/16, 242a/4
b.- ğaylar (sarı) 233a/14
b.- ğaylar (süzgen) 240a/2
b.- ğaylar (tayyār) 228a/5
b.- ğaylar (uçmaḥ) 241b/25
b.- ğaylar (urġan) 229a/15
b.- ğaylar (ümīdvār) 228a/10
b.- ğaylar (yüklüg) 230b/1
b.- ğusıdur (hesāb) 239a/18
b.- ğusıdur (kaçan) 225b/2, 230b/4
b.- ğusıdur (kader) 242b/9
b.- ğusıdur (köp) 245a/21
b.- ğusıdur (mertebe) 240b/10
b.- ğusıdur (müzdini) 229a/15
b.- ğusıdur (song) 227a/15
b.- ğusıdur (vaḳa‘) 228b/17
b.- ğıl (bérk) 227b/27
b.- ğıl (şābit) 229b/24
b.- ğuḳı (yavuḳ) 234a/27
b.- ğuḳıdır (her-āyine) 225a/17,
228b/16
b.- ğunġızdurlar (mu‘azzeb) 229a/5
b.- ğusıdurlar (köprek) 241a/14
b.- madı (mu‘teḳidi) 231a/19
b.- madılar (meşġül) 227a/16
b.- maġay (fāsıd) 238a/12
b.- maġay (ḥāceti) 239a/17
b.- maġay (ḥammār) 241a/25
b.- maġay (ḥāzır) 247b/22
b.- maġay (ḳayġuluk) 247a/19
b.- maġay (maġlūb) 236b/6
b.- maġay (mekāşif) 243b/15
b.- maġay (meşġül) 247a/2
b.- maġay (nürsız) 245b/9
b.- maġay (saḳ) 237a/26
b.- maġay (tevbe) 231a/13
b.- maġay (vāḳi‘) 229b/7
b.- maġaylar (ġarḳ) 238a/13
b.- maġaylar (ḳādir) 248b/1
b.- maġaylar (mu‘teḳid) 243b/12
b.- maġaylar (şermende) 237b/8
b.- maġaylarġa (sürgen) 240a/3
b.- maġıl (melül) 229b/24
b.- maġusıdur (‘azāb) 236b/11
b.- maġusıdur (ḥaşr) 242a/16
b.- maġusıdur (özgege) 226b/10
b.- maṅızlar (mesrūr) 247a/21
b.- maṅızlar (şādmān) 247a/20
b.- mas (‘itibārı) 233a/1
b.- mas (beydā) 242b/4
b.- mas (cem‘) 230a/6
b.- mas (mesīr) 243b/16
b.- mas (mu‘terif) 245a/4
b.- mas (müyessir) 230a/7
b.- maslar (mündefi‘) 247a/18
b.- masunlar (maṭla‘) 243b/2

b.- sa (bék) 229a/21
b.- sa (köp) 232a/7
b.- sa (şadır) 232a/6
b.- sa (vāki') 232a/7
b.- up (eymen) 245b/12
b.- up (kâbil) 248a/14
b.- up (muttaşif) 239b/5
b.- up ér- (kažā) 235a/22
b.- updur (muğarrer) 238a/12
b.- uptur (hücceti) 228a/18
b.- uptur (mektüb) 230b/2
b.- uptur (mezgür) 236a/2
b.- uptur (mu'eddī) 231b/13, 231b/18
b.- uptur (muğadder) 235a/1
b.- uptur (muğarrer) 235a/1, 242a/22,
242b/14
b.- uptur (münker) 238b/2
b.- uptur (şābit) 243a/24
b.- uptur (şadır) 237a/6
b.- uptur (vāki') 228b/6
b.- uptur (vārid) 232a/1, 233a/15
b.- upturlar (muğarrer) 240a/4
b.- ur (ber-ṭaraf) 246b/18
b.- ur (ma'lüm) 242a/5
b.- ur (mübeddel) 246b/18
b.- ur (münker) 240b/4
b.- ur (müteḥaḳıḳ) 234b/16
b.- ur (nāṭıḳ) 231a/22
b.- ur (rūşen) 245b/14
b.- ur (vāki') 236a/15
b.- ur (yasasa) 230a/12

b.- ur (yok) 246b/19
b.- ur é- (kayguluḳ) 229b/23
b.- ur é- (zāhir) 225b/16
b.- ur ér- (ma'nāğa) 231b/16
b.- ur ér- (meşgöl) 225b/12
b.- urlar (maḥşer) 242a/23
b.- urlar (mütelaḳḳī) 238a/10
b.- urlar (telāḳḳī) 238a/19

III. bulunmak, mevcut olmak

b.- ğan 241b/23, 243b/1, 245b/26

bolmaḳ I. olma

b.+ ı 234b/16

b.+ in 236b/26

II. yardımcı fiil

b.- maḳ (şefi') 232b/23

b.+ a (mefhüm) 244b/18

b.+ ı (ğāib) 231a/4

b.+ ı (vāḳī) 240b/17

b.+ ı dın (yok) 245a/15

bolmaḳlıĝ olma işi

b. 244a/1

borç < Sog. Geri verilmek üzere alınan şey

b. bér- 246b/3

b. bérnek 246b/3

boyun boyun

b.+ larıĝa 228b/25

bozul - bozulmak

b.- ğay 240b/22

bu bu

b. 225a/15, 225b/18, 225b/3,
226a/25, 226a/27, 226a/4, 226b/17, 226b/3,
227a/9,
227b/19, 227b/20, 227b/23, 228a/10,
228b/1, 228b/26, 229a/1, 229a/12, 229a/22,
229b/2,
230a/15, 230a/26, 230a/5, 230a/7,
231a/17, 231a/2, 231a/22, 231b/16, 231b/18,
231b/24,
231b/8, 232a/1, 232a/18, 232a/24,
232a/8, 232b/27, 232b/6, 232b/7, 232b/9,
233a/26,
233a/3, 233b/17, 233b/5, 234a/11,
234a/25, 234b/12, 234b/5, 234b/6, 234b/8,
235a/12,
235a/20, 235a/25, 235a/27, 235b/1,
235b/10, 236b/14, 236b/15, 236b/8, 237a/16,
237a/19,
237a/2, 237a/20, 237a/24, 237b/15,
237b/16, 237b/17, 237b/19, 237b/7, 238a/14,
238a/15,
238a/16, 238a/17, 238a/18, 238a/7,
238b/1, 238b/14, 238b/18, 239a/1, 239a/27,
239a/3,
239b/12, 239b/15, 239b/19, 239b/22,
239b/24, 239b/26, 240a/1, 240a/16, 240a/18,
240a/21,
240a/23, 240a/6, 240b/11, 240b/15,
240b/21, 240b/26, 240b/9, 241a/12, 241a/16,
241a/21,

241b/10, 241b/22, 241b/23, 241b/25,
241b/6, 242a/13, 242a/2, 242b/14, 242b/17,
242b/5,
243a/23, 243a/27, 243a/7, 243a/8,
243b/10, 243b/16, 243b/18, 243b/21,
244a/10, 244a/13,
244a/25, 244b/20, 244b/7, 245a/15,
245a/16, 245a/17, 245a/26, 245b/10,
245b/11, 246a/17,
246a/8, 246b/13, 247a/17, 247a/22,
247a/27
b.+ dur 225b/5, 239a/4, 243a/25
budağ budak
b.+ ı 230a/16
buğday buğday
b. 237b/12
buğār < Ar. buğu, buhar
b. 241a/7
buğ - bükme
b.- tılar 236a/4
b.- up 236a/1
buğul < Ar. sebzeler, otlar, yeşillikler
b. 225b/24
bul - bulmak
b.- a al- 242b/20
bulağ su kaynağı
b. 239b/15, 240a/23
b. bol- 240a/21
b.+ lar 225b/8, 235a/21, 237a/8,
239b/18
bular bunlar

- b. 236b/8, 244a/2, 244a/3
b.+ ğa 236b/9, 244b/2
b.+ nı 232b/3, 247a/18
b.+ nıng 246b/19
- bulut** bulut
b. 238a/19
b.+ dın 243a/3
b.+ ı 236a/14
b.+ ıdur 230b/14
b.+ nı 227a/11, 233b/24
- bur** - I. çevirmek, döndürmek
b.- ar ér- 236a/21
II. reddetmek, yüz çevirmek
b.- dılar (baş) 227a/15
- burç** yıldız
b.+ a 234b/13
b. bér- 245a/27
b. bérneg 245b/1
b.+ mı 245b/2
b.+ lar 237a/25
b.+ larıdur 243a/19
- burçağ** taneleri hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki
b. 244b/15
- burhān** < Ar. kanıt, delil
b. 239a/4, 245a/5
- burun** önce
b. 225b/10, 227a/21, 227b/16,
229b/16, 229b/19, 229b/25, 231a/5, 234a/17,
235a/13,
- 236b/24, 240a/3, 240b/5, 242a/13,
242b/25, 245a/19, 245a/22, 245a/24,
246a/19, 247a/16
- **burunğı** önceki
b. 234a/14, 234b/13, 242a/19
b.+ lar 227b/18, 240a/16, 241a/11,
242a/20
b.+ lardın 241b/26
b.+ larıdın 241a/10
b.+ larınıg 235a/2
- **burunrağ** daha önce
b. 226a/25
- bustān** bahçe, bostan
b. 240a/15, 240a/16, 240a/17,
240a/26
b.+ da 241a/10
b.+ dur 240a/16
b.+ durlar 239b/13
b.+ lar 229a/7, 237a/8, 244a/3
b.+ lar bér- 240a/20
b.+ larda 225b/8, 245b/10
b.+ lardadurlar 229a/7, 237a/7
b.+ larğa 241b/13
b.+ ları 225b/8
- büte** < Far. Kuyumcuların altın ve gümüş erittikleri kap,
b.+ si 236a/6
- buyruğ** emir
b.+ ı 238a/9
b.+ larıdın 225b/2
- buyur-** I. emretmek

b.- dı 244a/14,
b.- dılar 247b/2
b.- ğay 228a/12
b.- ğaylar 247a/27
b.- ur 230a/4, 245a/12, 247a/7

II. buyurmak (yardımcı fiil)

b.-dı (hükm) 247a/17

buyurmak buyurmak

b.+ ımız 236b/25

buzav buzağı

b. 226a/20

b.+ nı 226a/25

buzov → buzav

b.+ ğa 226a/26

bülüg < Ar. erginlik

b.+ қа 226b/2

bünüvvet < Ar. oğulluk

b. 230a/20, 236b/14

b.+ ni 232b/17

büt < Far put

b.+ ler 232b/13, 232b/17, 232b/9,
234a/12

b.+ niñ 232b/5

büt - bitmek

b.- ip 245a/6

büzürg < Far. büyük, ulu

b. 241b/8, 245a/2

b.+ idin 239b/23

▪ **büzürgraқ** < Far.+T. daha büyük

b. 232a/27

büzügvār < Far. büyük, ulu olan

b. 225a/15, 246b/5

Cacermī < Ar. Cacerm beldesinden olan

C.+ dür 238a/19

cādū < Far. cadı

c.+ dur 227b/16

c.+ sıdur 234b/25

cādūçı < Far.+T. cadı, büyücü

c.+ dur 227a/2

cādülüğ < Far.+T. cadılık

c.+ ı 234b/23

cāh < Far. yer, makam

c. 246b/17

caḥīm < Ar. cehennem

c. 239b/3

cā'iz < Ar. uygun, doğru

c.+ dür 243b/8

cām < Far. içki kadehi

c.+ lar 241a/24

cāmi' < Ar. toplayan, bir araya getiren

c. bol- 240b/14

cān < Far. can

c. 237b/26, 238a/1, 238a/22, 238b/3

c.+ iñgızını 246a/7

c.+ nı 237b/23

cār < Ar. komşu

c.+ iñgız 239a/2

cāvid < Ar. kalıcı

c. 245b/11

c. қал- 241a/20, 242a/5

cāvidān < Far. kalıcı

c. 245b/11

- c.+ ı 229a/9
- cāvidānlıġ** < Far.+T. kalıcılık
c. 244a/2
- cebr** < Ar. zorlama
c. 237a/21
- cedd** < Ar. ata
c. 238a/24
- cedīd** < Ar. yeni
c.+ in 232a/23
- ceffe'l-ķalem** < Ar. düşünüp taşınmadan, bir
çırpıda
c. 236b/25
- ceġālet** < Ar. cahillik
c. 225b/1
- cehd** < Ar. büyük gayret sarfetme,
uġraşma
c. 242b/26
- cehennem** < Ar. cehennem
c.+ dūr 228b/11
c.+ ning 229b/19
- cehl** < Ar. bilmezlik
c. 233b/9, 234a/1
c.+ din 245a/10
c.+ ining 227a/4
- celāl** < Ar. yücelik, büyüklük
c. 240b/13
- cem^ʿ** < Ar. topluluk
c.+ i 231a/5, 231b/26, 232a/10,
236b/1, 236b/12, 243b/13, 244a/27, 244b/7,
246a/17,
247a/25, 248a/10, 248a/25
- c.+ iġa 226b/18
c.+ ini 240b/21
c.+ ining 231a/12, 231b/7, 234a/1,
247a/27
- **cem^ʿ bol-**: toplamak
c. 230a/6
- **cem^ʿ étıl-**: toplanmak
c. 242a/21
- **cem^ʿ ķıl-**: toplamak
c. 244b/7
- cemā^ʿat** < Ar. cemaat, topluluk, ġuruh
c. 247a/6
c.+ e 234b/20
c.+ i 229b/22
c.+ idin 248a/17
c.+ idürler 241a/12
c.+ ingiz 246a/2
- cemād** < Ar. cansız şey
c. 244a/17
c.+ durlar 230a/14
- cemāl** < Ar. yüz güzelliġi
c.+ ining 232a/25
- cem^ʿıyyet** < Ar. topluluk, kalabalık
c. 226b/10
- cenāb** < Ar. şeref, haysiyet
c.+ ı 240b/13
- cennet** < Ar. cennet
c. 228a/7, 229a/11, 229b/12,
233b/23, 246b/5
c. bér- 239b/7

c.+ de 233b/23, 239b/19, 239b/22,
240a/3, 241a/17, 241a/24, 244a/3, 245a/3,
247a/7

c.+ ke 241a/6

c.+ idin 241b/13

c.+ in 239b/7

c.+ ka 245b/11

c.+ lerning 245b/27

c.+ ning 240a/1

cerāyim < Ar. (cerā'im) suçlar, günahlar

c. 225b/17

cevāb < Ar. yanıt

c. 237b/20

c. bér- 231b/24, 233b/4, 234b/22,
239b/23

c.+ da 232a/3

c.+ ı 225a/15, 228b/15, 231a/17,
243a/25

c.+ ıda 242a/20

cevān < Ar. taraf, yan

c. kııl- 241b/19

cevher < Far. mücevher, değerli taş

c.+ ler 225b/24

c.+ lerdür 238a/16

c.+ leri 238a/24

cevr < Ar. eziyet, zulüm

▪ **cevr kııl-**: eziyet etmek

c. 228a/20

cevşen < Far. zincir ve puldan yapılan örme
zırh

c. 247b/15

cezā < Ar. (cezā') ceza

c. 225b/2, 225b/3, 238b/15, 240a/11,
242b/5, 243b/26

c. bér- 233a/11, 233a/8, 236a/16,
240a/11, 244b/19

c. béril- 229a/5, 243b/24

c. körset- 229a/3

c.+ ning 248b/3

c.+ sı 240a/10, 240a/13, 240a/9

c.+ sığa 233a/10

c.+ sın 240a/14

cezire < Ar. şehir

c.+ din 235b/1

c.+ lerdin 238a/11

cidāl < Ar. sözlü mücadele

c. kııl- 234a/22

cihād < Ar. düşman ile din yolunda
mücadele

c. 241a/8, 245a/2, 247a/6

c.+ ı 247b/21

cihet Ar. taraf, yan

c. 231a/18, 234a/23, 237b/16,
237b/7, 242a/13, 243a/16, 244b/20, 247a/17

c.+ i 234a/13

c.+ idür 237b/11

cīm < Ar. Arap alfabesinde bir harf

c.+ ga 248a/27

cin < Ar. cin

c. 229b/26, 234b/6, 237b/20,
238b/21, 238b/22, 239b/8, 240a/4

c.+ ning 237b/23

cinnī < Ar. cinli c. 232b/6, 240a/5 c.+ de 238a/1 c.+ ler 232b/6, 240a/3, 240b/6	cüz' < Ar. bölüm, parça c. bol- 238b/23 c.+ lerining 225b/26
cins < Ar. tür c.+ idin 234a/26 c.+ imizdin 235b/15 c.+ ini 237a/22 c.+ leridin 227a/26	çağır şarap, içki ç. 241a/24 ç.+ dur 229b/5 ç.+ ğa 241a/25 ç.+ ı 229b/5 ç.+ ıdın 229b/4
civānmerd < Far. temiz, asil c. 227b/2, 234a/2	çağır - çağırmaq ç.- ur 239a/3
cunub < Ar. cenabet, gusülsüz c. 243b/4, 243b/5, 243b/7 c.+ ka 243b/6	çağırğuş çağırıcı ç. 239a/2
cüft < Far. çift, eş c.+ leri 241b/19 c. kıl- 229a/16	çaqlıg kadar, denli ç. 231b/5, 233b/5
cühüd < Ar. yahudi c.+ ı 227b/26	çaqlıq → çağlıg ç. 245b/8
cühüdī < Ar. yahudi ile ilgili c. 234b/14	çap - akın, yağma ç.- tı 236a/5
Cüneyd < Ar. Ebu'l-Kasım Saîd b. Ubeyd'in lakabı c. 243b/14	çehārşenbih < Far. çarşamba ç. 235b/9
cünün < Ar. cinnet, delilik c. 230a/7 c.+ da 235b/16	çékmek çekmek ç. 246b/14
cür'a < Ar. yudum, bir yudum d. 234a/5	çenber < Ar. daire, halka ç.+ iğa 243b/21
cürm < Ar. kabahat, hata, suç. c. 236b/24	çerig asker ç.+ ini 227a/7
	çık - I. ayrılmak ç.- a al- 238b/27

ç.- ip 227a/22, 236a/5, 238b/25,
238b/27, 239a/3, 244b/13, 248a/1, 248a/11,
248a/18

ç.- ip kél- 238a/15

II. tırmanmak

ç.- ip 236a/6,

III. ortaya çıkmak

ç.- an 228b/8

ç.- tı 235a/21

ç.- ar 238a/23, 240a/22, 243a/8

ç.- aylar 228b/10, 235a/9

çıkar - çıkarmak

ç.- dı 234b/18

ç.- ğay 245a/9

ç.- ğıl 235b/21

ç.- ğuçısı ér- 235b/22

ç.- ip kéltür- 226b/22

ç.- ur 243a/5

ç.- urlar 225b/24

çıkarmak çıkarmak

ç.+ dın 230b/6

çıkmağ çıkmak

ç. 239a/17

ç.+ dın 238a/20

çın < Ç. doğru

ç. 230b/8

ç. ayt- 230a/11, 230b/11, 243b/25,

243b/26, 246b/7

çınlığ < Ç.+T. doğruluk

ç.+ ığa 230a/25

çüçük tatlı, lezzetli

ç. 227b/3, 238a/8, 239b/17, 243a/3

çüüksüz tatsız, lezzetsiz

ç. 241b/21

çükürtge çekirge

ç. tur- 235a/9

çün I. çünkü

ç. 225b/16, 226b/27, 231a/8, 231b/2,
233a/19, 236a/5, 240b/16, 240b/21, 241b/27,
242a/8, 243a/9, 245a/17

II. -dığı için

ç. 226b/19, 227a/6, , 227a/10,
231a/12, 231a/15, 231b/10, 232a/27,
234b/21, 237a/16,

III. -dığı zaman

ç. 226b/2, 227a/13,
226b/9, 227b/23, 231a/1, 236b/15, 237a/18,
239a/11, 243b/21,

dağı de/da, dahi

d. 226b/27, 227a/10, 227a/13,
229a/21, 229b/1, 231b/11, 232a/14, 232a/5,
233a/21,

233b/17, 235a/21, 236a/5, 236a/6,
238b/20, 240a/5, 240b/27, 240b/6, 241a/26,
241b/21,

241b/22, 242a/19, 242b/18, 242b/19,

242b/9, 245a/15, 246a/9

d.+ nıng 238b/10

dāhil < Ar. içinde, içinde bulunan

d.+ dür 239b/24

d.+ dürler 229b/2

d.+ i 245b/23

- daḥl** < Ar. tesir, etki
d.+ i 247b/16
- dā'iyye** < Ar. içten gelen bir duyguyu teşvik edici hal
d.+ side 245a/21
- daḡ** < Ar. vurma, çalma, etkili
d. 226b/16
- ḡalāl** < Ar. sapıklık
d.+ din 245a/10
- ḡalālet** < Ar. inanç ve akîdede bâtıla sapma
d.+ ça 233b/4
- dānā** < Far. alim, bilgili
d. 226b/1
d. bol- 226b/8
d.+ dur 226b/8, 244b/23, 244b/8,
245a/26
- **dānāraḡ** < Far.+T. daha bilgili
d.+ dur 233a/18, 233a/26, 233a/6,
233a/7, 233b/2
- dāne** < Far. tane, tohum
d. 237b/12
d.+ din 237b/12
d.+ dür 237b/11
d.+ ler 225b/24
d.+ ni 225a/10
- dānesiz** < Far. tanesiz, tohumuz
d. 242b/25
- dārḡ** < Ar.+T. yerli, mekanlı
d. 247a/25
- da'vet** < Ar. davet
d. 245a/9
- d.+ din 235a/16
d.+ i 231a/19
d.+ idin 235a/14
d.+ ça 245a/12
- dāyim** < Ar. (dā'im) devamlı, sürekli
d. 228a/5, 229a/11, 234b/26,
236a/26, 239b/3
- dāyire** < Ar. (dā'ire), çevre
d.+ sidin 227a/22, 248a/18
- dé -** demek, söylemek
d.- mes 231a/20
d.- r 225a/21
d.- rler 237b/27, 238a/20
- def** < Ar. uzaklaştırma, gönderme
d.+ i 247b/14
d.+ ide 227a/19
- dég** gibi
d. 226a/10, 226a/17, 226b/15,
226b/6, 227a/1, 227a/12, 227a/13, 227a/26,
227a/27,
227b/1, 227b/2, 228a/21, 228b/19,
229a/21, 229b/18, 230a/1, 230a/11, 230a/13,
230b/20,
230b/4, 232a/22, 236a/10, 236a/16,
236b/27, 237a/26, 237b/1, 237b/23, 238a/26,
239a/13,
239b/18, 239b/2, 240a/20, 240a/22,
240a/25, 240a/7, 240b/4, 241a/24, 241a/7,
241b/10,

241b/15, 241b/2, 241b/24, 241b/5,
242a/12, 242b/3, 242b/5, 244a/27, 244b/1,
244b/12,

244b/13, 244b/14, 244b/15, 244b/2,
245b/22, 246a/19, 246b/15, 246b/19,
247a/10, 247a/14,

247b/14, 247b/15

d. bol- 229b/11

d.+ dūr 227b/2, 229b/10, 246b/19,
247a/9

d.+ dūrler 240a/7, 242b/16

delāyil < Ar. (delā'il) deliller

d.+ i 236b/14

delīl < Ar. delil, belge

d.+ dūr 241b/6

d.+ i bol- 228a/18, 234b/24

d.+ idūr 225b/18, 227a/4, 227a/5,
243a/16

d.+ ler 244a/24, 244a/27

denī < Ar. alçak, aşığılık, soysuz

d. 231b/20, 236a/1

dép dip

d.+ ler 235a/24

derd < Far. dert

d.+ indūr 240b/2

derdlik < Far.+T. dertli

d. 226b/26

derecāt < Ar. dereceler

d.+ ınıḡ 229a/20

derece < Ar. derece

d. 229a/24, 245a/22

d.+ din 240b/23

d.+ ler 233b/18, 240a/11

d.+ leri 229a/20, 229a/26, 245a/25

d.+ leride 246b/9

d.+ leriḡa 229a/25

d.+ lerni 228a/7

d.+ sıḡa 229a/23

d.+ sini 229a/21

dereke < Ar. aşıḡı, aşıḡı seviye

d.+ lerini 228a/6

dergāh < Far. makam, kapı

d.+ ıda 243b/27

d.+ ıḡa 239a/6

d.+ ınıḡ 231b/20, 231b/9

dermānde < Far. zavallılık, çaresizlik

d. 238b/22

d.+ ḡa 238b/10

derrāk < Ar. çabuk anlayan, çok anlayışlı

d. 227a/5

deryā < Far. deniz

d. 228b/8, 238a/10, 238a/21

d.+ da 227a/8, 238a/26, 238a/27

d.+ dın 228b/9, 238a/15

d.+ ḡa 238a/13, 238a/8

d.+ sı 228b/9, 238a/18, 238a/22,

238a/23

d.+ sıdın 238a/20

d.+ sıdur 238a/18, 238a/9

d.+ sıḡa 238a/20

d.+ sını 238a/19

devā < Ar. ilaç, deva, şifa

- d. 240a/25
- devācı** < Ar.+T. şifacı
d.+ dın 240a/3
- devlet** < Ar. talih, şans
d.+ iğa 247a/2
d.+ in 238a/3
d.+ iside 248a/15
- devr** < Ar. zaman
d.+ ler 240b/26
- dībā** < Ar. desenli, ağır dokuma ipekli
kumaş, atlas
d.+ dın 239b/23
d.+ dur 239b/23
- dīdār** < Far. yüz, çehre
d.+ ı 241a/18
d.+ ın 245b/13
- difaķuh** < Ar. arkadaşlar
d. 246a/11
- dikķat** < Ar. ilgi gösterme, önem verme
d.+ i 228a/9
- dīn** < Ar. din
d. 247b/18, 248a/21
- dīnī** < Ar. dinle ilgili
d.+ de 236b/20
d.+ dūr 233a/7
d.+ ge 247b/20
d.+ ni 233b/4
- dişār** < Ar. kaftan, elbise
d.+ ı 246a/18
- dīvāne** < Far. çılgın, deli, mecnun
d. 227b/17, 229b/26
- d.+ dūr 227a/3, 235a/14
d.+ lerniĝ 227b/18
- dīvāneliĝ** < Far.+T. çılgınlık, delilik
d. 227a/5, 229b/22
- dīvānelik** < → dīvāneliĝ
d. 230a/6
d.+ ķa 227b/15
- devel** < Ar. elden ele geĝen nişan oku
d.+ ĝa 247b/14
- dost** < Far. dost, arkadaş
d.+ lar 237a/12, 244b/1
d.+ larıĝa 246b/26
d.+ ları 241b/20
- **dost tut-**: dost edinmek
d. tut- 232a/1, 247a/23
- **dostraķ** daha dost, arkadaş
d. 243b/9
- dostluk** < Far. +T. dostluk
d.+ ı 233a/3
- du 'ā** < Ar. dua
d. 238b/12
d.+ ĝa 240a/12
d.+ lar 244b/15
d.+ sını 238b/10
- dūd** < Far. duman
d.+i 244a/9
- durust** < Far. doĝru, gerĝek
d. 244a/11
d.+ dur 225a/16
- **durustraķ** < Far. +T. daha doĝru
d. 226b/18

durustluq < Far. +T. doğruluk

d. 225a/17, 225a/20, 225b/10,
225b/7, 226a/10, 226a/12, 226b/11, 226b/7,
227a/21, 227b/11,
227b/13, 227b/25, 228a/16, 228a/20,
228b/15, 229a/7, 229b/15, 229b/19, 229b/21,
230a/3,
230b/21, 230b/25, 232a/13, 232b/24,
232b/27, 233a/6, 234a/17, 235a/2, 235a/27,
235b/12,
235b/16, 235b/22, 235b/7, 236a/11,
236a/13, 236a/18, 236a/19, 236a/25, 236a/8,
236b/19,
236b/23, 236b/3, 237a/1, 237a/7,
241b/17, 242a/13, 242a/20, 242a/23,
242b/18, 242b/27,
243a/24, 243a/25, 244a/10, 245a/11,
245a/6, 246a/25, 246b/1, 247a/16, 247b/23,
247b/3,
247b/5, 248b/1, 248b/3

durust < Far. sert, katı, kaba

d. 235a/7

düşize < Far. el değmemiş kız, bakire

d. 241b/19

düfâk < Ar. bir şeyin dolu olması

d. 240b/20

dün dün

d.+ üğa 234a/27

dünyâ < Ar. dünya

d. 232b/18, 235b/10, 236b/19,
238b/13, 240a/12, 241b/14, 241b/15,
241b/17, 241b/8, 246b/27,

246a/8, 246b/13, 246b/24, 247a/2,
247a/20, 247a/21, 247a/23, 247a/24,
247a/25, 247b/7

d.+ da 225b/6, 228b/27, 229a/13,
229a/2, 229a/6, 229b/16, 229b/19, 230b/22,
233b/27,

235b/2, 239a/5, 239b/20, 240b/20,
241b/23, 241b/4, 242a/14, 242a/9, 244a/21,
244b/13,

246a/1, 247a/12

d.+ da ér- 229b/13

d.+ dın 231a/8, 245b/20, 246a/22

d.+ ga 247b/11

d.+ ga 245b/19

d.+ nı 247a/1

d.+ nıng 228a/4, 233a/3

dünyevî < Ar. dünya ile ilgili

d. 247b/7

dürüd < Far. dua, övgü

d.+ ı 225a/26

düşmen < Far. düşman

d.+ ga 232b/12

d.+ larga 246b/24

d.+ ler 229b/17

d.+ lerdin 234a/24

d.+ leri 245a/20, 247b/18

d.+ lerining 247b/4

d.+ lerning 247b/23

d. 247b/14
düşmenlik < Far.+T. düşmanlık
d.+ lığı 226a/23
düşvār < Far. zor, güç
d. 235a/12
é - i-mek yardımcı fiili
é.- di 232a/1, 236a/15, 238a/2,
241b/10, 243a/20, 244a/23, 245a/27,
247b/11, 248a/11
é.- di (bar) 227a/23, 231b/5
é.- di (barıp) 231b/4
é.- di (ķaygūluk bolur) 229b/23
é.- di (muķālefet ķılır) 234a/13
é.- di (muķarrer) 232a/23
é.- di (zāhir bolur) 225b/16
olturmas é.- dim 226a/25
é.- dük 246a/1
é- gendür 231b/13, 232b/3, 232b/5,
232b/6, 235b/9, 236b/16, 248a/9
é.- gendürler 225b/18
é.- mes 230b/16, 247b/23, 248a/11
é.- mes (mu' cib) 225b/18
é.- mes (revā) 243b/7
é.- mes (ķādir) 227a/18
é.- mestür 230a/9, 230b/4, 231a/21,
236b/17, 237b/15, 240b/17
é.- mesdür (savuķ) 242a/12
é.- mestür 244b/7, 245a/19
é.- mestür (illet) 229a/25
é.- mestürler 236b/9
ebcār < Ar. kötülükler, felaketler

e. ér- 242a/16
ebedī < Ar. sonsuz, ölümsüz
e. 234b/5
ecel < Ar. ölüm vakti
e. 233b/27
edā < Ar. yerine getirme
e.+ sı 239b/12, 247a/5
▪ **edā ķıl-**: teslim etme yerine getirmek
e. 225b/14, 240b/11
edeb < Ar. edep, terbiye
e. 232a/24
edīm Ar. yüz, satıl
e. 239a/13
ednā < Ar.en aşığı
e. 237a/17
ef'āl < Ar. işler, fiiller
e. 233a/21
e.+ din 226a/3
efsürdelik < Far.+T. donukluk, duygusuzluk
e.+ idin 246a/24
eger < Far. eğer
e. 227b/17, 229a/14, 229a/20,
230a/11, 230a/12, 230a/23, 230b/11,
230b/12, 232a/1,
233a/16, 233b/5, 234b/23, 235a/5,
236b/27, 238a/13, 238b/25, 239a/3, 241b/10,
241b/23,
241b/24, 241b/25, 242b/21, 242b/24,
243a/24, 243a/4, 243b/24, 243b/25, 243b/26,
243b/27,
244a/4, 244a/7, 245a/7, 247a/2

egerçe < Far. her ne kadar, ... ise de, gerçi
e. 232a/6, 232a/7

égrilik eğrilik
é. körset- 248a/15

eḫad < Ar. bir, birinci
e. 244b/7

eḫaddī < Ar. daha keskin olmakla ilgili
e. 234a/23

eḫadiyyet < Ar. birlik, teklik, Allah'ın
birliği
e.+ қа 231b/8

eḫādū'l židd < Ar. zıtların birliği
e.+ in 243a/12

ehemmiyet < Ar. önem, değer
e. 234a/2

ehl Ar. halk
e. 246a/20
e.+ i 225a/21, 226a/19, 228a/20,
231a/7, 237a/11, 237a/15, 237a/9, 238b/21,
241a/15,
241a/8, 241b/6, 242a/24, 242a/4,
243a/10, 243a/7, 243b/18, 245a/20, 247b/17,
248a/27
e.+ idin 228a/11, 237b/1, 241b/23,
241b/24, 245b/16, 248a/25
e.+ iga 235a/2
e.+ iḡa 227a/10, 234a/24, 237b/7,
240b/7, 241b/10, 242b/8, 248a/19
e.+ ige 229b/24
e.+ imiz 229b/16
e.+ ini 233b/23

e.+ ining 229b/12, 239a/2, 240b/19,
241a/22

e.+ lerining 245a/15

ék - ekmek

é.- küçilerni 246b/21

e.-ip 242b/24

ekfā < Ar. (ekfā') eşler, benzerler
e.+ da 247a/24

ékin ekin, tohum
é.+ ige 225b/21

ékki iki
é. 226b/24, 227a/12, 227a/26,
227a/4, 231a/15, 231a/5, 231b/1, 231b/15,
231b/5,
232a/17, 234a/10, 234a/6, 234b/10,
234b/11, 234b/18, 234b/19, 234b/22,
234b/7, 236a/2,
237b/26, 237b/27, 238a/10, 238a/13,
238a/15, 238a/21, 238a/4, 238a/8, 238b/13,
238b/21,
239a/5, 239b/13, 239b/15, 239b/19,
239b/24, 239b/6, 239b/7, 239b/8, 239b/9,
240a/1,
240a/15, 240a/16, 240a/18, 240a/21,
240a/23, 241a/7, 243a/8, 244a/25, 246b/26,
247a/23,
248a/21, 248a/25, 248a/26
é.+ si 231b/15, 236a/3
ékkinci ikinci
é. 228a/2, 228b/10, 232a/18, 232a/2,
232a/9, 234a/16, 237b/25, 238b/15, 244a/27,

244b/21	é.+ in 241b/7
é. kıl- 245b/3	é.+ inġizde 245a/17
ekrem < cömert, kerem sahibi	é.+ ininġ 245a/16
e. 240b/14	é. kaytar- 227b/26, 248a/10
ekşer < Ar. çok	é.+ lerni 228b/25
e. 241a/15	é. tart- 230b/15
él şehir, devlet	ellig elli
é.+ gi 229b/9	e. 234a/19
é.+ i 237a/19	elvāh < Ar. levhalar, tablolar
é.+ ide 226a/20	e.+ ı bol- 228b/2
é.+ inġizler 227a/14	emānet < Ar. koruması için bırakmak,
elem < Ar. keder	koruyuculuġuna vermek
e.+ ini 236b/22	e. koy- 244b/5
elest < Ar. Kur'ân-ı Kerim'de bildirildiġi	emel < Ar. arzu, istek
üzere Allah'ın ruhları yarattıktan sonra	e.+ ler 246a/6
sorduġu, "Elestü bi-rabbiküm" (Ben sizin	émgek emek, zahmet
Rabbiniz deġil miyim?) sorusunun	é. 246b/14
kısaltılmıř şekli ve bu sorunun sorulduġu	emn < Ar. emniyet, korkusuzluk, güven
gün	e.+ i 240a/13
e. 245a/6	emr < Ar. emir, buyruk
elfāz < Ar. sözler, lafzlar	e. 225b/27, 235a/6
e.+ nı 237b/17	e.+ dür 238b/14
élig el	e.+ imiz 236b/26
é. 231a/1, 231b/2, 237b/23, 240b/25,	e.+ leri 240a/10
240b/6, 241a/3, 241b/25, 241b/7, 242a/6,	▪ emr kıl- : emir vermek
243b/4, 244a/4, 244a/5	e. 228a/12
é.+ ge 241b/15, 246a/12	emsāl < Ar. örnekler.
é.+ i 239b/25, 240a/4, 241b/3	e.+ i 247b/14, 247b/15
é.+ ide ér- 244b/27	e.+ iġadur 242a/24
é.+ idedür 237a/5, 248b/3	e.+ inġizni 237a/1
é.+ ige 241a/1, 241a/4	emti'a < Ar. mallar, eşyalar

- e. 234a/9
- enbiyā** < Ar. peygamberler
e. 234a/24, 241a/10
e.+ nı 241a/12
e.+ sı 246b/8
- enbūr** < Ar. ateşi karıştırmaya yarayan demir ökse.
- encüm** < Ar. yıldızlar
e. 243a/18
- endāze** < Far. ölçü, sınırlı
e. 236b/23
- envār** < Ar. ışıklar
e.+ ı 234a/4
e.+ ınınġ 228b/7
- ér -** i-mek yardımcı fiili
é.- di 231a/23, 231b/23, 232a/21,
237a/16, 242a/14, 246a/12, 247b/1, 247b/26,
247b/7, 247b/9, 248a/13
é.- di (‘azābı) 235b/10
é.- di (‘urūclar) 232a/17
é.- di (atmağ) 235a/3
é.- di (āyet) 236b/5
é.- di (aytar) 243b/11
é.- di (aytur) 226b/3
é.- di (ayturlar) 243b/20
é.- di (azar) 235a/16
é.- di (bar) 235a/23, 237a/23
é.- di (barır) 236a/26
é.- di (barur) 233b/3
é.- di (behre) 225b/19
é.- di (bilgüçi) 233a/22
é.- di (biri) 234a/12
é.- di (bitilig) 228b/3
é.- di (burar) 236a/21
é.- di (elgide) 244b/27
é.- di (éşitür) 233b/3
é.- di (firāğda) 231a/27
é.- di (īmān kéltürmeydür) 235a/26
é.- di (īmān kéltürüp) 226b/24
é.- di (ğalur) 235a/16
é.- di (ğazā bolup) 235a/22
é.- di (ğorğutup) 236a/18
é.- di (ğorğutur) 236a/24
é.- di (köp) 243a/22
é.- di (köterip) 234a/20
é.- di (ma‘nāğa bolur) 231b/16
é.- di (me‘mūr) 231a/18, 231a/25
é.- di (muğavvī) 227a/2
é.- di (müsteğakı) 227a/8
é.- di (ol) 232a/12
é.- di (öğüt bérür) 236a/21
é.- di (öter) 225b/13
é.- di (pāyesi) 237a/17
é.- di (Şālif) 236a/1
é.- di (sebebini) 235b/23
é.- di (tapınur) 234a/12
é.- di (tapıp) 231b/10
é.- di (taşlar) 226b/16
é.- di (tökülür) 235a/20
é.- di (uğuşa) 235a/15
é.- di (yanur) 232a/22
é.- di (yapıp) 232a/20

é.- di (yavukıda) 232a/15
é.- di (yehūd) 233a/24
é.- di (yémes) 226a/23
é.- di (yok) 226b/18
é.- diler 225b/22, 232a/21, 234a/14,
235a/15, 247b/22, 247b/23
é.- diler (‘amel kıılır) 241b/4
é.- diler (atar) 231b/16
é.- diler (aytur) 225a/27, 225b/3,
230b/10, 233a/25, 233b/1, 234a/13, 234a/15,
234a/16, 234a/26, 234b/4, 242a/17
é.- diler (bar) 225b/10, 225b/11,
225b/15, 227b/15, 228a/24, 234a/15,
234a/17
é.- diler (barur) 235a/24
é.- diler (bék tutar) 240b/20
é.- diler (bérgüçi) 246b/2
é.- diler (därü’ n-nedve kıılır) 230b/5
é.- diler (dünyāda) 229b/13
é.- diler (ebcār) 242a/16
é.- diler (edā kıılmas) 225b/14
é.- diler (éşitür) 228b/3
é.- diler (eyletür) 227a/17
é.- diler (ferište) 226a/13
é.- diler (ferişteler) 236a/20
é.- diler (hatun) 236a/2
é.- diler (ısrār körsetür) 242a/15
é.- diler (égesi) 235a/23
é.- diler (inanguçi) 246b/1
é.- diler (inanmas) 239b/1
é.- diler (istigfār aytar) 225b/17

é.- diler (kādır émes) 227a/18
é.- diler (korqutur) 235a/15, 236b/1
é.- diler (koşar) 231b/15
é.- diler (meleki) 226a/14
é.- diler (mensüb aytar) 229b/23
é.- diler (meşgöl bolur) 225b/12
é.- diler (mezkūr) 234b/13
é.- diler (namāz okur) 225b/13
é.- diler (olturur) 225a/26
é.- diler (şükrsızlık kıılıp) 235a/26
é.- diler (tapınur) 232b/4
é.- diler (tekzīb kıılır) 239a/27
é.- diler (tilegin kıılır) 225b/16
é.- diler (tileseleler) 231b/14
é.- diler (tilge sürer) 226b/4
é.- diler (tohtar) 242a/16
é.- diler (tutmaydur) 225b/18
é.- diler (uçar) 232a/22
é.- diler (urar) 235a/16
é.- diler (urarlar) 237a/19
é.- diler (uyuklamas) 225b/14
é.- diler (uyuklar) 225b/12
é.- diler (uzun tartar) 225b/15
é.- diler (yanıda) 241a/1, 241a/4
é.- diler (yéter) 225a/27
é.- diler (yok) 227a/19, 227a/20
é.- dim (ayrılmas) 226a/26
é.- dim (turar) 232a/2
é.- dingiz (sihr tutar) 229a/1
é.- dingizler (‘amel aytar) 229a/6
é.- dingizler (‘amel kıılır) 229a/13

é.- dîngizler (aşukmaklıg körsetür)	e.+ ıdın 240b/20
225b/6	ercüvān < Ar. erguvan çiçeği
é.- dîngizler (aytur) 225b/7, 229a/2	e. 242a/4
é.- dîngizler (bar) 228b/27, 229a/13,	éril - erimek
229a/6	é.- ğay 247b/19
é.- dîngizler 246a/3	éritil - eritmek
é.- dîngizler (inmes) 228b/27	é.- gen 239a/8
é.- dîngizler (kiçikler) 233a/21	ervāh < Ar. ruhlar, canlar
é.- dîngizler (nutfe) 242b/19	e.+ ınıng 232a/19
é.- dîngizler (tekzīb kıılır) 228b/27	erzāk < Ar. rızklar
é.- dük 246a/2, 248a/9	e. 225a/13
é.- dük (bar) 229b/15, 229b/16,	erzān < Far. uygun, layık
229b/19	e.+ ı 229a/24, 240a/6
é.- dük (çıkarğucısı) 235b/22	erzānī < Far. layık, değer, uygun
é.- dük (okur) 229b/20	e. 238a/3
é.- dük (rūze tutar) 246a/2	és - esmek
é.- dük (tapınur) 229b/20	é.- meydür 229b/10
é.- dük (tiler) 229b/20	eşah < Ar. (eşahh) daha doğru, doğru
é.- se (yoğ) 234b/15	e. 229b/4
ér erkek, adam	eşāret < Ar. esirlik, tutsaklık
é. 227a/26, 229b/12, 230a/26,	e. 244a/26
232b/7, 234a/6	esātir < Ar. masal ve efsane kabilinden
é.+ ge 241b/22, 241b/25	hikaye ve rivayetler
é.+ i 241b/23, 241b/25, 241b/24	e. 225a/23
é.+ ler 241b/21	esbāb < Ar. vasıtalr
é.+ lerdin 240b/5	e.+ ığa 247a/2
é.+ leridin 240a/2	e.+ ınıng 247a/25, 247b/9
é.+ lerining 241b/20	eşer < Ar. meydana getirilen şey
é.+ lerni 245b/4	e. 243a/16
erbāb < Ar. sahip	e.+ i 231b/27, 242b/4
e.+ ı 228b/11	e.+ in 226a/24

e. kıl- 242a/9	é.- si 230a/24
es̄ir < Ar. tutsak	é̄şitil - işitilmek
e. kılmaqlıg 236b/17	é.- ipdür 230a/24
es̄ir < Ar. esir, tutsak	é̄şitmek işitmek
e.+ ler 241a/21	é.+ i 231a/11
esmā < Ar. (esmā') isimler, adlar	é.+ idin 234b/4
e. 237a/23	é̄şitmeklik
eşnā < Ar. ara, vakit, aralık	é.+ ining 230a/25
e.+ sıda 229b/6	eştar < Ar. yarım, buçuk
esr ?	i. 227a/17
e. 242a/8	eşyā < Ar. (eşyā') yaratılmış olan her şey,
esrāb < Ar. sürü	nesneler
e.+ dur 229a/10	e. 237a/1
esrār < Ar. sırlar	ét - I. yapmak
e.+ ining 228b/8	é.- geyler 246a/18
éşik kapı	II. yardımcı fiil
é.+ in 236a/21	é.- gey (beyān) 228a/4, 228a/7
é.+ lerni 235a/19	é.- gey (perhīz) 239a/26
éşit - işitmek	é.- geyler (kaşdın) 226a/23
é.- ingizler 237a/2	é.- geyler (perhīz) 233a/13
é.- ip 233a/25	é.- geyler (şefā'at) 232b/23
é.- megen 239b/20	é.- güçidür (tüben) 240b/18
é.- mesler 241b/4	é.- gük (āsān) 235b/12
é.- ti 228a/26	é.- ingizler (bar) 225b/6
é.- ür ér- 228b/3, 233b/3	é.- meğaylar (söz) 229b/6
é.- ürler 230a/23, 241b/6	é.- mes (asıg) 232b/20, 235a/4
Éşitküçi işiten (Allah'ın sıfatı es-Semi')	é.- mes (sağış) 227a/3
é. 235b/5, 236b/2	é.- mes (sevdā) 232b/27
é.- ler 237b/17	é.- mes (şükr) 243a/5
é.- lerge 228a/1	é.- mesin (mev'ize) 246a/16
é.- ning 238b/19	é.- mesler (meşāb) 233b/17

	é.- tük (āsān) 236a/11		é.- dūrülgey 236b/13
étek	etek	evlād	< Ar. çocuklar
	é. 240a/4		e. 247a/15
étil -	edilmek (yardımcı fiil)		e.+ ı 229b/13
	é.- gen (biryān) 241b/1		e.+ қа 229a/24
	é.- genler (keyd) 230b/7	evliyā	< Ar. evliya, veliler
	é.- genler (yavuқ) 241a/9		e. 240b/20
	é.- genlerdin (yavuқ) 243b/27		e.+ га 237a/12
	é.- genlerdürler (cem´) 242a/21	evsaṭ	< Ar. bir şeyin ortası, orta
	é.- ipdür (yād) 248b/2		e.+ da 225b/14
étmek	etmek	évsiz	evsiz
	é.+ i (vaḥy) 235b/18		é. bol- 241b/23
	é.+ ide (yād) 231b/27	évür -	çevirmek (yardımcı fiil)
eṭraf	< Ar. çevre, taraflar		é.- di (yüz) 227a/2, 233b/7
	e.+ ıdın 234b/21		é.- dim (yüz) 227a/9
étsiz	etsiz		é.- gil (yüz) 227b/21
	é. 242a/17		é.- ürler (yüz) 234b/25
év	ev	évürmek	çevirmek, dönmek
	é. 226b/25		yüz é. 227b/22, 233b/25
	é.+ din 226b/23		é.+ idür 226b/26
	é.+ i 228b/5, 240b/3	évürül -	çevirilmek, döndürülmek
	é.+ ige 226b/2		é.- gey 225a/23
	é.+ ining 228b/14, 228b/6, 236a/21		é.- üpdür 225a/24
	é.+ lerdür 240b/3		é.- ürler 241a/26
évir -	→ évür-	evvel	< Ar. ilk, önce
	é.- geyler 230b/2, 236b/13		e. 228a/1, 234b/5, 236a/4, 244b/20,
II. yardımcı fiil			244b/3, 244b/8
	é.- diler (yüz) 234b/25		e.+ de 225b/14
	é.- gil (yüz) 233a/2, 235a/6		e.+ dūr 244b/5
	é.- ür (yüz) 233a/2		e.+ i 231b/26
évürül -	→ évürül-		e.+ ide 233a/27, 236a/25

- evvelgi** <Ar.+T. ilk, birinci
e. 228b/10, 230b/18, 232a/8,
234a/26, 240a/16, 241a/9, 247a/6
- evvelin** < Ar. eskiler (evvelin ve ahirin)
e. ve ahirin 237a/6, 241a/16
- eyle** - I. eylemek, yapmak
e.- gey 246b/1
e.- gidin 245b/24
- II. yardımcı fiil
e. (merdliđ) 234a/2
e.- r (icābet) 238b/10
- eylet** - yardımcı fiil
e.- ingizler (intizār) 230a/2
e.- ür (intizār) 229b/27, 230a/4
e.- ür ér- (eştar) 227a/17
- eymen** < Ar. çok uğurlu
e. bol- 245b/12
- ezā** < Ar. eziyet, sıkıntı, üzüntü
e.+ ğa 244b/20
- ezdād** < Ar. karşıtlar, zıtlar
e. 244b/7
- ezel** < Ar. başlangıcı tasavvur edilemeyen
zaman
e.+ i 244a/22
- ezelī** < Ar. başlangıcı olmayan, çok eski
e. 228b/12, 236b/24, 247a/18
e.+ de 247a/17
- fāhişe** < Ar. ahlak ve edebe uygun
davranmayan kadın
f.+ lerga 233a/15
- fāhişrak** < Ar.+T. çok kötü, çirkin
f.+ ıdur 233a/15
- fahır** < Ar. övünme, iftihar
f. kııl- 247a/24
- fahur** < Ar. çok övünen
f. 247a/25
- fāk** < Ar. tuzak
f.+ ide 242b/12
- faķih** < Ar. fıkıh alimi
f.+ ler 243b/5
- fākihe** < Ar. meyve, yemiş
f.+ dür 240a/25
f.+ ler 239b/21
- faķir** < Ar. fukara, yoksul
f.+ i 225b/21
- faķr** < Ar. yoksulluk
f. 238a/24, 246a/11, 247a/15
- falāķa** < Ar. iki ucu bir yere bađlı olan halat
f.+ sınıĝ 234b/11
- falān** < Ar. herhangi bir şey ya da kiři
f. 237a/19, 237b/21
- fānī** < Ar. ölümlü, sonu olan
f. 246a/8
f. bol- 238b/3
- Fars** < Ar. Fars (Far. Pars) İnan milletinin
adı ve insanları
F. 238a/9
- farķ** < Ar. aşırılık
f.+ ı 230b/13
f.+ ıdın 246a/22
- farż** < Ar. şart ve gerekli olan şey
f. 248a/11

- f. kı1- 248a/9
- fāsık** < Ar. günahkar kimse
f. 230b/11
- fāsıd** < Ar. bozuk, kötü
f. bol- 238a/12
- faşih** < Ar. açık, anlaşılır söylenen güzel söz
f.+ leri 230a/12
- faşl** < Ar. bölüm, kısım
f.+ da 238a/6
f.+ ıda 241b/14
f.+ lar 237a/26, 244b/23
- faşür** < Ar. sakin, dingin
f.+ ı 228a/19
- fāyide** < Ar. (fā'ide) fayda, yarar
f.+ ler 227b/27
f.+ ler tap- 238a/17
f.+ lerdür 238a/5
- fayşal** < Ar. karar, kesin hüküm
f. tap- 247b/19
- fażl** < Ar. erdem
f. 229a/24, 230a/20, 234a/2, 238b/5, 240b/19, 244b/16, 247a/12, 248b/3
f.+ ı 225b/9, 229b/11
f.+ ıdın 229a/26, 248b/1
f.+ ıdur 229a/14, 247a/11
f.+ nıng 248b/4
- fedā** < Ar. uğruna verme, gözden çıkarma
f. 246a/9
- fedā'ī** < Ar. bir amaç uğruna canını vermeye, her türlü tehlikeye atılmaya hazır kimse
f. kı1- 246a/9
- feh̄m** < Ar. anlama, idrak etme
f. kı1- 245b/20
f. kı1mağ 236b/2
f.+ lerge 231b/12
- felek** < Ar. gök, sema
f. 238a/20
f.+ ide 231a/16
- fenā** < Ar. I. kötü
f. 228a/4,
II. yokluk
f. 238a/24
f.+ sıdın 243b/17, 244a/23
- fenāfillāh** < Ar. Allah'ın varlığı içinde yok olma
f. 234a/4, 240a/13
- fennī** < Ar. fenle ilgili
f.+ de 227a/5
- ferah** < Ar. hoşça giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç
f. 244a/2, 246b/18
- ferāiz** < Ar. farz olan şeyler
f. 247a/5
- fercām** < Far. son, akıbet
f. 244a/12
- ferih** < Ar. neşeli, sevinçli
f. 240a/12
- ferište** < Far. melek

f. 231a/23, 232a/21
f. ér- 226a/13
f.+ ler 225a/12, 226a/23, 226b/1,
226b/21, 226b/6, 228b/4, 230a/23, 232a/21,
232a/22,
232b/6, 236a/23, 239a/12, 239a/2,
243a/27, 243b/2, 244a/17, 244a/2, 244b/10,
244b/15,
244b/16, 245b/18, 245b/21, 245b/9
f.+ ler ér- 236a/20
f.+ lerdin 232b/19, 232b/22, 244a/16
f.+ lerdür 225a/13
f.+ lerdürler 226b/9
f.+ lerga 240b/8
f.+ lerge 232b/25
f.+ leri 225a/10
f.+ lerni 247b/5

ferişteliğ < Far.+T. meleklik

f. 231b/1

fermān < Far. buyruk, ferman

f. 227b/20, 228a/13, 237a/27,
244b/20, 247b/10, 247b/24
f.+ ı 230b/26, 246a/7
f.+ ıdın 227a/16
f.+ ım 236a/27
f.+ ını 245a/18
f. köter- 225b/11, 237b/1
f. kötermeg 237b/1

fermānsızlık < Far. +T. başına buyrukluk

f.+ dın 239a/10

ferş < Ar. yayma, serme, döşeme

f. 241b/16

f.+ leriğa 239b/22

feryād < Far. haykırış, çığlık

f. 239b/2

f.+ da 226b/3

f.+ ı 236a/8, 241b/5

▪ **feryād kıl-**: bağırmaq, haykırmak

f. 226a/26

feṭānet < Ar. zihin açıklığı, anlayış, kavrayış

f. 230a/5

feth < Ar. fetih

f.+ din 245a/21, 245a/22, 245a/23,
245a/24

f.+ i 238a/26

f.+ idin 245a/19

fetret < Ar. iki olay arasındaki zaman

f.+ iğa 233b/13

fetvā < Ar. onaylama, tasdik etme

f. 243b/8

fevākih < Ar. meyveler, yemişler

f.+ din 237b/10

fevt < Ar. elden çıkarma, kaybetme

f. bol- 247a/19

fırqa < Ar. insan gurubu

f. 244b/1

fiṭrat <Ar. yaradılış, mizaç

f. 228b/8

fi'l < Ar. fiil, eylem

f. 234b/18, 236b/26

f.+ ğa 233a/16

f.+ i 242b/22

f.+ idür 242b/22
f.+ leri 237a/4
filān < Ar. herhangi bir şey, eylem
f. 234b/22, 240b/26
firāk < Ar. ayrılık, hicran, hüzn
f. 238b/18
f.+ da ér- 231a/27
f.+ ı 238b/18
firūtanīlık < Far.+T. mütevazilik ilgili
f. kı1- 240b/21
firūtanlıg < Far.+T. mütevazilik
f. kı1- 231b/9
fitne < Ar. fesat, ara bozma
f.+ de 246a/3
fuḥş < Ar. zina
f. 241b/5
fuşul < Ar. fasıllar
f. 238a/5
f.+ de 227b/27
fücür < Ar. ahlaka aykırı yaşama, fitneye
dalma
f.+ da 226b/16
fürüş < Far. döşemeler
f.+ lar 239b/27
fütühāt < Ar. fetihler, zaferler
f.+ da 234b/7, 245a/11
f.+ nıng 237b/25
fütür < Ar. bezginlik, gayretsizlik
f. 246a/13

Ġaffār < Ar. Kullarının günahlarını affeden,
bağışlaması çok olan anlamında Allah'ın
sıfatı
ğ. 243a/7
ğ.+ dur 243a/6
ğāfil < Ar. düşünmeyen, uyanık olmayan,
gafil.
ğ.+ ler 234b/3
ğ.+ lerdürler 225b/1
ğaflet < Ar. gafillik, boş bulunma,
dalgınlık.
ğ. 225b/1, 228b/22, 237b/17
ğ.+ dür 246a/23
ğāh < Far. (e.) zaman bildiren edat.
g. 233a/24, 235a/15, 239b/2,
241b/19, 245b/14
ğāhī < Far. (e.) bazen
g. 225a/22
ğāib < Ar. gözle görünmeyen
ğ. bolmağ 231a/4
ğalebe < Ar. yenme, üstün gelme.
ğ. kı1- 238a/13
ğālib < Ar. üstün gelen
ğ.+ dür 244a/19, 247b/24
ğ.+ lerdürler 230a/21
▪ **ğālib bol-:** yenmek, üstün gelmek
ğ. 232b/12
▪ **ğālib tutmağ:** üstün tutmak
ğ. 236b/6
ğāliblīg < Ar.+T. üstün gelen
ğ. 239a/1

ġam <Ar. (ġamm) keder
ğ. 239a/22, 246b/18, 247a/19
ğ.+ inıġ 236a/3

▪ **ġam yéme-** üzölmemek
ğ. y.- ġil 226b/21

ġarbġaça < Ar.+T. ġarba, batıya kadar
ğ. 232b/1

ġarīb < Ar. kimsesiz, zavallı
ğ. 229b/13, 239b/20

ġarībe < Ar. tuhaf, šašılacak šey
ğ. 226a/3

ġariz < Ar. yaratılıštan olan tabiî hal
ğ. kılmak 238b/14

ġarķ < Ar. batma, suya batma, boġulma
ğ. 236b/6
ğ.+ a 227a/8

▪ **ġarķ bol-**: boġulmak, batmak
ğ. 238a/12

ġavle < Ar. helak
ğ.+ dūr 239a/8

ġayb < Ar. bilinmeyen, ġörölmeyen
ğ. 230b/2
ğ.+ dın 229b/25, 230a/23
ğ.+ inġa 230a/24

ġāyet < Ar. nihayet, uę, sonuę
ğ. 240b/8
ğ.+ ġe 239b/2
ğ.+ i 247a/12
ğ.+ idūr 233a/4

ġayr < Ar. baška
ğ. 243b/16

ġayret <Ar. ġayret
ğ. 243b/16

ġazā < Ar. islam dini uġruna yapılan savaš
ğ. 240a/25

ġazab < Ar. öfke, kızġınlık
ğ. 228b/24

ġerü geri
g.+ dūrler 241a/9

ġeš < Far. ġezme, seyretme, dolašma
k. 225b/21

ġevher < Far. cevher
g. 238a/23
g.+ i 238a/24

ġulāf < Ar. kılıf, zarf
ğ.+ ı 243b/7

ġılmān < Ar. cennette hizmet eden
delikanlılar
ğ.+ ıdurlar 229b/12

ġıybet <Ar. ġıybet, arkasından konušma
ğ.+ de 247b/22

ġir - girmek
g.- diler 226a/15

ġirdār < Far. mešguliyet
g.+ ıġadur 229a/14
g.+ inıġ 229a/22

ġireę < Far. beyaz tašların öġütölmesi
ile olušan kireę
k. 226b/15

ġirdġār < Far. yüce ve keskin, Tanrı için
kullanılan Farsęa bir sıfat
g.+ inıġ 229b/1

ġubār < Ar. toz

ġ. 241b/2

ġubārī < Ar. tozlu, toz

ġ. 240b/23

ġūr < Far. mezar

g. 230b/22

g.+ da 233b/27, 244a/8

g.+ larġa 228b/9

g.+ larda 242a/22

g.+ lardın 235a/9, 242a/18

g.+ larıdur 243a/18

ġūrre < Ar. aklık, parlaklık

g. bol- 244a/2

ġurūb < Ar. batma, batıŝ, ġün batımı

g. 243a/16

ġurūr < Ar. övünç

ġ. 247a/3

ġül < Far. ġül

g.+ inġi 239a/12

ġümān < Far. ŝüphe

g. 225b/20, 232b/27

g.+ ġa 232b/27

g.+ ı 243a/19

g.+ nı 232b/13

g.+ sızlarġa 225b/23

ġümānġah < Ar. ŝüphe yeri

g.+ dın 236a/5

ġünahkār < Far. ġünah iŝleyen kimse

g. bol- 229b/6

ġürġen bir aġaç türü

g. bol- 239b/19

ġürūh < Far. topluluk, cemaat

g. 246b/12, 246b/6, 238b/21

g.+ durlar 242a/3

g.+ ı 238b/25

g.+ ını 238b/11

g.+ ninġ 244a/10

ġürūhī < Far. herhangi bir ġürūh, öyle bir

ġürūh

g. 226a/17, 227a/22, 235a/13,

235b/5, 236b/11, 236b/7, 236b/8, 241a/10,

244a/27,

245a/22

g. bol- 240b/25

g.+ dūr 243a/27

g.+ dūrler 227b/20, 230a/8, 241b/26,

241b/27

g.+ ninġ 240b/19

g.+ ninġ 226b/12

ġüyā < Far. sanki

g. 225b/17, 229b/8, 231b/18, 235a/9,

235b/9, 240a/6, 240b/3, 241b/26

ħaber < Ar. haber

ħ. 235a/6, 242b/27

ħ. bér- 226b/7, 227b/17, 229b/25,

231b/3, 232b/2, 237a/18, 237a/24, 238b/6,

239a/20,

239a/25, 240b/18, 241a/15, 242a/10,

242b/9, 243a/1

ħ.+ de 242b/22, 244a/13

ħ.+ dedūr 231a/1, 236a/22

ħ.+ i 231b/27, 233b/13, 240b/15

- h.+ in 230b/3
h.+ ini 232a/12
h. kıl- 226a/25, 239a/14
h. kılıl- 233b/11
h.+ leri 246b/6
h.+ leridin 235a/2
h.+ lerin 236b/2
- ḥabīb** < Ar. sevgili, dost
h.+ iğa 237a/21
- ḥacc** < Ar. İslam dininde şer'an zengin sayılan her müslümanın ömründe bir defa kurban bayramı günlerinde belli usullere göre Kâbe'yi ziyâret etmesi şeklindeki farz ibadet
h.+ ımızğa 233b/1
- ḥacel** < Ar. utanma, utanç
h. kıl- 243b/9
- ḥacelât** < Ar. utançlar
h. 240b/3
- ḥâcet** < Ar. ihtiyaç
h.+ i bol- 239a/17
h.+ lerini 238b/9
- ḥâcî** < Ar. hac görevini yerine getiren, hacca giden kimse
h.+ lar 228b/5
- ḥâciz** < Ar. el koymak
h. 238a/10
- ḥad** < Ar. (ḥadd) sınır
h.+ dın öt- 237b/4
h.+ din 226b/16, 230a/8, 234a/18
h. +i 246a/12
- ḥadīd** < Ar. öfkeli, sert
h.+ in 238a/12
- ḥādīm** < Ar. hizmet eden, yardımcı olan kimse
h. 229b/10
h.+ ğa 229b/11
h.+ leri 229b/8, 239b/11
- ḥādīs** < Ar. İslam peygamberine ait sözler
h. bol- 240b/16
h.+ de 242a/4
h.+ ide 241a/15
- ḥādise** < Ar. olay
h.+ sini 229b/27
- ḥāfız** < Ar. muhafaza eden, saklayan, koruyan
h.+ ıdur 240b/20
h.+ ı 243a/27
- ḥafş** < Ar. biriktirme, toplama
h. 238a/26, 242b/27
h.+ ı 246b/2
- Ḥaḳ** < Ar. (Ḥaḳḳ) I. el-Hakk, Tanrı
Ḥ. 225a/20, 227b/10, 227b/13, 228b/5, 233a/1, 233b/7, 236b/20, 237a/12, 238b/16, 242a/24, 243b/16, 244a/8, 246b/26, 246b/9, 247b/19, 248a/1
Ḥ.+ adur 231b/7
Ḥ.+ da 227b/10, 227b/9
Ḥ.+ dın 227b/9, 246b/25
Ḥ.+ dur 244a/10
Ḥ.+ ka 233a/8

- H.+ nı 233a/1, 246b/11
H.+ nıng 242b/20
- II. doğru
h. 227b/2
h.+ dur 232b/14
h.+ ka 233b/25
- III. ile ilgili, dair
h.+ ıngda 230b/5, 244a/26
- IV. pay
h.+ ı 225b/22, 231a/8
h.+ ıda 248a/16
- Hak Subhane** < Ar. Hakkın ta kendisi, her türlü kusur ve eksiklikten uzak Allah
H. 225a/15, 225a/9, 225b/3, 228a/26, 228b/4, 230b/12, 231a/8, 231b/3, 232a/10, 232a/3, 232a/9, 232b/6, 234b/23, 235b/19, 237a/11, 237a/25, 239a/18, 243a/8, 247a/7, 247b/18, 248a/16
H.+ din 242b/24
H.+ ga 228b/11, 231b/19, 245a/16
- hakāyık** < Ar. hakikatler, gerçekler
h. 233a/1, 244b/4
- hakikat** < Ar. gerçek, asıl
h.+ i 244a/24
- hakim** < Ar. hakim, hükmeden
h.+ de 237b/18
- hāl** < Ar. hal, durum, vaziyet
h. 227a/16, 229b/17, 234b/18, 238b/19, 244b/17, 245a/14, 245a/4, 246b/2
h.+ da 228b/17
- h.+ de 244a/27
h.+ i 226b/20, 244a/1
h.+ idin 237a/2
h.+ leri 235b/4
h.+ leringizga 233a/19
h.+ leringizge 233a/26
h.+ lerüm 238a/22
h.+ ni 226a/27
- halāyık** < Ar. yaratılmışlar
h.+ larıng 233b/21
h.+ nıng 232a/14
- hālīk** < Ar. yaratıcı, yaratan
h. 242b/11, 243b/16
H. 238b/14
H.+ ka 237b/4
- hālīksız** < Ar.+T. yaratıcısız
h. 230a/15
- halife** < Ar. birinin yerine geçen kimse, vekil
h.+ leri 244b/26
- halīl** < Ar. sadık, gerçek dost
h.+ ni 247b/25
- hālīş** < Ar. hilesiz, katkısız
h. 239a/7
- halk** < Ar. halk, kalabalık guruh
h. 235a/14, 240a/27, 245a/16
h.+ ı 240a/27, 244a/26
h.+ ıngızga 232b/8
- hamd** < Ar. şükran
h. 237b/22
- ha-mīm** < Ar. Kur'ânda ha ve mim ile

- başlayan ve anlamı bilinmeyen, ,
huruf-ı mukata olarak tanımlanan
bölüm
h. 239b/3, 242a/9, 242b/2
h.+ de 242a/9
h.+ din 242b/3
- ḥammār** < Ar. şarap yapıp satan kimse
h. bol- 241a/25
- ḥançer** < Ar. ucu eğri ve sivri, iki yanı
keskin bıçak
h. 247b/14
- ḥaram** < Ar. dinin kesin bir delille
yasakladığı, işlenmesi azabı, inkar
edilmesi küfrü gerektiren şey, hareket
veya davranış
h. kıl- 242a/14
- ḥarar** < Ar. kıldan dokunmuş büyük çuval
h. 234b/10
- ḥarāret** < Ar. sıcaklık, susuzluk
h.+ de 242a/8
- ḥarş** < Ar. tarla sürme
h. 242b/22
- ḥāş** < Far. özgü, has
h. 235b/26
- ḥaşbet** < Ar. rıza
h.+ idin 240b/9
- ḥasb** < Ar. gereğince
h.+ ı 227a/26, 227a/27
- ḥased** < Ar. kıskançlık, çekemezlik
h. ayt- 248a/26
h.+ din 230a/10
- ḥāşıl** < Ar. çıkan, türeyen
h. 246b/15
h.+ ı 240a/10
- ḥāşiyet** < Ar. bir şeye has nitelik, o
nesnede bulunan meziyet, kuvvet
h.+ i 238a/12
h.+ ler 225b/26
- ḥāşşa** < Ar. ileri gelenler
h. 239b/10
h.+ larıdur 227b/5
- ḥaşem** < Ar. maiyet, yanında bulunanlar
h.+ i 235b/15
- ḥaşerāt** < Ar. yılan, akrep vb. küçük
hayvanlar, böcekler
h. 225b/25
- ḥaşmet** < Ar. görkem
h. 236b/8
- ḥaşr** < Ar. ölenlerin tekrar dirilmesi
h. 225a/16, 242a/22, 243b/26,
246b/10
h. bol- 242a/16
h.+ dın 227b/17
- ḥaṭ** < Ar. (ḥaṭṭ) sınır
h.+ lar 226b/16
- ḥaṭā** < Ar. (ḥaṭā') kusurlu davranış,
kabahat
h. kıl- 231a/19, 231a/8
- ḥāṭır** < Ar. zihin
h.+ da 226a/21
h.+ ığa 233a/16
- ḥātimet** < Ar. son, nihayet

h.+ idin 229b/17
h̄atun < Sog. kadın
h. 227a/26, 242b/9
h. ér- 236a/2
h.+ ı 226b/3, 226b/6, 241b/24
h.+ lar 226b/5, 229b/1, 240a/27,
241b/1, 244b/2, 245b/16, 246b/1, 246b/2
h.+ lardın 241b/16
h.+ larḡa 229a/17
h.+ larınıḡ 241b/17
h.+ larnı 241b/18, 241b/22, 241b/25,
245b/4
h̄avāle < Ar. bir işi veya bir şeyi başkasına
bırakma
h. kıl- 233b/15
h̄avār < Far.hor, hakim
h. 242a/6
h. kılmak 238b/15
h̄avāriḡ < Ar. olağanüstü haller, harikalar
h. 227a/3
h̄avāş < Ar. (h̄avāşş) duygular
h. 237a/16, 248b/5
h.+ ıḡadur 238a/23
h.+ ını 248a/7
h̄avf < Ar. korku
h. 226a/24, 228a/8, 238a/21, 238a/22
h̄ayf < Ar. zulüm, haksızlık
h.+ larḡa 227a/13
h̄ayz < Ar. kadınlarda adet hali, aybaşı
h.+ ḡa 243b/5, 243b/7
h.+ ḡa 243b/6

h̄ayme < Ar. çadır
h.+ lerdin 240b/2
h̄ayr < Ar. hayır, faydalı iş
h. kıl- 246a/4
h̄ayrān < Ar. bir şeyi çok beğenen, çok
takdir eden kimse
h. 235a/10
h̄ayrāt < Ar. iyilikler, hayırlı işler
h. 245a/2
h̄ayrsız < Ar.+T. hayırsız, faydasız
h. 227a/10
h̄aysiyyet < Ar. şeref, onur, itibar
h.+ idin 244b/7
h̄ayvān < Ar. hayvan
h.+ dın 244a/17
h.+ lar 225b/25
h̄az < Ar. (h̄azḡ) pay, nasip
h.+ ını 226a/5
h̄azāin < Ar. hazineler
h.+ i 230a/20
h̄azāḡat < Ar. ustalık, maharet
h. 227a/5
h̄azer < Ar. sakınma, çekinme
h. kıl- 228a/4
h. kılmak 227b/12
h̄āzır < Ar. hazır
h. 235b/26
h. bol- 235b/26, 247b/21
h. kıl- 231b/14
h̄azāine < Ar. Maddi veya manevi büyük
servet değerindeki şey

- h.+ ler 230a/19
h.+ leri 230a/20
- hazne** < Ar. hazine
h.+ si 225b/5, 229a/11
- hazīn** < Ar. hüzünlü, kederli
a. 241b/27
- Hzret** < Ar. saygı sözü, sayın, saygıdeğer
h. 231b/8, 234b/15
H. 229b/23, 231b/19, 234b/10,
234b/17, 236b/16, 242a/5
H.-i Muḥammed 231a/14
H.-i peygamber 230b/5, 231b/1,
234a/24, 234b/14, 237a/15, 237a/18,
243a/20, 246a/5, 248a/17
H.-i Resül 225a/26, 228b/3, 229b/22,
230b/10, 231a/7, 231b/19, 232a/9, 233a/25,
234b/6,
236b/15, 242a/2, 243a/25, 244a/14,
248a/15
H.-i Resülallāh 247a/6, 247b/1
H.-i risālet 233b/3
H.-i şallallāhu ‘aleyhive’ssellem
227b/23, 229b/11, 231a/10, 232a/17
H.+ dür 231a/15
H.+ ğa 238b/7
H.+ ing 232a/24
H.+ ni 234a/13
- hebā** < Ar. boşa gitme, ziyan olma
h. 228b/19
- helāk** < Ar. helak
h. 230b/17, 236a/18
- h.+ durlar 238b/3
h.+ ı 235a/21
h.+ ıdın 226b/17
h.+ ıġa 226a/13
h.+ idin 226b/13
h.+ iġa 236b/7
h.+ imning 230a/4
h.+ ingizning 230a/3
- **helāk bol-**: yok olmak
h. 226b/17, 226b/19
- **helāk kıł-**: yok etmek, mahvetmek
h. 227a/16, 227a/21, 234a/14,
234a/16, 234a/17, 236a/14, 236a/26, 237a/1
h. kıłmaġ 226b/12, 227a/9, 247b/23
h. kıłmaķ 226b/20
- helākat** < Ar. helak olmak
h. 235a/22
h.+ i 234a/15
- hem** hem
h. 247a/12, 247a/13
- hemīše** < Far. (e.) hem
h. 229a/5
- hengām** < Far. vakit, zaman, mevsim
h.+ ı 243a/20
- henüz** < Far. şimdi, daha
h. 230b/16
- her** < Far. her, bütün, hep
h. 225a/14, 225a/24, 225a/26,
225b/22, 226a/4, 226b/16, 226b/22, 226b/24,
226b/8,

227a/25, 228a/10, 229a/14, 229a/27,
229b/3, 229b/9, 230a/20, 230a/21, 231a/15,
231a/2,
231b/14, 231b/15, 232a/21, 232b/1,
232b/18, 232b/22, 232b/25, 232b/5, 233a/24,
233a/8,
234a/23, 234a/4, 234b/11, 234b/19,
234b/27, 235a/10, 235a/15, 235a/23,
235b/26, 236a/17,
236a/3, 236b/13, 236b/24, 237a/3,
237a/5, 237b/16, 238a/10, 238a/12, 238a/19,
238a/6,
238b/16, 238b/3, 238b/5, 238b/8,
238b/9, 239a/1, 239a/13, 239a/5, 239a/7,
239b/13,
239b/16, 239b/19, 239b/2, 239b/9,
240a/21, 240a/9, 240b/1, 240b/17, 240b/22,
241b/19,
242a/21, 242b/13, 242b/20, 242b/3,
242b/8, 243a/10, 243a/21, 243a/22, 243a/26,
244a/14,
244a/15, 244a/16, 244a/19, 244a/24,
244b/17, 245a/15, 245a/19, 245b/14, 245b/7,
246b/26,
247a/12, 247a/22, 247a/23, 247b/17,
247b/2, 248b/4
her-āyine < Far. elbette
h. 225a/16, 225a/21, 225a/25,
226a/10, 235b/4, 236b/1, 237b/20, 242a/25,
242b/24,
243a/11, 244a/10, 247a/22

h. bol- 225a/17, 228b/16
h. kıl- 232b/15

hergiz < Far. asla

h. 226a/17, 241b/12

hesāb < Ar. hesap

h. 225a/17, 239b/7, 242a/23

h.+ dur 238b/15

h.+ ı 225b/18, 237a/25

h.+ ığa 238b/16

h.+ ıngız 238b/20

h.+ ka 238b/23

▪ **hesāb bol-**: hesaplamak

h. bol- 239a/18

▪ **hesāb kıl-**: hesaba çekmek, hesap sormak

h. 238b/17

hevā < Ar. arzu, istek

h. 231a/12, 231a/13, 237b/26,

237b/27, 238a/1, 247a/1

h.+ da 228b/19

h.+ dın 231a/15

h.+ ğa 237b/26

h.+ sının 231a/20, 231a/21

hevādār < Far. dostluk

h. 247b/22

hevāy < Far. hava

h. 237b/26

hevl < Ar. korku

h. 234a/26

h.+ din 235a/8

h.+ idin 236a/9

h.+ leridin 239a/20, 245b/12

- h.+ leridür 235a/8
h.+ lering 239a/14
h.+ luğ 235b/8
- hevllıkrağ** < Ar.+T. daha korkulu
h. 236b/18
- heyāt** < Ar. biçimler, şekiller
h.+ lar 226a/3
- heybet** < Ar. korku ve saygı uyandırani hal,
gösteriş
h. 238a/21, 238a/24
h.+ idin 228a/8
- heyhāt** < Ar. ne yazık
h.+ ı 241a/20
h.+ ıda 242b/17
h.+ ınınğ 242b/18
- hezimet** < Ar. bozgun
h. kılıl- 236b/12
- hıfz** < Ar. koruma, saklama
h. 228b/3, 237a/5
- hıramān** < Far. salına salına yürüyen
h. 245b/27
- hıred** < Far. akıl
h. 242b/8
- hısb** < Ar. ucuzluk, bolluk
h. 247a/20
- hızāne** < Ar. medresede verilen sūtanalık
dersi
h. 227a/2
- hızlān** < Ar. rezil olma
h. 243b/13
- hicāb** < Ar. utanma, sıkılma
h. 245a/11
- hicret** < Ar. memleketten memlekete göç
h.+ din 246a/12
- hiç** Far. (z.) olmayan, hiç
h. 225a/17, 226a/2, 226a/5, 227a/11,
227b/16, 228a/14, 228b/17, 229a/23, 229b/5,
230b/19, 231a/19, 231a/27, 231b/27,
232a/25, 232b/11, 232b/12, 232b/26,
233a/25, 235b/13,
235b/15, 235b/2, 235b/5, 236a/12,
236b/2, 237a/2, 237b/20, 237b/21, 238b/19,
240b/10,
240b/17, 240b/5, 241b/14, 241b/15,
243b/9, 244a/18, 244b/17, 245b/9, 247a/13,
247b/16,
248a/14, 248b/2
- hidāyet** < Ar. doğruluk, doğru yol
h. 232b/16
h.+ қа 245a/10
- hiddet** < Ar. öfke, kızgınlık
h. 237a/14, 244b/7
- hidmet** < Ar. hizmet
h. 229b/8, 231b/10, 231b/9
h.+ i 231b/22, 241a/20
h.+ iğa 226a/15
- hikmet** < Ar. gerçekler, hakikatler
h. 228b/7, 236b/23
h.+ dür 235a/4
- hilāf** < Ar. karşı, karşılık, yalan
h. 225a/17, 234a/13, 237b/10
h.+ da 237b/10

h.+ ı 237a/9, 241b/14, 241b/9

hilm < Ar. yumuşaklık

h. 227b/2

himmet < Ar. gayret, çabalama

h. 232a/24

h.+ i 233a/5

hırfe < Far. meslek

h. 247b/16

h.+ lerining 247b/15

hiṭāb < Ar. sözü veya yazıyı bir kimseye

yöneltme, tevcih etme

h. 238b/24, 242a/24

hizmet < Ar. bir kimsenin yapmakla

sorumlu tutulduğu iş, kendisine

verilen görev

h. 241a/19, 241b/1

h.+ i 228b/5

h.+ idin 241a/20

h.+ iḡa 241a/13, 241a/22

h.+ ka 240a/13

h.+ ni 241a/21

hōd < Far. (z) kendi, bizzat

h. 235b/10, 237a/4

hoş < Ar. iyi, güzel

h. 226a/3, 238a/8

h. kél- 225a/19

hoşla - < Far.+T. hoşlanmak

h.- ḡay 232b/23

h.- ḡuḡı 235b/18

hoşlḡ < Far.+T. hoşluk

h.+ ı 245b/2

hoşnūdluḡ < Far.+T. bir kimseden veya bir
halden memnun durumda olan, razı

h. 246b/25

h.+ in 248a/12

hoşsızraḡ < Far.+T. hoş olmayan

h.+ dur 236b/19

hūb < Far. hoş, güzel

h. 226a/2

hūbluḡ < Far.+T. güzellik, hoşluk

h. 246b/20

h.+ ı 233a/24

huceste < Ar. uğurlu, hayırlı

h. 244a/12

Hudā < Far. Tanrı

H. 228b/20, 229a/17, 243b/21,

245a/20, 246b/1

H.+ ḡa 232b/4, 246b/3

H.+ nı 232a/20

Hudāvend < Far. Tanrı

H. 237a/20

H.+ ḡa 242a/23

H.+ i 240b/11, 245a/8

Hudāy < Far. Tanrı

H. 225a/24, 226a/15, 227b/13,

227b/6, 229b/17, 231b/25, 231b/7, 232a/26,

232b/21,

232b/23, 233a/18, 233b/22, 234a/14,

237a/22, 238a/10, 238b/13, 241a/21,

242b/22, 243a/24,

243b/1, 244a/19, 244a/8, 244b/21,
244b/26, 245a/1, 245a/14, 245a/25, 245a/6,
245a/9,

246a/15, 246a/7, 247a/11, 247a/12,
247a/23, 247a/26, 247b/19, 247b/3, 248a/24,
248a/26,

248b/4

Ḥ.+ dın 227b/13, 234b/1, 246b/25

Ḥ.+ dur 234a/7

Ḥ.+ ğa 231b/10, 233b/12, 234b/4,
235a/4, 244a/14, 244a/15, 244a/16, 246a/7,
246b/5,

247a/10

Ḥ.+ ğadur 230a/26, 230b/9, 232b/18,
233a/8, 238a/25

Ḥ.+ inġ 226b/7

Ḥ.+ nı 229b/20, 244b/6

Ḥ.+ ninġ 245a/17, 248a/12

ḥudūd < Ar. sınırlar, uçlar

ḥ.+ ın 244a/25

ḥudūs < Ar. meydana gelme, ortaya çıkma

ḥ.+ ı 238a/6

ḥ.+ ni 244b/10

ḥuḫūḫ < Ar. hak, konusu bu yasalar ve
insanlara ait haklar olan ilim

ḥ. 247b/8

ḥulḫ < Ar. huy, yaratılış, tabiat

ḥ. 235b/23

humūl < Ar. birinin adı sanı batma, ünü
kaybolma

h. 229b/13, 231a/15, 246a/25

h.+ dında 248a/10

h.+ dur 239a/2

ḥūn < Ar. kan

ḥ.+ idin 234b/3

ḥūr < Ar. cennet kızı

ḥ. 229b/13

ḥ.+ lar 239b/10, 240a/2, 240a/4,

240a/6, 240b/1

ḥ.+ ları 240b/2

ḥūrgār < Far. güneş, ışık saçan

h.+ dur 231a/11

ḥurmā < Ar. hurma

ḥ. 235b/10, 240a/24

ḥurmān < Ar. hurmalar

ḥ.+ inġ 237b/10

ḥ.+ ninġ 237b/10

ḥurmāniyān < Ar. hurmalar

ḥ. 237b/9

ḥurmāsān < Ar. + Far. hurmaya benzer

ḥ. 240a/24

ḥurset < Ar. toprağı sürmeye yarayan alet

h. 242b/23

ḥuḫūl < Ar. peyda olma, ortaya çıkma

ḥ.+ ininġ 247a/1

ḥuḫūšen < Ar. özel olarak

ḥ. 244b/17

ḥuḫvār < Far. kuru ekmek gibi

ḥ. 246b/15

ḥuḫsız < Far.+T. akılsız

h. bol- 241a/25

huşū < Ar. Alçak gönüllülük gösterme,
tevâzu

h. al- 246a/21

hu ur < Ar. makam, kat

h.+ ı 247a/6

h.+ ıda 247b/22

h ccet < Ar. delil, belge

h. 227a/1, 237b/18, 239a/4, 245a/5

h.+ i 230a/25, 232b/12

h.+ i bol- 228a/18

h.+ ler 247b/6

h km < Ar. h k m, karar

h. 236b/24, 239b/10, 244b/20,

247a/17, 247b/24

h.+ lerin 243b/13

h.+ de 229b/2

h.+ i 245b/21

h.+ iĝa 230b/23

h.+ imizĝa 242b/14

h.+ ini 233a/5

h.+ ler 244b/15, 247a/18

h.+ leride 246a/22, 246b/6

h.+ leridin 248a/10

▪ **h km ıl-**: karar vermek

h. 226b/7

h m m < Ar. kederler, gamlar

h. 229b/18, 229b/19

h.+ ning 242a/8

h sn < Ar. g zellik

h.+ i 240a/27

b.+ de 236b/17

h sn  < Ar. ok g zel

h. 232a/24

h veyd  < Far. belli, a ıkar

h. 227b/14, 245a/9

h  h < Far. ister, isteyen anlamında

h. 247b/13, 247b/14

ısl lı sıcaklık, ısınmı 

1.+ ın 236b/22

ısla - ıslamak

1.- rlar 237b/13

ı lah < Ar. d zeltme, iyile tirme

1.+ iĝa 227a/19

1.+ ningĝa 226b/9

ıslamalı ıslak

1. 237b/14

ı r r < Ar. ısrar, ayak direme

1. k rset r  r- 242a/15

    < Ar. ak amla yatsı arasındaki zaman

 . 225b/12

ı l  < Ar. baĝı lama

1.+ ınınĝ 240b/9

 ıyd < Ar. bayram

 . 1.+ ıdın 235b/7

iz tir b < Ar. acı, elem, keder

1.+ a 228b/18

 ıb det < Ar. ibadet, tapınma

 . 231a/3, 232b/5, 234b/7, 234b/8

 . 1.+ de 228a/14

 . 1.+ ide 227b/14, 234a/12

 . 1.+ a 228a/12

 . 1.+ ler 246a/13

‘ibāret < Ar. meydana geliş

‘i. 240b/14

‘i.+ ğa 225b/12

ibdā < Ar. (ibdā’) yoktan var olma

i.+ da 242b/7

i.+ ğa 242b/8

‘ibret < Ar. ibret

‘i. 225b/27, 226a/1

‘i.+ i 226b/25, 235b/1

‘i.+ idür 227a/10

▪ **‘ibret al-:** ders almak

‘i. 235b/2, 236b/3

ibrīkī < Ar. ibrik ile ilgili olan

i.+ ler 241a/23

ibtidā’ < Ar. başlangıç

i. 241b/17

i.+ sını kıl- 233a/20

icābet < Ar. kabul etme, kabul edilme

i. 240a/12

i. eyle- 238b/10

i.+ i 238b/12

i. kıl- 229b/20

‘icāz < Ar. az sözle çok mana anlatma

‘i.+ mīng 236b/14

icāzet < Ar. izin

i. bér- 232b/21

icrā < Ar. (icrā’) yapma, yerine getirme

i.+ sığa 244b/11

ıç - içmek

i.- er 243a/1

i.- geyler 242b/2, 242b/4

i.- güçiler 242a/27

i.- ğizler 229a/11

i.- se 242b/4

ıç iç

i.+ i 245b/23

i.+ ide 232b/6

ıçıl - içilmek

i.- gen 242b/5

ıçirgölük içecek

i.+ ler 242b/6

ıçmek içmek

i.+ i 229a/12, 242b/3

i.+ ining 229b/6

ıçür - içirmek

i.- ürler 229b/5

ıdbār < Ar. talihsizlik, bahtsızlık

i.+ ıdın 247a/21

‘ıdde < Ar. adet

‘a.+ lerini 246a/12

‘ıddet < Ar. boşanma veya ölüm yoluyla

kocasından ayrılan kadının tekrar

evlenebilmesi için beklemesi gereken süre

‘i. 236b/8

ıftirā < Ar. iftira

i. kılmağ 228b/22

ıge sahip

i. 241b/25

i.+ leri 237b/10, 239b/13

i.+ ğizning 240b/6

i.+ si 225b/21, 228a/17, 231a/25,

233b/10, 235a/24, 238b/4, 238b/5

i.+ si ér- 235a/23
i.+ sidin 238b/3
i.+ sidür 225a/18, 225a/19, 248b/4
i.+ sining 247a/12
igrek takip eden
i. 228a/1
igreş - arkası sıra gitmek, toplanmak
i.- gey 235b/15
i.- güçileri 248a/7
i.- meygürler 232b/13
i.- tiler 248a/6
i.- ürler 234b/26
igreşmeklik toplantı
i.+ din 233b/7
iĥbār < Ar. haber verme
i.+ dur 247a/21
i. kı1- 239a/5, 242b/21, 243a/5
iĥdāş < Ar. yeni bir şey ortaya koyma
i.+ dın 243b/4
iĥlāş < Ar. samimiyet, doğruluk
i. 240b/20, 245a/25, 245b/2
i.+ nı 246a/18
iĥrāc < Ar. dışarıya çıkarma, atma
i.+ ı 241a/3
i.+ ınıġ 240b/27
iĥşān < Ar. baġıřlama
i. 240a/14
iĥtilāf < Ar. anlaşmazlık, uyuřmazlık
i.+ ı 225b/26, 244b/23
i.+ ıda 238a/5
i.+ ıdın 238a/6

iĥtişār < Ar. kısaltma, özlü söyleme
i. kı1ıl- 232a/1
iĥtişāş < Ar. uzmanlık
i. 237a/15
i. bér- 235b/18
i. 244a/25
iĥtiyāc < Ar. muhtaçlık, yokluk
i. 245a/21
iĥtiyār < Ar. irade
i. kı1- 241a/26
i. kı1maġ 233a/4
i. körset- 248a/11
iĥyā < Ar. diriltme
i. 234a/1
iĥkāb < Ar. eziyet
i. 238b/15
i.+ dın 225a/16
iĥbāl < Ar. arzu, istek
i. 233b/25
i. ayt- 229b/14
i.+ idin 247a/21
iĥkrār < Ar. kabul, tasdik
i.+ ġa 245a/6
i.+ ınıġız 242b/19, 242b/7
i. kı1- 242b/11
ilāhī < Ar.+Far. ilahi, Tanrı ile alakalı
i. 225b/2, 228a/8, 229a/14, 234b/7,
237b/16, 239b/10, 240b/14, 245b/21
i.+ ınıġ 225b/23, 232a/25
ile ile
i. 237b/11

ilgeri ileri	i.- mesler 228a/13
i. 241a/6, 241a/8, 244a/22	i.- ür 232b/17
i. tut- 241a/8, 246a/20, 246a/6,	i.- ürler 229b/3, 237a/27, 241a/4,
248a/12	242a/10, 242a/12
ilgerilik ilerilik	iltifāt < Ar. lutfetmek
i. 242b/13	i. 232a/24
i. tut- 241a/16, 241a/6, 241b/1,	ilzām < Ar. susturma
243b/27, 247a/4, 247a/8	i.+ ıdın 230b/1
i. tuta al- 242b/14	īmān < Ar. inanç, iman, inanma
ilhām < Ar. içine doğma, ilham	ī. 225a/24, 227b/2, 228a/11,
i. bér- 237b/4	229a/25, 229a/26, 238b/23, 239a/20, 240b/7,
ilqā < Ar. bırakma	245a/10,
i. kı1- 235b/17	247a/13, 247b/27, 248a/18, 248a/25
i.+ sı 238a/1	ī.+ da 229a/18
illet < Ar. hastalık, sakatlık, bela	ī.+ dın 225a/23, 225a/24, 227a/2,
‘i. 238a/21	234b/25, 247b/3
‘i. é- 229a/25	ī.+ dur 228b/12
ilm < Ar. ilim, bilim, bilme	ī.+ ğa 239b/5, 241a/7
‘i. 228b/4, 230a/20, 234a/1, 243b/14,	ī.+ ı 229a/19, 235a/23, 248a/22
243b/23, 244b/16, 244b/17	ī. kayıt- 246a/11
‘i.+ din 233a/1, 247b/1	ī. keltür- 226b/22, 229a/17, 230a/10,
‘i.+ ğa 245a/10	230b/6, 232b/24, 234a/19, 234b/19, 234b/22,
‘i.+ i 232a/14	235a/12,
‘i.+ ide 225a/24	236a/17, 236b/5, 241a/13, 242a/1,
‘i.+ in 237a/23	243b/18, 244b/24, 245a/1, 245a/26, 245a/3,
ilmī < Ar.+Far. ilim ile ilgili	245a/5,
‘i. 244b/8	245b/16, 245b/4, 246a/10, 246a/14,
‘i.+ ning 243a/26	246a/17, 246b/5, 247a/10, 248a/1, 248a/16,
ilt - iletmek	248a/19,
i.- geyler 225b/20	248a/20, 248a/21, 248a/25, 248a/26,
i.- küçiler 226b/16, 227b/20	248a/27

- ī. keltürmek 247a/11
 ī. keltürmeydür ér- 235a/25
 ī. keltürüp ér- 226b/24
- ‘**imāret** < Ar. bayındır
 ‘i.+ i 228b/6
- imāte** < Ar. öldürme
 i. 234a/1
- in -** inmek
 i.- di 227b/23, 236a/7
 i.- ip kél- 226a/13, 226b/18, 231a/22,
 234b/12, 234b/5
 i.- mes 242b/8
 i.- mes ér- 228b/27
 i.- mesdin 225b/10, 229b/25
- ‘**inād** < Ar. ısrar, inat
 ‘i. 230b/13, 236b/20
 ‘i.+ dın 230a/8
 ‘i.+ ı 227b/26
- in ‘ām** < Ar. nimet verme
 i. 234a/9
 i.+ ı 236a/15
 i. kıl- 236a/16
- inan -** inanmak
 i.- mas 240a/6
 i.- mas ér- 239b/1
- inanguçı** inanan, mümin
 i. ér- 246b/1
 i.+ lar 245a/7
- ‘**ināyetlġ** < Ar.+T. lutuf, iyilik sahibi
 ‘i. ayt- 231b/18
- inçü** inci
- i. 241b/2
- ‘**ind** < Ar. yan, kat
 ‘i. 237a/14, 237a/16
- ‘**indiyyet** < Ar. kendi görüşüne tabi olan
 ‘i. 237a/14
- indür -** indirmek
 i.- düler 248a/8
- indürmek** indirmek
 i. 244a/9
- indürmeklik** indirmelik
 i.+ dūr 236a/17
- infāk** < Ar. geçindirme
 i.+ ıdın 247b/2, 247b/4
- inkār** < Ar. inkar, tanımama
 i. ayt- 240a/8
- inķısām** < Ar. bölünme, parçalanma
 i. 227b/6
- inmek** inmek
 i. 227b/24
 i.+ dın 238a/19
 i.+ i 239a/12, 243a/23
 i.+ idin 238b/27
 i.+ ining 243a/15
- ins** < Ar. insan
 i. 234a/2, 234b/6, 238a/21, 238a/24,
 238b/21, 238b/22, 239b/7, 240a/4
 i.+ ning 237b/22
- inşaf** < Ar. insaf, merhametli davranma
 i. 242a/4
- insān** < Ar. insan
 i. 243a/11

- i.+ dın 234a/6
i.+ ğa 232b/17
- inşā** < Ar. yapma, kurulma
i. kı1- 230a/13
- inşikāk** < Ar. ikiye ayrılma
i.+ ıdur 234b/13
- intihā** < Ar. son, sona erme, tükenme
i.+ da 242b/8
- intikām** < Ar. ölç
i.+ ı 234a/24
i. tart- 235a/18
- intizār** < Ar. gözleme, bekleme
i. 229b/27, 230a/2
i.+ ın 230a/4
- inzāl** < Ar. indirilme
i.+ i 247b/9
i.+ idür 247b/10
- irādet** < Ar. dileme
i. 244b/11
i.+ im 242b/12
- i'rāz** < Ar. sakınma
'i.+ ı 247b/4
- irtikāb** < Ar. bekleme
i.+ ıġa 225b/17
- is** akıl
i.+ din 230b/17
i.+ sidin 235a/16
- işbāt** < Ar. ispat, kanıtlama
i.+ ın 240b/12
- islām** < Ar. islam dini
- i. 233a/7, 233b/13, 245a/19,
247b/17, 248a/15
- ism** < Ar. isim, ad
i.+ idin 237a/18
i.+ ıġa 229b/5
i.+ ning 240b/11, 240b/9
- 'işmet** < Ar. namuslu olma
'i. 229b/18
- istār** < Far. ölçü
i. 225a/13
- iste -** istemek
i.- geyler 242a/9
i.- mesler 238a/11
i.- ngizler 245b/19
i.- r 239a/15
- istemek** istemek
i.+ i 246b/26
- isticma'** < Ar. toplama
i.+ ğı 226a/4
- isti'dād** < Ar. yetenek, kabiliyet
i.+ ıġa 238b/17
- istidlāl** < Ar. delil ile anlama
i. 225b/23
i.+ de 246a/26
i. kı1- 243a/16
- istifhām** < Ar. sorup anlama
i. 225b/27, 227b/19, 242a/18
i.+ da 240b/26
- istiġāse** < Ar. yardım isteme
i. kı1- 239b/2
- istiġfār** < Ar. Allah'tan af dileme

- i. 247a/5
- i. aytar ér- 225b/17
- i.+ ğa 240a/12
- istiḥkām** < Ar. siper
- i. tap- 235b/8
- istiḥzā'** < Ar. alay etme
- i. 225b/3, 228b/21, 234b/2
- istiḳāmet** < Ar. doğrultu
- i. 227a/22
- istikbār** < Ar. böbürlenme, büyüklenme
- i. 230a/10, 230b/13
- isti'lam** < Ar. kesin bilgi isteme
- i. kıl- 239a/16
- isti'māl** < Ar. kullanma
- i.+ i 247b/20
- istinār** < Ar. nurlandırma, ışıklandırma
- i. 234a/2
- istinbāt** < Ar. anlama
- i.+ ı 226a/3
- 'isyān** < Ar. isyan, ayaklanma
- 'i. 227a/22
- iş** iş, yapılan şey
- i. 225a/12, 228a/19, 229b/17, 234b/27, 237b/5, 238b/6, 244a/2
- i.+ de 230b/3
- i.+ din 226b/10
- i.+ ge 235a/22, 246a/26, 247b/13
- i.+ güçiler 242b/2
- i.+ i 226a/10, 229b/7
- i.+ ide 231a/26
- i.+ ige 225a/14, 247a/1
- i.+ ingiz 226b/11
- i.+ ingning 244b/2
- i.+ ini 225a/26
- i.+ ining 227a/19, 227a/3
- i. kıl- 225b/11, 238b/19, 247a/22
- i.+ lerdin 237a/5
- i.+ lerge 230a/14
- i.+ lering 225a/13
- i.+ leringning 233a/22
- i.+ lerning 226b/4, 235a/3, 244b/11, 244b/21
- i.+ ni 228a/6
- i.+ ning 238b/9
- işāret** < Ar. iz
- i. 231b/16, 231b/21, 240b/13
- i. kıl- 234b/18, 234b/19
- işğal** < Ar. ele geçirme
- i. 246b/19
- işig** iş
- i.+ din 245b/26
- i.+ i 245b/22
- i.+ ning 226a/27
- işkam** < Ar. mükafat
- i. tart- 227a/20
- işlik** amel, iş
- i. 226b/8, 229b/21
- iştigāl** < Ar. uğraşma, meşgul olma
- i. körset- 225b/17, 239a/11
- 'itā** < Ar. ödeme
- 'i. 240a/12
- 'i. bér- 238b/10

- 'i. kı1- 239b/15, 248b/4
- itbā'** < Ar. tabi kılma
i.+ ı 242a/14
- 'itibār** < Ar. önem verme
'i. 227a/10, 232b/12, 234a/24,
237a/4
'i.+ ı 232b/9, 244b/8, 247a/22
'i.+ ı bol- 233a/1
- 'itibārsız** < Ar. önemsiz
'i. 232b/8
- 'itibarsızlık** < Ar. itibarsızlık, önemsizlik
'i.+ ın 228a/4
- 'itikād** < Ar. inanma
'i.+ dur 243b/12
- 'itimād** < Ar. güvenme
'i. 244b/2
- ittifāq** < Ar. ortaklık
i. 231b/15
- 'ivāz** < Ar. hazırlanmış
'i. 245b/1
- īzā** < Ar. eziyet verme, zulüm
ī. kı1- 235a/15
ī. tap- 242a/10
- izdihār** < Ar. korumak
i.+ ığa 233a/5
- izhār** < Ar. Açığa vurma, meydana çıkarma
i.+ ıda 234b/24
- 'izzet** < Ar. değer, kıymet, yücelik, ululuk
'i. 240b/12
- kā'il** < Ar. razı olmak, boyun eğmek
k. bol- 233a/12
- kā'im** < Ar. varlığını sürdürmek
k. bol- 247b/8
- qābil** < Ar. mümkün
k. bol- 248a/14
k.+ ğa 247b/24
- qabl** < Ar. önce, evvel
k.+ i 227b/6
- qabūl** < Ar. kabul, onay
k. 240a/12
k.+ i 238b/12
k. kı1- 225b/9, 232a/6
- qabz** < Ar. tutma, kavrama
k. 238a/21, 238a/23
- qabza** < Ar. herhangi bir aletin tutulacak yeri
k.+ nı 231b/15
- qaç** - kaçmak
k.- a al- 242b/14
k.- ıngızlar 227b/10, 227b/6, 227b/8,
227b/9, 238b/27
k.- ıp 227b/9
k.- kay 238b/26
k.- kaylar 227a/19, 236b/14
- qaçan** ne zaman
k. bol- 225b/2, 230b/4
- qaçır** - kaçırmak
k.- dı 236a/6
- qaçmaq** kaçmak
k. 229a/5
- qaçmaqlıq** kaçma
k. 236b/17

ķadar < Ar. ۆlçüde, derecede

ķ. 235b/27

ķ.+ in 236a/3

ķadem < Ar. ayak, adım

ķ.+ dñrler 241a/2

ķ.+ ler 239a/23

ķader < Ar. alın yazısı, kader

ķ. 225a/24, 238b/21

ķ. bol- 226b/9, 242b/9, 243a/11

ķ.+ dñr 242b/20, 243a/10

ķ.+ imizning 234b/24

ķaderliķ < Ar.+T. kaderli

ķ. 241b/16

ķadim < Ar. eski, eski zaman

ķ.+ dñr 244a/22

ķadir < Ar. kudretli, gñçlü

ķ. 233a/10, 233b/26

ķ. bol- 248b/1

ķ. émes ér- 227a/18

ķadriķaķa < Ar. deķeri kadar

ķ.+ bol- 245b/7

ķāfir < Ar. kafir, Allah'a ve peygamberine
inanmayan, inkar eden kimse

k. 245b/13

k. bol- 228a/23, 230b/21, 233a/11,

248a/10

k.+ ģa 232b/17

k.+ ler 225b/4, 231a/18, 232b/20,

234b/23, 234b/3, 235a/1, 237a/3, 237a/9,

244b/24,

247b/16, 247b/21

k.+ lerdin 227b/16, 228a/21, 233b/5,

237a/1

k.+ lerga 237a/18

k.+ lerge 245a/27

k.+ leri 226b/12, 234b/10, 236b/11

k.+ leringiz 236b/7

k.+ lerni 228b/23, 234a/1, 239a/21,

239a/25, 242b/17

k.+ lerning 227b/26, 228b/24,

230b/22, 230b/24, 232b/5

ķāhī < Far. saman rengine, sarı

k. 225a/21, 228a/8

ķāhin < Ar. gayipten haber verdiķini
savunan kimse

k. 225a/22

k. ayt- 230a/5

k.+ i 229b/25

ķāhir < Ar. kahreden, zorlayan

ķ. 228a/17

ķahr < Ar. helak etme, ezme

ķ. 227b/2, 228b/24, 238b/27

ķahriyyet < Ar. kahreden, helak eden

ķ. 240b/13

ķaħt < Ar. kıtlık, yokluk

ķ. 230b/22, 247a/14

ķāināt < Ar. alem, evren

k. 232a/25

ķal - I. korumak, sürdürmek

ķ.- ģanıķa 233b/6

ķ.- ģanıķımı 233b/8

ķ.- ip 248a/10

II. bir hale gelmek

ķ.- ur ér- 235a/16

III. yardımcı fiil

ķ.- ğan (‘āciz) 239a/5

ķ.- ğanlar (cāvīd) 241a/20

ķ.- ğay (arada) 232b/22

ķ.- ğay (bāķī) 238b/4

ķ.- ğay (tang) 242b/25

ķ.- madı (huşū‘) 246a/21

ķ.- mağay (bāķī) 246b/27

ķ.- mağusıdur (bāķī) 245a/17

ķ.- mağusıdur (cāvīd) 242a/6

ķalem < Ar. kalem

ķ. 228b/2

ķ.+ i 228b/12

ķalil < Ar. çok olmayan, az

ķ. 241b/27

ķamer < Ar. ay

ķ. 234b/11, 234b/13

ķāmet < Ar. boy, boy pos

ķ.+ de 226a/18

ķ.+ ķa 242a/3

ķāmi < Far. mutluluk

ķ.+ sığa 238a/7

ķan < Far. kuyu

ķ.+ lar 244b/13

ķanā‘at < Ar. kendisine verilene râzı olma

ķ. 234a/9

ķanat kanat

ķ. 232a/27

ķ.+ ığa 231a/24

ķ.+ ımı 226a/26, 236a/23

ķānī < Ar. kanaat eden

ķ. 225b/24

ķapamak kapamak

ķ. 230b/6

ķara siyah, kara

ķ. 226b/16, 226b/26, 239a/7,
242a/11

ķ.+ ğa 240a/19

ķaralğ karalık, siyahlık

ķ. 239a/21

ķaranğa karanlık

ķ.+ dur 228b/21

ķaranğğulıķ → **ķaranğğuluķ**

ķ.+ da 237a/9

ķaranğğuluķ karanlık

ķ. 227a/27

ķ.+ larıdın 245a/10

ķarar < Ar. karar

ķ. 236a/5

ķ.+ ıdur 247a/21

ķ. tut- 227b/10, 234b/18, 236a/26,
247a/18

ķarı yaşlı, ihtiyar

ķ. 226b/5, 241b/18, 241b/22

ķarığlıķ yaşlılık

ķ.+ dın 241b/18

ķarılıķ → **ķarığlıķ**

ķ.+ ķa 230a/2

ķarındaş kadeş

ķ.+ larıngdurlar 244a/6

	ķ.+ ning 226b/20	238b/16, 239b/6, 243a/27, 243b/1, 243b/10,
ķarıř	ölçü, mesafe	243b/7, 243b/8, 244b/8, 246b/8
	ķ. 234a/12, 234a/13	ķ.+ ıdadur 230a/19, 230b/2, 233b/9
	ķ.+ ning 230b/10	ķ.+ ıdadurlar 246b/9
ķāri	< Ar. okuyucu	ķ.+ ıdın 243b/17
	ķ.+ si 243a/27	ķ.+ ıġa 229b/22
ķarż	< Ar. borç, ödünç	ķ.+ ımızdın 236a/15
▪ ķarż bér-	ödünç vermek	ķ.+ ımızġa 230b/11
	ķ. 245b/1	ķ.+ larıġa 241b/20
ķārzār	< Far. savař, savař meydanı	ķat kat, huzur
	ķ.+ da 247b/13	ķ.+ da 228b/1
	ķ.+ dur 247b/13	ķ.+ ı 227a/6, 240b/23
ķařd	< Ar. I. niyet	ķ.+ ıda 231a/10
	ķ.+ ı 230b/5	ķ.+ ıngızlar 245b/18
	ķ.+ ın 238b/18	ķat' < Ar. ilerleme, yol alma
II. öldürme		ķ.+ ıġa 227b/9
	ķ.+ ın ét- 226a/23	ķ. ķıl- 231a/24
	ķ.+ ın ķıl- 238b/20	ķatıķ katı, sert, řiddetli
▪ ķařd ķıl-	kasıtlı yapmak	ķ. 235a/7, 235b/8, 246b/24
	ķ. 244b/11	ķ. bol- 246a/20
ķaře	< Far. kase	▪ ķatıķraķ daha sert
	ķ.+ ni 235a/27	ķ. 231a/3, 236b/18
ķasem	< Ar. yemin	ķ.+ durlar 236b/7
	ķ. 225a/15, 225a/9, 243a/25	ķatıķlıġ → ķatıķlıķ
ķasvet	< Ar. sıkıntı, gam	ķ. 225a/18, 228a/18
	ķ. 246a/22	ķatıķlıķ sertlik
ķař	huzur, kat	ķ.+ ı 228b/20
	ķ.+ıda 226a/15, 226a/9, 226b/15,	ķ.+ ıdın 239a/14
	227b/22, 228b/11, 231a/11, 231a/16, 231b/2,	ķ.+ ıning 246a/22
	231b/20, 232a/14, 233b/24, 234a/2, 238b/13,	ķatla defa, kez

ķ. 226b/1, 231b/1, 231b/10, 231b/15,
232a/13, 232a/15, 232a/17, 234b/11,
237b/20,

239a/7, 242b/16

ķatmaķ katmak

ķ.+ ı 233b/22

ķatre < Ar. damla

ķ.+ ler 238a/20

ķ.+ leri 244b/12

ķavāfil < Ar. kafiler

ķ. 225a/26

ķavī < Ar. kuvvetli, güçlü, sağlam

ķ. 228a/17

▪ **ķavīraķ** < Ar.+T. daha kuvvetli

ķ. 236b/7

ķavl < Ar. söz, laf

ķ. 225a/25, 232a/8, 232a/9, 244a/25

ķ.+ i 231a/13, 231b/7, 233a/27,

234a/1, 237a/8, 241b/16, 243b/8, 246a/16,

246b/8,

247a/27

ķ.+ ini 227b/17

ķavlen < Ar. sözlü olarak

ķ. 243a/19

ķavm < Ar. kavim, millet, halk

ķ. 235b/3, 236a/5, 240b/26

ķ.+ dın 226b/24

ķ.+ i 226a/17, 227a/6, 231a/25,

234a/14, 234a/17, 235b/13, 235b/21,

235b/27, 236a/12,

244a/13

ķ.+ idin 227a/21, 235b/17

ķ.+ idür 234b/23

ķ.+ iġa 236a/25, 236a/7, 236b/3

ķ.+ imning 235a/17

ķ.+ in 226b/20, 227a/21

ķ.+ ing 227b/14

ķ.+ ingdin 235a/13

ķ.+ ini 234a/14, 234a/16, 236a/18,

238b/11, 240b/18

ķ.+ ining 226a/13, 226b/26, 227a/13,

227a/9, 234a/19

ķ.+ largā 241a/6

ķ.+ ning 235b/24

ķayda nerede

ķ. 226a/19, 245a/13

ķayġu kayġı, gam, tasa, keder

ķ. 239a/22, 247a/14

ķayġuluķ kayġılı

ķ. 227b/3

ķ. bol- 227b/23, 242b/26, 247a/19

ķ. bolur é- 229b/23

ķ. ķıl- 233b/23

ķ.+ nı 238b/11

ķayıķ küçük tekne

ķ. 247b/13

ķāyim < Ar. (ķa'im) ayakta duran

ķ. tut- 237b/6

ķayna - kaynamak

ķ.- ġuġı 240a/21

ķaynat - kaynatmak

ķ.- ķan 241a/27

qaysı hangi, hangisi

q. 238a/2

q.+ dur 233b/14, 241b/6

q.+ ğa 234a/22, 237b/14, 238a/14,
238a/18, 238b/12, 238b/2, 238b/23, 238b/6,
239a/10,

239a/13, 239a/19, 239a/24, 239a/5,

239b/11, 239b/14, 239b/17, 239b/20,

239b/27, 239b/4,

240a/14, 240a/17, 240a/19, 240a/22,

240a/25, 240a/5, 240a/8, 240b/1, 240b/4,

240b/6,

240b/9

q.+ qa 245a/16

qayt - I. dönmek, vazgeçmek

q.- a qıl- 245b/14

q.- ğay 238b/7

q.- ıngızlar 227b/6

q.- qaylar 228a/3

q.- qusıdur 245a/15

q.- madı 236a/26

q.- maslar 230b/15

q.- tı 226a/18, 227a/1, 236a/4

q.- ur 230b/7, 244b/3, 245a/16

II. yardımcı fiil

q.- ur (īmān) 246a/11

q.- qandın (yulduz) 231a/4

qaytar - geri çevirmek, döndürmek

q.- ğay 230b/9

q.- ğaylar 241b/22

q.- ıngızlar 243b/25

q.- mas 243b/26

q.- ıp (élig) 248a/10

q.- mağıl (élig) 227b/26

qaytarıl - geri çevrilmek, döndürülmek

q.- ur 244b/21

qazā < Ar. olacağı belli olan, tayin edilen işler

q. 225a/24, 229b/16, 236b/25

q. bol- 235a/22

q.+ m 232a/5, 232a/7

q.+ mdın 238b/26

qazğançlıq kazançlı

q. 234a/2

qaziyye < Ar. iddia, dava

q. 242b/25

qazuq kazık

q.+ lar 235a/24

q.+ larıdurlar 228a/26

kebire < Ar. büyük günah

k. 233a/14

k.+ leridin 233a/14

k.+ lerning 233a/15

keçe gece

k. 225b/13, 227a/27, 232a/24,

234b/14, 235a/20, 235a/24, 244b/22

k.+ de 231a/3, 232a/17, 234b/22,

244b/23

k.+ din 225b/11, 231a/2

k.+ lerni 238a/25

k.+ ni 244b/22

k.+ ning 225b/12, 225b/17, 238a/27

k.+ si 232a/26
k.+ side 231a/15, 232a/10, 232a/12,
232a/16

kefāret < Ar. bir hatanın, affi için ödenen karşılık

k. bol- 231a/2

kehānet < Ar. gaibden haber verme

k. 225a/23, 229b/22

k.+ ka 230a/5

kél - I. gelmek

k.- di 226a/12, 227b/24, 229b/23,
231b/2, 233b/1, 233b/7, 235a/2, 236a/25,
237a/20,

241b/10, 242a/1, 242a/2, 246a/12,
246a/17, 246a/6, 247b/11, 247b/27

k.- diler 236b/3

k.- gey 228b/18

k.- geyleyler 234b/21, 241b/20

k.- güçi 225a/27, 234b/21

k.- ip 226b/13

k.- medi 227b/15

k.- megey 233a/16

k.- mes 242b/7

k.- seler 235a/5

k.- ür 235a/11, 242b/12, 244b/13,

244b/14

II. ortaya çıkmak

k.- genlerdürler 248a/18

k.- ipdür 241b/27, 242a/4

k.- iptür 242b/22, 244a/13

III. yardımcı fiil

k.- güçi (aytıp) 228b/16

k.- güçi (hoş) 225a/19

k.- güçi (tüşüp) 230b/13

k.- ür (çıkıp) 238a/15

k.- ür (inip) 231a/22

k.- di (āyet aytıp) 236b/15

k.- di (āyet) 246a/13

k.- di (aytıp) 231a/14

k.- di (inip) 226b/18, 234b/12, 234b/5

k.- diler (inip) 226a/13

k.- diler (yavuk) 231a/10

k.- di (yavuk) 231b/3, 234b/12

k.- medi (vaqt) 246a/13, 246a/17

k.- gey (aytıp) 235b/20

k.- se (aytıp) 231a/12

kelām < Ar. söz

k. 238b/18

k. ayt- 246a/17

k.+ da 245a/16

k.+ ı 227b/27, 230a/6

k.+ ıdın 246a/15

k.+ ın 228a/26

k.+ nıng 228a/8, 244b/20

kelīm < Ar. söz söyleyen

k.+ i 228b/11

kelime < Ar. sözcük, söz

k. 236b/26

k. bol- 226b/3

k.+ ler 237b/15

k.+ lerni 231a/2

k.+ si 237a/14

kélmek gelmek

k. 227a/27

k.+ de 240b/17

k.+ i 226b/10

kéltür - I. getirmek

k. 229b/12, 232a/10, 232a/17,
239b/8, 243a/17, 247a/27

k.- di 226a/19, 231a/22, 231b/10,
237a/23

k.- diler 248a/25

k.- dük 248a/2, 248a/4

k.- gey 246b/21

k.- geyleyler 230a/24, 241b/22, 242b/6

k.- güçisidür 233a/10

k.- mek 245b/20

k.- sünler 230a/10

k.- üngizler 239a/6

k.- üp 237b/17, 238b/16

k.- üpdür 226a/14

k.- üptür 227b/23, 227b/27, 227b/8,
228a/17, 233a/24, 234b/14, 234b/5, 237a/14,
238a/26,

239b/17, 241a/12, 241b/21, 241b/9,

242a/8, 243b/15, 244b/5, 245a/11, 247b/12,
248a/24

k.- üptürler 226b/16, 228b/24,
229b/21, 233b/2, 242b/1

k.- ürler 232a/4

k.- ür 236b/27, 242b/16

II. yardımcı fiil

k.- düm (bävücüdka) 244b/3

k.- düngizler (şekk) 246a/5

k.- diler (şekk) 236a/19

k.- dıngizler (īmān) 244b/24

k.- gen (īmān) 245b/4, 248a/21

k.- medi (īmān) 234b/22

k.- mediler (īmān) 236b/5, 246a/10,
248a/27

k.- genlerdin (īmān) 226b/22

k.- genlerge (īmān) 248a/26

k. (īmān) 229a/17

k.- ür (şekk) 234a/22

k.- ürler (şirk) 230b/9

k.- ürler (yüz) 229b/14

k.- di (īmān) 234b/20, 245a/26

k.- diler (īmān) 234a/19, 241a/13,

245a/1, 248a/16

k.- gey (īmān) 236a/17, 245a/5

k.- ler (īmān) 245b/16

k.- megen (īmān) 248a/1

k.- megenler (īmān) 235a/12,

243b/18

k.- megenleri (īmān) 248a/25

k.- mes (īmān) 245a/3

k.- mesler (īmān) 230a/10, 232b/24

k.- meydür (īmān) 235a/26

k.- meydürler (īmān) 230b/6

k.- meydürler (şekk) 246b/6

k.- gümizdür (çıkarıp) 226b/22

k.- üngizler (īmān) 248a/20

k.- üp (īmān) 242a/1, 248a/19

k.- üp ér- (īmān) 226b/24

k.- üptürler (īmān) 246a/14, 246a/18,
246b/5, 247a/10

k.- üptürler (ot) 246a/11

kéltürmek yardımcı fiil

k. (īmān) 247a/11

kemāl < Ar. olgunluk

k. 235a/4, 240b/12

k.+ i 227a/5

k.+ ining 226a/1, 227a/4

kemālāt < Ar. olgunluklar

k. 226a/4

kemān < Far. yay

k. 230a/18

ken < Ar. (kenn) gizlemek, saklamak

k. 236b/26

kenār < Far. uç, köşe, yan

k. 241b/8

k.+ da 243b/8

keñç genç

k.+ ler 244b/12, 244b/14

kéng geniş

k. 229a/17, 241b/2

k. bol- 228a/27, 246a/12

k. kııl- 227a/24

kénglik genişlik

k. 237a/8, 237a/9, 239b/9, 247a/8,
247a/9

ként < Sog. kent, şehie

k.+ lerde 226b/23, 226b/25

k.+ leride 226b/22

kerāmet < Ar. ikramlar, bağışlar

k.+ dür 248a/18

k.+ ğa 241a/9

k. kııl- 233b/18

k.+ ler 240b/9

k.+ lerdin 229a/9, 248b/2

kérek gerek

k. 227a/5, 227b/1, 227b/12, 228a/22,
230a/24, 230a/7, 243b/11, 243b/5, 245b/20

k.+ ler 244b/2

kerem < Ar. cömertlik

k. 238b/24, 238b/5

k.+ i 246b/5, 247a/11

k.+ imiz 229a/24

kerīm < Ar. cömert

k. 232a/6

kés - kesmek

k.- di 231b/12

k.- ti 236a/5

kesb < Ar. kazanma

k.+ in 245b/19

keşf < Ar. keşif

k. 244b/18

keyd < Ar. hile, oyun

k. étil- 230b/7

k.+ ning 230b/7

keyfiyyet < Ar. nitelik

k. 243a/10

k.+ iĝa 233a/23, 237b/4

k.+ ler 225b/26

kıble < Ar. Kabe'nin bulunduğu yön

ķ. 241a/7

ķıbtī < Ar. ĉingene

ķ.+ lerni 236b/4

ķıl - I. yapmak, etmek

ķ.- dı 227a/12, 233b/6, 236a/1

ķ.- dılar 235b/13, 246a/16, 246b/11

ķ.- dıngızlar 239a/16, 239a/17

ķ.- duķ 227a/8, 243a/12, 243a/8

ķ.- ğan bol- 229a/27

ķ.- ğay 236a/17, 237b/5, 243b/20,

245b/2, 247a/24

ķ.- ğaylar 230a/22, 245b/21, 247b/8

ķ.- ğuĉı 227a/8, 234b/1

ķ.- ğuĉılar 234b/3

ķ.- ğuĉısı 227b/12

ķ.- ıpdur 232b/3, 244b/26

ķ.- ıpdurlar 237a/3

ķ.- ıpdurur 237a/12

ķ.- mağay 247a/1

ķ.- mağıl 244b/2

ķ.- sa 233a/16, 245b/20

ķ.- ur 232b/5, 237b/15, 238a/15,

238a/8, 238b/13, 241b/19, 241b/25, 242b/24,

243a/4,

ķ.- urlar 235b/24, 243b/19, 244b/19,

245a/25, 247a/25

II. yaratmak

ķ.- an 232b/17

ķ.- anğa 232b/17

ķ.- a al- 232b/3, 235a/17

ķ.- ayın 233b/5

III. yardımcı fiil

ķ. (şabr) 235b/24

ķ. (tezniye) 244a/12

ķ. (yād) 240b/16, 240b/21, 243a/14,

245b/15, 245b/4

ķ.- a (feryād) 226a/26

ķ.- a (ta'n) 231a/7

ķ.- a al- (nuşret) 239a/8

ķ.- ayım (meşğüllük) 238b/19

ķ.- dı (āĝāh) 238b/7, 239b/4

ķ.- dı (āşķār) 231a/7

ķ.- dı (cem') 244b/7

ķ.- dı (firūtanlıĝ) 231b/9

ķ.- dı (ħaber) 239a/14

ķ.- dı (ħatā) 231a/8

ķ.- dı (helāk) 234a/14, 234a/16,

234a/17

ķ.- dı (her-āyine) 232b/15

ķ.- dı (ibtidā'sın) 233a/20

ķ.- dı (icābet) 229b/20

ķ.- dı (iħbār) 239a/5

ķ.- dı (iktifā) 243a/12

ķ.- dı (işāret) 234b/18, 234b/19

ķ.- dı (ķaşd) 244b/11

ķ.- dı (ķıyām) 226a/15

ķ.- dı (la'net) 225a/27

ķ.- dı (ma'lūm) 226b/19

ķ.- dı (menzil) 247b/19

ķ.- dı (muķarrer) 240a/14

ķ.- dı (mübtelā) 235b/3

ķ.- dı (müşāhede) 226a/27, 232a/11

ķ.- dı (nafaka) 245a/27

- k.- dı (secde) 234b/6
 k.- dı (şart) 233b/6
 k.- dı (vaḥy) 231b/25, 231b/6, 231b/7
 k.- dı (vaşf) 237a/11
 k.- dı (vefā) 233b/12
 k.- dı (yād) 225b/3, 231a/16, 244a/16
 k.- dı (yarım) 234b/10
 k.- dı (yavuk) 226a/20
 k.- dık (tebşira) 243a/9
 k.- dılar (beydā) 248a/8
 k.- dılar (cevr) 228a/20
 k.- dılar (firūtanīlīg) 240b/21
 k.- dılar (kızgānç) 247b/1
 k.- dılar (müşāhede) 226a/24
 k.- dılar (nafaqa) 245a/2
 k.- dılar (neḡ) 233a/11
 k.- dılar (pāre) 236a/5
 k.- dılar (secde) 234b/7
 k.- dılar (tekzīb) 235a/12, 235b/21,
 235b/5, 236a/12, 236b/5
 k.- dılar (terkin) 246b/26
 k.- dılar (yaḥşılık) 233a/12
 k.- dılar (yaman) 233a/11
 k.- dılar (zuhūr) 234a/15
 k.- dım (emr) 228a/12
 k.- dıngızlar (ḥayr) 246a/4
 k.- duḡ (āsān) 235b/4, 236b/1
 k.- duḡ (binā) 227a/23
 k.- duk (helāk) 227a/21, 236a/14,
 237a/1
 k.- duḡ (maḥv) 236a/22
 k.- duḡ (menzil) 247b/7
 k.- duḡ (mihribān) 248a/7
 k.- duḡ (muḡarrer) 242b/13
 k.- duḡ (rūşen) 246a/25
 k.- duḡ (selām) 226a/16
 k.- duḡ (taḡdīr) 242b/12, 242b/14
 k.- duḡ (tamām) 248a/4
 k.- duḡ (taşdīḡ) 242a/1
 k.- duḡ (toz) 236a/22
 k.- duḡ (vaḥy) 247b/26
 k.- duḡ (in´ām) 236a/16
 k.- ġan (rāst) 237a/12
 k.- ġan (rūşen) 228a/4
 k.- ġan (şanāyi´) 226a/5
 k.- ġan (vefāt) 244a/4
 k.- ġanlar (ḥaram) 242a/14
 k.- ġay (´amel) 240a/10
 k.- ġay (bay) 234a/8, 234a/9
 k.- ġay (béklik) 235b/19
 k.- ġay (fedā´i) 246a/9
 k.- ġay (hesāb) 238b/17
 k.- ġay (mükāfāt) 240a/11
 k.- ġay (müşāhede) 244b/10
 k.- ġay (mütāba´at) 235b/16
 k.- ġay (nafaqa) 245b/1
 k.- ġay (rāzı) 234a/9
 k.- ġay (taḡrīr) 228a/9
 k.- ġay (tebdīl) 242b/15
 k.- ġay tekzīb 243b/20
 k.- ġay (terkin) 239b/7
 k.- ġay (yād) 228a/2, 228a/5

ķ.- ğaylar (‘arż) 242b/2
ķ.- ğaylar (ārzū) 241a/27
ķ.- ğaylar (béķ) 229a/21
ķ.- ğaylar (hazer) 228a/4
ķ.- ğaylar (istiġāse) 239b/2
ķ.- ğaylar (ķızġanķlık) 247a/26
ķ.- ğaylar (ķöplük) 242b/2
ķ.- ğaylar (ma‘lüm) 235b/20
ķ.- ğaylar (ma‘āş) 244b/2
ķ.- ğaylar (müşāhede) 245b/27
ķ.- ğaylar (nafaka) 245a/23
ķ.- ğaylar (sa‘y) 227a/20
ķ.- ğaylar (şabr) 228a/2
ķ.- ğaylar (şefā‘at) 232b/22
ķ.- ğaylar (tevbe) 228a/3
ķ.- ğaylar (yād) 243a/9
ķ.- ğaylar (yétmeklik) 239b/2
ķ.- ğıl (āġāh) 235b/24
ķ.- ğuķı (bāver) 246b/1
ķ.- ğuķı (fahır) 247a/24
ķ.- ğuķı (helāk) 227a/16
ķ.- ğuķı (ikrār) 242b/11
ķ.- ğuķı (nāz) 247a/24
ķ.- ğuķı (yād) 236a/12
ķ.- ğuķıdur (hüküm) 226b/7
ķ.- ğuķılar (iş) 225b/11
ķ.- ğuķılar (ķabül) 225b/9
ķ.- ğuķılar (müdāhene) 243b/19
ķ.- ğuķılar (nafaka) 245a/22
ķ.- ğuķılar (perhīz) 229a/7
ķ.- ğuķılar (tekye) 229a/15, 239b/22

ķ.- ğuķılar (tekzīb) 242a/24
ķ.- ğuķılardın (tekzīb) 244a/7
ķ.- ğuķılargā (perhīz) 229b/2
ķ.- ğuķılargā (tekzīb) 228b/20
ķ.- ğuķısı (beydā) 244a/22
ķ.- ğumdur (ķaşdın) 238b/20
ķ.- ğıġızlar (iġbār) 242b/21, 243a/5
ķ.- ğıġızlar (manzar) 245b/17
ķ.- ğıġızlar (müşāhede) 226a/1
ķ.- ğıġızlar (şabr) 229a/3
ķ.- ğıġızlar (secde) 234b/4
ķ.- ıp (hāzır) 231b/15
ķ.- ıp (ķaţ‘) 231a/24
ķ.- ıp (kéng) 227a/24
ķ.- ıp (muķarrer) 225b/22
ķ.- ıp ér- (şükrsızlık) 235a/26
ķ.- ıpdur (‘atā’) 225b/9, 229a/9
ķ.- ıpdur (āmāde) 247a/10
ķ.- ıpdur (muķarrer) 237a/25
ķ.- ıpdur (naķl) 237b/18
ķ.- ıpdur (va‘de) 246b/10
ķ.- ıpdurlar (ġacel) 243b/9
ķ.- ıpdurlar (ilkā) 235b/17
ķ.- ıpdurlar (tevehhüm) 232b/13
ķ.- ıpdurlar (vaşıyyet) 227b/18
ķ.- iptur (edā) 240b/11
ķ.- iptur (taġşış) 240b/3
ķ.- iptur (va‘de) 245a/24
ķ.- madı (ġatā) 231a/19
ķ.- madı (helāk) 236a/26
ķ.- madı (meyl) 232a/23

- .- madılar (meyl) 226a/20
 .- madılar (ri'āyet) 248a/13
 .- madıngızlar (haber) 226a/25
 .- mağan (taṣrīf) 240a/5
 .- mağay (nef') 230b/18
 .- mağay (ta'arruzın) 231b/26
 .- mağay (yüklüg) 227a/11
 .- mağay (zarar) 247b/4
 .- mağaylar (isti'lam) 239a/16
 .- mağaylar (muḥāṣame) 229b/6
 .- mağaylar (mübīn) 243b/5
 .- mağaylar (ṣarf) 247a/26
 .- mağaylar (ta'aḳkul) 230a/15
 .- mağuçı (kēng) 227a/24
 .- maṅgızlar (az) 237b/7
 .- maṅgızlar (ṣabr) 229a/3
 .- mas (az) 229a/22
 .- mas (fehm) 245b/20
 .- mas (iṣ) 238b/19
 .- mas (nafaqa) 245a/13
 .- mas (tekzīb) 237b/22
 .- mas (yād) 242b/20
 .- mas ér- (edā) 225b/14
 .- maslar (mütāba'at) 232b/14
 .- maslar (tecvir) 243b/5
 .- maydur (farz) 248a/9
 .- maydurlar (vaṣıyyet) 227b/19
 .- sa (eṣer) 242a/9
 .- sa (galebe) 238a/13
 .- sa (istidlāl) 243a/16
 .- sa (iṣ) 247a/22
 .- sa (mütāla'a) 226a/5
 .- sa (nafaqa) 245a/19
 .- sa (tulū') 231a/9
 .- sa (uruṣ) 245a/20
 .- sunlar (inṣā) 230a/13
 .- uğı (yād) 245b/5
 .- ur ('itā) 239b/15, 248b/4
 .- ur (anğar) 239a/26
 .- ur (ant) 243a/14
 .- ur (ārāyiṣ) 238a/16
 .- ur (atağlıg) 240a/18
 .- ur (āvāz) 237b/23
 .- ur (cevān) 241b/19
 .- ur (çift) 229a/16
 .- ur (ékkinçi) 245b/3
 .- ur (havāle) 233b/15
 .- ur (īzā) 235a/15
 .- ur (kabül) 232a/6
 .- ur (kayguluğ) 233b/23
 .- ur (muḳarrer) 248a/22
 .- ur (mücādele) 232a/11
 .- ur (münācāt) 228b/11
 .- ur (naql) 225a/20, 229a/25,
 229b/10
 .- ur (nefüd) 229b/18
 .- ur (nisbet) 233b/4
 .- ur (ölüg) 234a/1
 .- ur (sa'y) 233b/16
 .- ur (sāk) 238b/11
 .- ur (ṣādmān) 238b/11
 .- ur (ṣerḥ) 238a/22

.- ur(taġattim) 240b/26
 .- ur (tavāf) 232b/4
 .- ur (tekzīb) 237b/15, 238a/18,
 238b/24, 238b/8, 239a/15, 239b/13, 240a/15,
 240a/23, 240a/6,
 240b/9
 .- ur (temhīd) 246a/12
 .- ur (tūben) 239b/26
 .- ur (vaḥy) 230a/23
 .- ur (yād) 225a/15, 225a/20, 225a/9
 .- ur (yıġlaġuċı) 233b/24
 .- ur (muḥālefet) é- 234a/13
 .- ur ér- (‘amel) 229a/13, 241b/4
 .- ur ér- (Dārū’n-nedve) 230b/5
 .- ur ér- (tekzīb) 228b/27, 239a/27
 .- ur ér- (tileġin) 225b/16
 .- ur sén (cidāl) 234a/22
 .- uraċ (ārzū) 239b/26
 .- urlar (iḥtiyār) 241a/26
 .- urlar (kayta) 245b/14
 .- urlar (kerāmet) 233b/18
 .- urlar (kıtāl) 245a/24
 .- urlar (kitābet) 230b/3
 .- urlar (nisbet) 227b/15
 .- urlar (recm) 231a/10
 .- urlar (tavāf) 239b/1, 241a/23
 .- urlar (tekzīb) 234b/26
 .- urlar (vaġtıda) 226b/5

ılal - → **ılıl** (yardımcı fiil)

.- ing (suāl) 234b/21

ılıċ kılıċ

. 234b/15, 236a/5, 247b/14

.+ ımı 236a/1

.+ ımıng 247b/17

ılıl - kılınmak (yardımcı fiil)

.- ġan (ḥāzır) 235b/26

.- ġan (‘aleyhi’s-selām) 226a/14

.- ġan (niṣān) 226b/15

.- ġaylar (helāk) 230b/17

.- ġaylar (hezimet) 236b/12

.- ıpduklar (la‘net) 225a/25

.- maydur (ḥaber) 233b/11

.- ur (artuċ) 246b/4

.- ur (iḥtişār) 232a/1

ılķuluċ yardımcı fiil

. (yād) 246b/9

ılmaċ yardımcı fiil

. (ġarız) 238b/14

. (ḥavār) 238b/15

. (ḥazer) 227b/12

. (helāk) 226b/20

. (ķiyās) 227b/1

. (kirāmı) 238b/5

. (müfāḥaret) 246b/16

. (tāze) 243a/11

. (yād) 246a/15

. (yaḥşılıġ) 240a/9

.+ a (selām) 226a/16

.+ da (nafaķa) 245a/17

.+ da (şürü‘) 228b/21

.+ ı (fehm) 236b/2

.+ ı (iḥtiyār) 233a/4

ķ.+ ı (revān) 238a/27	ķ. tap- 226a/7
ķ.+ ı (yād) 235b/4, 243a/9	ķışsa <Ar. hikaye, kıssa
ķ.+ ıda (helāk) 227a/9	ķ.+ sıda 226b/27, 227a/13
ķ.+ ıġa (beydā) 243a/10	ķış kış mevsimi
ķ.+ ıġa (helāk) 226b/12, 247b/23	ķ. 227b/1
ķ.+ ıġa (üstün) 226b/14	ķışlıġ kışlık
ķ.+ ım (‘azāb) 235b/6	ķ. 238a/4
ķ.+ ın (iftirā) 228b/22	ķıtāl < Ar. savař, vuruřma, birbirini
ķ.+ ın (rūřen) 237a/22	öldürme
ķ.+ ķa (ķızġanç) 247a/27	ķ. 233a/5, 245a/20
ķ.+ ning (yařılıķ) 240a/9	ķ. ķıl- 245a/24
ķılmaķlıġ yardımcı fiil	ķıvām < Ar. olgunluk, çağ
ķ. (esīr) 236b/17	ķ.+ ı 247b/15
ķ. (řükř) 228a/2	ķıyām < Ar. bařlama
ķır - kırmak	ķ.+ ıġaça 236b/26
ķ.- dıda 235a/27	ķ. ķıl- 226a/15
ķırā’at < Ar. okuma	ķ. körset- 227a/19
ķ.+ ġa 243b/9	ķıyāmet < Ar. kıyamet
ķ.+ ı 243a/22	ķ. 228a/24, 228a/5, 229a/27,
ķ.+ ıdın 243b/12	230b/20, 230b/3, 233b/20, 234a/27, 234b/12,
ķırķ kırk sayısı	235a/8,
ķ. 228b/9, 235a/19, 241a/16	235b/20, 235b/7, 236b/17, 236b/18,
ķıřař < Ar. bir iře aynı řekilde karřılık	236b/26, 237a/7, 239a/2, 240b/16, 244a/9,
vermek	245b/12,
ķ.+ da 235b/1	246b/7
ķısķa kısa	ķ.+ de 234a/8, 237b/8, 243b/24,
ķ. 240a/2	244a/2
ķıřmet < Ar. talih, kıřmet	ķ.+ dür 242a/22
ķ. 232b/7	ķ.+ ni 233a/10, 235a/13, 236b/27
ķ.+ i 232b/8	ķıyās < Ar. karřılařtırmak
ķ.+ lerni 228a/7	ķ. ķılmak 227b/1

kıymet < Ar. değer

ķ. 241b/16

kıymetliđ → **kıymetlik**

ķ. bol- 238b/21

kıymetlik kıymetli

ķ. 240b/8

ķız kız

ķ.+ durlar 240b/6

ķ.+ ıda 226b/24

ķ.+ lar 225b/21, 230a/26, 241b/19

ķ.+ ları 226b/21, 229b/12

ķ.+ larıdın 236a/3

ķ.+ larıđa 236a/16

ķ.+ larını 236a/14

ķ.+ nı 241b/22

ķ. tap- 241b/20

ķızđanç kıskanç

ķ. ķıl- 247b/1

ķ. ķılmaķ 247a/27

ķızđançlık kıskançlık

ķ.+ ı 247a/26

ķ. ķıl- 247a/25

ķ.+ nı 233b/9

ķızıl kırmızı, kızıl, al

ķ. 237b/24, 239a/12, 239a/13

ķızķanç → **ķızđanç**

ķ. 227b/2

ķızķançlık → **ķızđançlık**

ķ. 233b/6

ķibr < Ar. büyüklük taslama, kibir

ķ. 232a/22

ķibriyā < Ar. büyüklük, ululuk

ķ. 240b/12

ķ.+ sı 228a/8

ķibriyālık < Ar.+T. büyüklük, ululuk

ķ.+ ınıđ 244a/12

ķiçik küçük

ķ. 229a/18, 233a/27, 238a/16,

241a/22, 246b/14

ķ. bol- 233a/16

ķ.+ i 237a/5

ķ.+ ler ér- 233a/21

ķ.+ lerniđ 241a/20

ķim I. kimse, kişi

ķ.+ din 247b/4

ķ.+ dūr 230a/20, 231b/25, 235b/20,

245a/27

ķ.+ ege 235a/23, 238b/5

ķ.+ eler 225a/11

ķ.+ eni 235a/24, 235b/1

ķ.+ esini 235a/27

ķ.+ ge 230a/20, 232b/22, 239a/7,

247a/12, 248b/4

ķ.+ ige 232b/18

ķ.+ inge 239a/17

ķ.+ inđe 226a/25, 227a/8

ķ.+ ininđ 242b/14

ķ.+ lerdürler 241b/26

ķ.+ ni 233b/4, 234a/4

ķ.+ ninđ 240a/9

II. Farsça bağlama edatı “ķi”nin yerine

kullanılan Türkçe soru edatı

k. 225a/10, 225a/12, 225a/14,
225a/15, 225a/16, 225a/17, 225a/18,
225a/19, 225a/20,
225a/23, 225a/24, 225a/26, 225a/9,
225b/1, 225b/10, 225b/11, 225b/13,
225b/14, 225b/15,
225b/16, 225b/17, 225b/18, 225b/2,
225b/20, 225b/21, 225b/24, 225b/3, 225b/4,
225b/6,
225b/7, 225b/8, 225b/9, 226a/10,
226a/11, 226a/12, 226a/14, 226a/15,
226a/18, 226a/19,
226a/2, 226a/22, 226a/23, 226a/24,
226a/25, 226a/4, 226a/6, 226a/7, 226a/8,
226a/9,
226b/11, 226b/12, 226b/16, 226b/17,
226b/18, 226b/19, 226b/2, 226b/21,
226b/22, 226b/24,
226b/25, 226b/4, 226b/5, 226b/6,
226b/8, 226b/9, 227a/11, 227a/12, 227a/14,
227a/15,
227a/17, 227a/18, 227a/19, 227a/2,
227a/22, 227a/23, 227a/24, 227a/26, 227a/4,
227a/5,
227b/10, 227b/11, 227b/12, 227b/13,
227b/14, 227b/15, 227b/16, 227b/21,
227b/23, 227b/24,
227b/25, 227b/27, 227b/4, 227b/5,
227b/8, 228a/1, 228a/10, 228a/12, 228a/13,
228a/15,

228a/16, 228a/17, 228a/20, 228a/22,
228a/23, 228a/24, 228a/25, 228a/26,
228a/27, 228b/11,
228b/12, 228b/13, 228b/14, 228b/15,
228b/18, 228b/2, 228b/20, 228b/21,
228b/23, 228b/24,
228b/26, 228b/27, 228b/3, 228b/4,
228b/6, 228b/7, 228b/9, 229a/1, 229a/10,
229a/13,
229a/14, 229a/17, 229a/2, 229a/23,
229a/25, 229a/5, 229a/6, 229a/7, 229b/10,
229b/11,
229b/12, 229b/13, 229b/15, 229b/18,
229b/19, 229b/20, 229b/21, 229b/23,
229b/25, 229b/26,
229b/27, 229b/5, 229b/7, 229b/8,
229b/9, 230a/1, 230a/11, 230a/12, 230a/14,
230a/16,
230a/17, 230a/21, 230a/22, 230a/24,
230a/25, 230a/3, 230a/4, 230a/5, 230a/9,
230b/12,
230b/13, 230b/14, 230b/15, 230b/16,
230b/17, 230b/18, 230b/21, 230b/25,
230b/26, 230b/27,
230b/3, 230b/5, 230b/6, 230b/8,
231a/1, 231a/10, 231a/12, 231a/13, 231a/14,
231a/15,
231a/16, 231a/17, 231a/18, 231a/2,
231a/21, 231a/22, 231a/23, 231a/3, 231a/6,
231a/7,

231a/8, 231a/9, 231b/11, 231b/13,
231b/14, 231b/17, 231b/19, 231b/2,
231b/24, 231b/26,
231b/3, 231b/6, 231b/8, 232a/1,
232a/10, 232a/11, 232a/12, 232a/13,
232a/14, 232a/15,
232a/16, 232a/17, 232a/18, 232a/19,
232a/20, 232a/23, 232a/24, 232a/26,
232a/27, 232a/3,
232a/6, 232a/7, 232a/9, 232b/12,
232b/13, 232b/16, 232b/19, 232b/2,
232b/21, 232b/22,
232b/24, 232b/27, 232b/3, 232b/4,
232b/5, 232b/7, 232b/8, 232b/9, 233a/11,
233a/12,
233a/13, 233a/14, 233a/15, 233a/17,
233a/18, 233a/2, 233a/21, 233a/24, 233a/25,
233a/26,
233a/27, 233a/6, 233a/7, 233a/8,
233b/1, 233b/10, 233b/12, 233b/13,
233b/16, 233b/17,
233b/18, 233b/19, 233b/2, 233b/4,
233b/5, 234a/11, 234a/14, 234a/15, 234a/17,
234a/18,
234a/20, 234a/21, 234a/23, 234a/26,
234a/27, 234a/3, 234a/5, 234a/6, 234a/8,
234b/1,
234b/10, 234b/11, 234b/14, 234b/16,
234b/18, 234b/21, 234b/22, 234b/23,
234b/24, 234b/27,

234b/3, 234b/5, 234b/7, 235a/11,
235a/15, 235a/17, 235a/19, 235a/2, 235a/22,
235a/23,
235a/24, 235a/25, 235a/27, 235a/7,
235b/1, 235b/11, 235b/12, 235b/15,
235b/16, 235b/19,
235b/2, 235b/20, 235b/21, 235b/22,
235b/23, 235b/24, 235b/25, 235b/27,
235b/3, 235b/4,
235b/5, 235b/7, 236a/11, 236a/13,
236a/15, 236a/16, 236a/17, 236a/18,
236a/19, 236a/20,
236a/23, 236a/24, 236a/25, 236a/27,
236a/4, 236a/8, 236b/10, 236b/11, 236b/12,
236b/15,
236b/16, 236b/19, 236b/21, 236b/23,
236b/25, 236b/26, 236b/3, 236b/4, 236b/6,
236b/8,
237a/1, 237a/10, 237a/11, 237a/12,
237a/13, 237a/14, 237a/16, 237a/17,
237a/19, 237a/2,
237a/20, 237a/23, 237a/24, 237a/25,
237a/27, 237a/3, 237a/4, 237a/5, 237a/6,
237a/7,
237a/9, 237b/10, 237b/12, 237b/13,
237b/14, 237b/15, 237b/16, 237b/17,
237b/18, 237b/19,
237b/2, 237b/11, 237b/20, 237b/22,
237b/23, 237b/24, 237b/26, 237b/27,
237b/4, 237b/7, 238a/1,

238a/11, 238a/12, 238a/19, 238a/2,
238a/21, 238a/22, 238a/9, 238b/13, 238b/16,
238b/17,

238b/18, 238b/19, 238b/23, 238b/3,
238b/6, 238b/8, 238b/9, 239a/10, 239a/13,
239a/14,

239a/16, 239a/18, 239a/19, 239a/20,
239a/21, 239a/25, 239a/27, 239a/3, 239a/5,
239a/8,

239b/10, 239b/12, 239b/14, 239b/16,
239b/17, 239b/18, 239b/19, 239b/2,
239b/20, 239b/21,

239b/22, 239b/23, 239b/24, 239b/25,
239b/26, 239b/27, 239b/3, 239b/4, 239b/6,
239b/8,

239b/9, 240a/10, 240a/13, 240a/14,
240a/15, 240a/18, 240a/2, 240a/20, 240a/22,
240a/24,

240a/25, 240a/4, 240a/5, 240b/1,
240b/10, 240b/11, 240b/12, 240b/13,
240b/15, 240b/17,

240b/20, 240b/21, 240b/22, 240b/23,
240b/26, 240b/27, 240b/4, 240b/5, 240b/7,
240b/9,

241a/11, 241a/12, 241a/14, 241a/15,
241a/20, 241a/22, 241a/24, 241a/27, 241a/7,
241b/10,

241b/12, 241b/14, 241b/15, 241b/17,
241b/18, 241b/19, 241b/2, 241b/22,
241b/26, 241b/27,

241b/4, 241b/5, 241b/6, 241b/9,
242a/10, 242a/11, 242a/13, 242a/15,
242a/16, 242a/17,

242a/2, 242a/20, 242a/22, 242a/23,
242a/25, 242a/3, 242a/4, 242a/5, 242a/7,
242a/8,

242a/9, 242b/1, 242b/11, 242b/14,
242b/15, 242b/17, 242b/18, 242b/19,
242b/20, 242b/22,

242b/23, 242b/24, 242b/25, 242b/27,
242b/3, 242b/5, 242b/6, 242b/8, 242b/9,
243a/1,

243a/10, 243a/13, 243a/15, 243a/16,
243a/17, 243a/18, 243a/19, 243a/21,
243a/22, 243a/24,

243a/25, 243a/26, 243a/5, 243a/6,
243a/7, 243a/8, 243a/9, 243b/10, 243b/11,
243b/13,

243b/14, 243b/15, 243b/18, 243b/2,
243b/20, 243b/26, 243b/3, 243b/5, 243b/7,
243b/8,

243b/9, 244a/13, 244a/14, 244a/15,
244a/16, 244a/20, 244a/22, 244a/23,
244a/26, 244a/27,

244a/5, 244a/6, 244a/7, 244b/1,
244b/12, 244b/16, 244b/20, 244b/21,
244b/25, 244b/26,

244b/27, 244b/3, 244b/5, 244b/6,
244b/7, 244b/9, 245a/1, 245a/11, 245a/12,
245a/13,

245a/17, 245a/19, 245a/20, 245a/23,
245a/24, 245a/26, 245a/27, 245a/3, 245a/4,
245a/6,
245a/8, 245b/1, 245b/10, 245b/12,
245b/13, 245b/14, 245b/15, 245b/16,
245b/18, 245b/19,
245b/20, 245b/22, 245b/23, 245b/24,
245b/25, 245b/27, 245b/3, 245b/4, 245b/7,
245b/8,
246b/27, 246a/10, 246a/11, 246a/12,
246a/13, 246a/14, 246a/16, 246a/17,
246a/18, 246a/19,
246a/24, 246a/25, 246a/26, 246a/3,
246a/6, 246a/8, 246b/1, 246b/10, 246b/11,
246b/12,
246b/13, 246b/17, 246b/20, 246b/24,
246b/26, 246b/5, 246b/8, 246b/9, 247a/1,
247a/10,
247a/15, 247a/16, 247a/18, 247a/21,
247a/22, 247a/23, 247a/25, 247a/27, 247a/7,
247a/8,
247a/9, 247b/1, 247b/11, 247b/12,
247b/13, 247b/15, 247b/16, 247b/19,
247b/2, 247b/20,
247b/21, 247b/22, 247b/23, 247b/26,
247b/27, 247b/3, 247b/5, 247b/6, 247b/7,
248a/13,
248a/16, 248a/17, 248a/19, 248a/23,
248a/25, 248a/26, 248a/27, 248a/3, 248a/6,
248a/9,
248b/1, 248b/2, 248b/3, 248b/5

kināye < Ar. dolaylı olarak anlatma
k.+ dür 241b/16

kināyet < Ar. sözü gerçek manası dışında
kullanma.
k.+ dür 227a/18, 231b/12

kir - girmek
k.- diler 236a/21
k.- er 238a/20, 239b/26, 244b/12,
244b/15
k.- geyler 242a/8, 245b/23
k.- ingizler 229a/3
k.- ipdürler 229a/18
k.- mekte 229a/20
k.- mes 241b/15
k.- mesler 230a/18

kirām < Ar. şerefli ve ulu kimseler
k. 240b/14, 240b/15
k.+ ı 245b/3
k.+ ı kılmak 238b/5

kirgüz - girdirmek, sokmak
k.- ür 244b/22

kirmek girmek
k.+ dür 245b/10

kirü geri
k.+ dedür 229a/27

kişi kişi, şahıs
k. 225a/23, 225b/21, 226a/23,
226b/24, 229a/27, 231a/27, 233a/16,
233b/12, 235a/25,

238b/19, 238b/3, 239b/20, 239b/25,
239b/6, 240b/10, 243b/10, 243b/11,
243b/15, 244a/5,
245a/20, 245a/26, 245a/27
k.+ din 225b/20, 233a/2
k.+ ge 232b/19, 232b/23, 233a/7,
233a/8, 233b/2, 238b/19, 239b/6
k.+ ler 225b/20, 226a/18, 228b/10,
232b/23, 233b/1, 235a/27, 247b/8
k.+ lerdin 232b/22
k.+ lerge 247b/15
k.+ leri 227b/8, 247a/10, 248a/19
k.+ lerige 242b/15
k.+ lerni 225a/27, 234b/4, 235b/9,
247a/27
k.+ lerniň 228a/1
k.+ ni 233b/16, 233b/7, 234a/16,
247b/20
k.+ niň 226b/17, 229b/9, 242b/13,
245b/7, 246b/27
kit - gitmek
k.- er 236b/16
k.- geyler 230b/17
k.- megey 241b/12
kitāb < Ar. kitap, kutsal kitap
k. 225a/24, 228a/27, 228b/1,
228b/11, 232b/16, 247b/19, 247b/27,
248a/18, 248a/25,
248a/27
k. bér- 246a/19
k.+ ı 228b/3, 247b/26

k.+ ıda 243b/1
k.+ ını 248a/5
k.+ ınıň 246a/22
k.+ lar 236a/17, 248a/1
k.+ larda 234b/13
k.+ ları 247b/7
k.+ larıda 236b/10
k.+ larnı 237a/4
k.+ larnıň 237a/4

kitābet < Ar. yazı yazma, kaleme alma

k. 228b/2, 237a/22
k.+ i 243b/8
k. kıl- 230b/3

kiter - gidermek, uzaklaştırmak

k.- güçi 228b/17
k.- mek 229a/4

kitermek gidermek

k.+ i 237b/18

kol kol, el

ķ. 240b/26

komarıl - gömülmek

k.- gan 235b/10

ķop - kalkmak

ķ.- ar 230b/26, 230b/27

ķ.- kaylar 227a/18

ķopar - kaldırmak, çıkarmak

ķ.- güçlurdurlar 225a/10

ķoparıl - kaldırılmak, çıkarılmak

ķ.- gaylar 242a/19

ķ.- güçlar 242a/18

ķor ateş parçası

q. bol- 236a/23	q. 236a/19
qork - korkmak	q.+ ı 235b/14, 236a/13
q.- ar 233b/5	q.+ ıdur 238b/20
q.- ay 239b/6, 239b/7, 246a/18	q.+ ım 235b/3, 235b/7, 236a/27,
q.- aylar 226b/26, 228a/7, 228a/9	236a/7
q.- qıçı 239b/11	qoş - koşmak
q.- qıçılar 237a/7, 239b/22	q.- ar ér- 231b/15
q.- qıçılarga 226b/27	q.- tı 233b/9
q.- mağıl 226a/24	qoşul - düzenlemek
q.- tı 226a/22	q.- ğay 237b/25
q.- uçıdın 247b/17	q.- maslar 238a/11
q.- uçılar 229b/16	q.- salar 237b/27
q.- unğızlar 228b/23, 248a/19	qoy - I. bırakmak, terk etmek
q.+ qıçısığa 239b/8	q.- alar 236a/10
qorkaq korkak	q.- ğıl 230b/16
q. 227b/2	q.- madı 227a/11
qorkqıçı korkan	q.- mağıl 227b/24
q.+ sığa 239b/8	II. bir yere koymak
qorkunç korkunç	q.- maq 227a/18
q.+ ı 226a/22, 239b/10	q.- up 232b/11
q.+ ığa 240a/12	q.- uptur 231b/3
q.+ ılargä 235a/5	q.- adur 239a/8
qorkut - korkutmak	q.- ar 226b/25, 233b/4
q.- tı 236b/4, 239a/10	q.- dı 226a/20, 226a/26, 232a/11,
q.- up 235b/11	237b/8
q.- up ér- 236a/18	q.- duq 235a/27, 247b/25
q.- ur ér- 235a/15, 236a/24, 236b/1	q.- ğan 236a/10
qorkutqıçı korkutucu	q.- ğay 228a/8
q.- qıçı 227b/11, 227b/14, 234a/26	q.- ğaylar 242b/1, 245b/14
q.- qıçılar 236b/4	III. yardımcı fiil
qorkutmaq korkutmak	q.- arlar (at) 232b/25

ķ.- dı (minnet) 229b/17
ķ.- dı (yüz) 226b/2
ķ.- dum (emānet) 244b/5
ķ.- madı (bākī) 234a/16
ķ.- mak (at) 232b/25
ķ.- up (at) 232b/10
ķoymaq yardımcı fiil
yazuķ ķ. 239b/12
ķoyul - görevlendirilmek
ķ.- ğay 234a/6
kögüs göğüs
k.+ ide 231b/2
kök gök, sema
k. 226a/9, 227b/1, 228b/18, 228b/7,
235a/21, 238a/18, 238a/19, 238b/26,
239a/12,
239a/14, 240a/20, 243a/10, 243a/19,
244a/20, 244b/9, 245a/15, 246b/21, 247a/9
k.+ de 234b/17, 244b/15
k.+ dedür 226a/6, 226a/8, 226a/9,
228b/6
k.+ din 230b/11, 230b/12, 231a/14,
231a/27, 235a/20, 244b/14, 247b/12
k.+ dür 225a/20
k.+ ge 230a/22, 230a/24, 231a/24,
236a/6
k.+ i 225a/18
k.+ ler 238b/8, 244b/20, 245a/14
k.+ larde 232b/19
k.+ lardedür 233a/9, 244a/14,
244a/15, 244a/17

k.+ lerni 230a/17
k.+ lerning 235a/19
k.+ ni 227a/23, 227a/24, 237b/3
k.+ ning 230b/13

▪ **kökgeçe** : göğe kadar

k.+ 234b/26

köklük → **köklük**

k.+ din 246b/22

köklük mavilik

k.+ idür 239a/22

kölege gölge

k. 241b/12, 242a/11

k.+ din 241b/12, 242a/10

k.+ ler 242a/12

k.+ si 237b/1, 244a/18

k.+ siğa 242a/11

k.+ sige 242a/10

köngül gönül

k. 228a/5, 228b/11, 228b/12,

228b/14, 232a/11, 232a/16, 232a/25, 239b/9,

246a/22,

246a/23

k.+ i 226a/22, 226b/20, 231b/23,

232a/8, 234a/25, 243a/21, 246a/18

k.+ ide 232a/10

k.+ idür 228b/14

k.+ iğe 243a/23

k.+ ining 231a/16, 231b/21

k.+ larde 244b/24

k.+ leri 246a/14, 246a/21

k.+ lerede 248a/6

k.+ lerni 234a/4	k.- di 231a/27, 231b/2, 232a/10,
k. tart- 226a/3, 246b/15	232a/12, 232a/13, 232a/15, 232a/16,
k.+ üngde 244b/4	232a/19, 232a/26,
köngüllük gönüllü	232a/27, 232a/8
k.+ ler 243b/12	k.- diler 234b/11, 241a/13
köp çok	k.- dük 234b/22
k. 225b/16, 227b/27, 228b/8, 232a/1,	k.- düm 236b/16
232a/21, 233a/17, 234a/19, 237a/20,	k.- düng 233b/7
238a/13,	k.- er 229a/1, 233b/10, 237b/19,
238a/27, 239b/13, 240a/22, 240a/23,	245a/13, 245b/13, 245b/4, 246b/22
241b/13, 243a/26, 246b/7, 248a/17	k.- er biz 230b/25
k. ayt- 228a/5	k.- gey 233b/19, 245b/9, 247b/19
k. bol- 232a/7, 245a/21, 246a/16	k.- geyleyler 230b/16, 243a/9, 245b/26
k. ér- 243a/22	k.- gil 235b/24
k. güli 233a/24	k.- lerdin 239a/18
k.+ i 232b/19, 242b/2, 244a/24, 244a/27,	k.- megen 239b/20
246a/21, 248a/1, 248a/18	k.- megeyleyler 245b/26
k.+ türler 241a/12	k.- mek 232a/18
▪ köprek daha çok	k.- mese 226a/4
k. 236b/9, 241a/10, 242a/10	k.- messiz 225b/27
k. bol- 241a/14	k.- messizler 243b/23
k.+ i 228b/7, 230b/23, 232a/9,	k.- mey 229a/2
245a/26, 247b/17	k.- meydür 226a/17, 231b/1
k.+ ide 225b/12	k.- seler 230b/12, 230b/15, 234b/23
k.+ leri 240b/13	k.- üp 231b/4
köplük çokluk	k.- üptür 231b/1, 232a/17
k.+ i 237b/17, 247a/17	k.- üptürler 234b/21, 235b/1
k.+ idin 240a/19	Körgüçi gören (Allah'ın sıfatı, Basar)
k.+ ige 246b/17	K.- dür 244b/19
k. kı1- 242b/2	köre (e.) göre
kör - görmek	k. 233a/8, 238b/17

körset- I. göstermek

k.- i 227b/17, 234b/20

k.- ür 230b/26

k.- ürlər 228b/22

k.- geyler 228a/2

k.- kil 234b/14

II. yardımcı fiil

k.- gey (iştiğal) 239a/11

k.- gey (nafaqa) 245a/20

k.- gey (yol) 245b/6

k.- geyler (kıyām) 227a/19

k.- geyler (urul) 245a/23

k.- iler (ihtiyār) 248a/11

k.- iler (tekzīb) 246b/12

k.- ingizler (aşuqmaq) 247a/7

k.- ingizler (cezā) 229a/4

k.- ipdürler (iştiğal) 225b/17

k.- ken bol- (sa'y) 233b/19

k.- medi (égrilik) 248a/15

k.- se (sa'y) 247a/3

k.- ti (muḥāşame) 245a/27

k.- ür ('ādāt) 227a/3

k.- ür (mededkārliğ) 247b/22

k.- ür (tavāf) 241b/1

k.- ür (tekzīb) 239a/11, 239b/5,
240a/8, 240b/2

k.- ür (yüz) 238a/24

k.- ür ér- (aşuqmaqlıg) 225b/6

k.- ür ér- (ısrār) 242a/15

k.- ürgüçisidürler (yol) 231a/9

körül - görülmek

k.- gen 232a/8

k.- ür 240b/23

körün - görünmek

k.- gey 239a/13

köter - I. götürmek

k. 240a/21

k.- genidin 248a/9

k.- güçü 240b/19

k.- güçiler 225a/11

k.- güsidür 233b/10

k.- ingizler 245a/18

k.- ip ér- 234a/20

k.- ür 234b/15, 240b/20

k.- di 237b/3

k.- dük 235a/22

k.- diler 228b/21

k.- eyin 233b/6

k.- megey 227a/11

k.- mes 233b/14

II. yardımcı fiil

k.- gey ('arab) 237a/3

k.- gey (asığ) 235b/27

k.- gey (behre) 247a/3

k.- güçü (nefs) 233b/14

k.- güçiler (fermān) 225b/11

k.- güçilerning (fermān) 237b/1

köteril - I. götürülmek

k.- gen 241b/16

II. yardımcı fiil

k.- gen (bék) 228b/7

kötermek götürmekm (yardımcı fiil)

k. (muşhaf) 243b/5, 243b/6
k.+ i (fermān) 237b/1
k.+ niṅ (‘azāb) 233b/8
köydür - yandırmak
k.- güçi 236b/20, 242a/7, 244a/9
köydürül - yandırılmak
k.- geyler 225b/4
köz göz
k. 227a/3, 236b/27, 240a/2
k.+ i 229a/21, 232a/11, 232a/16,
232a/23, 239a/21
k.+ ide 232b/15, 234b/27
k.+ in 232a/25
k.+ ining 240a/20
k.+ leri 235a/8
k.+ leriğe 236a/23
k.+ lerini 236a/22
k. tut- 229b/27, 230a/3, 235a/6
k.+ ümizni 229a/2, 234b/20
közlük gözlü
k. 229a/17
k.+ ler 241b/2
k.+ lerdür 240a/2
küb < Far. vurma, vuruş
k.+ e 247b/14
küdek < Far. çocuk
k.+ lerni 241a/21
küdet < Ar. kudret, güç
k. 226a/5, 238a/22, 243b/23,
244b/16, 244b/17, 246a/26
k.+ i 228a/18, 244b/9

k.+ ide 228a/17
k.+ idin 238a/10
k.+ iğa 225b/23, 227a/23
k.+ ining 228a/19, 232a/27, 248b/3
kul kul
k. 225b/10
k.+ niṅ 240b/15, 243a/23
kumluq kumlu
k. 242b/3
kur - kurmak
k.- kay 246a/14
kuraq kuru, nemsiz
k.+ ların 238b/26
kurb < Ar. yakın olma
k. 231b/11, 234a/27, 237a/15
kurbet < Ar. yakınlık
k. 231b/12, 231b/23
k.+ i 231b/19
kursaq kursak
k.+ ıda 233a/26, 233a/27, 242b/9
k.+ larıda 233a/22
k.+ larnı 242a/27, 242b/1
kurtqar - kurtarmak
k.- duq 236a/14
kurru - kurumak
k.- ğan 227a/12
k.- ğay 246b/21
kuruk kuru
k. 227b/1, 237b/11, 237b/22,
243a/11
kuşur < Ar. eksiklik, kusur

ķ. 246a/13	ķ. 235b/25
ķ.+ ı 228a/19	kūze < Far. testi
ķuřūrluķ kusurlu	k.+ ler 241a/23
ķ. bol- 232a/6	kūdūret < Ar. dert, tasa
ķuř kuř	k.+ leridin 243b/2
ķ.+ lar 241a/26	kūfr < Ar. kūfür, Tanrıyı inkar
kūřk < Far. kūřk	k. 226b/16, 227a/22, 227b/2,
k.+ leri 240a/1	228a/20, 229a/7, 245a/10
ķut kut, baht	k.+ din 230b/15, 239a/25, 239b/4
ķ. 236b/8, 237b/12, 239a/1	k.+ dūr 226b/13
ķ.+ dın 233a/16	k.+ inġizdin 227b/6
ķ.+ mınġ 228a/18	kūl - ġūlmek
ķutul - kurtulmak	k.- er 234b/2
ķ.- ġay 246a/9	k.- ġüçi 233b/24
ķutulmaķ kurtulmak	kūldūr - ġūldürmek
ķ.+ ı 229b/1	k.- ür 233b/22, 233b/23
ķuvvet < Ar. kuvvet, ġüç	kūlgū ġülme, ġülüř, tebessüm
ķ. 227a/23, 232a/20	k. 233b/24
ķ.+ i 226a/26	kūllī < Ar. bütün
ķ.+ idin 231a/23	k. 231b/16, 236b/18, 247b/16,
ķuvvetliġ < Ar.+T. kuvvetli	248a/11
ķ. 231a/23	kūlmek ġūlmek
ķuyař ġüneř	k. 227b/3
ķ. 231a/27, 237a/24, 238a/6,	kūmiř ġümüř
240b/23, 244a/17	k.+ dindūr 240a/17
ķ.+ ġa 238a/4, 238a/5	kūn ġün
kūy < (Far. kūy) köy, mahalle	k. 227a/15, 228a/24, 235b/25,
k.+ e 236b/16	235b/26, 237a/16, 239a/15, 240b/18,
kūylūġ < Far.+T. köylük	242b/17, 244b/10,
k. 235a/10	245a/15, 245b/10, 246a/8
ķuyuķ kuyu	k. bol- 242b/25

k.+ de 225b/7, 228b/20, 235a/7,
238b/14, 241a/1, 242a/7
k.+ din 227a/16, 236a/6, 242a/22
k.+ dür 235a/12, 238b/13, 242a/22
k.+ i 225b/2, 225b/4, 228a/24,
228b/18, 229a/27, 230b/18, 230b/20,
235b/20, 236b/17,
236b/21, 237a/7, 238b/14, 238b/15,
239a/2, 244a/9, 246b/10, 246b/7
k.+ ide 229a/19, 233b/20, 235b/8,
236b/14, 236b/16, 242a/23, 242b/5, 245a/6
k.+ idin 228b/23, 230b/20
k.+ idür 228a/24, 230b/20
k.+ ini 230b/17
k.+ ining 226a/10, 228a/23
k.+ ni 245b/15, 245b/4
k.+ ning 228a/6, 236a/25, 238b/15,
239a/20

künc < Far. köşe, bucak

k. 238a/16

kündüz gündüz

k. 227a/27, 235a/20, 244b/23

k.+ de 244b/22

k.+ ge 244b/22

k.+ ni 244b/23

kürsî < Ar. makam

k. 232b/1

lafz < Ar. söz

l.+ ing 241b/6

lağv < Far. çirkin söz

l. bol- 237a/10

lâkin < Ar. ama, ancak

l. 237b/2

la'net < Ar. kötü, berbat, uğursuz

l. 225a/25

l. kı1- 225a/27

lâţif < Ar. hoş, nazik, yumuşak

l. 239b/27, 243a/3

▪ **laţifrağ** < Ar+T. daha hoş

l.+ ıdur 241a/27

lâţife < Ar. güzel ve nükteli söz veya

hikaye, şaka

l. 240b/14

l.+ ler 238a/22

lâyık < Ar. yakışır

l.+ ı 230a/20, 244a/12

lâzım < Ar. gerekli

l.+ dur 230a/6

levh < Ar. levha, yazılı şey

l. 231a/2, 246b/18

lemyezel < Ar. yok olmaz, baki

l. 229a/26

leşker < Far. asker

l.+ din 227a/2

leţâfet < Ar. hoşluk, güzellik

l. 240a/6, 240a/7

l.+ de 229b/9, 241b/2

levh < Ar. levha, yazılı şey

l. 226a/7, 243b/8

l.+ ga 247a/17

l.+ ka 226a/7, 243b/1

l.+ ler 235a/23

- l.+ ni 237a/4
- levş** < Ar. kir, pislik
l.+ idin 243b/14, 243b/16
- leziz** < Ar. tatlı, hoş giden
l. 240a/1
- lezzet** < Ar. tat
l.+ in 246a/4
l.+ ingiz 239b/18
l. tap- 229a/8
- libāb** < Ar. akıllılar
l.+ da 233a/24
- līkin** < Far. lakin, ancak
l. 233a/15, 241b/6, 248a/12
- lu'lu'** < Ar. inci
l. 238a/22
- luġat** < Ar. sözcükler
l.+ ıda 226b/4
- luġavī** < Ar. luġatla ilgili
l.+ ġa 231a/2
- mā'ī** < Ar. suyla ilgili, suya ait
m.+ sidür 232a/19
- ma'ād** < Ar. ahiret
m. 243a/26
- ma'aş** < Ar. yaşam
m. 243a/26
m. kıl- 244b/2
- ma'būd** < Ar. tapılan şey
m.+ ı 227b/13, 230b/8
- mādām** < Ar. madem
m. 237b/10
- ma'dūdāt** < Ar. tane hesabıyla alınıp satılan şeyler
m.+ da 234a/23
- ma'dūm** < Ar. var olmayan, yok
m.+ ı 230a/17
- maġfiret** < Ar. Allah'ın affı
m. 240a/12, 244a/2, 247a/5, 247a/6
m.+ din 248a/26
m.+ i 228a/9, 233a/18
- maġfūr** < Ar. Allah'tan af dileyen kimse
m.+ dur 233a/17
- maġlūb** < Ar. kaybeden
m. bol- 236b/6
- maġrib** < Ar. batı
m. 225b/12
m.+ in 238a/5
m.+ ning 238a/4
- maġabbet** < Ar. baġlılık, sevgi
m. 231b/12, 231b/23
m.+ i 231b/19
- maġal** < Ar. (maġāl) yerler
m. 229b/5
- maġdūm** < Ar. kendisine hizmet edilen, efendi
m. 229b/10
m.+ ning 229b/11
- maġlūġ** < Ar. yaratılmış
m.+ dur 237b/26
m.+ durlar 230a/15
m.+ lardın 233a/9
- maġrūm** < Ar. yoksun

- m. 225b/20
m. bol- 225a/24
m.+ dur 225a/25
- maḥṣūṣ** < Ar. hissedilen
m. 237a/16
- maḥṣer** < Ar. İnsanların Allah huzurunda hesap vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer, kalabalık, mahşer
m. 239a/2, 239a/3
m. bol- 242a/23
m.+ de 245b/19
- maḥv** < Ar. yok etme
m. kı1- 236a/22
- maḥz** < Ar. halis
m.+ ıdın 230b/13
- maḥzen** < Ar. içinde saklanılan yer
m.+ idür 228b/8
- ma'īšet** < Ar. geçinme
m. 238a/6
- ma'ıyyet** < Ar. beraberlik, arkadaşlık
m. 244b/18
m.+ i 244b/17
- maḥ'ad** < Ar. oturulacak yer
m. 237a/13
- maḥām** < Ar. durulacak yer, mevki, makam
m. bol- 237a/12
m.+ ı 234a/15
m.+ ıda 231b/23
m.+ ıdur 237a/14
m.+ ığa 231b/22, 243b/16
- maḥbūl** < Ar. kabul edilebilir
- m.+ i 231b/19
m.+ idür 231b/19
- māl** < Ar. mal, mülk
m. 233b/12, 234a/8, 245a/21, 246a/12, 247a/14, 247a/20, 247b/2
m.+ dın 233b/6
m.+ ıda 225b/22, 234b/25
m.+ ıdın 233b/8
m.+ ıngdın 233b/5
m.+ ını 239a/7, 245a/2, 245b/1, 247a/26
m.+ lar 245a/17, 246b/17
m.+ lardın 244b/27
m.+ larıda 225b/19
m.+ larıdın 244b/26
m.+ larıngızını 245a/13
m.+ larning 246b/3
- mālik** < Ar. sahip
m.+ idür 233a/10
- ma'lūm** < Ar. bilinen, belli
m. 237a/25, 242a/22
m.+ dur 229a/14, 242a/23
m.+ ı 235a/17
- **ma'lūm bol-**: belli, açık olmak
m. 242a/5
- **ma'lūm kı1-**: belli etmek
m. 226b/19, 235b/20
- ma'mūrluğ** < Ar.+T. imar edilmiş, güzelleşmiş
m. 228b/5
- ma'nā** < Ar. anlam

m. 231b/18, 232a/15, 238a/10,
243b/16, 245b/20
m.+ dın 237a/24
m.+ ğa bolur ér- 231b/16
m.+ ların 236b/2
m.+ nıng 231a/21
m.+ sı 225b/27, 227b/19, 231a/12,
231a/13, 231a/15, 233b/13, 237a/8, 238b/16,
238b/18,
240b/27, 241a/2, 242b/15, 243b/4,
246b/9, 247a/21
m.+ sıda 228a/17
m.+ sıdın 231b/24, 232b/11
m.+ sını 230a/15, 236b/16, 240b/11
ma' nāsız < Ar.+T. anlamsız
m. 228b/23, 229b/5, 241b/4, 246b/14
manġa bana (I. teklik kiři zamirinin
yönelme hali)
m. 226a/18, 228a/15, 232b/2,
233b/5, 234b/14, 237b/19, 244b/3
▪ **manġaça** bana kadar
m. 242a/3
manġlay < Mog. alın
m.+ ınıng 239a/23
m.+ lar 239a/22
m.+ larını 228b/25
manşib < Ar. görevlilik
m.+ ınıng 230a/20
manzar < Ar. görünüş, görünen yer
m. kıl- 245b/17
m.+ lar 226a/3

ma' reke < Ar. muharebe meydanı, çarpışma
yeri
m.+ sidin 236b/13
māric < Ar. dumansız ateş, alev
m. 237b/24, 237b/26, 238a/15
m.+ din 238a/3
m. oġu- 237b/27
ma' rifet < Ar. beceri.
m. 234a/1, 247a/13
m.+ ide 233a/1
ma' rūf < Ar. bilinen
m. 239b/19
māsivā < Ar. ondan gayrısı, Allah'tan başka
her şey hakkında kullanılan tabir
m. 243b/15
m.+ dın 231a/17
m.+ sıdın 227b/8
ma' şiyet < Ar. asilik
m.+ idin 227b/7
maşriġ < Ar. güneşin doğduğu yer veya
yön, gün doğusu, doğu, şark.
m. 238a/4
m.+ ın 238a/5
m.+ nıng 238a/4
maşrūf < Ar. sarf olunmuş şey
m. 233a/5
maţ'am < Ar. yenilecek şey, gıda
m. 248a/11
maţla' < Ar. güneş, ay ve yıldızların
doğması
m. bol- 243b/1

maẓā < Ar. (maẓā') geçti

m. 246a/16

maẓmūn < Ar. anlam, kavram

m.+ ı 232a/1, 237a/24, 241a/11

me'mūr < Ar. bir işi yapmakla

görevlendirilen kimse, görevli

m. 230b/16

m. ér- 231a/18, 231a/25

m. bol- 227b/21, 243a/20

mebādā < Far. olmaya ki, olmasın, sakın,

zinhar

m. 226a/22

mecāl < Ar. güç, kuvvet

m.+ ingiz 229a/5

mecālis < Ar. toplantılar, toplantı yerleri

m.+ i 243a/17

mecāz < Ar. bir gerçeğe işaret eden ve

gerçekmiş gibi görünen oluş,

gerçeğin zıddı

m. bol- 228b/2

mecerre < Ar. samanyolu

m. 235a/19

meclīs < Ar. toplantı, toplantı yeri

m.+ de 231a/2

m.+ din 230b/27, 231a/1

mecma' < Ar. toplanılan yer, toplantı yeri

m.+ ı 228b/8

mecmū' < Ar. toplanmış

m.+ durlar 242a/22

mecnūn < Ar. deli, divane

m. 225a/22, 230a/6

meded < Ar. medet, yardım

m.+ i 243b/13

mededkār < Ar.+Far. yardım eden

m. 239a/6

mededkārılıg < Ar.+Far.+T. < yardım

edicilik

m. körset- 247b/22

mefhūm < Ar. anlaşılmış

m. bolmağ 244b/18

meğārib < Ar. güneşin battığı yerler, batı

tarafları

m. 243a/15

m.+ i 243a/15

meger < Far. meğer, oysa ki

m. 225b/13, 227a/12, 227b/16,

231a/22, 232b/13, 232b/14, 232b/21,

232b/27, 232b/9,

233a/26, 233a/3, 233b/16, 236a/14,

236b/26, 237a/11, 237b/20, 239a/4, 240a/10,

240a/13,

240a/9, 242a/2, 243b/10, 243b/12,

243b/13, 243b/14, 243b/15, 243b/2, 243b/4,

243b/7,

246/b/27, 247a/15

m.+ de 244b/7

mekān < Ar. yer, mekan

m. 231b/9

m.+ idur 237a/12

m.+ ıgādur 231b/21

m.+ ı-nıngda 231b/22

m.+ lar 244b/13

mekānet < Ar. güç, kuvvet

m. 231b/9

mekāşıd < Ar. maksatlar, niyetler

m.+ ining 247a/2

mekr < Ar. hile, aldatma

m. 228a/11, 228a/12, 228a/13

m.+ i 230b/18, 230b/4

m.+ idür 230b/5

m.+ ining 230b/8

m.+ lerin 228a/3

m.+ ning 230b/7

mekrūh < Ar. iğrenç, tiksinti veren,
yapılması hoş görülme

m.+ ı 227b/24

mektüb < Ar. yazılmış, yazılı

m. bol- 230b/2

m.+ dur 226a/7, 236b/24

melābis < Ar. giyilecek şeyler, elbiseler

m. 246b/15

melāyike < Ar. melekler

m. 228b/6, 239a/26

melāmet < Ar. kınama

m. 227a/8, 227b/22

melek < Ar. melek

m. 245b/12

m.+ i ér- 226a/14

melūl < Ar. bezgin

m. 247a/21

m. bol- 229b/24

m. ol- 227b/23

memleket < Ar. memleket, yurt

m.+ i 232b/18

memlūkī < Ar. malik olunan, birinin malı
mülkü olan, tasarrufunda bulunanla ilgili

m. 225b/21

mén ben, I. teklik kişi zamiri

m. 226a/18, 226a/25, 227b/11,

227b/13, 227b/14, 227b/5, 228a/12, 228a/14,
228a/15,

230a/24, 230a/3, 230a/4, 232a/2,

232a/6, 232a/7, 233b/5, 233b/6, 234b/15,

235a/17,

236b/15, 237b/13, 237b/20, 241b/27,

242b/11, 243a/14, 244b/3, 244b/4, 247a/18

m.+ din 242a/3

m.+ i 228a/11, 228a/13

m.+ ing 225a/21, 226a/11, 227b/5,

228a/15, 230a/2, 230a/4, 232a/4, 232a/5,

232a/6,

235a/18, 235b/11, 235b/2, 235b/3,

235b/6, 235b/7, 236a/24, 236a/27, 236a/7,

238b/26,

242a/5, 242b/12, 243b/9, 248a/27

menābi < Ar. kaynak, menşe

m.+ dürlər 228a/27

menāfi < Ar. menfaatler, çıkarlar

m. 228a/26

menāhī < Ar. dinin yasakladığı şeyler

m. 239b/10

m.+ din 235a/3

menfa < Ar. çıkar

m.+ ler 238a/13

- m.+ lerde 225b/26
- menhec** < Ar. geniş, işlek yol
m.+ ıdın 248a/14
- menī** < Ar. döl, sperm
m. 234a/6
- menķül** < Ar. nakledilmiş
m.+ dur 225b/13
m.+ dür 227b/8, 237a/11, 241a/22,
243b/9, 245b/6, 247a/22
- mensüb** < Ar. bir yere, kimseye, şeye ait
olan, bir şeye ilgisi olan
m. aytar ér- 229b/23
- mensüh** < Ar. hükmü kaldırılmış
m. 233a/5
m.+ dur 233b/17
- menşür** < Ar. yayılmış, dağılmış
m. 228b/1
m.+ ınıñ 228b/12
- menzil** < Ar. yol, mesafe
m. 237b/3
m.+ ide 231b/23, 238a/25
m.+ iğa 234b/9
m.+ iğe 231b/21
m. kı1- 247b/19, 247b/7
m.+ ler 246b/16
m.+ lerde 237a/25
m.+ leri 243a/18, 245b/10
m.+ leride 225a/12
m.+ leridin 240a/1
m.+ leriniñ 239b/16
- menzilet** < Ar. rütbe, derece
- m. 231b/9
- merāhi** < Ar. sürekli, çabuk
m.+ side 243b/16
- merdlıg** < Far.+T. yigitlik
m. eyle- 234a/2
- merdüd** < Ar. reddedilmiş, kovulmuş
m.+ ı 231b/20
m.+ ıdur 231b/20
- merfu** < Ar. kaldırılmış
m. 228b/14
m.+ ı 241b/16
- merkeb** < Ar. binek
m.+ ler 246b/16
- mertebe** < Ar. derece
m. 231b/24, 245a/23
m. bol- 240b/10
m.+ de 240b/25
m.+ ni 231b/10
m.+ sığa 231b/22, 234a/4
m.+ sinde 237a/14
- Mevlā** < Ar. kainatın tek sahibi ve efendisi
durumunda olan Allah
M. 246b/26
- Mervli** < Ar. Merv şehrinden olan
M.+ dür 231a/13
- meşāb** < Ar. geri dönülecek yer, insanların
toplandığı yer
m. ét- 233b/17
- meşābāt** < Ar. dereceler
m. 238b/15
- mesākıt** < Ar. düşecek yerler

- m.+ ı 243a/15
- meşālih** < Ar. işler
m.+ ğa 238a/14
m.+ ininġ 247b/7
- mesām** < Ar. (mesāmm) deri üzerinde bulunan çok sayıda küçük delikler
m.+ da 229b/18
m.+ ıda 242a/8
- meşelā** < Ar. örnek olarak, söz gelişi
m. 238b/19
- mesīr** < Ar. gezilecek yer
m. bol- 243b/16
- meskenet** < Ar. tembellik, uyuşukluk, acizlik
m.+ ga 234b/8
- mesrūr** < Ar. mutlu
m. bol- 247a/21
- mess** < Ar. dokunma, el sürme
m.+ din 243b/12
m.+ i 243b/7
m.+ ni 243b/9
m.+ sin 243b/6
- mest** < Ar. akli başından gitmiş, sarhoş olmuş kimse
m.+ leridür 240b/12
- meştūr** < Ar. yazılmış, çizilmiş
m. 228b/12
- meşak** < Ar. (meşakḳ) sıkıntılar, zorluklar
m. 229a/19
- meşakḳat** < Ar. zahmet, sıkıntı, zorluk, güçlük
m.+ da 236b/20
m.+ lar 248a/11
m. tartmağ 230b/24
- meşemme** < Ar. koku
m.+ ni 241a/5
- meşġul** < Ar. meşgul, bir iş ile uğraşan
m. bol- 227a/16, 247a/1
m. bolur ér- 225b/12
- meşġulluḳ** < Ar.+T. meşgul olma
m. ḳıl- 238b/19
- meşhūd** < Ar. görülmüş
m.+ da 243b/17
- meşhūr** < Ar. şöhretli
m. 232a/15
- **meşhūrraḳ** < Ar.+T. daha meşhur
m. 225b/14, 244a/16, 244a/5
- meşreb** < Ar. içecek yer
m. 248a/11
- metā[‘]** < Ar. satılacak mal, eşya
m.+ dın 247a/21
m.+ ı 246/b/27, 246b/14, 247a/3
m.+ ı.dur 247a/3
m.+ ında 246b/15
- meṭāli[‘]** < Ar. doğacak yerler
m.+ i 243a/17
- metānet** < Ar. sağlamlık, dayanıklılık
m.+ ininġ 228a/18
- metīn** < Ar. sağlam, kuvvetli
m. 228a/17
- mevcūd** < Ar. var olan
m. 240b/17

- m.+ ı 244a/27
m.+ lar 227a/25
m.+ lardın 233a/9
- mev'ize** < Ar. öğüt
m. 228a/10, 235b/5
m. ét- 246a/16
m.+ leri 235a/5
m.+ ni 227b/24
- mevķıf** < Ar. durak
m.+ de 239a/18
m.+ ıdın 239b/7
- mevķi'** < Ar. makam, durulacak yer
m. 243a/21, 243a/22
m.+ leri 243a/14
- mevķūf** < Ar. durdurulmuş, alı konmuş
m.+ dur 233a/5, 234a/27
- mevlūd** < Ar. doğmuş
m.+ ınınġ 243a/20
- meyl** < Ar. yönelme
m. ķıl- 226a/20, 232a/23
- meymūn** < Ar. uğurlu, bereketli
m. 241a/2
- meymūne** < Ar. (meymūn kelimesinin müennes şekli) uğurlu, bereketli
m. 241a/2
- mezħ** < Ar. latife ve şaka
m. 243a/6, 243a/7
- mezkūr** < Ar. adı geçmiş, zikredilmiş
m. bol- 236a/2
m.+ dur 226a/4, 234b/11, 237b/25,
241a/15, 243b/7
- m. ér- 234b/13
- mihmān** < Far. misafirlik
m. 242b/5
m.+ lar 226a/14, 226a/16, 226a/18
m.+ larıdın 236a/20
m.+ larınınġ 226a/13
- miħnet** < Ar. zahmet, eziyet
m. 228a/2
- mihribān** < Far. şefkatli, merhametli
m. 229b/21, 248a/24
m.+ dur 245a/12
m. ķıl- 248a/7
- mihribānlġ** < Far.+T. şefkatli, merhametli
m. 248a/6
m.+ ıdın 228a/9
- mīķāt** < Ar. tespit edilen vakit, randevu
m.+ ı 242a/22
- mīķdārsız** < Ar.+T. miktarsız
m.+ durlar 242a/7
- milliyet** < Ar. milli vasıf ve nitelikleri taşıma, milli olma durumu
m.+ i 243a/10
- mindūr** - bindirmek
m.- dük 235a/23
- mīnġ** bin sayısı
m. 232a/27, 238a/2
- minnet** < Ar. şükür, teşekkür
m. koy- 229b/17
- Mi'rāc** < Ar. İslam inancına göre Hz. Muhammed'in, Cenab-ı Hakk'ın daveti üzerine yedi kat semayı aşıp Allah'ın

huzuruna yükselerek onunla görüşmesi
mucizesi

M. 231a/14, 232a/10, 232a/12,
232a/16, 232a/26

M.+ ça 231a/15

misāfir < Ar. konuk, mihman

m.+ ler 243a/12

m.+ lerdin 234b/20

m.+ lering 231a/9

mişak < Ar. sözleşme

m.+ ça 245a/7

mişāl < Ar. örnek

m. 240b/12

mişl < Ar. misal, benzer

m.+ i 246b/19

mīve < Far. meyve

m. 239b/26, 240a/23

m. bol- 241b/11

m.+ din 239b/19

m.+ dür 237b/9, 240a/25

m.+ ler 229b/3, 239b/21, 240a/1,
240a/26, 241a/26, 241b/13

m.+ lerdin 240a/24

m.+ lerge 239b/14

m.+ leri 241b/11

m.+ leri dege 239b/15

m.+ lerining 241b/14

m.+ si 239b/25, 241b/15

m.+ sidin 242a/27

mizāḥ < Ar. şaka yollu alay, latife

m. 246a/16

mizān < Ar. terazi, ölçü

m. 237b/7

mu' aḥze < Ar. azarlama, kınama

m. 229b/1

mu' eddī < Ar. sebebiyet veren

m. bol- 231b/13, 231b/18

mūaddīs < Ar. kutsal

m.+ i 232a/16

mu' aḳabe < Ar. cezalandırma

m. 238b/15

mu' allim < Ar. öğreten

m. 226b/16

mu' āmele < Ar. davranma

m.+ ler 238b/1, 247b/18, 247b/9

mu' arrā < Ar. çıplak

m.+ dur 240b/13

mu' āteb < Ar. azarlama

m. 232a/2

mu' āyene < Ar. gözden geçirme

m. 230b/16, 241a/13

mu' azzeb < Ar. azap gören, eziyet çeken

m. bol- 225b/4, 229a/5

mu' azzez < Ar. hürmete layık, izzet ve şeref
sahibi

m.+ dür 243a/27

mubāḥāt < Ar. övünme

m. 246b/17

mu' cib < Ar. şaşkınlık veren, şaşırtan

m. é- 225b/18

mūcib < Ar. sebep, gerek, vesile

m.+ i 234a/25, 247a/5
m.+ i bol- 229b/7, 241b/5
m.+ idür 238a/6, 240a/20

mücbāt < Ar. sebepler
m.+ ınıḡ 247a/4

mu‘cize < Ar. peygamberlerin yaptığına
inanılan olağanüstü işler
m. 227b/17, 234b/10, 235b/21
m.+ ler 245a/9
m.+ lerdür 247b/6
m.+ sining 234b/24

müdi < Ar. bir nesneyi emanet bırakan
kimse
m.+ dür 243a/23

muḥabbet < Ar. sevgi
m. 228b/14

muḥaddis < Ar. hadis ilmiyle uğraşan
kimse, hadis alimi, hadisçi
m. 230a/16, 243b/4, 243b/5, 243b/7
m.+ ğa 243b/6

muḥaddisiz < Ar. hadis alimi olmaksızın
m. bol- 230a/16

muḥakkaḡ < Ar. doğru
m. 240b/13
m.+ lar 231a/16, 231b/20, 234a/2,
238b/16
m.+ lar ayt- 227a/3, 243b/12
m.+ larıḡ 244a/25
m. bol- 237a/14

muḥakkem < Ar. sağlamlaştırılmış
m. 226b/8

muḥāl < Ar. mümkün olmayan
m.+ dur 230a/16

muḥālefet < Ar. aykırılık
m. 227a/27
m.+ din 245a/10
m. kıllur é- 234a/12

muḥālif < Ar. karşıt, aykırı
m. 225a/21

muḥarrık < Ar. hareket ettiren, oynatan
m.+ i 236a/2

muḥāşama < Ar. husumet, iki taraf
arasındaki düşmanlık
m. kıll- 229b/6
m. körset- 245a/27

muḥāsebe < Ar. hesap işi
m. 238b/18
m.+ sining 232a/2

muḥāşım < Ar. aralarında kavga ve
düşmanlık bulunanlardan her biri
m.+ lar 225a/25

muḥassen < Ar. süslenen
m.+ ler 233a/13

muḥāṭab < Ar. (muḥāṭṭab) hitap olunan
m. 234a/22

muḥayyel < Ar. hayal edilen
m. 230a/7

muḥiṭ < Ar. çevre
m. 228b/9
m.+ de 238a/9

muḥkem < Ar. sağlam kılınmış
m. 239b/23

- muhliş** < Ar. samimi, halis
m. ol- 233b/2
- muhtâc** < Ar. ihtiyaç sahibi
m.+ durlar 238b/9
- muhtâl** < Ar. aldatan, kandıran kimse,
hilekar
m. 247a/25
- muhtażar** < Ar. ölmek üzere olan, can
çekişen
m.+ ğa 243b/23
- muhtelif** < Ar. çeşitli, türlü
m. 225a/25
m.+ dür 225a/22
m.+ e 226a/3
- muhżır** < Ar. dava ile ilgili olanların
duruşmada hazır bulunmasını
sağlamakla görevli kimse
m.+ ı 242b/5
- muqadder** < Ar. tayin olunmuş
m. 236b/24
m. bol- 235a/1
- muqadderât** < Ar. alın yazısı, kader
m. 247a/16
- muqaddes** < Ar. kutsal
m. 231b/21, 240b/13, 243a/21
- muqaddime** < Ar. giriş, sunuş, başlangıç
m. 235a/17
- muqarreb** < Ar. yaklaşmış
m. 225a/13
m.+ i bol- 231b/9
- muqarrer** < Ar. kararlaşmış, şüphesiz
m. 236b/23
m. bol- 235a/1, 238a/12, 240a/4,
242a/22, 242b/14
m.+ dür 227a/5
m.+ dürler 240a/4
m. é- 232a/23
m. kı1- 225b/22, 237a/25, 240a/14,
242b/13, 248a/22
- muqavvî** < Ar. güçlü ve sağlam duruma
getiren, kuvvet veren
m. ér- 227a/2
- muqîm** < Ar. ikamet eden, oturan
m.+ lerga 243a/12
- muqterin** < Ar. yakın gelen, yaklaştıran
m.+ dür 234b/8
- muqtesem** < Ar. taksim olunmuş,
paylaşılmış olan
m.+ ler 229b/21
- muqtezâ** < Ar. gerek olmuş, lazım gelmiş
m.+ sı 230a/7
m.+ sıĝa 236b/23
- muqteżî** < Ar. lazım gelen, gereken
m.+ sidür 240b/12
- munda** bunda
m. 229a/2, 229b/5, 232a/1, 238b/18,
238b/20, 244a/25
- mundağ** böylece
m. bol- 232b/7
m.+ dur 230a/18, 230a/23, 235b/18
- mundın** bundan

m. 225a/15, 226a/21, 229a/5,
229b/15, 229b/19, 231b/3, 234a/7, 240a/15,
242a/13,

242a/5, 242b/6, 246a/19

m.+ dur 240b/10, 240b/14

munfaşıl < Ar. ayrılmış, ayrı

m. 243b/7

munġa buna

m. 242b/20, 247a/22

m.+ durlar 232a/9

muni bunu

m. 230b/23, 234b/7, 236b/15

muning bunun

m. 226b/6, 227b/1, 227b/2, 229b/10,
230b/20, 230b/4, 232a/16, 234b/22, 236a/16,
239b/18, 239b/2, 240a/20, 240a/22,
240a/25, 240b/4, 241b/10, 247a/10

munţazar < Ar. olması beklenen

m.+ ı 230a/4

murād < Ar. amaç, dilek

m. 225a/13, 225a/20, 225a/25,
227a/17, 228a/26, 228b/1, 228b/2, 230a/14,
230b/20,

230b/5, 231a/11, 231a/14, 231a/15,
231a/5, 231a/6, 231a/9, 234a/11, 237b/12,
237b/13,

238a/18, 238b/16, 238b/19, 240b/3,
241a/12, 241b/12, 241b/18, 243a/17,
243a/21, 243b/10,

243b/12, 243b/3, 247a/27, 247b/21,
247b/9

mervārīd < Far. inci

m. 238a/15, 238a/16, 240a/7

m.+ durler 229b/9

muşādaġat < Ar. dostluk

m. 231b/17

muşālih < Ar. barışan

m.+ ining 243a/26

musallaġ < Ar. sataşmış, ilişmiş

m. bol- 230a/21

muşri < Far. varlıklı, zengin

m.+ ning 243a/16

muşhaf < Ar. kitap, Kurân-ı Kerim

m. 243b/5, 243b/7

m.+ dur 243b/3

m.+ ġa 243b/4

m. kötermek 243b/5, 243b/6

muşībet < Ar. bela, felaket

m. 247a/16

m.+ din 225b/7

m.+ ler 247a/14

mustaġīm < Ar. doğru, gerçek

m. bol- 231a/26

muşt < Far. yumruk

m.+ ım 242b/12

mutāba‘at < Ar. anlaşma

m.+ iġa 247a/7

m.+ ining 248a/14, 248a/15

muţahhar < Ar. temizlenmiş, arınmış

m. 231b/21, 243a/21

m.+ durlar 243b/2

mutaşarrıf < Ar. tasarruf eden

m. 244a/20
mutaşavvir < Ar. tasarlayan
m. 244b/7
mutasık < Ar. tutarlı
m. 230a/7
mutayyeb < Ar. mutlu edilmiş
m. 231b/22
mu'teber < Ar. saygı gören, itibarlı
m. 243a/25
mu'tekid < Ar. inançlı, kabul eden
m. bol- 243b/12
m.+ i 232b/5
m.+ i bol- 231a/19
mu'terif < Ar. itiraf eden
m. bol- 245a/4
mutezammin < Ar. içine alan, kapsayan
m.+ i 247b/7
muflak < Ar. şartsız, kesin
m.+ idur 228a/26
mutteki < Ar. dayanmış, dayanan
m.+ ler 229a/15
muttaşif < Ar. vasıflanan, hal ve sıfat
bulunan
m. bol- 239b/5
muvāfaḳat < Ar. uygunluk
m. 231b/16, 245a/11
muvāfık < Ar. uygunluk, münasip
m.+ ıngız 246a/2
muvaḥḥid < Ar. Allah'ın birliğine inanan
m.+ idür 244a/20
m.+ lerdin 243b/11

muvażzaḥ < Ar. açıklanmış, açık
m. 231a/5
m.+ da 239b/8
muz < Ar. (mevz) muz
m. 241b/11
mü'min < Ar. inanan
m. 234b/6, 245b/9
m.+ dür 247b/21
m.+ i 241a/7
m.+ ler 243a/27, 245a/19, 245b/14,
245b/18, 245b/22, 245b/23, 246a/1, 246a/11,
246a/19,
246a/2
m.+ lerdin 225b/2, 244a/16
m.+ lerdürler 243b/13
m.+ lerge 227b/25, 245b/13,
245b/26, 247a/12
m.+ leri 248b/2
m.+ lerni 234a/1, 242b/17, 245b/27,
248a/24
m.+ lerning 227b/26, 228a/10,
229b/13, 234a/25, 238a/23
mü'mine < Ar. inanan kadın
m. 245b/4
mübālağa < Ar. bir işi çok büyütme
m. 242a/18
mübārek < Ar. hayırlı, kutlu
m. 226a/22, 226a/26, 226b/20,
231b/2, 241a/2, 243a/23
mübāreksiz < Ar.+T. hayırsız
m. 241a/5

- mübeddel** < Ar. değiştirilmiş
m. bol- 246b/18
- mübîn** < Ar. iyiyi kötüyü ayıran
m. kı1- 243b/5
- mübtedā** < Ar. başlangıç
ve'l-şühedāni m. 246b/8
- mübtelā** < Ar. tutkun
m. bol- 225b/21
m. kı1- 235b/3
- mücādele** < Ar. çekişme
m. 232a/12
m. kı1- 232a/11
- mücāhedet** < Ar. çalışma, gayret
m. 234a/3
- mücāhid** < Ar. savaşan, uğraşan
m. 228a/12
- mücāvîr** < Ar. Hz. Muhammed'e daha yakın
olma düşüncesiyle yerini yurdunu
terkedip Mekke veya Medine'ye
yerleşen kimse, komşu
m. 228b/5
- mücāzāt** < Ar. cezalandırma
m. 238b/18
- mücevvef** < Ar. boş, anlamsız
m. 240b/2
- müdāhene** < Ar. iki yüzlülük
m. kı1- 243b/18
- müdde'ā** < Ar. iddia edilen düşünce, tez
m.+ sı 234b/24
- müddet** < Ar. zaman, vakit
m. 238a/2
- m.+ de 235a/20
m.+ i 247a/2
m.+ ide 226b/25, 244b/10
m.+ ining̃ 238b/13, 238b/15
m.+ ler 242b/3
- müeyyid** < Ar. doğrulayan
m.+ idür 240b/15
- müfāharet** < Ar. kendini övme
m. kı1mak 246b/16
- müfessir** < Ar. tefsir eden
m.+ ler 244a/25
m.+ lerning̃ 245a/26
- müfterî** < Ar. iftira eden, iftiracı
m. 225a/23
- mühlet** < Ar. bir işin yapılması için verilen
zaman
m. bérme 230b/24
- müjde** < Far. sevindirici haber, müjde
m.+ ngiz 245b/10
m.+ sin 244a/6
- mükābere** < Ar. büyüklük taslayıp doğruyu
kabul etmemek
m. 230a/8
- mükāfāt** < Ar. ödül
m.+ ıdın 227b/21
m.+ ıdur 230b/9
m.+ ın 230b/16
m. kı1- 240a/11
- mükāşif** < Ar. keşfeden, açığa çıkarıcı
m. bol- 243b/15

mükellef < Ar. bir şeyi yapmakla sorumlu olan

m. 229a/27, 229b/1

m.+ ler 240b/24

mükezzib < Ar. yalanlayan

m.+ lerdin 236b/8

mükrim < Ar. konuk sever, misafirperver

m. 243a/27

m.+ dürler 241b/8

mülâzım < Ar. bir yere sarılıp kalan,

ayrılmayan

m.+ ıngızdur 239a/1

m.+ larıdurlar 246b/13

mülk < Ar. mülk, mal

m.+ i 232b/18

mülkiyye < Ar. mal, mülk

m. 232b/1

mülkiyyet < Ar. mülk sahipliği

m.+ dür 232b/1

mümkın < Ar. mümkün, imkanı olan

m.+ lernıng 227b/5

mümteziç < Ar. uygun olan, bağdaşan

m. 237b/26

münâcât < Ar. yalvarma

m. kı1- 228b/11

münâfık < Ar. inanmadığı halde müslüman

gibi gözükən

m. 245b/14

m.+ lar 245b/15, 245b/20, 245b/22, 245b/25, 246a/17, 246a/8, 247b/22

m.+ larğa 245b/18

m.+ nı 245b/13

münâfıke < Ar. inanmadığı halde müslüman

gibi gözükən kadın

m. 245b/16

mündefi' < Ar. atlatılmış

m. bol- 247a/18

münderic < Ar. içine konulan

m. 238b/23

münevver < Ar. aydınlık

m. 231b/22

münezzeh < Ar. temiz, arı

m. 240b/13

münferid < Ar. yalnız

m. 226a/2

münkir < Ar. kabul etmeyen

m. bol- 238b/2, 240b/4, 248a/14

m.+ leri 246a/24

mürür < Ar. geçme, geçiş

m. bol- 241a/19

müşâb < Ar. sevap kazanmış

m.+ e 231b/19

müselmân < Ar. müslüman

m.+ lar 235a/1, 241b/9

m.+ lardın 226b/23

m.+ larğadur 238a/23

m.+ larnıng 247b/16

müselmel < Ar. birbirine bağlı, zincirleme

m. 232b/5

müstahak < Ar. hak eden, bir şeyi hak etmiş

m.+ ı 225b/20

m.+ ı bol- 238b/5

m.+ ı ér- 227a/8
müstelezzāt < Ar. lezzet alınan şeyler
m.+ ıdın 247a/1
müstenis < Ar. yakınlık gösteren
m. 241a/19
müşāhede < Ar. gözle görme
m. 232a/25
m. kı1- 226a/1, 226a/24, 226a/27,
232a/11, 244b/10, 245b/27
müşāhedet < Ar. gözlem
m. 231b/23, 234a/4
müşebbeh < Ar. benzetilen, teşbih edilen
m.+ dürlər 243a/18
müşfiḳ < Ar. şefkatli
m. 248a/7
müşk-der < Ar.+Far. bir mücevher adı
ş. 241a/17
müşrik < Ar. ortak koşan
m. bol- 239a/7
m.+ ler 229b/24, 232b/13, 233b/3,
236b/10, 236b/19, 239b/1
m.+ lerni 239a/26
m.+ lerniḡ 229b/12, 230a/26,
236b/7, 241a/22
müşte‘il < Ar. yanan , ateş alan
m. ayt- 237b/26
müştemil < Ar. içine alan
m. 228a/10, 237a/8, 238a/14,
239b/14, 241a/10, 241b/9
m. bol- 225b/8, 228a/1
m.+ dür 237b/16, 243a/26

mütāba‘at < Ar. uyma, tabi olma
m. kı1- 232b/14, 235b/16
m.+ ınıḡ 241a/14
mütāba‘atlıḡ < Ar.+T. uyum
m. 242a/5
mütāla‘a < Ar. inceleme, etraflıca düşünme
m. kı1- 226a/5
müte‘accib < Ar. şaşkın
m. bol- 226a/27
müte‘akid < Ar. aralarında sözleşme
tarafından her biri
m.+ lerdin 231b/14
müte‘āl < Ar. çok yüce, ulu
m. 245b/13
müte‘allik < Ar.+T. ululuk
m.+ a 244b/11
m.+ ler 239b/11
müte‘azzir < Ar. güç, zor
m. bol- 234b/16
mütecellil < Ar. şanlı, görkemli
m.+ e 238b/16
mütefāvit < Ar. farklı, çeşitli, muhtelif
m. bol- 245a/25
müteferri‘ < Ar. kısım, kol, dal
m.+ dür 238a/13
müteḥaḳıḳ < Ar. doğruluḡu ortaya çıkan
m. bol- 234b/1
mütekebbir < Ar. kibirlenen
m.+ ini 247a/23
mütelaḳḳī < Ar. kabul eden
m. bol- 238a/10

mütenevvi < Ar. çeşit çeşit, türlü türlü
m. 226a/3

mütevecih < Ar. sevgili duyan, yakınlık
duyan
m.+ idürler 245b/27

müteveffā < Ar. ölmüş, ölü
m. 243b/27

müttefiḳ < Ar. ittifak etmiş, hemfikir
m. bol- 227a/6

mütteḳī < Ar. ittika eden, dayanan,
dayanmış
m.+ ler 237a/10
m.+ lerniḡ 232a/19

müvāḥāza < Ar. bir suçta karşı azarlama
m. 230b/22

müyessir < Ar. müyessir
m. bol- 230a/7

müzd < Far. ücret, karşılık
m.+ dür 229a/12
m.+ i 230a/27, 245a/2, 245b/3,
246b/10, 246b/5, 248a/17
m.+ iḡa 229b/1
m.+ in 245b/3
m.+ ini 246b/4
m.+ ini bol- 229a/14

müzdecir < Ar. edilen yasağı kabul eden
m. bol- 247b/18

müzekker < Ar. eril
m. ayt- 243a/7
m.+ ler 244a/25
m.+ niḡ 227b/27

müzeyyel < Ar. ilaveli
m. 232b/4

nafaḳa < Ar. geçimlik, geçinme parası
n. 245a/24
n.+ da 245a/25
n.+ ḡa 245a/21
n. ḳıl- 245a/13, 245a/19, 245a/2,
245a/22, 245a/23, 245a/27, 245b/1

n. ḳılmaḳ 245a/17
n. körset- 245a/20

nāḡāh < Far. ansız
n. 236b/16

naḥle < Ar. hurma fidanı
n.+ de 232b/3

na'im < Ar. bollukta yaşayan
n. 239b/7
n.+ i 226a/8

nāḳa < Ar. dişi deve
n. 227a/14, 236a/1, 236a/2
n.+ nı 236a/2
n.+ niḡ 236a/4

naḳd < Ar. seçme
n. 234a/8

nākes < Far. alçak, aşağılık
n.+ niḡ 229b/9

naḳl < Ar. aktarma
n.+ idür 229b/13
n. ḳıl- 225a/20, 229a/25, 229b/10,
237b/18

naḳz < Ar. bozma, çözme
n. 231b/14

nām < Ar. isim, ad	n. bol- 233a/26, 237a/19, 246a/16,
n. 229a/24, 248a/15	248a/26
namāz < Far. namaz	ne < Far. (e.) olumsuzluk edatı
n. 230b/27, 232a/17	n. 228a/16, 228a/18, 228a/19,
n.+ ıdın 231a/5	229a/14, 229b/26, 229b/27, 229b/6, 230a/14,
n.+ ıdur. 231a/6	230a/18,
n.+ ımız 233b/1	230a/7, 230b/13, 230b/19, 230b/26,
n.+ ını 225b/14	231b/10, 231b/9, 232a/1, 234b/5, 235b/18,
n. oğu- 230b/26, 231a/3, 231a/4,	237a/10,
241a/7, 244a/13, 244a/14, 244a/15, 246a/2	237a/21, 238b/18, 238b/22, 239a/16,
n. oğur ér- 225b/13	239a/4, 239b/27, 240a/3, 240b/10, 240b/6,
nāme < Far. yazılı şey, mektup, yazı	241a/13,
n. 241a/1	241a/25, 241b/13, 241b/14, 241b/15,
n.+ leride 237a/5	241b/5, 242a/12, 243b/8, 247a/21, 247a/22,
n.+ lerin 241a/4	247a/3
naşīb < Ar. pay, hisse	n.+ de 244a/19
n. 246b/16	né < (e.) soru edatı, ne
n.+ i 225b/19, 235b/26	n. 226a/18, 229a/7, 229a/8, 230a/21,
na‘t < Ar. överek anlatma, methetme	230b/11, 232b/18, 234b/10, 234b/15,
n.+ ı 228b/3	235b/15,
nāṭıq < Ar. konuşan, söz söyleyen	235b/24, 236b/24, 236b/25, 240b/26,
n. bol- 231a/22	241b/10, 241b/7, 242a/13, 242a/2, 242b/20,
nāz < Far. işve, cilve	243b/14,
n. 241b/21, 242a/14	244b/12, 244b/25, 244b/6, 245a/13,
n. kıl- 247a/24	245a/15, 245b/20, 246a/6, 247b/24
nażar < Ar. bakma, bakış	n.+ dür 226b/10, 228b/15, 236b/15,
n. 241b/9	237b/19, 245a/12, 245a/3
n.+ ı 225b/27, 226a/1	n.+ dürlər 241a/3, 241b/7, 242a/6
n.+ ıdır 228b/13	n.+ ge 236b/9, 242b/19, 242b/8,
nāzil < Ar. inen, inici	243a/5, 243b/21, 243b/24, 243b/26
	n.+ ler 239a/16

- nebātāt** < Ar. bitkiler
n. 225b/24
- nebī** < Ar. peygamber
Nuh-ı n.
- nebīre** < Ar. torun, kız torun
n.+ ler 244b/1
- necāt** < Ar. kurtulma
n. 238b/10, 239a/20
n. tap- 226b/21, 239b/5, 242a/2
- necm** < Ar. yıldız
n. 231a/11, 231a/13
- néçe** nasıl
n. 229a/14, 232b/9, 240a/21, 242b/3,
242b/4, 243a/21
- nef'** < Ar. fayda, çıkar, kar
n. 238a/13
n. kıl- 230b/18
- nefh** < Ar. üfleme
n.+ қа 225a/14
- nefhā** < Ar. üfürme
n.+ dın 228b/10, 230b/18
- nefs** < Ar. can, öz, varlık
n. 233b/12, 245b/2, 247a/1, 247b/14
n.+ dür 228b/11
n.+ ge 231a/3
n.+ i 226a/15
n.+ ide 225b/26, 226a/4
n.+ ining 231a/20, 231b/21, 231b/22,
232b/15, 233b/15
n. köter- 233b/14
n.+ larde 247a/18
- n.+ leri 232b/14
n.+ leringizde 225b/27
n.+ leringizge 247a/15
n.+ leringizni 246a/3
n.+ leringizni 233a/23
n.+ lerini 234a/3
n.+ lerni 247a/16
- nefsā'** < Ar. yeni doğurmuş kadın, loğusa
n.+ ga 243b/7
- nefy** < Ar. sürme, sürgün etme
n. 243b/15
n.+ dür 243b/4
n.+ ga 245a/7
- nehr** < Ar. akarsu
n. 237a/8
- nehy** < Ar. yasak etme
n. 243b/4, 247a/21, 247b/19
n. bérme 238b/14
- nekret** < Ar. belirsiz şeyler
n. 234a/1
- néme** şey
n. 225b/20, 225b/22, 226a/2,
229a/23, 229a/26, 230a/13, 232b/8, 234b/15,
236b/25,
237a/3, 244b/10, 246a/8, 247b/12,
248b/2
n.+ dın 227a/25, 244b/10
n.+ dın 244a/22
n.+ dür 233b/13, 237b/12

n.+ ge 227a/11, 228a/1, 229a/6,
230a/17, 233a/1, 235a/7, 237a/13, 237a/20,
244a/19,

248b/1

n.+ ler 225a/15, 244b/8

n.+ lerniḡ 233b/9

n.+ ni 225b/9, 227a/12, 230b/19,

236b/23, 242b/24

n.+ nige 244a/21

nemrūdī < Ar. Hz. İbrahim'i ateşe attıran

Nemrut'un halkına mensup kimseler

n.+ lerga 247b/25

neng < Far. ayıp, utanç

n. kıl- 233a/11

nerd-bān < Far. merdiven

n.+ ı 230a/22

neşārā < Ar. hıristiyanlar

n. 246a/19

neşā' < Ar. yetişme, gelişme hayat bulma

n. 242b/20

n.+ ğa 242b/20

neşr < Ar. yayma, dağıtma

n. 225a/16

n.+ ğa 242a/24

néteg nasıl

n. 226b/21, 229b/10, 233b/15,

235b/11, 235b/2, 235b/6, 236a/7

netīce < Ar. sonuç

n.+ si 246a/23

nev' < Ar. çeşit, tür

n. 231b/8, 242b/11

nevādir < Ar. nadir olan, az bulunan şeyler

n.+ de 243b/7

nevāsız < Ar.+T. sessiz

n.+ durlar 245a/20

bende-nevāzlık < Far.+T. köle okşayan

n.+ ıda 228a/19

nevbet < Ar. sıra

n. 231b/2

n.+ i 239a/23, 239a/24

n.+ ide 246a/5

nezle < Ar. akıntı

n. 231a/12

ni'am < Ar. nimetler

n. 234a/23, 247a/3

nifāk < Ar. münafıklık, iki yüzlülük

n. 240b/19

nihād < Far. huy, davranış, tabiat

n.+ inġızda 226a/2

nihāl < Far. fidan

n.+ ini 243a/11

nihāyet < Ar. son

n. 238b/17, 244a/23

n.+ i 233b/22

n.+ ide 225b/1

nīk < Far. iyi, güzel

n.+ ingiz 232b/8

nikāh < Ar. evlenme töreni

n. 248a/11

niqamī < Ar. intikamla ilgili

n. 234a/23

ni'met < Ar. lütuf, nimet

n. 236a/16, 237b/18, 240a/13,
242a/14, 246a/12
n.+ i 229b/25, 247a/1, 247a/23,
248b/5
n.+ idür 245a/3
n.+ ini 228a/1
n.+ ining̃ 235a/26, 237b/16
n.+ a 236a/17, 238a/2, 243a/5
n.+ ler 237b/13, 237b/17
n.+ lerde 229a/8
n.+ lerdür 238a/17, 238b/1
n.+ ler-a 241a/10
n.+ leride 240b/9
n.+ leridin 234a/22, 238a/14, 238a/2,
238a/7, 238b/23, 238b/6, 239a/14, 239a/19,
239a/25,
239b/12, 239b/14, 239b/18, 239b/21,
239b/27, 239b/4, 240a/14, 240a/17, 240a/19,
240a/22,
240a/25, 240a/5, 240a/8, 240b/1,
240b/7
n.+ lerini 240b/4
n.+ lerining̃ 228a/7, 237b/14,
237b/16, 238a/18, 238b/12, 238b/2, 239a/9
n.+ lering̃din 237b/21
ni'metli < Ar.+T. yiyecek, iecek, nimet
n. 244a/3
nisbet < Ar. ilgi, balılık
n. 225a/21, 243b/20
n. bér- 230a/6, 232b/8
n.+ i 244b/9

n.+ ia 230b/5, 247a/3
n.+ iadur 246/b/27
n. ıl- 227b/15, 233b/4
niān < Far. iaret, iz
n. bér- 237a/17, 240b/10
n.+ a 237b/11
n. ılıl- 226b/15
niāne < Ar. alamet, belirti
n. 234b/23, 235a/27
n.+ lerdür 225b/26
n.+ lerdürler 225b/23
n.+ lerini 232a/27
n.+ si 246a/23
noān < Ar. eksiklik
n. 225b/21
n.+ ı 229a/23, 231b/27, 247a/14
nuān < Ar. bakır
n. 239a/10
numūne < Far. örnek, benzer
n. 226a/2
nūr < Ar. aydınlık
n. 245b/15, 245b/16, 245b/19,
245b/20, 248a/26
n. bér- 245b/13
n.+ dın 239b/23
n.+ ı 231b/25, 245b/25, 245b/7,
245b/8
n.+ ia 245a/11
n.+ ing̃ızdın 245b/17
nūrsız < Ar.+T. nursuz, karanlık
n. bol- 245b/9

nuşret < Ar. yardım	o.+ larıdurlar 241a/22
n. 243a/9, 247b/20	o.+ larını 229a/20
n. kıla al- 239a/8	o.+ larını 229a/23, 233b/18, 242b/10
nusret-perver < Ar.+Far. Allah'ın	o.+ larınığ 246b/14
yardımını gözeten	oğrıla- çalmak, hırsızlık yapmak
n. 247b/20	o.- r 226a/22
nuşşār < Ar. yardımcılar	oğul erkek çocuk
n.+ ı 243b/11	o. 233a/27, 233b/12, 242b/11
nuḫfe < Ar. döl suyu	o. bol- 232b/7
n. ér- 242b/19	o.+ ğa 226b/8
nuḫk < Ar. söz, konuşma, kelam	o.+ ı 226b/2, 226b/20, 233a/24,
n. 237a/22	234a/13, 236a/3, 248a/5
n.+ ı 231a/21	o.+ ı ğa 226b/1
nübū < Ar. değeri yüksek	o.+ lar 241a/19
n. 232b/5	oğulluk oğulluk
nübüvvet < Ar. peygamberlik	o. 241a/20
n.+ ining 246b/11	oḫsa - benzemek
nücūm < Ar. yıldızlar	o.- r 245b/1
n.+ ıdur 243a/21	oḫsamak benzemek
n.+ ining 243a/14	o.+ ı 237b/11
nüfuz < Ar. içine geçme, işleme	oḫsāt - benzetmek
n. kıl- 229b/18	o.- tılar 227b/18
nüzūl < Ar. aşağı inme	oḫ ok
n.+ de 241b/27	o. 231b/16
n.+ din 244a/14	o.+ ı 236a/4
n.+ i 246a/17	oḫu - I. okumak
oğlan erkek çocuk	o.- dı 235a/16, 237b/19, 242a/2,
o.+ lar 229b/8, 230a/26, 244a/27,	244b/7
246b/17	o.- dılar 235b/27
o.+ ları 229a/18, 229b/12	o.- ğandın 234b/6
o.+ larıda 247b/25	o.- ğay 235a/7

o.- ğaylar 245b/27	226a/26, 226a/27, 226b/10, 226b/16,
o.- ğuı 235a/11, 235a/7	226b/18, 226b/20, 226b/23, 226b/24,
o.- ğuılar 237b/17	226b/26, 226b/7,
o.- madım 237b/20	227a/11, 227a/12, 227a/19, 227b/1,
o.- mağay 243b/10, 243b/11	227b/16, 228a/13, 228a/24, 228a/6, 228b/9,
o.- r 228b/1, 238a/26, 242b/27,	228b/17, 228b/20, 228b/26,
243a/25, 245a/5, 246b/2	229a/6, 229b/11, 229b/20, 229b/21,
o.- r �r- 229b/20	229b/23, 229b/27, 230a/7, 230a/16, 230b/1,
o.- rlar 228b/4, 230a/6	230b/17,
II. yardımcı fiil	230b/7, 231a/10, 231a/18, 231a/2,
o. (nam�z) 231a/3	231a/23, 231a/26, 231b/1, 231b/10, 231b/13,
o.- dı (nam�z) 244a/14, 244a/15	231b/16,
o.- dılar (sihr) 227b/17	231b/18, 231b/2, 231b/26, 231b/27,
o.- ğıl (nam�z) 230b/26, 231a/4,	232a/1, 232a/2, 232a/4,
244a/13	232a/14, 232a/17, 232a/20, 232a/21,
o.- pdurlar (nam�z) 241a/8	232a/24,
o.- r (nam�z) 246a/2	232b/13, 232b/23, 232b/5, 232b/7,
o.- r (sihr) 225a/22	232b/17, 233a/10, 233a/14, 233a/17, 233a/2,
o.- r �r- (nam�z) 225b/13	233a/21, 233a/25, 233a/26,
o.- rlar (m�ric) 237b/27	233b/2, 233a/6, 233a/7, 233b/10,
oul- ağırılmak	233b/12, 233b/14, 233b/14, 233b/15,
o.- ğay 231b/26	233b/19, 233b/21,
out - okutmak	233b/22, 233b/25, 233b/26, 233b/6,
o.- durlar 243a/22	233b/7, 234a/5, 234a/7, 234a/8, 234a/9,
ol (zamid) III. teklik kiři zamiri ve iřaret	234a/10, 234a/11,
zamiri, o.	234a/13, 234a/14,
o. 225a/23, 225b/17, 225b/20,	234a/21, 234a/23, 234a/24, 234b/10,
225b/23, 225b/7, 225b/9, 226a/13, 226a/2,	234b/15, 234b/16, 234b/17,
226a/23,	234b/20, 235a/11, 235a/14, 235a/24,
	235a/4, 235a/7, 235b/1, 235b/16, 235b/9,
	236a/19,

236a/4, 236a/6, 236a/9, 236b/9,
236b/16, 236b/26, 236b/4, 236b/5, 237a/11,
237a/12, 237a/15,

237a/4, 238b/9, 237b/12, 237b/16,
237b/7, 238a/9, 238b/15, 238b/16, 238b/19,
238b/25, 239a/4,

239a/14, 239a/15, 239a/19, 239a/27,
239b/26, 240b/18, 240b/21, 240b/24,
240b/9, 241a/1, 241a/18,

241a/25, 241a/9, 241b/6, 241b/9,
242a/10, 242a/25, 242a/26, 242a/27, 242a/5,
242a/7,

242b/11, 242b/22, 242b/24, 242b/25,
243a/16, 243a/20, 243a/4, 243a/6, 243a/9,
243b/20, 243b/22,

243b/23, 244a/10, 244a/21, 244a/27,
244a/4, 244b/20, 244b/23, 244b/27, 244b/8,
244b/9,

245a/21, 245a/22, 245a/26, 245a/27,
245a/7, 245b/15, 245b/2, 245b/20, 245b/26,
245b/8,

246b/12, 246b/18, 246b/24, 246b/6,
247a/1, 247a/11, 247a/15, 247a/16, 247a/17,
247b/20, 245a/14, 245a/4, 246a/14,
246b/2, 248a/9, 248b/1

o.+ dur 225b/14, 226b/18, 228a/16,
229b/21, 229b/5, 230a/14, 231a/21, 231b/26,
232a/1,

232a/15, 233a/27, 233b/13, 233b/26,
233b/27, 234a/10, 234a/11, 234a/8, 237a/4,
237b/13,

237b/24, 240a/10, 241a/11, 241b/18,
243b/10, 243b/26, 244a/13, 244a/16,
244a/22, 244a/5,

244b/9, 245a/7, 245b/12, 246a/16,
246b/9, 247b/16, 247b/3

o. ér- 232a/12

ol - I. olmak

o.- dı 236a/6

o.- dılar 231a/25

o.- mağ 232b/23

o.- uptur 246b/9

II. yardımcı fiil

o.- gay (muhliş) 233b/2

o.- up (melül) 227b/23

olça öylece, öyle, o şekilde

o. 225a/16, 225b/5, 226a/10, 226a/7,
226a/8, 228a/22, 228b/1, 229a/27, 229a/9,
229b/2, 230a/23, 230b/2, 230b/3,

231a/21, 231b/27, 231b/7, 232a/20, 232a/5,
232a/6,

232b/14, 232b/15, 232b/17, 232b/26,
233a/11, 233a/16, 233a/9, 233b/11, 233b/13,
234a/21,

234b/27, 235a/1, 235a/3, 236a/24,
238a/12, 238b/21, 239a/18, 240b/12,
243a/24, 243a/25,

244a/10, 244a/16, 244a/17, 244b/12,
244b/13, 244b/14, 244b/15, 244b/24,

245a/21, 245a/25,

246b/21, 247a/19, 247a/20, 247b/1

o.+ da 232a/8

o.+ dın 229b/3, 230b/9, 241a/26,
241a/27, 242b/21, 244a/12

o.+ ğa 231a/25, 232a/11, 243b/2,
244b/19

o.+ nıng 227a/1, 227b/12, 229a/12,
233b/16, 237a/23, 238a/6, 241b/3, 246a/15

oltur - oturmak

o.- dı 236a/1

o.- ğan 231b/2, 239b/25

o.- ğuzğay 239b/27

o.- mağaylar 237a/11

o.- mas é- 226a/25

o.- upkan 241b/17

o.- ur 234a/3, 242b/16, 244a/21

o.- ur ér- 225a/26

o.- urlar 230b/7

on on sayısı

o. 226a/13, 228a/1, 233b/13, 234b/7,
235b/8

o.+ nıng 236a/9

ong doğru, sağ

o. 232a/23, 240b/25, 240b/26,
240b/27, 241a/1, 241b/25, 241b/7, 244a/4,
244a/5,

245b/6

o.+ ğa 234b/15

onunçı onuncu

o. 228a/8

urğan pamuk, keten gibi bitki elyafından
yapılan ip, halat

u.+ lar 242a/9

ot I. ateş

o. 236b/20, 237b/26, 237b/27,
239a/7, 243a/10, 243a/6, 244a/17,
246a/10, 246b/19, 247b/12

o.+ da 242a/11, 242a/7, 244a/9

o.+ dın 237b/24, 239a/7, 239b/2

o.+ ı 227a/12, 227a/17, 228b/15,

228b/24, 229b/18, 242a/4, 242b/24, 243a/8,
246a/10

o.+ ıda 236b/21

o.+ ıdın 243a/5

o.+ ıdur 228b/26, 231a/13, 237b/26

o.+ ığa 225b/4, 233a/12

o.+ ımı 243a/9

o.+ ınıng 244a/9

o. keltür- 246a/11

o.+ lar 244b/13

o.+ nı 243a/12, 243a/9, 246b/22

o.+ nıng 236b/22, 237b/25, 243a/10

II. bitki

o. 227a/12, 236a/9, 237a/26,

otuz otuz sayısı

o. 237b/15, 241b/21

oyna - oynamak

o.- ğuçılar 234b/3

o.- rlar 228b/22

oyun oyun

o. 246b/18

o.+ ıdur 246b/14

o.+ larda 246b/15

ozğuçı öndekiler, önde olanlar

	o.- lar 241a/18		ö.- geyler 244b/14
öç	öç, intikam ö.+ ka 241b/9	ölmek	ölme ö.+ idür 232a/24 ö.+ imge 230a/2
ög-	övmek ö.+ mengingizler 233a/23, 233a/27, 233b/1	öltür -	öldürmek ö.- megen 241b/2 ö.- ür 233b/26
öğret -	öğretmek ö.- i 231a/22 ö.- ipdür 237a/20 ö.- ti 237a/22, 237a/23 ö.- ür 237a/19	öltürmek	öldürmek ö. 230b/6, 238b/14, 244a/21 ö.+ ide 230b/22 ö.+ ke 233b/26
öğretmek	öğretme ö. 237a/21 ö.+ ni 237a/21	öltürmeklig	öldürme hali ö. 236b/17
ögül -	övülmek ö.- gen 247b/4	ölüg	ölü ö. 244a/7 ö.+ ge 243b/22 ö. kıl- 234a/1 ö.+ ler 244b/12 ö.+ lerni 246a/25
öğün -	övünmek ö.- gey 242b/26 ö.- geyler 237a/16	ölüm	ölüm ö. 227b/3, 233b/27, 238b/26, 239a/1, 243b/21 ö.+ ge 225a/14 ö.+ i 230a/1, 242b/13, 242b/14, 247a/15 ö.+ idin 242b/14 ö.+ ing 230b/4 ö.+ ni 228a/5, 242b/13
öğüt	öğüt, nasihat ▪ öğüt al-: öğüt, fikir almak ö. 227b/4, 235b/13 ö. almak 235b/12 ▪ öğüt bér-: öğüt, fikir vermek ö. 229b/23, 236a/21		
öl -	ölmek ö.- diler 230a/1 ö.- dimde 245b/4 ö.- geni 246a/24 ö.- genidin 244b/27 ö.- gey 229b/27, 230a/2, 242a/17		‘ömr < Ar. ömür ‘ö. 246b/24 ‘ö.+ din 227a/14

ö.+ i 234b/7	ö. 228a/21, 237a/2, 237a/3, 241a/10,
ö. tap- 246a/20	241a/12, 248a/19
ön ön	ö.+ din 227a/15
ö.+ din 246b/4	ö.+ dür 244a/25
öndür - yetiştirmek	ö.+ ler 230a/8
ö.- ür 242b/21	ö.+ lerning 236b/2, 244b/26
öndürgüçi yetiştiren	ötker - geçirmek
ö.- ler 242b/22	ö.- ipdür 246b/25
öndürmek yetiştirmek	ö.- ür 232a/7
ö. 242b/23	ötkermeklik yardımcı fiil
ösken büyüyen, gelişen	ö. (hükm) 244b/20
ö.+ ler 242a/14	ötküçirağ daha aşmak, daha geçmek
öt - I. geçmek	ö. 234a/18
ö.- er 236a/4	ötrü karşı
ö.- er ér- 225b/13	ö.+ side 228b/6
ö.- erler 245b/6	öz kendi, öz, asıl
ö.- ken 235b/4	ö. 225a/12, 225b/18, 225b/22,
ö.- key 226b/21, 233a/16, 242a/9,	225b/5, 225b/9, 226a/1, 226a/11, 226a/15,
248a/23	226a/19,
ö.- keyler 237a/9	226a/4, 227a/1, 227a/14, 227a/15,
ö.- medi 232a/23	227a/19, 227a/3, 227a/7, 227b/10, 227b/26,
ö.- mes 232a/15	227b/6,
ö.- mesler 238a/12	228a/17, 229a/24, 229b/1, 229b/13,
II. yardımcı fiil	229b/16, 229b/25, 230b/23, 230b/26,
ö.- gey (bat) 246b/20	231a/20, 231a/24,
ö.- megey (‘adldın) 237b/5	231a/26, 231b/14, 231b/25, 232b/10,
ö.- megey (haddın) 237b/4	232b/8, 233a/22, 233a/23, 233a/3, 233b/15,
ö.- üptür (ğayr-ı merretin) 230a/27	233b/19,
öte öte, başka	233b/2, 233b/8, 234a/22, 234b/18,
ö. al- 233a/4	234b/27, 235a/16, 235a/17, 235b/27,
ötken geçmiş	236a/18, 236a/23,

236a/3, 236b/21, 237a/21, 237b/14,
238a/17, 238a/2, 238b/12, 238b/7, 238b/9,
239a/13,

239a/24, 239a/9, 239b/14, 239b/18,
239b/4, 240a/17, 240a/19, 240a/26, 240a/3,
240a/8,

240b/1, 240b/4, 240b/6, 241b/20,
242b/26, 243b/19, 243b/20, 244a/11,
244a/13, 244b/2,

245a/13, 245a/2, 245a/5, 245a/8,
245b/1, 245b/19, 245b/8, 246a/15, 246a/22,
246a/26,

246a/3, 246b/8, 247a/11, 247a/26,
247b/5, 248a/2, 248a/21, 248a/8

ö.+ i 232a/15, 245b/20

ö.+ idin 230a/11, 230a/9, 231b/4

ö.+ ige 228a/20, 231b/2

ö.+ in 235b/18

ö.+ ingiz 226a/6

ö.+ ini 227a/8, 230a/16, 240b/20

ö.+ ining 226a/5, 226b/5, 230b/17,
231a/26, 236a/1, 246a/18, 247a/26

ö.+ leri 245b/26

ö.+ üngizdin 227b/10, 229a/4

ö.+ üngizge 246a/9

ö.+ üngizni 233a/27, 233b/1

ö.+ üngizning 238b/2

ö.+ üngüz 245a/18

ö.+ üngüzning 242b/8

özge başka

ö. 225a/13, 225a/15, 225a/17,
225a/27, 226b/23, 227b/13, 228a/16,
229a/26, 229a/5,

229b/11, 229b/14, 229b/27, 230a/1,
230b/21, 230b/8, 231a/5, 231b/1, 232a/12,
232b/1,

233a/1, 233b/15, 234a/8, 234b/1,
234b/19, 234b/8, 237b/12, 239a/13, 239a/6,
240a/15,

240a/16, 241a/16, 241b/13, 241b/14,
241b/18, 242a/20, 242a/21, 243b/11,
243b/17, 243b/24,

244a/17, 245a/2, 247a/14, 247a/15,
248a/22

ö.+ ge 232a/25, 233b/15, 238b/7,
240a/2, 247a/24

ö.+ ge bol- 226b/10

ö.+ ler 242a/12

ö.+ lerge 237a/21

ö.+ lerni 242b/16, 247b/2

ö.+ lerning 244b/27

ö.+ ni 225a/9

ö.+ ning 227b/14, 229b/1, 233b/16,

233b/17, 245a/16

ö.+ si 243a/4

‘özü < Ar. özü

‘ö.+ üngiz 245a/13

pādāş < Far. mükafat, ödül

p. 233a/13, 235a/25, 237a/6

p. bér- 233a/12, 233b/20, 241b/3

p. bérnek 241b/3

- p.+ ı 246b/5
- pādāşān** < Far. mükafatlar, ödüller
p. 233b/20
- pādşāh** < Far. hükümdar
p. 239b/27
p.+ mınıġ 237a/13
- pādşāhlıġ** < Far. hükümdarlık
p.+ ı 244a/20
- pāk** < Far. temiz
p. bol- 243b/14
- pākīze** < Far. temiz olan
p.+ ler 243b/2
- pākīzelik** < Far.+T. temizlik
p.+ da 240a/7
- pāklıġ** → **pāklık**
p. 230b/9
- pāklık** < Far.+T temizlik
p.+ ı 243b/15
- pāpāk** bir tür kalpak
p. 241a/24
- pāre** < Far. parça
p. 230b/11, 230b/12, 236a/5,
240b/22
p.+ side 239b/8
p.+ sidür 230b/13
- **pāre bol-**: parçalanmak
p. 240b/22
- **pāre kıl-**: parçalamak
p. 236a/5
- pāye** < Far. rütbe, derece
p.+ si ér- 237a/17
- penāh** < Far. sığınılacak yer, sığınma
p. 242a/10, 242a/12, 242a/9
- pend** < Far. öğüt
p. 235b/2, 236b/2, 237a/2
p. al- 235b/5
p. bérmeġ 235b/14
p. bérmeġ 227b/25, 236a/13
p.+ dür 234a/23
p.+ ge 227b/27
p.+ i 227a/10, 244a/14, 244a/15
- perde** < Far. perde, örtü
p. bol- 243b/8
p.+ dür 238a/10
- perhīz** < Far. sakınma
p. ayt- 239b/5
p. ét- 233a/13, 239a/26
p. kıl- 229a/7, 229b/2
- perhīzgār** < Far. sakınan
p.+ lar 237a/7
- perhīzkār** → perhīzgār
p.+ lar 225b/7
- perī** < Far. alımlı ve güzel olan dişi cin,
peri
p. 227b/1
p.+ ler 228a/11, 238b/25, 239a/3
- pertev** < Far. ışık, parlak
p.+ in 232a/24
- pervāne** < Far. ışığın etrafında dönen küçük
kelebek
p.+ ler 232a/22

Perverdgar < Far. Tanrı

P.+ ı 225b/9, 229a/9	230b/3, 230b/6, 231a/25, 231a/3,
P.+ ıdın 232b/16	231b/18, 231b/25, 231b/3, 231b/4, 231b/5,
P.+ ıga 226a/9	231b/6,
P.+ ımız 237b/21	231b/8, 231b/9, 232a/5, 232b/18,
P.+ ıng 233b/21, 238b/4	233a/10, 233a/2, 233a/23, 233a/27, 233b/10,
P.+ ıngız 238a/2, 238a/7	233b/15,
P.+ ıngızdın 247a/5	233b/20, 233b/26, 233b/9, 234a/16,
P.+ ıngızning 238a/17, 238b/12,	234a/21, 234a/22, 234b/4, 235a/13, 235a/16,
239a/19, 239a/9, 239b/14, 239b/21, 239b/4,	235a/18,
240a/19, 240a/25, 240b/4,	235a/21, 235a/4, 235a/6, 235b/11,
240b/9	235b/13, 235b/14, 235b/2, 235b/27, 235b/5,
P.+ ıngning 240b/9	235b/6,
P.+ ıning 227a/15, 228b/16, 229b/25,	236a/1, 236a/12, 236a/19, 236a/22,
230b/23, 243a/13, 244a/11, 244a/13, 246b/8	236a/24, 236a/27, 236a/7, 236a/9, 236b/14,
P.+ ning 226b/15	236b/2,
pes < Far. sonra, artık	236b/6, 237a/11, 237a/17, 237a/2,
p. 225a/11, 225a/12, 226a/16,	237b/14, 237b/16, 237b/22, 237b/26,
226a/18, 226a/19, 226a/20, 226a/21, 226a/9,	238a/14, 238a/17,
226b/10,	238a/2, 238a/7, 238b/12, 238b/2,
226b/2, 226b/21, 226b/23, 227a/1,	238b/23, 238b/27, 238b/5, 239a/11, 239a/12,
227a/15, 227a/16, 227a/18, 227a/25, 227a/6,	239a/13,
227a/7,	239a/15, 239a/19, 239a/22, 239a/24,
227b/21, 227b/22, 227b/25, 227b/6,	239a/4, 239a/8, 239a/9, 239b/11, 239b/14,
228a/10, 228a/15, 228a/22, 228b/19, 229a/3,	239b/17,
229b/17,	239b/20, 239b/27, 239b/4, 240a/11,
229b/20, 229b/23, 229b/24, 230a/12,	240a/14, 240a/17, 240a/19, 240a/22,
230a/24, 230a/7, 230b/1, 230b/15, 230b/23,	240a/25, 240a/5,
230b/25,	240a/8, 240b/1, 240b/14, 240b/23,
	240b/25, 240b/4, 240b/6, 240b/9, 241a/24,
	241b/19,

242a/10, 242a/23, 242a/26, 242a/27,
242b/1, 242b/19, 242b/2, 242b/25, 242b/8,
243a/13,

243a/14, 243a/5, 243b/21, 243b/24,
243b/26, 243b/27, 244a/1, 244a/11, 244a/17,
244a/4,

244a/8, 244b/11, 244b/7, 245a/1,
245b/14, 245b/19, 245b/21, 246a/19,
246a/20, 246a/8,

246b/19, 246b/22, 246b/23, 247a/24,
247a/7, 247b/17, 247b/26, 247b/3, 248a/13,
248a/16,

248a/18, 248a/2

p. ayt- 230a/10

petek < Far. demirden yapılmış alet, balyoz
p. 247b/11

peydā < Far. meydanda, açıkta olan, aşikar

p. 231b/24

p. 227b/14

p. bol- 242b/4

p. kıl- 244a/22, 248a/8

p. kılmağ 243a/10

peygamber < Far. peygamber

p. 225b/2, 229a/1, 230b/3, 230b/5,
231a/18, 231a/27, 231b/1, 231b/18, 231b/3,
232a/16, 232a/19, 234a/24, 234a/25,
234b/14, 234b/24, 235a/5, 237a/18, 237b/19,
241a/14,

241a/8, 242a/3, 243a/20, 245a/4,
245a/9, 246a/5, 247b/21, 247b/22, 248a/17

p.+ ğa 225a/25, 231b/8, 247b/21,
248a/1

p.+ idür 234a/25

p.+ imġa 225a/21

p.+ imiz 237a/15

p.+ imizning 234a/11

p.+ ining 235b/14, 235b/7

p.+ ler 236a/17, 238a/24, 247b/27

p.+ lerga 248a/19

p.+ leriġa 248a/4

p.+ lerni 248a/4

p.+ lerning 234a/26, 246b/11,

248a/22

p.+ ni 234b/26

p.+ ning 232a/10, 243a/21

peygamberlik < Far.+T. peygamberlik

p.+ ni 247b/26

pīş-keş < Far. hediye, armağan

p. 244a/8

p.+ idür 242b/5

pūste < Far. kabuk

p. 241b/7

Rabb < Ar. Allah

R. 232a/3

Rabb'ül 'ālemīn < Ar. Bütün alemlerin

sâhibi ve efendisi olan Allah

R. 244b/2

Rabbānī < Ar. Rabla ilgili, Allah'a âit, ilâhî

R. 243b/27, 247a/3

Rabbī < Ar. ya Rabbim!

R. 237a/16

- rāci**ˆ < Ar. geri dönen
r. 231b/7
r.+ dur 227b/9
- rāfi**ˆ < Ar. kaldıran, yükselten
r.+ i 240b/20
- rāğib** < Ar. istekli
r. bol- 228a/8
- rāḥat** < Ar. tasasız, kedersiz
r. 242a/12, 244a/1
r.+ dur 241b/12
- raḥīm** < Ar. çok merhametli
r. 232a/7
- raḥm** < Ar. acıma, esirgeme, koruma
r. 238a/1
r.+ da 234a/6
r.+ ıda 238a/1
r.+ ığa 243a/19
- raḥman** < Ar. merhamet eden
r. 237a/18, 237b/3
r.+ nı 237a/18
- raḥmet** < Ar. acıma, esirgeme, koruma
r. 228b/12, 229b/18, 236a/16,
238a/7, 239b/18, 241a/9, 244a/1, 244a/26,
244b/17,
248a/26
r. bol- 245b/23
r.+ din 248a/25
r.+ i 228a/9, 237a/20
r.+ ka 225a/14
- raḥ** < Ar. (raḥḳ) üzerine yazı yazılan
tabaklanmış ince ceylan derisi
r. 228b/1
r.+ ıda 228b/12
- raḳam** < Ar. yazı yazma, yazı ile işaret etme
r. 237a/15
- rāst** < Far. doğru
r. 225a/16, 244a/11, 246b/2
r.+ dur 226a/10
r. kı1- 237a/12
r. tut- 237b/6
- rāstğarlığ** < Ar.+Far.+T. doğruluk sahibi
r. 245b/12
- rāstlığ** < Far. +T. doğruluk
r. 237b/5, 247b/18
- ravza** < Ar.sulu yer, bahçe
r.+ larınıḡ 245b/27
- rāzi** < Ar. rıza gösteren
r. kı1- 234a/9
r.+ sıdın 247a/3
- re'fet** < Ar. merhamet etme, acıma
r. 247a/17
- recā** < Ar. dilek, istek
r. 238a/22
r.+ dūr 238a/21
r.+ ğa 228a/8
- recm** < Ar. taşlamak
r. kı1- 231a/10
- red** < Ar. (redd) reddetmek, kabul etmemek
r.+ ide 237b/20
- reddiyye** < Ar. bir fikri reddetmek için
yazılan yazı
r. 243b/2

- refī'** < Ar. yüce, yüksek
r. 228b/14
- refik** < Ar. arkadaşı
r.+ ining 247a/2
- refref** < Ar. yumuşak kumaş
r. 232b/1
- rek'at** < Ar. namazın bölümleri, kısım
r. 231a/5
- renc** < Far. ağrı, sızı
r.+ i 246b/15
- reng** < Far. renk
r.+ i 239a/13
- Resül** < Ar. elçi, peygamber
R. 225a/26, 227b/23, 228b/3,
229b/22, 230b/10, 231a/7, 231b/19, 232a/9,
232b/16,
233a/25, 234b/10, 234b/6, 236b/15,
242a/2, 243a/25, 244a/14, 245a/20, 246b/1,
248a/15
R.+ ga 229a/17, 245a/1
R.+ ni 244a/8, 245a/12
R.+ ning 228b/20
- Resülallāh** < Ar. Resül + Allāh. Allah'ın
elçisi, Hz. Muhammed
R. 229b/10, 240a/10, 247a/6, 247b/1
- revā** < Ar. yakışır, uygun
r. 243b/9
r.+ dur 243b/6
r. é- 243b/7
- revān** < Far. yürüyen, giden
r.+ dur 241a/24
- r.+ ining 232a/12
r. kılmag 238a/27
- reviyyet** < Ar. bir işin her yanını düşünme
r. 243b/24
- reyhān** < Ar. fesleğen
r. 244a/3
r.+ dur 237b/13
- rıdvān** < Ar. razı olma, hoşnutluk, rıdvan
ağacı
r. 247a/13
- rızā** < Ar. istek, onay
r. 231b/17
r.+ m 232a/5, 232a/6
- rızq** < Ar. Allah'ın verdiği kısmet
r. 228a/15, 238b/14
r.+ ingızdın 226a/7
r.+ ning 226a/6
- ri'āyet** < Ar. gütme, gözetme
r. kı1- 248a/13
- risālet** < Ar. peygamberlik
r. 230a/27, 233b/3
r.+ i 236a/8
- rivāyet** < Ar. söylenti, hikaye
r.+ ler 231b/27
- riyā** < Ar. iki yüzlülük
r. 245a/26
r.+ dın 231a/3
- riyāzat** < Ar. nefsi terbiye etme
r.+ ler 248a/11

rūḥ < Ar. ruh	r.+ din 243a/1
r. 233b/12, 243b/21	r.+ ṅizning 243b/20
r.+ dur 228b/14	r.+ ni 227a/24
r.+ ı 231b/23	rüşvet < Ar. parayla sağlanan menfaat
r.+ ining 231b/22	r.+ i 233b/8
r.+ nı 243b/25, 243b/26	rütbe < Ar. rütbe, derece
ruhbān < Ar. rahipler	r. 237a/16
r.+ lar 248a/17	r.+ sidin 237a/17
ruhbāniyye < Ar. ruha dair olanlar	sa'adet < Ar. mutluluk, saadet
r. 248a/8	s. 227b/3
ruhbāniyyetlik < Ar.+T. rahiplerin	s.+ idin 235a/1
dünyadan el etek çekerek yaşamaları	sā'at < Ar. kıyamet vakti
durumu	s. 239a/13
r.+ ini 248a/12	şabāḥ < Ar. sabah
rūšen < Far. açık	ş. 228b/9
r. 227a/1, 230a/25, 245a/8	sābıq < Ar. geçmiş, önceki
r. bol- 245b/14	s.+ larının 241a/12
r. kı1- 228a/4, 246a/25	şābit < Far. sabit, durağan
r. kı1mağ 237a/22	ş. 239a/20
rūze < Far. oruç	ş. bol- 229b/24, 243a/23
r. 247a/6	ş.+ dür 240b/12
r. tutar ér- 246a/2	şabr < Ar. sabır, tahammül
rūzgār < Far. vakit	ş. 229a/4
r. 247a/2	ş.+ ını 228b/2
r.+ da 226a/23	ş. kı1- 228a/2, 229a/3, 235b/24
r.+ ning 238b/13	şabrlıg < Ar.+T. sabırlı
rūzī < Far. rızık	ş. bol- 230b/23
r. 228a/14, 243b/19, 244a/2	saç saç
r. bér- 228a/16	s.+ ın 239a/23
r. bérmeg 228a/19	s.+ ları 239a/22
r. bérmek 226a/12	şadaqa < Ar. sadaka

	ş. 225b/20, 246b/2		s.+ idin 234a/4
şadef	< Ar. istiridyeye veya midyenin sert kabuğu	şahābe	< Ar. sahabe
	ş. 238a/20		ş. 243a/17, 246a/16
	ş.+ da 229b/9		ş.+ ler 227b/23
	ş.+ de 241b/2		ş.+ ning 232a/9
şādık	< Ar. sadık, bağlılığı olan, gerçek	şahaf	< Ar. kitap satan, kitapçı
	ş.+ dur 233a/25, 240b/18		ş.+ ıda 233b/12
şādır	< Ar. çıkan		ş.+ ıdadur 233b/14, 234a/5
	ş. bol- 232a/6, 237a/6	şāhib	< Ar. sahip
sa‘dī	< Ar. saadete, uğura mensup		ş. 231a/5, 237a/13, 238a/22,
	s. 232a/25		243a/15, 244a/26, 247a/2
şaf	< Ar. saf, temiz, halis		ş.-i tesmiye 231a/18
	ş. bol- 241a/16, 242a/4		ş.-i Tibyān 242a/8
	ş.+ ığa 241a/8		ş.+ i 235b/27, 238a/25
	ş.+ lar 243b/2		ş.+ ığa 235b/26
	ş.+ lardın 240b/14		ş.+ ingiz 231a/17
	ş. tart- 239a/2	şahīfe	< Ar. sayfa
şafā	< Ar. saf olan, saflık		ş.+ de 228a/27
	ş. 229b/9, 241b/2		ş.+ ler 247a/9
şafha	< Ar. bir şeyin düz yüzü		ş.+ leridedür 233b/11
	ş.+ sıda 226a/5	şahīh	< Ar. gerçek
şāfiye	< Ar. duru, temiz, katıksız		ş. 237b/18
	ş. 238a/22	sāhir	< Ar. büyücü
sağ -	sağmak		s. 225a/22
	s.- madı 231b/24		s.+ dür 234b/16
sağın -	düşünmek		s.+ ğa 234b/17
	s.- mağıl 244b/3	sa‘id	< Ar. kutlu, mübarek
sağış	düşünce, kaygı		s. 233a/26
	s. ét- 227a/3	sağ	uyanık, akıllı
sağır	< Ar. küçük		s. bol- 237a/26
			s.+ ı bol- 237a/27

s. kı1- 238b/11
saķat < Ar. engelli, kusurlu
s. 231a/13
saķf < Ar. tavan, çatı
s. 228b/7, 228b/14
s.+ ıdur 228b/14
şāķi < Ar. iķki koyan güzel kız
ş. 237b/24, 241a/24
saķla - saklamak
s.- ğuķısı 235b/23
s.- madılar 248a/13
s.- ņıĝızlar 245a/18
saķlamak saklama
s. 229b/20
s.+ ımız 235a/25
s.+ ımızda 230b/25
saķlan - saklanmak
s.- ğan 243b/1
saķlıĝ saklı, gizli
s. 227b/3
sal - I. göndermek
s.- 234a/20
s.- dıņıĝızlar 246a/3
s.- duķ 227a/7, 248a/6
s.- ğandın 239a/26
s.- ğaylar 239b/3
s.- madı 232a/25
s.- ur 242b/21
s.- urlar 228b/23, 236b/22, 241b/9
II. yardımcı fiil
s.- dı (tüben) 231b/4,

şalāĥ < Ar. iyilik
ş.+ ı 233b/18
sālik < Ar. yola koyulan, takip eden
s.+ leridin 234b/8
sālim < Ar. saĝlam
s.+ dūrler 244a/7
salmaķ salma, bırakma
s.+ ı 242b/23
saman saman
s.+ dın 225a/10
s.+ ı 242b/25
s.+ ıdur 237b/12
sana - saymak, hesaplamak
s.- ğay 228a/7
sanal - sayılmak
s.- dı 236b/8
şanāyi ^ı < Ar. sanatlar, zanaatlar
ş. 226a/3
ş. kı1- 226a/5
sanga sana
s. 226a/12, 226a/16, 226b/8, 233b/5,
242a/1, 244a/27, 244a/4, 244a/5, 244a/6
s.+ dur 237b/22
şani ^ı < Ar. amel, görülen iş
ş. 226a/1
sansız sayısız
s. 248a/17
sarāy < Far. saray
s. 246b/13
s.+ da 239a/5, 246b/24
s.+ dı 243a/22

- s.+ ıġa 232b/24
s.+ lar 239b/9
s.+ nıng 246b/26, 247a/1
- şarf** < Ar. harcama, masraf etme
ş. kıl- 247a/26
- sarı** taraf, cihet, yan
s. bol- 233a/14
s.+ ġa 226a/19, 226a/26, 226b/27,
228b/24, 234b/19, 235a/11, 244b/21, 245b/6,
247a/5
s.+ ġadur 233b/21, 245b/25
- sarıġ** sarı
s. 237b/24
s. bol- 246b/22
- sarıġlık** sarılık
s.+ dın 246b/23
- şarşar** < Ar. şiddetli ve soġuk esen rüzgar
ş. 235b/6
- sat -** satmak
s.- ip 238a/16
- satmaġ** satma
s.+ ıdın 238a/17
- saşvet** < Ar. ezici kuvvet, boyun eġdirici ġuç
s. 236b/8
- şavl** < Ar. saldırış, atılış
ş.+ ıda 229a/20
- savuġ** soġuk
s. 235b/8
s. é- 242a/12
- sa'y** < Ar. çabalama, çaba sarfetme
s.+ ıngızdın 242b/26
- s. kıl- 227a/19, 233b/16
s. körset- 247a/3
s. körsetken bol- 233b/19
s.+ nı 233b/19
- şayfı** < Ar. yaza ait, yaz mevsimiyle ilgili
ş. 238a/5
- şayha** < Ar. şiddetli ses
ş.+ sı 231a/24, 236a/9
ş.+ sıdur 227a/17
- sāyil** < Ar. (sā'il) soru soran kimse
s.+ ġa 238b/10
- sebbābe** < Ar. işaret parmaġı, şahadet
parmaġı
s. 234b/17
- sebeb** < Ar. sebep
s. 227a/9
s.+ i 227a/2, 227a/22, 227a/27,
227b/22, 227b/9, 229a/13, 229a/22, 238a/11,
238a/7,
239a/20, 241b/3, 243a/12, 246a/4
s.+ idür 228a/10, 234a/25, 247a/7
s.+ idürler 232b/16
s.+ ini ér- 235b/23
s.+ ining 236a/2
s.+ leri 226a/6
s.+ lerining 233b/27
- sebebsiz** < Ar.+T. sebepsiz
s. 241b/17
- sebīl** < Ar. yol, tarik
s. 239b/16
- şebt** < Ar. yazma, kaydetme

- ş.+ i 247a/17
- secde** < Ar. secde, eğilme
s. 231b/10, 234b/3, 234b/5
s.+ de 231b/11
s.+ dür 234b/7
s.+ leride 243a/17
s.+ leridin 234b/7
s.+ ning̃ 234b/8
s.+ si 234b/7
- **secde kııl-** : itaat etmek
s. 234b/4, 234b/6
- sefer** < Ar. seyahat, sefer
s.+ idin 237b/25
- sehl** < Ar. kolay
s. 227b/7, 236b/1
- sékkizinçi** sekizinci
s. 228a/6
- séksen** seksen
s. 241a/16, 242a/5
- sel** sel
s.+ i 227a/11
- selām** < Ar. selam
s. 226a/17, 244a/5
s. ayt- 241b/7
s. kııl- 226a/16
s. kıılmağ 226a/16
- selāmet** < Ar. kurtulma, güvende olma
s. 244a/6
s.+ dür 244a/4
- selb** < Ar. zorla alma, gasp
s.+ i 240b/12
- semāvī** < Allah'tan gelen, ilahi
s. 236b/10
- semiz** < iri, besili, yağlı
s. 226a/20
- semt** < Ar. yan, taraf, cümle
s.+ idin 236b/25
- sén** sen (II. Teklik Kişi Zamiri)
s. 227b/21, 227b/22, 230a/27,
230b/12, 230b/16, 230b/25, 230b/26,
230b/27, 231b/10,
233b/4, 234a/22, 235a/18, 240b/26,
241a/1, 244a/5, 244a/6, 245a/18,
245b/4, 246b/22,
247b/8
s.+ din 230b/1
s.+ i 227b/15, 230a/5, 230b/25,
231b/14, 244b/3, 247a/9
s.+ ing̃ 226b/15, 226b/7, 226b/8,
226b/9, 227b/14, 228b/16, 230a/19,
230b/24, 230b/25,
230b/4, 230b/5, 232a/2, 232a/4,
233a/17, 233a/6, 233b/21, 234b/15,
235a/13, 237b/21,
238b/4, 240b/9, 244a/26, 244a/6,
244b/1, 244b/2, 244b/3, 244b/4
- şenā** < Ar. (şenā') övme, övüş
ş. 237b/22
- senet** < Ar. delil, güvence
s.+ dür 231a/5
- ser** < Far. baş, kafa
s.+ lerni 244b/4

serefrāz < Far. başını kaldıran, yükseklere uzanan

s. bol- 248a/16

sergerdān < Far. sersemlemiş durumda olan kimse, şaşkın

s. 235a/10

server < Far. baş, reis

s. 247a/3

şevāb < Ar. sevap, hayırlı iş

ş. 225a/16, 248a/17, 248b/3

ş.+ da 240a/9

ş.+ dın 226a/8

ş.+ ı 233b/16, 233b/17, 245a/3

ş.+ ıdın 225b/10, 226a/10, 229a/23

ş.+ ığa 227b/7, 229a/23

ş.+ ın 228a/2

sevdā < Far. aşk, sevgi

s. ét- 232b/27

sevinç sevinç

s. 227b/3

sevünmek sevinmek

s.+ idin 229b/17

sezā < Far. uygun

s. 230b/7

sezāvār < Far. münasip, uygun

s.+ ı 248a/13

▪ **sezāvarraq** < Far.+T. daha uygun

s.+ dur 246a/11

şiddik < Ar. güvenilir, doğru

Ş. 241a/7

ş.+ lardurlar 246b/7

ş.+ largadur 238a/24

şiddikī < Ar. doğrulukla ilgili

ş.+ ning 234b/24

şidk < Ar. doğruluk

ş. 237a/11, 237a/13

ş.+ a 247a/6

şifat < Ar. sıfat

ş.+ ımdur 227b/5, 228a/15

ş.+ ın 232a/12, 247a/24

ş.+ lar 247b/15

ş.+ lardın 227b/2

şifāt < Ar. sıfatlar

ş. 247b/4

ş.+ ı 236b/25

ş.+ ıda 238b/9, 247b/1

ş.+ ın 240b/12

ş.+ ınıng 240b/14

ş.+ kadur 240b/13

sığınmaq sığınmak

s. 239a/15

şihhat < Ar. sağlık

ş.+ dın 247a/20

şıql < Ar. ağırlık, yük

ş. 238b/21, 238b/22

sın - kırılmak, parçalanmak

s.- ğay 240b/22

sınal - kurumak, parçalanmak

s.- ğan 236a/9

sınamak sınamak

s. 235b/22

şinf < Ar. sınıf, tür, çeşit

	ş. 234a/6, 240b/24		s.+ dür 229a/1
	ş.+ larının 225b/25		s.+ ğa 227a/5, 229b/23
	ş.+ ların 239b/21		s.+ ide 236a/15
sıml - kırılmak			s.+ lerde 225b/15
	s.- ğan 246b/23		s.+ niĝ 225b/16
sır < Ar. (sırr) gizlilik, sır			s. oĝu- 225a/22, 227b/17
	s.+ larıĝa 243b/15		s. tutar ér- 229a/1
	s. 243b/15	sil - silmek	
	s.+ ı 243b/14		s.- mes 236b/15
	s.+ ining 231b/22	silāh < Ar. silah	
sıra sıra			s.- lar 247b/20
	s.+ da 237a/15, 237a/16	sille < Far. bela, felaket	
şırāh < Ar. aşikar, açık			s.+ si 247a/6
	ş. 228b/5	sin - yemek	
şırāt < Ar. yol, düz yol			s.- igüçi 229a/12
	ş. 245b/14	sindān < Far. demirci örsü	
	ş.+ ĝa 245b/13, 245b/4, 248a/23		s. 247b/12
sibā ^c < Ar. yırtıcı hayvanlar		sindür - sindirmek	
	s. 225b/25		s.- üp 236a/21
sidr < Ar. Arabistan kirazı		siĝir sinir	
	s. 241b/9		s.+ in 236a/5
	s. bol- 241b/10	sipār < Far. feda eden, veren	
	s.+ ining 241b/8		s.+ ıĝa 227b/8, 231b/6
sidre < Ar. Allah'a ulaşılabilecek en yüksek makam		sitādī < Far. alma, alışla ilgili	
	s. 232a/15, 232a/18		s. 238a/5
	s.+ ni 232a/20	sitemkārraq < Far.+T. daha zalim	
sifāl < Ar. çanak, çömlek gibi toprak kap			s. 234a/18
	s. 237b/23	sitīze < Far. kavga, dövüş	
sihr < Ar. sihir, büyü			s. 236a/19
	s. 227b/15, 234b/16, 234b/20	siz (zahir) III. çokluk kişi zamiri	

s. 229b/24, 230a/13, 237b/24,
238a/21, 242b/18, 243a/3, 243a/6, 243a/9,
243b/24,
246b/15
s.+ din 242a/21
s.+ ge 226a/11, 226a/17, 226a/8,
227b/11, 229a/12, 229a/4, 229a/6, 230a/26,
236b/10,
237b/13, 238b/17, 238b/6, 238b/19,
239a/1, 239a/14, 239a/25, 239a/4, 239b/27,
240a/23, 240b/1,
243a/25, 244b/26, 244b/27, 245a/11,
245a/12, 245a/3, 245b/9, 246a/11, 246a/7,
247a/18,
247a/20
s.+ gedür 236b/9
s.+ ing 247a/5
s.+ lerge 232b/6
s.+ler 225a/16, 225a/20, 225a/21,
225a/22, 225b/27, 225b/6, 226a/11, 226a/17,
226a/18,
226a/2, 226a/21, 227a/14, 227b/20,
227b/4, 227b/9, 229a/1, 229a/2, 230a/3,
230a/4,
232a/11, 232b/9, 232b/10, 232b/11,
232b/12, 233a/21, 233a/27, 234b/2, 234b/3,
237b/5, 237b/15, 237b/19,
237b/4, 237b/5, 238a/14, 238a/15,
238a/16, 238a/17, 238a/18, 238a/3, 238a/8,
238b/13,

238b/2, 238b/23, 238b/24, 238b/25,
238b/26, 238b/27, 238b/5, 238b/6, 238b/7,
238b/8,
239a/9, 239a/10, 239a/11, 239a/15,
239a/20, 239a/26, 239a/3, 239a/4, 239a/5,
239a/6, 239a/8, 239b/11,
239b/13, 239b/15, 239b/19, 239b/20,
239b/21, 239b/5, 240a/14, 240a/15, 240a/18,
240a/20,
240a/21, 240a/23, 240a/25, 240a/26,
240a/5, 240a/6, 240a/8, 240b/2, 240b/24,
240b/25,
240b/5, 240b/7, 240b/9, 242a/23,
242a/25, 242a/26, 242b/10, 242b/11,
242b/13, 242b/15,
242b/17, 242b/18, 242b/20, 242b/21,
242b/22, 242b/25, 242b/26, 242b/3, 242b/8,
243a/2,
243a/5, 243a/6, 243b/18, 243b/19,
243b/20, 243b/22, 243b/23, 243b/24,
243b/25, 243b/26,
244b/16, 244b/17, 244b/19, 245a/13,
245a/25, 245a/3, 245a/4, 245a/5, 245a/7,
245b/11,
245b/13, 245b/17, 246a/1, 246a/26,
246a/3, 246a/5, 246a/9, 246b/1, 247a/19,
248a/19,
248a/21, 248a/22, 248a/23
s.+ din 233a/19, 237b/20, 239a/7,
242a/21, 242b/23, 243b/23, 244b/17, 245a/1,
245a/19,

246a/8, 247a/19
s.+ ni 227b/13, 233a/19, 236a/24,
236b/1, 238a/2, 239a/10, 239b/4, 242a/26,
242b/12,
242b/15, 242b/16, 242b/7, 245a/5,
245a/9, 248a/23
s.+ ning 225a/22, 225b/2, 225b/27,
226a/2, 226a/6, 226a/7, 226b/10, 230a/3,
231a/17,
232b/10, 233a/18, 233a/19, 233a/20,
233a/22, 233a/26, 236b/10, 236b/7, 237a/1,
238a/7,
238b/20, 238b/6, 239a/1, 239a/19,
239a/4, 239b/18, 239b/27, 240a/22, 242a/20,
242b/7,
243a/2, 245a/17, 245a/6, 245b/17,
246a/1, 246a/10, 246a/2, 246a/6, 246a/7,
247a/14,
248a/24

şohbet < Ar. karşılıklı konuşma, muhabbet,

hasbihal

ş.+ idin 225a/27

ş.+ iğa 231a/18

sol sol taraf

s. 232a/23, 234b/15, 241a/2, 241a/3,
241a/4, 241a/5, 242a/6

solğan - solan

s.- ıdın 243a/11

song son, sonra

s. 226b/13, 226b/18, 227a/14,
227a/17, 228b/10, 228b/18, 231a/5, 231b/17,
231b/3,

232b/21, 234a/15, 234a/20, 234b/6,
236a/7, 237b/16, 237b/19, 237b/25, 239a/26,
241b/18,

242b/12, 242b/2, 242b/6, 243a/11,
244a/14, 244a/23, 244b/10, 244b/27,
245a/15, 245a/21,

245a/23, 245a/24, 246a/12, 246a/25,
246b/20, 246b/21, 246b/22, 246b/23,
248a/10, 248a/3

s. bol- 227a/15, 238b/18

s.+ da 231a/4

s.+ dın 232b/26

s.+ ğı 241b/25

s.+ ğılar 242a/21

s.+ ğıların 241a/11, 241b/27

s.+ ı 247b/14

s.+ ıda 226a/27, 233b/3

s.+ ıdadur 245b/21

s.+ ıdın 227a/27, 229a/18, 235a/5,
248a/2, 248a/4

s.+ iğa 245b/21, 245b/25, 248a/2

s.+ ılargâ 227b/18

s.+ ızlargâ 245b/19

sor - sormak

s.- ar 241b/26

s.- arlar 225b/2, 229b/15, 243a/8

s.- dı 226a/26

s.- dılar 231b/24, 232a/12, 234b/22,
239b/23, 244b/6

s.- ğuçı 241b/26

s.- ğusıdur 239a/19

s.- mağaylar 239a/18

s.- masunlar 243b/1

s.- maydur 240b/5

sormak sormak

s.+ ı 225b/6

sorul - sorulmak

s.- masdur 239a/15

sökinç azarlama, sövme, lanet

s. 241b/5

söz söz, laf

s. 226b/1, 228a/9, 231a/11, 231a/20

s. ayt- 226a/11, 231a/19

s. ayta al- 231b/25

s. aytmaq 231b/4

s.+ de 225a/21, 230a/26

s.+ dın 234b/1

s. ét- 229b/6

s.+ ge 227b/20, 243b/18

s.+ i 226a/13, 227b/9, 229b/24,
230a/11, 230a/13, 232a/16, 241b/5, 241b/6

s.+ idin 226b/7

s.+ ige 227b/18

s.+ in 229b/5

s.+ ini 228b/20, 233b/3, 246b/2

s.+ ining 243b/21

s.+ ler 228b/21, 230a/7, 237a/5,
241b/4

s.+ ler ayt- 228b/23

s.+ lergedür 228a/10

s.+ leri 244a/25

s.+ leringiz 225a/22

s.+ ni 225b/3

s.+ nidin 233a/1

s.+ ning 241a/11, 245b/23, 245b/24

s.+ üngüzning 226a/11

su su

s. 235a/19, 236a/23, 237b/27,

237b/8, 239b/1, 239b/3, 240a/21, 241b/12,
242a/8,

242a/9, 242b/4, 243a/8, 247b/12

s.+ dın 235b/26, 236a/4, 239b/17,

242a/27, 244a/9

s.+ lar 226b/26, 235a/21

s.+ larga 225b/8

s.+ nı 243a/4

s. tap- 242b/3

s.+ yı 235a/21, 243a/3

s.+ yığa 235a/21

suāl < Ar. soru

s. 238b/15, 239a/16, 239a/17

s.+ ğa 240a/12

s. kılal- 234b/21

subhānī < Ar. sübhanla ilgili, ilahi

s. 228b/13

sufre < Ar. yaygı, sofrası, masa

s.+ dürler 243b/3

suħre < Ar. , eğlendiren, maskara

s. 232b/4

suḥṭ < Ar. rızasız, izinsiz
s.+ ı 231b/17
s.+ ınıḡ 231b/18

şulbī < Ar. bel kemiğine ait, omurga ile ilgili
ş.+ din 240b/27

suluḡ sulu
s. 240a/23

şun‘ā < Ar. tesir, kuvvet
ş.+ dın 245b/7

sūre < Ar. sure, Kurân’ın bölümleri
s. 233b/18, 234b/12, 234b/5,
237a/19, 237a/20, 237b/16
s.+ de 237a/2, 237b/15
s.+ dūr 234b/5
s.+ leri 231a/12
s.+ ni 237b/19

şūret < Ar. I. görünüş
ş. 225a/19, 229b/13, 231a/25,
ş.+ iḡa 231a/26
ş.+ i 231b/13, 231b/2, 232a/13,
242b/17
ş.+ ide 231b/1

II. hal
ş. 226a/18, 236b/14
ş.+ din 226a/27
ş.+ ınıḡni 244b/4
ş.+ ınıḡ 242b/17
ş.+ lerdin 231b/16

susa - susamak
s.- ḡan 242b/3, 246b/20

susamaḡlıḡ susamış
s.+ ı 242b/4

susmaḡ susmak
s. 243a/2

suv → **su**
s. 237b/27

suy → **su**
s. 241a/24

s.+ dın 234a/6
s.+ ıdın 242b/9, 243a/1

s.+ nı 235b/25

sücūd < Ar. secde etmek
s.+ ı 237b/1
s.+ iḡa 237b/2

süflī < Ar. aşağıda bulunan, alçak, bayaḡı
s. 233a/9

sühūlet < Ar. kolaylık
s.+ de 236b/27

şülle < Ar. topluluk, kalabalık
ş. 242a/4

süngək kemik
s. 227a/12
s.+ ler 242a/18

sür - sürmek
s.- di 236a/23
tilge s.- er ér- 226b/4
s.- gen bol- 240a/3

sür‘at < Ar. çabukluk.
s. 236b/27
s.+ i 246b/19

sürmek sürmek

s. 238a/25	ş.+ lar 225a/15
s.+ in 236b/22	şā'ir < Ar. şiir yazan kimse
sürūd < Far. şarkı, türkü, nağme	ş. 225a/21
s. 234b/4	ş.+ dür 229b/27
sürül - sürülmek	ş.+ ğa 230a/6
s.- gey 240b/22	ş.+ ler 230a/1
sürülmek sürülmek	şaki < Ar. haydut, yol kesen
s. 240b/22	ş.+ dür 233a/26
süz - süzmek	şaman < Sog. Şamanizm ayinlerini yöneten
s.- gen bol- 240a/2	kimse
süzük saf, süzölmüş, temiz	ş.+ lar 240b/19
s. 239b/17	Şamiyye < Ar. Şam şehri
şād < Far. sevinçli, memnun	Ş. 234a/10
ş. bol- 244a/6	şān < Ar. şan, şöhret
şādmān < Far. sevinçli	ş.+ ı 238b/14, 238b/15
ş. 233b/23	ş.+ ıda 244a/10
ş. bol- 247a/20	ş.+ ıdadur 246a/17
ş. kıl- 238b/11	ş.+ ıdur 245a/26
ş.+ lar 229a/8	şark < Ar. doĒu
şāfi < Ar. şefa'at eden	ş.+ dın 232b/1
ş. 243b/5	şart < Ar. şart, koşul
şāh < Far. dal	ş.+ ı 247a/9
ş.+ ı 243a/7	ş. kıl- 233b/6
ş.+ larning 239b/13	şāyed < Far. eĒer, olur ki
şāhid < Ar. şahit	ş. 232a/18, 246a/26
ş. 243b/16	şefā'at < Ar. birinin affedilmesi için edilen
şāhide < Ar. mezarların baş ve ayak ucuna	aracılık
dikine konan, üzerinde yazı veya çiçek resmi	ş.+ de 232b/21
bulunan taş	ş. ét- 232b/23
ş. 232a/25	ş.+ idin 232b/17, 232b/20
şahş < Ar. kimse, kişi	ş. kıl- 232b/22

- şefî** < Ar. şefa'at eden
ş. 232b/23
ş. bol- 232b/23
- şehîd** < Ar. şehit
ş. 246b/9
ş.+ lerning 232a/19
- şehr** < Ar. şehir, kent
ş. 245b/22
ş.+ de 226b/18
ş.+ ining 226b/14
ş.+ lerning 247b/17
ş.+ ni 234a/21
- şehristân** < Far. büyük şehir
ş.+ ını 234a/20
ş.+ mı 231a/24
- şehvet** < Ar. şiddetli istek
ş. 242a/14
- şekâvet** < Ar. uğursuzluk
ş. 227b/2
ş.+ i 235a/1
- şakî** < Ar. bahtsız, nasipsiz
ş. 234b/11
- şekk** < Ar. şüphe
ş. 225a/18, 226a/11, 232b/13
ş. keltür- 234a/22, 236a/19, 246a/5,
246b/6
- şekksiz** < Ar.+T. şüphesiz
ş. 244a/11
- şekl** < Far. şekil
ş. 227a/26
ş.+ iğa 229b/8
- şemûm** < Ar. kokulu
ş. -ı reyhân 244a/3
- şepalak** şaplak, tokat
ş.+ ur- 226b/4
- şerâb** < Ar. alkollü içki, şarap
ş.+ dın 239b/17, 241a/25
ş.+ ıdın 241a/24
ş.+ larıdın 229a/12
- şerâre** < Ar. kıvılcım
ş.+ si 246b/19
- şerh** < Ar. açıklama
ş.+ i 242b/7
ş. kıl- 238a/22
- şerî'at** < Ar. hükümler, din kuralları
ş.+ lar 247b/6
- şerîf** < Ar. şerefli, onurlu
ş.+ iğa 248a/15
- şerîk** < Ar. ortak
ş. tut- 228a/14
- şermende** < Ar. utanacak iş yapmış olan,
mahçup duruma düşmüş kimse.
ş. bol- 237b/8
- şevk** < Ar. çok isteme
ş. 225b/14
- şey'** < Ar. nesne
ş. 229b/5
- şeyh** < Ar. yaşlı kimse
ş. 227b/7, 229a/24, 231b/24, 244b/6
- şeyn** < Ar. kusur, ayıp
ş. 238a/26
- şeytân** < Ar. şeytan

- ş. 232b/15, 234b/27, 246a/8
 ş.+ larnı 231a/10
 ş.+ larnıḡ 243a/19
 ş.+ nıḡ 228a/3
- şî'ar** < Ar. üstünlük veren işaret, adet
 ş.+ ı 246a/18
- şiddet** < Ar. şiddet
 ş.+ i 242b/6
- şî'ir** < Ar. şîir
 ş. 225a/22, 229b/22
 ş.+ ğa 230a/6
- şikāk** < Ar. uyuşmazlık, anlaşmazlık
 ş. 240b/19
- şî'rā** < Far. hoşaf, üzüm suyu
 ş. 234a/10
 ş.+ dın 234a/11
 ş.+ sıdur 234a/10
- şirk** Ar. Allah'a ortak koşma
 ş. 225b/7, 231a/7, 234a/18, 234b/6,
 245a/7
 ş.+ dın 229a/7
 ş.+ dür 242a/15
 ş. kēltür- 230b/9
 ş. tut- 230b/10
- şî'rayān** < Ar. yıldız adı
 ş. 234a/10
- şu'ā'ī** < Ar. ışınla ilgili
 ş. 240b/23
- şuġl** < Ar. iş, meşgale
 ş.+ dın 238b/18
- şūm** < Ar. uğursuz, şom
- ş. 235b/8, 235b/9, 241a/5
- şūr** < Ar. tuzlu, kekremsi, acı
 ş. 238a/9, 243a/4
- şuvāz** < Ar. dumansız ateş
 ş. 239a/10
- şühesiz** < Ar.+T. şüphanesiz
 ş. 225a/18
- şühūd** < Ar. gözle görme
 ş. 243b/16
 ş.+ inıḡ 243b/16
- şükür** < Ar. minnet, şükür
 ş. 236a/17
 ş. ét- 243a/5
 ş.+ ge 240a/11
 ş.+ i 243b/20
 ş. kılmāġıġ 228a/2
 ş.+ sızlık kılp ér- 235a/26
- şürū'** < Ar. başlamak
 ş. kılmak 228b/21
- şürūḡ** < Ar. doğmak
 ş.+ ı 238a/6
- tā** < Far. (e.) kadar, dek, deġin
 t. 225b/14, 226b/13, 227a/15,
 227b/19, 227b/21, 228a/1, 228a/11, 228a/13,
 228a/2,
 228a/3, 228a/4, 228a/5, 228a/6,
 228a/7, 228a/8, 228a/9, 228b/10, 229a/21,
 230a/20,
 230a/27, 230b/16, 231a/27, 231b/12,
 232a/11, 233a/11, 234b/19, 234b/21,
 234b/25, 234b/4,

235a/21, 235a/6, 235b/23, 236a/11,
236a/26, 237b/17, 237b/19, 237b/9, 238a/12,
238a/25,

238a/9, 238b/6, 238b/7, 238b/19,
239a/10, 239a/14, 239a/25, 239b/4, 242b/1,
242b/19, 243a/9,

244a/14, 244a/15, 244b/10, 245a/5,
245a/9, 245b/17, 245b/2, 245b/5, 245b/6,
245b/7,

246a/4, 246a/6, 246a/9, 246b/4,
247a/19, 247b/18, 247b/19, 247b/8, 248a/21

ta' accüb < Ar. şaşakalma
t. 226b/5, 240b/27

ta' addüd < Ar. söz verme
t. 227b/5, 227b/6

ta' aḳḳul < Ar. akıl erdirmeye
t.+ ıdın 244a/25
t. ııl- 230a/15

ta' alluḳ < Ar. ilişkisi olma
t. 225a/13, 227b/9, 238a/6
t.+ ı 244b/20

ṭa' ām < Ar. yiyecek
ṭ. bér- 228a/15
ṭ. bérmeḳ 228a/15
ṭ.+ ın 226a/23

ta' arruḳ < Ar. saldırma
t.+ ın ııl- 231b/26

ṭā' at < Ar. ibadet
ṭ. 225b/16, 233b/25, 239b/12
ṭ.+ i 232a/5
ṭ.+ iḡa 227b/7

ṭ.+ imni 232a/4
ṭ.+ ḳa 246a/12, 246a/23
ṭ.+ larḡa 240a/11

ṭab' < Ar. huy, mizaç, karakter
ṭ. 237b/1
ṭ.+ ınıḡ 231a/20
ṭ.+ nıḡ 232b/14

tābi' < Ar. takip eden, uyan
t.+ dürler 232b/15

tādān < Far. alimler
t.+ ḡa 230a/27

tafzīl < Ar. bir şeyi tercih etme, üstün görme
t. 240a/24

taḡ daḡ
t. 227b/1, 239b/26, 243a/8, 245b/8
t.+ ı 228a/25
t.+ ıdur 242a/11
t.+ iḡa 236a/6, 243a/7

t.+ ını 234b/11
t.+ lar 228b/19, 238a/26, 240b/22
t.+ larḡa 248a/10
t.+ nıḡ 228a/26

taḡannī < Ar. zenginleşme
t. 234b/3

taḡaḳḳuḳ < Ar. gerçekleşme
t. tap- 231b/17

taḡakküm < Ar. hükmetme, hakim
olma
t. 232b/19

tahāret < Ar. temizlik, temiz olma
t.+ din 243b/10

taḥfīf < Ar. hafifletilme
t.+ ining 232a/17

tāhid
t. 238b/24

taḥiyyet < Ar. iyilik ve sağlık
dileğinde bulunma
t.+ i 244a/2

taḥkīk < Ar. doğru olup olmadığını
araştırma veya ortaya çıkarma
t. 228b/11, 233a/17, 247b/24

taḥşīş < Ar. mahsus kılma
t. 237a/14, 237b/10, 240a/24, 243a/16
t. kı1- 240b/3

taht < Far. taht
t.+ da 241b/16
t.+ lar 239b/27
t.+ larğa 229a/16, 241a/17, 241a/18

tahte < Far. tahta, biçilmiş ağaç
t.+ ler 235a/24

ṭāife < Ar. zümre, tayfa
ṭ.+ dürler 244a/27

ṭākat < Ar. kuvvet, derman
ṭ.+ i 227a/19

taḥavvī < Ar. kuvvetlenme, güç kazanma
T. 237a/9
t.+ ğa 239a/20, 240a/12

takavvut < Ar. beslenme
t.+ ining 234a/25

taḥdīr < Ar. kader, yazgı
t. 225b/22, 228b/1
t. kı1- 242b/12, 242b/14

taḥı dahi
t. 226a/8, 237a/10, 244a/3

taḥrīb < Ar. yaklaştırma
t. 231b/12, 237a/14

taḥrīr < Ar. sözle anlatma, beyan etme
t.+ idin 231b/12
t. kı1- 228a/9

taḥsīm < Ar. bölme, pay etme
t.+ i 225a/13

taḥvālīḡ < Ar.+T. Allah'tan korkup yasak
ettiği şeylerden kaçınma
t. bol- 233b/2

ṭali'a < Ar. öncü
ṭ.+ sı 225b/16

ṭalīb < Ar. talep eden, istekli olan
ṭ.+ i 245b/1
ṭ.+ leri 246b/13

tām < Ar. Tam, eksiksiz, bütün
t. 238b/5
t.+ ı 245b/22, 245b/26

tamaḡ damak
t. 235a/3

tamām < Ar. tamam, tam, eksiksiz
t. 227a/5, 235a/4, 246a/12, 247a/23
t.+ ı 241a/13
t. kı1- 248a/4

tamar damar
t. 243a/8

tamuḡ cehennem

t. 225b/4, 228b/24, 233a/12,
236b/21, 236b/22, 239b/1, 241a/4, 243a/9,
244a/9,

245b/25, 246a/10

t.+ da 233b/23, 242a/5, 244a/9

t.+ ıdur 239a/27

t.+ ka 236b/22, 239a/24, 239a/25,
239a/26, 241a/4

t.+ ning 225b/5, 228a/6, 246b/13

tamuğluğ → tamuğluk

t.+ lar 239b/1

tamuğluk cehennemlik

t.+ lar 239b/4, 242a/11

t.+ lar ka 242b/1

t.+ lar nı 233b/23

tamuğ → tamuğ

t. 229a/10

t.+ da 242b/6

t.+ dın 229b/20

t.+ ka 228b/26, 229a/3, 239a/23,

tamuğluğ → tamuğluk

t.+ lar 242b/4

ta'n < Ar. sövme, yerme, ayıplama

ṭ. 227a/4, 227a/6, 227a/9

t.+ ı 227a/4

t + ur- 227a/4

ṭ. kıl- 231a/7

tan alacakaranlık, şafak

t.+ ı 234b/15

tan - inkar etmek

t.- ar 239b/19, 239b/21, 240a/18

t.- güçlar 243b/19

t.- güçısı 238a/8

ta'ne < Ar. sövme, çekiştirme

t. 237a/19

tanğ akşam, tan

t. 231a/5, 231a/6, 236a/25

t.+ ğa 246b/20

t.+ ızlar 236a/27

t. kal- 242b/25

tanğla sabahleyin, yarın

t. 235b/20, 237a/15, 237a/16,

242a/25

tanğlağı yarın

t. 237a/17

tanğlan - aydınlatılmak

t.- ur 234b/2

tanı - tanımak

t.- dıng 244b/6

t.- ğaylar 239a/17

t.- mağan 226a/17

t.- mas 237a/19

t.- ngızlar 236a/24, 236a/27

tanıl - tanınmak

t.- ur 237a/26

t.- urlar 239a/21

tanlan - → tanğlan-

t.- ğan 240a/26

tanu - → tanı-

t.- rgay 234a/5

t.- rlarga 228a/13

tanuğ tanık, şahit

- t. bol- 230a/25
t.+ lardurlar 246b/7
- tap -** I. bulmak
t.- arlar 244b/18
t.- ımañızlar 227b/12
t.- ıñızlar 234b/5
t.- ıp ér- 231b/10
t.- maqumızdur 226b/23
t.- sa 233a/1
t.- tı 231b/2
t.- tılar 248a/15
- II. bilmek
t.- mağaylar 248b/2
- II. ibadet etmek
t.- güçısı 236b/12
t.+ kısıdurlar 237a/6
- III. yardımcı fiil
t.- ar (fāyideler) 238a/17
t.- arlar (īzā) 242a/10
t.- ğay (teskīn) 242b/4
t.- ıpdur (ābādānlıĝ) 228b/13
t.- ıpdur (kısmet) 226a/7
t.- ıpdur (tekīd) 231b/19
t.- ıpdur (tekrār) 237b/16
t.- ıpdur (yol) 233a/8
t.- kan (istiḥkām) 235b/8
t.- kanlardurlar (yol) 247b/27
t.- kay (fayşal) 247b/19
t.- kay (necāt) 239b/5
t.- kaylar (kız) 241b/20
t.- kuçılar (lezzet) 229a/8
- t.- kısıdurlar (necāt) 226b/21
t.- mağan (su) 242b/3
t.- mağay (behre) 226a/6
t.- mağay (necāt) 242a/2
t.- mağay (yol) 231b/14
t.- mağaylar (tevānālıĝ) 248b/1
t.- tı (taḥaqquḳ) 231b/17
t.- tı (temhīd) 231b/17
t.- tılar (‘ömr) 246a/20
- tapıl -** bulunmak
t.- gay 239a/5
t.- ğaylar 248a/27
- tapın -** ibadet etmek
t.- ğaylar 228a/11, 228a/13
t.- ur ér- 229b/20, 232b/4, 234a/12
- tapınmağ** ibadet etmek
t.+ ıda 232b/13
t.+ ıĝa 239a/11
- tapkan** tapan
t.+ lar 242b/27
- tapşur** – teslim etmek
t.- ğıl 236a/20
- taraf** < Ar. yön, cihet
t. bol- 238a/13
t.+ da 235a/11
t.+ dın 235a/10
t.+ ı 225a/19, 247a/23
t.+ ıdın 235a/19
- tārik** < Ar. terk eden
t.+ dürler 246a/22
- ta‘rif** < Ar. etraflica anlatma, tarif etme

t. 238b/24	t.+ mı 237b/6
ṭarīk < Ar. yol, yöntem	meşakkat t.+ inġda 230b/24
ṭ.+ ı 227a/27, 242b/27	tartur - çekiştirmek
ṭ.+ ıdın 244a/8	t.- ġaylar 236b/21
ṭ.+ ininġ 234b/8	t.- lar 236b/21
ṭarīka < Ar. tarikat	tasalluṭ < Ar. musallat olma, sataşma
ṭ.+ sını 248a/8	t. 238b/27
tarlıġ dar olan, darlık	taşarruf < Ar. irade ile kullanma
t. 237a/9	t. 234b/17, 244b/27
tart - I. çekmek, uzatmak	t.+ ı 229b/10, 245a/16
t.- arlar 228b/23, 239a/23	t. ayt- 245a/16
II. ölçmek	t. kı1- 240a/5
t.- ip 231b/15	taşavvur < Ar. zihinde şekillendirme
t.- maslar 241a/24	t. 245b/20
III. yardımcı fiil	taşdıġ < Ar. onaylama
t. (élig) 230b/15	t.+ i 244b/25
t. (intiġām) 235a/18	t. kı1- 242a/1
t.- ar ér- (uzun) 225b/15	ta'şil < Ar. bal katma, ballandırma
t.- arlar (köngül) 246b/16	t.+ ininġ 237b/11
t.- arlar (şaf) 239a/2	taş taş
t.- kuçı (köngül) 226a/3	t. 226b/16, 226b/19, 235a/15,
t.- kuçılar (baş) 230a/21	236a/14
t.- kuçılar (işġam) 227a/20	t. bol- 226b/14
t.- kuçuları (baş) 230b/10	t.+ dın 235b/21
t.- manġızlar (az) 237b/7	t.+ ı 226b/14, 226b/15, 245b/24
tartil - çekilmek	t.+ ıġa 226b/17
t.- ġan 241b/12	t.+ lar 226b/17, 234a/21, 239a/24
tartmak	t.+ lar ér- 226b/16
t. 239a/27	t.+ ları 239b/23, 239b/24
t.+ dın 235a/3	taşġarı dışarı
t.+ ı 228b/24	t.+ durlar 246a/21

taşla - taşlamak	t. kılmağ 243a/11
t.- rlar 228b/26	
taşlamak taşlamak	ta'zīm < Ar. büyükleme, saygı gösterme
t.+ dın 239a/25	t. kıl- 240b/26
tat - tatmak	té - söylemek, demek
t.- inğızlar 225b/5, 236b/22, 246a/4	t.-ptür 248b/5
taṭavvu' < Ar. farzların yanında nafîle	t.- di 233b/8
ibadet yapma	t.- ğaylar 234b/4
t. 225b/12	t.- mes.ler 245b/15
tatıl - tadılmak	t.- mesdin 242b/24
t.- ğan 241b/14	t.- mağaylar 241b/15
ṭav' < Far. uygun durum	t.- se 226b/2
ṭ. 237b/1	Te'ālā < Ar. yükselmek, bir şeyin üstünde
ṭavāf < Ar. tavaf, islam dininde hac ve	bulunmak, şeref ve kudret sahibi olmak
umrede yapılan ihram giyip Kabe'nin	T. 225a/20, 225a/27, 237a/12,
etrafında dönerek yapılan ritüel	237b/2, 243a/19, 244a/18, 245b/15
ṭ.+ inıng 228b/6	T.+ nı 232a/9
▪ ṭavāf kıl- : etrafını dolaşmak	T.+ nıng 231b/19, 231b/20
ṭ. 232b/4, 239b/1, 241a/23	tea'zum < Ar. kibirlenme
▪ ṭavāf körset- : etrafında dönmek	t.+ inıng 226b/4
ṭ. 241b/1	te'eşşür < Ar. üzüntü, keder
tāvān < Ar tavan	t.+ iğa 243a/17
t. 242b/27	tebdīl < Ar. deęiştirme, başka bir hale
t.+ nıng 230b/1	getirme
tavar davar, binek hayvan	t. kıl- 242b/15
t.+ larnıngdur 235b/25	tebeddül < Ar. başka şekle girme
tāvīl < Ar. yorumlama	t. 236b/25
t.+ i 243b/14	tebelluğ < Ar. yetişme, erişme
ṭayyār < Ar. uçan, uçucu	t.+ ı 235b/3
ṭ. bol- 228a/5	tebşıra < Ar. insanın gözünü açacak
tāze < Far. yeni, taze	keyfiyet
	t. kıl- 243a/9

- tecellī** < Ar. görünme, belirme
t. 234a/2, 245a/11
t.+ sidür 238b/16
- tecelliyāt** < Ar. tecelliler, görünenler
t.+ ka 238b/17
t.+ nıng 228b/13
- techīl** < Ar. bir kimsenin cahilliğini ortaya çıkarma
t.+ idür 230a/26
- tecvīz** < Ar. uygun görme, izin verme
t. kıl- 243b/5
- tedārik** < Ar. elde etme
t.+ ige 227a/16
- tedbīr** < Ar. bir şeyi önleme yolu
t.+ iğa 244b/11
- tedellī** < Ar. Allah'a yakın olduğu söylenen kimselerin ulaştığı son makam
t. 231b/21
- tefāhhūr** < Ar. övünme
t. 246b/18
- tefeḳḳuh** < Ar. fıkıh öğrenme
t.+ un 237b/2
- tefsīr** < Ar. tefsir
t. 232a/15, 243b/14
- teg -** değmek
t.- di 236a/4
- teḡayyūr** < Ar. değişme, başkalaşma
t. 236b/25
- tégre** çevre, kenar
t.+ leride 232a/21, 239a/2
t.+ side 232b/4
- t.+ sigā 229b/7, 230a/18
- tégür -** ulaştırmak
t.- di 231a/24
t.- gey 228a/1
t.- geyley 241b/22
t.- güci 242a/12
t.- se 234a/4
t.- ür 227b/25
- tégürmek** ulaştırmak
t.+ ige 230a/27
- tehdīd** < Ar. korkutma, gözdağı verme
t. 238b/18
t.+ dūr 238b/23
- tekāşür** < Ar. çoğalma
t. 246b/18
- tekbīr** < Ar. tekbir
t. 247a/6
t.+ ğa 241a/9
- tekevvün** < Ar. vücut bulma, oluşma
t.+ ü 242a/4
- te'kīd** < Ar. sağlamlaştırma
t. 237b/7
t.+ i 231b/13, 237b/18
t. tap- 231b/19
- teklīf** < Ar. öneride bulunma, görüş sunma
t. 237b/1, 238b/22
- tekrār** < Ar. yineleme
t. 237b/17
t.+ ı 241b/6, 242a/18, 244b/20
t. tap- 237b/16
- tekye** < Ar. dayanma, güvenme

t. 229a/15, 240b/7, 241a/18
t. kı1- 229a/15, 239b/22
t.+ si 239b/26
tekzīb < Ar. yalanlama
t. 225b/3, 235b/13, 237b/21
t. ayt- 239a/21
t.+ i 227a/14, 228b/22
t.+ idür 243b/21
▪ **tekzīb kı1-**: yalanlamak
t. 228b/20, 228b/27, 234b/26,
235a/12, 235b/21, 235b/5, 236a/12, 236b/5,
237b/15, 237b/21,
238a/18, 238b/24, 238b/8, 239a/15,
239a/27, 239b/12, 240a/15, 240a/23, 240a/6,
240b/9, 242a/24,
243b/20, 244a/7
▪ **tekzīb körset-**: yalanlamak, yok saymak
t. 239a/11, 239b/5, 240a/8, 240b/1,
246b/12
tel - delmek
t.- ip 226b/17
telākķī < Ar. kabul etme, alma
t. bol- 238a/19
televvün < Ar. kararsızlık
t.+ idin 239a/14
telhīsī < Ar. özetleyen
t. 243b/25
temekkün < Ar. yerleşme, mekan bulma
t. 226a/3
temhīd < Ar. yayma, döşeme
t. kı1- 246a/12

t. tap- 231b/17
temkīn < Ar. ağırbaşlılık
t. bér- 243b/11
temşīl < Ar. adına davranma, temsil etme
t. 231b/12
témür demir
t. 247b/13, 247b/18
t.+ de 247b/13, 247b/15
t.+ din 247b/11
t.+ ge 247b/16
t.+ ni 247b/10
ten < Far. vücut, beden
t.+ ge 243b/26
t.+ leridürler 235b/10
tenākūz < Ar. çelişki
t.+ ğa 230a/5
tenāsül < Ar. üreme, türeme
t. 238a/1
tena'um < Ar. nimet ve bolluk içinde
bulunma
t.+ ı 242a/14
tenekkür < Ar. tanınmayacak kılığa girme,
tebdil gezme
t.+ i 243a/27
tenfissiz < Ar.+T. soluklandırmaz
t. 229a/12
teng denk, eşit
t. 245a/18
t.+ dür 244b/8
Téngri Tanrı
t. 245a/11

T. 225a/27, 227b/22, 228a/16,
229b/16, 231b/19, 232a/9, 232b/11, 232b/3,
233b/25,

233b/5, 234a/5, 234a/9, 239b/6,
244b/16, 244b/18, 245a/1, 245a/24, 245b/2,
246a/24,

247b/12, 247b/23, 248a/20, 248b/1,
248b/3

T.+ din 230b/8

T.+ ğa 227b/11

T.+ ge 232b/7, 237a/27, 243a/5,
244b/24, 245a/4, 245b/1, 247a/17

T.+ gedür 245a/14

T.+ nġiz 225b/3

T.+ ni 232a/15, 232a/16

T.+ niġ 226a/24, 228a/1, 231b/6,
246b/24

tepretil - kımıldatmak, oynatmak, hareket
ettirmek

t.- se 240b/21

tepretilmek kımıldatma, oynatma, hareket
ettirme

t.+ i 240b/21

terah < Ar. keder, gam, tasa

t.+ ğa 246b/18

terāzū < Far. terazi

t. 237b/7, 247b/18, 247b/9

t.+ da 237b/5

t.+ nı 237b/7, 247b/7

t.+ niġ 237b/6

t.+ ni 237b/4

t.+ sıda 233b/20

terbiyet < Ar. terbiye

t.+ idin 227b/26

terceme < Ar. çeviri, tercüme

t.+ side 228a/17, 240b/11

terġīb < Ar. isteklendirme, arzu ettirme

t.+ dūr 245a/17

térisiz derisiz, çıplak

t. 242a/18

terk < Ar. terk, bırakma

t.+ i 239b/10

t.+ idin 248a/11

t.+ in kıl- 239b/7, 246b/26

terkīb < Ar. bir şeyi birleştirip meydana
getirme

t.+ ler 226a/3

tersā < Far. hristiyan

t.+ lardın 248a/18

tesālüm < Ar. barışmak

t. bol- 226b/20

tesbīh < Ar. Allah'ın her türlü kusurdan ve
noksandan uzak olduğunu dile
getirme

t. 244a/18

t. ayt- 243a/13, 244a/11, 244a/16,

244a/18

t.+ iġa 237b/2

t.+ im 237b/2

tesettür < Ar. örtünme

t.+i 227b/7

tesfīh < Ar. basit, bayaġı, sefih görme

- t. 230a/26
- teskīn** < Ar. yatıştırma
t.+ i 243a/2
t. tap- 242b/4
- teslīm** < Ar. emaneti yerine verme
t.+ ide 233b/12
- teslīme** < Ar. emaneti yerine verme
t.+ sining 234a/24
- teslīs** < Ar.üçleme
t.+ ge 248a/14
- tesmiye** < Ar. ad koyma, adını anma
t.+ si 229b/5
şāhib-i t.+ si 231a/18
- tesnīm** < Ar. cennetteki bir ırmağın adı
t. 239b/16
- tesviye** < Ar. uygun hale getirme
t. +sin 247b/8
- teşām** < Ar. (teşāmm) koklaşmak
t.+ dın 241a/5
- teşdīd** < Ar. şiddetlendirme
t. 246b/2
- teṭāvul** < Ar. uzama, uzanma
t. 247a/24
- tevānā** < Far. güç, kuvvet
t. 227a/24, 236b/7, 237a/13
t.+ dur 242b/9, 244a/21, 247b/23
- tevānālīg** < Far.+T. güçlü, kuvvetli
t. 228a/16
t.+ ı 242b/20
t. tap- 248b/1
- tevbe** < Ar. tövbe
- t. 238b/12
t. bol- 231a/13
t.+ de 246a/5
t.+ dür 247a/5
t.+ ğa 238b/11, 240a/12
t. kı1- 228a/3
- téve** deve
t. 235b/21, 235b/25, 236a/4
t.+ ge 235b/24
t.+ ler 242b/3
t.+ ni 236a/5
t.+ ning 235b/22, 235b/26, 236a/4
- teveccüh** < Ar. güler yüz gösterme, yakınlık
duyma, hoşlanma
t. 239a/6
t.+ dür 246a/23
- tevaffuḡ** < Ar. başarı elde etme
t. 243b/13
t.+ ı 229b/18
- tevehhüm** < Ar. asılsız şüpheye düşme
t.+ i 243b/16
t. kı1- 232b/13
- tevellā** < Ar. dost olma
t.+ sı 247b/4
- tevfīḡ** < Ar. Allah'ın yardımına ulaşma
t. 247a/11, 247a/2
t.+ i 247a/13
- tevfīḡan** < Ar. uygun olarak, uyarak
t. bér- 240a/14
- tevḡīd** < Ar. Allah'ın birliğine inanma
t. 231a/16

t.+ dūr 243b/10	t. 237a/27
t.+ iġa 227b/6	tikensiz dikensiz
t.+ ining̃ 245b/5	t. 241b/10, 241b/8
t.+ ka 233a/12, 235a/15	til dil
tevṣīk < Ar. saġlamlaṣtırma, ispat etme	t. 246a/18
t.+ in 231b/14	t.+ ge 226b/4
teyyār < Ar. hazır, hazırlanmış	t.+ i 235b/12, 235b/7, 236a/24,
t. 233a/18	244a/18, 244a/26
tezād < Ar. zıtlık, karşıtlık	t.+ ini 237b/6
t. 227a/27	til - dilmek, dilimlemek
t.+ ina 227a/4	t.- di 244a/10
tezekkūr < Ar. hatıra getirme, hatırlatma	tile - dilemek
t.+ i 237b/18	t.- di 235a/14
tezķir < Ar. hatıra getirme, hatırlatma	t.- diler 234b/10, 235b/21, 236a/20
t. 227b/24	t.- gey 234b/16, 239b/16
t.+ ingde 227b/27	t.- geyler 241a/27, 245b/16
tezniye < Ar. daraltmak	t.- güci 225b/22, 239b/9
t. kıl- 244a/12	t.- güciġe 225b/19
tıpkı < Ar. aynen, aynı	t.- megey 225b/20
t.+ ka 242b/12	t.- megüciġe 225b/22
tıy- engellemek	t.- mes 228a/14, 228a/15, 233a/3
t.- a al- 239a/9	t.- r 230a/27, 232b/14, 235b/19,
tıymaķ engelleme, önleme	239b/26, 242b/11
t.+ da 227a/21	t.- r ér- 229b/20
tıyye < Ar. niyet, kast	t.- rler 230b/4, 238b/8, 242a/9,
t. 240b/4	245b/15
ticāret < Ar. alışveriř, ticaret	t.- se 232b/18, 232b/22, 247a/12,
t.+ ler 238b/1	248b/4
tiġūr - çevirmek, dolařtırmak	t.- sedānā 244a/19
t.- megeyler 243b/4	t.- sek 236b/26, 236b/27, 243a/4
tik düzgün, doġru, dik	t.- seler 229b/3, 230a/20, 230a/21

- t.- seler ér- 231b/14
t.- sin 234b/15
- tilek** dilek
t.+ de 246b/24
t.+ ige 248a/12
t.+ in kıılır ér- 225b/16
- tilemek** dilemek, istemek
t. 242b/24
t.+ i 232a/18, 232b/20, 246b/14
t.+ ide 228a/22, 246b/26
t.+ ige 247a/3
- tillig** dilli
t.+ lerge 236b/1
- țin** < Ar. çamur, balçık
t. 237b/27
- tinç** dinç
t. al- 238a/25
- tirgüz** - diriltmek, hayat vermek
t.- gey 234a/3
t.- güsidür 246a/25
t.- ür 233b/26, 233b/27, 234a/1,
244a/20, 246a/24
t.- ürler 242a/26
- tirgüzmek** diriltmek
t. 233b/26, 233b/27, 238b/14
t.+ din 244a/21
- tiriglik** dirilik, canlılık
t. 238a/3
t.+ i 246b/27, 246b/14
t.+ ingiz 243a/2
t. bol- 227b/4
- tiril** - dirilmek
t.- di 226a/26
t.- güçiler 242a/18
- tişi** dişi
t. 232b/7, 234a/6
t.+ ler 232b/25, 232b/26
- tizil** - dizilmek
t.- gen 241b/11
- tizlik** < Far.+T. acelecilik
t.+ idin 237b/25
- tofrağ** toprak
t. 225a/9, 237b/27, 242a/17
t.+ dın 233a/20
t.+ ı 226b/14
- toğ** - doğmak
t.- ar 231a/27, 238a/24
t.- masdur 242b/11
t.- uptur 230a/14
- toğmağ** doğma
t.+ ını 241b/18
t.+ ka 226b/2
- toğur** - doğurma
t.- ğan 226b/5
t.- mağuçı 226b/6
t.- maslıgıngğa 226b/8
- tohta** - saklamak, beklemek
t.- ğay 239a/10
t.- ğaylar 237b/9
t.- r ér- 242a/16
- toğ** - doğmak, dünyaya gelmek
t.- kuçı 233a/25

- t.- updur 230a/9
- toğkuz** dokuz
t. 234a/19, 236b/5
- toğkuzunçı** dokuzuncu
t. 228a/7, 237b/25
- toğul** - dökülmek
t.- ğan 229a/16, 241a/17
- toğumaqlıg** dokumak
t. 230a/12
- tol** - dolmak
t.- a 229b/4, 244a/3
- toldur** - doldurmak
t.- güçılar 242a/26
- tolunay** dolunay
t.+ ı 229b/11
- top** yığın, yuvarlak
t. 236a/22
- toydur** - doyurmak
t.- ğāylar 242b/1
- toz** toz
t. 227b/1
t.+ durlar 225a/9
t. kıl- 236a/22
- tozdur** - tozdurmak, tozutmak, dağıtmak
t.- dı 231a/25
t.- güçılar 225a/9
- tozdurmağ** tozdurma, tozutma, dağıtma
t.+ ı 225a/10
- tozul** - dağılma
t.- ğan 235a/9
t.- ğay 240b/2
- tök** - dökmek
t.- ersizler 242b/9
- tökül** - dökülmek
t.- gen 241b/12
t.- güçi 235a/19
t.- üp 238a/20
t.- ür 241b/13, 246b/18
t.- ür ér- 235a/20
- tökün** - dökünmek
t.- gen 227a/12
- tört** dört
t. 225a/13, 226a/14, 244a/26,
247b/12
- törtünçi** dördüncü
t. 226a/7, 228a/3, 244b/1
- töşek** döşek, yatak
t.+ lerga 240b/8
- töşekülüg** yataklık
t.+ ler 241b/15
- tuñan** < Ar. çok şiddetli yağmur ve fırtına
t. 235a/22, 235a/25
t.+ ğa 235b/3
- tuğyan** < Ar. azgınlık
t. 227b/20
- tuğm** < Far. tohum
t.+ ı 242b/21, 244b/12
t.+ lar 246b/20
t.+ mı 242b/22
t.+ nıng 242b/23
- tuğme** < Ar. aşırı tokluk, mide doygunluğu
t. 229a/12

ṭulū < Ar. doğma, doğuş

ṭ. kı1- 231a/8

tur - I. durmak

t.- ar 231a/1

t.- ar ér- 232a/2

t.- dı 226b/3

t.- ğay 237a/27

t.- ğuçı 239b/25

t.- up 226a/27

II. bir yerde bulunmak

t.- mağay 246b/20

III. yardımcı fiil

çükürtge t.- urlar 235a/9

turmaḡ

t.+ nı 239b/6

tut - I. tutmak

t.- up 231b/15

t.- uptur 240a/6

t.- upturlar 241a/5

t.- tuḡ 227a/7, 236b/6

t.- un 237b/24

t.- ar 227b/20, 229a/24, 238b/11,
240a/26, 240b/20

t.- arlar 239a/23, 239a/24

t.- ıġa 227a/1 t

t.- maṅızlar 227b/12

t.- maslar 233b/17

t.- maydur ér- 225b/18

t.- tı 226a/21, 227a/16, 238a/3

II. yardımcı fiil

t.- a al- (ilgerilig) 242b/1

t.- ar (dost) 232a/2

t.- ar (köz) 229b/27

t.- ar (tükel) 247a/22

t.- ar ér- (bék) 240b/20

t.- ar ér- (rūze) 246a/2

t.- ar ér- (sihr) 229a/1

t.- arlar (‘āyid) 243b/3

t.- arlar (şerīk) 228a/14

t.- arlar (şirk) 230b/10

t.- ḡan (ḡarar) 236a/26

t.- ḡan bol- (tükel) 229b/26

t.- ḡanlar (ilgerilik) 241a/6

t.- ḡanlardın (ilgerilik) 244a/1

t.- ḡanlardururlar (ilgerilik) 241a/6

t.- ḡay (ḡarar) 247a/18

t.- ḡaylar (yād) 236a/11

t.- ḡaylarġa (ilgerilik) 241b/1

t.- ḡuçı (ilgeri) 241a/8

t.- ḡuçı (köz) 235a/6

t.- ḡuçılar (ilgerilik) 241a/16

t.- ḡuçıldın (köz) 230a/3

t.- mas (dost) 247a/23

t.- tı (ḡarar) 234b/18

t.- tı (tükel) 245a/6

t.- tılar (ilgeri) 246a/20, 248a/12

t.- tılar (yalġanġa) 235a/14

t.- undın (asıġ) 242a/11

t.- unġızlar (ilgeri) 246a/6

t.- unġızlar (ilgerilik) 247a/4, 247a/8

t.- unġızlar (ḡarar) 227b/10

t.- unġızlar (ḡāyim) 237b/6

t.- unġızlar (rāst) 237b/6	t.+ i 238b/13
tutmaq I. tutmak	t. tut- 245a/6, 247a/22
t. 239a/25	t. tutқан bol- 229b/26
t.+ ininġ 237b/4	tüken - tükenmek
t.+ da 236b/6	t.- ür 232a/14
t.+ dın 236a/18	tüp dip
II. yardımcı fiil	t.+ idin 235b/10
t.+ ı (ġālib) 236b/6	türlüg türlü
t. (yād) 236a/11	t. 225a/27, 225b/24, 225b/25,
tutul - tutulmak, yakalamak	227a/26, 228a/6, 229b/3, 237b/9, 238a/5,
t.- ġan 242b/13	239b/19,
t.- urlar 239a/22	241a/10, 242b/6, 247a/14
tutuş sevilme, sayılma	t.+ din 225b/25
t.- 229a/16, 235a/20, 241b/12,	tüş - düşmek
245b/10	t.- er 240b/23
tuveyc < Ar. küçük taç	t.- erler 242a/10
t. bol- 239a/17	t.- gen 235b/10
tuz tuz	t.- megüsidür 245a/21
t. 247b/12	t.- üp kél- 230b/13
tüben aşıġı, aşıġıya	tüşür - düşürmek
t. 231b/4, 239a/24, 239a/8, 240a/15,	t.- gil 230b/11
241b/13, 243a/2, 243a/3, 243b/17, 245a/8,	tütün duman
246a/15, 246b/12, 247b/6	t. 239a/7
t. ét- 240b/18	tüzemek düzmek, düzenlemek
t. kı1- 239b/26	t.+ idedür 238b/10
▪ tübenrek daha aşıġı	tüzüksiz düzensiz
240a/16	t.+ de 232b/8
tükel hepsi, tümü	Ṭāif < Ar. (yer adı) Mekke yakınında bir
t. 225a/18, 233a/18, 233b/20,	şehir
236b/9, 237a/20, 244b/14, 246b/17, 248b/5	Ṭ.+ de 232b/3
t. al- 246a/8	Ṭ.+ din 241b/9

‘ubeydī < Ar. kulla ilgili

‘u.+ ning 234b/2

‘ubūdet < Ar. kulluk

‘u. 234b/8

‘ubūr < Ar. bir başka tarafa geçme

‘u.+ ı 234a/11

uç - uçmak

u.- ar ér- 232a/22

uçmağ cennet

u. 226a/8, 229a/25, 229b/4, 239b/24,
239b/8, 240a/10, 240a/18, 241a/15, 241b/10,
241b/23, 241b/24, 241b/6, 242a/4,
245b/6, 247a/10

u. bol- 241b/25

u.+ da 229a/15, 229a/20, 229b/4,
240a/21, 240a/23, 240a/26, 241b/1, 241b/4

u.+ dın 247b/11

u.+ dur 233a/13, 239b/6, 245b/3

u.+ ğa 229a/25, 241a/1, 241b/22

u.+ ı 232a/19, 239b/10

u.+ ıĝa 247a/8

u.+ ka 225b/10, 245a/24

u.+ lar 239b/12, 239b/14, 240a/18

u.+ larda 237a/9

u.+ ning 229a/25, 245b/24

uçmağlıĝ < So.+T. cennetlik

u. 239b/16

u.+ larĝa 240b/4

u.+ larning 241b/24

u.+ lardın 229b/14

u. bol- 241b/24

uçmağlıĝ → uçmağlıĝ

u.+ lar 241a/21

uĝrevī < A ahrete dair

u. 235a/3, 247a/1

‘uĝbā < Ar. ahiret öbür dünya

‘u. 247a/2

‘uĝdī < Ar. bezle ilgili, bez biçiminde olan

‘u.+ ning 231b/14

‘uĝr < Ar. kısırılık

‘u.+ ı 236a/1

‘u.+ ıdın 227a/14

‘u.+ ınınĝ 236a/2

‘uĝūbet < Ar. ceza, eziyet

‘u.+ i 236a/26

‘u.+ iĝa 233a/11

‘u.+ im 235b/2

‘u.+ imni 236a/24

‘u.+ ınınĝ 242b/6

‘u.+ ler 234a/23

‘u.+ in 228a/3

‘u.+ lerni 228a/6

‘uĝūbetsiz < Ar.+T. cezasız

‘u. 246a/4

uĝuş akıl, us

u.+ a ér- 235a/15

ulaş - ulaşmak

u.- ıpdurlar 235b/25, 236b/24

ulaştur - ulaştırmak

u.- dılar 236a/5

u.- ĝuçılar 225a/12

ulaşturmağ ulaştırmak

u.+ niᅇg 229a/22

uluᅇ büyük, yüce, ulu
u. 226b/10, 226b/11, 232b/1,
233a/15, 234a/12, 238a/15, 238b/1, 243a/13,
243a/25,
245a/3, 245b/12, 245b/22, 247a/12,
248a/11, 248b/4
u.+ dur 240b/9
u.+ ı 237a/5
u.+ iᅇa 240b/10
u.+ lardurlar 240b/26
u.+ larınıᅇg 231b/13

▪ **uluᅇraᅇ** daha büyük, daha ulu
u. 232a/27
u.+ durlar 245a/22

uluᅇluᅇ büyüklük, ululuk
u. 238b/4
u.+ da 238a/27
u.+ lar 240b/26

ulūhiyyet < Ar. ilahi olma, tanrılık
u. 231b/8, 232b/11, 232b/9

uluᅇ → **uluᅇ**
u. 228b/8, 232a/7, 238b/21, 242a/15,
244a/11

▪ **uluᅇraᅇ** daha büyük, daha ulu
u. 241a/20

‘**ulviyye** < Ar. büyüklük, yücelik
‘u. 232a/24, 233a/9

ulviyyet < Ar. yücelik, büyüklük
u.+ iᅇa 244a/22

‘**umūmen** < Ar. bütünüyle, cümleten

‘u. 244b/16

una - rıza göstermek, secde etmek
u.- r 237a/26

‘**unᅇur** < Ar. esas, kök, ana
‘u.+ dın 237b/26, 237b/27

unut - unutmak
u.- updurlar 246b/25

ur - vurmak, savaşmak
u.- ar ér- 235a/16
u.- arlar ér- 237a/19
u.- dı 226b/4, 227a/4, 227a/6, 246a/4
u.- dum 227a/9
u.- ᅇaylar 245b/21
u.- ᅇuᅇı 240a/19
u.- ᅇuᅇılar 240b/7
u.- saᅇg 237b/23
u.- up 232b/12

▪ **urul körset-** savaşmak

urᅇan vuruᅇ, vurma
u. bol- 229a/15

urnuᅇ - vuruᅇmak
u.- urlar 235a/10

‘**urūc** < Ar. yukarı çıkma, yükselme
‘u.+ lar ér- 232a/17
‘u.+ larda 232a/18

urul - vurulmak
u.- ᅇan 227b/22
u.- ᅇanlar 242b/27
u.- ᅇay 245b/21

uruᅇ savaş, vuruᅇma
u. 236b/13

u.+ dın 245a/25	u.+ ı 239b/9
u.+ ça 227b/21, 235a/6	üç üç sayısı
u. kıl- 245a/20	ü. 227a/15, 227a/16, 232a/1, 236a/6,
uruş - vuruşmak, savaşmak	240b/24, 240b/25, 241b/21, 244a/10,
u.- dın 236b/13	247b/11
u.- ça 230b/16	üçün için
u.- kuçılar 245a/22	ü. 225b/23, 226a/15, 226b/16,
u.- mağıl 230b/15	226b/20, 226b/25, 227b/5, 228b/4, 229b/8,
uşül < Ar. yol, yöntem	230b/10,
u.+ iğa 243a/26	230b/27, 231a/19, 231a/3, 231b/4,
uşak ufak, küçük	232a/18, 232a/6, 232a/7, 232b/22, 232b/23,
u. 236a/10, 246b/23	233b/8,
u. bol- 236a/10, 246b/23	234b/10, 234b/17, 235a/18, 235a/19,
uşal - ufalanmak	235a/25, 235b/13, 235b/22, 235b/4, 236a/1,
u.- ğan 242b/24	236a/11,
uşandağ böylece	236b/2, 237b/4, 237b/9, 239a/12,
u. 227b/26	239b/11, 239b/12, 239b/18, 239b/6, 240a/16,
uşbu işte bu	240a/17,
u. 236b/17, 241b/21, 244b/5	240a/24, 240a/4, 240b/17, 240b/19,
u.+ nı 227b/19	240b/3, 241a/14, 241a/19, 241a/21, 241b/1,
uyku uyku	241b/26,
u. 225b/16	242a/22, 242b/15, 242b/5, 243a/2,
u.+ dın 230b/27	245a/18, 245b/2, 245b/24, 245b/25, 246a/15,
uyuğla - uyuklamak	246a/26,
u.- mas ér- 225b/14	246b/4, 247a/10, 247b/14, 248a/21,
u.- r ér- 225b/11	248a/22, 248b/2
uzun uzun	ü.+ dür 237b/18, 238a/27, 239b/10,
u. 246a/20, 246a/6	239b/11, 240a/24, 242a/19
u. bol- 246a/19	üçüncü üçüncü
u. tartar ér- 225b/15	ü. 228a/2, 232a/4, 232b/2, 244b/1
uzunlık uzunluk	ülüş parça, bölüm

- ü. 248a/26
- ümerā** < Ar. emirler, beyler
- ü. 236b/25
- ümīd** < Far. ümit
- ü.+ i 248a/25
- ümīdvār** < Far. ümitli
- ü. 230a/1
- ü. bol- 228a/9, 238b/24
- ü.+ durlar 232b/20
- üm̄met** < Ar. bir peygamberikabul eden topluluk
- ü.+ din 241a/16
- ü.+ i 234a/14, 241a/11, 241a/14
- ü.+ idin 242a/5, 248a/9
- ü.+ im 242a/5
- ü.+ inġ 232a/2
- ü.+ ler 241a/12
- ü.+ lerdin 241a/14, 241a/16
- ü.+ leri 241a/10
- ü.+ leriġe 246b/8
- ü.+ lerininġ 241a/13, 248a/2
- ü.+ lerninġ 235b/4
- ü.+ ninġ 235b/1, 241a/12
- ünṣā** < Ar. diṣi, kadın
- ü. 238a/1, 243a/7
- üst** üst
- ü.+ iġe 236a/10, 237b/3, 237b/8, 241b/8, 242a/27
- ü.+ ün 234a/20
- ü.+ ün kıлмаġ 226b/14
- üstād** < Far. usta, öğretmen
- ü.+ ı 229a/24
- üzül** - üzölmek
- ü.- di 227b/24, 231a/17
- ü.- gen 241b/13
- ü.- gey 239b/3
- ü.- medi 235a/20
- ü.- megey 241b/14
- vācib** < Ar. icap eden, gerekli
- v. 227b/5
- va‘d** < Ar. söz verme
- v. 233b/25
- va‘de** < Ar. bir iŖ için önceden belirlenen zaman, ecel
- v. 229a/14, 229a/26, 237a/12
- v.+ sıġa 230b/11
- v.+ si 229a/26, 231b/11
- v. bér- 226a/8, 236a/3
- v. béril- 225a/16, 228a/24
- v. kııl- 245a/24, 246b/10
- va‘de-gāh** < Ar.+Far. vade zamanı, bir Ŗeyin zamanının gelmesi
- v.+ ıdur 236b/18
- vādī** < Ar. iki daġ arasına uzanan arazi
- v.+ ıdur 241b/9
- vāfiye** < Ar. sözünde duran
- v. 238a/22
- vaḥd** < Ar. bir, yalnız
- v.+ din 227b/20
- vaḥdāniyyet** < Ar. birlik, Allah2m bir oluŖu
- v.+ iġa 245a/4
- vāhid** < Ar. yalnız, tek

- v.+ de 244b/8
- vaḥy** <Ar. vahiy
v. 229b/25, 231a/22, 231b/27
v. étmeg 235b/17
v.+ ğa 225a/14
v. kı́l- 230a/23, 231b/25, 231b/6,
231b/7, 247b/26
v.+ nı 229a/1
v.+ nıng̃ 231b/26, 232a/1
v.+ ni 235b/17
- va'īd** < Ar. iyiliğe sevk için korkutmak
v. 233a/14, 233b/25
v.+ i 235b/11, 238b/18
- vaḳ'a** < Ar. olay, hadise
v. bol- 228b/17
- vaḳar** < Ar. ağırbaşlılık, şerefli olma
v. 244b/15
- vāḳia'** < Ar. olay, hadise
v. bol- 240b/16
v.+ dur 235a/1
- vāḳi'** < Ar. olan, gerçekleşen
v. 247a/4
v. bol- 228b/6, 229b/7, 231a/2,
232a/7, 234b/11, 235a/25, 236a/15, 236b/14
v.+ dur 225b/4
- vāḳī** < Ar. koruyan, muhafaza eden
v. bolmağ 240b/17
- vaḳt** < Ar. zaman, vakit
v. 233a/21, 235b/16, 238b/9,
243b/22
v.+ da 231a/1, 240b/24, 245a/21
- v.+ ı 225a/22, 243a/20
v.+ ıda 225a/26, 226b/4, 226b/5,
227a/15, 227b/21, 228b/2, 230b/16, 230b/26,
232a/15, 232b/7, 233a/27, 233b/27, 234a/15,
234b/4, 235a/6, 236a/25, 237b/5, 239a/18,
234a/27, 240b/27, 241a/3, 242a/17,
242a/21, 243b/21, 243b/26, 243b/8, 246a/6,
247b/9, 247b/21
v.+ ını 225b/15
v. kél- 246a/13, 246a/17
v.+ ları 243a/15
v.+ larnı 237a/26
- vālā** < Far. yüksek, yüce
v. 240b/14
- vārid** < Ar. gelen, ulaşan, vasıl olan
v. bol- 232a/1, 233a/14
- vaşf** < Ar. özellik
v.+ ıġa 227b/10
v.+ ıng̃dın 227b/10
v. kı́l- 237a/11
v.+ lar 233a/24
- vāsıta** < Ar. araç, aracı
v.+ sı 231b/10, 231b/12
- vaşiyet** < Ar. bir kişinin kendi ölümünden
sonra yapılmasını istediği şeyler
v. kı́l- 227b/18, 227b/19
- vāy** < Far. eyvah
v. 228a/22
- vāziha** < Ar. açık, âşikâr
v. 247b/6
- vāzi'** < Ar. koyan, tesis eden

v. 237b/8

vazīfe < Ar. durum, hal

v.+ leride 246a/13

v.+ side 231b/10

ve ve

v. 225a/10, 225a/13, 225a/14,
225a/15, 225a/16, 225a/17, 225a/18,
225a/19, 225a/20,
225a/22, 225a/23, 225a/24, 225a/25,
225a/26, 225a/27, 225a/9, 225b/1, 225b/10,
225b/11,
225b/12, 225b/13, 225b/15, 225b/16,
225b/18, 225b/19, 225b/20, 225b/21,
225b/22, 225b/23,
225b/24, 225b/25, 225b/26, 225b/3,
225b/4, 225b/6, 225b/7, 225b/8, 225b/9,
226a/1,
226a/10, 226a/13, 226a/14, 226a/18,
226a/2, 226a/22, 226a/25, 226a/27, 226a/3,
226a/4,
226a/5, 226a/6, 226a/7, 226a/8,
226a/9, 226b/13, 226b/14, 226b/16, 226b/17,
226b/18,
226b/19, 226b/21, 226b/24, 226b/25,
226b/26, 226b/3, 226b/5, 226b/7, 226b/8,
226b/9,
227a/1, 227a/10, 227a/11, 227a/13,
227a/14, 227a/16, 227a/17, 227a/19, 227a/2,
227a/20,

227a/21, 227a/22, 227a/24, 227a/25,
227a/26, 227a/27, 227a/5, 227a/6, 227a/7,
227a/9,
227b/1, 227b/10, 227b/12, 227b/14,
227b/15, 227b/17, 227b/2, 227b/24,
227b/26, 227b/27,
227b/3, 227b/4, 227b/5, 227b/6,
227b/7, 227b/8, 227b/9, 228a/11, 228a/12,
228a/13,
228a/14, 228a/15, 228a/17, 228a/18,
228a/19, 228a/2, 228a/24, 228a/25, 228a/26,
228a/27,
228a/3, 228a/4, 228a/6, 228a/7,
228a/8, 228a/9, 228b/1, 228b/11, 228b/13,
228b/14,
228b/16, 228b/19, 228b/20, 228b/22,
228b/23, 228b/24, 228b/25, 228b/26,
228b/27, 228b/4,
228b/5, 228b/6, 228b/7, 228b/8,
229a/1, 229a/10, 229a/11, 229a/12, 229a/14,
229a/16,
229a/17, 229a/18, 229a/20, 229a/22,
229a/24, 229a/25, 229a/26, 229a/3, 229a/4,
229a/5,
229a/6, 229a/7, 229a/8, 229b/1,
229b/10, 229b/12, 229b/13, 229b/14,
229b/15, 229b/17,
229b/18, 229b/2, 229b/20, 229b/22,
229b/23, 229b/24, 229b/26, 229b/3, 229b/4,
229b/6,

229b/7, 229b/9, 230a/10, 230a/12,
230a/14, 230a/15, 230a/16, 230a/18, 230a/2,
230a/21,

230a/23, 230a/24, 230a/26, 230a/27,
230a/5, 230a/6, 230a/7, 230a/8, 230a/9,
230b/1,

230b/12, 230b/13, 230b/14, 230b/16,
230b/18, 230b/19, 230b/20, 230b/21,
230b/22, 230b/24,

230b/25, 230b/3, 230b/4, 230b/5,
230b/6, 230b/7, 231a/1, 231a/10, 231a/11,
231a/12,

231a/13, 231a/16, 231a/18, 231a/19,
231a/2, 231a/21, 231a/22, 231a/23, 231a/24,
231a/26,

231a/27, 231a/3, 231a/4, 231a/5,
231a/8, 231a/9, 231b/10, 231b/11, 231b/12,
231b/14,

231b/15, 231b/16, 231b/17, 231b/18,
231b/19, 231b/2, 231b/20, 231b/23,
231b/26, 231b/27,

231b/3, 231b/5, 231b/6, 231b/7,
231b/8, 231b/9, 232a/1, 232a/10, 232a/12,
232a/13,

232a/14, 232a/15, 232a/16, 232a/17,
232a/18, 232a/19, 232a/2, 232a/21, 232a/23,
232a/24,

232a/25, 232a/26, 232a/4, 232a/5,
232a/6, 232a/7, 232a/9, 232b/1, 232b/10,
232b/11,

232b/13, 232b/14, 232b/15, 232b/16,
232b/17, 232b/18, 232b/19, 232b/2,
232b/23, 232b/25,

232b/27, 232b/4, 232b/5, 232b/6,
232b/7, 233a/1, 233a/10, 233a/12, 233a/14,
233a/15,

233a/16, 233a/20, 233a/21, 233a/23,
233a/24, 233a/26, 233a/27, 233a/3, 233a/4,
233a/5,

233a/6, 233a/7, 233a/8, 233a/9,
233b/1, 233b/12, 233b/13, 233b/14,
233b/15, 233b/19,

233b/2, 233b/21, 233b/22, 233b/23,
233b/24, 233b/25, 233b/26, 233b/27,
233b/3, 233b/4,

233b/6, 233b/8, 233b/9, 234a/1,
234a/11, 234a/12, 234a/13, 234a/14,
234a/15, 234a/16,

234a/17, 234a/18, 234a/19, 234a/2,
234a/20, 234a/22, 234a/23, 234a/24,
234a/25, 234a/27,

234a/3, 234a/5, 234a/6, 234a/7,
234a/8, 234a/9, 234b/11, 234b/12, 234b/13,
234b/14,

234b/15, 234b/17, 234b/18, 234b/2,
234b/20, 234b/21, 234b/23, 234b/25,
234b/26, 234b/27,

234b/3, 234b/5, 234b/6, 234b/7,
234b/8, 235a/1, 235a/10, 235a/13, 235a/14,
235a/15,

235a/16, 235a/17, 235a/2, 235a/20,
235a/24, 235a/27, 235a/5, 235a/6, 235b/1,
235b/10,
235b/11, 235b/12, 235b/14, 235b/15,
235b/16, 235b/19, 235b/21, 235b/23,
235b/24, 235b/25,
235b/26, 235b/27, 235b/3, 235b/4,
235b/7, 236a/1, 236a/10, 236a/13, 236a/14,
236a/16,
236a/17, 236a/18, 236a/19, 236a/2,
236a/21, 236a/22, 236a/23, 236a/24,
236a/26, 236a/27,
236a/3, 236a/4, 236a/5, 236a/6,
236a/7, 236b/1, 236b/12, 236b/13, 236b/14,
236b/16,
236b/17, 236b/18, 236b/19, 236b/2,
236b/20, 236b/22, 236b/24, 236b/25,
236b/27, 236b/4,
236b/5, 236b/7, 236b/8, 236b/9,
237a/1, 237a/10, 237a/12, 237a/14, 237a/15,
237a/16,
237a/19, 237a/21, 237a/22, 237a/23,
237a/24, 237a/25, 237a/26, 237a/27, 237a/3,
237a/4,
237a/5, 237a/6, 237a/7, 237a/8,
237a/9, 237b/1, 237b/10, 237b/11, 237b/12,
237b/13,
237b/14, 237b/15, 237b/17, 237b/18,
237b/2, 237b/22, 237b/23, 237b/24,
237b/25, 237b/26,

237b/27, 237b/3, 237b/5, 237b/6,
237b/7, 237b/8, 237b/9, 238a/1, 238a/10,
238a/13,
238a/16, 238a/17, 238a/18, 238a/19,
238a/20, 238a/21, 238a/22, 238a/23,
238a/24, 238a/25,
238a/26, 238a/27, 238a/3, 238a/4,
238a/5, 238a/6, 238a/7, 238a/8, 238a/9,
238b/1,
238b/10, 238b/11, 238b/12, 238b/14,
238b/15, 238b/16, 238b/17, 238b/18,
238b/19, 238b/21,
238b/22, 238b/24, 238b/25, 238b/26,
238b/27, 238b/3, 238b/4, 238b/5, 238b/6,
238b/7,
238b/8, 238b/9, 239a/1, 239a/10,
239a/11, 239a/12, 239a/14, 239a/16, 239a/2,
239a/20,
239a/21, 239a/22, 239a/23, 239a/24,
239a/25, 239a/26, 239a/3, 239a/4, 239a/5,
239a/6,
239a/7, 239a/9, 239b/10, 239b/11,
239b/12, 239b/14, 239b/15, 239b/16,
239b/17, 239b/18,
239b/2, 239b/20, 239b/21, 239b/24,
239b/25, 239b/26, 239b/3, 239b/5, 239b/6,
239b/7,
239b/8, 239b/9, 240a/1, 240a/10,
240a/11, 240a/12, 240a/13, 240a/14,
240a/15, 240a/16,

240a/20, 240a/24, 240a/25, 240a/3,
240a/4, 240a/6, 240a/7, 240a/8, 240b/10,
240b/12,
240b/13, 240b/14, 240b/15, 240b/17,
240b/19, 240b/2, 240b/20, 240b/22,
240b/23, 240b/24,
240b/26, 240b/27, 240b/3, 240b/6,
240b/8, 241a/1, 241a/12, 241a/13, 241a/14,
241a/16,
241a/17, 241a/19, 241a/2, 241a/21,
241a/22, 241a/23, 241a/24, 241a/25,
241a/26, 241a/3,
241a/4, 241a/5, 241a/6, 241a/7,
241a/9, 241b/1, 241b/11, 241b/12, 241b/13,
241b/14,
241b/15, 241b/16, 241b/2, 241b/20,
241b/21, 241b/22, 241b/23, 241b/24,
241b/25, 241b/26,
241b/27, 241b/3, 241b/5, 241b/7,
241b/8, 241b/9, 242a/1, 242a/10, 242a/11,
242a/12,
242a/13, 242a/14, 242a/15, 242a/16,
242a/17, 242a/18, 242a/20, 242a/21,
242a/24, 242a/26,
242a/3, 242a/4, 242a/5, 242a/6,
242a/7, 242a/8, 242a/9, 242b/11, 242b/12,
242b/13,
242b/14, 242b/16, 242b/17, 242b/18,
242b/19, 242b/21, 242b/22, 242b/23,
242b/25, 242b/26,

242b/27, 242b/3, 242b/5, 242b/6,
242b/7, 243a/10, 243a/11, 243a/12, 243a/15,
243a/16,
243a/17, 243a/19, 243a/20, 243a/21,
243a/22, 243a/23, 243a/24, 243a/25,
243a/26, 243a/27,
243a/4, 243a/6, 243b/1, 243b/11,
243b/12, 243b/14, 243b/16, 243b/19,
243b/2, 243b/21,
243b/22, 243b/23, 243b/24, 243b/26,
243b/3, 243b/4, 243b/5, 243b/6, 243b/7,
243b/8,
243b/9, 244a/11, 244a/12, 244a/13,
244a/14, 244a/15, 244a/16, 244a/17,
244a/19, 244a/2,
244a/20, 244a/21, 244a/22, 244a/23,
244a/24, 244a/25, 244a/3, 244a/4, 244a/5,
244a/7,
244a/8, 244a/9, 244b/1, 244b/11,
244b/12, 244b/13, 244b/14, 244b/15,
244b/16, 244b/17,
244b/18, 244b/19, 244b/2, 244b/20,
244b/21, 244b/22, 244b/23, 244b/24,
244b/25, 244b/26,
244b/27, 244b/3, 244b/5, 244b/7,
244b/8, 244b/9, 245a/1, 245a/10, 245a/11,
245a/12,
245a/13, 245a/14, 245a/15, 245a/16,
245a/18, 245a/2, 245a/20, 245a/21, 245a/22,
245a/23,

245a/24, 245a/25, 245a/26, 245a/27,
245a/3, 245a/4, 245a/5, 245a/6, 245a/7,
245b/10,
245b/11, 245b/12, 245b/13, 245b/14,
245b/15, 245b/16, 245b/2, 245b/20,
245b/21, 245b/22,
245b/24, 245b/25, 245b/26, 245b/3,
245b/4, 245b/6, 245b/8, 245b/9, 246b/27,
246a/1,
246a/10, 246a/11, 246a/12, 246a/13,
246a/14, 246a/15, 246a/16, 246a/17,
246a/18, 246a/19,
246a/2, 246a/20, 246a/21, 246a/22,
246a/23, 246a/24, 246a/25, 246a/4, 246a/5,
246a/6,
246a/7, 246a/9, 246b/1, 246b/10,
246b/11, 246b/12, 246b/14, 246b/15,
246b/16, 246b/17,
246b/18, 246b/19, 246b/2, 246b/20,
246b/23, 246b/24, 246b/25, 246b/26,
246b/4, 246b/5,
246b/6, 246b/7, 246b/8, 247a/1,
247a/10, 247a/11, 247a/12, 247a/13,
247a/14, 247a/15,
247a/17, 247a/18, 247a/19, 247a/20,
247a/21, 247a/22, 247a/23, 247a/25,
247a/26, 247a/27,
247a/3, 247a/4, 247a/6, 247a/8,
247a/9, 247b/1, 247b/10, 247b/11, 247b/12,
247b/13,

247b/14, 247b/15, 247b/16, 247b/17,
247b/18, 247b/19, 247b/2, 247b/20,
247b/22, 247b/24,
247b/25, 247b/26, 247b/4, 247b/5,
247b/6, 247b/7, 247b/9, 248a/1, 248a/11,
248a/13,
248a/14, 248a/15, 248a/16, 248a/17,
248a/18, 248a/2, 248a/20, 248a/22, 248a/23,
248a/24,
248a/26, 248a/3, 248a/4, 248a/5,
248a/6, 248a/7, 248a/8, 248a/9, 248b/1,
248b/2,
248b/3, 248b/5
ve^ʿā < Ar. feryat, çıđlık
v.+ ları 237b/10
vebāl < Ar. yüz, yön, taraf
v.+ i 230b/7
vech < Ar. biçim, yol
v. 225b/17, 230a/15, 232a/1,
234b/10, 237a/25, 240b/11, 240b/21, 243b/9
v.+ ğa 242b/11
v.+ i 226a/19, 231b/17, 241a/27,
244b/4
vedī^ʿat < Ar. emanetler
v. 247b/25
vefā < Ar. sözünde durma
v. kı1- 233b/12
vefāt < Ar. ölüm
v. kı1- 244a/4
vefk < Ar. uyma, uygunluk
v.+ ı 244b/11

ve'īd	v. 238b/20	y. 225a/10, 225a/12, 225a/18, 225a/19, 225a/22, 225a/23, 225b/14, 225b/21, 225b/27,
velīkin < Ar.+Far. ama, fakat, lakin	v. 230b/22, 242b/23, 243b/23, 245a/15, 246a/3	226a/15, 226a/7, 226b/16, 227a/12, 227a/19, 227a/20, 227a/24, 227a/26, 227a/27, 227a/3,
verā' < Ar. dinin gerekliliklerini titizlikle yerine getirme, gūnahtan sakınma, takva	v. 238a/23	227a/8, 227b/1, 227b/12, 227b/17, 227b/7, 228a/11, 228a/24, 228b/1, 228b/10, 228b/2,
vesvese < Ar. şüphe, kuruntu	v. 242b/1	228b/3, 228b/5, 228b/8, 229a/1, 229a/16, 229a/19, 229a/20, 229a/3, 229b/10, 229b/16, 229b/17,
	v. kılmaklıg 242b/2	
vezn < Ar. ölçü	v.+ i 247b/18	229b/18, 229b/26, 230a/1, 230a/16, 230a/20, 230a/4, 230b/10, 230b/17, 230b/22, 230b/27,
vilādet < Ar. doğurma	v.+ çī 231a/10	230b/3, 231a/10, 231a/11, 231a/20, 231a/9, 231b/14, 231b/27, 232a/19, 232a/20, 232a/22,
vişāl < Ar. vuslat, kavuşma	v.+ ıgā 236a/3	
vuķū' < Ar. olma, oluş	v.+ ı 238b/1, 240b/17	232a/3, 232b/17, 232b/22, 232b/23, 232b/3, 233a/16, 233a/26, 233b/11, 233b/12, 233b/23,
	v.+ ıdın 236b/24, 239a/2	
vuķūf < Ar. anlama, bilme	v. 237b/2	233b/24, 233b/25, 233b/26, 233b/27, 234a/2, 234a/23, 234a/4, 234a/9, 234b/21, 234b/25,
vücūd < Ar. varlık	v.+ ınıng 226a/4, 231a/14, 243a/11	234b/3, 235a/2, 235a/26, 235b/20, 235b/4, 236a/14, 236b/11, 236b/20, 236b/24, 236b/4,
	v. bér- 230a/17	
	v.+ ı 244a/24	
	v.+ ka keltür- 244b/3	236b/9, 237a/22, 237a/4, 237b/3, 237b/4, 237b/8, 238a/10, 238a/12, 238a/15, 238a/21,
	v.+ ıgā 235a/26, 243a/16	
yā < Ar. ey (ünlem)		

238b/22, 238b/26, 239a/17, 239a/22,
239b/10, 239b/16, 240a/9, 240b/17, 240b/22,
240b/8,

241a/1, 241a/4, 241a/6, 241a/7,
241a/8, 241b/1, 241b/16, 241b/21, 242a/1,
242a/16,

242a/22, 242a/7, 242b/10, 242b/25,
242b/26, 242b/3, 243a/15, 243a/17, 243a/18,
243a/19,

243a/26, 243a/27, 243a/3, 243a/7,
243a/9, 243b/1, 243b/13, 243b/14, 243b/18,
243b/19,

244a/1, 244a/13, 244a/2, 244a/3,
244a/6, 244a/9, 244b/12, 245a/10, 245a/26,
245a/9,

245b/18, 246a/16, 246a/8, 246b/17,
246b/22, 247a/16, 247a/5, 247a/6, 247b/3,
247b/6

yād < Far. hatırlatma, anma

y. 240b/19, 246b/9

y. ayt- 243b/20

y. ayıl- 233b/18, 237b/14, 240a/15

y. étıl- 248b/2

y. étmeg 231b/27

y.+ ige 228a/2

y. kıl- 225a/15, 225a/20, 225a/9,
225b/3, 228a/2, 228a/5, 231a/16, 236a/12,

240b/16, 240b/21, 242b/19, 243a/9, 243a/14,
244a/16, 245b/15, 245b/4, 245b/5

y. kılmağ 235b/4, 243a/9

y. kılmak 246a/15

y. tut- 236a/11

y. tutmak 236a/11

yafraq yaprak

y.+ ıda 232a/21

y.+ ığa 237b/12

yağaç ağaç

y.+ ı 232b/4

yağdur - yağdırmak

y.- dı 234a/21

yağdurul - yağdırılmak

y.- dı 226b/17

y.- ğan 226b/19

y.- ğusıdurlar 228b/10

yağı düşman

y. 239a/13

yağır yara

y.+ larığa 242a/9

yağrın kürek kemiği

y.+ ınığa 231b/3

yaħmūm < Ar. kara duman

y. 242a/11

yaħşı iyi, güzel, hoş

y. 225a/19, 225b/11, 227a/25,
229b/21, 231a/25, 233a/13, 234b/1, 239b/9,
240a/27,

240a/7, 244a/2, 245b/1, 246b/15,
246b/3

▪ **yaħşıraq** daha güzel, daha iyi

y. 236b/9, 240b/1, 244b/4

y.+ durlar 237b/20

y.+ ıda 242b/18

yaḥşılığ → **yaḥşılık**

y. kılmak 240a/9

y.+ nıng 240a/11

yaḥşılık güzellik, iyilik

y.+ da 240b/8

y.+ dur 240a/11

y. kıl- 233a/12

y. kılmak 240a/9

yaḳīn < Ar. yakın

y. 244a/10

y.+ ğa 230a/18

yaḳīnlıg < Ar.+T. yakınlık

y.+ ınıng 234b/13

yaḳuçı yayan

y. 236a/14

yaḳut < Ar. kırmızı, pembe ya da erguvan

renginde değerli bir taş, yakut

y. 240a/7, 241a/17

yalğan yalan

y. 232a/8, 242a/16

y. ayt- 225a/25, 225b/1, 233a/25,
235b/18, 235b/20

y.+ ğa 228b/21

y.+ ğa tut- 235a/13

y.+ ı 240b/17

yalğuz yalnız

y. 235b/15

yalğuzluğ yalnızlık

y. 227b/4

yaman kötü

y. kıl- 233a/11

▪ **yamanrağ** daha kötü

y.+ ıda 242b/17

yamanğuluğ kötülük

y.+ dın 244a/1

yamanlığ kötülük, fenalık

y.+ ıdın 229b/17

yamğur yağmur

y. 228b/9, 233b/24, 244b/12,

244b/14, 246b/19

y.+ dın 246b/21

y.+ dur 226a/6

y.+ larğa 247b/5

yan - yanmak

y.- mağay 238b/7

y.- ur ér- 232a/22

yan yan

y.+ ıda ér- 240b/27, 241a/4

y.+ ıdadur 241a/5, 245b/24

y.+ ıdur 241a/1

y.+ larıdın 245b/6

yanak yanak

y.+ a 232a/23

yançıl - ezilmek

y.- ğan 246b/23

yandur - döndürmek

y.- updur 228b/15

yanğı yeni

y. 238a/25, 238a/26, 248a/8

ya' nī < Ar. yani, sözün özü

y. 225a/11, 225a/12, 225a/19,
225a/21, 225a/24, 225a/9, 225b/12, 225b/16,
225b/27,
225b/6, 225b/8, 226a/1, 226a/11,
226a/17, 226a/20, 226a/21, 226a/22, 226a/6,
226b/1,
226b/12, 226b/14, 226b/3, 226b/4,
227a/1, 227a/11, 227a/18, 227a/8, 227b/19,
227b/25,
228a/20, 228a/21, 228a/25, 228a/8,
228b/18, 228b/19, 228b/22, 228b/23,
228b/5, 228b/7,
228b/9, 229a/15, 229a/19, 229a/20,
229a/23, 229a/27, 229a/4, 229b/16, 229b/2,
229b/25,
229b/27, 229b/4, 229b/5, 229b/6,
229b/7, 230a/1, 230a/12, 230a/13, 230a/19,
230b/14,
230b/15, 230b/19, 230b/2, 230b/7,
231a/12, 231a/17, 231a/20, 231a/23,
231a/26, 231a/27,
231a/4, 231b/7, 231b/8, 231b/9,
232a/20, 232a/23, 232a/27, 232b/10,
232b/14, 232b/17,
232b/25, 233a/1, 233a/11, 233a/12,
233a/14, 233a/15, 233a/19, 233a/20,
233b/10, 233b/11,
233b/16, 233b/19, 233b/23, 233b/26,
234a/20, 234a/21, 234a/23, 234a/25,
234a/27, 234b/27,

235a/1, 235a/10, 235a/11, 235a/15,
235a/22, 235a/23, 235a/24, 235a/26, 235a/5,
235a/7,
235b/17, 235b/26, 236a/20, 236a/25,
236a/26, 236a/27, 236a/8, 236b/10, 236b/21,
236b/22,
236b/27, 236b/4, 236b/8, 237a/15,
237a/21, 237a/25, 237a/26, 237a/27, 237a/8,
237a/9,
237b/10, 237b/13, 237b/21, 237b/5,
237b/6, 237b/7, 238a/11, 238a/26, 238b/21,
238b/3,
238b/8, 239a/12, 239a/16, 239a/23,
239a/7, 239b/13, 239b/2, 239b/6, 240a/2,
240a/21,
240a/27, 240a/3, 240b/16, 240b/25,
241a/10, 241a/11, 241a/2, 241a/25, 241a/27,
241b/11,
241b/12, 241b/13, 241b/15, 241b/16,
241b/18, 241b/19, 241b/7, 242a/15, 242a/21,
242a/23,
242a/25, 242a/6, 242b/14, 242b/16,
242b/17, 242b/27, 242b/4, 243a/12, 243a/15,
243b/1,
243b/11, 243b/12, 243b/14, 243b/19,
243b/2, 243b/27, 243b/3, 243b/4, 244a/10,
244a/11,
244a/22, 244a/23, 244a/6, 244b/17,
244b/22, 244b/23, 244b/27, 245a/15, 245a/9,
245b/1,

245b/16, 245b/18, 245b/19, 245b/2,
245b/21, 245b/23, 245b/24, 245b/3, 246a/19,
246a/20,

246a/6, 246b/2, 246b/3, 246b/5,
246b/7, 247a/11, 247a/21, 247a/23, 247b/13,
247b/21,

247b/5, 247b/8, 248a/1, 248a/17,
248a/20, 248a/7, 248b/1, 248b/3, 248b/5

yap - yapmak

y.- ağaylar 228a/6

y.- aᅇg 241b/4

y.- ip ér- 232a/20

y.- tı 232b/5, 234a/21

y.- tılar 246b/11, 247b/2

y.+ kúsidurlar 237a/15

yapıl - yapılmak

y.- ğan 229b/9

yapkuçı gizleyen

y.+sı 232a/22

yapmağ yapma

y.+ ıĝa 247b/2

y.+ da 228a/19

yapuğluğ gizlilik

y. 233b/9

yapuşkan yapışkan

y. 230b/14

yapuştur - yapıştırmak

y.- urlar 228b/26

yar - yarmak

y.- ğay 234b/16

y.- ğıl 234b/17

yār < Far. dost, sevgili

y. 236b/23, 236b/24, 239a/6,

247b/22

y.+ ı 227a/20

y.+ lar 244b/1

y.+ larınıĝ 228a/21

y.+ nı 235b/27

yara yara

y.+ ları 241a/3

yara - yaramak, iş görmek

y.- r 244a/27

yarar yarar, fayda

y. 243a/26, 247b/13

yarat - yaratmak

y.- ip 243a/6

y.- kandin 242b/12

y.- kay 247a/16

Y.- kuçı.ᅇgizniĝ 240a/5

y.- madım 228a/11, 228a/13

y.- maĝanıĝa 242b/8

y.- tı 233a/19, 233a/20, 234a/5,

237a/22, 237b/22, 237b/23, 237b/3, 238a/3,
244b/9,

245a/14

y.- tuk 242b/7

y.- tuğ 227a/26, 241b/17

y.- ur 241b/18, 241b/25, 242b/10,

242b/16

yaratıl - yaratılmak

y.- dı 240b/9

y.- ğan 229b/8

y.- ğanlardın 228a/14	y.+ dur 246b/25
y.- ıpdur 230a/13, 237b/26	yarılmağ yarılmak
y.- ıpdurlar 230a/17	y. 239a/14
yaratğan yaratan	yarım yarım
y.- kan 241a/21	y. 234b/19, 234b/22
yaratğu yaratı, yaratık, yatılan şey	y.+ ı 234b/18
y.+ sınığ 243b/17	y. kıl- 234b/10
Yaratğuçı Yaratan, yaratıcı (Allah'ın sıfatı)	yārī < Far. yardım, yardımcı, dost
Y.+ lardurlar 230a/16	y. 230b/19, 245a/17, 247b/20,
Y.+ ları 243a/7	247b/21
Y.+ ngızning 239a/25, 239b/18,	y. béril- 230b/19
240a/22	yārī-perver < Far. yardım gözeten
Y.+ sı 229a/10, 234a/10, 242b/10	p.+ ler 247b/21
yaratmağ yaratmak	yarlığa - bağışlamak
y. 233a/27	y.- r 238b/11, 247a/7, 248a/23
y.+ dın 242b/18	Yarlığağuçı bağışlayan, Allah'ın
y.+ ı 238a/1, 238a/27, 241b/18	sıfatlarından biri (el-gafûr)
y.+ ığa 227a/23	y.- dur 248a/24
y.+ ingızning 233a/19	yarlıkamağ bağışlama
yaratmağ yaratmak	y. 225b/15
y.+ ı 234a/8	y.+ ı 238b/12
yāre yara	y.+ ing 247a/4
y.+ side 230b/2	yarlığ fakirlik
yarıl - yarılmak	y. 227b/3
y.- dı 234b/12, 234b/18	yarmağ yarmak
y.- ğan 234b/20	y.+ ı 242b/23
y.- ğay 228b/18, 239a/12	yaruğ ışık, nur
y.- ğıl 234b/18	y. 247b/6
yarılğa - bağışlamak	y.+ da 237a/9
y.- ğuçıdur 233a/17	y.+ ı 248a/23
yarılğamağ bağışlama	yarıqluğ ışıklı

y. 227a/27, 237a/8, 245b/17,
246b/10

y.+ ı 231a/5

y.+ ıġa 245a/10

y.+ ınıġ 240a/20

y.+ nı 245b/19

yaruqsız ışksız

y. 245b/14

yasa - düzenlemek, yapmak

y.- ġay 238b/6

y.- ġaylar 247a/9

y.- ġuıılarnı 244b/3

y.- ġuıısı 236a/10

y.- r 237a/21

y.- rlar 237b/12, 247b/13

y.- sa bol- 230a/12

yasamak düzenlemek, yapmak

y.+ ı 238b/10

y.+ ıġa 247b/10

yasamaqlıġ düzenlilik

y.+ dur 230a/12

yaş genç

y. 233a/24, 241a/19, 241a/20,
241b/22, 242b/10, 243a/10, 243a/8

y.+ da 241b/19, 241b/21

y.+ ġa 241b/23

y.+ ı 235a/24

y.+ ġa 241b/22

yaşa - yaşamak

y.- ġuıısı 233b/27

yaşıl yeşil

y. 232b/1, 237b/24, 240a/18, 240b/8

yaşllıġ yeşillik

y. 240a/20

y.+ ınıġ 240a/18

yaşlıġ yaşlı

y. 241b/21

yaşun - saklanmak, gizlenmek

y.- ġanıdın 231a/4

yaşurul - saklanılmak

y.- ġan 240b/2, 241b/2

yaşurun gizli, örtülü

y. 244a/24, 244b/1, 247b/21

y.+ dur 244b/24

yataġ yatak

y.+ ġa 225b/14

yat - yatmak

y.- uban 240b/20

yatlıġ yabancılık

y. 238a/11

yatur - yatırmak

y.- dı 231a/26

yavuġ yakın

y. 227b/24, 231a/24

y. bol- 234a/27

y.+ dur 236b/26, 239b/25

y. étil- 241a/9, 243b/27

y.+ ıda 231a/27, 237a/13, 247b/1

y.+ ıda ér- 232a/15

y.+ ıdadur 232a/18

y.+ ıdur 245b/25

y. kél- 231a/10, 231b/3, 234b/12

- y. kı1- 226a/20
- **yavukrak** daha yakın
y. 231b/5, 243b/22
- yavukluk** yakınlık
y. 243b/23
- yay** - yaymak
y.- dı 237b/8
y.- duk 227a/25
y.- kuçıldur 227a/25
- yayal** → yayıl-
y.- ğan 241b/5
- yayıl** - yayılmak
y.- ğan 237a/26
y.- ğay 240b/24
y.- mayın 237b/10
- yayılğan** ova
y.+ da 235a/10
- yaz** yaz mevsimi
y. 227b/1
- yazıt** kitabe, abide
y. 239a/13
- yazlıĝ** yazlık
y. 238a/4
- yazuĝ** günah
y. y. 229b/7, 232a/4, 233a/14,
233b/25, 237a/10, 238b/12, 239b/7, 241b/5
y. bol- 229a/21
y.+ dın 233a/16
y.+ ı 232a/5, 233b/17, 242a/15
y.+ ıdın 239a/16
y.+ ınıĝ 233b/15
- y. kıymak 239b/12
y.+ lar 228a/3, 246a/4
y.+ larĝa 233a/14
y.+ larınıĝ 226b/12
y.+ nınıĝ 238b/22
y.+ unĝızını 248a/24
- yazuĝluk** günahkar
y. 226b/12
y.+ larĝa 233a/18
y.+ larını 239a/17
- yazuĝsızlık** günahsızlık
y. 233a/23
- yé** - yemek
y.- dürgeyler 242a/26
y.- güçidin 241b/15
y.- güçisizler 242a/25
y.- lgen 242b/5
y.- megey 247a/19
y.- mes 226a/21
y.- mes ér- 226a/23
y.- nĝizler 226a/21, 229a/11
- yed-i beyzâ** < Ar. beyaz el, Hz. Musa'ya verilen mucizelerden biri
y. 227a/1
- yédürgülük** yedirilecek şey
y. 242b/6
- Yehüd** < Ar. Hz. Yakub'un soyundan gelenler
y. 233a/25, 235a/4, 243b/11,
246a/19
y.+ durlar 247b/1

y. ér- 233a/24	y.+ ge 231a/10, 239b/16
Yehūdī < Ar. yahudi	y.+ ide 234b/18, 242a/23
y. 234b/16, 234b/19	y.+ idür 246a/11
yeksān < Far. düz	y.+ ni 233b/24, 237a/11
y. 244b/9	II. ülke, şehir
y.+ dur 229a/4	y.+ ide 237a/10
yel yel	y. +din 238a/10
y. 227a/11, 235b/8, 235b/9	III. zemin, toprak, yeryüzü
y.+ de 242a/7	y. 226a/9, 227b/1, 231a/9, 234b/18,
y.+ i 227a/11, 229b/10, 235b/6,	235a/21, 237b/3, 238a/19, 238a/20, 238b/26,
236a/14	240b/21, 245a/14, 247a/9
y.+ ler 225a/9	y.+ de 225b/22, 234b/16, 235a/20,
y.+ lerning 225a/10	237b/11, 237b/13, 242b/21, 244b/12,
yémek yemek	247a/14
y.+ i 229a/12	y.+ dedür 244a/16, 244a/17, 238b/3,
yémeklig yemekli	245a/15
y. 237b/13	y.+ din 233a/20, 234b/26, 236a/6,
yemīn < Ar. söz, ant	y.+ ge 235b/10, 244b/13, 239a/1,
y. 240a/17, 240b/27, 240b/7, 241a/2	246b/27, 246b/20, 247b/12
y. ayt- 241b/26	y.+ i 246a/10, 247a/9
yéne yine	y.+ inġ 244b/3
y. 226b/1, 227a/26, 231b/17, 231b/3,	y.+ ni 227a/25, 230a/18, 237b/8,
232a/13, 232a/15, 232b/2, 234a/11, 234b/18,	246a/24, 247a/16
234b/19, 238a/13, 238a/4, 239a/7,	y.+ nige 244b/9
239b/10, 239b/11, 239b/17, 239b/20,	y.+ ning 225b/25, 228a/26, 231a/27,
239b/24, 240a/21,	238b/1, 242b/23, 244a/20
240b/1, 242a/21, 242b/16, 243a/26,	y.+ lerde 244b/20
243b/26, 245b/26, 245b/8, 246b/15	y.+ leredür 233a/9, 238b/8
yér I. yer, mekan	▪ yérige kélütür- yerine getirmek
y. 231b/3	y.+ige kélütürürler 232a/4
y.+ de 237b/15, 244b/17	yérmek

y.+ tiler 234b/19
yéryüzi yeryüzü

y.+ de 225b/24
y.+ ge 237a/26

yeşürmek

y. 226b/15

yét - I. ulaşmak

y.- gey 243b/16
y.- iptür 243b/27
y.- ken 231b/27, 235a/4, 241b/3
y.- küçi 247a/13
y.- medi 247a/13
y.- megen 240a/4
y.- megeyler 248b/2
y.- mesler 234b/9
y.- se 243b/21
y.- ti 228a/13
y.- tiler 234b/14

II. yetmek, kafi olmak

y.- er 232a/15, 238a/19
y.- er ér- 225a/27
y.- erler 238a/9
y.- gey 229a/24, 234b/19
y.- ip 241a/13, 245b/12
y. +ipdür 237a/20
y.- iptür 245a/1
y.- ken 239b/2,
y.- ipdür 228a/22,
y.- megey 230a/2, 236b/9
y.- megüsüdür 247a/13
y.- meğay 230b/18, 230b/19

y.- meydür 229b/9
y.- ti 236a/4, 236b/9

III. karşılık vermek

y.- küsüdür 228a/21, 235a/1

IV. yardımcı fiil

y.- mes (taḥakküm) 232b/19
y.- gey (noḵsan) 225b/21

yétgür - ulaştırmak

y.- mes 235a/5
y.- üpdürler 240b/6
y.- ür 229a/19, 229a/23

yétmek ulaşma

y. 234a/27
y.+ ining 233a/4

yétmeklik yardımcı fiil

feryād y. kı1- 239b/2

yétmiş yetmiş sayısı

y. 244a/25

yétti yedi sayısı

y. 227b/24, 230b/22, 246b/4

yéttinçi yedinci

y. 225a/20, 226a/9, 228a/5, 228b/

yevm < Ar. gün

y. 238b/16

yığaç ağaç

y. 237a/27
y.+ dın 242a/26, 243a/10
y.+ ğa 232a/21
y.+ ı 241b/11
y.+ ı.dur 232a/14
y.+ ıdın 242a/25, 243a/7

y.+ ıġa 241b/9
y.+ ını 243a/6
y.+ ınıġ 232a/14, 241b/8
y.+ lar 225b/25, 239b/13, 239b/14
y.+ ları 240a/24
y.+ larınıġ 235b/10
y.+ larınıġ 239b/24, 245b/10
y.+ nı 227a/11
y.+ nınıġ 239b/26, 241b/11, 242a/27
yıġıl - yıġılmak
y.- ġan 236b/11
y.- ıp 232a/21
yıġla - aġlamak
y.- dı 242a/1
y.- ġuġı kıl- 233b/24
y.- mas 234b/2
yıġlamak aġlamak
y. 227b/3, 233b/24
yıġlat - aġlatmak
y.- ur 233b/23
yıġmak yıġma, bir yere toplama
y. 233a/5
yık - yıkmak
y.- dı 235b/9
yıkıl - yıkılmak
y.- dı 236a/5
yıl yıl
y. 226b/25, 234a/19, 238a/2
y.+ da 238a/19
yıllıġ yıllık
y. 230b/22, 237b/3, 239b/9

yıraġ uzak
y. 238b/1, 246a/20, 246a/6
y.+ dur 236b/25
▪ **yıraġkraġ** daha uzak
y.+ dur 231a/3
yıraġlıġ uzaklık
y. 231b/5
yiber - göndermek
y. 239a/6
y.- di 246a/15, 247b/12, 247b/18
y.- dük 226b/27, 227a/10, 235b/12,
236a/13, 236a/8, 247b/10, 247b/24, 247b/5,
247b/6
y.- gen.lerimizni 247b/5
y.- geni 226a/24
y.- genidür 245a/4
y.- genige 248a/20
y.- genler 244b/25, 247a/11
y.- genlerige 246b/6, 247b/20
y.- genlerimizni 248a/2
y.- gey 226b/13
y.- ġuġı 243a/3
y.- ıp 243a/3, 246b/12
y.- meydür 232b/11
y.- ür 239a/7, 245a/12, 245a/8
yiberil - gönderilmek
y.- geni 227b/16
y.- genler 226b/11
y.- ipdür 243b/17
y.- ür 239a/7
yibermek göndermek

y. 236a/17
yigirmi yirme sayısı
y. 226b/24, 242a/4
yoğur - yoğurmak
y.- ur 246b/27
yok yok
y. 227b/22, 234b/21, 243b/21,
243b/24, 246a/1
y. bol- 231b/8, 246b/19
y. bolmağ 245a/15
y. ér- 226b/18, 227a/19, 227a/20,
234b/15
y.+ ığa 229a/4
y.+ tur 225a/16, 225a/17, 226a/11,
227b/6, 228b/16, 229a/26, 229a/5, 229b/1,
229b/24,
231a/21, 231b/27, 232b/11, 232b/26,
233a/26, 233b/13, 233b/16, 234a/27,
234b/17, 235b/15,
236b/25, 237b/2, 238b/17, 239a/1,
239a/2, 239a/6, 240a/10, 240a/13, 240b/17,
242b/13,
243a/17, 243b/6, 243b/9, 244a/23,
246b/27, 247b/16
y.+ turdular 241a/5
y.+ turlar 229a/5, 232b/9
yoğarı yukarı
y. 231a/15, 238a/19, 244b/15
yol yol
y. 231a/17, 231a/8, 233a/7, 235b/16,
236b/20, 242a/24, 244a/8

y. bér- 238a/8
y.+ ğa 237b/3
y.+ ı 239a/23
y.+ ıda 236a/1, 245a/1, 245a/14,
246b/9, 247a/26
y.+ ıdın 233a/7, 236b/20, 242a/24,
248a/1
y.+ ığa 236a/4
y.+ ını 233b/15
y. körset- 231a/9, 245b/6
y.+ lar 225a/19
y. tap- 231b/14, 233a/8, 247b/27
y.+ u 239a/23
yosun tarz, yol, suret
y. 244b/5, 246a/25
yufka yufka
y. 247a/9
yulduz yıldız
y. 231a/16, 231a/8
y.+ durlar 234a/10
y.+ ıdur 231a/14
y.+ ığa 243a/22
y. kayıt- 231a/4
y.+ lar 225a/12, 225a/19, 243a/17,
243a/18, 243a/19, 244a/17
y.+ lardurlar 231a/9
y.+ larğa 229b/11, 243a/18
y.+ ları 231a/9, 243a/22
y.+ larıdur 231a/11
y.+ larınığ 243a/15
yummağ yumma

y.+ da 236b/27	242a/4, 245b/14, 245b/21, 246b/4,
yumşak yumuşak	247b/2
y. bol- 246a/14	y.+ din 240b/18
yumşaklık yumuşaklık	y. évir- 233a/2, 234b/25, 235a/6
y.+ ınıñ 246a/23	y. évür- 227a/2, 227a/8, 227b/21,
yumulğan yumulan	233b/7, 234b/25
y. 235a/8	y. évürmek 227b/22, 233b/25
yük yük	y.+ i 236a/22, 236b/21
y.+ dür 238b/22	y.+ idin 225b/3, 238b/20, 239a/27,
y.+ i 238b/22	244a/26, 245a/23, 246b/20, 247a/17
y.+ in 233b/15	y.+ ige 226b/5
y.+ ni 225a/11	y.+ in 230a/23, 239a/6
yüklüg yüklü	y.+ indin 228b/22
y. bol- 230b/1	y. kéltür- 229b/14
y.+ dürler 238b/22	y. koy- 226b/2
y. kıl- 227a/11	y. körset- 238a/24
yürü - yürümek	y.+ lerige 236b/21
y.- geyleyler 228b/19	y.+ leringeyler 245b/26
yürügüçi yürüyen, hareket eden	y.+ üngizni 241a/15
y.- 238a/25	yüzlen- yönelmek, dönmek
y.+ler 241a/6, 241a/8	y.- se 233b/6
yürümek yürüme	yüzlük yüzlü
y.+ din 238b/1	y. 229a/17, 241b/1
yürüşlük yürüyüşlü	y.+ ler 240a/27
y. 246b/16	za'f < Ar. irade zayıflığı, dayanamama
yürüt- yürütmek	z. 247a/15
y.- meğil 244b/20	zāhid < Ar. kaba sofu, dindar
yüz yüz	z. bol- 247a/23
y. 226a/26, 227b/19, 230b/1,	z.+ lerniñ 234a/3
232a/27, 234a/19, 234b/1, 237b/3, 239a/21,	zāhir < Ar. görünen, ortaya çıkan
239b/9,	

z. 230a/17, 234b/1, 238a/17, 244b/4,
244b/8, 246a/3

z. ayt- 231b/6

z. bol- 246a/13

z. bolur é- 225b/16

z.+ dür 242b/8, 244b/5

z.+ i 243b/4, 245b/24

zahîre < Ar. erzak

z. 245a/18

zamân < Ar. zaman, vakit

z. 246a/20

z.+ da 238b/1

z.+ ı 225a/22, 241b/14, 243a/19

z.+ ıda 230b/27, 231a/11, 247b/9

z.+ ıdın 244b/22, 244b/23

z.+ ığa 246b/18

z.+ ın 242b/13

z.+ larda 237a/2

zamîr < Ar. iç, derun, vicdan

z.+ lerdin 231b/7

z.+ ni 243b/3

zan < Ar. (zann) şüphe, kuruntu

z.+ ğa 233a/1

zarar < Ar. zarar

z. kıl- 247b/4

zârîlîğ < Ar.+T. ağlama, ağlayan olma

z. 246a/1

zât < Ar. şahıs, kendi

z. 238b/9, 240b/10, 247b/4

z.+ ı 238b/4

z.+ ığa 240b/12

z.+ ıngızda 226a/1

z.+ ınığ 244a/24

zâtiyye < Ar. kişiye has, özel

z. 237a/14

zebâne < Far. alev

z. 237b/24, 239a/7

zebîr < Ar. sıkıntı, mihnet

Z. 228a/25

zekât < Ar. zekat

z. 245a/2

zaqqûm < Ar. zakkum bitkisi

z. 242a/27

z.+ dın 242b/1

z.+ dur 242a/25

zer' < Far. altın

z. 242b/22

zerrât < Ar. zerreler, parçalar

z.+ ıdın 232a/25

zerre < Ar. ufak parça

z.+ ge 232a/25

zevâl < Ar. sona erme, yok olma

z. 228a/4, 243a/16, 243a/17, 246b/19

z.+ i 227a/6, 243a/16

z.+ ınığ 227a/5

zevâlsiz < Far.+T. sonsuz

z. 232a/25

zevc < Ar. eş

z.+ idür 227a/26

z.+ ler 240b/4, 240b/7

zevķ < Ar. hoş giden şey

z.+ ın 244b/18

- zıdd** < Ar. zıt, karşıt
 z.+ ıdur 243a/11
 z.+ lardurlar 227a/6
- zımnî** < Ar. kapalı olarak söylenen
 z.+ da 234a/24
- zib̄arāḳ** < Far.+T. daha güzel, daha süslü
 z.+ dur 241a/20zil
- zihni** < Ar. zihinle, akılla ilgili
 z. 227a/5
- zıkr** < Ar. zikir, anma
 z. 237b/11, 243a/13
 z.+ i 244a/12, 244a/13
 z.+ idin 237b/16
 z.+ iḡe 237b/16
 z.+ imizdin 233a/2 z.+ in 228a/5
- zillet** < Ar. aşağılanma, hor görülme
 z. 234b/8
- zinā** < Ar. nikahsız birleşme
 z. 233a/15
- zindeḡānlıḳ** < Far.+T. dirilik, hayatta olmak
 z.+ inḡızdın 227a/14
- zühre** < Ar. Çolpan, Venüs gezegeni
 z. 231a/11
- zülāl** < Ar. içilmesi güzel, tatlı su
 z. 241a/24
- zü'l-celāl** < Ar. büyüklük ve ululuk sahibi
 z. 240b/14
- zümre** < Ar. gurup, topluluk
 z. 244b/1
 z.+ sidürler 225a/26
- zümürd** < Ar. yeşil renkli değerli bir taş
- z.+ ını 233a/3
 z.+ nıḡ 244a/27
 z.+ dın 226a/5
- zīnet** < Ar. süs
 z. 225a/18
- zira'at** < Ar. çiftçilik, tarım
 z. 242b/23
- ziyāret** < Ar. ziyaret
 z.+ i 228b/5
- zuḡal** < Ar. Saturn gezegeni
 z. 231a/11
- zuhūr** < Ar. meydana çıkma, gösterme
 z. kıl- 234a/15
- zulmet** < Ar. karanlık
 z.+ idin 245a/11
- zühd** < Ar. nefsin isteklerinden uzak
 durma, ibadet yolunu seçme, takva
 z. 238a/23
 z.+ ni 247a/22
 z. 241a/17
- zürriyet** < Ar. soy, zürriyet
 z. 241a/3
 z.+ e 229a/19, 229a/21, 240b/27

4. ÖZEL ADLAR DİZİNİ

4.1. Kişi Adları

Âdem < Ar. (k.a.) Hazreti Âdem

Ā. 234a/7, 247b/11

Ā.+ ğa 247b/10

Ā.+ ning 241a/3

Aḥmed < Ar. (k.a.) ?

A. 237b/21

Aḥmed bin ebi ‘alī < Ar. (k.a.) ?

A. 229a/25

‘Azrāyil < Ar. ölüm meleği

‘A. 225a/14

Buḥar < Ar. (k.a.) Şerif Buhari, hadis toplayan zat

c. 241a/7

Cābir < Ar. (k.a.) Cābir bin Abdullah, küçük yaşta Allah Resulüne biat eden bir genç

C. 237b/18

Cibrīl < Ar. Allah’ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli olan melek

C. 225a/14, 226a/14, 226a/26, 227a/17, 231a/23, 231a/25, 231b/24, 231b/3, 231b/5, 231b/6, 231b/7, 232a/8, 234a/20, 236a/23, 236a/9

C.+ ni 231b/1, 231b/2, 232a/19, 232a/27

Da‘vūd < Ar. (k.a.) Hz. Davud, İsrailoğulları’na gönderilen ve kendisine kutsal kitaplardan

Zebur

indirilen peygamber

D. 231a/7

Ebū Bekir Şiddīk < Ar. (k.a.) İlk Müslümanlardan ve dört halifenin birincisi

E. 245a/26

Ebū Cehl < Ar. (k.a.) İslam peygamberinin düşmanlarından biri

E. 234b/14, 234b/15, 234b/17, 234b/20

Ebū’l-Hüseyn Nūr < Ar. (k.a.) Bağdat’ın büyük velîlerinden biri.

E.+ ı 231b/24

Ebû İmāme < Ar. (k.a.) Ebû İmâmeti'l-Bâhili. Sahabeden biridir.

E. 245b/13

Ebû Kebşe < Ar. (k.a.) Hz. Peygamber'in satın alıp hürriyetine kavuşturduğu otuz küsur köleden biri

E. 234a/11

E.+ ning 234a/13

Ebû Sa'id Harrâz < Ar. (k.a.) Künyesi Ebû Sa'id olup, Harrâz lakabıyla meşhur olan Ebû Sa'id Harrâz, fenâ ve bekâ nazariyesinin kurucusu olarak kabul edilen mutasavvıftır

E.+ dın 244b/6

Enes < Ar. (k.a.) Enes bin Malik, <Ar. on yaşından itibaren İslam peygamberine hizmet etmiş ve vefatına kadar onun yanında kalmış olan sahabe

E. 225b/12

Fârûk < Ar. Halife Ömer'e İslam peygamberi tarafından verilen unvan

F. 242a/1

Fârûk A'zam < Ar. → Fârûk

F. 236b/14

Fir'avn < Ar. Firavun, eski Mısır

hükümdarlarının ünvanı.

F. 226b/27, 227a/1, 227a/6, 227a/8, 236b/3, 241a/7, 241b/24

Ġamizâ < Ar. (k.a.) ?

ğ. 234a/10, 236a/2

Ĥâkim < Ar. (k.a.) Hâkim en-Nişaburî, Fars hadis ve tefsir bilgini

Ĥ. 237b/18

Harûn < Ar. (k.a.) Harun peygamber

H. 236b/4

Ĥavvâ < Ar. (k.a.) Havva, ilk kadın olduğuna ve tüm insanların annesi olduğuna inanılan Adem peygamberin eşi

Ĥ. 234a/7

Hüd < Ar. (k.a.) Ad kavmine gönderildiğine inanılan peygamber

H. 234a/14, 235b/6, 248a/3

Hureyre < Ar. (k.a.) Abdullah Ebî Hureyre, Hayber’de İslam peygamberinin yanına gelerek İslamiyet’i kabul eden ve en çok hadisi aktaran sahabe olarak bilinir.

H. 241a/15

Hüseyn Mervezî < (k.a.) Ar. Hadis, fıkıh, kelim alimi

H. 229a/24

İbn-i ‘Abbās < Ar. (k.a.) Abdullah b. Abbas, Hz.

Muhammed’in amcası

İ. 225b/13, 232a/16, 243b/11

İbn-i Mes‘ud < Ar. (k.a.) ikinci İslam halifesi Ömer’in oğlu

İ. 245b/6

İbn-i ‘Ömer < Ar. (k.a.) ikinci halife olan Ömer

İ. 225a/20, 243b/9

İbn-i ‘Uyayna < (k.a.) Fıkıh, hadis alimi Süfyan bin Uyeyne

İ. 238b/13

İbrāhīm < Ar. (k.a.) Nemrutla mücadele eden İbrahim peygamber

İ. 226a/12, 226a/15, 226a/16, 226a/18, 226a/23, 226a/25, 226a/27, 226b/19, 226b/9, 233b/12, 233b/13, 234a/5, 248a/2

İ.+ din 248a/3

İmām ‘Āzam < Ar. (k.a.) Hanefî

mezhebinin imamı olan İmam-ı Azam Ebu Hanife

İ. 243b/6

İmām Ca‘fer Şadık < Ar. (k.a.) Caferi mezhebinin imamı

İ. 231a/13

İmām Ebū Yūsuf < Ar. (k.a.) İmâm Āzam’ın yetişmiş en büyük talebelerinden bir

İ. 243b/8

İmām Hāmza < Ar. (k.a.) Meşhur yedi kıraat imamının altıncısı

İ. 243a/22

İmām Kisāī < Ar. (k.a.) Meşhur yedi kıraat imamının yedincisi

İ. 243a/22

İmām Kuşeyrî < Ar. (k.a.) Tasavvuf konusunda yazmış olduğu Risâle-i Kuşeyrî adlı eseri ile bilinen fıkıh, tefsir, hadis ve kelim âlimi

İ. 227b/9, 234a/3, 238a/21

İmām Muḥammed < Ar. (k.a.) Hakim-i Tirmizi, büyük hadis alimi

İ. 243b/8

İmām Şādık < Ar. (k.a.) Sadık lakabıyla tanınan Hz. Ali'nin torunu

İ. 237a/10

İmām Zāhid < Ar. (k.a.) Buharalı Hanefî tefsir alimi Ahmed bin Muhammed Attabî

İ. 229a/13, 234b/13, 243a/21

İsā < Ar. (k.a.) İsa peygamber

İ. 234a/7, 248a/5, 248a/9

İ.+ ğa 248a/6

İ.+ nıng 248a/7

İshāk < Ar. (k.a.) Hz. İbrahim'in oğlu, Hz. İshāk

İ. 226b/1, 248a/3

İsmā'īl < Ar. (k.a.) Hz. İbrahim'in Allah'a kurban etmek istediği oğlu

İ. 248a/3

İsm-i 'Azam < Ar. (k.a.) Allah'ın bütün esmâ-i hüsnasının manasını içinde toplayan ismi, en büyük isim

İ. 240b/15

İsrāfīl < Ar. Kıyamet günü sūr'a üfleyecek olan melek

İ. 225a/14, 226a/14, 235a/7

Kelbî < Ar. (k.a.) Dihyetü'l-Kelbî. Sima olarak Hz. Muhammed'in ashabının en güzel olanı, ticaretle uğraşan bir sahabe

K. 243b/3

Lāt < Ar. (k.a.) İslam'dan önce Arapların tanrıçalarından olan putun adı

L. 232b/2, 232b/3

Lūt < Ar. (k.a.) Lut peygamber

L. 226a/13, 226b/19, 226b/21, 226b/24, 226b/26, 231a/23, 234a/19, 236a/12, 236a/14, 236a/16, 236a/18, 236a/21, 236a/24, 236a/25

L.+ nı 236a/20

Māverdi < Ar. (k.a.) meşhur fıkıh ve tefsir alimi

M. 247b/10

Menāt < Ar. ilkel arapların taptığı tanrıça

M. 232b/2, 232b/4

Meryem < Ar. (k.a.) İsa peygamberin annesi

M. 248a/5

Mihrec < Ar. (k.a.) ?

M. 236a/3

Mikāyil < Ar. Rızıkları bölmekle görevli olan melek

M. 225a/14, 226a/14

Muḥammed < Ar. (k.a.) İslam peygamberi

M. 229b/23, 229b/25, 231a/14, 231a/16, 231a/18, 231a/7, 231b/5, 231b/8, 232a/11, 232a/23, 232a/26, 232a/3, 232a/8, 234a/25, 234b/14, 234b/17, 239b/10, 240a/10, 241a/11, 242a/19, 244a/5, 244b/25, 247b/3, 248a/14, 248a/20, 248a/21

M.+ dūr 231b/6, 245a/8

M.+ ğa 232a/8, 237a/19, 246b/12

M.+ қа 225a/23

M.+ ni 237a/23

Muḥammed bin Faḍl < Ar. (k.a.) Evliya, islam alimi

M. 243b/10

Murtażā < Ar. (k.a.) → Murtażā ‘Alī

M. 241a/7

Murtażā ‘Alī < Ar. (k.a.) İslam peygamberinin damadı ve amcasının oğlu

M. 247a/22

Mūsā < Ar. (k.a.) Musa peygamber

M. 226b/27, 227a/2, 227a/4, 228a/25, 228b/2, 233b/13, 234a/5, 236b/4

M.+ dīn 227a/6, 227a/9

M.+ nīng 233b/11

Muṣaddi‘ < Ar. (k.a.) Mihrec’in oğlu

M. 236a/3, 236a/4

Muṣtafā < Ar. (k.a.) → Muḥammed

M.+ nīng 231b/20

Nūḥ < Ar. (k.a.) Nuh peygamber

N. 227a/21, 234a/17, 234a/18, 235a/13, 235a/16, 235a/26, 235a/27, 235b/3, 247b/24,
247b/9, 248a/2

N.+ dın 248a/3

N.+ nı 235a/14, 235a/22

‘Ömer < Ar. (k.a.) II. İslam halifesi

‘Ö. 242a/3

Şādık < Ar. (k.a.) Ca’fer-i Sâdık

Ş. 237a/11

Şadūk < Ar. (k.a.) Sadık lakabıyla tanınan Hz. Ali’nin torunu

Ş. 236a/2

Sālif < Ar. (k.a.) Kudar bin Salif

S.+ ğa 236a/3

S. ér- 235b/27

Şālīh < Ar. (k.a.) Salih peygamber

Ş. 227a/13, 236a/8

Ş.+ қа 235b/23

Ş.+ ni 235b/13, 235b/21, 248a/3

Sāre < Ar. (k.a.) Hz. İbrahim’in eşinin adı

S. 226a/27, 226b/3

S.+ din 226b/2

Selmān < Ar. (k.a.) Selmān-ı Farisî, İranlılardan ilk müslüman sahabe

S. 241a/22

Sülemî < Ar. (k.a.) Horasanlı müfessir Muhammed bin Hüseyin Sülemî

S. 237a/11, 247a/6

‘Uzzā < Ar. İslamiyet öncesinde Arapların bereket tanrıçası

‘U. 232b/2, 232b/3

Velīd < Ar. (k.a.) İslam peygamberinin düşmanlarından biri

V. 233b/6

V.+ ning 233b/13

Velīd Muġīre < Ar. (k.a.) → Velīd

V. 233b/2

V.+ dūr 234a/23

Ya'kūb < Ar. (k.a.) Yakup peygamber

Y. 248a/3

Yūsuf < Ar. (k.a.) Yusuf peygamber

Y.+ nı 248a/4

Zīrr < Ar. (k.a.) Zīrr İbn Hubeş. Hadis ve kıraat ilminde üstad olan birisi.

z. 237a/4

Züfāyil < Ar. Azrail, ölüm meleği

Z. 226a/14

4.2. Eser, Ayet ve Sure Adları

Bahrü'l Hākāyık < Ar. (e.a.) Necmeddin Razi'nin yazdığı "Bahr'ul Hakayık ve'l Meanî" adlı tefsir

B. 237a/13

B.+ da 227b/8, 238b/16, 240a/13, 243b/15, 244b/5

Bahrü'l Hayvān < Ar. Bahrü'l Mescūr ile birlikte anılan yaratılan varlıkların bulunduğu kutsal deniz

B. 228b/9

Bahrü'l Mescūr < Ar. kaynayan, kabaran deniz. Göğün altında bulunduğu inanılan ve Allah'ın fani dünyayı yarattıktan sonra yarattıklarına suyundan hayat verdiğine inanılan kutsal deniz.

B. 228b/10, 228b/14

Esbāb-ı Nüzūl < Ar. İniş sebepleri manasına gelen ayet veya surelerin iniş sebeplerini anlatan dini bir eser

E. 241b/27

Hākāyık-ı Sülemī < Ar. (e.a.) Sülemî'nin "Hakaikü't-tefsir" adlı tasavvufî eseri.

H.+ de 226a/4

İktā < Ar. eser adı?

İ.+ dadın 229b/10

İncīl < Ar. Hristiyanların kutsal kitabı

İ. 248a/10, 248a/5

İ. bér- 246a/19

Keşfü'l Esrār <Ar. (e.a.) Reşidüddin Meybüdü'nin "Keşfü'l-Esrar ve Uddetü'l-Ebrar" adlı tefsiri.

K. 238a/22, 244a/26

K.+ da 237a/14

Keşşâf Zemahşeri'nin ünlü tefsir kitabı (el-Keşşaf an Hakaikü't-Tenzil)

K. 243a/15

Qurân < Ar. İslamın kutsal kitabı

Q. 225a/24, 229b/24, 230a/11, 230a/12, 231a/11, 231a/12, 231a/21, 234b/3, 234b/7, 235a/5, 236b/1, 236b/14, 241a/8, 243a/14, 243a/21, 243a/22, 243a/23, 243a/27, 243b/10, 243b/11, 243b/13, 243b/15, 243b/17, 243b/8, 245a/12, 245a/9, 248a/14

Q.+ da 225a/22, 235a/2

Q.+ dın 225a/23, 243b/19

Q.+ dur 228b/1, 233a/2, 234b/1, 243b/18

Q.+ ğa 243b/12, 243b/3, 247a/24

Q.+ ı 235b/12, 236a/11, 237a/19

Q.+ ıdur 243a/26

Q.+ nı 230a/11, 230a/9, 235b/4, 237a/21, 243b/12

Levh-i Mahfuz < Ar. Bütün nesne ve olaylara ilişkin ilâhî ilim ve takdirin kayıtlı bulunduğu kitap.

L. 230b/2

L.+ da 228b/1, 236b/24, 237a/3, 243b/1, 247a/15

Levh-i Zümüriddin < Ar. Levh-i Mahfuz

L.+ dür 228b/2

Me'alim <Ar. (e.a.) Ferra el-Begavî'nin "Mealimü't-tenzil" adlı tefsir kitabı

M. 229b/10, 234b/11

M.+ de 227b/22, 232a/10, 232a/17, 234b/5, 239b/17, 247b/12

Reşf <Ar. (e.a.) Muinüddin Yezdî'nin "Terceme-i Reşfü'n-nesaih" eseri.

R. 228a/17, 240b/11

Süretü'l Hadid < Ar. Hadid Suresi

S. 244a/15

Sūretü'l Kamer < Ar. Kamer Suresi

S. 234b/9

Sūretü'n Necm < Ar. Necm Suresi

S. 231a/6

Sūretü'l Tūr < Ar. Tur Suresi

S. 228a/25

Sūretü'l Vākıa < Ar. Vakıa Suresi

S. 240b/16

Sūretü'l Zāriyāt < Ar. Zariyat Suresi

S. 225a/8

Sūretü'l Raḥmān < Rahman Suresi

S. 237a/17

Tevrāt < Ar. Musevilerin kutsal kitabı, Tevrat

T. 228b/3, 233b/11, 246a/19

Tibyān < Ar. (e.a.) Ebu Cafer Muhammed bin Hasan Tusî'nin "Tefsirü't-tibyan" isimli eseri

T. 241b/21

şāhib-i T. 242a/8

T.+ da 225a/19, 226a/13, 226a/7, 229b/12, 233b/17, 234b/11, 241a/12, 247a/27

4.3. Yer ve Coğrafya Adları

Beytü'l Ma'mūr < Ar. Hz. Âdem ile yeryüzüne indirilip Tûfan'dan sonra tekrar göğe çıkarıldığına inanılan yedinci kat gökteki köşk.

B. 228b/13

Beytü'l Muḩaddes < Ar. Kudüs'teki meşhur câmi, Mescid-i Aksâ

B. 232a/12

Dār'ül-Celāl < Ar. beyaz inciden yaratıldığına inanılan en yüksek mertebedeki cennet

d.+ ğa 245b/12

Dārü'n-Nedve < Ar. Mekke'de müşriklerin toplanıp müslümanlar aleyhinde karar aldıkları mekan, konuşma yeri

d. kıllur ér- 230b/5

Ka‘be < Ar. müslümanların kiblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki kutsal yer

K. 228b/5, 228b/6, 232b/5

Mekke < Ar. İslam peygamberinin doğduğu ve Kabe'nin bulunduğu şehir

M. 225a/21, 227b/15, 228a/20, 229b/22, 229b/24, 235a/2, 237a/19, 242a/24, 243b/18,
245a/19, 246a/11, 246a/16

M.+ de 234a/15, 234b/12

M.+ ning 225a/26

Mütefekke < Ar. şehir adı

M. 226b/22

M.+ ge 226b/19

Rüm < Ar. Roma, Bizans ve Anadolu'yu ifade eden bir isim

R. 238a/9

Sidretü'l Müntehā < Ar. son uçtaki ağaç, varılabilecek, erişilebilecek son nokta, son makam

S. 226a/9, 232a/14, 232b/1

Şina‘ < Ar. Sina Dağı

Ş. 236a/6

Ṭūr < Ar. Tur dağı

Ṭ. 228b/11

Ṭ.+ da 233b/18

Ṭūr-ı Sinā < Ar. Kayalık zemin anlamına gelen ve semavi dinlerde Sina Dağı ve Hz. Musa'nın adının geçtiği ayetlerde geçen yer.

Ṭ. 228a/25

Yemen < Ar. Yemen şehri

Y. 244a/6

4.4. Dil, Kavim ve Topluluk Adları

‘Ād < Ar. Ād kavmi. Hud peygambere iman etmediği için Allah tarafından helak edildiğine inanılan halk.

‘Ā. 227a/21, 227a/9, 234a/14, 234a/15, 234a/16, 234a/17, 235b/17, 235b/5

Benī İsrā‘il < Ar. İsrailoğulları

B. 248a/4

Ḳureyş < Ar. İslam peygamberinin mensup olduğu Arap kabilesi

Ḳ. 234b/10

Ḳ.+ ḳa 232b/3

Şaḳīf < Ar. Sakif kabilesi.

Ş.+ ğa 232b/3

Şemūd < Ar. Semud kavmi

Ş. 227a/13, 227a/21, 231a/24, 234a/16, 235b/13, 235b/21, 235b/27, 236a/7

Ş.+ dın 234a/17

Ş.+ ğa 236a/7

Yemāniyye < Ar. Yemenle ilgili.

Y.+ dūr 234a/11

Zāhiriyye < Ar. Kur'ân ve hadisleri sadece zahir anlamlarına göre anlayıp ona göre hüküm vermeyi savunan fikhî mezhep.

z. 244b/6

5. ARAPÇA İBARELER DİZİNİ

‘alā ‘aliyīn < Bunların üzerinde (Arapça ibare), 240b/19

‘alā hāzel kıyās < Bunu kıyas et (Arapça cümle), 231b/20

‘aleyhi's-selām < Ar. Allah'ın selâmı onun üzerine olsun

‘a. 226a/12, 226a/13, 226a/15, 226a/18, 226a/25, 226a/26, 226a/27, 226b/19, 226b/9, 227a/13, 227a/17, 228a/26, 228b/2, 231a/23, 234a/14, 234a/20, 234a/7, 235a/22, 235a/26, 235a/7, 235b/14, 235b/21, 235b/3, 236a/12, 236a/21, 236a/23, 236a/8, 236b/4, 247b/1, 247b/10, 247b/11, 247b/9, 248a/4, 248a/9

‘a.+ dın 226a/24

‘a.+ dur 226b/24, 232a/8

‘a.+ ğa 226a/16, 226b/24, 227a/4, 231b/7

‘a. kılıl- 226a/14

‘a.+ nı 234a/18, 235b/6

‘a.+ nıng 231a/23, 236a/9

‘**aleyhime’s-selām** < Ar. Allah’ın selamı o ikisinin üzerine olsun

‘a. 234a/5, 248a/3

‘a.+ ğa 248a/5

‘**alīlām** < Arapça ibare?

‘a. 242b/15

āmentu ennehū ilā küfrin < İnanırım ki o küfürde idi. (Arapça ibare)

ā. 227a/9

Bismi’llāhi’rraḥmāni’rraḥīm < Ar. esirgeyen ve bağışlayan Allah’ın adıyla

B. 231a/6, 234b/9, 237a/17, 240b/16, 244a/15

celle el-şāliḥ < yüce ve aziz iyi amel işleyen

c. 247a/4

dest-i efrād < Ar. velilerin eli

d.+ ı 247a/1

ekrebu mā yekūnu’l ebdu min rabbihī en yekūn sāciden < Kulun Rabbine en yakın olduğu yer secdedir. (Hadis)

e. 231b/11

el-buṭlan < Ar. boş, temelsiz, batıl olma

e.+ dur 230a/17

el-cennet < Ar. cennet

e.+ e 242a/4

el-ḳadr < Ar. değer, kıymet, şeref

e. 228b/14

el-māl < Ar. mülk, varlık

e. 247a/3

el-şāliḥ < Ar. uygun, yarar

e.+ ler 247a/3

el-vahdiyyet < Ar. Allah’ın birliği

e. 227a/23

enā ekserünnāse tab’a yevme’l kıyāme: Ben kıyamet günü tebaası (takipçisi) en fazla olan insanım (Sahih Muslim; Kitabu’l İman)

e. (241a/15)

enā ve ente vemā sevā zālik halaktuhū li eclik < Ben, sen ve bunun dışında ne varsa senin sayende yarattım. (Hadis)

e. 232a/3

enā vemā sevā zālik terektuhā li eclik < Ben ve benim dışımda ne varsa senin için bıraktım / senin sayende yarattım. (Hadis)

f. 232a/3-4

es-semā ü zātü'l-burç < gökyüzündeki yıldızlar

e. 243a/19

estağfirun < bağışlama

e. 231a/1

fe 'elimtü 'ilme'l evvelin ve-l ahirin < Ben evvel ve ahirin ilimlerini öğrendim. (Arapça cümle)

f. 237a/24

fe eşkit aleynā kisefen minnes semāi < Üzerimize gökten parçalar düşür. (Şuarâ suresi, 187.ayet)

f. 230b/11

fekāne kābe kavseyn < İki yay uzunluğu kadar kaldı. (Necm suresi, 9. ayet)

f. 231b/11

felā ta'lemu nefsun mā uhfiye lehum < Onlar için ne sakladığını hiçkimse bilemez. (Secde Suresi 17. ayet)

f. 239b/24

fetedallā < sarktı

g. 231b/9

fi küll mā-hālık < Allah ki her şeyin sahibidir.

f. 244a/18

ğayr-ı merretin < bir kereden başka olmayan

ğ. 227a/17

ğ. öt- 230a/27

ilā evvelin < eskilerden başka

i. 225a/23

hayrān fe-hayrun ve in şerren fe-şerrun < İyiye iyi kötüye kötü. (Arapça ibare, özdeyiş)

h. 233b/21

ic‘ālūhā fī rukū‘ikum < Bunu rukûda yapınız. (Hadis)

i. 244a/14

Ķaddese Sirruhu < Ar. “sırrı ve hakikatı muazzez ve müşerref olsun” (Arapça ibare)

Ķ. 237a/13, 239b/10, 243b/14

Ķ.+ dın 227b/7, 231b/24

ķavseyni ev ednā < İki yay yahut daha az. (Necm suresi 9. ayet), 231b/21

kemā ķāl < Ar. söylendiđi gibi

k. 237b/2, 243a/18, 244a/18, 245b/15

lā ilāhe illallah < Ar. Bil ki! Allah'tan başka ibadete layık hiçbir ilah yoktur! (Arapça dua)

l. 240a/10

leyse lehum cem‘ < Ar. Kendilerinin meclisi yoktur. (Arapça ibare)

l.+ in 239a/18

ketebe fī kulūbihimu'l-īmān < Onların kalplerine iman yazılmıştır. (Mücadele suresi, 22. ayet)

k. 228b/12

kirāmin bereratin < İyilik sahibi, değerli. (Abese Suresi 16. ayet)

k. 243b/3

lecāc u ‘inād < düşmanlık ve inat (Arapça ibare)

l. 234b/27

lekum serābile takīkumu'l-harra < sizin için sıcak koruyan elbiseler (Nahl Suresi 81. ayet)

l. 243a/13

metā hāzel va‘du < “Eđer doğru söyleyenler iseniz, bu vaat ne zaman?” diyorlar.” (Mülk suresi 25. ayet)

m. 225b/7

māfi'z-zamīr < Ar. saklı fikir (Arapça ibare)

m. 237a/22

mākāne ve māyekūn < Ar. Benimle oldu ve benimle olacaktır. (Arapça ibare)

m. 228b/4

Muħammedullah u nimet < Ar. Allah'ın Muhammed'i ve nimeti

M. 229b/25

nezele bihi'l-rūhu'l-emīn alā kalbike < Senin kalbine Ruh'u'l emīn onu indirdi. (Şuarâ Suresi 193.-194. ayet)

n. 243a/23

rađıyallāhu 'anh < Ar. Allah ondan razı olsun. (Erkek sahabeler için söylenen Arapça dua)

r. 225b/12, 226a/27, 232a/16, 234b/13, 236b/15, 241a/15, 242a/1, 243b/11, 245a/26,

r.+ dın 231a/13, 237a/10, 237b/18, 241a/22, 245b/6, 247a/22

r.+ imadın 225b/13, 243b/9

r.+ madın 225a/20

245b/13

rađıyallāhu 'anhā < Ar. Allah ondan razı olsun. (Kadın sahabeler için söylenen Arapça dua)

r.+ a 242a/3

rađıyallāhu 'anhum < Ar. Allah onlardan razı olsun. (Arapça dua)

r. 241a/7

raḥmehullāh < Ar. Allah ona merhamet eylesin. (Arapça dua)

r. 227b/9, 229a/13, 234a/3, 238b/13, 243a/21, 243a/22, 243b/10, 243b/3, 243b/5,

243b/6, 243b/8, 247a/6

r.+ dın 229a/25

raḥmetullāh < Ar. Allah'ın rahmeti

r. 237a/11, 237b/18, 238a/21

rezīnā 'an Rabbīnā < Rabbimizden razı olduk. (Arapça ibare)

r.242a/3

şallallāhu 'aleyhi's-selām < Allah'ın selamı onun üzerine olsun. (Arapça dua)

ş. 247b/3

şallallāhu 'aleyhi-ve's-sellem < Allah'ın selamı onun üzerine olsun. (Arapça dua)

ş. 225a/26, 227b/23, 228b/3, 229b/11, 229b/23, 230b/5, 231a/10, 231a/14, 231a/16,

231a/18, 231a/7, 231b/5, 231b/6, 231b/8, 232a/11, 232a/26, 232a/3, 232a/9, 233a/25,

233b/3, 234a/11, 234a/24, 234a/25, 234b/14, 234b/17, 234b/6, 236b/15, 237a/15,

237a/18,

237a/23, 237b/19, 241a/11, 241a/14, 241a/8, 242a/2, 242a/3, 243a/18, 243a/20, 243a/25,

244a/14, 245a/8, 246a/5, 247b/22, 248a/20

ş.+ dın 231b/1, 234b/10

ş.+ dur 247a/7

ş.+ dūr 244b/25

ş.+ ğa 230b/10, 231b/3, 232a/17, 234b/14, 248a/14, 248a/21

ş.+ ni 229b/22, 248a/15, 248a/17

ş.+ ning̃ 231b/18, 232a/23, 232a/8

subhānrabbi'l'azīm < Büyük olan rabbim her türlü kusurdan uzaktır. (Arapça dua)

s. 244a/13

subhaneke allahümme ve bihamdik < Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan pak ve uzaksın. (Arapça dua)

s. 230b/27

subhaneke allahümme ve bihamdik eşhedü enlā ilāhe illāllah < Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan pak ve uzaksın, ben şahadet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur. (Arapça dua)

s. 231a/1

şülletün minel āhirin < Bir bölümü de sonrakilerdendir. (Vâkıa Suresi 40. ayet)

ş. 242a/2

şümme denā < sonra yaklaştı (Arapça ibare)

s. 231b/8

tārik fī kum es-sekeleyn < (Ben size iki (iki yük; Kur'ân ve ehle-i beyt) yük bırakacağım.

(Arapça ibare)

t. 238b/21)

ve inned dīne le vākıun < Ve din (ceza ve hesap günü) şüphesiz olacaktır. (Zâriyât suresi 6. ayet)

v. 225b/3

ve'l-Bāb < Ar. ve kapı

v.+ da 231a/15

ve'l-şühedā < Ar. ve şehitler

v.+ nı mübtedā 246b/8

ve lā bī-şeyin min ni‘amieke rabbenā nükezzibü fe-leke’l-hamd < Ya Rab! Senin nimetlerinden hiçbir nimet yoktur ki biz onu yalanlayalım. Hepsine inandık ve iman ettik. Sana hamdolsun. (Hadis)

v. 237b/

ve lākin lā tefekķuhun tesbīhim < Ve onlar fıkıh ilmini tesbih ederler.

v. 237b/

vemā umirū illā liya‘budū Allāhe muħlişin < Halis kılarak Allah’a kulluk etmeleri dışında başka bir şey kendilerine emredilmedi. (Beyyine Suresi, 5. Ayet)

v. 228a/12

yā zü’l celāli ve’l-ikrāmi < İkrām ve büyüklük sahibi. (Rahman Suresi 78. ayet)

y. 240b/15

SONUÇ

Bu çalışmada Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri olarak adlandırılan eserin Zâriyât, Tûr, Necm, Kamer, Rahman, Vakıa' ve Hadîd sureleri transkripsiyon harflerine aktarılmış, tenkitli metni ve dil incelemesi yapılmıştır. Eserin Farsça *el-Mevahibü'l-Aliyye* adlı eserden tercüme olduğu, *el-Mevahibü'l-Aliyye* ve *el-Mevahibü'l-Aliyye*'nin Şeyh Ömer Adûlî Niğdevî tarafından yapılan Osmanlı Türkçesi tercümesi ile karşılaştırılması yapılmıştır. Bu karşılaştırma ile Doğu ve Batı Türkçeleri arasında söz varlığı karşılaştırması açısından zengin malzeme vermektedir. Yine bu karşılaştırma sonucunda Doğu Türkçesi ile yapılan çeviri metninin Batı Türkçesi ile yapılan tercümeyle göre Türkçe söz varlığı açısından daha zengin olduğu ve tamlamalar noktasında Türk dilinin kaidelerine daha bağlı olduğu tespit edilmiştir. Eserin Farsçadan kelime kelime Türk diline çevrilmiş olması Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin söz varlığını tespit noktasında büyük fayda sağlamıştır. Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri'nin ilk Kur'ân çevirileriyle karşılaştırılması noktasında söz varlığında ortaklıkların yanında farklar da tespit edilmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

Çalışmamızda Doğu Türkçesinin tarihi önemi üzerinde durulmuş ve bu tarihi Türk edebi dilinin Türk tarihi ve Türk dili tarihi içindeki yeri vurgulanmıştır. “Çağatayca” teriminin bu edebi dilin adlandırılmasındaki yetersizliği açıklanmıştır.

6. BİBLİYOGRAFYA

Aksan, Doğan, *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2000.

Aksan, Doğan, *Türkçenin Sözvarlığı*, Engin Yayınevi, Ankara 2006.

Aksan, Doğan, *Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2007.

Alışık, Cevdet Eralp, “Orta Asya Türk-Moğol Tarihçiliğinde Türk Soylu Toplulukların Ortak Tarihi ve Edebî Anlayışı Üzerine Katkılar”, XI. Milli Türkoloji Kongresi Bildirileri C. I, 11-13 Kasım 2014, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı Kültürel Etkinlikler Müdürlüğü, İstanbul 2014, s. 173-174.

Alışık, Gülşen Seyhan, “Yesevî Takipçisi Olarak Ubeydullah Han”, *Türkbilig*, S. 18, Ankara 2009.

Ali Şir Nevayi, *Muhakemetü'l-Lugateyn (İki Dilin Muhakemesi)*, Haz. F. Sema Barutçu Özönder, TDK Yayınları, Ankara 1996.

Altıkulaç, Tayyar, “SECÂVENDÎ, Muhammed b. Tayfûr”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 36, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 268.

Arat, Reşit Rahmeti, *Yusuf Has Hacip Kutadgu Bilig I Metin*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2007.

Arat, Reşit Rahmeti, *Kutadgu Bilig III Indeks*, hzl. Kemal Eraslan, Osman F. Sertkaya, Nuri Yüce, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, İstanbul 1979.

Argunşah, Mustafa, *Çağatay Türkçesi*, Kesit Yayınları, İstanbul 20014.

Arslan Pekgöz, Gülşen, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Sebe, Fâtır ve Yasin sureleri)(İnceleme-Tenkritli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.

Arslan, Ali, *Büyük Kur'ân Tefsiri (Hulâsatü't-Tefsir)*, Arslan Yayınları, C. XII, İstanbul 1984.

Asım, Mohammad Shakib, *Müellifi Meçhul Bir Çağatayca Tefsir ve İsrailiyyat Açısından Değerlendirmesi (Peygamber Kıssaları)*, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Ata Aysu, *Harezmi-Altın Ordu Türkçesi*, Kebikeç Yayınları, İstanbul 2002.

- Ata Aysu, *İlk Kur'ân Tercümesi (Rylands Nüshası) Karahanlı Türkçesi (Giriş-Metin-Notlar-Dizin)*, TDK Yayınları, Ankara 2004.
- Ata Aysu, *Nehcü'l Ferâdis, Uştmahlarınġ Açık Yolu (Cennetlerin Açık Yolu) III Dizin-Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1998.
- Atalan, Soner, *Doġu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Duhân, Câşiye, Ahkaf, Muhammed, Fetih, Hucurât ve Kaf Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- Atalay, Besim, *Abuşka Lugati veya Çaġatay Sözlüğü*, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1970.
- Aydın, Erhan, *Şine Usu Yazıtı*, KaraM Yayıncılık, Çorum 2009.
- Barthold, W., "Ein Denkmal aus der Zeir der Verbreitung der Islams in Mittelasien", *Asia Major*, II/1, s. 125-127. Çev: Ahmed Cemal Köprülüzade, "Orta Asyada İslâmiyetin İntişar Ettiği Zamana Ait Bir Abide", *Türkiyat Mecmuası*, II, 1926 (1928).
- Birişık, Abdülhamit, "Osmanlıca Tefsir Tercümelere ve Hüseyin Vâiz-i Kâşifi'nin Mevâhib-i Aliyye'si", *İslâmî Araştırmalar*, XVII/1, Ankara 2004.
- Bodroglıgetı, Andrâs J . E ., *A Grammar of Chagatay*, Lincom Europa, Languages of the World/Materials 155, Muenchen 2001,
- Boltabayev, Saidbek, *Çaġatayca el-Mevahibü'l-Aliyye (Tefsir-i Hüseyini) Tercümesi (183b-308b Giriş-Gramer-Metin- Dizin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2017.
- Borovkov A. K., *Zur Geschichte der Wörterbücher des Čagatajische*, Wissenschaftliche Zeitschrift der Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg Gesellschafts-Wissenschaftliche Reihe, X, Leipzig 196.
- Borovkov A. K., *Orta Asya'da Bulunmuş Kur'ân Tefsirinin Söz Varlığı (XII.XIII. Yüzyıllar)*, Hz. Halil İbrahim Usta - Ebülfez Amanoġlu, TDK, Ankara 2002.
- Borovkov A. K., *Leksika sredneaziatskogo tefsira XII-XIII vv.*, Moskva 1963.
- Borovkov A. K., "Tsenniy istoçnil dlya istorii uzbekskogo yazıka", *Izvestia Akademi Nauk SSSR Otd. Lit. İ yaz.*, VIII/1.
- Caferoġlu, Ahmet, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 2011.
- Caferoġlu, Ahmet, *Türk Dili Tarihi I*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1984.

- Clauson, S. Gerard, "The Origin of The Turkish "Runic" Alphabet", *Acta Orientalia Havniae* XXXII, 1970.
- Clauson, S. Gerard, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century*, Clarendon Press, Oxford 1972.
- Clauson, S. Gerard, *Sanglax, a Persian Guide to the Turkish Language by Muhammad Mahdī Xān*, London 1960.
- Courteille, Pavet d., *A.J.B. Dictionnaire turc-Oriental, Destine Principalement a Facilitier la Lecture des ouvrages de Baber, d'Aboul-Gazi et de Mir-Ali-Chir-Nevai*, Paris 1870
- Çağlar, Dursaliye, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Şu'arâ ve Neml Sureleri) (İnceleme-Tenkritli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Çetin, Abdurrahman, "Vâhidî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 42, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 439.
- D. Lessing, *Ferdinand, Moğolca-Türkçe Sözlük 1 A-N*, çev. Günay Karağaç, TDK Yayınları, Ankara 2003.
- Develioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara 1993.
- Diyanet İşleri Başkanlığı, *Kur'ân-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal)*, Ankara 1973.
- Eckmann, János, "Doğu Türkçesinde Bir Kur'an Çevirisi (Ryland Nüshası)", *TDAY Belleten* 1967.
- Eckmann, János, "Eastern Turkic Translations of the Koran", *Studia Turcica*, XVII, 1971.
- Eckmann, János, "Kur'ân'ın Doğu Türkçesine Tercümeleleri", çev. Ekrem Ural, *TDED*, S. XXI 1975.
- Eckmann, János, *Çağatayca El Kitabı*, çev. Günay Karağaç, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1988.
- Eckmann, János, *Middle Turkic Glosses Of The rylands İnterlinaer Koran Translation*, *Bibliotheca Orientalis Hungarica* XXI, Akademia Kiado, Budapest 1976.
- Eckmann, János, *Nehcü'l Ferâdis, Uşmağlarınınġ Açuq Yolu (Cennetlerin Açık Yolu)*, yay. Semih Tezcan, Hamza Zülfikar, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2000.

- Eraslan Kemal, “Çağatay Edebiyatı”, TDV İslam Ansiklopedisi, C.08, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1994.
- Eraslan Kemal, “Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dair”, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, S. XVIII, İstanbul 1970.
- Ercilasun, Ahmet Bican, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.
- Erdoğan, Abdulkadir, “Kur’ân Tercümelerinin Dil Bakımından Değerleri”, Vakıflar Dergisi, I, 1938.
- Ergin, Muharrem, *Orhun Abideleri*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2011.
- Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım/Yayın/Tanıtım, İstanbul 2009.
- Eroğlu, Ali, “HÂZİN, Ali b. Muhammed”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 17, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999.
- Gabain, A.von, *Eski Türkçenin Grameri*, çev. Mehmet Akalın, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1988.
- Gabain, A.von, “Briefe der uigurischen Hüen-tsang-Bio-graphie”, SBAW, Phil.-hist. K1. 1938, 29, Berlin 1938,
- Güngör, Mevlüt, “BEGAVÎ, Ferrâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 05, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999.
- Hacıeminoğlu, Necmettin, *Türk Dilinde Edatlar*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1971.
- İnan, Abdülkadir, “Şeybanlı Özbekler Çağına Ait Bir Kur’ân Tefsiri”, TDAY-Belleten (1962).
- İnan, Abdülkadir, *Kur’ân-ı Kerîm’in Türkçe Tercemeleri Üzerinde Bir İnceleme*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1961.
- İz, Fahir, “Uygurca Kur’ân Tercümesi”, İstanbul Üniversitesi Türkoloji Disiplini V inci semestre traval”ı, 1936-1937.
- Kahraman, Abdullah, “TÜSİ, Nasîrüddin”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 41, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s. 437.

- Kanar, Mehmet, *Arapça-Türkçe Sözlük*, Say Yayınları, İstanbul 2009.
- Kanar, Mehmet, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Say Yayınları, İstanbul 2008.
- Kanar, Mehmet, *Türkçe-Farsça Sözlük*, Say Yayınları, İstanbul 2008.
- Karaağaç, Günay, *Türkçenin Dil Bilgisi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2012.
- Karaağaç, Günay, *Türkçenin Söz Dizimi*, Kesit Yayınları, Ankara 2011.
- Karatay, Fehmi Edhem, *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*, Din, Tarih, Bilimler, C. I, Topkapı Sarayı Müzesi Yayınları, İstanbul 1961
- Kaşgarlı Mahmut, *Divanü Lûgat-İt-Türk (Çeviri)*, çev. Besim Atalay, C.I, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2006.
- Kocasavaş, Yıldız, *Türkçede Şahıs Zamirleri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2004.
- Korkmaz, Zeynep, “Türkçede Ek Yığılması Olaylarının Meydana Gelişi Üzerine”, Türk Dili Üzerine Araştırmalar I, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2005.
- Korkmaz, Zeynep, *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994.
- Korkmaz, Zeynep, *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009.
- Kök, Abdullah, *Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur’ân Tercümesi (TIEM 73 1v-235v/2) Giriş-İnceleme-Metin-Dizin*, Ankara 2004.
- Köprülü, M. Fuad, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1980.
- Kurtoğlu, Kübranur, *Doğu Türkçesi Kur’ân Tefsiri (Lukmân, Secde ve Ahzâb sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Kurtuluş, Rıza, “Keşfü'l-esrâr”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. XXV , Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1994.
- Mingana, A., *Catalogue of the Arabic Manuscripts in the John Rylands Library Manchester*, Manchester 1934.

- Okutan, Mehmet, “Necmeddîn-i Dâye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999.
- Onur, Samet, *Doğu Türkçesi Kur’ân Tefsiri (Mümin, Fussilet, Şura ve Zuhruf Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- Özönder, Barutçu, F. Sema, “Doğu Türk Yazı Dili Edebî Çevresi ve Timür”, *Journal of Turkish Studies*, Volume 24/III. 2000.
- Redhouse, J. W., *Redhouse's Turkish Dictionary*, London 1880.
- Rezaei, Mehdi, “Hârezm Türkçesiyle Yazılan Bir Kur’an Tercümesi (Meşhed-Āstān-i Quds-i Razavî Nüshası)”, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(3), 2016.
- Sağol, Gülden, *Harezmi Türkçesi Satır Arası Kur’ân Tercümesi: Giriş-Metin-Sözlük I-II*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1993.
- Semenov, A.A., “Sobranie vostochnih rukopisey”, *Akademi Nauk Uzbekskoy, SSSR*, IV, 1957.
- Steingess, F., *A Comprehensive Persian-English Dictionary*, Çağrı Yayınları, İstanbul
- Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2007.
- Şen Uzunoğlu, Hülya, *Doğu Türkçesi Kur’ân Tefsiri Kasas, ‘Ankebüt ve Rûm sureleri (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Şeyh Ömer Adûlî Niğdevî, *el-Mevahibü’l-Āliyye*, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Pertev Paşa, nr. 23.
- Şeyh Süleyman Efendi, *Lugât-ı Çağatayî ve Türkî-i Osmanî*, Mihran Matbaası, İstanbul 1881.
- Taş, İbrahim, *Çağatayca Kur’ân Tefsiri 21a-41b (Giriş-Metin-Dizin)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2001.
- Tekin, Şinasi, “Eski Türk Yazı Dillerinin Özellikleri Üzerine Düşünceler ve Bunların Teşekkülü ile Türk Siyasi Birlikleri Arasındaki İlişkiler”, *Tarih ve Toplum*, 101, 1992.
- Tekin, Şinasi, “Eski Türkçe”, TDEK, 1992.

Tekin, Şinasi, *Uygurca Metinler II, Maytrisimit Burkancuların Mehdîsi Maitreya İle Buluşma Uygurca İptidâi Bir Dram, (Burkancılığın Vaibhâşika Tarikatine Ait Bir Eserin Uygurcası)*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Ankara 1976.

Temel, Emine, *Doğu Türkçesi Kur'ân Tefsiri (Nur ve Furkan Sureleri) (İnceleme-Tenkitledi Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Togan, A. Zeki Velidi, "Londra ve Tahran'daki islâmî Yazmalardan Bazılarına Dair", İTED, C. III/1-2, 1960.

Togan, A. Zeki Velidi, *Bugünkü Türkili Türkistan ve Yakın Tarihi*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1981.

Togan, A. Zeki Velidi, *Umumî Türk Tarihine Giriş, En Eski Devirlerden 16. Asra Kadar*, Enderun Yayınları, İstanbul 1981.

Ünlü, Suat, "Kur'an-ı Kerim'in Türkçe'ye Çevrilmesi ve İlk Türkçe Kur'an Tercümelere", Dini Araştırmalar Dergisi, C. 9, S. 27, 2007.

Üşenmez, Emek, *Eski Kur'ân Tercümelerinden Özbekistan Nüshası Üzerinde Dil İncelemesi: Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Ekler Dizini*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul 2010.

Yazır, Elmalılı Hamdi, *Kur'ân-ı Kerim ve Türkçe Meali*, Temel Neşriyat, İstanbul 2000.

Yılmaz Ceylan, Emine, "Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü", Türk Dilleri Araştırmaları, Ankara 1991.

Yuvalı, Abdülkadir, "Çağatay Han", TDV İslam Ansiklopedisi, C.08, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1994.

Yüce, Nuri, "Eine neu entdeckte Handschrift des Mitteltürkischen", Sprach - und Kulturkontakte der Türkischen Völker. (Materialien der zweiten Deutschen Turkologen-Konferenz Rauschholzhausen, 13.-16. Juli 1990, herausgegeben von Jens Peter Laut und Klaus Röhrborn. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 1993. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica Band 37).

Zülfikar, Hamza, "Çağatayca Bir Kur'ân Tefsiri", Türkoloji Dergisi, C. IV, S. 1, 1974.

Zülfikar, Hamza, *Çağatayca Kur'ân Tefsiri, Dilbilgisi İncelemesi-Metin-Dizin*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1970.

7. TIPKIBASIM

7.1. TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİ NÜSHASI

و پزینک ساری دور قیامت بیخ الارنیک بنه فاکما کیم حساب اوجون بیز کوزور بیز یوم تَشْفُقُ الْاَرْضِ یا دنیغه
 کیلتور کوندوزی کیم یارینغای بر ویراق بولغای عیسه آدی لار دین یعنی اولوک لار سوک جیقا بلار کور لار دین بر لاس
 آشو قوجی لار جبار لغوجی لار ساری ذالک بو بیز کوزماک الارنی کور لار دین حَشْرُ جَمیع قیامت لوق در علیت
 فیسین بیز کا آسان حُنْ اَعْلَمُ بیز و اناران بیز بما یَقُولُونَ اولجه ایور لار کا فلار قیامت لکار دین و منیک حقیقا
 افره دین و مکروه سوز لار سنیک حقیقکه اَوَمَا اَنْتَ و یوق دور سین علیهم و یحیی الارغه مستطی کیم قمر و جهر بله
 الارنی ایمانغه توتغای سین فذکرکین پس بند استیقل بِالْقُرْآنِ قرآن بند لاری بله من خِجَافٍ و عید کیش کیم قورق
 قای منیک و عیدم دین کیم پس الماس لار الاربله قورق قوجی لار دین اوزکا لاه الحمد لله علی کل حال

سورة التَّائِبَاتِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَالْتَّائِبَاتِ ذُوَا حِسْبَانَه قسیم یا د قیلور توز دور لغوجی لار بله یعنی بل لار کیم توز دور لار توفیق و ان دین اوزکا
 توز دور ماغی و داننی سان دین ابر و زلار یا فرشته لاری بله کیم بل لار نیک قو بار لغوجی لار دور لار فَلَاحًا مِلَاتِ
 و قو این فیر بوک نی کو بکار کوجی لار بله فَلَاحًا رِیَاطٍ پس بار لغوجی لار بله هیتر بار ما قی آسان بیغ بله یعنی کیم لار
 یا یولدوز لار کیم اوز منزل لار اید بار دور لار قَالِمُضْتَمَاتٍ اَمْرًا پس ایش اولاشور کوجی لار بله یعنی فرشته لار کیم
 اسطوار ایشار نیک نفسی و ان دین اوزکا تلقن الارغه دور و ایتیب دور لار مراد تورت مقرب فرشته
 لار دور کیم هر هر ای شیکا آتایب دور لار جبریل وحی عذ و یکا سل رحمت قه و عزرا ایل اولوم کا و اسرافیل نفع قه
 و حق سبحانه بو عجب نیمه لار و بیز کور اشخص لار بله قسیم یا د قیلور اینک جو ابل بو کیم اِنَّمَا قَوْلُ عِدَدٍ و ن موندین اوزکا
 بو تور کیم اولجه و عده بر نلیب سیز لار ایجا حشر و نشر و ثواب و عقاب دین لَصَادِقٍ سِرِّ اینه راست و درست
 دور و اند اسج خلاف بوستور قِرَآنَ الدِّینِ و در سلوک بله کیم ان دین اوزکا حساب لَوَاقِعٍ سِرِّ اینه بو لغوجی دور
 کت و شبهه سیز و التَّائِبَاتِ اَنْتَ کوی بله کیم قَاتِبِ بیغ و هر کلک ایگاسی دور یا تو کال زینت
 بله یا یخنی صورت بله و خوش کیکلوجی یا یول لار ایگاسی دور یعنی یولدوز لار طرفی کیم الار نیک باوری دور تیان ا
 ابن عرضی اده عنهما دین نقل قیلور کیم مراد تیخی کوک دور و حق تعالی اینک بله یا د قیلور کیم در سلوک بله کیم سیز لار
 ای که اهل لقی قَوْلٍ لِحُتْلَفٍ سِرِّ اینه سوز و امخالف سیز لار سبت منیک پنجه همینه یعنی کاسی آتی شاعر دیر سیز لار
 و وفقی ساحر و زمانی کامن و کاسی مجنون با سیز لار نیک سوز لار نیک قرآن و امخلف دور آنی سحر او تور سیز لار و شعر
 و کلمات و منفردی و اساطیر الاولین قَوْلَاتٍ اَبْر و کاسی عَشَّةَ ایمان دین حمده یا قرآن دین مَن اَفَلَتِ اُولَی الْاَبْصَارِ
 ایور ولوب دور خدای علی او قدر و قضا بله ایمان و شتر آن بله یعنی هر کیم خدای علی ابار دور کیم محروم بولغای ایمان دین کتاب
 و پنجه مراد محروم دور قَتَلَ الْکُفْرَ اَصْحٰوْنَ لونت قلیلیب دور لار یا لغان ایستوجی لار قول مختلف اصحابی دین مراد مختلف لار
 زمره سید دور لار کیم قوافل دور و دنی ایگاسی عقبه لار اید اولور دور اید و بلار و هر هر حضرت رسول صلی الله علیه و سلم ایشینی
 اوزکا تور کوک کیکلوجی و بار لغوجی ایور اید و بلار کوشیلارنی اینک صحیحی دین پنا اید و بلار نیکری تعالی آلاعه لعنت قیلور

انکمه

وای کیم الدین کم یا یعنی ای تقوی لار اوردور لار کیم آلا ری غمزه جهالت و غفلت نهایی داساهون غافل لار دور لار
 ای کیم لار دین یسئون ایان سوز لار سپهر مومن لار دین کیم تان بولغوسدور یوم الدین جزا کونی کیم سیز لار نینک
 نیکیز کیمز است یا دینله ی کیم وان الدین لواقع و بوسوزنی کمز بی استیزا یوز دین ایور ایردیلار حسیجان ای کیم حسیجا
 واقع دور یوم کم کونی کیم کوز لار علی التار تموغ او تیغه یفتنون کوز دور و لکا ملار و اینک پله معذب بولغی لار و
 تموغ مینک خرنه سی الارغه ایق ملار ذوقا نایکنز لار فتننکم اوز عذا پیکنر نی هندا بودور الذی کیشیم اوجبه
 بار ایکنز لار سیز لار دینی و ا کیم اینک بید یعنی اینک سور ماغی کیشیم لار آسوقا قلیغ کور سا تور ایردیکنز لار و ایور
 ایردیکنز لار متنی هذا الوعد ان المتقین در سلق پله کیم بر سیزکا لار شرک بمعصیت دین اول کوندا فی حیات
 بوستان لار د بولغی ملار و عیون و آقا بولاق لار یعنی بوستان لاری کیم شکل بولغی آقوی سوز لار عذرا ایلدین
 بقول بقیغوی لار و آقوی لار ما اینتکمه هر شه اول نیمی کیم اوز فضل پله عطا قلیب دور آلا رغه اار مینک پروردگار
 عمل لار دوقل ثوابی دین اینتکمه کوز ادر سلق پله کیم آلا بار ایردیلار قبل ذلک اوجماح قه اینماس دین بودور محسین
 بخشیش ایش بقیغوی لار و فرمان کوزا کوجی لار کا نوا قلیل من اللیل بار ایردیلار کیم ازی داکچه دین ما یفجعون او یقولوا
 ایردیلار یعنی کچه نینک کوز برکی دا عبارت غه مشغول بولور ایردیلار انش رضی الله عنه ای تب دور مغرب عشا ارا تظوع
 بید نماز او قور ایردیلار و این عباس رضی الله عنه دین مشغول دور کیم آلا کچه الارغه او نار ایردی کیم نماز او قور ایردیلار
 اول دایا اوسط دایا اینک کفر میرا مشهور ارا اول دور کیم او یوقلا باس ایردیلار نما یا نقاشوق نمازینی ادا قیلس ایردیلار
 و اینک وقتینی اوزون نار نار ایردیلار و بالاجار و بار ایردیلار کیم سحر لار اتم کیمون الار بار یلقا
 مان سلا کین سوز ایردیلار یعنی با وجود آرا او یقولوب طاعت جون سحر نیک طلبه سی کیم نماز هر بولور ایدی
 استغفار ایتار ایردیلار اول وجه پله کیم کوزیا کچه نینک بارجه سیک جرایم ارنگا بی غه اشغال کور ساتب دور
 لار و بوانیک دلیل دور کیم اوز علی غه محب ایماس ایجا نذور لار و انذین حسابی نوتما دور ایردیلار و فی
 انمو الهمد الار نینک مال لار مداح حق نصیبی هبه ایردی للستائل سلا کوجی کا و المحروم و بهره سیز غه
 محروم سحقی بولغی کیم کیشی دین نیمه سلا ماکای دیشیلار کان ایلیکا یار کیم اول بای دور و صدقه انکا هر ماکا یار
 یا کیشی کیم اینک کشت و ایکنی کا نقصان مینکای یا فیتزی کیم قیز لار بید مستلا بولغی یا مملوکی کیم اینک ایگاسی
 انکا نیمه پر ماکای و سر حد بر پله الار اوز مالی ادا حق مقرر قلیب ایردیلار سلا کوجی و سلا ماکوجی کا و فی الارض دیردا
 آیات نشانه لار دور لار استدلال و چون آلی نینک قدرتی غه بلوغتین کان سیز لارغه و بعضی اول آیت
 لار دین هر یوز بیداکانی دوز لار کیم تور لوک تور لوک جو سر لار انذین جیقا رور لار و نباتات بقول بقلا دودانه لار
 و بیخ لار و اینک صنف لار دین و جهلم و حیوان لار مهابم و سباع و حشرات و اینک تور لوک تور لوک دین ویر
 نینک نفسی دا اینک جز لار نینک اختلاف کیفیت لار و خاصیت لار و منفعت لار و فی افسنک و نشانه لار دور
 سیز لار مینک نفس و ریکنر دا افلا یصدون آقا کور باس سیز سیز لار یا استقام امر معنی سی پله دور یعنی عبرت نظری

بیده دور یعنی عبرت نظری بیده باقیست که لار و صانع کما فی نیک علامت لارین اوز ذائیکیزه ادا مشاهه قلیکنیزه لار
 کیم عالم واسج نیه بولماغای انا کیم غنونه اندین سیز لار نیک نهادیکیزه ادا بولماغای و باوجود اول منفرد سیز لار خوب
 سیات لار و خوش ترکیب لار و کونول تار تعویجی منظر لار بیده و نکلن غریبه افعال دین و مختلفه صنایع استنباطی و پیوسته
 کالات استجانی و محتایق سلمی و مذکور دور کیم مر کیم بو آیت لارنی اوز نفسید اکور ماسه و اوز وجودی نیک
 صفی سید اقدرت اثارین مطالعه قیلاسه اوزی نیک حظی فی صنایع قیلقان بولماغای و زندگان بیغ دین مسج بهره
 نما بولماغای و فی السماء و کوک و ادور رزق کیم سیز لار نیک اوز نیکز یعنی رزق نیک سبب لاری کیم یا مغور
دور یا اولی قسمت تا پب دور سیز لار نیک رزق نیکز دین مکتوب دور لوح قه و تیاندا اینتیب دور کیم لوح نور منعی
کوک و ادور و ما قود عدون و نعی کوک و ادور اولی سیز لار کا دعه پربب دور ثواب دین کیم اوجام و اینک نفی
تینخی کوک و ادور سدره المنشی قاشیدا قور رب السماء و الارض پس کوک و دیر پروردگار کما انت کیم اقله
لحق در ستون پله کیم اولی ایتلیدی کونی نیک ایشی و ثوابی دین مر اینه راست دور مثل ما انکم انسطقون اینک دیک
 کیم سیز لار سوز ایتور سیز لار یعنی اندان کیم سنگ بوقنور سیز لار کا اوز سوز و نیکز نیک ایجا قد استک بوقنور نیک
 روزی پر ما کیم اهل ایتک در ستون پله کیم کیلیدی سنکا حکایت ضنیف ابراهیم علیه السلام
 مهاغاری نیک سوزی اول اون هر فرشته ایر دیار لوط علیه سلم قومی نیک اهل کی غه اینب کیلدی یار و تیاندا
 کیلتور و بتور کیم تورت ملکی ایر دیار جبریل و میکائیل و اسرافیل و زو فاعل علیهم السلام الملکون قیلقان مهران لار
 خدای قاشیدا یا ابراهیم علیه سلم قاشیدا کیم اوز نفسی پله قیام قیلتدی الار نیک خدمتی غه اذا دخلوا جون کیدیلار
 مهران علیه ابراهیم علیه سلم غه فقالوا ایتی لار سلام قیلتون پز نیک سلام قیلقانغی قال ایتی ابراهیم
سلام سیز لار کا سلام و سلام قوم منکر و ن کروی سیز لار تا نیاغان یعنی هرگز سیز لار دیک قومی کور ما بدور
 مین صورت قامت دامکا اینیکیزه لار کیم فی کیشی لار سیز لار آرا ایتی لار مهران لار سیز فراغ پس قایتی ابراهیم
 االی اهلله اوز اسلمی سارینه و جهی بیده کیم آرا بیلما دیار کیم قاید ابا رور فجاء بعجل سمین پس کیلتور دی بریان
 سیز بوزاد فقر تبه پس باوق قیلتدی ائی الیه سجد الار غه یعنی الار نیک ایداقویدی الار انجا میل فیما دیار
قال الا تا کون ایتی آما یماس سیز لار سوندین یعنی سیز لار الار ایتی لار یماس سیز فاوجس پس خاطر اوتوتی
برهنه الار دین خبیثه قور قونجی یعنی اینک مبارک کونجی قور قتی اندین کیم مابدا اوغزی لار بولما دیار و اینک
 قصدین ایجا دیار کیم اول روز کاردا کیشی بیده دشمن یعنی بولپ اینک طغامین یماس ایردی فرشته لار کیم ابراهیم
 علیه سلم دین خوف اثرین مشاهه فیلدیار قالوا الا تخف ایتی لار قور قاعنیل کیم پز نیکدی نیک مبارکانی پز
 ابراهیم علیه سلم ایتی کیم بکا بورون راق خبر قیلا و نیکیزه لار کیم مین بوزا و نی اولنور ماس ایدم داناسی دین ابراهیم
 ایردیم جبریل علیه سلم مبارک عنانی فی اول بر بان بوزوغه سوردی تیریلیدی قوی نیه ما دی قیلا بوزا نیک سارینه قویدی
 ساره رضی الله عنهما ایشیک نیک سوکنی داوروب بو حال فی مشاهه قیلتدی و ابراهیم علیه سلم اول صورت دین متعجب

فرشته لاریجه قاسوز باشلا دیلار و بشارت بیدیلار انکاجنلام علیمدان اوغلی غدی بنی اسحق
 اتمیغ اوغولی توغراق قدساره دین کیم چون بوغ قدسینه عالم بولغای قاقبلیت ائمرا آینه پس بوز قوبدی ایوبکا
 انیک خاتونی منی ساره و توردی فی صسته فریاد او ایستور ایردی اللبیا اللبیا و بولکل بولنی لارینیک
 لغتی داکیم لیش لارینیک تعاطلی نینیک دقتی داتیل کاسورار ایردیله رصکت یعنی شلاق اوردی وجهها
 اوزی نیک بوزیکا اذاق کیم خاتون لارینجب و دقتی اقیلمور لاری قالات وایتی آبا توغورغان عجز عقید قاری
 خاتون توغورما غوجی قالوا الذلک ایئی لاری فرشته لاری کیم مونیکنک دیک کیم بشارت هرب هر قال مره بک انیب
 دور سینیک خداینیک دیزه انیک سوزی دین نبر پر دوک بیزا انه هول الحکیم در سنلوق پله اول حکم قیلنجوی
 دور اوغول غدی سکا العلیمدان دور سینیک توغورماس لینیکنک غدی و هر کیم حکم ایشیک و دانا بولغای
 قاد بولغای سینیک اصلا حینک غدی چون ابراسیم علیه سلم سلیدی کیم لاری فرشته لاری دور لاری و لارینیک انیب
 کیلماکی اول جمعیت بید اولوغ ایشیدن اولککا بولما غوس بیدور قال ایئی فاحط بکلمه پس نیدور سیز لارینیک
 اولوغ ایشیکیز آیفها المرسلون ای بیباریکلار قالوا ایئی لاری انا ارسیلنا در سنلوق سلیدی کیم بیز باریکلار ناپیز
 ایل قوم مجربین یازوقون کروسی نیک یازوق لارینیک هلاک قیلماغی غدی یعنی کاز لاری کیم بارجه یازوق
 لارینیک باشی کفر دور و بیز کیلیب بیز لیزیل تا بیبارکای بیز علیهم آلا رغه لارینیک هلاکی دین سوکنک دالار
 نیک شهری نیک استین و اوستون قیلماغی غدی حجانة من طین تاشی باحیق دین یعنی توغراقی تاشس بولغان
 بشورماک بید کیرج دیک مسومة نشان قیلماغی تاشی عینک مره بک نیک پروردگار نیک تاشید المشرکین
 حد دین تاش ایکنکوجی لاری اوجون کفر و فجور و اکیستور و بوز لاری کیم اول معلم تاشدار ایردی قزاق خط لاری بید باهر
 کیشی نیک آئی تاشینه نیلیب اندین کیم انیک پله هلاک بولغای و بونا تشار آلا رغه باغدر لدی لارینیک مملکی
 دین سوکنک و درت راق اولدور کیم اول جمع غدی انیب کیلیدی لاری دین کیم اول شهردایوق ایردی و بارجه اول
 یاغدر لغان بوش پله هلاک بولدیله و چون ابراسیم علیه سلم معلوم قیلدی کیم مو تنگه کاز بارور لاری لوط علیه سلم
 قومین هلاک قیلان اوجون انیک مبارک کونخلی قونداش نیک اوغلی اوجون مستالم بولدی آبا انیک حالی اول بلاد
 نینیک اوغکای فرشته لاری ایئی لاری کیم غدی بیکس لوط و انیک قیز لاری نجات تا بقوسیدور لاری فاحتر حینا پس بیز
 جیقاریب کیلتور کوسیز دور من کان فیها کریم بوس مو تنگه کینت لاری بیز من المؤمنین ایمان کیلتور کاز لاری نجات
 و حیدت ناپس بیز تا با قومیز دور فیها اول کینت لاری غایر بلیت من المسلمین هر ابودین او کاز مسلمانلار دین
 کیم لوط علیه سلم دور و انیک ایکی قیزی و ایتیب دور لاری اول قوم دین لوط علیه سلم غدی ایمان کیلتور و سباردی بیکیری
 یل مدی و اوتورکنا دو بار بیز فیها او کینت لاری آیه علامتی عذاب دین للذین آلا نیک عبرتی اوجون کیم چخافون
 العذاب الا کیمه قورقار دور دیک عذاب دین اول بکوز فراسولار و لوط قومی نیک اهورماکی دور و فی موسی
 و موسی قصه سید و ائی آئی دور قورقوجی لاری غدی اذ ان سلکاه چون بیباردوک بیز آئی ایل فرعون فرعون سارونه

الحزب السابع
 والعشرون

بسطانی

بِسُلْطَانِ مِثْلِهِ روشن حجت بیده بدینضا و عصا دیک قشوقی اسپ تازی فرعون بزکبده اوز توینغه یعنی اوله نیک
سببی پله کیم متقوی ابردی اینک پله خزانه و شکر دین یوز ابرودی ایمان دین و قال ساجر و ایتی موسی جادوچی و د
کوز با قلمان پله خوارق عادات کورسان تور اوچگونون یادوانه دور اوزایشی نیک عاقبتی دین ساغیش ایتماس محض لار
ایقرب دور لار اینک طینی موسی علیه السلام غده اینک جبلی نیک کمالی نیک دبلی دور کیم آنی اکی شفا دینه بیده طین لاری
و مقبره دور کیم سحر غده تمام عقلی و دراک ذمینی وحدانت فنی داکبراک و دیوانه لبع عقل زوالی نیک دبلی دور و عقل نیک کمالی
و اینک زوالی صندلار دور لار پس چون فرعون تازی موسی دین و انجاطن اوردی و اینک قومی اینک بیده الار و امشوق بولدا
لار قاحلک ناه پس تو متوق بز آنی اوز عصیمیه پله و جنوده د اینک جربکی نه قبتد فاسم پس سالدوق بز الارنی
فِي الْيَمِّ در یاده یعنی غرقه قیلدوق بز وهوو و فرعون ملیکم علامت مستحق ابردی یا علامت قیلوچی اوز زینی کیم نیک یوز
ایور دیم موسی دین و انجاطن اوردوم و بوسب بیده ایتی آمنش انه الی کفره و فی عاچ و عاده قومی نیک بیا کتیا غنی دا
داغی بندی و عبرتی دور اعتبار اسلی غده اذ از سلنا چون مباروک بز علیهم السلام الراج العقیمه الار غده اسبغ بز و خیر سبز
سلی یعنی سلی کیم بولکوک قیلماغی سماج فی و کور تار کای بروت فی مائذر تو یادی اول سبل من شیئی انت سبح نیک
کیم اونی علیه انما الایجعله کمر او کیم قیلدی اول نیمه فی کالو تمسیر تور و غان اوت نیک یا ایکی نوکون کان سوگناک
دیک و فی نمود و شود قومی نیک تصد اداغی ایتی دور خایف لار غده اذ قیل کلمه چون ایتیلیدی صالح علیه السلام
کتمه پی و نامة عقری دین سوگن کیم سبز لار تمسعو بز سبکیز لار اوز زندکای نیکیز دین و اسبغ الیکنر لار عربین حتی چین
تا عذاب و فی کیم اوج کون او نیک ندین سوگن بولفسیدور فقعو اسپشش بور دیلار عن امرهم بز چه اوز پروردکاری
نیک فرمانی دین و حال تدارکی کاشغول بولما دیلار فاحذهم الصاعقه پس توتی الارنی پاک قیلوچی عذاب اوج کون
سوگن و عم نظرون و الار اشعار الیتور ابر دیلار و مراد عذاب دین جبریل علیه السلام صحیحی دور انداق کیم غیر مرقه اوتی فحسا
استطاعوا پس بولور اما دیلار من قیام قوبان کنایت دور الار نیک عجزی دین یعنی قادر ایاس ابر دیلار کیم قوبعیا
و عذاب دین قاجیلار با اول طاقی یوق ابر دیلار کیم قیام کور ساکجا بلار اوزایشی نیک اصلاحی غده و عذاب و فی واسمی
قیلما دیلار و ما کانوا امننصرین و یوق ابر دیلار اشقام تار تقوچی لار بز دین یا باری بیکر کوچی لار پری بیکر عذاب
یتاق و اوقوم نوح و پاک قیلدوق بز نوح قومی فی من قبل عاده و نمود قومیدن بورون ایتهم کانوا استکون پله
کیم الار برب ابر دیلار قوما فاسقین کروی چنتوب بارغانلار اسقامت دایره سیدن کفر و عصیان سببی پله و السماء
بیبناها کوک فی بنا قیلدوق بز بایله الوصیت قوتی پله و ایتوب دور لار قدرتی غده کیم اینک بار اما غنی غده بار ایدی
و انا لموسعون و بز نوانا بز اینک بنا سینه یا کینک قیلوچی بز روزی فی بنده لارکا انداق کیم کینک قیلب بز کوک فی
و الارض فرشتاها و بای دوک بز برنی فغصم الماهدون پس بخشی یا تقوچی لار دور بز و من کل شیئی و سر نیه دین موجود
لار جنس لار دین خلفتا ذوجین یا راتوق ایکی تور کوک کیم پری بنه پری نیک زوجی دور یا شکل حبسی پله ابر دختون دیک
یا تصا حبسی یا ر و قلوب و قوا کمنو لوق دیک پری پری نیک سوگنی دین کیملاک غده سببی پله کچه و کونه و ذبک یا محالفت طریقی پله

یا مول و قور و قد یک و موئیک یک تپاس تپیاک کیر اک کوک ویر یا تو ز و تاغ و بر و بجر و قش و باز و پیری و آدمی و یک
 و صفت لار دین علم و قدر یک و قور قاق و بهادر و جو اهد و قیر قانج و موئیک یک و در حق و باطل و کفر و ایمان و شقاوت
 و سعادت و جو جک و آجیق و آغینغ و ساقینغ و بای بلنغ و یاری بلنغ و کولماک و سخلاماق و سیویج و قایغولون و اولوم
 و تیرکلیک لعلکم تدر کون بولغای کیم سیز لار اولوت آغای سیز لار و پیلکای سیز لار کیم بر لیک و یا لغوز لوق
 مینک صفتیم دور اینک اوچون کیم تعدد ممکن لار نیک خاصه لاری دور و مین واجب بالذات مین و واجب
 تعدد و انقسام قابل یوقور فضیله و ا بس قانچنک لار و قانچنک لار اوز کفر سیز دین الی الله خدای توحیدینه
 یا اینک عذابی دین اینک تو ایغور یا اینک معصیتی دین اینک طاعتی نه و شیخ سهل شتری قدس سره دین
 منقول دور کیم قانچنک لار اینک سپاریغ اینک مایوی سیدین و بحر الحقایق و اکیلتور و بتور کیم ای کیشلاری
 قانچ سیز لار حق دین تعلق سببی پید حق و ا قانچنک لار تعلق قطعی غلام قیشری رحمه الله سوزی انکار
 دور کیم اوز و صفینک دین حق و صغی نه قانچنک لار بلکیم اوز و کیم دین قانچنک لار و حق و ا قرا تور تو کیم لار الی
 در پستلوق بدکم مین لکم سیز لار کایسه تنکری عذابی دین نذیر مبین قور و تقوی مین اشکارا
 یا اولجه نیک بیان قیلغوجی سی کیم آدین حذر قیماق کیر اک و لا تجعلوا و تو تانیمز لار و تا یغایمز لار مع الله
 حق خدای پله اهل آخر اوز کایمعبودی الی لکم در پستلوق بدکم مین سیز لار کایسه خدای دین
 آدین اوز کاینک عبادتی و ا نذیر قور و تقوی مین مبین هوید اوید ا کذ لک انذاک کیم سینک تو نیک
 سینی سحر و دیوانه لیق تدر نسبت تیلور لار ما الی الذین کیمادی الاره کیم بار ایدیلار مو قبلهم مکده
 کافر لار دین بورون مین رسول بیج مبارک کانی الا قالوا کمرا بی لار کیم اول مساجر جاده دور و اوجون
 یا دیوانه اگر معجزه الاره کور سباتی اینک علی بی سحر او قودیلار و اگر بعث و حشر دین جنه پیدی اینک قولی
 دیوانه لار نیک سوزیکا او خشتاتی لار اتوا صوابه آیا وصیت قیلد دور لار بورونغی لار سوکنی لار غ
 به بو سوز سله تا بارجه او شبنوی ایتی لار استغنام نفی معنی سی پلان دور یعنی وصیت قیلایدور لار بلکیم
 قور طاعتون بلکیم الاره کور و هی دور لار فرمان سیز لار و حد دین الینکوجی لار و طعیان الاره کور بو سوز کاپونار
 فتول بس یوز ایور کیمل عنهم الاره نیک مکافات دین تا وقتی کیم مامور بولغای سین اوروشقه نما
 بس یوق سین سین بملوم ملامت اورولغان تینکری قاشیدا الاره دین یوز ایور ما ک سببی بملعالم دا
 کیلتور و بتور کیم جون بوایه ایندی حضرت رسول صلی الله علیه و سلم ملول اولوب صحابه لار قایغولوق بولولار
 کیم مکر و حی اوز ولدی و عذاب اینماک یاوقیتی آیه کلمدی کیم و ذکر و بند پر کیمل تذکره و مو عطفی قویا
 فان الذکر بی بس در پستلوق بدکم پیدر ماک تنفع المؤمنین اسنیغ تیکور دور مؤمن لار کایسه
 کافر لار نیک عبادی و الاره نیک جود مؤمن لار نیک تربیتی دین اینک قاتار ماغیل و او شذوق اوز
 تذکره ایله ابرک بولغیل کیم پیدر کاکوب فایده لار و سپانیز اسنیغ لار دور فضوله اکیلتور و بتور کیم مکر نیک کلامی

الحمد لله

اکر اکیم اون پنجه کا مشتمل بولغای تا اشیکوچی لار کا اسینغ ینکور کای اول ینکری نیک لغتی نی کیشی لار نیک
 یادیکایر کای تا شکر متما قلع کور سا تکایلار ایکنجی محنت و بلا ثوابن یاد قیلغای تا انده اصر قیلغایلار او جو سینغ
 یازوق لار عقوبتین ایتهای تا انزین قایغایلار و توبه قیلغایلار تور بنجی شیطان نیک مکرلارین و سوب لارین
 بیان ایسکای تا انزین حذر قیلغای لار پشنجی فنا و زوال و دنیا نیک اعتبار سیز لیغین لار عذر و روشن قیلغای
 تا کونکول انده با علامای لار الکنجی اولومنی دایم یاد قیلغای تا بارماق قیطار بولغایلار میتنجی قیامت ذکون کوب
 ایتهای تا اول کون نیک ایسنی یا پیاغایلار سیکرنجی تموغ نیک ذککه لارینی و اینک تور لوک تور لوک عقوبت
 لارینی بیان ایسکای تا انزین قورقای لار تو قور و بچی حنت درجه لارینی و اینک نعمت لاری نیک قسمت لارینی پیاغای
 تا انکاراغب بولغای لار او نونجی کلام نیک نبای سینه خوف و رجاء قویغای یعنی کای الکی عظمی و کرباسی و هسیتی
 دین سوز ایتهای تا انزین قورقای لار و وقتی اینک رحمت و مغفرت و مهربانلیغی دین تقریر قیلغای تا انکا امیدوار
 بولغای لار بسرموعطایم مشتمل بوسوز لار کا دور مؤمن لار نیک اسینغ نیک سببی دور و ما خلقت
الجن و الانس و یار اتادیم پری لار و ادھی لار ایان املی دین ایلایعبدون مکر تائینی تا پنغایلار یار اتادیم
 لار نیک بارجه سینی مکر کم بو یورغای مین عبادت قور و بارجه یی انکا امر قلیدم و ما امر و الالیعبدالله و مجاهد
 ایتمب دور کم یار اتادیم لار نی مکر کم تائینی تا پنغایلار و بارجه آتی تا نور لار غایتی اولکم بعضی فرمان ایلمسپلار و
 برخی عبادت و اشتریک توتار لار ما ارید تیلما پس مین منسهم یار اییلغان لار دین من رزق سیج روزی
و ما ارید ان یطعمون و تیلما پس مین کم منکا طعام پر کایلار بلیکم رزق و طعام پر پاک مینک صفتیم دور
ایت الله دستوق بله کم تنکری هو الرزاق اولدور روزی پر کوجی نه انزین اوزکا ذوا القوه توانایغ
 ای کاپی المتین پرک اوز قدرتی و اشرف ترجمه سپید اوقی و متین معنی سی داکیل تور و سوز کم اینک قاهر قدرتی
 و بالغه قوتی نیک دلیل بولدی و اینک قوتی نیک قایتق یعنی قدرتی متانتی نیک حجتی بولوبتور نه انک متانتی
 نیک ایش یا پیاغای دا فطوری و نه انیک قدرتی نیک روزی پر مایک دا و نیده نواز لینی دا قصوری فان اللدین
ظلموا و درستوق بله لار غه دور کم جور قیلدیلار اوز ماکا کفر بله یعنی کله املی ذنوبا بهر نه مذاب دین مثل
ذنوب اصحابهم لار نیک یار لاری نیک بهر سیه دیک اوتکان کافر لار دین یعنی لار غه نیکو سپیدور
اولی لار غه سیتب دور فلا یستعجلون بس کراکیم اشوقاغلار انیک تیلما کی دا فوایله پس و ای
للدین ککروا لار غه کم کافر بولدیلار مین یومهم لار نیک کونی نیک عدابی دین کم الذی یوعده و
 اول کونی بار ایدیلار کم و عده پر ملیب دور لار غه کم اول قیامت کونی دور یا هر لوله **سوم و الطی**
بسم الرحمن الرحیم و الطور و آت طور سینا تاغی بله یعنی زپر تاغی کم موسی
 علیه السلام انداختی سجا کلامین ایشتی و ای تور لار مراد تاغ نیک مطلق دور کم پر نیک قازوقلاری دور لار و منافع
 منافی لار و کتاب مسطور و آت بیلکان کتاب بله فی ذوق منشور صحیفه دایم کینک بولغای

یاشایی

او قور وقت داماد بو کتاب پیله قرآن دور یا اولجی لوح محفوظه دابیتلب دور بو تقدیر بله رق ^{میسور}
 مجاز بولغای کم لوح زمردین دور یا مراد موسی الواح بولغای علیه السلام کم کتابت وقتی اند اقلم صریح
 الشیتور ایردیلا ر یا توریه کتابی کم اند حضرت رسول صلی الله علیه و سلم نعتی بتیلک ایردی یا حفظ سبحان
 ایکم حق سبحانه فرشته لار او چون بتیب دوریم ماکان و ما یكون علم اند او قور لار و الکبیت المعمور
 و آبادان ایوی حق پیله یعنی کعبه و اینک معمور لوعنی حاجی لار زیارتی و مجاور لار خدمتی بله دور یا صرح
 ایکم کعبه ایوی نیک او تر و پسید او وقع بولوبتور یتنجی کوک و دور و اینک عمارتی ملائکه طوافی نیک
 کور اکی پیله دور و السقف المرفوع و آنت بیک کونار یلکان سق ف پیله یعنی کوک ایکم حکمت انواری
 مجعی و فطرت اسپراری نیک مخزن دور یا اولوق عرش و البحر المسجور و آنت کوب چیقان دریایه
 یعنی محیط دریایی یا بحر الیوان ایکم عرش اسپتید دور و اول دریایین قرق صباح یا مغر کور لار کا
 یا غر دور و لغو پسید دور لار اولغی نغز دین سپونک تا کیشلار ایکنجی نغز دین اندین حیقالار یا بحر المسجور
 جنم دور و تحقیق اربابی فاشید اطور نفس دور ایکم کونول کلیمی انکاح سبحانه عن مناخات قیلور و کتاب
 مسطور ایمان دور ایکم کونول منشوری نیک رتی دا ازلی رحمت قلبی بله بتیلک دور ایکم کتب فی ^{الایمان} طوبعم
 و پیت المعمور عارف لار نیک پیری دور ایکم سبحانی تجلیات نیک نظری دور ایکم آبادان لیغ تا پیت
 سق ف مرفوع رفیع القدر روح دور ایکم کونول ایوی نیک سق فنی دور و بحر المسجور کونول دور ایکم محبت
 اوتی بله یا ندور و دور آنت نیک جوابی نیدور این عذاب ربیک دستلوق بد ایکم
 سینک پروردکاری نیک عذابی لو وقع بر آینه بولغوی دور و اینک میلکوی ماله بولغور
 اول عذاب من دافع سچ کتیار کوی بیکم بارجه حاله واقع بولغوسیدور یومر تمود السماء
 کونی کم ایلانغای کوک مؤذرا ایلانغی یعنی اصطراب قیلکای آندین سپونک بار بولغای و
تسیر الحیات و یوز کایلار تا غلار یعنی بار غلار هو ادا ایبار دیک سبیرا بار ماغی فویل پس عذاب
 قایتق یعنی یومئذ اول کوندا لکن بین کذب قیلغوی لار بولغای ایکم خدا و رسول نیک سوزنی
 یا لغای کونار دیلار الذین هم الازکم الاز فی حوض شروع قیامت داسپوز لار ایکم استه قرآنخود
 و بنی کذپی و بعث انکاری یکعبون او یار لار یعنی آنی افتری قیلا عین کور سپا تور لار غفلت یوز دین
 و معنی سیز سپوز لار ایتوز لار نوم یل عون قور قونیک لار کونی دین ایکم سپا لور لار کافر لارنی تعنی تارتاز
 لار قور و غضب بله الی نار جهنم متوع اوتی سپاریف دعنا تار تا معنی کھیلتور و تور لار کم کافر لار نیک
 ایلیک لارینی الار نیک بو یولار یغ با غلار لار و الار نیک مانکلی لارینی الار نیک ایماغی نیک
 رر قایسوز یا بوشتور دور لار و تموق قرتا شلار لار و ایغیلار هذه النار الی بو اول اوتی دور کم
 دنیا دا کتتم بها بار ایردیک لار کم انکا تکدن بون کذب قیلور ایردیک لار انما نحمس ایردیک لار

وپنجه وحی فی سحر تو تار ایر دینکزه افسیحی هذنا ایما سحر دور بو کیم کور اریسز لار اهر انتم یا سیز لار لا تبصرن
 کور مای سیز لار موزا انراق کیم دینا دا ایور ایر دینکزه لار کیم نینک کور نو میزن با غلاب دور لار اصلوها
 کیر نیکه لار توق قد فاصبروا و اس صبر قیلنکزه لار اینک عذایچه اوکا کصبروا یا صبر قیلما یکنه لار و جوع
 کور سانشیکه لار سوا و یکیمان دور علیکم کور سیز لار کا صبر و صبر یونی عذ یعنی اوزو یکنه دین کینار ما
 و قاجاق مجالینکزه یوقوز لار همیشه مغذب بولغونیکزه دور لار ایما تجرون مؤمنه اوز کا یوقوز کیم خرابه یور
 سیز لار کا ما کنتم تعلمون اول نمه کیم بار ایر دینکزه لار و عمل ایثار ایر دینکزه لار دینا دا ان المنفقین
 درستلوق بد کیم برهیز قیلغوجی لار کور و شرک دین فی جنات بوستان لار داد دور لار و نی بوستان لار
 و لغیم و نعمت لار دا و نی نعمت لار دا فاکهین شادمان لار و لذت تا بقوجی لار بما اتهم
 اولجی سده عطا قلیب دور الارغه ربهم لار نیکه پروردکاری جاودانی کرامت لار دین و وقصم
 و اینک بد کیم اسپراب دور الارغه ربهم لار نیکه یار تقوجی سبی عذاب الحکم متوق عذایدین
 و جنت خرنه سی دایم الارغه ایور کولوا یکنه لار جنت آشلاریدین و اشترکوا و ایکنکزه لار اینک
 شراب لاریدین یماکی و ایماکی هینا سنیلوجی تخمه و نفیص سیز و بومزد دور سیز لار کا بما کنتم اولجی
 نیکه سبی بد بار ایر دینکزه لار کیم دینا دا تعلمون عمل قیلور ایر دینکزه لار امام زاهد رحمه الله ایتب دور کیم
 هر پنجه وعده بنه نیکه کرداریونه دور اما اصل الی فضلی دور و اگر نه معلوم دور کیم نینک علمنه نیکه خردما
 نی بولغوسپیدور متکین کیم قیلغوجی لار یعنی متقی لار اوجاح نیکه اورغان بولغایلار علی سرور مصفوفه
 التون پده توقولغان تخت لارغه یا بعضی بعضی عذ تووش و ز و جناههم و جفت قیلور سیز لار انی بخور اق
 یوز لوک خاتون لارغه عین کینک کوز لوک و الذین آمنوا و الکریم ایمان کیلتور و بتور لار خذ اورسولغ
 و اتبعهم و سوکنی دین کیریب دور لار الارغه ذریتهم لار نیکه کچیک او غلاملاری یا میان ایمان دا
 یعنی اتلاری نیکه ایمانی یا ذریه ایمانی مشاق کوندا الحقا یتکورو ریز بهمه الارغه ذریتهم لار نیکه
 او غلاملاری اوجاح دایر ما ک دایا لار نیکه در جاتی نیکه وصولی دایم لار نیکه اگر اتا لار نیکه درجه لاری بیک
 بولیبه ذریه درجه سینی داعی اینک دیک بیک قیلغایلار اتا لار نیکه کوزی الارغه یاروق بولغای و ما
 التناهم و پیز از قلماسپیز الارغه بو اولاشتور ما ق نیکه سبی پد من عملهم لار نیکه کرداری نیکه
 ثوابی دین مزین شومیه بیج نیه یعنی او غلاملاری اتا لار نیکه درجه سینه یتکورو ریز آپیز کیم نقصانی لار نیکه ثوابونه
 یتکای بیکم اوز فضل و کرمی میز بد اولاد درجه بیک لیکن ارزان تو تار پیز شیخ الانام حسین مروزی اوز ایستاد
 احمد بن ابی علی سرحسبی رحمه الله دین نقل قیلور کیم ایمان و عمل اوجاح نده و اوجاح نیکه درجه لاری عقلت ایما سیز دور
 و عن سبی و اینک درجه لاری ایمان و عمل دین اوز کانه پده یوقوز و وعن ایمان و عمل غلم یزل فضل دین اوز کا پده یوقوز
 کل امری هر مکلف بالغ عاقل کیشی بما کسب اولجی پده قیلغان بولغان رهین کرد و دور قیامت کونی یعنی

وابسته و در اوزکر دکاری نیک مزوی غه و این تو توماغی بویتور و اوز کانیک علی پله مواخذة یوتور مکلفه خاتون لار و
 بو حکم دا داخل دور لار و اَمَّا دَنَا هُمْ بِفَاكِهَةٍ و آرتور پیر سیز قلعوجی لار غه یعنی اولی آرتوق یر سب پیر لار غه پیر و پیر
 میوه لار سرتور لوک پله تیلایه لار و وَلَمْ يَمْلِكُوا سَهْوًا و ایت اولی دین آرتو ایلتور لار يَتَنَازَعُونَ پیری پیری پله پیر
 الورد لار فیضا اوجاج دایینی پیری پیریکار و لار و پیری دین الورد لار كَمَا تُولَا اِيَاعِي اوجاج جاغیز دین واضح
 اولدور کیم موند ایاق جاغیز دور یعنی شی تسمیه سی محل اسمیغه یعنی پیری پیریکار اچوز دوز لار جاغیزی کیم لَا لَعْنَةَ قِيصَانَا سیج معنی سیر پیر
 بولماغای یعنی اینیک اچاک نیک اشناسید ایهوده سوز ایتماغای لار و مِنْ حَمِيهِ قِيصَانَا و وَلَا تَأْتِيكُمْ و نه کنه کار بولماغای لار
 یعنی ایشی لار دین واقع بولماغای کیم یازوق موجبی بولغای و يَطْلُوفُ دایلانغای لار عَلَيْكُمْ الاینیک نیکار پینه
 خدمت اوجون عِلْمَانُ لِيَسْمُ خدمت لاری کیم لار غه بار دور یار ایتلغان او غلاملار شکل غه كَانْتُمْ کویا الورد
 صفا و لطافت دالو لَوْ لَمْ يَكُنْ یا بیلغان مر و اید دور لار صدف دایکیم نیک ایلکی لار غه تیتا پیر دور و هر نیک نیک
 نصرنی بلی لار غه ایسمایدور و معلم واقعه دین نقل قیلور کیم پیر او ایتی یار سبول سه خادم موندیکدیک دور محذوم نیکار
 بولغای اول حضرت صلی الله علیه و سلم ایتی کیم محذوم نیک فضلی خادم غه تولون ایتی فضلی دیک بولغای اوز کای بولدور
 لار غه و تیتا غه کیلتور و سوز کیم مشرک لار نیک ایدر او غلاملاری حبت ایل نیک علمانی دور لار و الاینیک پیر لار
حور و عین و مؤمن لار نیک اولادی اوز انا لار بینه سمول صورت بله بولماغای کیم دینا دایر دیلار و غریب نقلی دور
و اقبل و یوز کیلتور دور لار بَعْضُهُمْ بعضی اوجاج لار دین و اقبال ایتار لار علی بعضی اوز کای بعضی غه بَيْنَهُمُ
 سوز لار لار نیک احوال و اعمال دین قَالُوا اِنَّا كُنَّا ایتور لار الاینیک دَرَسْتُمْ بد کیم پیر بار ایدر دوک قبل موندین
 بورون فِي اَهْلِنَا اوز ایلیمز ارا سید یعنی بار ایدر دوک پیر دینا و اَسْتَفْعِنَ تور قوجی لار تیکیزی غه ایل دین یصا
 یا یلغنی دین یا دشمن لار سونماکی دین یا ایش عاقبتی و حال خاتمتی دین مَنْ اَللَّهِ بس منت تویدی خدای علیسا
 پیر کار حمت بد یا عصمت توفیق وَقَاتَانَا و ایدر ایدی پیرنی اوقی غه ایل دین کیم محوم دیک مسام دانغور قیلور و ایتور لار
 سموم جهنم نیک آن دور انا دَرَسْتُمْ بد کیم پیر کتا بار ایدر دوک پیر مِنْ قَبْلِ نَدَعُوهُ موندین بورون دینا دا
 کیم تا پیر ایدر دوک پیر خدای دین و ایتور ایدر دوک پیر آنی دینا قلاماق تروق دین تیلار ایدر دوک بس اول اجابت قیلدی پیر
اِنَّكَ در سبتوق بد کیم پیر اول هُوَ الْبَرُّ اولدور نیشی ایشیک نبد لار کای الرَّحِيمُ مهربان الار غه کیلتور دور لار کیم مقسمت
 جاعتی که عقبه لاریغ حضرت رسول صلی الله علیه و سلم يَحْتَجُّ عرب باز سکا ملاری نیک فَاشْتَهَى كَمَا نَسَتْ و دیوانه لغ و غم
 و پیر غه منسوب ایتار ایدر دیلار اول حضرت قاینولوق بولور ایدی آیه يَكِيدُ کیم فَلَمَّا كَرِهَ بس او کت یر کیل ایتی سَمِعْتُمْ
 قرآن پله که ایلکا و ثابت بولغیل انده او مشرک لار سوزی پید ملول بولماغیل فَمَا اَنْتَ بس بویتور سین بِعَمَّتْ و نیک
 اوز پیر و دکاری نیک لغتی بد یعنی یجد سه و نمر بِكَاهِنٍ کاهن کاهنی کیم جزیر کای غیب دین وحی انما سی دین بورون
وَلَا جِحْوَانَ و نه دیوانه کیم اینیک عقلی یا بیلغان بولغای یا جن آلی تَوَكَّلْ اهر يَقُولُونَ بیک ایتور لار سَأْتِي
 اول شاعر دور نه بنی فَرَسٌ بَصِيْبٌ پله اَنْظُرْ ایتور پیر اِنَّا رَبِّبَ الْمَنْوُونَ اوز کای حادثه سینی یعنی کیم کوز تو تا پیر او لکای اذواق

عَدَابُ السُّمُومِ

لحم

کیم اوز کا شاعر اولدی لار یا امید وار پزیر کیم اینک اولوی انک اتا لاری نیک اولوی دیک بولغای یعنی
 بات اولکای وقاری لوقه تیماکای قیل تو تصوا اتیقنل نظر ایکنک لار نیک اولما کیم کانی معکم
 در سئوق پدکم مین سیز لار پد مین المتر بصین کوز تو تقوی لار دین مین سیز لار نیک بلایکن نیک
 انظارین ایلتور مین انداق کیم سیز لار نیک بلایکن نیک منتظری سیز لار افر قانهم یا بو رور لار
 احلامهم لار نیک عقل لاری بهذا بو ناص غنیم سینی کاهن ایسور لار و کمانت ققطانت
 لازم دور و مجنون او قور لار دیوانه لوق عقل پد جمع بولما پس و شع غنبت پرور لار و شاعر غن کلامی
 مستحق مجمل کیراک و اول جنون پد میسر بولما پس بس بوسوز لار نه عقل مقتضای پد دور افرهم قور
 لیک لار کدهی دور لار طاعون حد دین او تکان لار مکابره و عنادین افر یقولون بلکیم ایسور لار
 تقوله توقوب دور قران فی اوزیدین ایتم دور و انداق ایما پستور کم لار ایسور لار بل کایونون
 بلکیم لار اسپنکار و حید دین ایمان کیلتور ما پس لار فلیکاً تو ا بس اتیقنل کیلتور سون لار یخدا نیت
 سوزی قران دیک ان کالوا اگر بار دور لار صا دقین جین اتقوی لار انداکیم قران فی اوزیدین
 یا سپا په بولور یعنی اگر قران توقو ما قلیغ و یا یا ما قلیغ دور بس لار کیم عرب نیک فصیح لاری و بلغ لاری
 اتیقنل اینک یک سوزی انا قلسه لار افر خلقوا ایایا ارا تیلیب دور لار مین غیر نیتیم سیز یعنی
 اتا سیز و انا سیز مراد اولدور کم لار آدمی دور لار و آدمی لار دین تو غنوتور نه جهاد دور لار کم ایسور لار
 تعقل تمنا غایلار و بعضی آیت نیک معنی سینی بودجه بد ایتم دور لار آیا لار مخلوق دور لار خالق سیز
 و محال دور کیم محدث محدث سیز بولما افرهم الخالقون یا اولکیم لار یار اتقوی لار دور لار اوزنی بودجه
 طهر البطلان کیم معدومی وجود پیر الکای نیکه افر خلقوا السموات آیا لار یار اتیلیب دور لار کوک لار
 و الارض ویرنی و نه مونداق دور بل کایونون بلکیم لار یقین غن کیم ایسور لار و کمان تیکر اسپغ ایلا نور لار
 افر غنهم آیا لار نیک قاشید اوز خزان ریک سینک افرید کاری نیک خزینه لار یعنی
 فضل خزینی تاسوت سر کیم کایلا په لار پیر کایلار یا علم خزینه لاری تا پلکا یلا کمنوت منصبی نیک لایق کم
 افرهم المسیطرون آیا لار باش تار تقوی لار و غالب لار دور لار و میسلط بولغای لار کم مرنی تیلای لار
 قیلغای لار افرهم آیا لار غن دور کم نرد بانی کیم اینک بد کوک کابار غایلار لیستمعون فیه
 الشیور لار اندا فرشته لار سوزین و اولی غیب دن لار غن و جی قیلور و اگر مونداق دور فلیات
 بس کیراک کیم کیلتور کایلار مستمعهم لار نیک ایشیکو جی سی کیم کوک کاباریب و غیب نیغمین ایشیک
 بیسطان مبین روشن حجتی کیم تانوق بولغای اینک ایشیکو کلکی نیک جین یعنی غن افر لک البنا
 آیا غنای دور قز لار و لکم البنون و سیز لار کایر او غنلار بوسوز و امشرک لار نیک تسفیه و تجلی
 دور و غیر مرقه اوتتور افر تسلمهم آیا تیلار سین لار غن ریالت تیکور مایکما اجراً مزدی تا تادان

اور لانغا يلاز فھم نبي الار من معر اول تا وان نيك الزامی دين متقولون اغر يوكوك بولغا يلاز ويورسید
 ايور کا يلاز فَعَنْدَهُمُ الْغَيْبُ ايا الار نيك قاشيدا دور اول غيب انذ مکتوب بولوبور يعني لوح محفوظ
 فھم يکتوبون بس الار يتور لار اندين کم پچم خبرن قیامت وبعث ايشدا باطل دور ياکتابت قيلور لار کم
 سينک اولونينک قجان بولغوسيدور و موئیکد یک ايا پستور اغر يوريدون بلکم يتار لار کيتا امکری
 و قصه سينک حقیقکه امه امکری دور کم دار النذوه دا قتلور اير ديلار حضرت نعر صلی الله علیه وسلم بستی غه
 اولتور ماک و قبا مق و جعار ما تدين فالدين کفر و ا بس الار کم ايمان کيلتور ما دور لار هتم المکيدون
 الار دور لار کيد ايتکاملار يعني اول مکرنشک پزاسی و اول کيد نیک و بالی الار غه قایتور و اولتور دور لار
 بدر و افر هتم ايا الار غبار دور اللّٰهُ حَيُّ الْقَيُّوْمُ معبودی جين نیکدی دين اوز کا کم غزابی کم الار نیک مکری
 مکافات دور الار دين قایار غای سبحان الله پاک ليخ غزای غه دور عجايبش کون اولی دين شرک کيلتور
 انکا ياشرک تو مار لار نیک او چون قریش نیک باش تار توفجی لاری ايتور اير ديلار حضرت رسول صلی الله
 وسلم غه فاسقط غلبنا کسفا من السماء کوک دين ياره نى نیک قاشيمز غه توشور کيل اگر عذاب وعده سينو جين
 اتقو جی سين حق سبحان ايتی کم وان ين و ا و اگر کورسپ لار کسفا من السماء پاره کوک دين سا و ططا
 توشوب چيلکو جی الار نیک باشغ يقولوا ايتور لار غنا د فرطی و اسپکبار محضی دين کم نه کوک نیک پاره
 بلکم سحاب مرکوم بولوق دور پیری پریکا با غلغان و پیری پریکا با پوشقان يعني ايتک بلکم عذاب
 انارين کورسا لار کفر دين قایا يلاز فھم بس ايتک تارت الار دين يعني اور شماعل الار بلکم
 هموز اور وشقه ما مور ايا پس سين و الار نیک مکافاتن تو بغل حتى يلاقوا تا و قتی کم کور کا يلاز عذاب
 يوم هتم الذي فيه اوزی نیک اول کوننی کم انرا يُنْعَقُونَ ملاک قیلينغا يلاز ايسين نیک يلاز
 اولغی نغی دين يومه لا يغني کونی کم نفع قبلما غای و تما غای غنظهم الار دين کيد هتم الار نیک مکری
 شيئا نغی عذاب دين و لاهتم يضر و ن و نه الار غزای پریکا يلاز يعني بيج باری تما غای الار دين
 عذابنه و مراد موئیکد یک کونی دين قیامت کونی دور و بعضی ايتور لار بدر کونی وان للدين ظلموا
 و در ستوق بلکم الار دور کم کافر بولد يلاز عدل ابادون ذلك عذابي آخرت عذابي دين اوز کا کم
 کور عذابي دور يا موا هذه دنيا دا بدر اولتور ماکی دا و يیتی يل لغ قوط بد و لکن اکثرهم و لکن کافر لار
 کور اکی لا يعلمون پهايس لار مونی و اصبر بس صبر لغ بول مِحْمَرِيَّكَ اوز پرورد کاری نیک حکمی
 کافر لار نیک باره سی دا و الار نیک هملت پریکا و سنک شفقت تار تا غنکد الار دين فانک
 بس در ستوق بلکم بسين نیک سا قلا ما عینم و اسين يا عتبتا و پز کور اير نيسين و سنک پره اما غنکني
 کور سا تور پز و سبح و نماز او تو بغل نجه رتک اوز افر د کاری نیک فرمانی بلجین تقوم دتی کم تو پارسين
 او يعقو دين يا اتقبل سبحانك اللهم و بحدک زمانی کم تو پارسين نماز او چون يا تجلس دين کم تو پارسين اتقبل

يا عتبتا

کامل

سجانه اللهم و بجدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرک و اتوب اليک جز داد و در کم جون بورا و رفت و این
 بو کله لاری استقامت کفارت بولغای مره و لغوی غم اول محپس ادا قع بولغان بولغای و من اللیل و کچدی
 بعضی دا هسینه بس نماز او قولنک او جون کیم عبادت کچه اریا دین یراق راق دور و نفس کافان راق
 و اذ بار الخیر و نماز او قویل بولد و زفاتقان دین سونک دایعنی الارنیک غایب بولمغی دیا شوغایین
 سونک تانک یار و قوغی پله مراد ایکی رکعت سبنت دور تانک نماز دین بورون و صاحب بوضوح و اوز کاجی
 انکا دور لاری کم مراد تانک نمازی دور **سوره و البقره** **بسم الله الرحمن الرحیم**
 حضرت رسول صلی الله علیه و سلم کیم دعوت آشکارا قیلدی شکر اهل طعن قیلا با مشاب ایتی لاری محمد صلی الله علیه و سلم
 یوله ازی اتا لاری دینی دین و خطا قیلدی حق سبحانه ایتی کیم و البقره یولد و زحق اذ اهووی جون طلوع
 قیله یا بایته مراد بارجه یولد و ز لاری دور لاری کم مسافر لاری نیک بول کور سا کوجی سی دور لاری بر و کچر دیا بولد
 لاری کیم اول حضرت صلی الله علیه و سلم ولادتی و قتی دایر کایا و ق کیلدی لاری ا لاری کم رجم قیلور لاری شیطان لاری
 سوزا شتیمای زمانیدا و بعضی نیک فاشید انجیم هور کار دور یازمه یازحل و اینتب دور لاری مراد قرآن یولد
 لاری دور و سوی نزل معنی سی بد یعنی انت قرآن سوره لاری و آیه لاری بد کیم جون اینتب کیلدی و جمعی نیک
 قوی بله نج اوتی دور کیم توسیع بولمغای و سوی سقط معنی سی بد و امام جعفر صادق رضی الله عنه دین مروی
 دور کیم مراد حضرت محمد صلی الله علیه و سلم وجودی نیک یولد و زی دور کیم اینتب کیلدی کورک دین معراج
 کچی پیدا و لباب دایر کیم مراد سمول حضرت دور جون یوقاری باردی معراج قه سوی دین سرائی معنی نی
 آیه بولور و محقق لاری فاشید انت یا قیلدی محمد صلی الله علیه و سلم کونکل نیک یولد و زی بد کیم توحید فکلی
 کیم اوز ولدی ماسوی دین انت جوالی بو کیم ماضل یول آز مادی صاحب کیم سیر لاری نیک صاحب کیم یعنی
 محمد صلی الله علیه و سلم و صاحب شیمه سی اول حبه بله دور کیم سمر صلی الله علیه و سلم مامورا یردی کافز لاری صحبتی غم کیم لاری
 دعوتی او جون و ما غوی و خطا قیله و سبح باطل نیک معتقدی بولمادی و ما یطق و سوزا ایمان
 عن الطوی اوز نفسی نیک سوا پسیدن یا اوز طبی نیک آرزوسی پله یعنی باطل غم سوز دیا پس
 و معنی نیک اصلی اول دور کیم اینک نطق قرآن پله دور و اینک سوا سی دین ایمان سوز این هو یوقنور اول
 اینک بله ناطق بولور ا لاری یوحی مکرو حی کیم اینتب کیلور انکا علمه او کراتی انکا وحی و کیلنور دی
 مشکیل القوی قوت این فرشته یعنی جبریل علیه السلام و اینک قوتی دین اول ایردی کیم لوط علیه السلام
 نیک شهرستان فی قطع قلب اوز فاتی غم الدی و کورک کایا و ق تیکوردی و اینک صی سی بله نمود
 قومی بارجه سی اولدی لاری ذوقه نجشی صورت ایکایسی فاستوی بس توز موردی جبریل اولی غم مامور
 انکا یعنی سیتیم بولدی اوز ایشد یا توردی اوزی نیک اصلی صورتی غم و هو و اول بالا فوق الاعلی
 بیسک راک فراق دایر دی کورک دین یعنی قویاش توغایر نیک یا غمی دانا سغرائی کوردی

چربل نے انیک فرشته لیخ صورتی داکور ماید و در حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم دین اوزکا اول ایکی قائل کور بتور
 اول نوبت کم کوردی پرموشش بولدی و چون اوزیکا کیلیدی چربل نی تابتی فاشید اول تورغان ایملک انیک سار کور
 یاخیزتور قور بتور و حق سبحانہ مؤنذین خبر برور شهر دینی بس یادق کیلیدی چربل پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم غدا ان دن سوکنا
 آئی کوروب اوزیدین باریب ایدی فشدکی بس باش تو بان سیال دی سوز ایتاق اوجون انکا فکان
 بس بار ایدی یرا قلیخ چربل و محمد صلی اللہ علیہ وسلم اراقاب قوسین ایکی جا قلیخ او اذنی بلیم یادق راق ان دن
 فاوحی بس وحی قلدی چربل و طاهر ایقی الی عبده تنکری نیک بنده پی پیاریند کیم محمد در صلی اللہ علیہ وسلم
 ما اوحی اولی وحی قلدی خدا ہی یعنی ایتی چربل علمه السلام غدا و جمع نیک قولی بد صمیر لار دین بعضی راجح حق
 دور و بعضی پیغمبره بونوع کم غم دنی بس یادق بولدی محمد صلی اللہ علیہ وسلم حضرت احدیت قد یعنی الوہدیت
 در کاهن نیک معرب بولدی مکانت و منزلت پلد و مکان پلد فتدی بس فرد تن لیخ قلدی یعنی خدمت
 پیغمبره سین کیلوردی خدا ایند چون اول مرتبہ نی خدمت و اسطسی ناپیب ایردی نہ قائلما خدمت و طیفی دا
 ارتور دی و سجدہ و اقرب و عنسی داعی بار دور کم اقرب مایکون العیدان کیون سپا جدا و کان قائب
 فوشین او اذنی کنایت دور قربت تاکیدی و محبت تورری دین و تقویب و اسطسی پلد فتم لار کابثل
 صورتی بد مؤدی بولو بتور کم عرب اولو غلاری نیک عادت اول ایکاند و در کم خون حمدی نیک تاکیدی
 و عقدی نیک تو ثقین سلا پیله لار ایر دیلار کم نقص انکا بول با ما غای بر سر پی متعاقد لار دین اوز یا سین جنم
 قیلد بر پی بر لیکا قوشار ایر دیلار و ہر ایکی پی بر قائلایکی قبضہ نی تو توب دیر قائلما ترتیب اتفاق بلد بر
 فوق ان دن آثار ایر دیلار و بصورت لار دین اشارت اول معنی غدا بولور ایردی کلی بو اوقت بر نیک
 ار امیزدہ الحقق تابتی و اصلی مصداقت و جہی بلد تہید تابتی کیم ان دن سوکنا بری رضا و سخطی لار بری نیک رضا
 و سخطی نیک یعنی دور بس کویا بو عنایت لیخ آیتی دا اول معنی مؤدی بولو بتور پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم نیک
 محبتی و قربتی حق سبحانہ نہ مشابہ بلد تاکید ناپیب دور کیم حضرت رسول مقبولی تنکری تعالی نیک مقبول دور حضرت
 مصطفی نیک مردودی استحقاق یک در کاهن نیک مردودی دور و علی بذ القیاس و محقق لار فاشید اذنی
 اشارت انیک معنی نیک مکانیز دور و تدکی انیک مطہر کو نکل نیک نکر لیکا و کان قائب فوشین
 انیک تطیب روحی نیک مقایمہ او اذنی انیک متور سیری نیک مرتبہ سیغہ انیک نفسی نیک خدمت
 فک دا ایردی و انیک کو نکل محبت منزلی دا و انیک روحی قربت مقامی دا و انیک بری مشاہرت
 مرتبہ سید الشیخ ابو الحسن نوری قدس سرہ دین بو آیت معنی سی دین بسور دیلار جواب ایردی کم بری کیم چربل سجاد
 نوری کم دور ان دن سوز ایسا کنای فاوحی بس وحی قلدی خدا ہی الی عبده اوز بندہ سیغہ فاوحی وحی قلدی
 و بعضی عالم لار ایتور لار اولی اولد و کیم اول وحی نیک توضیحین قیلما غای پز و پردہ و اتوغای پز و بعضی ایتور لار
 اولی وحی خبری یا اثری پز کاتیرکان بولغای انیک یاد ایتماکی داسج نقصان بوقور و اول باب داروایت لار

بہر

بابوی

عونہ منزل

کرب

پارسی

گوب وارد بولوبتور و مونه اوج وجه بده اختصار فیملور اول کیم وحی نیک مضمونی بویدی کیم اگر نه اولدور کیم دو
تو تارین معنای سینک امیتسک بده والا لار نیک مجا سپری نیک بساطی ن نور ایدیم ایکنجی اول کیم
حق سبحانه ایتمی کیم ای محمد ان وانت و ما پسوی ذلک خلقه لاجلک الارجواب دایمی لارانت و انما
و ما سوی ذلک ترکته لاجلک اوجونجی اول کیم سینک امیتسک نیک طاعتیم نیر کاکیمتور اولدور و یازوق
دایمی ایبار لار لار نیک طاعتی مینک رضام بده دور والا نیک یازوقی مینک رضام بده بس اول نیک
رضام بده لار دین صادر بولسه اگر چه آرزو تصور لوق بولغای قبول قیور مین اینک اوجون کیم کریم مین و اول نیک
رضام بده لار دین واقع بولسه اگر چه اولوق و کوب بولسه اول نیک اوجون کیم رحیم مین ما کذب
الغواذ یا لغان انما دی محمد نیک کونکلی محمد مار آئی اولجی داکوردی بو کور و لکان اولغی قول بده جبریل علیه السلام
دور و ایکنجی قول بده حق سبحانه و صحابه نیک کوبراکی مونکا دور لار کیم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم نیکری تعالی
معراج کیم سید اکوردی و معالم داکلتور و بتور کیم جبریل کاد دور لار کیم حق سبحانه پیغمبر نیک بصری ن اینک کونکلی دای
قویدی تا کونکول کوزی بده مشایه قندی افتخار و نده آیمجا بده قلمور سیر لار محمد بده علی ما یرئی اول نیک
معراج کیم سید اکوردی اول ایددی کیم بیت المقدس صفتین و اوزکار وانی نیک خبری نی سوردیلار و لوق
رأه و درستوق بده کیم کوردی اینک اصلی صورتی بده نزله اضری ینه پرقالما عند سید رة المنتهی
سید رة المنتهی بیخانی نیک قاشی دا و اول بیخانی دور کیم خلاقی نیک علی انذا تو کالوز و الار نیک عمل لاری
انذار و اوتامیس و مشهور تفسیر بده معنی اولدور کیم تنکیزی کوردی ینه قالما و قتی کیم اوزی سیدره یاوقی دایرد
داین عباس رضی الله عنه سپوزی مونک موادیسی دور کیم ای پیغمبر تنکیزی کوردی کونکول کوزی بده معراج کیم سید
ایکی قالم کور و بتور معالم داکلتور و بتور کیم اول حضرت صلی الله علیه وسلم غده اول کیم داعرج لار ایددی نماز خفنی
یتلماکی اوجون و شاید کیم بویکنجی کورماک بعضی عرج لار دابولغای عند هاسیدره یاوغی دا و در حجت المکاب
اوجامجی کیم متقی لار نیک آرا مکاهی یا شهید لار نیک ارواحی نیک ماوی سی دور و پیغمبر کوردی چریل
یاخذانی اذ یغشی السدرة اول وقت کیم یا یب ایددی سدر دنی ما یغشی اولجی یا یب ایددی یعنی
کوب فرشته لار یغلیب ایددی لار اول معراج غده سربا فرامنی دافرشته ایددی و ایستور لار اینک تنکیر الای
فرشته لار اوجار ایددی لار التون پروانه لار دیک یا اینک یا یغشی سی بر یا نوری ایددی ما زاغ البصر
میل قلمور محمد نیک کوزی یعنی سول و اولن یا نوز باقادی و ما طغنی و اوتادی حید دین کیم مقرر ایددی
باقی انکابو آیه اول حضرت نیک اولماکی دور ادب حسنی و عمت علوی بده کیم اول کیم التفات پرتون
سیدره کاکانیات ذراتی دین پیامادی و کونکول کوزین الکی نیک زوال سیزمش همه جمال نیک اوزکار
اجادی لقتدر آئی و خدای بده کیم کوردی محمد صلی الله علیه وسلم معراج کیم پی من آیات ربه الکریمی
برزک راق آفرید کار قدرتی نیک آیه لار دین یعنی اولوغ راق نشانه لاری کوردی جبریل لار کیم الکی یوز نیک قات

مشاهده

هر سری شرفین عزب عابد یا شیل و عرفوف و سدره المنتهی و اولوع عرش و کرسی و اوزکا عجایب لار میکه و ملکه تود
 اَفَنَ یَمُ اللَّاتُ وَ الْعَزَى خیر بیکیز لار منکا کیم لات و عزای و منات الثالثه الاخری وینه او جوخی منات
 قیلا الفیلار بولارن کیم تیکدی قیلیب دور لات بی ایکاندور ثقیف عن طایف و یا فرشته نخله و او عزای
 سیغاجی کم عطفان آنی تاپنور ایر دیلار و منات سخره کیم بیزین و خذاعه انیک تیکر اسید اطراف قیور ایکاندور
 یا بجی مسلسل سبد کم بنو کتب عبادت ایکاندور لار و کافر لار نیک معتقدی اول ایکاندور کیم هر ت نیک
 ایچدا جتی ایکاندور و بو جتی لار فرشته لار سلب نبات الله دور لار حسی سجان آتی الکُم الذکر ایسیر لار
ایر او عول بولغای و له الاثقی و تیکر یکا تیشی تلتک بو سمت ادا اول و تتی کیم بوندق بولغای قسمنه
ضیریک قسیمی بولغای تو زک سیز اعتبار سیز کم عید کیم انین نکلین کر بار دور لار او خالقینکر کابیت
پرور سیز لار ان هی بو قور لار بو سب لار اولو هیت اعتباری پله الا اسماء مکرچی آنی کیم انیک سبته
آت قویوب سیز لار آره انتم سیز لار و آباءکم و سیز لار نیک آنا لار نکر اوز آرزوسی بد بونی الله
آین آره قوب سیز لار و الوهیت معنی سیزین آره مع بو قور ما انزل الله وینار مایدور تیکری
بها آره نیک عبادت بو سلطان بیج حجتی کیم ایلیک اندا اوروب دشمن غغالب بولغای لار ان تیغول
ایکرا شامیلار مشرک لار مت لار تا ینماعی و الا الظن مکر شک و کانی اول تو سم قیلیب دور لار کیم آره نیک
عمل حق دور و ما تهموی الا نفس و متابعت قیلا پیلار مکر اوله تیلار آره نیک نفس لاری یعنی طبع نیک
آرزو سیغ تاج دور لار و اوله شیطان یزار آره نیک نفس کیم کوزید اولقد جاءهم ویرانه قلدی الله
من ربهم آره نیک پروردکاریدین رسول دکتا سب کم هدایت سببی دور لار اهل الانسان ایبارد
انسانغ یعنی کافرغ ما متقی اوله آرزو الیتور مت لار شفاعتی دین یاد کیم ایستور نیک نبوت ن فلا و فلا
یرناه دیلار و لله الاخری کس خدای نه دور آخرت ملکی و اله اولی و دین حاکمیتی هر ن تیلایس هر کیم کاتیلایس
پروردگیت کاتیلایس و کهم من ملک و کون فرشته لار دین فی السموات کوک لار دیکم
کافر لار امیدور دور لار آره نیک شفاعتی دین الا یعنی شفاعتهم استیغ ایتمس آره نیک تیلما کی
شیئا منه ان الا مکر من بعد ان یأذن الله انین سوک کیم اجازت یرکای خدای شفاعت دالین
نشاء هر کیم کاتیلایس فرشته لار دین کیم آره شفاعت قیلا یلار یا هر کیم او چون اراده قیلغای کیش لار دین کیم
کیشی لار انکا شفاعت ایکانیلار و برضی و خوشلغای خدای اولیکشی کاشفیع بولماق یا مشفع اولماق او چون
ان الذین درستلوق بله آره کیم لا یؤمنون ایمان کیستور مایس لار یا الاخری اخره پیرای غلبسون
هر ایند آت قویار لار فرشته لار کاشفیه الاثقی تیشی لار آت قویاق یعنی ایستور لار نبات الله و ما لهم
و یقور آره غلبه اوله پله آره نیک تیشی لار ایستور لار من علم بیج بلماکی ان یتبعون سوکلی دین باره پیلار
بو ایماق قه الا الظن مکر کمان غه و ان الظن و درستلوق بد کیم کمان کلا یعنی سپو د ایتمس من الیحت

الله

عزب

حق بولما

حق سوزنیاً شتیاً نیند کا یعنی حق نی علم دین اوز کا سبد تاسبه بولما پس وطن غرض حقین معرفتی اعتباری بولما پس
فأعرض بس یوزا یورکیل عن من تولى اولیکشی دین کیم یوزا یورور عن ذکری نایز نیک ذکر کیمز دین کیم قرآن
و لکیرید و تیلما پس اوز علی بد الا الحیوة الدنیا مکردینا نیک زند کا یعنی ذلک بودیا نیک و کیم
وانیک اختیار قلمغی مبلغهم الارنیک شیناکی نیک غایتی دور من العلم بلیک دین و آئین اونا اکیلا
بلیکم الارنیک شمتی بیخاق اوفاری غمصرف و موقوف دور بعضی عالم لار اعراض حکمینی قتال آیتی بندوخ
پیلور لار ان ربک در ستوق پد کیم پینک آفید کار نیک هو اعلم اول داناراق دور بمن ضل
کیش کا کیم یول از غای عن سبیلله انیک بولیدین کیم اسلام دینی دور و هو اعلم اول داناراق دور
بمن اهتکای کیشی کا کیم یول تاپت دور حق قه و مر پیرکا اکا کور اجزا پر کوسیدور و لله و جذاغی دور
ما فی السموات اول کواک لار دادور علوی موجود لار دین و ما فی الارض و اول پیر لار دادور سفید مخلوق
لار دین و اول رجب نیک مالکی دور و قادر الارنیک جزا پس بقیامت نی کیمتور کوجی سپیدور یخچری
تا جزا پر کای الذین اسأوا الارض کیم جان قیلدیلار یعنی کافر بولدیلار بما عملوا اول پیک قیلدیلار عقوبتی غم
یعنی تموغ اویتو و یخچری الذین احسنوا و باداش پر دور الارض کیم یعنی لبق قیلدیلار و توحید قایل بولد
یا احسنی یعنی یاداش بد کیم اوجام دور الذین حسن لار الارض دور لار کیم الة تحتسبون پر نیز ایکا بیلار
دیر سیاری بولغای لار کبائر الا فتر یازوق کیره لار دین یعنی کیره یازوق لار غم کیم اول با بد او عید وارد
بولوتور و الفواحش و اولوغ فاحشه لار غم یعنی زنا کیم کیره لار نیک فاحش راعی دور الة الکلم لیکن
اگر کیشی قلیسه اولی آزو کیمک بولغای یازوق دین یا انیک خاطر بوز او تکای و قوت دین فخلد کیمک
اول مغفور دور ان ربک تحقیق بد کیم سینک آفید کار نیک و اسع المعصرة کوب یار یغابوچی دور
انداق کیم انیک مغفرتی تو کال تیار بارجه یازوق لار غم هو اعلم بکم خدای داناراق دور سیر لار
حال لار نیک غم سیر لار دین اذا انشاکم چون یاراتی سیر لار دین یعنی سیر لار نیک یار اما غمکنر نیک
ابتد اسین قیلدی من الارض یر دین یعنی توفیق دین و سیر لار نیک انا لار نیکنی یاراتی سیر لار نیک
احوال و افعال و اقوال لار نیک و اذ انتم و اول وقت داعی کیم پس لار اجنته کیمک لار ایردیکر لار
فی بطون امهاتکم اوز انا لار نیک نیک قور سیا قلا رید ایلیکوجی ایردی سیر لار نیک ایلا ریکر نیک
کیضتی غم فلا تن کوا بس او کما کنز لار انفسکم اوز نپنس لار نیکنی یازوق سیر لار نیک پیلد و غمش لبق
کوبکوی و وصف لار خوبلوعنی بد لباب دایکتور و بتور کیم هر کاه یاش او غلی بود دین اولسه ایردی سیر
ایردیلار اول صدیق دور حضرت رسول صلی الله علیه و سلم الشیب ای کیم بودیا لغان ای تور لار سیر لار نیک
بوتور انا لار نیک قور سیاغی داکرا و کیم شتی دور یا سعید و بوات نازل بولدی کیم داناراق دور سیر لار نیک حال
لار نیکر کا یار اماق اولی داوقتی کیم کیمک او غول سیر لار انا قور سیاغی بس اوز دیکر نی او کما کنز لار و قوی اولد

اولدی

بعضی کشتلار ایتور ایر دیلار کم نرنیک نازیمیز و پرنیک چیمیزه آیه کیلدی کم اوکما کیزلار اوز و کیزن هوعلم
اول اناراق دوریمین اتقی کیشی کایم تقوی لیغ بولغای و اوز عملی داخل اولغای کیتور و بتور لار کم ولیدیه
حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم سوکیند ابار و ایردی و اینک سوزینی ایشور ایردی مشرک لار آتی
عیب لادی لار کم اتا لار نیک دینی نی تو یار سین و الار نی ضلالت قدسبت قیلور سین جواب پردی کیم
نی قیلاین تکسری عذاب دین تور قارمین پرا و کافر لار دین ایتی بو جاتلغ ماینگدن منکاپه کیل کم اگر عذاب
یوز لاشه من کوتار این ولید شرط قیلدی و بعضی اول مال دین پردی و قالغایغیز قز قانج لیق قیلدی و آیه
کیلدی أَذَابُ الذَّيْ آيَا كُور دُونِك اول کیشی نی حق ایگرا شما کلیلک دین توتقی یوز ایردی و اعطی
قذیللا و پردی آزی اوز مالیدین انزین عذاب کوتار ما ک نیک رشوتی او چون وَ الْكُذِّی وَ تِیدِی قَالِغِی
بس جبل و قز غا بلنج نی پری پری فوشتی عِنْدَهُ آيَا اِنِک فاشید ادر علم العیب یا پوقلوق نیه
لار نیک سیلما کی فَهَوَّیْ بَس اول کور ار یعنی پلور کیم اینک ایگاسی اینک عذابین کوتار کور سیدور
أَهْلَهُ نَبِيًّا یا جز قیلما یور بمافی صَحْفِ مُوسَى اولجه پدموسی نیک صحیفه لارید ادر یعنی توریه و ابراهیم
الذی و قتی و ابراهیم صحفی دا اول کیشی کم و فاقیلد نفس و روح و مال و ادمول تسلمی دا عذاب یا و فاقیلد
اسلام فرطقیه کیم اون نیه دور آیه معنی سی اولدور کیم آیا ولید نیک جنری یوقتور اولجه بد ابراهیم و موسی
صحفی دا دور اول قایسی دور الْأَنْزِلُ اولکیم کوتار ماس و أَزْرَهُ نفس کوتار کوچی و وَزْرَ أَخْرَجَ
اوزکا بفسنی نیک یا زوق نیک یولی نی بس نیک اوز یوکین اوزکا کاحواله قیلور وَ أَنْ لَيْسَ اوزکا اوبیم
یوقتور لِلْإِنْسَانِ آدمی عذاب إِلَّا مَا سَعَى مکر اولجه نیک ثوابی کم سعی قیلور یعنی اذوق کیم کیشی نی اوزکا نیک
یا زوق بد قوت ماس لار اوزکا نیک ثوابی بد داعی مشاب اتماس لار و تبیان دا ایتب دور کیم بوسون
دور سپوره طور دا یاد ایتلدی کیم اذغلار نی اتا لار صلاحی بد بیک درجه لار کرامت قیلور لار وَ أَنْ سَعِيَهُ
و اولکیم اوز سعی نی یعنی عملی کیم انداسی کور سیاتکان بولغای سَوَّكَ يَوْمَی بابت بولغای کیم کور کای عدل
تراز و سپید اقیامت کونی دا تَمَّجْنَبَهُ بس پاداش پرور لار الْحِجْرَ الْأَوْفَى توکال پاداش ان
خَيْرَ فَخِرٍ و ان شرأ فشرأ وَ أَنْ و اولکیم إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى سینک پروردگار نیک پسا ربه دور ماره ضلالت
لار نیک نهایتی و الار نیک قاتماعنی وَ أَنْهَ و اولکیم هُوَ أَصْحَابُكَ اول کول دور و ابکی و اول
یغلا تور یعنی شادمان و قایغولوق قیلور یا کول دور در جنت ایللی نی جنت دا و یغلا تور عوقلوق کز توتوق
یا پرنی اوت لار پید کول کوچی بولوت نی یا مغور بله مغلا غوجی قیلور و بعضی نیک فاشید اکلکو و یغلاماق
و عده و وعید بد دور یا طاعت و یا زوق بد یا اقبال بد حق قد دیوز ایورماک أَنْهَ و اولکیم تَبْكُرِي
هُوَ أَمَاتٌ اول اولتور و وَ أَحْسَنِي و تیر کوزور یعنی قاد تیر کوزماک دا اولتورماک کا اولدور و بس یا اولتور
اجل وقتی دنیا دا و تیر کوزور کور دایا اولدور اولوم و تیر کوزماک سبب لاری نیک یا ساغوجی سی و ایتب دور لار

سکه

اولوک قیلور کارکا فرلارنی نکرمت پید و تبرکوز و رومن لارنی معرفت پید و جمعی نیک قولی سله امامت و احیاجل و علم پید
یا قزغانچلیغ و جو انمز مردلیغ ایله یا عدل و فضل سله و محقق لار قاشیده ایست و ایس سله یا استنار و تجلی سله
امام قیبری رحمه الله ایستب دور کیم اولتور دور زانه لار نیک نفس لارینی مجاهدت آتاری پید و نیزه کوزکای
عارف لار نیک کونول لارینی مشاهدت انواری پید یا سرکهنی فنا ایله مرتبه سیغ تیکورسپ بقا باده سنا
دین جریه تاتورغای و انده و اولیکم ابراهیم و موسی صحنی داد و ورعلیمهم السلام کم تیکدی خلق الزوجین یارته
ایساندین ایکی صنف الذکر و الانثی ایشی ایشی من نطفة منی سوبیدن اذ اتمنی کم قوبولغای تم
و آدم و حوا و عیسی علیهم السلام مومنین باشقه دور لار وان علیکم و اولیکم خدای دور انشاء الاخری
اوز کار یا اتماعی کم بعث دور قیامت دا وانه هو اعنی و اولیکم اولدور اولیکم بای قیلغای نقد مال سله
واقعی و پرمایه پرکای انعام و اطعمه سله یا بای قیلغای قناعت پید و راضی قیلغای انکا و انده و اولیکم نیک
هویت الشعری اولدور شعری یار آقوجی پی شعریان ایکی یولد و زلار پیرینی غمضا ایتور لار اول شایه شعری
وینه پیری نیک عبوری و اول یمانه دور مراد بوشعری دین اولدور و ابولکیشه کیم پیر نیک پیغمبر نیک صلی الله
علیه وسلم اناسی نیک اولوغ اتمالار دین پیری ایردی آتی تاپنور ایردی و قریش سله بت لار عبادتی داخالت
قیلور ایردی و قریش اول حضرت ن ابولکیشه نیک اوغلی ایتور ایردی لار حلاف جنتی سله الارعه و انده اهلک
و اولیکم خدای هلاک قیلدی عادل اولی بوردنی عاد قومی نی کیم نمود امتی ایردی لار علیه السلام و قومی الار دین
کیم بولیم ایتور ایردی لار عاد هلاکتی وقتی دامکد ابعثامی بار ایردی لار الار دین سونک طنور قیلدیلار و الار دین
ایکینجی عاد ایتور ایردی لار و نمود و هلاک قیلدی نمود قومی نی فما اتنی بس باقی قویادی الار دین کیشی نی و قوم
نوح و هلاک قیلدی نوح قومی نی من قبل عاد و نمود دین بورون انهمم کافرا دستلوق سله کیم بار ایردی لار
هم الار اظلم ستمکار راق و اطعی و حد دین اوکوجی راق شرک و عدوان دایم نوح علیه السلام سینه
کوب آنزتی لار و توفوز یوز ایلمک سیل آزی انکا ایمان کیلتور دیلار و المؤتفیکه و لوط قومی نیک
شهرستانی نی اهوی سالدی آدین سونک کیم جبریل علیه السلام کوتاریب ایردی یعنی آنی استین و اوپتون
فغشها بس یابتی اول شهرنی ماعشی اولی یابتی یعنی پیکو لوک تاشلار کیم انکا یا غدوردی قباتی الاله دیک
بس اوزا فزیدکاری نیک نعت لار دین قایسی غنتمادکی شک کیلتور و ریسن و جدال قیلور ریسن مخاطب
ولید معیره دور ییلرادی و فغی یعنی عبوت لار کم معدودات دابار دور آنی نغم ایتی اولجه سله کم انده ایند دور
اعتبار ایلغ و انبیا انتقامی دشمن لار دین اینک ضمنی دابار دور اول حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم تسبیله سنی نیک
موجبی و مؤمن لار نیک کونکلی تقوی نیک سبی دور هدا ابو پیغمبر یعنی محمد صلی الله علیه و سلم نلی پیغمبری دور
فور قوجی من الشذر الاولی اولغنی پیر لار نیک جنسی دین سول سله ایتور کم الار ایتور ایردی لار اذنت الاله
یاوق بولدی یاوق بولغوجی یعنی قیامت کیم مؤخوف دور قرب و دوغنه لیس لک بوقنور انکا یعنی انکا تیماک وقتی

سجده
۱۴

مِنْ دُونِ اللَّهِ خَدَىٰ مِنْ أَوْزَاكَ أَشَقَّةً يَخْشَىٰ ظَاهِرَ قَلْبِهِ أَمَّا هَذِهِ الْكَلِمَاتُ أَيُّهَا بَنُو دِينَ كَمْ قُرْآنَ دُونَ
 تَعْبُوتُونَ تَأْخُلُوا نَزِيرًا وَتَضْحَكُونَ وَكُلُوا نَزِيرًا لَارِئِيهِمْ بِلَهٍ وَكَلِمَاتِهِمْ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ
 هُوَ دِينَ كَيْمِ انْدَادُورِ وَأَنْتُمْ سَامِدُونَ وَنَزِيرًا أَوْ نَزِيرًا لَارِئِيهِمْ بِلَهٍ وَكَلِمَاتِهِمْ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ
 وَقَتِي دَائِرَةً وَيَتَوَرَّضُونَ وَيَتَوَرَّضُونَ وَيَتَوَرَّضُونَ وَيَتَوَرَّضُونَ وَيَتَوَرَّضُونَ وَيَتَوَرَّضُونَ وَيَتَوَرَّضُونَ وَيَتَوَرَّضُونَ
 وَاعْبُدُوا وَأَنْتُمْ تَعْبُدُونَ لَارِئِيهِمْ بِلَهٍ وَكَلِمَاتِهِمْ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ
 وَحَضْرَتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِوَأَيْتِي أَوْ قَوْلَانِي بِسُورَةِ سَجْدَةٍ قِيلَ دِي وَمُوسَىٰ وَشَرَكُ وَجَنِّ وَابْنِ بَارِجِي سَجْدَةٍ
 قِيلَ يَلَارِ وَأَوْنِ اِيكِي سَجْدَةٍ دُونَ قُرْآنِ سَجْدَةٍ لَارِئِيهِمْ بِلَهٍ وَكَلِمَاتِهِمْ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ وَيَعْلَمُونَ
 اذلت وپسکنت کامقترن دور اینک پلده وعبادت وعبودت طریق نیک سالک لاریدین اوزکا بوسجده نیک نیک
 پسر نزل عذیباس لار **سورة الفتح** بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قریش کافر لاری رسول صلی الله علیه وسلم تعجزه تیلادیلار اولطفت ایی فی الار اوجون ایکی یاریم قیلدی وچه بدکم طوره
 تاغنی ایی نیک بهر ایکی فلتوسی نیک اراپسید اکور دیلار و معالم و تبیان دانم کورد دوریم قمر شقی ایکی قاتلا واقع بولدی
 مکد او بوسوره اینب کیلدی اقربت الساعده یاقون کیلدی قیامت وانشق القمر و یار بیلدی ایی ونبت
 یقین یعنی نیک علامت لاریدین قرانتق دور بوجوه اولی کتاب لار داند کور ایردی امام نام هر صنی اینه
 کینتور بوجوم کچه ابو جهل و جهودی حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم غزینی ابو جهل ایی ای محصه الله بهم آیتی منکا کور سببا کتبل
 و یوق ایریس سببیک باشینکنی قیلج پد کور تار دور اولطفت ایی فی تیلار سین ابو جهل سول و اولکون باقی تانی ننه
 تیل کای کیم اینک بولماغنی معتذر بولکن سیدودی ایی اول سیاه دور انکا استیقل ایی فی یارغای کیم تحریر دستحق بولور
 و سیاه کور کور که انصرف بوجور ابو جهل ایی ای محصه الله بهم ایی فی نرنیک اوجون یار غیل اولطفت سببا بهر بار
 ماغین چیقاردی و اشارت قیلدی ایی مذکیم یار غیل فی الحال ایکی یار بیلدی پر یاری اوز سرب اقرار توتی وینه پری
 اوزکا سیار یونباردی نینه ایی استیقل تا تیلکای اشارت قیلدی سر ایکی یاریم پری پر یار کیرکتی لار یهودی ایمان
 کینتوردی و ابو جهل ایی اول کوز و میزنی سحر پلده با غلاب دور و ایی سین یار بیلغان پزاکا کور سانی جماعه مسافر
 لاریدین کیم افاق اطرافیدین کیکلایلار سوال قیلد اینک پیز تا لار کور بولور ایی یوق جون کیکلوجی و بار غوجی دین
 کیم سوز دیلار بار چه جواب پر دیلار کیم فلان کچه دایسی فی ایکی یاریم کوردوک با وجود مونیک بله ایمان کینتورد
 دایتی اینک جا دولوغنی ابر و قوی دور اندر کیم حق سبحان ایی و ان یزوا و اگر کورسه لار کافر لار آیه نشانه
 پرنیک قدر تمیز نیک آثاریدین پیغمبر صلی الله علیه وسلم ایی نیک اظهار می اکیم اینک مدعای صدقی نیک دلیل بولغای بیغرضوا
 یوز اوردور لار ایمان دین اینک بله یا یوز اوردور لار اینک تاملی دا و لقیولوا و ایور لار سینه و مستحرم بوجا کور
 دایم و بار غوجی یر دین کور کاجه و کذب بولور لار پیغمبرنی و اتبعوا و ایگر اشور لار اهو اهام
 اوز آرزو لاری یعنی اولطه شیطان لار نیک کوزید ایزکان بولغای لاج و عناد دین و کلام اخر و میر ایی کیم

مغز اوزور

مقدر بولوتور مستحق واقع دور یعنی اولجا کافر لاشقاوتی و سیما لاری سعادتی دین مقدر بولوتور لاری سعادتی
 ولقد جاءهم ودرستوق بیدیم کیدی مکه ایلیکا قرآن دامن الانبیا برون نفی لاری نیک خبر لاری دین یا
 اخروی ایشلار نیک بیانین مافیه من دجرا اولجا اذ اتماق ایردی مناهی دین دیتاق باش تارماغینا
 حکمة بالغة اول تام حکمت دور کمال سرحدی غدی تکان فمأ نغن النذر بس اسخ اتماس الارض و سواد
 یسکور مایس قور قوبنی لار غدی یعنی سیز و قرآن موعظ لاری اگر کیلیسه لاری لار غدی پیری پیری سبو کیدین قول غم
 بس بوز ایورکیل آردین تا امر وقتی دا اوروشقه و کوز تو قوبنی بولغیل لاری نیک جزا پسید یوم یلدغ
 الداع اولکونزایم او قوغای او قوغوبنی یعنی اپرا فیل علیه السلام لاری الحیة نکر قاتق درشت نیک
 قیامت بول لاری دور خشعا ابصارهم بولوغان بارغان لاری نیک کوز لاری بول دین شرح جون
 حقای لاری من الاجداث کور لاری دین کافیه کویا الارجر اذ مننشر تورولغان جو کورکا تور لاری
 یعنی کوبوک دیاسیلغان داپیری سیری کا اور نوشور لاری در طرف دین حیران دهر کردان بار در لاری مخططین
 آشوقوبنی لاری الی الداع او قوغوبنی سیارینه یعنی اول طرف دایم نیک او کوزی کیلور آشوقور لاری بقول کافون
 ایور لاری مان کیلور ما کالار هذا یوم عسیر بود شوار کوزور بر کاک کذب قبلهم کذب قیلدار
 پسید قوبنکدین یورون قوم نوح نوح کردی بوش و قیامت فی فکک لبوا عبدنا بس یانغان غدی
 توتی لاری نیک سیده لاری نوح فی قالوا اجنون آیتی لاری اول دیوانه دور و از دجیر بتلیدی خلق دوست
 دین یعنی هرگاه کیم لاری فی توحید او قوبس ایردی انکا ایزا قیلور ایر دیلار و قور تور ایر دیلار و تاش انکا
 اورار ایر دیلار تا ایسی دین آزار ایردی و دعوت دین قالور ایردی فدک عا بس او قودی نوح ربنا اوز
 آفرید کارنی الی مخلوب انیک سبد کیم مین اوز قومیم نیک معلوبی بولدوم و مقادمت قلا الما بس مین
 لاری سبد فانتصر بس مین انتقام تارت لاری دین مینک او جون ففتنا اجتوق یز لاری نیک عذاب
 او جون ابواب السماء کوک لاری نیک ایشک لاری نوحی مجره طرفین بماء منهم تو کولکوی سوبد کیم فرق
 کیم کوزدر کولکدین تو کولور ایردی تو نوش و بودت دا اوزولما دی و فخرنا الارض و اشتوق یز ایردا
 عیسونا بولاق لاری تا آذین داعی سولاجیتی قالنقی الماء بس ملاقی بولدی کوک سپوی بر سپوی غدی علی امر قد
 قدر ایشک کیم قضا بولوب ایردی لاری غدی یعنی هلاکت طوفان سبد و حملناه و کونار دوک یز نوح فی علیه السلام
 سر کیم سبد انکا ایمانی بار ایردی یعنی میندوردوک یز لاری علی ذات الواج کیم کاکیم لوح لاری یکا پی ایر دیلار
 یعنی یاسی تحت لاری و دسیر و قاز و قلاز ایکاسی دیس بل کیم انیک سبد با غلار لاری حیری بارور ایردی اول کیم کاکا
 یز نیک ساقلا غمیر سبد و بوطوفان واقع بولدی جسرا اید پاداش او جون لمن کان کفر کیشی او جون کم ایمان
 کیلور مایر ایردی انکا یا شکر سیز لاق قلیب ایر دیلار انیک نفی نیک وجودی یعنی نوح علیه السلام و
 لغت ترکها و درستوق بیدیم یز قویروق بوقصر فی نشانه کیشلار ارا پسید ایمان نوح کیم سینی قردی دا

آیه

جزیره دین علامتی و عبرتی و قصص و ابار و در کیم بو است نیک او اینی دا اول کیم فی کور توتولار فصل من مد کیم
بس سچ پند العوجی بار و در کیم اندین عبرت العالی حکیم کان بس نیاک بولغای عدلی ابی منسک عقونتم زنی
کیم بار جسمینی طوفانغذ متبلا قلدیم و نذر و مینسک قورقوتایغ قوم نوح علیه السلام تبغنی بد و لعد کسرتنا القرآن
و بر اینکیم پز اسپان قلدوق نیز قران فی اللذکر یا اولکان است لار نیک حال لاری او جون یاد قلغانی فصل من
مد کیم بس سچ بو عطا شتکوی بار و در کیم انیک بد پند العالی کذب عاذ کذب قلدی لار عا کروی
سود علیه السلام فی فکیم کان بس نیاک بولغای منسک عذاب قیلیم لاری صر صریلی بد و نذر
و منسک قورقوتایغ لاری قیامت و عیدی دین لار نیک بجزی نیک تیلی پلدا تا اسکتنا دستلوق پدیم پز پز
علیهم لاری عذرا ریضا صر صر قایتق بساوق یل سول لوق اون پلیم فی قوم یحیی شوم کونید امستیم است حکام تا بقان
انیک شوم لونی اول آفری فی چهار سبزه ایکان دور شتوخ الشان سیغدی اول یل شلار فی کافه کویا لاری انجا از نخل
خزاینه جلاری نیک تن لاری دور لار منقوعه قور یلغان تو پدین و بر کار تو شکان بو خود دینی غذابی ایردی فکیم
کان عدلی بس نیاک بولغای منسک عذابیم لاری آخرت دا و نذر و وعیدی کیم لاری انیک پله قور قوتوب
مین و لعد کسرتنا القرآن و در دستلوق پله کیم پز اسپان انیکو ک قرانی کیم عرب تیلی پله مبار دوک اللذکر او کت
الماق او جون فکل من صدک بس ایچ او کت العوجی بار و در کذب تمود کذب قلدی لار خود قومی صالح
علیه السلام بالتذکر لاری نیک بجزی نیک قورقوتایغ و بند پز ماکی پله لاری عذرا لاری بس ای لاری لاری آدی
فی نیک نیمی دین و کجدا یا لغز کیم سچ و غمی یوق قور نیتنه ایگرا شکای پز و انکا ایچ اوتو قلدوق یوق قور پز کا
انا ادا دستلوق پله کیم پز اول کت کیم انیک متابعین قیلغای پز لغی صر کلال یول از ما قدا و سحر و جون دا
الذکر انکا و جی فی من کذبنا پز نیک ارادین یعنی عا قومی دین انکا و جی
ایماکی پله اخصا ص پر ب تور لاری کل هو نه موندق دور پلیم اول کذاب یاغان ایقوجی دور اشرا اوزین خوشلا مود
و ا جیق لاری عوجی تیلار کیم پز کا بسک لیک قیلغای سچ ایچ ایچ کیم سبعلکون عذرا بات بولغای کیم پلکای لاری
تا نکلیم عذاب لاری ایچ کیم کای یا قیامت کنی معلوم قیلغای لاری من الکتاب الیش کیم دور یاغان ایقوجی
ایچ پله و مود قومی کیم کذب قلدی لاری صلی علیه السلام و سحره تیلادی لاری کیم تا شش دین سیه جیقار غیل انکا
قرسلوا الشافه دستلوق پله کیم پز سیه نیک جیقار عوجی سی ایر دوک فتنه لهم سینا ق او جون لاری
تا خلق پلکای لاری انیک عدلی نیک سیمی فی ایردی و صالح قه ایقوز پز کای قیلیم لاری انیک پلانو جی سی
بولغیل و کوز کیم سیه کان فی سول لاری واضطرب و صبر قیل قوم نیک از اریغ و نیتهم و اگاه قلغیل لاری ان الماء
انیک پله کیم قویوق سوبن قننه بلینهم اولاشیب دور لاری لاری و سیه ارا پز کون لاری نیک و لاری نیک تور لاری نیک
دور و پز کون حاضر سیه نیک کل شرب بر نصیبی سوزین مختصر حاضر قیلغان انیک صاحبی نه یعنی حاضر بولغای
انیک صاحبی اوز کیمکی دا و اسپنج کونار کای فکا ادا بس او خود یلار خود قومی صاحبهم اوز بار بی کیم قدرین سالف

عدلی

سنا

علیه

ایردی

سپسنگرین کسین

ایردی ناقه عقری او چون فتنه کاکی پس لادی اوزی نیک تیلمی نی و ناقه یولی دا بو قوتب اولتوردی فَعَقَرُ سَبْلُ قِلْدِی
 ناقه فی ناقه عقری نیک محکی ایکی خانون ایردی لار غیره و صدوق و انیک سبب نیک بعضی سی جمله کور بولوبور صدوق
 اوزغی نیک او غنی مزج او غنی مصعب اوز و صالحینه و چه پردی و غیره اوز قیرلاریدن برنی قدرین پالف فذ اتادی و هر ایکی
 ناقه نیک او تا نیکینه بو قتی لار و سیه کیم سو دین قایتی اول مصعب میثی و اول اوقی اکی کیم سیه نیک ایاق لارینی کیم پیریک کیدی
 قدرانی کمن گاه دین حقیقت و قیلیم سیه فی جابتی و چون ایاق دین یغدی آنی باره باره قیلیدی لار و قوم را اول شهور
 و انیک بو تسی صنوب تمانی غم حقیقت اوج قیچقردی و اول بر دین کوک کاباردی و ایستور لار اول داغی اولدی و اوج کوندن
 سونک عذاب شود غم ایندی فکیف ککان پس نیک عذاب نیک عذابیم نمود قومینه و نذر و نیک تورقونیم
 صالح رسالتی پله علیه السلام انا انزلناک در ستموق پله کیم پیر بار دوک علیهم الازمه صحیح و کجده بر فرمادی یعنی
 جبرئیل علیه السلام نیک بر صبری فکنا فوا پس بولدی لار اول اون نیک هو می دین کهنیم المختصر سینان اوت
 دیک قومی لاری نیک یا ساغوجی سی آنی پر بری نیک او سیکان تو نیان بولغای و اوشاق او شاق بولغای و لفتد
 کینه کا القرآن و در ستموق پله کیم پیر اپان ایوک فرانی للذکر یاد تو تا ق ارجون تا اپ نیک پله یاد تو تا ق یار
 فکنا من فکنا پس هیچ یار قیلیم جوی بار دور آنی کذبت قوم لوط نکذب قیلدی لار لوط علیه السلام قومی آنی
 بالذکر نیک تورقونیم و پند پیراک پله الازمه انا انزلناک علیهم در ستموق پله کیم پیر بار دوک الازمه صحیحاً
 ییل یا بولوتی ماش یا قومی بار جری فی هلاک قید و ق پیر الال لوط مکر لوط و انیک قیرلارینی بختنا هم تورقونیم
 پیر الازمی عذاب دین بسجی سحری دایم عذاب واقع بولورایدی نعمته من عندهنا انعامی پله نیک تاشیم دین
 کذکر لک مونیکدیک کیم انعام قید و ق پیر لوط انیک قیرلاری غم بخیزی جزا پرور پیر نعمت و رحمت پله من شکرا
 سر کیم شکر قیلغای نعمت قیلیم پیر لار پیراناک و کتاب لار ایند و ما کلیم دور و انکا ایمان کیستورکای و لفتد انذرتیم
 و در ستموق پله کیم تورقونیم ایردی لوط اوز قومی فی بظلمتنا عذاب و هلاک پله تو تا غم دین فکنا و ا
 بسشک کیستوردی لار بالذکر اول تورقونیم و سینه باشلادی لار و لفتد را و دوه و در ستموق پله کیم
 سیدادیلار لوط فی عن صیفه نیک مهملاریدن کیم و نشسته لار ایردی لار یعنی آیتی لار الازمی پیر کاتال شهور غیسل
 و لوط علیه السلام اندین باش بوز ایردی الازمه او کورت پیر و ایردی الازمه نیک سینگن پسیند و روبر کیردی لار
 فطمسنا پس محو قیلد و ق پیر اعنهم الازمه نیک کوز لارینی و الازمه نیک لوزی پله توب توز قیلد و ق و جزا دور
 کیم جبرئیل علیه السلام اوز قناتی فی الازمه نیک کوز لاریکا سوردی بار صبری سو قور بولدی لار و ایستوق پیر الازمه و نشسته
 لار تیلی پله کیم فذ و قوا پس تا نیک لار عذاب نیک عقوبتم فی و سندن و اولی قور قور ایردی لوط پیر لاری انیک
 پله و لفتد صیغهم و در ستموق کیم تا نیک اکتوردی لوط قومینه و کذکر کون نیک اولید یعنی تا نیک و قتی و الیادی
 الازمه عذاب مستقرت و اوتوتقان عقوبتی یعنی دایم بار ایردی و قیادی تا الازمی هلاک قیلادی و ایستوق پیر الازمه
 کیم فذ و قوا عذاب پس تا نیک لار و تا نیک لار نیک عذابیم فی و نذر و نیک تورقونیم یعنی عذابی کیم نیک فرماییم

پله قور قور ايرد يلا سيز لارني و كَلَّمَ كَثِيرًا نَا الْقُرْآنَ و هراينه سهل و آسان نيكد و ق بز قرآن جمعي عربی بیل ليك
 لار كَلَّمَ كَثِيرًا نَا الْقُرْآنَ معنی لارين هنم فيلماغني او او تكا تيا بيلگن خبر لارين بيلماك او جون فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ لِسِنِّهِ ليك
 بار و در كيم انيك پله عبرت آنگاي و كَلَّمَ كَثِيرًا نَا الْقُرْآنَ و در پستلوق پله كيم كيلد يلا راك فَرَعُونَ الشَّجَرَةَ فزعون انيك قومي غه
 قور قور تقو جی لار یعنی موسی و مارون علیه السلام یا ای تیغ لاری کیم موسی علیه السلام قبلی لاری انیک پله قور قوری و اول
 تو قور نایه ایدی كَلَّمَ كَثِيرًا نَا الْقُرْآنَ پله یلا ربایا یا تبا كَلَّمَ كَثِيرًا نَا الْقُرْآنَ اول آیه لاری انیک با جبر سیغنه و انکا ایمان کیلته رادایا
فَاخَذْنَا هَاهُمُ بس تو متوق بز لاری غرق عذابی پله أَخَذْنَا هَاهُمُ غالب تو مانغی کیم مغلوب بولمانغی تو تا مقدا أَخَذْنَا هَاهُمُ
 تو انانشرک لاری انیک هلاکینه أَخَذْنَا هَاهُمُ آسینه لاری انیک کا فلاری نیکیز ای عرب کروی خیرا قوی راق قایمبق
 راق دور لار من اول أَخَذْنَا هَاهُمُ بو کروی مذب لاری کیم پ نالدی یعنی بولار لاری دین قوت و عدت و حشمت و بطوت
 پله خیرا ق و کوراک ایاستور لاری غده عذاب تو کال مینی بولار غده نیکا تو کال تیما کای أَخَذْنَا هَاهُمُ یا او کیم سیز لاری کا
 ای مشرک لاری أَخَذْنَا هَاهُمُ فی الذبیر براتی ساری کتاب لاری یعنی براتی بتیلیب دور سیز لاری انیک آیه کیم سیز لاری کا
 بولمانغی پید و رام يَقُولُونَ یخون یا ایستور لاری عرب کا فلاری کیم بز جمیع فننصر، یلغلخان کردی پیر یاری پیر کوی
 پری پریکا و بلا نیک تیغوجی سی پری پری میزدن سَيُفْتَنُ فِرْعَوْنَ بات بولغانی کیم نزمیت قیلعلما لاری انیک جمعی
يَقُولُونَ الذبیر و ایور ولد و لکای لاری انیک ارقا پسیدن اوروش دین بر پری آنا ایور کا یلا اوروش مکره کیلته
 و قاجا یلا و بوضورت واقع بولدی بدر کونی دایس بوایت بنوت دایلی و قرآن اعجازی نیک پری دور قاروق
 اعظم رقی الله ایستور کیم جون بوایت اینب کیلدی حضرت رسول صلی الله علیه و سلم ایتمی کیم مونی سلما پس بین سیزور
 ناکا ه بدر کونی داکور دوم کیم اول حضرت کوبه کیسار و ایستور سیزم الجمع پیدیم کیم است نیک معنی فی ایکاندور و اول
 نیک و او شیبو اولتور ما کلک اسیر قیما قلیغ و قاجا قلیغ پله سینده ایاستور بل السَّاعَةَ بلیکم قیامت کونی
تَوَعَّدُهُمُ لاری انیک کل عذابی نیک و عدده کاسی دور و السَّاعَةَ و قیامت عذابی آدهی قایمبق راق و هول یوق راق
وَأَكْرَهُ و ایحق راق و حشمت سیز راق دور دینی عذابی دین إِنَّ الْحَجْرَ عِزٌّ در ستلوق پله کیم مشرک لاری فی حنکلا لاری
 بول از قلیغ دا دور لاری حق بولیدن دینی وَأَقْسَرُ و عناد و مشقت دایا کویدور کوی اوت آخرت دای يَوْمَ لَا يُشْكِرُونَ
 کونی کیم تار غایلا فِي الشَّارِقِ اونی وَأَعْلَىٰ فُجُوهِهِمْ اوز یوز لاری کا یعنی لاری لاری انیک یوزی پله تار نور لاری
وَمَقَرَّ تپ لور لاری و ایستور لاری دَفِئُوا تانیک لاری سَقَرًا تمنغ سور ماکین یعنی اوت نیک ایسیغ یعنی و انیک الی فی
أَنَّا كَلَّمْنَا نَسِيًا در پستلوق پله کیم بز بارجه نیمه فی یار ایستب پز بیفتن کیم معتر اندازده پله حکمت مقتضایه
 با برنی یار ایستب پز مقدر و مکتوب دور لوح محفوظ دا و ازلی حکم انیک قوی دین نورون انکا اولایشب دور لاجرم
 تیغ صفتی و بتل سمتی دین یراق دور رضی الله امر او جفت القلم و مَا أَهْرَأْنَا و بو قور پز نیک بو یور ما عینیم نیمه فی کیم انیک
 بولمانغین تیل ساک پز الْحَيَاةِ و الْحَيَاةِ مکر بر کله کیم اول کن دور یا لوق دور پز نیک امر نیمه قیامت قیامی غزبه مکر بر فعل
كَلَّمَ بالبصر با قاق دیک کوز پله سرعت و سهولت دای یعنی اگر تیل ساک پز قیامتنی بر کوز یوم ما قدا کیلته و پز

و

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا بَطْنًا بِسَمْتٍ قَدِيمٍ هَلَاكٌ قِيلَ وَقَوْلٌ شَيْءٌ عَمَّكُمْ سَمِيزٌ لَارِنِيكَ شَيْءٌ وَأَمَّا لِيَكْنِي فِي كَافِرٍ لَارِينِ
 اَوْتَمَّكَانَ زَمَانًا دَا اِذْ اَقَامَ كَيْمٌ بُوَسُوهُ دَا اِشْتِكِي لَارِفَهْلُ اَمِنْ هَدَكِ سِيسَ بَارُو رِهِي بِنَدِ الْعَوَجِي كَيْمِ اَلْاَرِنِيكَ حَالِي اَبِنِ
 عِبْرَتِ كُو تَارَكَ اِي وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ وَهَرِ نِيْمَةُ كَيْمِ قَيْتِيْبِ دُو رَلَارَا وَتَمَّكَانَ كَافِرٍ لَارِي اَلْاَرِنِيكَ بِتَمَّكَانِ دُو رَلُو حِفْظًا
 زَبْرِكَ تَمَّكَانِ اِشْتِرَا لَارُو حِفْظًا لَارِي زَبْرِي اَبْتِي اَوَّلِ اِعْتَبَارِ بِلَيْمِ بَارِجِي كِتَابِ لَارِنِيكَ اَصْلِي اَوْلَدُو رِيَا حُوْذِ بَارِجِي اَلْاَرِنِيكَ فَعَلِ لَارِي
 بِتَمَّكَانِ دُو رَلَارِنِيكَ نَامَهُ لَارِي دَا كَيْمِ حِفْظًا اَيْلِي كِي دَا دُو رُو كَلِّ صَغِيْرٍ كَيْمِ اَبْرِي كَيْمِي وَ اَوْلُو غِي سُوْزَلَارُو اِشْتِرَا دُو رِنِ
 كَيْمِ اَوْلِيْنِ وَاخْرِيْنِ دِيْنِ هَادِرُو بُو لُو بُو تُو رُو بُو لُو عُو سِيْدُو رُو مَسْتَمْكًا بِتَمَّكَانِ دُو رُو اِنْكَ اَبَا دَا اَشْتِرَا بِتَمَّكَانِ
 اَلْمَلْتَقِيْنِ دُرِ سَمْتٍ كَيْمِ بَرِيْمِزِ كَارَلَارُو قُوْرُ قُوْجِي لَارِي حِنَاتِ بُو سَمْتَا نَارُو دُو رَلَارِي قَامَتِ كُو نِي وَنَشْرِي
 وَاَرِيْعِ لَارُو بُو لَاقِ لَارِي عِنِي مَشْتَلِ بُو سَمْتَا نَارِيْعِ لَارِيْعِ وَبَعْضِي نِيْكَ قُوْطِيْ بِلَهْ نَزِيَارُو قَلُوْقِ وَكِيْنِيْكَ لِيْكَ مَعْنِي نِيْ بِلَهْ
 دُو رُو عِنِي نَقُوْ اِبْلِي اَوْ جَمَاعِ لَارُو بُو لَغَايِ لَارِي كِيْنِيْكَ لِيْكَ بَارُوْقِ دَا دَا كَافِرٍ لَارِيْ خَلْفَانِيْ بِلَهْ كَيْمِ تَارِيْعِ وَفَرَا نَعُوْ لُوْقِ دَا اَوْتَمَّكَانِ
 وَتَقِيْ مَسْتَقِيْ لَارُو بُو لَغَايِ لَارِي مَقْعَدِ صِدْقِ لَسْنِيْدِيْهِ يَرِيْدُ كَيْمِ دَا نَدَانَعُوْ بُو لَغَايِ وَنَدِيَا دُوْقِ وَاَمَامِ صَادِقِ رَضِيْ اَبُو عَمْرٍ
 دِيْنِ مَسْقُوْلِ دُو رِيْ كَيْمِ حِيْ سَمْتَا اَوْلِيْرِيْ صِدْقِ بِلَهْ وَصَفِ قِيْلِيْ لِيْ اِشْتِرَا مَارَا غَايِلَارِ اِنْدَا مَكْرُ صِدْقِ اِبْلِيْ سَلِيْمِي رَحْمَةُ اَلْمَلْتَقِيْنِ
 دُو رِيْ كَيْمِ اَوْلِيْ كَانِيْ دُو رِيْ كَيْمِ حَقِ تَعَالِيْ رَاسْتِ قِيْلَغَانِ اِنْدَا وَعَدَةُ كَيْمِ اَوْلِيَا نَعْمَ قَيْتِيْبِ دُو رُو رُو دُو سَمْتِ لَارِي مَقَامِ بُو لَغَايِ لَارِي عَمْرٍ
 مَلِيْكَ اَبَا دَشْتَا شِيْ نِيْكَ يَا وَتَقِيْ دَا هَفْتَتِيْ لِيْ تُو اَنَا بَارِجِي نِيْمَةُ كَاصْبِ اَبْرِيْ اَلْحَقَائِقِ قَدِ تَمَّكَانِ سَرِهْ اَيْتِيْبِ دُو رِيْ كَيْمِ مَقْعَدِ صِدْقِ
 وَحَدِثِ ذَا اَيْتِيْهِ مَقَامِيْ دُو رِيْ كَيْمِ عَزِيْزِيْهِ مَرْتَبَتِيْ سِيْنَا مَحْتَقِ بُو لَغَايِ وَكَشْفِ اَلْاَسْرَارِ اَيْلِيْ تُو رُو بُو لَغَايِ عِنْدَ كَلِمَتِيْ اَقْرَبِ وَتَخْصِيْصِ
 رَقِيْ بَارُوْ رَا نَدَا اِبْنِيْ قُرْبِ اِبْلِيْ تَا نَكَلَا اَوْلِيْ سُرَا اِنِيْكَ بِلَهْ اَخْتِصَا صِ بَا بَقُوْ سِيْدُو رَلَارُو بِيْرِيْ نِيْكَ حَضْرَتِ نِيْمِزِيْهِ صَلِيْ اِبْلِيْ
 وَسَلْمِ بُو كُوْنِ بُو سَمْتَا اِنْمَحْصُوْصِ اِنِيْكَ بِلَهْ اِيْرِيْ كَيْمِ اَيْتِيْبِ عَزْبَرِيْ وَجُوْنِ رَتَبَتِيْ كَيْمِ تَا نَكَلَا خَوَاصِ اِنِيْكَ اَوْ كُوْنِ كَا اِيْلَارِ بُو كُوْنِ
 اِنِيْكَ اَدَقِيْ بَا يِيْ سِيْ اِيْرِيْ لِيْ سِيْ اِنِيْكَ تَا نَكَلَا غِيْ اَعْلِيْ رَتَبَتِيْ سِيْدِيْنِ كَيْمِ نَشَانِ بَرِ اَلْوَرْدِ **سورة الرحمن**

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ جُوْنِ حَضْرَتِ نِيْمِزِيْهِ صَلِيْ اِبْلِيْهِ وَسَلْمِ كَافِرٍ لَارِيْعِ رَحْمٰنِ سَمِيْ دِيْنِ خَبْرِ بِيْرِيْ اَيْتِيْ لَارِيْ بِيْرِيْ جَمِيْنِيْ
 تَا يَمِيْنِ سِيْزِ بُو سُوْرَهْ نَا ذَلِ بُو لَدِيْ وَا اَيْتِيْبِ دُو رَلَارِيْ كَيْمِ مَلِكَةُ اِبْلِيْ طَعْمَةُ اَوْرَارَلَارِيْ اِيْرِيْ لَارِيْ فُلَانِ وَفُلَانِ قُرْاَنِيْ مُحَمَّدٌ اَوْ كُرْاَتُوْرُ
 بُو سُوْرَهْ كِيْلِيْ دِيْ كَيْمِ الرَّحْمٰنِ كُوْرِيْ بَا غِيْشَلَا عُوْجِيْ هَذَا وَنَدِيْ كَيْمِ اِنِيْكَ رَحْمَتِيْ بَارِجِي نِيْمَةُ كَا تُوْ كَالِ اَيْتِيْبِ دُو رُو عِلْمِ الْقُرْاَنِ اَوْ كُرْاَتِيْبِ
 دُو رُو قُرْاَنِيْ اِيْ اُوْزِ جَمِيْ غَدِ نَبْرِيْ اِسْمَانِ اَيْتِيْبِ دُو رَا نَكَا اَوْ كُرْاَنَا كَ وَا نَزَكَ لَارَا كَا اَوْ كُرْاَتَا كَ فَا خَلَقَ الْاِنْسَانَ
 يَارَاتِيْ هَذَا اِدْعِيْ لَارِ جَنِيْ فِيْ عَمَلِكُ الْبَيْتَانِ اَوْ كُرَاتِيْ اَلْاَرَعَةَ مَا فِي الضَّمِيْرِ رُوْشِنِ قِيْلَا عِنْدِيْ مَنْطِقِ وَكِتَابَتِ بِلَهْ يَا يَارَاتِيْ
 اَوْ تَمَّكَانِيْ وَا سَمَاعِلِيْنِ اِنْكَ اَوْ كُرَاتِيْ يَا وَجُوْدُ قِيْلِيْ تُو رُو دِيْ مُحَمَّدِيْ صَلِيْ اِبْلِيْهِ وَسَلْمِ وَا اَوْ كُرَاتِيْ اِنْكَ اَوْلِيْ بِيْرِيْ كَيْمِ بَارِيْرِيْ
 وَبَارُوْ رُو بُو لَغَايِ اِنْدَا كَيْمِ فَعَلَتِ عِلْمِ اَوْلِيْنِ وَا لَاخْرِيْنِ مَعْنُوْنِيْ بُو مَعْنُوْنِيْ دِيْنِ خَبْرِ بِيْرِيْ رُو الشَّمْسُ قُوْ بِيْشِ وَالْقَمَرُ وَا سِيْ بَارُوْ رُو
 بِحَسْبِ اِنْ مَعْلُوْمِ حَسَابِيْ بِلَهْ عِنِيْ وَجِبْ بِلَهْ كَيْمِ حَقِ سَمْتَا مَقْرُ قَيْتِيْبِ دُو رَلَارِنِيْكَ بَارُوْ رُو نِيْ سِرْجِ لَارُو مَنْزَلِ لَارُو اَوْتَمَّكَانِ
 بِلَهْ فَضْلِ لَارُو وَوَقْتِ لَارِيْ تَا يَنْبُوْرُ وَالنَّجْمُ وَا وَتَقِيْ اَوْتَمَّكَانِ اَبْاَسَاقِ بُو لَمَا غَايِ اِبْنِيْ يِيْرِيْ بُوْزِيْ كَا يَا اَيْلَغَانِ بَعْضِيْ دِيْ كِيْ
 بَعُوْلِ دِيْنِ وَالنَّجْمُ وَكَيْمِ اَبْاَسَاقِ بُو لَمَا غَايِ وَا اِنِيْكَ بِلَهْ تِيْكَ لُوْرَغَايِ اِبْنِيْ يِيْجِ كَيْسُجْدَانِ فَرْمَانِ اَيْلُوْرُ لَارِيْ نِيْ كِيْ كَا

دوقون

طبع و طبع پله زمان کوتا کوجی لار نیک و زمان کوتا ماکی دیک بکلف اهل دین یا لار نیک سجودی لار نیک کولا کای پله
 و ایستب تور لار کیم بزکا لار نیک سجودی تو قوز اذاق کیم لار نیک تسبیح غه کا قال الله تعالی و لکن لا تفقهون تسبیحهم
 و الشما کذ فحها و کوم تادی رحمن کولک فی بر او سبیکا پیش یوزیل لیخ یولنه و وضع المیزان و یاراتی یا منزلاتی
 ترازونی یا الهام پردی خلق قد انیک تو تاغی نیک کفینی غه الا نطخوا انیک او جون کیم حدین او تا کای سیزلار
 فی المیزان ترازو دا بلماک و الملق و قتی دا یعنی عدل دین او تا کای سیزلار و راست لیخ پلایش قیلغای سیزلار
 و اقیمو الوزن و قایم تو تو نیکیز لار تار اتما قتی بالقسط عدل پله یعنی ترازو نیک تیلی فی راست تو تو نیکیز لار و کلا
 تخیر المیزان و آزی کیم نیکیز لار ترازو فی یعنی آزی تار اتما نیکیز لار بوجا کیم ترازو اهل غه اول جهت پله دور کیم یز
 وضعی وقتی قیامت دامتند ه بولما غای لار و الا کص و وضعها و میرنی یای دی یا قونیدی سوا و سبیکا لالا کاه
 اذی لار او جون تا اذ تو بتما غای لار فیها یدر افا کله تو لولک میوه دور و النخل و زمان بنان ذرات الح
 کما و خلاف ایکا لاری یعنی حزمانیک و عالاری مادام کیم یا سلما من خلاف ذابولغای و حزمانک تخصیصی غه اکر دین
 ذکر ایلا نیک نفعی نیک جهتی دور و او خت ما غلیغی کیم انبان غه بار دور و الحب و یدر اذ اند دور ذوالعصف قورونی
 یا فراغی غه مراد اند دین اول نیم دور کیم اندین قوت یاسار لار بو غذای و ارب و اندین اذک و عصف سمانی دور کیم دانه اندین
 آیر یور و الذبحان و یدر ایمان دور یعنی آنی کیم ایسپلار لار مراد اولد و کیم یدر اسیز لار کانت لار پر سب من بعضی جا کلیلک
 و بعضی ایلا ما قلیغ قبا ی الکوا و کیم بس ای آدی لار و پری لار قایسی غه اوزا کفرید کار نیکیز نعمت لاری نیک کیم یادی
 ایستدی شکرت بان کذب قیلور سیزلار و انکار قیلور ایثار سیز لار کیم اندین ایستورا و تو ز پر یدر ابو سوره در اولکله
 لار تکر از تاب دور و اجهت پله کیم بو سوره مشتمل عو را نیمی نعمت لاری نیک ذکر یکا پس سر نعمتی نیک ذکر کیم دین سوک
 بو الفاظ فی روتب تور تا ایشیتکوجی لار و او قوز غوجی لار اگاه بولغا یلار نعمت کولوک و ایست دور کیم تکرار غفلت
 کیتار ماکی او جون دور و جهت تاکید و نعمت تذکری و صحیح حاکم دار حمة الله جابر رضی الله عنه دین نقل قلیب دور کیم
 پنجر صلی الله علیه و سلم بو سوره فی تا آخر پنجرکا او قوری اندین سوک ایستی کم منکا یند و کیم سیزلار فی اوند انما س کورار
 مین سر ایند جن بخشیراق دور سیزلار دین جواب ردی دا و مین سیج قاتلا او قومادیم قبا ی لار یکا تکذ بان مکر کلم لار اینی
 لار و لاشی من نعمک ربنا کذب فلک الحمد یعنی پنجر پله سبیک نعمت لار نیک دین ای پنجر نیک پروردکار یز کذب
 قیلد پس پنجر بس پنجرکا شاد و حد خلق الخ شکان یاراتی ادم فی کیم انش نیک اتاسی و رمن صلصال قوروق با جیوق دین کا
 لفتخار من کان سفال کیم ایک ایک اوز سانک اوز قیلور و خلق الجنان و یاراتی جان لی کیم جن نیک ای دی دور
 من مکارح تو تون سیز صافی زبان من قنار اوت دین و ایستور لار مارج اوت دین اولد و کیم قیزیل و یاشیل و ساریق زبان
 پری پر یکا قوشولغای اوت نیک بیکی لکی و تیز لکی دین سوک تو قوز و جی یارب اتمو حالت نیک ایلمنجی سفری دین مذکور دور
 کیم مارج اوتید و مرتزخ هوا غه بار غای کیم انی هوای مشعل ایستور لار پس جان مخلوق دور ایکی غصه دین اوت و هو او ادم یز سب
 دور ایکی غصه دین توفیق و سو سو و توفیق کیم پر بری پله قوشولسا لار اتی طین دیر لار و هو او اوت کیم قوشولسا لار اتی مارج اوتور

تفصیلی

و اذ انکم

وانذاق کیم تسبیل نشود اسوا القاسی پله دور رحم تسبیل جنی داسوا القاسی پله دور انشی رحمی داجان وادم یاراما
 ارادت التیش میک میل ایدی چکای الکره بککما بس قاسی نمت قداوز پرور کار نیکز نمت لار دین کیم سیز
 لارنی بالیق وارج دین یاراق دیر کلک دو لیتن ارزانی تونی تکذبان انکار ایار سیز لار دکتب المشرفین
 ایکی مشرق نیک اکریده کاری دور پری یا زین مشرق تو یا شعه دینه پری قیش لینگ مشرق کسرتب المغربین وایکی
 مغرب نیک افریده کاری صیفی وشتادی تو یا شغ و مشرقین و مغربین اختلافی ذالتور لوک فایده لار دور فضل
 اختلافی دین و اولجه نیک حدوثی هر فضل دالتعلق باردور بکیم تو یا شغ و قی معیشت موجبی دور واینک تا
 اسپایش و راحت سببی چکای الکره بککما بس قاسی سیغه سیز لار نیک پروژ کار نیکز بو نمت لار دین تکذبان
 انکار قیلور سیز لار واینک تا نغوجی سی بولور سیز لار صبح البخر نیت یول پردی ایکی دریا غه پری خوشن و حوجک
 و پری شور و اجمع تا اینک بو بر دغی پله یکتیقان پری پریکا یقار لار و اول فارسی و روم دریاسی دور کیم محیطا
 پری پریکا طبعی بولور لار بینه کما برایکی دریا ارا بزوخ مانعی و حاجز و پرده دور فدای قدرتی دین یا یر دین
 یا تلخ جزیره لار دین کیم اینک سببی پله کلایغیان آرتوق قلوب ایستاماس لار پری پریکا یعنی پری پریکا قوشول
 تا هر پری نیک خاصیتی فاسد بولما غای یا حدی دین کیم مقرر بولوب دور و او هاس لار تا اولج لار ارا دور غرق
 بولما غای لار و اگر پری ین پری کا غلبه قلب نفع بر طرف بولغای و کوب منفعت لار ایکی دریا غه متفرع دور چکای
 الکره بککما بس قاسی سیز لار افریده کار نیکز نیک بو نمت لار دین شامل کلیه مصالح غه تکذبان
 انکار قیلور سیز لار کیم چقرب کیلور مشهها التولوق بو ایکی دریادین یا ما بلج دریادین اولوغ مروارید
 و المرحان و کچیک مروارید و بوجو هر لار دور کچ اینک پله آرایش قیلور سیز لار و اینک سایب الماق و
 سب تا غی دین فایده لار تا پار سیز لار و بوظا هر نمت لار دور چکای الکره بککما بس سیز لار اوز پرور دکا نیکز
 نیک بو نمت لار نیک تا سیغه تکذبان تکذیب قیلور سیز لار و ایب تور لار ارا کوک دریاسی ویر دریا
 دور کیم مریل دالماق بولور لار و بولوت جاجزی دور کیم یقار کوک دریاسی اینک دین ویر دریاسی یوقاری
 چقاق دین و فلک دریاسیدن قطره لار یر دریاسی غه تو کولوب صدق اغزینه کیرار و اندین در لار با غلا نور
 امام قشری رحمة الله ایب تور کیم ایکی دریا خوف ورجا دور یا قبض و بسط یا انس و بیبت و برنج علت سیز
 قدرت و لوالو صافیه حال لار و مرجان و ایفه لطیفه لار صاحب کشف الاسرار شرح قیلور کیم خوف ورجا دریاسی
 بارجه پلما لار غه دور و اندین زهد و ورع کوهری چقار و قبض و بسط دریاسی مؤمن لار نیک خواصی غه دور و اندین
 و اندین فقر و جدو هر لاری تو غار و انس و بیبت بحری بنجر لار و صدیق لار غه دور و اندین فنا کوهری یوز کور سا تور
 تا اینک صاحبی بقا منزلی داتمنج القای و کله الحوار المنشآت و فدای غه دور ایکی یور کوچی کیم لاری سورماک
 و حفص شین نعتی پله او قدر یعنی یا لکی بار در نه کیستور و بتور فی الجحش دریا داکا الاعلام تا غلا دیک پیک لیک
 راولوغ لونه و اولج کیم نیک یاراق غای و اینک روان قیما غی دریا و ابده لار نیک اسینک الما غی اوجون دور کوب

صف

یراق یر نیک یورو ما کمن از زمان داو تجارت لار و معامله لار و قوعی و بود اولوع نعمت لار دور قیای الیه کما
 بسن اوز و نیکه نیک اوزید کار نیکه نیک نعمت لاری نیک قایسه تکذ بان منکر بولور سیز لار کل من
 علیها هر کیشی کیم یرداد و در جان ایگاسیدن قان هلاک دور لار یعنی عاقبت فانی بولغای لار و یستی و باقی
 قانغای و جهه کربک سینک پروردگار نیک ذاتی ذوالجلال اولوع بولوغ و عظمت لایع ایگاسی و الاحکام
 و کرامی قیماق ایگاسی عام نضل تمام کرم پله سر کیمیک اینک مستحق بولغای قیای الیه کما بسن سیز لار اوزید کار
 نعمت لاریدن قایمی نیکه سیز لار کار خبر بر دی سیز لار نیک فاکلیه دین تا انا ده بولغای سیز لار و ایش یا ساغای سیز
 لار انکا و اکا هیتلدی اوز بقا پسیدن تا اینک حضرت تنه قایتغای سیز لار و انین اوز کا کاتایا غای سیز لار نکلذ بان
 کذب قیلور سیز لار کینکله تیلار لارانی یعنی تیلار لار انین من فی السموات و الارض سر کیم کوک لار و یر لار
 دور اوز حاجت لار یعنی کیم بارجه الکما حاج دور لار اوز ذات و صفاتی داخل یقوم هر وقت هوفی شأن اول بریشی
 نیک با ساغای تو زاماکی دادور داعی نیک دعا سینی اجابت ایلار و سایل غده عطا پروردور مانده نجات نیشلار
 و قایم اولوق فی شادمان قیلور و اغریغ فی ساق قیلور و قومنن تو بدغه تو تمار و کروی فی یار لیغای قیای الیه کما
 بسن اوز پروردگار نیکه نیک نعمت لاری نیک قایمی نیکه تو به قبولی و دعا اجابتی و یا ذوق یار لیغای نکلذ بان
 انکار قیلور سیز لار ایشینه رحمة الله انیتب نور کیم روزگار نیک تو کمالی هذای قاشید ایکی کون دور بری دینی مدتی نیک
 کونی و انیک شانی بو کوند امر دور و ننی بر پاک دور و قیماق و خلق و رزق و البتور ماک و تیر کوزماک و عزیز قیماق
 و خوار قیماق ایکنجی آخرت مدتی نیک کونی و اول کون نیک شأن حساب دور و عقاب و جزا و سوال و معاقبه و عیبات
 و محقق لار قاشید ایوم اول معنی سی پله دور بحر الحقایق دایم کیم مراد حق تجلی سی دور سرانی و استجلی لار حسابی غنه
 و اینک استمدادی غده کورا و تجلیات قد نهایت یوقور سنقنح کیم بات بولغای کیم حساب قیغای سیز لار
 فراغ موندن اجا پسب و مجازات نقدین معنی سی پله دور نه فراغی کیم شعل دین سونک بولغای بو کلام تمدید و وعیدی پله
 دور انداق کیم کیشی شلا کیشیکا ایستور لور با پس کا شغول لوق قیلاییم و حال کیم ایتقوجی به ایش قیلاس مراد ایش تیکوجی
 نیک قور قوتماغی دور موندن داعی و عید یوزیدن ایور سیز لار نیک حساب نیکه نقدین قیلغوم دور آینه الشقلان
 ایی ایکی اولوق کرده یعنی پس جرن عرب اولوب اولوق قدر و قیمت لایع بولغای نقل ایستورانی تمارک نیکم الثقلین ایتریب
 دور لار نقل انیز بوک دور و جن ایس کلایف پله انیز بوک کوک دور لار یا انیز ما ذوق نیک بوکی پله در مانده قیای
 الیه کما قای سینه سیز لار اوزید کار نیکه نیک نعمت لاریدن کیم تمدید دور حساب قد میان عمل لار دین متفرج بولغای
 سیز لار و تعریف خطاب پله تا حد سیز کرم پله امید وار بولغای سیز لار تکذ بان کذب قیلور سیز لار کما مفسر
 البحرین و الا شین ای بری لار و ادعی لار کروی ان استنظمتم اکر بولدور اکر سیز لار ان شفقوا او کیم حقیق بارغان
 سیز لار من اقطار السموات و الارض کوک و یر قراق لاریدن و قاجقای سیز لار نیک قضا دین یا اولوم
 ایغای دین قانقلوا بس حقیق بار نیکه لار و قاجنیکه لار کلا شفقون حقا لار بس سیز لار الیه بس لار ان شفقوا او کیم حقیق بارغان

نیکه

وغالب

و غالب مبلغ پيله و سيزلار کا بوقوت يوقوت بلکيم هر بير کابار بکينيز لار اولوم سيزلار نيک ملازمنکيز دور و انينک
 و قوت دين جازکيز بوقوت و ايتب دور لار قيمت کوني قوشته لار محشر اهلي نيک تیکر لار ايداصت تار لار و جازکيز
 جازکيز و کيم اى ادمي لار و پري لار بوشتر عرضه سيد و راگر بولور اولور سيزلار کيم چيقتب بار جهاغاي سيزلار بار نيکيز لار اما
 بار المايس سيزلار کي حجت و بر مان پيله و سيزلار کا نه بودور و نه اول چيکت الکره و کيکت مايس سيزلار نيک افرید کا کز
 نيک قاسي کيم اختيار قيدي کيم سيزلار عاجر سيزلار ديني دا و عاجر قافلان احزت و اما پيلکاي سيزلار هر ايکي سر اى دا
 انين اولور کا يار و عدو کار بوقوت و و توجر بوز من انينک در کاي غز کيلتور و نکيز لار کيکت بان انکار ايتار سيزلار
 يوز نيک پيار ميلور عيکت کيم هر کيم کا عاصي و مشرک بولنای سيزلار دين ششواظ فالص زبانه من کاز اوت دين و کيکت اس
 ايرى نيک ان عولر دور کيم لار نيک باش لار نيکه توبان قويا دور خلافت کيم بس نصرت قبال المايس سيزلار پري
 پر نيکيز کا و تيا المايس سيزلار عذاب ني پري پر نيکيز دين چيکت الکره و کيکت مايس لار و پر دور و کاي نيکيز نيک نعمت
 لارى نيک قاسي کيم قوت قوتى سيزلار ني مشواظ و عاصي پيله تا توجر غاي سيزلار زمان سيزلار نيکيز و انينک
 تا پنهان غي اشتغال کور سا نکاي سيزلار کيکت بان تکذيب کور پ تور سيزلار قاذ انشققات السما و بس جون
 يار بلغاي کور بوشتره لار نيکي او جون فکانت پس بولغاي و کيکت قيزيل بولنای کل نيکي پيله کال لدهان
 قيزيل اولورک يار نيکي يار نيکي کيم هر سبعت اولور کار نيکي پيله کور و نکاي چيکت الکره و کيکت مايس قاسينه اوز افرید کا کز
 نيک نعمت لار دين کيم خبر قيدي سيزلار کا کورک يار يماق و انينک تلوني دين تا اول سول لار نيک قاسيق بلغي دين انکا
 سيعتاق ايتار سيزلار کيکت بان تکذيب فيلور سيزلار فيلور هتد بس اول کون لايشان سور و ملاسپ و رعتي
 قوشه انينک يادوني دين انشق و لاجان اوقى و نه پري بعني لار دين سوال استعلام قياغاي لار کيم ني لار قيده نيکيز لار
 بلکيم سوال توجر بولغاي کيم نيک قيده نيکيز لار يا ذ و قلوب لار ني پيلکوبيله تايغاي لار سوال حاجتي بولماغاي يا چيقتاق
 و قتي اولور لار دين لار دين سور ماغاي لار اولور حجت سجا ايتب دور کيم ليشا اللهم جعين موقت و احسب بولموني سيدور
 کيم بار جني سور و سپيدور چيکت الکره و کيکت مايس قاسينه سيزلار نيک پرورد کار نيکيز نيک نعمت لار دين کيم اول
 کون نيک هول لار دين خبر بردي تا ايمان و تقوى غي غنا بت و پرک بولغاي سيزلار کيم نجات سببي هول و کيکت بان
 تکذيب ايتار سيزلار بعرف الخيرون تا نيکلور لار کا فل لار ني بسما هم الار نيک علامتي پيلکيم بوز قوالين و کوزي
 کورک لوی دور يا غي و قايغوا تاري لار نيک بشره پيدا فينوخذ بس تو تلو لار بالمشواصي منکلاي لار سپ جلاري
 پيله پر بولي و الکردام و پر بولي قدم لار پيله بعني نوبتي لار نيک منکلاي نيک ساچين تو تار لار و تار تار لار متوق قه
 و نوبتي لار نيک اياق لار ين تو تار لار و باش توبان متنغ قه مشلار چيکت الکره و کيکت مايس قاسينه اوز
 يار تقوي نيکيز نيک نعمت لار دين کيم خبر بردي سيزلار کا تو تاق و کا فل لار ني متوق قه مشلماق دين تا کفر دين
 پر سيزلار نيکاي سيزلار کيکت بان انکار فيلور سيزلار و متوق قه مشرک لار ني بس لار دين سونک ملايک لار غه
 ايتور لار هتد جهنم الحى بول اول نموني دور کيم باش تا تاق بوز دين نيک کيکت تکذيب قيده ايرد ميلار بها الخيرون

و قرآنون بعني هر قائل اوت مايلين
 يبار دور و جهنم ماملان تون و ايتور لار

انکا مشرک لاریتیمس ایردی لاریطوفون طواف قیلور لارتموغ لوغ لاریکنهسا تموغ ارا و کین حیمیم اسیغ سوارا آن
ایسغ یعنی غایت کایتکان یعنی سرکاه کیم اوست دین استغنا نه قیلغای لار لار ادره فریاد میتما کلیک قیلغای لار و مونیکدیک
سوارا سالغای لاریکیم لاریکیم بوغون لاری پری پری دین اوز و لکای و دایم تخیم و حیم ارا بولغای لار چسائی الکاه
کریکیمما بس قای سیغه اوز پروردگار یکنیز نینک لغمت لاریدن کیم اگاه قیلدی سیز لاری تموغ لوق لار عدالی تاکفر
دین پریمز ایتب و ایمان غم تصف بولوب ایدین نجات تابقای سیز لار فکگن بآن تکذیب کورب تور سیز لار و
بلکن حاتف و کیشی اوجون کیم قور قای مقام کربته نیکری فاشیداتورما قنی جنتان اکی اوجاح دور یعنی کیشکا کیم
حساب موقفی دین قور قای و یا ذوق ترکین قیلغای انکا اکی جنت پروردار عدن حنین و نعیم حنین و ایور لار بری نپس
قور قوی سیغه بولغای پری جن تور قوی سیغه بولغای موضع دایکستور و بتور کیم اکی بانج پرکای لار لار ادره اوجاح باره سید
کیم سر بری لاریدن یوزیل لیغ اوزون لیغی و کینک لیک بار بولغای و بهرا اکی بانج ارا سیدانچی سرای لار و کونول تیلکونجی
خور لار محمد حکیم فدیس سر ایتب تور کیم پرا اوجاحی الی قور قوی اوجون دور وینه پری مناسی تری اوجون دور یا پری خاصه
قور قوی اوجون دور وینه پری انیک فادم لاری و متعلق لار اوجون چسائی الکاه کریکیمما بس قای سیغه سیز لار
آزید کار یکنیز نینک بو لغمت لاریدن کیم اوجاح لار پروردار طاعت اداسی و یا ذوق قوی اوجون نکلن بآن و تکذیب
قیلور سیز لار ذواتا افسان اکی بوستان دور لار شاخ لار نینک ایکا لاری یعنی انداکوب بیاج لار بولغای سر بری
مشتمل میوه لار کای چسائی الکاه کریکیمما بس سیغه اوز پروردگار یکنیز نینک لغمت لاریدن کیم مشتمل اوجاح لار و
و میوه لار دیده کا عطا قیلور فکگن بآن انکار ایتار سیز لار فیضهما بوا اکی بانج داعینان اکی بولاق کیشکاب
باسرور لار هریر کیم اوجاح لیغ تیلکا کای منزل لاری نینک پیک لیک یا نینک کاشق لارید ا پری تسیم و پرک سلسل
معالم دایکستور و بتور کیم پری سی سوزوک سو دین وینه پری جو جوک شراب دین چسائی الکاه کریکیمما بس قای سیغه
اوز یار ارقو چیکیز نینک لغمت لاریدن کیم مونیکدیک بولاق لاری سیز لار نینک راحت و لذت نیکیز اوجون آقیز و نکلن بآن
تانا پری لار فیضهما بوا اکی جنت دامرین کمال فاکهته هر میوه دین ذوجان اکی تور لوک پری معروف کیم کورگان
بولغای لار دینی دا وینه پری عزیز کیم کیشی کورماکان ویشیتماکان بولغای چسائی الکاه کریکیمما بس قای سیغه سیز لار
پروردگار یکنیز نینک لغمت لاریدن کیم میوه لار و فاکه لار صنف لارین بنده کا پروردگار فکگن بآن تانا سیز لار متضکیین
قور قوی لار بو جنت دایکتیه قیلوجی لار بولغای لار علی قریشین سطا ایتها و رشش لاری غه کیم انیک اسپر لاری من است بوق
حکم دهادین بولغای پری سزکی دین سوردی لار انیک بطانی و باد و رانیک ماشلاری سیدن بولغای جواب پری کیم نوز دین
وینه پرا و ایتب تور کیم انیک ماشلاری داخل دور بو آیت کیم فلا تعلم نفس ما اخفی لهم و جنتا الجنین و بوا اکی اوجاح بیاج
لاری نینک میوه سی کآن یاوق دور تور قوی و ایتورغان و باتقان نینک ایلکی الکایتار و ایتب تور لار کیشی کیم
تکیسی بار و میوه ارز قوی لوق بیاج نینک بوتاعی باش توبان قیلور اول میوه کیم تیلار انیک انیز کیرا چسائی الکاه کریکیمما
بس قای سیغه سیز لار نینک آفرید کار یکنیز نینک لغمت لاریدن کیم سیز لار کا پادشاه تخت لار و فرش لار و ایتور غوز غای لطیف

ولذنی

ولذی میوه لاری پرکای تکذبان انکار ایستیز لاری فهن بویکی جنت نیک کوشک لاری و منزل لاریدا قاصرات
 الطرف قیسقه کوز لوک لار دور لاری یعنی حور لاری کیم کوز سوزگان بولغای لار باقما قدین ایر لاری دین اوز کا کیم یطمنهن
 سوزگان بولغای لار لاری غنم انفس ادمی لاری قبلهم لاری نیک اوزدواجی دین بورون جنت دا وکلاجان و نه جنتی لاری یعنی
 حور لاری کیم انیس او جون مقر دور لاری ادمی نیک ایلیکی لاری نیک ایلیکی ایلیکایتما کان بولغای و لاری کیم جن او جون مقر بولوبتور
 لاری جنتی داعی آردا تصرف قیلماغان بولغای جنای الاء بکما پس قایسیغه سیز لاری ارا تقو حیکیز نیک نعمت لاری دین کیم
 حور لاری لطفات پله بنده لاری لاری زانی تو توبتور تکذبان تکذیب قیلور سیز لاری و اینا ناپس سیز لاری کانهن کویا الاء
 لطف و پاکیزه لیتق دا الیک قوت یا قوت دیک دور لاری و المنجان و کینی مرادید دیک جنای الاء بکما
 پس قایسیغه اوز فرید کار نیکیز نیک نعمت لاری دین تکذبان تکذیب کور سوز سیز لاری و انکار ایستیز لاری هک
 جزا الاء احسان ایلیکیشی لیغ قیلماق نیک جزاسی عمل ابو لغای الاء احسان مکریشی لیغ قیلماق ثواب ایستیز لاری کیم
 نیک جزاسی کیم ایقایی لاری الاء الله و عمل قیلغای محمد رسول الله امر لاری پله یوقتور مکر او جحیم حاصلی دور کیم
 کیشی لیغ نیک جزاسی کیشی لیغ دور پس جزا پرکای لاری طاعت لاری غنم درجه لاری و مکافات قیلغای شکر کار تو قلو ق پله
 و تقوی غنم فرج پله و توبه غنم قبول پله و دعا غنم اجابت پله و سوال غنم عطا پله و استغفار غنم مغفرت پله و دینی قوتور قوی
 آخرت امنی پله و خدمت غنم نعمت پله بحر الحقایق ایتب تور کیم یوقتور فنا فی الله جزاسی مکر بقا بالله جنای الاء بکما
 پس قایسیغه سیز لاری فرید کار نیکیز نعمت لاری دین کیم احسان توفیقین پردی و اینک جزاسین مقر قیلدی تکذبان
 تکذیب قیلور سیز لاری و انکار ایستیز لاری و من ذنوبهما و مومنین اوز کا ایکی بوستان کیم یا دایتمدی لاری دین توبان
 راک جنتان اوز کا ایکی بوستان دور ایتب دور لاری اولغنی ایکی بوستان آلتو دین دور بورونغی لاری او جون و بو ایکی
 بوستان کومیش دین دور اصحابین او جون جنای الاء بکما پس قایسیغه اوز فرید کار نیکیز نیک نعمت
 لاری دین کیم بو او جحیم لاری بنده لاری نیک تاغلیغ قیلور تکذبان تانار سیز لاری مدها متان ایکی یا شیل او جحیم یا شیل
 لیغی نیک کوبلوکی دین قراغه اور غوجی جنای الاء بکما پس قایسیغه اوز پروردگار نیکیز نیک نعمت لاری دین
 کیم مومنیندیک کوب بوستان لاری پرورد یا شیل لیغ کوز نیک بار و قلوغی نیک موجهی ورتنگذبان انکار ایستیز لاری
 ریهما بو ایکی او جحیم اعینتان ایکی بولاق بولغای نضاختان قاینا غوجی سو پله یعنی سر نجه آئین کونار پله لاری نه
 چقار جنای الاء بکما پس قایسیغه سیز لاری نیک یارا تقو چکنیز نیک نعمت لاری دین کیم مومنیندیک کوب
 سولوق ایکی بولاق سیز لاری کاپر ورتنگذبان تکذیب قیلور سیز لاری فهنما فاکهه بویکی او جحیم داکوب میوه بو جحیم
 و نخل و خرما سان و زمان و انار بیجا لاری جزا و انار تخصیصی میوه لاری دین تفصیل او جون اینیک او جون دور کیم خرما
 فاکهه دور و غرا و انار میوه دور و دو جنای الاء بکما پس قایسیغه سیز لاری پروردگار نیکیز نیک نعمت لاری دین کیم مومنیندیک
 میوه لاری بنده لاری لاری زانی تو توبتور تکذبان انکار ایستیز لاری فهن بو تورت او جحیم دا خیر لیک حسانتان تاملانان
 خاتون لاری بولغای لاری کیشی یوز لوک لاری یعنی لاری نیک چینی خلقی حسنی پله ارسپته بولغای جنای الاء بکما

پس قاسمه او از فرید کا رنگه ننگ نعت لاری دین کیم سیزلار کا جور لاری دور هر بری یینه پریدین شیراق مکنج بان مکنذب
 کورپ تور سیزلار حور و مقصود کادت یا شور و لغان حور لاری فی الحیام خیمه لار دین مجوف زردن دور و ایت تور لار
 مراد ایلو لار دور و بعضی تخصیص قلب تور مجلات پله و مجلات ایوی بولغای کویا و پسر او جون **هنا ای الکره کتکنا**
 پس قاسمه او ز پرورد کا رنگه ننگ نعت لاری دین کیم مونسکه یک طیده زوج لار او حجاج لیغ لار غنم پرورد مکنج بان مکنذب بولور
 سیزلار کم نطه شهن سور ماید و الکره شهن هیچ ادبی قیلهم الکره ننگ ایر لار دین برون کیم الکره تا لیغ بر لار
 و لاجان و نه جنی لار داعی ایلک لار غنم مکنکور و دور لار بلکیم بارجه قیز و لار **هنا ای الکره کتکنا** پس قاسمه او ایکنیز
 نیک نعت لاری دین کیم کور فوج لاری ان اهلینغ امارتک کتکنا انکار ایسار سیزلار مکنج بان اصحابت مین تکیه اور غنم لار
 بولغای لار علی رفرف خضر و نش لار غنم یا شیل تو شا لار غنم و عجمه قری حسان و عیقت بساط لار غنم پیشی لار
هنا ای الکره کتکنا پس قاسمه او ز پرورد کا رنگه ننگ نعت لاری اول اسم ننگ اطلاق نیک حصبتی دین انکا بس
 بولور کیم دانت اولوغی غنم تپه بولوغو سپیدور و موندین دور کیم هیچ کیشی ذات عظمت لیغی دین نشان پر مایدور و پسر
 الما پس ذی الجلال و الاکرام رشف ترجمه سید ابواسم ننگ محبتی سینی بو وجه پله ادا قیلب تور کیم خداوندیما
 کیم صفاتین اولی ننگ ایشاتین کمال مستندی دور مثال ایتوه ثابت دور اولی اننگ سلبی عزت و کبر یا مقضی سید
 اننگ مقصدین جنابی ایندین منزله و سعادتور و محقق کور برک لاری انکا دور لار کیم جلال اشارت تهریت صفات قدور
 و اکرام عبارت لطیفه وصف لار دین پس ذی الجلال و الاکرام آتی جامع بولغای الکی صفات ننگ بارجه سینه و موندین
 دور کیم فی اسم اعظم ایت تور لار و الطوا سنا ذ الجلال و الاکرام جنری بوقول ننگ مویزی دور **سورة الواقعة**
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ بولغای یعنی حادث بولغای قیامت کیش لور
 قعتهها یوقتر اننگ کیماک کا ذیکه یا لغای یا اننگ و قوی ارجون هیچ یا لغای موجود ایما پستور بلکیم هر کیم اندین
 خبر پرورد صادق دور اول کون حکا فیضه تو بان ایتکوجی دور قومی فی اشق قراق ننگ اشقراغی داعیل یوزیدین
 واقعه کون تار کوجی کروی ننگ اعلا علیین بیگ لار ننگ بیگ سالی کا فضل او جون یا دشمن لار و نفاق اهل ننگ
 خافضی دور و اولیا رافعی اطلان و وفاق اربابی دین یا تو بان تو تار لار فی کیم دینی دا اوز میچیک تو تار لار دی لار و کون
 جمعی فی کیم بو عالم دافزوتی لیغ قیلدی لار **اِذَا رُجَّتِ الْاَرْضُ اِذَا رُجَّتِ الْاَرْضُ** یاد قیل کیم جون بر اهلپه بر کتکنا بر تکیه اولی به
 پلکیم هر بنا کیم اندور بوز و لغای **وَنَسَبْنَا لِكُلِّ سُوْرَةٍ لِّکَا و سورو لکای تا غلار کتکنا سور و ملک یا سینغای و باره باره**
 بولغای قسکانت بس بولغای هبکاء غباری کیم کور و لور قومیش شماعی پله و قتی کیم در یچ دین تو شار منذبش
 تور و لغای و یا سلغای و کنتهم و بولغای سیزلاری مکلف لار اول وقت دا ازواج کلا شنه اوج صنف
 یعنی اوج کروی بولغای سیزلار اوج مرتبه دا **فَاَصْحَابُ الْمِیْمَنَةِ** پس انکا ایک اصحابی **مَا اَصْحَابُ الْمِیْمَنَةِ**
 فی دور لار تعظیم قیلور لار نه انداق کیم ایور سین فلان قوم اولوغ لار دور و لار و فی اولوغ لار و ایور لار بو استفهام دا
 لقب معنی بی داعی بار دور و اصحاب مین الکره دور لار کیم ذریته اغرابی ننگ و قتی آدم صیلبی دین لار اننگ انکا یا نیدا

نعت لاری لاری کور کتکنا
 کور کتکنا سیزلار کتکنا
 دور کتکنا پرورد کا رنگه ننگ
 واقع بولغای

انکه قول اصحابی

ایر دی لار

241a

ايرد يلا يا عمل لار نامه سين اول كوند اار نيك اوزك ايليكي كاپر كايلار يا اوجاج غنه بارغاي لار و خوش نيك او نك يا چيچا دور
 و ايتب دور لار نيمينه يمون و برکت مني سي پيله دور يعني لار يمون و مبارک قدم دور لار و اصحاب المشاكمة و رسول
 ايليكي اصحاب المشاكمة نيدور لار رسول ايليكي يا ايلار يمن و اار ذيات اخراجي و اوقتي دا اوم نيك رسول
 ياني دا ايردي لار يا عمل نامه لار ين اار نيك رسول ايليكي كاپر و لار اار ني يا مجموع فته ايلتور لار و مجموع عرش نيك
 رسول يا نيدادور و ايتب تور لار شمه في شام دين توتو بتور لار و اار شوم و مبارک سيز بو قوتو دور لار و السابقون
 و ايلكاري ليك توتقان لار بارجه قوم لار غنه يا ايلكاري يو كو كو جوجي لار جنت كال السابقون ايلكاري ليك توتقان
 لار دور و لار ايمان غنه اا فزون مومني ديك و حبيب بخار و صديق و مرتضى رضى الله عنهم و يا اار كيم ايلي قبله نماز
 او قوتب دور لار پسر صلي الله عليه و سلم پيله يا قرآن ايلي يا ايلكاري يو كو جوجي لار جهاد صفتي فته يا ايلكاري توتقوتج
 اولغي كپري غنه اولئك المقربون اول گروه دور لار باوق ايتلكان لار رحمت و كرامت غنه في حشرات النعيم
 بوستان داشته توروك نعمت لار غنه قللة من الاولين كرو سي كو بر اا ك بر و نفي لار دين يعني او نكان انبيا امت لار
 و قليل و ازي من الاخرين سو كني لار دين يعني محمد صلي الله عليه و سلم امتي سوز نيك نضوني اوله و ر كيم تور و نفي
 لار او نكان امت لار و بامت نيك سابق لار دين كو بتور دور لار تبیان دا كيلتور و بتور كيم مراد جماعتی دور لار كيم انبيا
 معاينه كوردي لار و اار نيك خدمتي غنه ايمان كيلتور و ديلا رنه اار نيك امت لار نيك تمامي انبيك
 او جون كيم پز نيك پسر صلي الله عليه و سلم متابعتي نيك امتي بارجه امت لار دين كو بر اا كو لوس پيدور لار اماند كيم
 انا اكثر الناس بتعا يوم القيمة فحوى سي اندين خبر سرور كيم هر سوره رضى الله عنه حديثي دا فذ كور دور كيم اوجاج ايلي يو كيم
 صف بولغايلار سيكان بوامت دين و يرقق اوزك امت لار دين و ايلكاري ليك توتقوتج لار اولين دا اقرين
 دين جنت و ابولغاي لار على سر تخت لار غنه سوه ضوتتو توتقوتقان التون پيله و مشك در و يا قوت و دوزم
 پيله مشكليون تكيه اوز غوجي لار متفقاً بدين پري پري نيك اوترو سيد ايمني يوز يوز كاتا پري پري نيك ديماري
 پيله ستاش و سرور بولغايلار يطوف عليهم ايلانور لار اار غنه خدمت او چون و لدان بايش او غول لار خلد
 جاويد تالغان لار بايش او غول لوق يه ساقی پيله كيم كچك لار نيك خدمتي زپاراق دور او لوق لاهن خدمتي دين
 و ايتور لار اار پسته لار التون ايسر غالا پيله و بو كو دك لار ني خداي يار ااتقان بولغايلار اوجاج ليغ لار خدمتي او چون
 و سلمان رضى الله عنه دين منقول دور كيم اار شرت لار نيك كچيك او غلا نلاري دور لار كيم اوم اهل نيك خدمتي غنه
 اتايب تور لار و اار غنه طواف قيلور لار با كو ايب كوزه لار پيله و ابا ديق و ابريق لار پيله و كارس من معين
 و جام لار شرابي دين كيم روان دور جنت داپا ك جاغز صافي زلال سوي ديك كايضك عيون باش اغزيني با زهايلار
 عنقها اول شراب دين يعني اول جاغز غنه نماز بولغايلار و كايضك فون و نه عقل سين و موش سين بولغايلار لار اندين و كايكه
 و داغی اار غنه بايو و سرور لار ميسو لار پيله حيا نخيرون اولجه دين اختيار قيلور لار و سيار لار و كيم طير و موش لار ايتي
 پيله كيم ايت لار نيك لطيف راغی دور صمايشتمون اولجه دين آرزو قيلغايلار يعني و جسي پيله كيم تيلار كايلا ر قانبا تقان

عليها اول تحت لار عمه

الکفون

یا بریان ایتلیکان و حور و ایله کاره لیک توتقی یلار فی او حجاج داطواف کورساتور خدمت او چون آق یوز لوک خاتون لار
 رعین کیک کوز لوک لار صفا و لطافت و اکافشال اللؤلؤ ایچو دیک صدق یا شورو لغان کیم بخار انکا اولتور ما کان
 بولغای و اینی زایلیکی انکا اینا کان جزا باداش برور میز آلا رفا باداش بر پاک بمانکا فتوا یلمونک اولیج نیک سی
 پله باریری لاری کیم عمل قیلور ایردملار دینی واکا لیسیمونک ایستما بس لار فیسها او حجاج دالغوا معنی سیز سوز لار یا بانک
 و فیادی یا یالغان انت وکلا فایمگا و سوزی کیم اینک ایتماعی مادوق موجب بولغای بخش و سونخ دیک الحاق قیلا
 لیکن ایستور لار سوزی کیم اول قایمی دور سلا کما سلا کما بولغای بولغای نیک نکراری دلیل دورانکا کیم او حجاج اهل بی بی
 پوسته سلام ایستور لاری اصحاب الیمین و اونک الیمین اصحابی ما اصحاب الیمین نیدور لار اونک الیمین اصحابی یعنی
 بزرگ و مکرم دور لار و آلار بولغای لاری سید کیم اینا جی نیک سیتکا مخصوص نیکان سیز دینی و سردری نیک
 خلا فی پله کیم کیستور و بتور کیم سلما نلار نظر اوج و سالور لار و اول وادی دور طایفین شتل سپر نیجای غدی ایتی لاکم
 فی بولغای ایدی اگر بزرگامونیکه کیم بولسه ایدی آیه یکلدی کیم او حجاج اهل بی بی بولغای تیرکان سیز و کلمه منصور
 و سوز نیجای بولغای اینک میوه لاری تیریلکان یعنی نیجای نیک اشاع دین پسکی کاجه بارجه میوه بولغای و کلمه منصور
 و تاتیلکان کولاکا یعنی توتوش کیم هرگز نیما کای و هراد کولاکا دین راحت دور و ما هت کوب و کولکان سو
 یعنی مدن جنی دین توبان کولکولور و کابو پستانلار و فکله کتیره و کوب میوه لار کلا مقطوعه نه اوز دکان یعنی
 هیچ زمانی اوز دکان کای دین میوه لاری نیک خلا فی پله کیم مصلی اوبولغای و اوز کافضی اوبولغای و کلا مستوی عده و مینلکان
 یعنی سیکو جی دین هیچ تیما غایلار نذدینی میوه سی دیک کیم بهاسیز ایلک کاکیر ماس و قریش و توش کلک لار صفت عده
 کوتا یلکان قیمت پله یا میک قور لیغ و بعضی نیک قوی پله و شش کنایه دور خاتون لار دین و مرفوعه یعنی میک تخت دا
 اولتور و تان قان ارقا در پستلوق پله کیم بزانشا کاهن یا راتوق بز ابتدا سبب سیز دینی خاتون لاری نیک
 توغای غنی انشا یا راتماغی یعنی قاریغ لیغ دین سوک یار تورهیز آلاری اوز کایا راتماغی مراد اول دور کیم قاری خاتون لار
 جوان قیلور بزرگ بشدا فجعلنا هتن پس قیلور بزرگ آلاری ابیک و ا دو شیره قیز لار یعنی هر کایم حفت لار لار نیک
 هتیش لاریغ کیم لار آلاری قیز تاتما بقای لار غوغا اوز ایر لاری نیک و پستلاری و عاشق لاری بولغای لار غوغا
 و بار پله جو جوک سوز اتوا کجا پریشین بارجه سی او تون اوج یا شین و ایر لار داغی او شوبو یا ش بولغای لار بتیان کیم ایستور
 کیم یا ش قیزی کیم او حجاج غه کیستور کای لار بویش قه نیکور کای لار و ایر کای پر کای لار و قاری خاتون لاری داغی قایتار
 غای لار بویش غه اکر ایو سیز بولغای دینی و بعضی غه او حجاج اهل بی بی بر کای لار و اکر ایری بولغان بولغای ما اینک
 ایری او حجاج اهل بی بی بولغای ذموم خاتون دیک آنی مر او حجاج لیغ لار نیک پر اوبلکا پر کای لار و اینک ایری او حجاج
 لیغ بولغای سوکلی ایرکا و ماغای لار و بو خاتون لاری یارالتور بزرگ قیلور بزرگ اصحاب الیمین اونک ایلک اصحابی
 او چون و کویا سور غوجی سور کیم کیم لار دور لار اصحاب الیمین ایستور لار کیم لار شله من الکولین کوروی دور لار دور
 لار و شله من الکولین کوروی دور لار سوکلی لار دین اسپبب نزل ایلک دور کیم جون و قلیلین آلار دین

ایکا پر کای اکر انکک اهرک پر دین
 ارتوق بولغای ماره لاری او حجاج
 بولغای لار
 دین

آیتی

آیتی اینب کیلیدی فاروق رضی الله عنه یغلامدی وایتی یابنی الله پز پسنکا ایمان کیستور و بپز و تصدیق قیلد ووق و پز
دین نجات تا باغای مکرآزی بو آیت کیلیدی کیم نتمه من الاخرین حضرت رسول صلی الله علیه و سلم آیت فی انکا او قودی
و عمر رضی الله عنه ایتی کیم رضینا عن ربنا و پسنج صلی الله علیه و سلم ایتی آدم دین منکا تبه پر گروه دورلا و مین دین قیامت
پرتله و حدیث و اکیلب دور کیم ارجو ان تکونوا النصف اهل الجنة و عن قریب اوقی کیم او جاح اهل یوزیکر می صفت بولغا
و سپیکان ان دین منک ایتیم بولغوسیدور لار و موندین معلوم بولور کیم اول حضرت متابعت لبغ امتی دین تمنغ دا جا وید
قالی غوسیدور و اصحاب الشمال رسول املیک اصحابی ما اصحاب الشمال نیدور لار رسول املیک اصحابی یعنی خوار
و مقدر سیز دور لار و اول کوند بولغا لار فی مجموع کویدر کوجی اوت دایا ایسیغ میل کیم اینکله پسینغ لار نیکین
لاری پاجی داکیر کای لار و حجیم و اسرو ایسیغ سو حرارت داصحاب بتیان کیستور و بتور کیم چون سموم نیکل سیغی لار نیک
بدن لاری کا اولنگای و یاغی لار یغی اثر قیبه پناه ایستکای لار حجیم پله انداق کیم ایسیغ اور غاغلار دیلد اسوتیلار لار حجیم
دا کیم توش لار اینکله سیغی دین کوراک ایزا تا پار لار پس پناه ایستور لار کولاکاسی کا و اول کولاکا دین خبر پرور کیم
و ظل و کولاکا من مجموع و ایسیغ توتون دین و استور لار مجموع تمنغی دور اوت داکیم تمنغ لوق لار اینکله کولاکا
پناه ایستور لار کبار دپس و ق ایاس پس دواوز کاز لار دایک و لاک کیم و نه ایسیغ تیکور کوجی و راحت غیشکله
و بو عذاب لار لار غنی جنت پله دور انهم کافوا در استلوق پله کیم لار بار ایدی لار قبل ذلک موندین بورون
دینی داضرفین ناز و نعمت پله اوپسکان لار و لار نیک رحمتی تنعی حرام قیلغان لار و سنهوات اتاعی پله ایدی و
کافوا یصرون و بار ایدی لار کیم اصرار کورس تور ایدی لار علی الجنح العظیم اولوق یازوقی کیم شرک دور یعنی
انذا تو خت ایدی لار یا یانسانت اچار ایدی لار کیم انکا حشر بولما غوسیدور و کافوا یقولون و بار ایدی لار
کیم ایتور ایدی لار انذا قمتنا آیا و قتی کیم اولکای پز و کتاکا با و بولغای پز تو فراق و عظاما و ایت سیز
وتیری سیز سونک لار اننا لمنعوثون ایما پز تو بار یلغوجی لار پز کور دین و تیر یلکوجی لار ایتفهام تکراری بالغه
او چون دور انکار دا او ابا و نا الا و کون ایما پز نیک بور و نغی اتا لار میز داغی تو بار یلغای لار قل ایتغیل ای محس
الار نیک جوابی کیم ان الاولین در استلوق پله کیم بور و نغی لار سیز لار نیک اتا لار نیکل و ان دین اوزکا و الکخرین
و سونکلی لار سیز دین و سیز لار دین اوزکا کیم مجموع سهر ایند جمع ایندکان دور لار الی صیقات یوق معلوم یعنی قتی
او چون کیم مقرر بولور مشور معلوم کوندین کیم قیامت دور یا بار جمیع دور لار کور لار دا حشر و میقاتی او چون کیم معلوم کون
دور یعنی بار جمیع دور بولور لار حساب یرید کونی داکیم معلوم دور خداوند غشم انکم بس در استلوق پله کیم سیز لار ایتها الصا
لون ای یول از غاغلار حق بولی دین المسک ذبون مکذیب قیلغوجی بعث و نشر و نغی خطاب مکه اهل و لار نیک انشا علی
دور ایتور کیم سیز لار تا نکلا لاک کون مر ایند سیکوجی پز لار من تجح نیجی دین من ذ قوع کیم اول ز قوم دور یعنی
سیز لار فی تیر کوز دور لار و اول نیجی دین یدور کای لار فمنا لئون بس تولدور غوجی لار بولغای سیز لار منها البظون
اول نیجی نیک میوه سیدین تور ساق لار فی فمنا ربون بس اچکوجی لار علیکله ز قوم اوسیتکام من الحجیم پسینغ سو دین

کوبلوک

کینتور و بتور لار کیم ابلج عذابی موعلوق لار قویغنی لار تا بویدر غای لار قورساق لارنی زقوم پس سوسپ
 مافلغ الارغه قیلغنی لار اذین سونک حیم الارغه عرض قیل غای لار کوبنی اذین اچککلا یار هشتکار بون بسا اچکوجی لار
 سیز لار حیم دین مشرب اهلیم سوسه غان سیه لار اچککی دیک و مدت لار سوسا باغان یا قوعلوق بر دیک کیم بر پنجه
 سوا ایلک انیک لری انکا پدا بولمیسین یعنی قوعلو غلار ایلک سوا اچککلا یار لار انیک سوسا ماکلیغی سکن تا باغانی
 هکذا بویسلیکان و اچکککان قوعلو لار انیک سیشکشی دور یغوم الدین جزا کونید ما حشری بیک کیم نیمهان اوچون
 کینتور کای لار و مونون موق دا تور لوک تور لوک میدوژ لوک و اچک کولوک لار بولون سید و الارغه کیم انیک شدتی و عوقتی
 نیک شرحی بان دایکما بس سحن خلقنا کیم بیز یار اتوت سیز لار فی ابتدا و اوسیز لار انکا اقرار نیک بار دور فکلو
 لا کصد قون بسیز لار ایما پس سیز لار اوز و نیکز نیک یار تا غانیز غه انتها دایکیم بار جز خذ اهلیم غه ظاهر دور کیم بر کیم
 غه توانا دورا علقه داغی قادر بولون سید و اهل ایتتم خبر نیکز لار ما عمنون سوسی دین کیم تو کاسیز لار خاتون قون
 ا انتم تخلفون ایا سیز لار یار اتور سیز لار یا سحر او غلار فی اذین ام سحن انا لقون یا بیز انیک مار اتوجی
 سی سیز لار اقرار قیلنجوی انکا کیم خالق مین مین کیم سیز لار اول و جغه و اول نوبه پلکیم او غول یلار سیز لار توغنی سیز
 بکیم نیک شیم و فقی و اوار ایتیم طبعی ق کیلور سحن قد نانا بیز سیز لار فی یار اتقا اذین سونک تقدیر قیلدوق بکنکم لکون
 سیز لار ا اولوم فی و مقرر قیلدوق بیز کیم نیک زما نین و ما کهن یلس سوبون و یوقور بیز ایلکاری یک توغونان
 یولی بیز نیک حکیم غه ایلکاری لیک توفا المکس و اولومی دین کیم مقرر بولون تور تا جا المکس و بیز بول و لومنی تقدیر قیلدوق
 علی لام معنی سی پلده دور علی ان بیدل انیک و چون بیدل صلغنی بیز سیز لار حیم فی امت الکم کیشیلار یکا کیم سیز لار
 دیک دور لاری یعنی سیز لار فی اولتور و بیز و اوز کالار فی سیتور و بیز و بکشکیم و یار اتور بیز نیکه قتل سیز لار فی
 فی ما لا تعلمون صورتی و هیبتی دایکیم سلا پس سیز لار بولون یعنی کالار فی صورتی نیک یا تراغی او موامر لار
 همای نیک بیز اذی و لکصد علمتم و در پستلوق پله کیم سلب سیز لار اللش اذی کوی با سش اذی یا با سش
 دین کیم نطفه ایزد نیک لار و علقه بولد و نیکز لار تا آخ و انکا داغی اقرار نیکز بار دور لار فکلو لا تکذون بسیز لار یا
 قیما پس سیز لار حق نیک توانا یعنی فی نشا غه اخر غنی نشا کیم بر کیم انکا قادر دور مونکا عاجز بولولا المکس تور اهل ایتتم
 اجار قیلکیز لار ما کهن قون اولجودین یکار پس لار و بختی یرد سالور سیز لار ک انتم نوز عونکه ایا سیز لار اوندورور
 سیز لار اول تخم فی ام سحن الزار عون ایا پز او مذ و کوچی لار بیز حرت بعد فعلی دور و زرع خدای فعلی اجرد ایلک تو کیم
 ایتمغای پز او سیز لار دین کیم زرعیت و لکن ایتمغای حرت کیم بیز نیک یار ماغی و تخم نیک بلماغی اذانده نیک دورا و نوز ما
 حق پیز اذین کونشاه اگر تیل ساک بیز کجککاه هرا نیه فیکور بیز اول نیه فی کیم یکب سیز حطکا اوقی او شان نیکس
 دین برون یا و ایز سیز سمائی فضلتم نطق کهنون پس بار جکون بولنای سیز لار اول قصیده و بلید دین کیم تا کتک لای
 سیز لار یا انیک اذی غه قایغولوق بولغای سیز لار یا اوز جمد و پشیکیز دین اکون کای سیز لار و ایتمغای سیز لار انا
 ملخه مون ایا پز تا دان اورولغان لار بیز و حفصا نا او قور جز طریغی پلده یعنی در سبتلوق پله کیم بیز تا وان تا بقان لار بیز کول

غینا

نخن

بَخْنُ حُرِّ وُصُونِ بَلِكِمِ بِزَهْرٍ بِسِزَلَارِ بِزِرُورِ دِيْنِ اَفْرَايَشْمُ جَبْرِبَرِكِيْزِلَارِ الْمَاءِ الَّذِي تَشْرَبُوْنَ سُوِيْ دِيْنِ كِيْمِ اِبْحَارِ
 بِسِزَلَارِ سُوْحَا قِيْ كِيْمِيْ اَوْ جُوْنِ وِسِيْزَلَارِ نِيْكَ تِيْرِيْ كِيْمِيْ كِيْمِيْ اَنْكَا بَاغْذَابِ دُوْرِ اَنْتُمْ اَنْزَلْتُمْوَا يَا سِيْزَلَارِ تُوْبَانِ
 يَا سِيْزَلَارِ مِّنَ الْمُنْزَنِ اَقْ بُولُوْتِ دِيْنِ اَمْ بَخْنُ الْمُنْزَلُوْنَ يَا بِزِرُ تُوْبَانِ بِسَارِ كُوْبِيْ بِزِرُ لَطِيْفِ جُوْجُكِ سُوِيْ كُوْ
 نَشَا اَجْعَلْنَا اَكْرِيْلَا سَاكِ بِزِرُ قِيْلُوْرِ بِزِرُ اَوْلِ سُوْنِيْ اَجْحَا جَا اَبْحِقْ وِشُوْرِ وَا بِسِيْغِ نِيْ اَنْدِيْنِ اَوْزْكَاسِيْ نَزْفَلُوْكَ اَنْشَكَوْنِ
 بِسِيْزَلَارِ كَرِيْمَا سِيْزَلَارِ تِيْكَرِيْ كَا بُولُوْمَتْ قَهْ اَفْرَايَشْمُ اَجْرِيْلِيْ كِيْمِيْ لَارِ الشَّاكَا لِيْ تُوْرُوْنِ اَوْ تِيْ دِيْنِ كِيْمِ چِقَارِ وِرْزِ
 لَارِ اَنْتُمْ يَا سِيْزَلَارِ اَنْشَاْتُمْ يَا رَايْتِبِ سِيْزِرُ شَجْرَتَهَا اَوْتِ يَغَا جِيْ نِيْ كِيْمِ اَوْلِ فَرِحْ وِغْفَارِ دُوْرِ اَمْ بَخْنُ الْمُنْشُوْتِ
 يَا بِزِرُ اَنْيَكِ يَارِ اَتَقُوْبِيْ لَارِيْ بِزِرُ بَادِيَهْ لَارِ اَهْلِيْ شَاخِيْ فَرِحْ يَغَا جِيْ دِيْنِ كِيْمِ مَذْكَرَا يَتُوْرُ لَارِ تُوْبَاغِيْ غَهْ غَفَارِ يَغَا جِيْ دِيْنِ كِيْمِ اَنْنِيْ اَسُوْرِ
 سُوْرَا لَارِ حُوْبِيْ بُوْتَاغِ اِيْمِيْ يَاشِ بُوْتَاغِ پَسِيْدِيْنِ كِيْمِ سُوَا دِيْنِ تَامَا اَوْ تِيْ چِقَارِ وِرْ بَخْنُ جَعْلْنَا هَا بِزِرُ قَدُوْتِ
 بِزِرُ اَوْلِ اَوْتِ نِيْ تَدَا كِيْمِيْ يَادِيْمَاغِيْ كِيْمِ جُوْنِ كُوْرْ كَا يِ لَارِ مَوْغِ اَوْ تِيْمِيْ يَادِيْ قِيْلَغَا لَارِ يَالِيْ بَصْرَهْ تِيْمِدِ وِقْ كِيْمِ اَلِيْزِ نَايَسِيْتِ
 اَهْلِيْ سَلْكَاسِيْ لَارِ كِيْمِ مَرِ كِيْمِ قَادِرِ دُوْرِ اَوْتِ پِدَا قِيْمَاغِيْ غَهْ يَاشِ وِكُوْكِ يَغَا جِيْ دِيْنِ بَا وِجُوْدِ مَا تِيْ اَنْدَا كِيْمِ كِيْفِيْتِ پِدَا اَوْتِ نِيْكَ
 صَنْدِيْ دُوْرِ مَرَايَهْ قَادِرِ بُوْلَغَا يِ اَنْ وِجُوْدِيْ نِيْكَ نَهَا يِنِيْ تَا زَهْ يِيْمَا قِ اَنْيَكِ قُوْرُوْقِ وِسُوْلَغَا نِيْ دِيْنِ سُوْنُكِ مَتَا كَا
 وِبِزِرُ قِيْدِ وِقْ اَوْتِ نِيْ بِرُ خُوْرِ دَارِ لِيْقِ يِعْنِيْ سِيْغِ الْمَا قِ نِيْكَ سَبِيْهِ الْمُنْقُوْبِ مَسَا فِزَلَارِ وِ مَعِيْمِ لَارِ غَهْ اَلْمَتَقَا قِيْدِيْ اَحْدِيْ
 اَلصَنْدِيْنِ ذِكْرِ پِلَهْ اَنْدَا قِ كِيْمِ سَرَايِلِ تَيْفِيْمِ اَلْحَرْفِ سَبِيْحِ اَلْبَسِيْحِ اَسْتِغِيْلِ بِاَسْمِ ذِيْكَ الْعَظِيْمِ اَوْلُوْغِ بِرُوْرِ دِ كَارِيْ نِيْكَ
 اَتِيْ پِلَهْ وَا نِيْ اَرِيْغِ لِيْغِ پِلَهْ يَادِيْلِ فَلَكَ اَفْرَايَشْمُ بِسِيْزَلَارِ يَادِيْ قِيْلُوْرِ مِيْنِ مَوْاْجِعِ اَلْبَحُوْرِ قِرَاْنِ كَجُوْمِيْ نِيْكَ مَوْقِعِ لَارِيْ پِلَهْ
 يِعْنِيْ اِنِيْمَا كِيْ نِيْكَ وِقْتِ لَارِيْ يَا يُوْلِدِ وِزَلَارِ نِيْكَ مَغَارِيْ وَا نِيْكَ مَسَا قَطْلِيْ صَا حَبْ كَشَا فَايْتِبِ دُوْرِ كِيْمِ مَغَارِ
 تَخْصِيْصِيْ اَوْلِ جِهْتِ پِلَهْ دُوْرِ كِيْمِ غُزُوْبِ رِزْوَالِ دِيْلِيْ دُوْرِ اَنْزِرْ زَالِيْ پِلَهْ اَسْتِدْلَالِ قِيْبِ بُوْلُوْرِ مَوْزِيْ نِيْكَ وِجُوْدِيْ غَهْ
 كِيْمِ اِنِيْكَ تَا مَوْزِيْ غَهْ زُوَالِ يُوْ قِيُوْرِ يَا يُوْلِدِ وِزَلَارِ مَطَالِيْغِ پِلَهْ يَا اِنِيْكَ مَجَارِيْ پِلَهْ وِعِيْنِ اَلْيَسْتُوْرُ وِ بَتُوْرِ كِيْمِ مَرَا صَحَابِ سَجْدَا
 دَا اَلارِ نِيْكَ كُوْرَلَارِيْ دُوْرِ كِيْمِ مَشْبَهْ دُوْرَلَارِ يُوْلِدِ وِزَلَارِ غَهْ كَا قَالِ صَلَّى اَللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهِ وَسَلَّمَ اَصْحَابِيْ كَا لِنُجُوْمِ يَا يُوْلِدِ وِزَلَارِ مَنَزَلِ
 لَارِيْ كِيْمِ كُوْكَ بِرِجِ لَارِيْ دُوْرِ كَا فِيْ قَوْلِهِ تَعَالٰى وَاَلسَّمَآءُ اَنْزَالُ الْبُرُوْجِ يَا يُوْلِدِ وِزَلَارِ زَمَانِيْ كِيْمِ شَيْطَانِ لَارِ نِيْكَ رَحْمِيْ غَهْ
 مَامُوْرِ بُوْلِدِيْ لَارِ اَوْلِ حَضْرَتِ سِنْمِرِ صَلَّى اَللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهِ وَسَلَّمَ مَوْلُوْ دِيْ نِيْكَ وِقْتِيْ اِيْدِيْ وَا نِيْكَ بَعَثْتِيْ نِيْكَ مَسْكَامِيْ وَا مَامِ
 زَا هِدِ رَحْمَهْ اَللّٰهُ اَيْتِبِ دُوْرِ كِيْمِ مَرَا دُوْرَاْنِ كَجُوْمِيْ دُوْرِ وَا نِيْكَ مَوْقِعِيْ سِنْمِرِ نِيْكَ مَقْدِسِيْ كُوْنُكَلِيْ مَرْبُوحِيْ اِنِيْكَ مَطَهْرُ كُوْنُكَلِيْ
 بِرَايِدِيْ اَمَّا قِرَاْنِ يُوْلِدِ وِزَلَارِيْ كُوْبِ اِيْرُدِيْ بِرِ يُوْلِدِ فَايَعْنِيْ مَوْقِعِيْ وَا مَامِ حَمْرَهْ وَا مَامِ كَسِيْ رَحْمَهْ اَللّٰهُ قِرَاْتِيْ كِيْمِ مَوْقِعِ اَوْ تُوْرِ
 دُوْرَلَارِ بُوْلُوْ نِيْكَ مَوْزِيْ دُوْرِ قِرَاْنِ اِنِيْمَا كِيْ اِنِيْكَ مَسَا رُ كُوْنُكَلِيْ كَا نَزَلِ بِرِ اَلرُوْحِ اَلْاَمِيْنِ عَلٰى قَلْبِكَ نَفْسِيْ پِلَهْ نَابِيْتِ
 يُوْلُوْ بَتُوْرِ وَا تَهْ وِدْرِ سَتَلُوْقِ پِلَهْ كِيْمِ اَوْلُجِهْ خُدَايِ اِنِيْكَ پِلَهْ اَنْتَا بِحَقِيْ لِقَسْبِ اَنْتِيْ دُوْرِ كُوْتَعَلَمُوْنِ اَكْرِيْ سِيْ بِكِيْمِيْ لَارِ اَعْظَمِ
 اَوْلُوْغِ وِعَبْرَتِيْ مِ جَوَابِيْ بُوْدِ وَا تَهْ دِرِ سَتَلُوْقِ پِلَهْ كِيْمِ اَوْلُجِهْ حَضْرَتِ رَسُوْلِ صَلَّى اَللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهِ وَسَلَّمَ لَارِ كَا اَوْ قُوْرِ لِقِرَاْنِ كُوْرِيْمِ
 سَرَايَهْ قِرَاْتِيْ دُوْرِ بَزِرُ كُوَارِ وِ كُوْبِ سَبِيْعِ لِيْغِ كِيْمِ مَشْتَمَلِ دُوْرِ عِلْمِيْ نِيْكَ اَصُوْلِيْ غَهْ كِيْمِ مَعَاشِ وِعَا دِ مَصَالِيْ نِيْكَ يَالِيْ اِيْ اَبَا رَايَا
 كَرَامِيْ دُوْرِ تِيْكَرِيْ وِشَشْتِهْ لَارِ وِ مَوْزِيْ مَنَ لَارِ قَا شِيْدَا يَا اِنِيْكَ حَافِظِيْ وِقَارِ سِيْ مَكْرُوْمِ وِ مَوْزِيْ دُوْرِ بُوْلُوْ قِرَاْنِ بِسِيْلِيْكَ دُوْرِ فِيْ كِتَابِ

مکتوب یا بولغان و ب تلامان کتا پیدا خدا می فاشید یعنی لوح محفوظ دالایکت سورما سونلار لوح قرین یعنی مطلع
 بولماسون لارا اولجه انداد و الی المظنون مکر یا کینه لار یعنی نوشته لار کیم مطهر دور لار و ده و وصف لار کدورت
 لاریون کلپی رحمة الله ایستور کیم مراد سفره دور لار و اکرام البررة و بعضی ضعیفی قرآن غایب تو تار لار و مراد مصحف دور یعنی
 ایلیک یتیمور کاکی لار مصحف غده کما رنج بولغانی لارا حدیث یتیمور ظاهری نفی دور و انیک معنی سی نبی یعنی جنبه حدیث
 کیراک کیم مصحف سپن یتیمغانی لار مالکی و شافعی فقیه لار رحم الله حدیث و جنب و عایض غده تجویز قلماس لار مصحف کونار
 و انیک مسین جنایک ایستور لار محدث قد و جنب قد و او دور مصحف کونار ماک و عایض قد یوقتور و امام اعظم رحمة الله
 فاشید محدث و جنبه نفی غده روایا پس مصحف مستی مکر منصف غلامانی پله اذین و نوادر داند کور دور کیم جنب عایض
 امام ابو یوسف رحمة الله فتوی پله بایز دور قرآن کتابتی و قتی کیم لوح پیر بولغانی نکر ردا و امام محمد رحمة الله فاشید
 بیج و جپله روایو قتور و بعضی مسین قرارت غده جل قییب دور لار و ابن عمر رضی الله عنهما دین منقول دور کیم دور سراق یتیمور
 فاشید اولدور کیم قرآن او قومغانی مکر کینی کیم ارنج بولغانی محمد بن فضل رحمة الله لیت دور کیم مراد بو طهارت دین
 دور کیم یعنی کیراک کیم هو دلار دین اوز کا کینی قرآن او قومغانی و ابن عباس رضی الله عنه مینار ایددی یهود و نصاری تمکین بیک
 قرآن فی قرانی دین و محقق لار ایتب دور لار مراد مسین اعتقاد دور یعنی معتقد بولما غایلار قرآن غده مکر ارنج کونکول لوک لار
 کیم مسین لار دور لار یا عمل قرآن پله یعنی قرآن حکم لارین اسرا پس لار مکر جمعی کیم ارنج بولغانی بولغانی تو حید مددی حلال
 لونی دین یا علم انکا یعنی نیک تفصیل تا ویلی فی بیها کا لار مکر لار کیم لار نیک ساری پاک بولغانی و جنبه حدیث ساریتیب
 دور کیم ساریتیب یعنی ماسوی الله نفی پله دور بجا الحقایق ایستور و بوتور کیم مکاشف بولما غای قرآن سر لار مکر کیشی کیم ارنج بولغانی
 غیره غیرت تو می لونی دین و بیکای حق شهودی نیک معافی غده خلق مرای سپید و بو معنی مسر بولما پس شاد و شهود
 نسیدین اوز کا شهودا تنزیل قرآن تو بان مبارک تیب دور من و سب العالمین عالمی لار نیک بارانقتهوی نیک فاشیدین
اقب هذا الحديث کیا بوسوز کیم قرآن دور انشم مذهنون سیز لاری مکر اهلایان کیستور ما کان لار سیز لار یا ما نه
 قیلغوجی لار یا تا نفوجی لار و تجعلون و قیلور سیز لار رزقکم روزی یعنی اوز بهره نیک فی قرآن دین انکم نیک بولون
 او کیم نیک تیغای سیز لار آئی یا تیار سیز لار اوز روزی میکن نیک شکاری آئی کیم سبت بالوا تغلی سیز لار
 و بو خدا سوزی نیک تکذیبی دور قلوا لا یس نیک یوق اذ ابکغبت الحق چون یتسه روح بو غوز جنبه اولوم و قتی دا
وانشتم حیث سیز لار اول وقت تنظرون باقار سیز لار اولوک کا و کن اقریب و پز یا و ق پز الیک
 اول محضر فمنکم سیز لار دین ولکن لا تنظرون و لیکن سیز لار کور ما پس سیز لار اول یا و ق و علم و قدرت
 درویت پله دور قلوا لا ان کنتم بس نیک یوق اگر بار سیز پز لار غیر مکینین جزا پر لیکان لار دین اوز کامی
 قر عجوها قایار نیک لار روح فی بون غده ان کنتم اصدا دین اگر بار سیز لار چین ایتقوجی لار ایت نیک تلخیصی
 اولدور کیم اگر سیز لار حشر و جزا انکا میدا چین ایتور سیز لار بس نیک اینه قایار ما پس سیز لار روح فی بون کا و قتی کیم بو غوز
 یتب تور فان کان بس اگر بول پز متوفی من المضربین یا و ق اینکان لار دین بانی در کا می ایتن یعنی لیک

عسر ایستور
 لار حشر
 رهنورد

مطهر بولور کدا

نیک

لعیک تو تعان لاردین بولغای قرویح بس انکا دور راحت یارمت یا پس تلخ یا نون لوق دین خالی بولما قلیغ
 یا مغرت یا فرح بولار کورد بولغای یا قیامت دا و دیکان و جا و دلیغ روزی یا یغنی ایس یا یغنیته لاریغنی
 یا شوم ریجان و بولار جنت دا بولغای و جنته نغیم و تقی انکا دور تو لائمت یغ بوستانار و اما ان کان
 و اما کر بول اول و فات قیلغان من اصحاب الیمین اونک ایلیک اصحابی دین فسلاهم لک بس سلامت دور سنا
 ای کیشی کیم بار سین من اصحاب الیمین اونک ایلیک اصحابیدا و مشهور راق اولدور کیم سلام سنکا ای حد
 یمن اصحابی دین کیم سنیک قریند اشلا ریک دور لاری سلامت فرده سین بولسون سنکا لاردین یعنی شاد
 بول کیم لاریسم لاری بار جرات لاردین و اما ان کان و اگر بول اولوک من انکذبین تکذیب قلیغنی
 لاردین خدای و رسول فی الصقالتین یول از غانلار حق طریقی دین فقول بس انکا دور پیش کوردن من حمیم
 ایستلغان سودین تموغ دایا تموغ اونی نیک دودی و تصدیه حیم و قیامت کونی ایندور ما ک کویدور کوجی اوت
 دران هکذا دستلوق یله اولجا یئگی بواج کرده نیک شایدا که هو حق الیقین هر ایند اول یقین حق دور یعنی
 راست و درست و نیک یز قسبح بیستیم یا سیم ربک العظیم اوز اولوق پروردکاری نیک آتی پله یعنی
 تزییه قیلانی نیک خجسته فرجام آتی نیک ذکر ی پله اولجه دین نیک عظمت یعنی نیک و کبر یا یغنی نیک لایق بولغا
 یا نماز او قویل اوز پروردکاری نیک ذکر ی پله و قوی اولدور کیم ایقتل سبحان ربی العظیم و خردا کیلب تور کیم بو آت
 نزول دین سونک حضرت رسول صلی الله علیه و سلم بویوزدی کیم اجعلو ما فی رکوعکم **سورة الحديد**
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ سَبِّحْ لِلّٰهِ نَمَازًا وَ قُوْدًی وَ تَاْخِذْ خُدًی فِیْ مَکَانِی السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ مَرْکُومًا کُومًا
 فرشته لاردین هر کیم یردادور مؤمن لاردین و مشهور راق اولدور کیم تسبیح ایتمی خدای غماریغ پله یاقیدری اولجه
 کول لار دادور فرشته لار و یولدوز لار و قویاش و انین اوزکا و اولجه یردادور حیوان دین و جماد و انین اوزکا پس
 تسبیح عام بولغای فی کل ما خلق الله اما بعضی نیک تیلی تسبیح ایستور و بعضی نیک کولاکا سی سج بولور کا قال الله تعالی و ظللنا
 بالخذ و الاصل و هو العزیز و خدای غالب دور سر نید ایللا په الحکم و انا هم نیه کا بویور سا که ملک
 السموات و الارض انکا دور کولت ویز نیک پادشاهی یعنی کیم انیک موصدی دور و انکا تصرف یغنی یز کوز و اح
 قیامت و اوتورور دینی او هو علی کل شیء و اول بارجه لک کا اوتورماک و یز کوز ما کین قلیغ تا توانا دور هو
 الاول اولدور بارجه نیمه نیک دین ایکاری و لاری نیک پیدا قیلغنی سی یعنی ازلی قدیم دور کیم انیک اولیتی غمده است
 یوقتور و الاخر و بارجه موجود لار نیک فاسیدن سونک یعنی ابدی باقی دور کیم انیک آخریتی غمده نهایت یوقتور
 و الظاهر و اشکارا انیک جودی دلیل لار کوبی پله و الباطن و یا شورون انیک آتی نیک حقیقی سر عقل نیک
 تعقلی دین مغنه لار مکرلار و محقق لار نیک سوزلاری بو آتیه دامتیش حد و دین او تکان صوندا دور ایگی قول پله اختصاص
 باز دور صاحب کشف الاسرار ایستب دور کیم رحمت تیلی شارته یوز دین ایستور ای آدمی عالم خلقی سنیک حقیقته التور
 طایفه دور لار اول کرمی کیم اول حالد اسپنکا یار انا انادیک ایکنجی جمعی کیم کزند کانلیغ نیک آخردی قلد اغایلار او غلمانا

و بنیره لار دیک او جو بچی زمره کیم اشکار سننیک پله بولغای لار دوست لار و یار لار دیک تور تبخی فرقه کیم ما شورون
 سننیک پله معاش میلغا یلار فاتون لار و کیزک لار دیک رب العالمین ایستور اعتماد بولار غز قیما غیل و اوزایشنک
 نینک یا ساغونجی لار فی با غینما غیل کدا اول من بین سینی عدم دین وجود قد کیلتور دوم آخزمین مین سننیک قایتور سر نیک مینکا
 بولوغو سید و زما مین مین سننیک صور تنیک فی بخیر اوق و جی پله پزاریم باطن مین مین حقایق سر لاری سننیک کونکونک
 و امانت قومیم بحر الحقایق د کیلتور و بوتور کیم اول احرمت عینی ذوا و احرمت اولیت عینی داوا و شویوسون پله ظاهر دور
 باطنیت عینی داوا باطن دور ظاهریت عینی ذوا شیخ ابو سعید فزادین سوزدی لار کیم خدای فی نه پله تانیدیک پله ایستی
 انیک پله کیم اضداد ارا جمع قیلدی پس بو آیه او قودی ایستی کیم متصور یا پستور اضداد جمعی مکر و اجده جنتی دین واحد
 اعتباری اول واحد و هو بکل شیء و اول بار جبریمه لار کا علیکم دان دور اول و آخر نیک علیک تشیدان نیک در ظاهر و باطن
 اینک بلکن نیک نسبتی پدیکان هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ اولدور اول کیم یاران کونک ویرنی کا ملامتور
 پله فی بسته آیام الکی کون مدته داتا ورشته لار ماشده قیلغای لار نیک حد و ثنی نمد دین سونک نیمه تم استوی
 پس قصد قیلدی علی العرش عرش تدیری غدا و انکا متعلقه ایش لار نیک اهراسینه ارادت و فقی پله کیم علم
 پلور مکایک اولدور کیم ای فی الکرض یرد اتخی دیک کیم ایکا لار یا مغور قطره لاری و کچنه لار و اولوک لار و مسا
 یکنج صنها و پلور اولدور حقیق کیلور یردین اوت لار دیک و کان لار دیک و برخی دینی دا کونکان لار دیک و بعضی
 کچ لار و تو کال اولکان لار احرمت دا و مای نزل و پلور اولدور ایست بکیلور من السماء کونک دین یا مغور دیک
 و تار و بور جاق و ورشته لار و حکم لار و مای نزل و اولدور یوقاری بارور و کیرار فیه کونک داعل لار دیک و دعا
 و ورشته لار کیم بنده لار نیک عمل لارین پتور لار و هو معکم و نیکری سیز لار پله دور علم و قدرت پله علم و فضل
 رحمت پله خصوصاً این ماکنتم هر یرد اسیز لار بولوب نیک لار یعنی علم و قدرت معینی بیج حال پله سیز لار دین
 ایرلما غای و معیت عقل پله مفهوم بولما غا بلکیم انیک ذوقین کشف پله تاپار لار وَاللَّهُ بِمَا تَصْلَوْنَ و نیکری
 اولدور سیز لار قیلور سیز لار بصیر کور کوجی دور و انکا جزا پر کوسیدور که ملک السموات و الارض انکا دور
 حکم او تکار کایک و زمان یوز و تانغیل کونک لار و یر لار دا بو کلام نیک تکراری اولدور پله دور کیم اول تعلق ایذانه
 بار دور و ایکنج امانت قدا نذاق کیم ایستور وَارِثِ اللَّهِ وَ خدای ساینه ترجیح الامور قایتور ایستور لار نیک عاقبت
 لاری بِوَجْهِ الْبَيْتِ کیر کوزور کچنی فی الشهاد کوندوز دا یعنی کچه زمانه مین کوندوز کا آر تورور وِوَجْهِ الشَّهَادِ و کیر کوزور
 کوندوزنی فی الیل کچه دایینی کوندوز زما فی دین کچه دا آر تورور فضل لار اخلا فی پله وَهُوَ عَلِيمٌ و اول دان دور بد است
 الصدور و اولدور پله کونمول لار دایا شورون دور اصْنُوا ایمان کیلتور دیکنه لاری کا فر لار بالله نیکری کا و آنی
 پر پلینکیز لار وَسْؤْلِهِ و انیک پبار کانیکا کیم محمد صلی الله علیه و سلم دور انیک تصدیقی فی قیلنکیز لار وَانْفَقُوا
 و یرنکیز لار مِمَّا جَعَلَكُمْ مال لاری دین کیم قلیب دور سیز لار کا خدای مُسْتَحْلِفِينَ او تکان لار نیک خلیفه لاری
 تصرف پله فیه اندا یعنی اول مال لار دین کیم اوز کال لار نیک ایلیکی دا ایردی و لار نیک و لکان فی دین سونک سیز لار کا

پیتیب

بیت دور تکراری یولید پر تکرار فَالَّذِينَ آمَنُوا ایان کیلئے تودی لار خدای و رسولہ منکم سیز لار دین
 و انفقوا و نفقہ قیدی لار او ز مالین زکوٰۃ و جہاد و او ز کثرت پلہ لھنم لار نزد اور آخر کبیر بزرگ نزد
 و اولون تو ابلی کیم جت و انیک نعمتی دور و ما لکم لا تو منون و نید و سیز لار کیم ایان کیلئے ما پس سیز
 باللہ تیکری کا و انیک و حدایتی غہ مترقبو لاس سیز لار کی التوسول و حال اولکیم سیز لار کیم انیک مبارکات نزد
 یدعوکم او قوسیز لارنی جت و بر مان پلہ لتوا منوا اما ایان کیلئے توری کای سیز لار بن بکم اوزا فزید کا تیکری
 و قد احدث و دستلوک پلہ کیم تو کال توتی خدای مشتاقکم سیز لار انیک عمد تیکری فی الست کونیدا اقرار غہ رت
 پلہ و شرک نفی غہ ان کتیم اگر بار سیز لار مؤمنین ایان لغوی لار اول میثاق تہ هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ اول دور اول
 خداوندی کیم تو بان پبار و ر علی عبد اوز بندہ سینہ کیم محمد و رسولی السد علیہ و سلم آیات بینهات روشن
 آیت لار یعنی قرآن یا سہو بدیا سجزہ لار لیس حکم تا جیقا ر غای سیز لارنی خدای قرآن پلہ یا سجزہ دعوت پلہ مرت
 انظلمات کفر و تاملو ق لار دین الی النور ایان بار و تملو غی غیا جمل دین علم غہ و ضلال دین ہدایت و در مخالفت
 دین موافقت و فتوحات و کیلئے و بتور کیم حجاب ظلمتی دین تجلی نورینہ و ان اللہ و در دستلوک پلہ کیم تیکری
 کرف مہربان دور کیم قرآن پبار و رحیم با عیش ما عوجی دور کیم رسولنی دعوت قبولیور و و ما لکم و نید و سیز
 لار کا و فی فایده کور سیز لار و فی عذر تیکری بار و در لار الا تنفقوا انکیم نفقہ قیما پس سیز لار اوز مال لار تیکری فی
 فی سبیل اللہ خدای یولید و لکنہ و حال اولکیم تیکری کا دور میراث السموات و الارض کوک لار ویر میراث
 یعنی ہرنی کوک ویر داد و اور انیک اہل لار دین بوق بہ ما غی دین سونک انکا قایتو سید و ر بولون داغی انکا دور و کین
 خلق انذ انصرف ایتار لار و آخرت دا و ز کا لار نیک ایلیکی نیک نضری فی قیسقہ بولور و حق سبحانہ غہ قایتور بولور کلام دا
 ترغیب دور نفقہ قیما قی دا جون پلہ نیک لار کیم بومال لار سیز لار نیک ایلیکی تیکری دا باقی قالماعوسید و باربری خدای
 نیک و مانینی انڈا پ تکرار و اوز و تکرار و جون ازین آخرت ذخیرہ سین کو تار تکرار لار کایستوی تیک
 ایماستور منکم سیز لار دین ای مؤمن لار من انفق کریم نفقہ قیما من قبل الفتح مکہ فتحی دین برون کیم سلام
 اہلی برک و نوا پس ز دور لار و قاتل و اور و ش قیسہ خدا و رسول شمن لاری پلہ کیشی پلہ کیم نفقہ کور ساتکای و قتال
 داعی سید بولغای فتح دین سونک اول وقت دامال کوب بولور سید و ر و انج مال و نفقہ غہ احتیاج تو شما کو پسیدور
 اولک اول کروی نفقہ قیلغوی لار و فتح دین برون اور و شقوی لار اعظم اولون راق دور لار در سبجہ درجہ
 و مرتبہ یوز دین من الذین انفقوا لار دین کیم نفقہ قیلغای لار من بعد فتح دین سونک و قاتلوا و اور و ش کور ستا
 کای لار و کلا و بار کیم نفقہ و قتال قیلور لار فتح دین برون و ان دین سونک و وعد اللہ الحسنی وعدہ قیلیب تیکری ما
 لار نیک درجہ لاری سقاوت بولغای و اللہ و خدای جماعتکون او لوجی قیلور سیز لار نفقہ دا اور و ش من اخلاص پلہ
 یار یا خبیو و انما نفس لار نیک کور ای انکا دور لار کیم بو آیت بولور صدیق رضی اللہ عنہ شانی دور کیم اول کیشی کیم ایان کیلئے توری
 و نفقہ قیدی و کا فلار کا نجا حمد کور پ قی اول ایوی من ذالذی کیم دور اول کیشی کیم اول یقرض اللہ بوج سیرک

بکھ سیز لار کا

او جہاد فہ

میگری کا یعنی نفقه قیغای اوز مالیتی عوض امیدی کیم عوض طابلی انکا اوختار کیم قرض پرور قرضاً حصناً یجئ بوج
 پرماکی یعنی نفیس خوش یعنی داخل صل پله فیضاً عفتاً تار توف قیغای نیگری اینک اول بوج چنی که اینک کونک
 یعنی اینک مزدین ایکی بجه قیلور وکله وانکا بولغای اسجرت کوریم کرامی مزدی کیم اوججاج دور یوقم شری المؤمنین
 یاد قیل کوننی کیم کورار سین ایمان کیلتور کان ایرلارنی والمؤمنه منکات ومومنه خاتون لارنی صراط قدا ولدم دایستیخی
 بار ورا شو عوب نوز همم الارنیک توجیدی نیک یاد قیلوغنی بیکن ایدی همم الارنیک کیداتا اسپ مانع پله
 اوتار لار و پائینهمم و الارنیک اوز نیکلاری دین تا الارنی اوججاج سپارینه و ابن مسعود رضی الله عنده دین منقول
 دور کیم هر کیشی نیک نوری اینک علی نیک قدری عجب بولور سپری نیک نوری صنعادین بولغای تا عدن مغزجه
 وینر سپری نیک مانع شکمن و پر کاجلی جاقلیق وانیک آخاق راق نوری اول بولغای کیم اینک اوز ایما فی نیک
 پرینی کور کای باری هج مؤمن نوسیز بولغای و ایقایی لار و نوشته لار اوز کیشی کیم الیوم سیز لار کا
 مشوه کلین بولکون جنتات کیر ماک دور بوستانلار داکیم تو توش من تحتها الا نهار اینک منزل لاری وینج
 لاری نیک سیدین ارنی لار و بولغای سیز لار کال دین هینها جا و دان اندا ذلک بو بئری جا وید جنت قدهو
 المقود العظیم اولد ورا و بولغ رشتکار لیم کیم بارجه قیامت هول لار دین این بولوب دار الجلال فدیست بملک
 متعال دیدار این کورار سیز لار ابوامامه رضی الله عنه ایست دور کیم مؤمن لار کا صراطه نور پر کای لا کوا فون وفاق
 فی یاروق سیز قونغا یلار و مؤمن لار هر کاه کیم یوز قاتی قیلور لار بارجه صراط روشن بولور بس منافق الار دین
 نور تیلار لار و الار غنیتماس لاکا قال تعالی یوقم یقول المتشققون یاد قیل اول کون فی کیم ایقایی لار است قیل لار
 و المتشققون و منافق خاتون لار للذین آمنوا الار کیم ایمان کیلتور و متولار یعنی نوزا ملی دین سیکای لاکیم
 سیز لار انظر و قانظر قیلتی لار پر کال نعتینس تا اننی یز یار و قلوب من نور کیم سیز لار نیک نور کیم
 دین کیم پر کابا قیل لار قیل ارجعوا ایتلغای یعنی ایقایی لار مؤمن لار یا نوشته لار منافق لار کیم کیم کیم
 و ذاکم اوز سونکیر لار غنی یعنی دنیا غزبار نیک لار قال لیسونوا بس ایست کیر لار یار و قلوب قنی کیم محضه انور کسین
 قیل بولم پس و دینی دین اوزی پله کیلتور ما کیر اک من فوق لار او معنی فی فهم قیامی اول تصور پله کیم نور لار
 نیک سونکی دادور و یوز سونکی غنی قیغای لار قرض ب پس اور و لغای یعنی نوشته لار الهی حکمی پله اور غای لار
 بعتهم من فوق لار و مؤمن لار بسود او بولغ تامی شجره بار و سوسیک که کباب انکا الشیکی بولغای کیم مؤمن لار انکا
 کیر کای لار باطنه سورنیک اچی یعنی اینک داخلی کیم مؤمن لار اندا بار و لار هیه الرحمة انذار حمت بولغای
 اینک اوجون کیم اوججاج نیک یا نید اور وظاهره یعنی اینک تاشی من قبله العذاب اینک ایلاکی دین
 و کیم من فوق لار سپارینه دور عذاب بولغای اینک اوجون بولغ یا و قی دور امانا منق لاکیم سونکی غز با قایلار کولور
 کور ما کای لار یتهم مؤمن لار کای یوز لار کای لار تامی کور کای یلار اوز لاری و الار ارا یغوجی بولغان اول الشیک دین
 با قای لار مؤمن لار فی مشاهده قیغای لار کیم خا مان جنت لار نیک متوجی دور لار یتنادونهم او قونغا یلار

حجری بارور

نکله

انکارنی

آثار فی زاری بیخ پله و ایستای لاری مورس لارکم ننگن ایایوق ایردوک پز معکم سیز لاریله دینی سیز لاریک
 جماعتیکیز پله نماز او قور ایردوک پز و سیز لاریک موافقیکیز پله روزه تو تار ایردوک پز قالمواکی ایستای لار مورس لار
 کیم بی غایر پله پز نیک پله ایردیکیز لار و لکتکم و لیکن سیز لار فتنتم انفسکم فتنه و اسب لاریله لار نور نفس
 لاریکیز پیله بی نفاق سببی پله و یا ذوق لار لذتین تا تنکیز لار تا عصبوت سزاواری بولد و تنکیز لار و تبصتم و تا غیر فیکیز لار
 لوتبه و اواره تکنته و شک کیلور و دیکیز لار حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم نبوتی دای غرتکم الکمانی و الدادی سیز
 لاری سیز لاریک ارزو لاریکیز یعنی اوزون و سیراق امل لاریل کاری تو تو تکیز لار حتی جاء اخر الله تا وقتی کیم کیلری
 خدای فرمانی سیز لاریک جانکیز فی المآق و غرتکم بالله و بازی پردی سیز لار کا خدای غم الخرو و بازی پر کونجی
 شیطان یا فانی دنیا قالیوم بسپ بو کون لایوخذ تو کال انکس منکم سیز لارین ای منافق لار فذیه نیمه کیم
 اوز و تکیز کا خدای قیلغای سیز لار تا عذاب دین قوتولغای سیز لار و لکن من الذین کفروا و انما غایلار فدا داغی لار
 دین کیم ایمان کیستور مادی لار ما و یکم التناز سیز لاریک و لاریک سیری موع اوقی بولغای هجی اوت موکیم
 سزاواراق سیز لار کا و بدش المصیور دیمان قاسیور سیری دور اوت کیستور و بتور لاریک مورس لاریک دافقر و فاقه پله
 تمام حدی پله طاعت قاعده لارینی مهتد قیلور لار هجرت دین سونک کیم مال ایک کا کیلدی و نعمت لاریکیز کیلدی
 فتور و قصور آثاری عبادت لار وظیفه لاریله ظاهر بولدی ایست کیلدی کیم ایمان آیا وقت کیلادی للذین کفروا
 لاریک کیم ایمان کیستور ب تور لار ان یتخشع قلوبهم او کیم تور قاجی و یوشق بولغای لاریک کونکول لاری
 لیکر الله خدای یادیشماق اوجون و ما نزل و اوجولج نیک اوجون تو بان پباردی حد من الحق اوز کلانی
 دین قومی اولدور کیم مزاج و مضاحکه اصحاب ارب اسید اکوب بولدی آیه نازل بولدی یا صحابه موغظ التمسین قتلدی لار
 و بو کلام انیب کیلدی و جمعی ایتور لاریله نزولی منافق لاریشاید اوز ایتور کیم وقت کیلادی لاریک کیم ایمان
 کیستور ب تور لاریل پله کیم لاریک کونکول قور قای و اخلاص فی اوزی نیک شکاری و دشاری ایستکای لار
 و لایکونوا و بولما تکیز ای مؤمن لار کا لذین اوتوا الکتاب لاریک کیم لاریک تب پر بید دور لارین
 قبل مؤمنین بورون یعنی یهود و نصاری دیک بولما تکیز لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک
 علیهم الامد لاریک زمان یعنی اوزون عمر تا بتی لار و سیراق امل ایلکاری توفی لاریک فقتست بسپ تا سیق بولدی
 قلوبهم لاریک کونکول لاری و انذا خشع قلوبهم و کونوا منکم و کونوا منکم فاسقون یا شکاری
 دور لار اوز دینی دین و تارک دور لار اوز کتابی نیک حکم لاریله اقسوت فرطی دین و ایتب دور لار کونکول قایتیق
 یعنی نیک نتیجه سی غفلت دور و کونکول یوش قلیغی نیک نشانیسی توجده و طاعت قه اعلموا پلینکیز لاریل یوش
 منکر لاری ان الله انی کیم تیکری یحیی الارض تیر کوزور سیر فی بعد موتها اینک اولکانی و انشره لیکمی دین
 سونک و ممول یوسون پله تیر کوز کوسید و راولوک لاری قذبتنا و پشملوق پله کیم روشن قیلدوق پز کیم
 الاکاب سیز لار اوجون قدرت بیکور لارینی لعکم تعقلون شاید کیم سیز لار اوز عقل لاریکیز فی استلال دایک

ایکای سیرلاران المصدقین در پستلوق پله اینانغوجی ایردی حلال و المصدق قانت و باور قیلغوجی خاتون لار خدا رسول
سوزینی است پله یلار و حضرت شید پله او قور یعنی صدقه پر کوجی ایرلار و خاتون لار و اقرضوا الله و حال او کیم
بورج بریب دور لار هذا فوضنا حسنا یعنی بورج پرماکی یعنی مال لار نیک آریغ راعی دین یصاعف آرتوق
قیلور لهم الآرا و چون آلا نیک مردی اون دین تیا بی یوز و آرتوق و آلهتم و آلا رغه دور آخبر کبریم
کرامی مزدی و بزرگوار پاداشی یعنی حنت و الذین آمنوا و الآرا کیم ایمان کیستور و بتور لار بالله و در سله خدای نه
و اینک پبارکان لاریکا و شک کیستور مایدور لار آلا نیک خبر لاری و حکم لازیم اول اولیک اول کرده هم الصدق
الآر صدیق لار دور لار یعنی کوب جن آیتقوجی لار و الشهداء و تانوق لار دور لار قیامت کونی عندک مرتهم
او دبر و دکاری نیک فاشید آلا نیک انبیا سی و امت لاریکا و بعضی نیک قوی پله کیم و الشهداءی مبتدای پله
لار آیه معنی سی اولد و کیم آلا کیم شهید لوبو بتور لار حق یولید اینک قشید دور لاریا و قیلق لوق درجه لاریا کیم
لهم آخبرهم الآرغه دور لار نیک مزدی کیم و عدو قلیب دور و قوردهم و یار و قلق کیم حشر کونی آلا رغه لوق
و الذین کفروا و الآرا کیم یا بی لار حق و پیغمبر لار نیک بنوق نیک انکارین قیلد یلار و کذبوا بآیاتنا
و کذب کورپتی لار پرنیک آیه کیم غم تو بان خنده پباریب پرا اولیک اول کرده اصحاب بحیم
تمن نیک ملازم لاری دور لار اعلموا بلیکن لاری دی طلب لاری انما الحیوة الدنیة انی کیم بوسرای
نیک یرکلیکی کعبت او یونی دور و کهن و معنی سیر و ایماک جیماک اینک متاعی تیلماکی کیم اول غلاما
نیک ربخی دیک حاصل سیر او یون لاردا و زینة و یزارایشی دور خشکوار متاعین دا و یجینی ملامش و کونول
تا رتار لار منزل لار بولور شکوک هر کلا و تفاحه کینکم و مغافرت یلماق پیری پرنیک ارا عالی نصب پله
یا تو کال جاه و تکاثور فی الاموال و مبانات مال لار کوبلوکی کا و الا و الا و دا غلاما کوبلوکی کا و یلکنیز لاریکیم
آرزمانی خدا اول او یون بر طرف بولور و لم و فرج غم و ترخ غم مبدل و آرایش لار پیری پیر دین تو کولور و متعاف و نکاثر
اوت شراره سی دیک یوق بولور پس بولار نیک زوال سرعتی و اشغال با تسبیح و کشتل غیث یا مغور نیک دیک دور
سوسرغان سیر کا قای و تخم لاریکیم اندا دور بات او تکای و تور ماغای خولوغ یوز دین سونک انجب الکتا و تاملغنه
کیستور کای ایک کوجی لاری بیگانه او لوبه بیکان بولغای یا مغور دین شمش بهیج اندین سونک قورده غای کوک
اقت لاری دین سیری پله یا رضی فتویبه مضمفرا بس کور اسین اول اوت فی سابق بولغان کولیک دین سونک
شم یکنون بسین بولور سباریق لیغ دین سونک خطا ما سینیلغان و یا بیلغان و اوشاق و اوشاق بولغای و
فی الآخرة و اول سرای عذابت شدیدا قایتق عذابی دور نیکری نیک دشمن لار غنه کیم بارجه و نیک تیلک
عاد نکاریب دور حق دین او نونوب دور لار و صغیره و یار یلقان دور من الله هدایین و رضوان بخشند
لوق حق و پستلاریغ کیم مولی استامای و یلما ماکی دا هر یکی سرای نیک بکین قیدی لار و ما الحیوة الدنیة و
یوقور دینی یریک یکی الامتاع الغرور مکرماعی کیم بازی پر کای و باقی قالماعی و بولغور متاعی کین نیک سینه دور

سیرینی

کیم دینی فی او خروی نعمتی حصولی نیک دست افزادی قیلمای و نفسی و هواستنداتی دین اول سرای نیک شیکمغول
 بولمغای اما کر صاحب دولتی توفیق مددی روزگار رفیق شک بلوبوب دینی سبالی فیه عقبی بعضا مقاصدی نیک
 تیلماکی کاسعی کوربسته و ربانی مراضی سیدن بهره کوتارکای انیک نسبتی نه سرور شاعی ذورنه عزور شاعی نیم المال الصالح
 للوجل الصالح سار بقوا ایلمکاری یک تو تو کنیز لار و آشوقونکیزه لار مخفیه واقع یار لبقا ماتی نیک موجباتی نیک
 نیک ساریغه من دریکم سیزلار نیک پروردگار نیک وین و مغفرت موجبی توبه دور یا بستغفار یا فرائض اداسی یا
 روزه یا صدقه یا جهاد یا اولتی تکبیر یا جماعت حضوری و سبلی رحمة الایمت تور مغفرت و سبلی حضرت رسول الله
 صلی الله علیه و سلم دور پس حق سبحانه بویورور کیم آشوقاق کورب تنکیزه لار انیک متابعیم نه کیم یار لبقا سبلی دور
 و جنة عرضها و ایلمکاری یک تو تو کنیز لار بار ماق دا اوجا جی نه کیم انیک یکی لک عرض السماء و الارض
 لک ویرکنیک یکی دیک دور شرطی پله کیم بار جیبینی بوفقه صحیفه لاریب غایلار و میری پر لیکار کیتور کار لار اعدت
 اوده قیلب دور مونیکه یک اوجا للذین استوا بالله کیشیلاری اوجون کیم ایمان کستور و بتور لار خدای نه و در سبلی و نیک
 پمار کار لاریکا ذلک اول ایمان کیتور ناک یعنی توفیق انکا فضل الله خدای فضلی دور و انیک کر می یونیت به سرور اوز
 غایتی پله منیشا بر کیمک تیلک و الله ذوالفضل العظیم و اولک فضل انکاسی نیک خدای من لار کاسم دینی دا
 ایمان توفیقی پله و آخرت و مغفرت و رضوان پله ما اصحاب یتجادی و یتما کوسید و من مصیبتک به یج یکنوجی
 تا یغو و تور لوک مصیبت لار فی الارض یرد اخط دیک و اینر بیغ و مال نقصانی و اینرین اوز کار و لاری انفسکم سیزلار
 نیک نفس لار نیک کا اعز لبع و ضعف و فقر و اولاد اولومی و اینرین اوز کار لاری کتاب مکر اول کیم سبلی تور لوج محفوظ
 و اینر قبل ان کنزها ان اینرین بوردن کیم بار اتقای بز اول مصیبت یارنی یا نفس لاری ان ذلک در سبلی کیم مقدر است
 شتی لوج نه با وجود انیک کوبلوی پله علی الله یک یونیکوی کا اسپ نه و اینرین دا اولکیم بویوروی و زانف یوزدین اولجه
 کیم نفس لار داتر تو تقای و پله کار لاری حکم لار منفع بولار پس لار اسیتور کیم بولار فی سیزلار کاسیتب مین لیکسلا
 کتاب سیزلار تا سیزلار تا یغو لوق بولمغای سیزلار و غم نیما کای سیزلار کما فاقکم اولجه پله فوت بولدی سیزلار دین
 مال و حسب عانت و صحت دین و کلا تقوا و است دمان بولما کنیز لار پنا ایتکم اولجه پله بروی سیزلار کادینی مال
 رعای دین اخبار دور نهی معنی سی پله یعنی دنیا ادباری دین بلول انیک قبالی دین سرور بولما کنیز لار کیم نه انکا قراری دور
 و نه نوکا اعتباری و مرتضی علی رضی الله عنه دین مسقول دور کیم هر کیم بوایت پله لیش قلیسه هر انیه تو کال کونار زهدنی انیک
 ایکی طرفی پله یعنی تمام زاهد بولمغای و الله لا یحب و خدای دوست تو ما پس کل محتال هر تنکیزه نیمی کیم لادینی نعمتی پله
 تقاول اوز کار کای قیلمای خود ناز قیلنجوجی دینی پله و فخر قیلنجوجی انیک پله اگفا و اقران غنایس لار انیک صفتین
 قیلور دالذین یسئلون فمال و فحوز لار دور لار کیم باوجود دنیا دار لبع پله و انیک سبالی نیک جمع پله قیز غایج
 لبق قیلمای لار و اوز مالینی خدای بولید اصراف قیلمای لار و کافر و ان الناس و باوجود اوزی نیک قیز غایج یعنی
 پله بویورغای لاریک سیزلارنی بالیخل قیز غایج قیماق نه بیان داکستور و بتور کیم جمع نیک قولی پله هر اوبو آیدین

میود دور لار کیم قیز غانج قیلدی یار او لبه پله لار نیک یا وقتی دا ایردی علم دین حضرت رسول الله علیه وسلم صفاتی و احوال
 غه و آتی یا بیتی لار و اوز کالاری انیک یا باغنی غه بو یوردی لار و مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهٗ مَخْرَجًا و سر کیم یوز ایور سه مال انفاقی دین
 یا ایمان دین محمد صلی الله علیه و سلم فَإِنَّ اللَّهَ بِسِرِّهِمْ لَشَدِيدٌ پس درستلوق پله کیم خدای هُوَ الْعَلِيمُ اولدور بی نیاز اندین
 و انیک انفاقی دین الْحَمِيدُ او کولکان ذات و صفات کیم دین دشمن لاری نیک اعراضی و تولاسی انکاضه قلمها
لَقَدْ آتَيْنَاكَ درستلوق پله کیم پبار دوک پز دُسُكُنَا اوز پبار کان لاری عزیزنی یعنی فرشته لاری سیز لارغه
بِالْبَيِّنَاتِ یاروق حجت لار پله کیم سُجْرَهٗ لار دور یا و اوضه نیرعت لار و أَنْزَلْنَا و توبان پبار دوک پز مَعَهُمُ
الْكِتَابَ کتاب لاری پله کیم دینی و دنیوی مصالحی نیک صمغنی ایردی و الْمِيزَانَ و منزل قیلدوق پز لارغه تراز و
لِيَقْوَمَ النَّاسُ تا قایم بولغا یلار کیشیلار بِالْقِسْطِ عدل یعنی تا حقوق تُسَوَّرَ سین قیلغا یلار انیک پله پری نیک
 ار اسپدا معامله لار و وقتی دا و تراز و انزالنی نوح علیه السلام زمانی ایردی ایتب دور لار مراد انیک اسپبانی نیک
 انزالنی دور و فرمان انیک یا ساماغی غه و أَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ و پبار دوک پز تیمورنی ادم غه علیه السلام ماوردی تب
 دور کیم ادم علیه السلام او جاج دین کیم دینی کاکیلدی اوج بارجه تیمور دین انیک پله پیر کایدی انبوتنک و
 پسندان و معالمه داکیل توروب تور کیم تینکری نورت برکت لیک نیمه کوک دین میر کاپساردی سو و اودت و تونز
 و تیمور قیده تیمور إِبْرَاهِيمَ قایم کارزار دور یعنی الت لار کیم کارزار دالیش کایار اندین یاسار لار خواه
 دشمن دفعی اوجون سوکمی اوجی دیک و قیلج و بِشَاقٍ و خنجر و انیک اشالی و خواه نفسی ساماغی کوبه و دولخه دیک
 و جوشن و انیک اشالی دیک و مُتَكَاَفِحٍ للتاس و تیمور دالیش لار کیشیلار کاکیم صنعت لار حرافی لاری نیک قوامی
 تیمور کابا غلاب دور و بیج حرفه یوق تور کیم تیمور کاندلی دخلی یوق تور و انیک کلی اسینی اولدور کیم کافر لار مسلمان
 لار نیک قیلجی نیک قور قوجی دین سراپان دور لار و اسلام اهلی شهر لار نیک کوبراکی دالار دین مان پس
 حق سبحانه تیمور پباردی تا دین دشمن لاری مزبور بولغا یلار و تراز و پباردی تا معامله لار و زنی راست بیغ
 نجی پله فصل تا بقای و کتاب منزل قیلدی کیم تا حق باطل دین ایریلغا ی و لِيُعَلِّمَ اللَّهُ و تا کور کای خدای مَنْ يَنْصُرْهُ
 اول کیشی نی کیم انیک دینی کایاری پز کاشی و دُسُكُنَا و نصرت پز و انیک پبار کانلاری کاسلاح لار اسپتمالی
 پله کافر لار جهادی پله مراد مؤمن دور کیم یاری پز و لار پزیم غه بِالْغَيْبِ یا سورون پله یعنی وقتی کیم سغیر حاضر
 بولغا ی کیم منافق لار پزیم صلی الله علیه و سلم حضور یدامد کار بیغ کورسپ تور ایردی لار و عینت دایار و هوأ
 ایما پس ایردی لار إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ درستلوق پله کیم تینکری توانا دور دشمن لار نیک پلاک قیلغا ی غه عَزِيزٌ
 غاب دور بارجه غه حکم و زمان پله و لَقَدْ آتَيْنَاكَ و تحقیق پله پز پبار دوک نُوحًا نوحی نی نبی قابل غه
 و إِبْرَاهِيمَ خلیل نی نرودی لارغه و جَعَلْنَا و دعوت قویدوق پز ذُرِّيَّتِهِمَا النَّبِيَّ لار نیک او غلان
 لار یدای سغیر یعنی وَالْكِتَابَ و وحی قیلدوق پز لارغه کتابی کیم الْآرْضَ تا لیب ایردی فِيهِمْ بعضی لار
 دین کیم سغیر لار لارغه کیلدی لار صَهْتِدِ یول تا بقا لار دور لار یعنی ایمان کیل تور کان کتاب نبی غه و كثيرٌ منهم

والله اعلم

وآوردین کوبی فاسقون حقیقت بارغان لار دور لار حق یولی دین یعنی ایمان کیستور ما کاک کتاب و پیغمبر لار غم قفیننا
بس سوکنی دین کیستور دوک پز علی آثار هم نوح و ابراهیم و آلار نیک است لاری نیک سوکنی غم بر سئلنا اوز پیدار
کان لاری غمینی انداق کیم نوح دین سوکنی بود و صالح فی علیهم السلام و ابراهیم دین سوکنی پسر سعل و اسحق و یعقوب
و یوسف غمینی علیهم السلام و قفیننا و سوکنی دین کیستور دوک پز پیغمبر لاری و تمام قتل و ق پز نبی اسرائیل پیغمبر لاری غم
بر بعضی ابن مریم و علی عیسی علیه السلام غم و آیتنا الانجیل و پز دوک انکا پز انجیل کتابی و میجکلنا
و پز لدوق پز فی قلوب الذین اتبعوه الاری نیک کونکول لاری کیم ایگراشتی لاری غم و آفته مهربانغ و رحمت
و بنیشلادی پری پر یکا یعنی عیسی نیک ایگراشکوجی لاری و انیک حواصی نی پز پر یکا شفق و مهربان میتلدوق پز
و ذهاب آیتنا و آلار پز میتلدی لاری مهربانطریقه سینی و اوز آئی دین ایشک عوه ها یا نکی ایندور لاری آئی ما کتکنا هئا
پز فرض قیما دیور دوک آئی علیهم آلار غم و اول انداق ایگراشدور کیم بعضی عیسی و علیا سلام امتی دین آئی کوبار کانی
دین سوکنی انجیل حکم لاری دین ایلیک قیاریب کافز بولدی لاری جمعی همول دین قایب الاری نیک اراسیدین تا غلا غم
جیعتبار دیلار و کلی مشقت لاری و مطعم و مشرب نکاح ترکی دین اختیار کور پتی لاری و آلار غم فرض ایما سیر ایدی الاری
ابتغوا و کوضوا لله لکن خدای نیک نشنود لو غنن تیلک کار جهانیت یعنی ایلیکاری توتی لاری غمنا و عوه ها
بس رعایت قیما دیور دوک قلاما دیلار آئی حق و عیالتهما انداق کیم انیک اسراما غمینی نیک سزاواری ایدی بلیکم
تیش کاقابل بولوب و قرآن و محمد صلی الله علیه و سلم غم سنکر بولدی لاری و آزی الاری دین مسیح تا بعقی نیک منبری دین
ایگری لیک کور پتی لاری حضرت رسول صلی الله علیه و سلم فی تابقی و اسلام دولتی سید انام تا بعقی نیک شریعتی
سرافز بولدی لاری و حق سبحانه و تعالی لاری نیک حق و ایتور کیم قایتنا الذین آمنوا بسین پز دوک پز آلار غم کیم ایمان کیستور
منتهم جهان لاری جماعتی دین یعنی حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم فی آجوه هم الاری نیک خردی کیم کوب توای مانیز
کرامت دور و کثیر منتهم و ترب لاری دین کوبی فاسقون حقیقت کیلکانلار دور لاری ایمان دایره سیدین کتاب
اهلی غدا ایتور کیم ایتها الذین آمنوا ای کیشی لاری کیم ایمان کیستور و بسین لاری اوقکان پیغمبر لاری غم اتفتوا الله قور قونکر
لاری عیسی عذابی دین و آمنوا و ایمان کیستور و نیک لاری بر سؤلله انیک پیار کانی نیک یعنی محمد صلی الله علیه و سلم بیوتکم
پز کای سیز لاری کافلین ایی بهره من و حمت اوز باغیشلادی دین پری ایمان کیستور کان او جون محمد صلی الله
علیه و سلم غم و پری اوز کاپنبلار نیک ایانی او جون و یجعلکم و پز و ر و مقرر قیلور سیز لاری او جون نوز
تمشون به یار و قی کیم انیک پله بارغای سیز لاری و اونکای سیز لاری صراطه و یغفره لکم و یار لیکار سیز لاری
سیز لاری نیک یا ذوقونکیزی و الله عنقود و خدای یار لیکانغوجی دور مومن لاری رحیم مهربان الاری غم کیستور
تور کیم ایی بهره نیک ایدی پله رحمت دین جمعی کتاب اهلی دین ایمان کیستور دیلار الاری نیک ایمان کیستور ما کان
لاری ایمان کیستور کان لاری کاحد ایتی لاری آیه نازل بولدی خدای الاری غم ایی اولوشن حمت و نور و مغفرت
دین باغیشلار لکلا یعلم اهل الکتاب تا پلکانلار کتاب اهلی کیم مننیک چیم غم ایمان کیستور ما دیلار الاری نیک

الولع راضت لار

درستلو ق پله کیم قادر بولما غایلا ر و توانایغ تا با غای لار علی سنی و نیمه کاهن فضل الله تنکری فضلی دین یعنی اول
 کرامت لار دین کیم آلا ر نیک مؤمن لاری او جون یا و ای تیلب و در بیج نیمه تا با غای لار و آلا رغه نیتا کای لار و آن
 الفضل و درستلو ق پله کیم فضل یعنی نوب و جز انیک آرتو قلو غنی بیدل الله تنکری قدرتی نیک ایلیکی ا دور قوه
 نیت عطا قیلور انی من کیشا هر کیم کایتلا سه و الله و هذای ذوالفضل العظیم اولوغ فضل نیک ای کا پسید و
 یعنی کول نعمتی کیم خواص عوام غه تو کان تیب تور **سوره المجدالد** بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 کیستور و بتور لار کیم پر کون او پس بن صامت رضی الله عنده میل قیلدی خوله بنت ثعلبه غه کیم انیک خاتون ایدی خوله
 اول اسپتمتاع دین استماع قیلدی و او پس انکا ایتی انت علی کظهر اعی و معونی ظهارا بتور لار و جاهلیت دا طلاق
 ایکنذ و ر خول نبوت جنابی نه کیلیک استماع قیلدی و حضرت رسول صلی الله علیه و سلم ایتی کیم سین انکا حرام بولد و
 خول کچیک او غلا نلاری نیک کولبوکی و آلا ر نیک کچیک ایکی و انیک ایتاکی ایسی نیک مفارقتی جنتی بن امر و
 قایلغولوق بولدی نیته قاتلا سوز سپهر صلی الله علیه و سلم قایتاریب و محمول جواب فی ایشتی نیاز یوز بن الکوک کا
 یکت ایتی اللهم انی اشکو الیک فی الحال آیه کسلی کیم قد سمع الله بحقیق پله ایشتی خدای خول ایتی تجاد لک
 اول خاتون نیک سوزینی کیم جدال قیلور ایدی سینک پله فی ذوقها اوز ایری نیک ایشیدا و کشتکی و ناله قیلدی
 و اوزی نیک شکایتی فی کوناروی اهل الله خدای غه و الله یسمع و تنکری ایشیتور یخا ذوق کما باج پر ما ک و سیز لار
 نیک هر کیکنیز نیک سوز ایلا نذ و ما غیکیز فی یعنی سین ایتور ارنیک کیم سین انکا حرام بولد و تک اول ایتور ایدی
 منکا طلاق پر ما یذوران الله سمیع درستلو ق پله کیم خدای ایشیتو جی دو کیشلا ر نیک سوز لاری بصر کور کونجی
 دور آلا ر نیک احوال یغی الذین یظا هرون آلا ر کیم ظهار قیلغای لار منکم سیز لار دین من نسائهم اوز خاتون لار
 دین و ایقلا ر سین منکا انام ارنه سیدیک سین ما هنت یوقور لار آلا ر نیک حقیقت دا اله اللالی و کذلک انهم
 کما اول خاتون لار کیم تو غور و بتور لار آلا ر فی و بنی ازواجی صلی الله علیه و سلم و سوت پر کانلار هم انا حکمی دا دور لار
 و ارنهم و درستلو ق پله کیم میر لار لیک قولون ایتور لار منکم من القول تا نهای سوزی و پلما ی و زور و ویا لفا
 کیم مرکز خاتون انا بولما غای و ارن الله لعفور و درستلو ق پله کیم خدای عفوی قیلغوی دور بو قول دین تو قیلغوی
 لار نیک یا ذوقی فی عقوق یا رلیقا غوی آلا ر فی کفارت اچا بی پله و ظهار زوجه شهنی دور یا اول بچر قیلور لار انیک
 پله زوجه دین یا شایع جزوی نیک شهنی اذین جزوی غه کیم حرام بولغای ایر نیک نظری انکا انیک حرام اقصا دین
 خواه نسبی و خواه رضاع انداق کیم ایقایی سین منکا منینک انام نیک ارتقا پسیدیک یا سینیک یا سینیک
 یا رتو نیک ارتقا دیک یا قور پاق یا بت یا فرج خواهر یا غه شینیک خالم و علی ندا و ایر بو کله لار پله ظهار بولور و الذین
 یظا هرون و آلا ر کیم مظاهر قیلغای لار من نسائهم اوز خاتون لاری دین شتم یعو دون پس قایتغای لار بلما
 قالوا اول بچر نیک سیز و مانغی پله کیم ایتب دور لار یعنی غم قیلغای لار انیک و طی غه امام اعظم حقه الله مذهبی پله
 یا ابر ک قیلغای لار مره فی زوجیت قد ظهار عقبی و اگر لحظ بولغای طلاق انکا فی پله و بو امام شافعی قولی پله دور

اولغا تور لاری انکا قیصر آلا ر نیک اناری یعنی بو کلا ایتیق پله کیم نیک خاتون
 انیک انای بولما کیم انکا قیصر بو قور آلا ر نیک انا لاری

7.2. YUSUF AĐA KÜTÜPHANESİ NÜSHASI

حاد ما قیامی یوم ربیعاً اولیاً و ثانیاً و ثالثاً و رابعاً و خامساً و سادساً و سابعاً و ثامناً و تاسعاً و عاشرناً و یوم یوم
 کونکامه صمد بیت المقدس کم بارجه سوره من اول سنک مسال من لوق در مرکز کاکا و انب در باره کاکا
 او یصنع سله در کم اونی انک باجه بر کاکا بر صبح سید من سراق نوما غای خیر و او کم سراق
 نیکه سید مار ساقی قولاق قه قولغای و انتقائی او شای سونکاکا لاری بیرویدین ابرطیاسی
 وای نوزغان ترک لار خدای نعل شو کم جمع بولونک قضا و جزا و حوت یوم لیسعون قصصه کوندری
 کم ایشتک لار بیعت صمد سینه ایکنی نجه در الحق اول خد سله کم حق در معنی بعث و استوار لار شیکوی
 راکام و نک بولونک یوم لار صبح کورون جسد کونک لار انکون محقق کم بیخشی بولونک یوم لار
 حنا و لورک نطفه عند حیات بیرویدین و اولیوم در سراق لار لار دنیا و اولیوم المصبر و مینک ساق
 در رقاق لقی المینک شد و انک کم حساب و حوت بولونک یوم لار لوق لار حوا و نکل کله
 کوندری کم بار طغای بیرو سراق نوما غای عنهم آدمی لار من ایستی اولو لار بیرونک حقیقائی لار کورون
 سراق لار شو قوی لار حلاله غوی لار ساری و کت بولونک یوم لار لاری کور لار من حشر جمع ضلوق و علینا
 لیسونک اسان حوت علم لار لار سراق لار یوم لار لار و لحد استوار لار کور لار بیست انکارین
 و منک حقیقائی افزا دن و مکر و سونک حقیقکاکا و منانت و یوق در سیه علم کت
 الا یخه سله کم یغور و حبر سله لار فی ایمان خد توفیای حسن اولو کور من سله شمس لار لوق لار
 سله لاری سله من یخلف و عهد کشی کم قویای منک و عید کم دن کم سید لار لار لار لار لار
 قوی لار من او کاکا لار لار
 حق سحر زخم با و شوره یوم در شو لار سله معنی سید لار کم قول و لار لار یوم لار و اندون و کاکا یوم
 مانعی و دانی جان دن ابر و لار لار با فرشته لاری سله کم سید لار نک قول و لار شو یوم در لار لار لار لار
 بس ایستور کوی کونک کوی لار سله معنی یوم لار کم یا مغور لار سله اغیر یوم لار لار و لار لار لار لار
 سله کم یوم لار کونک لار
 یوم لار لار کم او یوم لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 کم اطهار لار
 فرشته لار کم اطهار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 اولوم کاکا و سراق نوما غای هر ما کت و حق بی انه بو عجبیه نمه لار و مز کور لار لار لار لار لار لار
 انک حوالی بولونک لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 و غلاب و عقاب من لقا اول هر لار سب و درست در و انک صبح خلاف بولونک لار لار لار لار
 در سلق سله کم اندون لوز کاکا اب قولاق هر لار و لغوی لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 لار
 و خوش کیلکوی بولونک لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار

سوره القدر

جی ایله عنهما و من نقل قتلکم ملا و شیخی کو که درو حق تھا انک مله یاو قتلکم انکم درو شلوک مله
 کم سر لاری مکدا اهلای لعی قول مختلف هر انه سوزد ایضا انک سر لاری انک مغا سر عمه یعنی کا و ای
 شاه و درو سر لاری و قتی ساجرو ز صانی کا هن و کا هی عشوق با سر لاری انک سر لاری شکل آن دا مختلف سر
 آتی هر او قور سر لاری و شعر و کها نت و مقتری و اس اهلیر الاوس توینکا ایور و کا هی عتته الخان ج محمد نه
 یا لزان وین من انک از انکی کم ایرو رب در خدای علیدا و قدره قضایا بله امان در نوزن سله می هر کم
 خدای علیدا مار و کم محوم بولغای ایان دین کتر و مغا بر عده هر انه محوم درو قتل الخان
 لعنت قبلیلیم درو انان انقوری لاقول مختلفا ایایدین ملا و مختلف لاری من سید و کرم قول
 درو دی ننگ و قتی و انکه ننگ عقیده لاری اول شور در لاری در هر یکی حضرت بر و صانع
 علیه وسلم اشپیخ اوز کا تور لوک بیگو کئی و نا ریجو می عه استور بر و ملا و کئی لاری انک حقیق دین
 ایرو دی نگری تھا الارغه لعنت قتلدی و ای حق کم لادن هم انان انقوری لاری لاری در کم لاری
 صفت و جهالت و غفلت نه ای د اشاهون غافل لاری در لاری ایرو انک لاری لاری لاری لاری
 لری ساهیر و من لاری کم قمانیلو لغوسید در بویر الدین جزا کر فی کم سیز لاری ننگ شکر نگوز ان یاو
 قتلدی کم و امن لادن لواقف در سوزخی ننگ مپ و اسنهر اوز در من شور ارد ملا و حق ساجر ای
 خلاصه اوز در و تمیم کوی کم کا نولا سر علی انان فریوخ او سفه یفتنون گوید و لاری انک مله
 سعذب بولغای لاری فریوخ مله خز منه سی الارغه ایضا ایضا در قوا تا ننگ لاری قتلکم از عفا
 ننگر فی هذا بود در لاری کتم اولجه مار و سگزار سوز لاری در نه انکم مله یعنی انک
 سوزخی ششکلون آشوقها تالیع کور سا تر بر بیکدر لاری شور ارد سگزار معنی هذا
 اوعدان المشفقین در سئلوق پله کم بر هر کا لاری شرک و حضرت دین اول گوینا فی حیات
 بوستان لاری بولغای لاری عمیون و اقا سر بولاق لاری یعنی بوستان لاری کم مشمل بولغای او قری
 سوزار عه آخذ من قبول تیغفری لاری الغوری لاری ما آتیهم زیلیم اولجه فی کم از قضایا
 پله عطا قبلیلیم در الارغه لاری ننگ لاری در کا حکم عمل لاری بولغای ایرو انکم کانوا سئلوا
 سلیم لاری لاری در لاری قبل ذلک او هاجع عه انما من بین بویرون شمسین نجشی ایرو سئلوقی
 در میان کور کور می لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 در لاری یعنی عه نیک کور لاری داعب اوشه مشقول لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 معشایه انقور مله نماز قور ارد لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 و ناری لاری کم نماز او قور لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 او بولغای لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 نماز لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 لاری

این امر از دین و از اول وجه شد کم گویم که نیک با هر چه بیجا حرام از کجا و غنه اشتغال گویم
 در باره و بوالعجب نیست در کم از هر چنانچه محبت الحاسن کا نند و طوار اندین حسابی تو را نند
و این امور الهی و دیندارند که با حق صیغی و بهره ابروی المشاغل کوری کا و خرم
 و بهره سیرعه محرم مستحق بولغای کم گفته وین همه تظا مالای و کشی لاریگان اینجا یاد کم از رای
 قدر و صدقه انکا بر و نا مالدار یا گفته کم انگ کشت و اینکه کا نقصان بیثکای با نفسی کم قیو
 سله مسدا بولغای با محلو کو کم انگ انکا نکامه بروما کای و هر بعد بر همه از روز و مالید
 مقرر قلیس از دینار تیل کوی و نند ما کوی کا و می لاریجان و بود آیات نشانه لار و در لاریجان
 لاجون الهی قدر سعه بالمز قیون کمان سیر لاریجان و بعضی اول آنه لاریجان سیر روز بیجا کای
 در کم تو بر توک تو بر توک جوهر لاریجان حقا در لاریجان و نانات بولول بقلا لار و فانه لاریجان
 و انگ صنف لاریجان و حصون لاریجان و سیاه و خشتات و انگ تو بر توک تو بر توک کیدین تو
 انگ لغی و انگ جز لاریجان انگ اخذاتی کیفیت لاریجان و فاهنت لاریجان و منفعت لاریجان
 و نشانه لاریجان سیر لاریجان نفس لاریجان و آنرا بشیرون اما کوی و اس سیر لاریجان اشتغال کم
 سله در بعضی غیرت نظری سله بافتند لاریجان و صنف کمالی نگ علامت لاریجان او زو انگ و
 مشاهده قلیسنگ لاریجان عالم دا بعضی همه بولغای انکم تو از اندین سیر لاریجان که نه انگ و بولغای
 و بار ورود اول سیر لاریجان هیبت لاریجان خوش کوی لاریجان و کول لاریجان سیر لاریجان
 غیره افعال دین و مختلفه صنایع استنباطی و متنوعه کمالات استقامتی جفاقی سلی و کوی
 کم هر کم بوی لاریجان از نفس لاریجان و از وجودی نگ صنف سیر قدرت انانین
 قلیس لاریجان تک صیغی ضایع صلحان بولغای و زنگ انکم دین همه بهره تا بولغای
 انرا و کوی و کوی در سیر لاریجان سیر لاریجان روز سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان
 بالوجه صفت تا پد در سیر لاریجان سیر لاریجان دین مکتوب در سیر لاریجان و قلیس لاریجان
 لوی تو بر توکی کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی
 تو از من کم او صفا و انگ بعضی سخی کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی
 این کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی
 اینه و ثرای دین هرانده راست در سیر لاریجان انکم تنظیمون اینک ککم سیر لاریجان
 سیر لاریجان انفاق کم شک و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی و کوی
 سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان
 علم همه لاریجان سیر لاریجان اول او با بیژشته ایزد دینار لاریجان علم تو بی انگ ها کشف
 کلد لاریجان قلیس لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان
 السلام لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان سیر لاریجان

شمرید است من دارستون قبلما غنقه مخارجه من طین تاش بالهمن من تحت نورانی تاش نورانی
 پشوریک سلطه کمر و یک مشرفه نشان قلعان تاش عند نزدیک سنگ برید کار کنگا لید
 للمسیر فین جده من تاش الملوکی نارا و حون کفر و حور و کیشور و سور و کیم اول سلم تاش البروی
 قره اقی و خط لار سلطه یا هر کجی ننگانی تاشیفه پشلیک ایدی کیم ننگ حله هداک بولغای و پوتانی
 ادرجه یا خنده و ولدی ادر ننگ هداک ایدن مونگ و در دست بر او ادر کیم اول جمعی هداک اید کیندی
 ادر من کیم اول شهر و ابرق اردی و بارجه اول یا خنده و یغان تاش سلطه هداک اول لار حور
 علم معلوم قیلن کیم مونگه کابار و لار لار لار علم فر من هداک تاشاق قه ایدک مینک
 قرند شی ننگ اریغیا و حور من تالم بولدی آیا ایدک جالی اول ماه ایدنک اوتکای قرند لار تاشاق
 کیم علم تاش کیم لوط و ایدنک قیلاری کجات تاشور سید لار یا خور حور نین جیحاق نین
 کومسور در من کان فیها هر کیم بولسه مونگه کینت لار دین السورین من ایدک کیشور کمال
 قن او خندا بس بعوننا بما فرمیزد در لیب اول کشت لار غیر نیت من السورین پیر ایدنک
 سل لار کیم لوط علم در و ایدنک ایدی قیدی و لیب اول لار کیشور ادر قیوم من لوط علم
 ایمان کیشور اردی سگری سل مدق و اول کت و قور باره نرها اول کت اید علمای حور
 لادن ادر ننگ صبر نیا و حور کیم تاشورن العذاب الایم قور قالمه ننگ عذاب من اول پیکر
 قره سار و لوط قوی ننگ اور ساری ادر و بی موسی و موسی قصه سید اعی اتی در قور قوی
 ادر عه و ادر سلطه حور ادر دوک پشوری الی فرعون فرعون سار هده سلطان اید
 در من محبت سلطه ید سفا و عه و یک قشور نین قان فرعون بر کتبه اوز قوشه ایدی اول
 ننگ حه سل کیم شقوی ایدی ننگ سل خزان و لشکره من لوز اردی ایدنک و قال سار
 و ایدی سرج حاد و کور کور یا علمای سلطه خور ایدی عادات کور ساقور او محنون یا ایدنک
 نین ننگ هاقین و من ساعش ایتان من محس لار ایدنک طین موسی علم غدا ننگ
 حصالی ننگ کجالی ننگ و سید ادر کیم الی ایدی متضاد شه سلطه اردی اسفرد کیم عه تمام
 در ایدنک هنی و حذقت نر و اکراک و در ایدنک محفل نین الی ننگ و سید ادر عه ننگ کالی ننگ
 نوز الی خند لار و لار سرج حور فرعون قان موسی و من و انکا طعن ایدی و ایدنک قوی ننگ
 سلطه ادر ایتفق بولدی لار قان خنده ایدنک بس قوشق نین الی اوز عه ننگ سلطه و حنوه و ایدنک
 قشید ناهم بس سالدون نین ادر نین الیم در باد الی عرقه سالدون نین و حور فرعون سلطه
 علامت مستحی ایدی بالماست قشور ایدی کیم ننگ لوز اردی موسی و من و ایدنک سلطه ایدی
 امنت ایدی اهره دینی عاید و عاید ننگ هداک قیل ایدی و ایدی ننگ او عه نین در اعتبار
 اعطفه ادر سلطه حور سار و کور پشور علیهم الیرح العظیم ادر عه ایدنک سیر ایدنک
 نین کیم بولدی کمال غای اعجازی و کونیا سار کالی بولدی قان لار حور ایدی اول سید من

حق صبح غدا که ایام علیهم السلام است که اول نمده فی کمالهم قدر و بدان است که سید
 عن کمال یک دنیا نمود و نمود تو می ندک تصد سید انا غما می جانی صلا غدا از قبیل انهم حور و انبیا
 صالح علیهم السلام و نایقه عقی و من موندگم سولار شمعوا بر جینکزار روز زندگانی نایقه شکر و من و المیکر
 لار جرد من جینی جینا ناعذاب و قتی کم اوج او کماندن سوندک بوالغو سید و هشتاد این باش بود
 دینار من لیر و جیم اوز روز کما می کنگ لوسانندن و حال تدانگی کا مشغول بودا و بلار و انکرا هم
 لغت اعیانه پس توفی لار فی حدک مینغوی عذاب اوج کوندن سوندک و هسوز نظرون و لار انظار
 انظر ارب و بلار و عذاب من جبریل علیهم السلام محمد سی روز اندانکم غمزه ارفا قضا استعطا عوا این
 بولدر لادای لار صحت قیام قوی انا یه روز لار کنگ عجزی دن جینی قاری امان لیر و کما هم قوی
 بلار عذاب من قاحق لار ایال و لاطقتی بوق اورد لار کم قیام کور سالکا بلار اوز ابشی نیک ایضا می
 و عذاب دفعی و سعی قبل بلار و حاکم انرا استصحبین و بوق اورد لار شام نایقه توفی لار سردن بلار
 مرکوبی لار سردی مرکب عذاب تقاق و اقوم بوج و هلاک فیلدون سز بوج قومینی من قبل عا و توفی
 قومیدن بوزان انهم کانا ادر سلق سله کم ارا بار اورد لار قوم انما سببین کردی حیثیت انهم
 استقامت و ابره سیدین کوز عصبان سببی سله و النواء بلیت انهم و کوز کوز سنا قبلدن
 بایق الوصیت توفی سله و انتب در لار قدر کجا غه کم انتک نایقه غنی بار اید عوان انهم
 و سز نوان اینر انتک شاسیفه یا کینک قبلغوی سز روزی فی سنده لار کما اندانکم لکنک شلیت
 چر کجا کوز و لارض فرشته و بیای دوک پوز میر فی قنوع الما هذون این غشی بایغوی لار
 سز و من کل شیء و هر نمده من موجود لار حسن لار بدین خلقت انهم و جین بایر توفی ایکی بود
 لور کم چری منه پیری ندک سز روحی در با شکل حسه سله ابر و خاتون و یک بافتاد و حسه
 بار و قلوب و قرانکغولوق و یک سردی پیری نیک سونگی دن سلاک سببی سله کیه و کوند سله
 و یک باختافت طریقی سله با اول و ترفیق و یک و سونکند یک قیاس قبلای کراک کورک و پیر اینر
 و نایق و پیر و کیش و با نر و پیری آدمی و یک و صفت لار در جلم و قسودیک و ترفیقان و پیر و
 و صلا غره و تفرغای نایق و یک در حسه و بلال و کفر و امان و شقاوت و سعادت و جرح و ک
 و غریب و ساروم و بیای ام و باسولع و کونک و بیغلامان و سیونج و قایغوز و اولوم و تیریک و یک
 و علم جراتکم ندک کرون بولغای کم سیر لار ات الغوی بولغای سیز لار و سلاکای سولار کم
 سونک و بایغوز لورک صندک صفتیم در انتک و حون کم تعدد ممکن لار ندک خاصه لار سز و سول
 واجب بالکرم من در حسب تعدد انهم فی الی بوقتم و فیز و این قاحینک لار و رجوع
 لار کفر و کفر من انما لای سلاکای توحیدی غه یا اینک عذاب سیدین انتک نوانی غه یا اینک
 معصیتی دن انتک طایفه غه و شیخ سید استوی قدس سردن مشغول در کم قاحینک لار
 سارغه انتک ماسوی سیدین و کور و حقان و استور کم ای کشته لاری کم قاحیب سردن

شدن سببی شده حق و اقا حکمک را بعلق قطعی خود و امام قنبری رحمه الله سرانجام در جمع اوست
 هم او و ستمگدن جز و صفی خود قاصدکنز لاریکنم اوز و بیکندرسن قاصدکنز لاریکنم و اوز
 توکنز لاریکنی بر سلق مله کم بین اخصر سول کابینه تنگی عدا بیدین ندر مبین
 قور قور تقوی مبین اسکاره اارینه تنگ چان قلفقوی سیم اندس حدیصلان کدرا کدرا لعلو
 رتوقا کنز لاریکنی ناسما کنز لاریکنی الله حق خدی مله آتفا اخر او زکا معبردی ایی لکم بر سلق
 مله کم مبین سول لاریکنی مینه خدی دس اندین اوزکا تنگ عبادتی و اندیز قور قور تقوی
 مبین مبین صیدیا و پیدا کدرا کدرا اندان کم ستمگ هر ستمگ سببی سحر و دوانه سول قه نسبت
 سول لاریکنی الخا الذین کیدلادی الارغه کم بالبر و دیار من قیلیم مله کادرا ریدین بوزین مبین
 قیلیم مله کادرا ریدین نورین مبین تر سول هیچ بیدار بیکانی ایفا لوزا کمل شی لاریکنم اول
 سا حرا و دس ارمحنون یاد دیوانه اگر محضه الارغه کور سالی اننگ عملی بی سحر غده و قور
 دیار و اگر بعث وحشر و من جبر سوری اننگ قولی فی دیوانه لاریکنک سوزیکا اوزخانی
 انرا صوابه ابیا وصیت قیلیم دیار سول و نفی لاریکنی الارغه به بوسوز مله تا با ارچه اوشو
 ای لاریکنی مبین سببی مله در بعضی وصیت صلاهی و دیار لاریکنی قوم ملاعون بلکم ال
 کوهی دیار فرمان سول ر حده دس ایکنجی لاریکنی طعیان لاریکنی بوسوزیکا تو لاریکنی
 پس یوزا یوزا کنل عنهم لاریکنک مکارا بیدین تا وقتی کم ما سول بولغای اوزش قه قه قه
 پس بوق مبین سببی بیکندرسن است اوز لغان تنگی قاشیدا اوز مبین بوزا یوزا
 مله معالیه اکنشور بوزا کم چون یوا به ایزدی حضرت رسول صلی الله علیه و سلم
 و صحابه قاصدکنز لاریکنی مولد لاریکنی اوز لاریکنی و عذاب ایها کی مادی یعنی پنه اید کیدری
 کم و کدرا پند پند کم و سوعظده فی قوی انقیل قال الذکر کم پس بر سلق مله کم پند
 سوزاک شفیع المؤمنین اسم بیکندرسن مبین لاریکنی یعنی کافر لاریکنک عبادی و لاریکنک محو
 مله سوزا لاریکنک ترستی دس الملک قاصدکنز لاریکنی اوز لاریکنی اوز لاریکنی اوز لاریکنی کم پند
 کاکور فایله لاریکنی اسم لاریکنی و فصول اکنشور مبین کم مذکر تنگ کلامی کدرا کم اول ستمگا
 ستمگا بولغای نالیکنک لاریکنی اسم بولغای اول تنگی تنگ یعنی فی کتبی لاریکنک با و بعد
 پیرغای ناکنر صلا علیهم کور ستمگای لاریکنی محنت و ملائکة انزلت فی قلوبهم تا اندا صبر قیلیم
 اوز سببی لاریکنی لاریکنی ایضا یار نا اندس قاصدکنز لاریکنی و توبه صلا علیهم کور ستمگای شیعی
 تنگ کور لاریکنی در سوسه لاریکنی سان اتمکای تا اندس حدیصلان لاریکنی شیعی قنایه و الی دس تنگ
 اعتبار مبین لاریکنی الارغه روشن قیلیم تا کونکول اندا با خدا ما غای لاریکنی لاریکنی لاریکنی
 تا اوز سببی قه طیار بولغای لاریکنی قیاس و کرم کور اتمکای تا اول کول تنگ اصغر یا ستمگا
 لاریکنی سببی قور تنگ کور لاریکنی و اننگ نور لاریکنی محقق است لاریکنی جان اننگ لاریکنی

فوقای قدر تو توفیق حجت درجه لاری و اینک لغت لاری اندک است از شما سلامی تا انکا
 زغب بولغا بلار و تو توفیق کلام نینک بناسی خرف در جاعه تو لغای اعی کا هی الام عطقی و کبریا
 و صیتی دن سوزا بقای نا اندین تو یوقی قایلار و قتی اندک بر حستی و مغفوق و سهر انی دین
 تو یوقی لغای تا انکا اندک بولغا بلار بس هر مو عطف کم مشعل بو سوزا لاریکا در بر و موسی لاریک
 اسقی نیک حسی در بر کما اظلفت لهن و الا یس و باران ادم بری لاری ادری اهل یس
 الایفیکه و نکر تا معنی تا پدغا بلار بلار تا ادم لاریک بارجه سفی نکر کم بو یوقی غای حسین
 عبادت قد و بارجه فی انکا امر مسلم و ما امر الالعب و الله و مجاهد اخت و کرم بلار تا ادم لاری
 نکر کم تا معنی تا پدغا بلار و بارجه فی تا نور لاری غای بو کم بعضی نومان اطلاق لاری و درستی عبادت
 شریک تو بار لاری قاریدی بلار ما من بین مسلم یا ایتلغانا لاری دن من و شرقی ایدی و ذری و ما ایدی
 ان یضغون و بیلا ما من معن کم متکامعام بیزکا بلار بلکم شرقی و طعام بر ما ک متک صفتی و در
 ان الله در خلق سله کم تلوی صور الزراف اولدر بر و ز بها بر کوی نه اندین انکا ذوق الفوق
 نوانا یس و انکا حلی من بر ک و ترقد ری در انکا بلان فله و در خلق سله کم لاری غه در کرم
 یقید لاری انکا قوسله بی نکه اهی ذنوبنا یهو عذاب دن مشل ذنوبنا ایا هم لاری نیک
 یا لاری نیک لاری و یک لاری کان کان لاری دن بی لاری غه بشکو سید و لاری غه لاری غه یس
 فلا یستحقون بس کرا کم اشوقنا غای بلار انک یله ایدنا لاری بس و ای الذین کفروا لاری غه کم
 کافر لاری بلار بی و علمه لاری نیک کوی نیک هذا سید من اذها کانوا یوعدون ان لاری
 کم بحارید یله کم و عده یس یس در لاری انکا کم قامت کوی در بر ایدی کوی **سر لاری غه**
والله الرحمن الرحیم فی الطور انت طور حینا تا لی سله
 بی نمانا ای کم موت عظام اندا حق سید کلامی الشیخ و مقولار جرد تا غ نیک مطلق در کم
 یس نیک قانوق لاری در لاری منافع مشایخ و در لاری و کتاب مستطرا آت چند کان تا سله لاری
 مشهور صحفه و کم نیک لغای و توفیق و امره بو کتاب سله قران در لاری غه لوح کفیل و
 قبیلک و لوفت در سله اق مشهور مجاز لغای کم لوح نرود من در سله موسی لاری بولغا عظیم
 کم تا استغنی اندا کم صریح ایشو بر ای و ملاز تا توره کتای کم اندا حضرت سر لاری غه سله
 نفع یس نیک لاری یا حفظه کتای کم حق سجاد فرشته لاری چون بیت در کم ما کان و ما لاری
 علی انکا او قور لاری و البیت العمود و ابان لاری حیف سله یعنی کعبه و اندک مع لاری غه حاجی
 نمانا ای انکا ناس خد متسی سله در بر اضراج کم کعبه لاری نیک و تو سید و اربع بولوا سوس
 قتی کور و ایشو نیک ما لاری سله که طو ای نیک کوی لاری سله در لاری و السقف الزیج و انت یس
 کوی بلکان سفس بله مع کور کم حکمت انری نیک جمعی و نظرت لاری نیک کوی در لاری
 عرش العرش لاری و انت کوی حقیق در سله مع کبیر لاری یا بحر الحسون کم عرش ایدنا

در روز اول دریا و من ترق صبح کور را عهد با عهد در لغوی سید الما ولغی لغت و من سوختن که گویند
انکه غلغله در اندین حیقای لاری با حجر المسجر صفت در بر و خمس از باقی قاضد اطرف نقشه کنم
کونکولای کلی انکه حق سبحانه و تعالی شایسته کت بر مسطره ایان در کیم کونکول مشهوری بود که در
دانشی رحمت غنی سلطه بپوشد که کت بر قطره ایان است لغوی عارضت بزرگ سوری در
سخای تعلیقات نینک در کیم ابادان لیسق تا لیب در دیو صفق فر فرح ربع تقدیر روح در کیم
کول ایوی نینک صفتی در و بکو المسجر کونکولوی در کیم صفت او لغوی سلطه بالدر سدر است
نیک جوان بنادر لاله عذات رنگ در سلقو سلطه کم نینک در و کار نینک عذات لغوی سلطه
بولغوی در و لیب سلسله کوفی فله نوشتن اول عذات غنی من ذاقه صفت کت که در کیم با جهه ایان
واقع بولغوی سید در یوم غمور الصحاه کوفی فاکم ایان غنی کونکولای ایان غنی یعنی صراط کت کت
اندین سوختن بار لغای و سیر لجال در و در لک طار تا غلغله یعنی بار غلغله هو در و حساب یک سیر لویا
قول بس عذات فایتق لغوی بومش اول کونکولای نینک در و لغوی لای غنه بولغوی که خدا در و
نیک میتر غنی بالغالغنه کونکولای بار لغوی لغوی لغوی در کیم لغوی لغوی در و با اللور
کم استهزا فر آغنه در و لغوی نیکوی و لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
کور سا لور لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
در کیم سا لور لاری کونکولای لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
دعا تا لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
والدینک صا طای لاری لاری نینک ایان نینک ایان قاضد بولغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
لاری نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
نیک سلور لاری نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
هنگام ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
دینا ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
بر صبر قیل لاری نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
نیکان در و نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
ایان و هیش معذب بولغوی نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
سیر لاری نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
در سلوق سلطه کم بر هر قلعوی لاری نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
و تعلیم و نعمت لاری و لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
سلطه عطا قلیل در و لاری غنه کونکولای نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان
والنیک سلطه کم اسرار در و لاری نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان نینک ایان

حفت و خزنده سیم نام الارغه استور لار کلو ایکنند لار اوجام اش لار دین و اشویا و اوجام کنگر
 انک شراب لار دین سماکی ایچاکی هفت سینگوی محمد و معصن جز و یوزد لار سولوا کونا
 کتم اولجه نیک سیمی سلمه بلر و نیک لار کم وینا و انعمنون عمل قیلور لار و نیک لار نام ناهد
 ایچ کریم هر نجه و محده بنک کور ارغه در ایما اصل یعنی ضیا و در اگر معلوم در کیم
 عملون نیک مزه می بولور سید در هفتکون نیکه قیلور می لار یعنی مشقی لار اوجام و نیکه اوجام
 بولغای لار علی ستر و مصطفویه الشون سلمه تو نولغان تحت لارغه بالغه یعنی غه تو توش
 نر حشاه و حفت قیلور بیز لار می محمود اقی بوز لارک خانون لارغه عین کونک کور لارک
 اولدین استور اولدیم ایوان کیشور و نر لار چند او سولغه و انقشهم و سونک دین کیرت و در لار
 لارغه در بیهم لار نیک کیمک او غدا لار می باجهان ایمان و انچه انا لاری نیک ایانی لار معانی
 میناق کوندا الحقتا اینک و در هر بیهم لارغه در بیهم لار نیک او غدا لار می اوجام و کیرت
 کویا لار نیکه جاهی نیکه صومرد یعنی انا لار نیک درجه لاری بیک بولسه نر درجه
 سنی داعی نیکه بیک صلغای لار انا لار نیک کوزی لار سلمه با یوق بولغای و نالان اقم
 و نر آرقلاس میزان لارغه بر اولد استور ماق نیک سیمی سلمه من عملهم لار نیک کور کای نیک
 تو سیدین مری شی صبیغه یعنی او غدا لار می انا لار نیک درجه سیغه بنگور و نر بیهم
 نقصانی لار نیک نر لار غه نیکای بیکم او فضل و کوی سلمه اولد و درجه بیک سکون لاری
 تو لار می شی لار نام حسین موزی اوز استادی احمدن ای علی مری رحمه الله دین نر لار کم
 امان و عمل اوجام غه و اوجام نیک درجه لار بیغه عدل ایاستور و اوجام و عدلی و انک درجه
 لاری ایمان و عمل دین و نیک سلمه بوقتر و عدله ایمان و عمل غه لم نر لاری فضل من نر نیکه پیلد و نر
 کل امری هر مکلف بالغ عاقل کشتی بها کت اولجه سلمه قیلغان بولغای رهیم کور و در
 قیامت کونی معنی و استه و بر لار کور کای نیک مزه غه و اندین قوتو بلغی بوقتر و در کای
 نیک عملی سلمه مواخذ ایاستور مکلفه خانون لار داعی بوحکم و اخلا و لار و آمد ناهم
 بقا کت و آری و در نر بیهم ملغوی ارغه یعنی ارغه غه اریق پیرت سز الاظه پیرت
 نر سلمه اره و نر لار سلمه بولسه لار و نر متسا یقینون و است اولجه دین اره و لار
 نیکه عون سوزی سلمه نر مسا لار لار نیکه اوجام و سوزی پیری کای سوزی لار و سوزی پیری
 لار لار کای نر لار ایاقی اوجام ها غه می دین و اصح اولدین سوزدا ایاق ها غه و در معنی شی
 تسمیه می محل ارغه یعنی سوزی پیر کای کور و نر لار جا غه می کم لار نر لاری معنی سوزی
 بولغای نکل یعنی نیکه سماکی نیکه التماسیدا لغواتیا غای لار می صمه قیلما غای لار لار نر
 و نه نر مند بولغای یعنی فعلی لار دین مسار بولغای کم یازوق موجی بولغای و لار
 و طوان قیلما لار عملهم لار نیک فکر اسغه خدمت او خون عمل انا لار سلمه خادم لاری کم

کما هن اشهر لا یرکبهات ثم فطانت لاشرف دور راجحه و قور لاروه یوان السبع عقل بله جمع بولانس
 نسبت مرور لوان شاعرفه کلای مستحق محیل کوکک ه راولی ضنون مله میسر بولانس پس موسوزیا
 نه عقل مبتدع سلله ای استور ام هم قور بلکم لار و همی در لایطه عوت حد وین او نکلار و کلا
 و عناد وین کم بقرون بلکم اینو لار بقولتة نو قور و قرا و او روی و من است دور و اختلاف با
 کم لار اشهر لار لایق ضنون ملک لار استیکار و حد وین اعلان کستور و اسلار قلیت انوا ایلست کلا
 سون لار کجه عیت سوزی قولت دیگ لار کافا کو مار و در لار حنا و بین حسین ایغوی لار بلکم قرا و
 او زین و یاسه بولور یعنی کور قرا نو قور و اخلیق و یاسا ابلغ در مس لار کم عرب شک فیصیح لاری
 سلیق لاری دور لار فیصل انکک دیک سوزی انشا قلیسون لار ام حلقوا آیا یا ار ایقین در لار لار
 طی شده سیز حقی انا سوزی او لار کم لار ای در لار سوزی لاری من تو غویس لاری حصاد و
 لار کم ایلا رقیلس قیلا قیلار یعنی آید معنی حسین بوجه سلله ایقین در لار آیا ان یخلق در لار خالق
 ده لار کم حدیث محدث سوزی یعنی کم هدر لار القور و اوزکم لار لار افقوی لاری در لار و سوزی
 داعی ظاهر السطون در کم معدوی و حر و بهر القای تمیکه ام حلقوا السورات آیا لار ای لار قی
 لار قی لار لاری و نه مویدان در مر کل لایق ضنون بلکم لار قیو عده کرم و اس لار کمان و کلا سینه
 ایلا نور لار عیندهم آیا لار شک فاشیدا دور چخرا فن ز جیب سنک انری کلا لاری خرنده لاری
 لیت انشل خزانیه انبوت هر کما یلا سه لار در کلا یلا سه لار علم خزنده لاری ناسلکا لار کم نبوت
 فن کلا یعنی کم در ام هم المصیطون آیا لار باش تا رقتوی لار و خالی سه در لار و سلله بولت
 کم یعنی نیلا سه قیلا یلا سه لار هم لار عده در سلیم در بیان کم اینک سلله کوکک بار عاید لار
 سیم ایستور لار لار افشته لار سوزی و لولعه غیب وین لار عده و هم قیلولور و کرم و لار در لار
 لار کم لار کم کستور کلا ی لار کستور هم لار نکل ایستور کوی ای کم کوکک با سرب و عیب و عافین
 دور سلطان بسیم اوشون مجتی کم نازوق بولقای انکک اشون کلکی نکل حسین یعنی عده ام لار
 لار لار ای عده در قیو لار لار کستور و سوزی لار و غلار لار موسوزی و اشور لار لار کسقی و عیالی
 در عیوبه اوتوب در ام لار کستور ایستور وین لار عده رسالت سنکور و ابکا اجزا در لاری انا لار
 او نکل ایلا یلا سه لار من مغر و اوله و ان نکل لار می وین متعلقون غیر بولکلوک بولقای
 سیدین ایو کلا یلا سه لار عیندهم العیب آیا لار شک فاشیدا دور و عده غیب اننا کستور بولقوی
 یعنی نزع محظور و هم بللنون بس لار استور لار لار لار کم معانی بر خیر من قامت وبعث الشهدا و
 لولعه عیب اننا کستور بولقوی اننا کستور لار کم سنک اولو سنک فاهان بولقوی سه در لار
 شک کلا یا استور ام بولقوی کم نکل لار یلا سه لاری و قصدی سنک حقیق کلا امر و کوی در کم
 در لار و عده و قیلور لار و لار حضرت بعا میر صلی الله علیه و سلم نسبت عده او شوره و کلا
 وحیقا برسانی وین ذالذین لار الی لار کم ان کستور و یلا سه لار هم المیکدون لار لار لار کلا

مع او در مکر شک سزای او و کجند شک و بلی الارغه قانتور او متور و لور لا بدور نام لهم بانهم برده
 که غیر الله معبودی حسین شکری دین او که کم عدل او کم لارندنگ مکری شک و کانی دالودین
 قایتار جای سبحان الله بال شک خدی عهد در رعای ایتورون ترک کسلور و بر بارک با شک
 تا لار ارنگ او چون فرمش شک باش تا رفعتی لاری ایتورار و مدار حضرت رسول صلی الله
 علیه وسلم عهد کم فاسق علیت کسفا من الجاه کور که من پاره فی مدرنگ باشن زده تور
 کر عذاب و عهد سید احین ایتقوی من حق سبحانه ای کم توان برود و اگر کور جلاله کسفا من
 باره کور که من تساقط تر شرب کسلوی لارندنگ بقولوا استور لار عشا و فرطی دین کم نه کور شک
 پاره سدور نیکم بو عجاوب تر نور بونوی در بر بری مدرنگ با افلا نغان و بری و بر ملا باروشی
 عهد شک مله کم عذاب ناز من کور سالار هم کفر دین قایت نور با اسلا زنده هم بس لارندنگ
 الارغه یعنی اور شام عیال لار مله کم هنوز اوروش قه ماسور باس من و لارندنگ کسفا
 قرصل حتی بیا قنونا و حتی کم کور کمالا معانه لوعصم الی فی و اوری ننگ لارندنگ
 کم انک ایضه عقوبت هواک قبل لیا لار ایبع دین کسفا لار لغی نجه دین یوزر لغی کور کم
 شلای ای و عجاوی عیسو لار من کید هم لارندنگ مکری شفا همه بی عذاب دین لار هم نصی
 الله لار ای بر ملا یعنی هواری عجاوی لار دین عدا به و مرد سو ننگ یک کور دین قیاس
 کور لار و بعضی اتر لار بر کور و ان لار دین کلهوا در سلوک مله کم لار و لار کم لار و لار
 عدا با و دین فلک عدا بی افرت عدا فی دین اریا کم کور عدا ی اریا مواضه و دینا بد
 تور ماکی د اوستی سلایع خط مله و لار اکثر هم و لکن کمال لارندنگ کور ای لا یعلون سلایع
 موکی و اصبر من صبر مع قتل حکم ربک اوز بر و کارنی ننگ حکمی همه لارندنگ باره سید الله
 نیکم جملت بر ما کیکا و سیدنگ مسقت ناز عا عدا کدا لار دین فالنگ بس در سلوک مله کم
 برنگ سائله ما عیبیزد اسیر بیا عیننا و مع کور بر مغز سینه و سیدنگ بر ما عیننا کور بر
 و سنج ناز او تو عمل محمد ربک اوز لارندنگ ننگ فرمائی مله جبین تقو فرقی کم تور
 لوقی و من بالیقین جی انک اللهم و جدرک زملتی د کم قیام منلور من نماز اوجون با مجلس دین
 قورار جین مقبل سجا ننگ اللهم و عهد کاشه عدان لا اله الا انت استغفرک از نوب ترک خبره
 کم چون قورار وقت و مجلس دین نکلده لارنی استغفار کفارت لوعای هر لغوی و لغوی خدکم
 مجلس و واقع لوعان لوعان اوجون و کهد دین بعضی و افسی له بس نماز او تو غیل اندک و چون کم عجا
 کهد در دین عراق رقی و بر د نفس کافاسی و د و با رنجور و نماز او تو عیال بوند و قایتار
 سونگی است لارندنگ غایب عطا فی و باشو نغانی دین سونگ نایک بار و علوی مله بره ای کعب
 سنت اریا ننگ نماز دین نورین و صاحب مروج و از ننگ عجمی انکا و در لاریم سار ننگ نماز
 بسم الله الرحمن الرحیم صون حضرت رسول صلی الله علیه وسلم و عودت

و لار

از کتبی که با این مضمون است یا مثلاً الحق لا یزول جمیع بر آینه های آن از شیءین و خطا اولی حق است
 بگویم و آنست که بولد نرسد سله ای از قوی چون طلوع قلبه یا با آنست که با وجه بولد نرسد و در لایم
 نازیک بولد کور یا کور می سید در آن کور ای بولد نرسد ای کم اول حضرت صلی الله علیه و سلم و از قوی
 و کما یرون کیندی با کیم جسم قلد لا شیطان لاری مع استوائی نرسدی و او مع نیک قاشی نهم
 نریا در سوار هر یا از حد و اینست در لایم نرسد قرآن بولد نرسد ای در سوار هر یا از حد نرسدی سله بیست
 قرآن سوره لاری و ای لاری سله چون اینست کیندی و معنی نیک قوی بولد نهم اولی از کیم ای کتیب
 بولم ای و هر می سله در لایم جعفر صادق علیه السلام و در سوار هر می از کیم سله
 صلی الله علیه و سلم و هر می نیک بولد نرسد ای نیک کیندی کورج دین معراج کورج سیدا و لیدی
 نرسد مراد هر حضرت در چون بولم ای بار می معراج کیم هر می دین هر ای معنی السه
 بولد و محقق لاری نرسد است یله قلدی محمد صلی الله علیه و سلم کونکلی فی بولد نرسدی سله کم
 قلبه و کیم از بولد کیم مسوی دین است جملی بولم کاشی بولم آینه ای صتا جکم سله نیک
 صاحب نیک یعنی مجور صاحب تمسبه ای اول وجه سله در کیم صلی الله علیه و سلم
 اردی کما فرماست یعنی نرسد ای نرسد در عورت و چون و ما یخون و صفا اولی و هیچ باطل نیک
 معتقد کیم بولم ای و کما یخون و سوزا تام من قوی از لایم نرسد ای کیم هر سیدین یا از لایم نرسد
 از روی سله یعنی کیم باطل نرسد فیما من و معنی نیک صلی اول در کیم ای کما یخون سله ای نیک
 هر سیدین یا با سوزان هر بولم نرسد ای نیک سله ناطق بولد و لا در می بولم کورجی کم ای نیک
 ای کما یخون کورجی ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 و ای نیک قوی دین اول سوزی کم لوط عظام نیک شدت نای قطع قلبت از قینای نرسد ای نیک
 و کورجی یوق نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 ای کما یخون بس نرسد بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 بشیدا یا نرسدی ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 کورجی نرسدی قویا نرسد بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 فرشته نرسد بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 کورجی نرسد بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 کیندی جبریل نای ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 در روح حق حیا نرسد بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 نرسد نرسد بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 او حیا ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم
 حاصل نرسد بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم ای نیک بولم

شکری نیک بندای مبارکه کم محمد در صلی الله علیه وسلم ما اولی الیوم فی قلبی خلد علی ای
 حیرت علیام غد و صمی نیک قوی سده صلا درون علی لیس صحره در و بعضی معارضه برون کم
 لکن پس یقول بدوئی محمد صلی الله علیه وسلم حضرت احدی که بعضی الوهیت رکوعی در حق مقرر بود که
 عانت و منزلت جمله نه بفرز و نکار سده قند قند بن فرزند لیس قیلای حضرت جدای سبک کسری
 حوین اولی مرتبه فی خدمت تو واسطه می سده تالیب ابری شه قاندا خدمت و طبعی در انزوی
 قرب و عدای ای بار و در کم قرب می یکنون العبد من ذبه ان یکون صاحب افکار ان قربین ارادنی کنایت
 در قربت نیکدی در محبت تقریبی من و تقریب واسطه می سده نهم ای که فضل صریح سده صریح
 در کم صریح لوی لاری نیک عادی اول ای که در کم حوین صریح نیک نیکیدین و عقیدی نیک
 نیکه لاری بری کم نفعی نکا بول تا باغای هر صریح متا قبل از من اولی اسن جانیه تالیب پیری نکا
 قوشا ار بر و در هر یکی من برق الما یکی فرقه فی تو توب و برق الما نیکه است اتفاق سده پیری
 انزیر و در و صورت از من اناریت اول صریح غده یو لاری کم کلی سواقت پیری نکا را مینوشتی
 تایی و بعضی صداقت و صمی سده تمسید تا ای کم اندین سو یک پیری نیکه در خا و خطی اولی در نیکه
 و خطی نیکه صریح در ایس کو سا بو عشا نیت اسخ ای و اول صنی سده کی بو توب و در معانی صلی الله
 علیه وسلم نیکه صریح و قرنی صریح سده متا سده نیکه تا ای کم پیری و مقبولی نیکه
 در و مقصود صریح شکری نیکه نیکه صریح در و علی هذا القیاس و محقق اولی قیاس
 اولی اشارت نیکه سده من نفعی نیکه مکانی غده در و نیکه نیکه مظهر کو کلی نیکه حشر لیکه کان
 قاب قوسین انیکه مطیب لری نیکه معانی سده اوادی انیکه منور صریح نیکه مرتبه سیده
 انیکه نفس خدمت مکانی و ایردی و این نیکه کو نیکه محبت منیر لوی و انیکه ای قریب معانی
 و انیکه صریح مشاهده سیده شیخ ابوالحسن نوری قدس سره غده بولیده معنی سید من موردر
 حساب صریح کم صریح کم حساب صریح نوری کم در کم اندین سوزایت القای فارغان پس
 خدای ابو عبیده از نیکه سینه متا و ای اولی و ای قلبی و بعضی عالم لاری سوزایت اولی اولی کم
 اولی نیکه تعریفین قسطای غر و سرور و اوقد قای پیر و صمی استوار لاری لاری اندین صریح
 خبری بالاشری و ای پیر کابینگان برضای انیکه با و ای کیدا صریح نقصانی بو قشور اولی لاری لاری
 کوب و ای بولور شور و سوزایت اوج و سده سده اختصاص قسطور لاری لاری کم و ای نیکه صریح بولیدی
 کم کونیه اولی کم دوست تو تا من معانی نیکه انیکه سده و الا لاری نیکه محاسبه صریح نیکه
 با صلی فی نور لاری بریم ایکنی اوکنم حق صریح ای کم ای محمد ناوانت و صاسوی نیکه صلی
 لاری لاری خواجه ای لاری سبب انت و نا و صاسوی نیکه ترکیته لاری لاری لاری لاری لاری
 انیکه صلی لاری عتم فی پیر کابینگان و سرور و لاری لاری ای ای لاری لاری لاری لاری لاری
 در و لاری نیکه یار و فی نیکه قضاام سده پس اولی نیکه قضاام سده لاری لاری لاری لاری لاری
 انز و قصور لوی بولقای قسول قسطور صریح انیکه اوجون کم کرم من و اولی نیکه قضاام سده

ازین وجه کماله که همه انواع کورب بولسا اولک امر بر منون انک اوجون کم حجم منون انک
 لغزاده بالغان اتماری محمد ننگ کورکی صلی الله علیه وسلم محمد غنه قاسم زای اولی و کوربی
 کوریکانه اولی قوراسله حبیب بن علی ام در اولکینج قوراسله حسن سمانه و صحابه ننگ کورکی مورکانه
 از کم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم ننگری فی معراج کجه سید کوربی و معالم و اکشتور و شوقیم
 انک در کم حق سمانه من لبر ننگ بصیری انک کوریکانه قوریکانه ناکو نکلون کوربی سده است اهدا
 قبله کما افتری از و کما آری اوله قیلور سید لبر محمد سله علی بن ابری اولی غنه کوربی معراج کجه سید
 و مجاهد اولی کوربی کجه است المعقد من صفت من اولی کوریکانه ننگ خبیر من سور لار قلدن آره در سله
 سله کم کوربی حبیب بن علی انک صبر فی سله نزلده اصری سید فی انک عند سید فی المنقی
 سدره المنقی قدامی ننگ قاشدا اولی قاشدا در کم خلاقی ننگ علی انک انک نورا لار ننگ عمل
 لاری داغی اندا سدره ارقاس و مشهور تصدیق سله معنی اولی کم ننگری کوربی بنه قانلار ننگ
 کم از بی سدره باوقی البروی از بن عباس رضی الله عنه سوزی سوزنک مودی سی در کم فی
 سنا بر ننگ بی کوریکو کوربی سله معراج کجه سید ابوبکر قانلار کورب در معالم و اکشتور و شوقیم
 از حضرت صلی الله علیه وسلم غده اولکجه و اعرج لار البروی غار کجه ننگ تملع کما اصری و
 غانلکم یو انک کوریکو بعضی هرج لار اولی انک اولی غنه سله بار غنید اولی حش
 الماری او صحیح کم منقی لار ننگ اولی انک فی با تصد لار ایمی ننگ ساری در و سغانبر
 حبیب بن علی بن ابراهیم ننگ اولی ننگ کم با پس اروی سدره فی ما بقی اولی با پس
 صی کورب نرشته نر غنیلیم اولی لار اولی غنه هر بار غنید نرشته اروی و ابر لار ننگ نکل
 لبرون نرشته لار اهرار بر اولی انک نر و لار ننگ بال ننگ با یقوی سی کبریا نر اروی
 غانلک بنصر میل قلماری محمد ننگ کوربی یعنی سوله اولک لار غنه با قاری و غانلک اروی
 صد و کم مقور اروی با قساق انک ربوانه و اولی حضرت ننگ اولی لار در بر و حسن
 سله کم اولکجه لغات بر نون صحیح ننگ کما کما سید از لید من سالداری و کوریکو کوربی لبر ننگ
 نر اولی غنه غانلک انک کما احمدی لغد ساری و حدای سله کم کوربی محمد صلی الله علیه وسلم
 منعل کجه سی من آیات مزینه الکبری نرک ساق اولی کوریکو ننگ اولی سدره من معنی اولی
 ساق نشا لار غانلک کوربی حبیب بن علی انک نر نر ننگ قنات هر بری شرق من غنیلیم و یا غنیل
 نر نر سدره المنقی اولی غنیلیم نر نر لار کوربی اولی کما غانلک اولی و مکلور سله در ساق ابریم اللات
 و لغزوی حبیب بن علی لار سکه لار کم لار لغزوی و منات القابله الاخری و سینه ارجو نگی منک
 قنل لغزوی لار لار کم ننگری قنیلیم و سلات بی انک ندر تقصیف غنه طایفه ایا قوش قنل
 و لغزوی بغا کجه غنیلیم انک تا پشور انک ندر لار و منات ننگ کم صد بل و حرا غنه انک نکل
 سید اطون قیلور اروی لار ایمی مثل سله کم شو کعبه دست انک قیلور ایمی لار و کما اولی ننگ
 معتقدی اولی انک ننگ کم هر جت ننگ احمید احمی انک ندر بو حقی لار نرشته لار سله ننگ

قرآن علم اوله انما ارق لا یرین منسل کبیشک کم بولان زغای عن سبیلو انک بولیدین کم ^{در} علم
 و هو اعلم اوله انما ارق در زمین است یعنی کشفی کم بول تا پست در حقیقت و هر دو کا کا کورا
 جزا مگر کوسد و لکه و خدای همه در رفی فی التکون و لجه کور که لانه در عیون موجود لاری کما
 و منافی الارض و اولجه سولار در سطله مخلوق لاردین و اول بارجه سی نیک الکی در وقایع
 اللری نیک جز سیف بس قیامت فی کلتور کوی سید در لجنی تا حوا پیر کای الذین انما اول غید
 کم بول قیلد یل یعنی کافر بولد لاری حوا حیلد اولجه نیک قیلد یل عقیقی همه یعنی توغ او غید
 و تجوی الذین احسنوا و اداش سور لاری همه کم حنی لوی قیلد لاری و تو حید قه قابل بولد لاری
 لحنی یعنی با دوش سله کم بولجام در الدین حسن لاری در لکم اللری کتیبون بر همین تکامل
 و سر سرفه بولغای کت لاری لاری بازرق کیره لاردین یعنی کیره بازرق لاری کم اول تا
 و عید داری بولوشور یا انکا حدی مقدر بولوشور الفی احش و اولوغ فاحشه لاری همه یعنی زنا
 مخصوصه کم کیره لاری نیک فاحش لاری و فاحشه لاری نیک اولوغ لاری در الا انکم لیکن اگر
 کشف قلبه اولجه آرزو کجک بولغای بازرق دین یا انک کما طریقه او تکالی و نرسد من فعله
 کتای اول مغفور در ساقی و لیک تحقیق جمله نیک افرید کار نیک و اسع المغفور کوی لاری
 غوی در اندانی کم انک مغفوری تو کال بیا بارجه بازرق لاری همه کور اعلم بکم خلا
 و انما ارق در سولار نیک حال لاری نیک همه سولار دین اذ انشاء کم حوا بازرقی سولار
 یعنی سولار نیک یا رتا غنک نیک انک اسس قیلد من لاری دین یعنی تو لاری
 و سولار نیک انما لاری نیک فی لاری سولار نیک احوال و افعال و اقوال لاری نیک و انکم اوله
 وقت داعی کم سولار احیة کما کما سولار نیک لاری لعلون امضا بکم او زان لاری نیک نیک
 سابق لاری نیک کوی لاری سولار نیک انما لاری نیک کیفیتی همه فدا نیک لاری او کما نیک
 لاری انکم از نفس لاری نیک فی بازرق سولار سله و حید کوی و وصف لاری نیک کوی جمله
 لاری کلتور سولار کیم مکه ه باش و غوی بیهوده دین اولسه ایودی ایودی لاری اول سولار
 در حضرت رسول صلی الله علیه و سلم ایشتی ای کم بیهودیا لغای ایستولار و صغ توی قوی بیهود
 انما لاری نیک قوی سولار کیم اول شقی در یاسعد و نواید ناز لاری بولدی کم و انما ارق در
 سولار نیک حال لاری نیک با رفاق ارسدا وقتی کم کجک او غول سولار انما قوی سولار
 اذ نیک فی او کما نیک لاری و قولوا اوله کم بول کشف لاری ایستولار کم بول نیک نماز عین و بول نیک کجک
 آیه کدی کم او کما نیک لاری و کتبی هو اعلم اوله انما ارق در زمین یعنی کشفی کم بول
 بولغای اوله علی ما تخلص بولغای کلتور و شولار کم و لید مغفوره حضرت رسالت صلی الله
 علیه و سلم سولید با لاری لاری و انک سوز من ایستولار ایدی مشرک لاری ای عید لاری لاری
 انما لاری نیک دینی فی قوی سولار و لاری ضلالت قه نسبت برر من جواب بیهودی کم فی لاری

بج الحور

تکرار خدا مدمن توفیق من در او کار را بر من ای جان غریق مالدین تکایم که مگر خدای شکر اینسه
 من کرا من درید شرط تسلیم و موافق اول سال درین مری و قاله افشعه قدر حاجت من قبله که آنکه
 آنرا بت الذی آیا کور و کسل و کشفی من کنه کمال که کفکة بن کزلی بزرگ بود و اعطی قلبا و هم روی آری
 لوزی خالید من اندک عذاب کوزا هر یک آنک بر شوق الاصلی اذک می آید می قاله این بر حساب فخر علی
 بلغ می پر می قرشقی عسله یا الهی که فاشید از بحرام العظیم باه قلوب تمه له نیک ملک لغز
 یس اول کور در معنی سلم کیم آنکه علمه آنکه خدا من کوزا کور سده رزم توفیق یا خیر قله اولی
 بجای محقق موی اولجه سلم موی نیک محققه لا یبد و در معنی توریه و از بهیم الذی الهی
 صحیح و اول اول کشتی کم و خا قبله که نفس بر روح و مال و او غول تسلیم اصدای خد یا ونا قله ای سلام
 نتر نشه کم و در نمه در یاد معنی س اول و در کیم آیا اول نیک خبری یون تورا اولجه سلمه مرادم روح
 صحیح و او در اول ایسر را لا یزیر و الکم کوزا مراد من ذا زحره تفع کوزا کور می و اینرا ختری او که علمه
 نیک بانه می نیک تو کتی س اول بیت آن تو کن از یکا که حواله سلمه و آنک لین و از یکا او کم یو
 بلا تان آدی عهد الاقامتی مگر اولجه نیک تو ای کم می قبله معنی اندام کشتی از یکا
 نیک یا نده می سلمه تو تمام را ساز و یکا نیک تو ای سلمه داعی مشایخ اسامی و اینها از کتیب از کیم
 یوم مستخرج در صورت طوری اید ایشلای کم او غلامها اتان را سلمه می سلمه بیگ برجه لکر که سلمه
 و این سعیه و اولکم و در معنی معنی علم می علم اندامی کوزا کوزا با اولها می سوت تری است یونفا
 کم کوزا می عدل ترا زو سپید قیامت کوفی دایم مجزیه پس با داش مورو لار کازا حرام الا ولقی تو
 با دغش بان حصن الفخیر و این تر آوان و اولکم ای نیک مستحی سلمه در یکا نیک سا بقدر
 با چه حلق نیک نصیاتی و لا یزیر کفاتی ای و آنه و اولکم خدای هو الف کوزا کوزا و در کوزا
 و اول مغلا تر معنی شاد و قابله لوق قبله با کوزا در حسن اهلین حسنه او یسطل تو حوظانی
 لاریغا حرم خدا یا بیرونی است لای سلمه کوزا کوزا در سوت فی نامفر سلمه مغلا غومی قبله
 فاشید کوزا کوزی و مغلا سابق و عهد و عهد سلمه در با طاعت و اینوق سلمه با اول سلمه حق
 و موزا اوجان اندام و آنه و اولکم تکلمی هو انما اول التور و سقا حبی ذی کوزا کوزا معنی بکوزا
 و او توری ما کوزا و لدو سس با و التور راجل رستی بنه او و یا فکوزا کوزا یا اوله سلمه نوم و بکوزا
 ماگ با سبب لاری نیک یا سا غومی ای و آنسه در لار او نیک قبله کوزا فرقی نکوت سلمه و موزا کوزا
 به معرفت سلمه و معنی نیک توری سلمه اسانه و احسان سلمه در در فخر شایخ لغز و حوا غور سلمه
 یا عدله و فضل سلمه و محسن فی فاشید اعیانت و انسلمه یا استقامت و خلی سلمه اسام قدری و عهد
 است در کیم اوستوری را هده لاری نیک نفس لاری مجاهدت اناری سلمه و موزا کوزا غامی لاری نیک
 کوزا کوزا لاری مشاهدت اناری سلمه یا هم کیم فی فانی اند مشه سلمه بکوزیه اقبال الله
 در حورهد فاشو نحای و آنه و اولکم ابراهیم موسی و محمد ذر علیها السلام اکنم نیک خلقی

لور حسین بار نما انسان دین الکی صنف لدر کولایخی ابروشی منی نقطه منی سویدین او انشی
 تم قونولغای حرم اقوم و حرا و عنی علیهم السلام سویدین باشقه دور بار ذات علییه اولکم خدا ایله در
 اهری ریکا بار غایخی کم بعثت در وقت و آفته هوا غنی و اولکم اولدور اولکم غنی صلفای تقدیم
 راقعی اوسولیه پیرکای انعام راقعه سلمه بابای قیلغای قتاعت سلمه و ریخی یسلفای کفا آفته
 اولکم تنکری هر یمن لشوری اولدور شعری تنک بلر لغوی سی شعر یان ایکی بولدن در بار پیری ایضا
 یسولاسا اولغایمه شعری سی دور وینه پیری عیسوی اولول یاینده دور اولدور شعری سی اولدور یسول
 کشفه کم بر سگد مغامبر کسرتک صلی الله علیه وسلم انانی تنک ارمغ انا لدر مدین پیری ایدی آتی نابیز
 پردکی و قریش سلمه من لا یحسدونی الا حادفت تسلط ایدی قریش اول حضرت لیا بی کشفه نیک او غنی ایدی
 ایدی خطرات صفتی سلمه ارضیه و آفته اهلک دارکم عداک قیلغای عدا اولدی سور و غنی عدا قوی کم عود
 لینه ارم و ادر عدا کم و قرض ادر کم نولقیم ایدور ادر ملا عدا کفی و قتی املکه دامقایی ادر و ملا ادر
 سوینک طهور قیلغای لایخی ایکنی عدا ایدور ادر ملا عود و عداک قیلغای شوده قومنی قضا ایدی
 بس ایدی قوی عدا ای ادر و کشفه و قور نوج و عداک قیلغای نوج قومنی من قبل عدا و عود و من پیری
 اهلکم کانور یسولوق سلمه کم بار ادر ملا هم لدر اهلکم حکما راق و اطنی و حدی ای ایکنی راک شرک عدا
 دارکم نوج عدا کم کوب لغوی ادر و قور نوج ایلیک بیل ادر ای ایکنی امان کسلتور ملا لدر لول و عدا و نوط
 قوی تنک شمر ستانی لغوی سالدی اندین سوینک کم حبر ملا عدا کم کوناریب ایدی یعنی لغوی
 ادر شون ایدی قیلغای بس ایدی اول شوری ما غنی اولجه یا غنی یعنی بیلگونک تا شاکرم اهلایا عدا ایدی
 قیای ای ادر تنک بس اولدور کدری تنک نعمت ادر و ما قلم غنی ادر ای شاک کسلتور و سین و حدی ایدور
 سین محاط و لید مغیره در اهر اخدی و لغوی یعنی عورت لارکم عدا و است و ادر لغوی نعم ایدی
 اولجه سلمه کم اندا بند در اعتدال صلعه و انبیا اشقای و سنن لادین انک غنی و ابلور اول
 حضرت معاویه صلی الله علیه وسلم ندر معاوی دور قور قور لغوی من ادر لایخی ایدی
 لار تنک حلیه من همد سلمه ایدور کم لدر ایدور ادر ملا ادر قیب ادر قید یا اوق بولدی اوق لغوی
 یعنی قیامت کم هر قور قور و نوطه لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
 دین لور کالاشقه بخشعی ظاهر یلغوی ایدور هذا الحدیث آیا سویدین کم قران در لغوی لغوی لغوی
 لور صلا و لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
 و در انهم سایدون اسول ادر لغوی سید لار یا غافل لار لغوی قیلغوی لار کالاشقه لغوی لغوی لغوی
 ایدور ادر ملا ادر لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
 حقیقه اولک ایکنی لار نه امله ادر عدا معالم کسلتور سور کم اول سور کم ایلی کسلدی و انلا ایلیک
 ایدی ادر سور در حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بوا به لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی لغوی
 و مشرک و من و انس با حجه عدا قیلغای لار و ان ایکنی عدا در قران من و لغوی لغوی لغوی لغوی

وان

عده

قوم فی نوح علیهم تسلیمی سلمه ولقد یسرنا القرآن وقرآنکم بیزسان فیلذوق قرآن الیه
ان کان است لارنک حال الادی اوجون یا وقلدا فی فضل من مذکر من صحیح سوغظه البینکی بی
دریکم انک سلمه شد الفای صحیح است عماد نگذیب فیلذوق صدق و کرمی سود فی علمم کلمه کانی
بسن نیک الی بولغای منک عماد قبل انعم الاری صریح سلمه و کذب منک فوری قوت انعم الاری
قیامت و حید بنین لارنک مغامبری نیک تسل سلمه انار سکن در سلوق سلمه کم بولغای و
علیهم السلام و عیاض صرافی اسواق و صل هو لوق اوان جمله فی یوم حشر شوم کوفتی
تسلسل است حکام تا باقان انک شوم اول اخریضه حیدر شنیده ایجا ندر ای دن تنوع الناس علی
اول سئل کتبی لاری کا انهم کوب الاری ایجا ندر ایضا لاری سئل لاری و دریا شمشیر
قوم بولغان تو مشدین و سکا تو سکان یوز و بنید سناهی در سکتف کانی عماد بی بولغای
عماد لاریضه آجره داراندر و صیغها کم الاری نیک سلمه نوری قوت من ولقد یسرنا القرآن و
کم منزمان ایجا ندر که قرآن کم حرم تسل سلمه بیلذوق نیک لاری کورت یانی اوجون فضل من مذکر
بسن یا صبح اکورت الغوی مازدر کذب منک سلمه مازدره قوی صلیح سلمه علم الاری
الاری نیک مغامبری منک فوری شامی رسد صرمانی سلمه لاریضه قوت الاری ایجا ندر ایضا
فی منز نیک جسمه من و اعدا بیرو الغوی کم صلیح شعی شعی یوز قوت شعیه کید نیک بی پرو
صلیح لاری غلوق بوقتر سکا ایجا ندر سلوق سلمه کم بیز اول است کم انک متاع من صلیح
بولغای من لاری نیک الاری ایضا و معتز حسن و اع الفی الاری قبلیت در لاری علیه الذکر الاری
من بلیضه لاری نیک لاری بر معنی عماد قوم من انکا و ای انکا سلمه اختصاص مروت در لاری ایضا
سوداق در بولکم اول کذب الاری ایضا در استرا ازین جود لاری ایضا و احسن لاری ایضا
بیک پیک لاری ایضا حق سعاد الاری ایضا نیک نیک ایضا بولغای کم بیک ایضا نیک ایضا
ایضا کلمه ای باقیامت کونی معلوم قبل الاری کم من کذاب لاری کم در الاری ایضا ایضا
و شوم قوی کم نیک تسل الاری صلیح فی علمم و معجزه تلا و طاری کم تا شرف من شوه حیدر غل
میرسل الشافیه در سلوق سلمه کم بیز شوه نیک حیدر غوی ایجا ندر کتبی لاری ایضا
اوجون الاریضه تا خلق بیک ایضا لاری ایضا نیک سیدی لاری ایضا و صلیح من ایضا
فارغیهم الاری نیک ساقا حوی بی بولغای کم بولغای کم بولغای کم بولغای کم بولغای کم
شیل قوم نیک ایضا رعیه و بلیضه و کلاه قبل قبل الاری ایضا ان طلاء انک سلمه کم فوری سود
بولغای اول اشیب در لاری و شوه الاری نیک الاری نیک نیک لاری ایضا در لاری نیک
نیک کل تبریه هون صی سوزن مختصر صافر قبل ان انک صلیح عماد یعنی حیدر بولغای
انک صلیح اول کبیر کبی و اوسع کونای ایضا ایضا اول قوت و طاری قوی صلیح ایضا
بازری کم قداری سلمه لاری نیک اوجون قوت لاری ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا

ایضا

و تا قدر بولید بوقول او شوروی فقیر بس تا قیلتی نامه فی نامه حقیر می زند که کجا ای کجای
 ابرو طار خنجره و صدوق و لشکر سی زندک بعضی سی و امد کور بولید صدوق از عمی زندک
 ارجلی مهرب او علی مصدق فی اوز و صافه و عدم بوردی و خنجره از قیلتی از بدین پیر من قدر
 بن صالح غده انندی و هر یکی می نامه زندک و نار بولیده بوقتی لار و شوه کم سویدن قابی اول
 مصدق غده ختی رولوا و قیلتی کم تیوه زندک ایاق لار می پیری بر نکا نیکدما قدر داعی کبیر کاه
 در حقیقت و قیلتی صد تیوه فی صباقی و چون اراغ دن سقیدای آبی پاره پاره قیلتی لار و قوم لار
 اوزا شور و لار از اندک بوته می سنور قانعیه حقیقت روح تصدیر می و اول مرد من کور کابا
 و شیور لار از داعی اولدی و اوج کوندن سر نیک عذاب نموده ایندی نیکف کان من زندک بولفا
 عذاب می زندک عذاب نموده قرصیفه و نذر و زندک نور قیلتی صالغ بر مانع سلطه علم ارا
 رسالت از سلوق سلمه کم بزم سلوک علیهم السلام صحیحه زاحده پیر فرادی یعنی حسیر سلطه
 زندک بر صحنه می زندک تا بس بولید اول اول زندک بر لیدن کتیمم مختصر سید الفان ارضه یکا
 قوی لار بر می زندک یا سا ضرعی می آتی بری پیری زندک ارضه کتیمم مختصر سید الفان ارضه یکا
 موندن از قیلتی نالقران در سلوق سلمه کم بزم آسان استوک قران فی بلد کرم یاد نونای از خون تا
 آنا طبع سلمه یاد نونای لار شکل من مذکور پس هیچ یاد تیغری باره در آتی گذشت قوم نور
 گذشت قیلتی لار سلطه علم قوی الهی بالندگ بر اینک نور قیلتی و پند مر ما کی سلمه لار غده
 آنا سلطه علم در سلوق سلمه کم بزم و کلا غده صاحب سید ای بولوقی نالقران قوی باجه
 حقه هلاک قیلتی لار لار لوط مکر لوط و اندک فی لار می و تحببت اهر قهر تقاضه کبیر لار
 عذاب من بحمد محمد اکرم عذاب دفع بولور ایلی نعمه من محمد ذنا الفعی سلمه بوس کلا غده
 در حقیقت من زندک بزم انعام قیلتی و بزم لوط و اندک قیلتی لار بقده کجری جزا پیر بر من
 و رحمت سلمه من تنگ هر کم تنگ سلغای نعمت کم مفا مبر لار پیدا کلا و کتا بل لار سندر و تکلیک
 در دنیا کلا مان سلطه کلا فی فرقتی اندر هم در سلوق سلمه کم نور قیلتی ارضی لوط از قیلتی
 بطقت عذاب و هلاک سلمه تو غلغ دین قتا ردا من شک کتیمم و لار بالندگ بر اول قیلتی و
 و مستوره باغلا و لار لار لار و در سلوق سلمه کم تیلدا و لار لوط فی عن صیغیه اندک کلا
 روز من کم فرشته لار ارضی یعنی لار لار فی مژگانا بشور غیب لوط علم اندین باش بولور
 و لار غده لار کورت پیر لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 بزم ارضی سلمه لار
 عظیم اوز قیلتی فی لار
 فرشته لار لار سلمه کم نذر قیلتی نایق کلا عذاب می زندک حقیر علم فی و نذر و اولجه نور
 ارضی لوط سوز لار فی زندک سلمه و نذر صحنه در سلوق سلمه کم تا کلا آره تورچی لوط قیلتی

بگویند که آن اولیاد یعنی تا آنکه وقتی در آن کسب کردی از همه عذاب مستحق قرار گرفتی
 یعنی تا آنکه با ما بر روی رفاقتی تا آنکه در آن کسب کردی و از حق ما را از عذابم نبرد و تو عذابی
 پس تا آنکه ما را از آن کسب کردی از آنکه عذابم نبرد و تو عذابی پس تا آنکه ما را از آن کسب کردی
 فریاد من سده قور تو فریاد ما را سده قور تو فریاد ما را سده قور تو فریاد ما را سده قور تو
 قرآن جمعی یعنی شیل ملک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک
 سلاک او خون فصل من سده کورین هیچ بند ایندیگر می بار در کیم انک سده عمرت انکای
 خانه و در سلق سده کم کیدار ملا را بر عیون اندر فرعون را انک فریاد تو سده قور تو فریاد تو
 و هارون علیه السلام بابت لاریک کم مویس علیه السلام فریاد تو سده قور تو فریاد تو
 آیه ای روی کذا تو انک سده قور تو فریاد تو سده قور تو فریاد تو سده قور تو فریاد تو
 ما در ملا را خندان سده قور تو فریاد تو سده قور تو فریاد تو سده قور تو فریاد تو
 مغلوب بودم انکای تو غایتا سده قور تو فریاد تو سده قور تو فریاد تو سده قور تو فریاد تو
 کا فر لاریک ای عرب کوهی حسیز قوی ساق و قاتق برقی دور ملا برین تو لکم تو کوهی کوهی
 لاریک کم سانا لاریک یعنی بولار لاریک نوت و عدوت و حشمت و سطر و سطر سده کوهی لاریک
 ایاستور لاریک عذاب تو کال یعنی بولار عده سکا تو کال انکای ام لکم بار لکم سده لاریک لاریک
 عذر کلام را در آن لاریک ساری کتا لاریک یعنی برانی پیشند در سده لاریک انکای عده کم سده لاریک
 عذاب بولار غوسب در ام یقربون محسن با استور لاریک عرب کا فر لاریک کم مویس علیه السلام
 کوهی ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری
 بات بولعای کم هر نعمت سله لاریک لاریک جمعی تو یونون الذر و ایور لاریک لاریک لاریک
 ایاستور او برش درین یعنی هر ساری ساری لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک
 واقع بولعای ساری بولعای ساری بولعای ساری بولعای ساری بولعای ساری بولعای ساری
 ساری الله عده ایستور کم خون بوانه ایستور کلا دی حضرت رسول صلی الله علیه و سلم انکای کم مویس علیه
 من کم سده لاریک کا ه بولعای ساری و کور و کم اول حضرت کور کیتار و استور سله لاریک
 کم آه ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری
 سله سنده ایاستور کلا ساعه ملکیم ما است کوری مویس علیه السلام لاریک لاریک لاریک لاریک
 کا ه درو ساعه و فاعت عذابی ادهی فاشل بری درو هول لاریک لاریک لاریک لاریک لاریک
 سیر ساری دور و ساعه سده من ان الحجر منین در سلق سله کم مشرک لاریک لاریک لاریک لاریک
 سلع ما درو لاریک حق بوسدن و نهاده او شعرو عت او مسقت و ایستور کوهی لاریک لاریک
 بولعای ساری کوهی کم تا ثور غایب لاریک ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری
 لاریک ساری سله ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری ساری

باشند انچه خداوند کم انتک حصتی باچه نمده کار کمال تبیب در علم القرآن اذکر انست
از حسیلی بعه نه خبر و سار یعنی اسان ایست در کارا او کو اتمام کار از کارا و کارا کمال حاصل کنان
پارای خدای آدمی لا حشیه فی صلبه البیان اذکر ان فی الاریضه ما فی الضمیر و فی فضل اعین خلق و کنا
سده بیارای آدم فی و سار علمین کما کور فی ما حور و قده کیستوری محمد فی صلی الله علیه و سلم و او کرائی
انک اویجه انتک ما فی کم با اریزی و باره در بیونعای انداق کم فعلست علم الاول و الاخری فی ضو فی
صنع و من خبر مرور الشمس قویما شوا فی الغمر و اری باره از انچه حکایت معلوم حسابی سله معنی
کم حق سنی از مقدر قلیب در بار انتک بلور سنی مرص لا رو منزل اذکر انتک سله فصله و در وقت
تا بلور فی الخیم و اوقی او ناز و انک سابق بولایغای معنی مو یوزن کما باقی کاب بعضه و یکد بقوله من
و الشیخ و کما هی کم اکا ساقی بولعنا و انتک سله تنک تورعای معنی بفاع شیطان و مان الشیطان
تکر و طبع و طبع سله در مان کونتا کوی لا انتک فرمان کونتا کوی دیکتکله و هله یمن با انتک
سجودی لا انتک کولا کاسی سله در رایتی که لا کم بوزکا لا انتک سجودی عه و قوه یوتور
اندان کم لا انتک تسع عه کمال الله کما و لکن لا یفقدون تسبیحهم و السماء زفقها و کونتا کوی
سعی کور که نبی و سینه کیش بوزر سلس لعیو بر عه و وضع المیزان و بارانی با منزل اشی ترازی
باللهام سجودی خلقه انتک تورعای تنک معنی عه الا نطقوا انک ارجون کم جد و
کامی سلا ترا می میزان ترا زودا سرتک و المانی و قسی با بعضه عدل و من ارجا کامی سلا ترا سلیح
بندایش صلغای سلا ترا و اجمو الوزن و قائم تو ننگر لا ترا ترا قتی بالقسط عدل سله
تراز و انتک یلغی ساست تو ننگر لا ترا ترا لا خیر للمیزان و ان فصله کما ترا ترا فی مع اترا ترا ترا
لا یو باچه تا کید ترا ترا اهلیغه ارجعت سله در کم میزان و معنی قیامت دا شر سنده بولما
غالبه و الا حین وضعها و یفر فی ی بری ما قولدی اسو و سینه کالاتا ام آدمی لا ارجون کما
توختا غالبه قهنا سبوا فالله توریوک سوره دره الخلل و هر ما بیان ذات الا کلام صلوات و کما لا
یعنی حرم انتک او غا لاری ما دام کم یا یسلا من حلات و انولغای و هر ما تحسبه فوا که در و کرایه
انتک تغضی انتک حصتی در در او خشا ما اعلی کم انسان عه باره در رنجب و عواد اندر در
تو العصف قوریق یا فرا عصفه ما فرا عصفه مراد و انه من اول عه در کم اندمن قوت با سار عه
بوعدی و ارمه و اندمن او رکا و عصف سمائی در کم و انه اندمن امر مورو و الریحان و مر و ارجحان
در معنی فی کم یا یسلد لار مراد اولد و کم یروا سبلا کما قوت لار یوس من بعضه عه انتک و بعضه ایضا
ما غلغ قیامی الا مریخا ایسی اوی لار و سلی لار سلی عه از از فر دیکر سبلا کما عه لاری
انتک کم یا ایتلیدی کتک زیا ن کذیس قیلو سلا لاری و انکا قیلو انشار سلا لاری انتک
او ترا سب مور و ابو سوره و انکله لار کرا سبب در اول جهت سله کم بو سوره مشتمل در بعضی
لاری انتک ذکر کابن هر حق انتک ذکر کوی دین سونک بوالغلابی کیستوری سبب ترا انتک کوی
او تو غوی لارا کاه بولغابا رفعت لار کولو کوی کارا حین در لار ترا عقلت کتا سالی ارجون

ابو جعفر لاری در کرم سده از ایشان قلمرو سمرقند و آنکه سالک الما و ساقا غدر نماید لاری
 سیر لاری و یوسف هر دو نعمت لاری در قبا ای الیه در کما بس سمرقند لاری در کما بس سمرقند لاری
 ننگ قاسیغه ننگ بای ننگ سیه قلمرو سمرقند و آنست در لاری مراد لاری لاری و سمرقند لاری در کرم
 یسل و استلاقی بولور لاری و دولت جاحری در کرم نیساک لاری لاری سینه انکاز س و سمرقند لاری
 یوقاری حیقا قدین و فلک لاری سیدین قطرو لاری سیدین قاسیغه تو کولوب صدق قاسیغه
 کسرا و اندین لاری باغلا نور امام قسری رحمه الله است در کرم الکی لاری باخوف و جاد لاری باخوف
 یا انیس و هیبت و مزین علت سوزندیت و لویوصافه حال لاری و حجان وافه لطیف لاری
 صاحب کتبا لاری شرح قلمرو کرم خروف و جاد لاری سید سلما رخه در و اندین زهد لاری
 کرم لاری حیقا و قس و بسط لاری مومن لاری ننگ خواصی غه در و اندین فقر و وجود هر
 لاری نورغای و انس و هیبت بحری مغایر لاری و صدیق لاری در و اندین فت کوهی و
 کور ساتور تا انک صاهه بقا منور لاری بایغ الغای و لاری لاری لاری و خدیغه در لاری
 یور و قوی غه لاری سمرقند و حصص شش قسیمی سده او قور یعنی یا نگی با در غه کیشور
 یه لاری و راه اکا لاری و یک سیک لاری و اولوخ لاری و او کمه ننگ لاری با نمانی و انک
 دران قلم لاری در یاد ا بنده لاری ننگ اسبع المانی او حون در کرم کوب حلق حوشک کور و ننگ
 آرزمان و لاری لاری و معاسله لاری و قوی و لاری و اولوخ نعمت لاری در قبا ای الیه در کما بس لاری
 کوز ننگ لاری در کما بس ننگ لاری ننگ قاسیغه ننگ بای ننگ سیه قلمرو سمرقند لاری در کما بس لاری
 هر کیتی کرم سمرقند در حجان انک سیدین فان هلاک در لاری یعنی عاقبت فانی بولغای لاری و
 قانغای و صه زبیک سنگ سمرقند کاز ننگ فانی تو جلال اولوخ لاری و عظمت بیع انک لاری
 و کرای سلطان انک عام فضل و نام کرم سده هر کما انک مسیح بولغای قبا ای الیه در کما
 بس سمرقند لاری در کما بس ننگ نعمت لاری در کما بس سمرقند لاری کما بس سمرقند لاری در کما بس
 در س تا آتاده بولغای سمرقند لاری ساعای سمرقند لاری و آگاه سده ای او ز قاسدین لاری
 حضرت غه قاسیغای سمرقند لاری در کما بس لاری با نمانی سمرقند لاری ننگ سیه قلمرو سمرقند لاری
 بسکه بنبار لاری یعنی تبار لاری در کما بس لاری در کما بس لاری در کما بس لاری در کما بس لاری
 جلعت لاری کرم با رجه انک محتاج در لاری و زفات و صفای سده اکل یوم هر وقت هر وقت
 لاری لاری ننگ با ساعی تو زما کدا هر داعی سکه عا سینه احابت الیاری و ساعی غه
 سمرقند و سمرقند غه نجات با غت لاری و قبا هو لوق فی شادمان قلمرو و اغریغ فی صلح قلمرو
 و قوسنی توبه غه تو ناری و کوهی یار بقا قبا ای الیه در کما بس لاری در کما بس لاری در کما بس
 نعمت لاری ننگ قاسیغه توبه سولی و عا احای و با زوق بار قاسیغای ننگ بای ننگ
 قلمرو سمرقند لاری عینه رحمه الله است در کرم روزگار ننگ تو کالی خدای قاشدا الکی

نصف الجوز

کستور شور کم ایلی باغ پوکا مارا لارغه اوجماق باره سیدکم هر سدی الارین یوزر سلیم اورنگ
 لوی وکنک سک بار بولغای وهر ایلی باغ ار سیدک نغشی برای لار وکو بگون بیلگون هر یوزر محمد
 حکم قدس مه ایست ددر کم سراجما ایلی قور قوجی اوجون در بدنه سدی مشای زکی اوجون
 بهری خاصه قور قوجی اوجون در بدنه پیری انک ختام لاری و متعلق لار اوجون قیای ای
 تری باغ ایینه سید لار ازیکار سکنز ننگ بونفت لار بدین کم اوجماق لار مطاقت اوجون
 قور قوجی اوجون ننگ باغ ننگ سیر سیر لار اوجون ایلی بوستان دور لار مشای لار ننگ انکا
 بیجا انکاروب باغ لار بولغای هر سدی مشای سیوه لار قیای ایله ننگ ایلی قیای سیوه از بدنه
 ننگ ننگ نغت لار بدین کم مشتمل اوجماق لار بیجا لار کم و مسوه لار بدنه کا عطا ننگ ننگ باغ
 ایلی سیر لار فیصله ایوانی باغ دا عکت ایلی بولغای نغشی لار لار هر پیری کم اوجماق لار ننگ
 منزل لاری ننگ سکا لاری یا انک اشاق لار پیری تسیم و سدی سبیل مقامه ایلی کستور
 کم پیری صافی سودن و سنه پیری تا الف شرب دین قیای ایله ننگ ایلی قیای سیوه از بدنه
 ننگ ننگ نغت لار بدین کم سوز ننگ ننگ بولاق لار سیر لار ننگ راحت و لذت ننگ اوجون ایلی
 ننگ باغ ننگ سیر لار فیصله ایوانی حفت دین ایلی قیای ایله هر مسوه دین ننگ ایلی ننگ
 پیری معروف کم کور کایان بولغای لار زیادا و سنه پیری غریب کم کتفه کور ماکان و ایلی کان بولغای
 قیای ایله لار بیجا قیای سیوه سیر لار هر پیری ننگ نغت لار بدین کم مسوه لار در فاکه لار
 حنف لار بدین ننگ کا پیری ننگ باغ ننگ سیر لار مشتمل قور قوجی لار بوجنت دین ننگ
 قله قوری لار بولغای لار ننگ قرش اطا ایلی لار لار ننگ کم انک استری من است برق حکم و یا
 دین بولغای بر گمدین سوز لار ننگ بیطایی و یا دور انک نا غذاری ننگ بولغای حلا
 سدی کم نوردن و سنه پروان ننگ در کم انک نا غذاری داخله در نوایه کم فلا تعلیم نفس ما
 احطیه لهم رحنا الحشیش و یوانکی اوجماق لاری ننگ مسوه می و ایلی باغ ای
 نغشی و اوستور غای دین ننگ لار ایلی ایلی و اوق دور لار کتشی کم ننگ می لار مسوه از بدنه
 باغ ننگ بولغای باش تووان قیلور اول مسوه کم تیلار ننگ نغش کور قیای ایله لار ننگ ایلی سیوه
 سوز لار ننگ ننگ ننگ نغت لار بدین کم سوز لار و شاهان نغت لار و فوشن اوستور غای و لغیف
 و لذت مسوه لار ننگ ننگ باغ ننگ سیر لار نغشی حفت ننگ کور شکا لاری و مشای لاری
 قاضرات الطوبه نغش کور لور کور لار لاری حور لار کم کور سوز نکان بولغا لار سیاق اوز دین لار لاری
 لار ننگ لار لاری ننگ سوز کایان بولغا لار لار لار غای ننگ اوی لار لار کم لار ننگ از دین لار ننگ حفت
 و لار ننگ حفتی سوز ننگ لار لار حور لار لاری ننگ ایلی ننگ ایلی ننگ ایلی ننگ ایلی ننگ ایلی ننگ ایلی
 حور اوجون مقور بولور ننگ لار حور لار لاری ننگ ایلی لار ننگ قیلطان بولغای قیای ایله ننگ ایلی قیای
 سیر لار لار نغشی ننگ ننگ نغت لار بدین کم هر لار بولغای ننگ سله ننگ لار نغشی نغشی نغشی نغشی

تکذیب فیقول سرور و شاهان من سوال از کمال نعمت کویب اولیایان است و کسب و سعادت و کسب و سعادت و کسب و سعادت
 از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت
 سوال از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 تکذیبی بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 سله بوقتر سله و جمیع و آید تکذیبها صیقل اولیایان محشی بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 طاعت با رعایت وجهه لاری مکافات قیامی سکر کارینو قیامی سله و تعزیری عذوب سله و توبه سله
 سوال سله و دعا سله احاطت سله و سوال سله عطا سله و استغفار سله و مغفرت سله و دست افروزی
 آفریت اسنی سله و خدمت قدیمت سله کمالی فایده انقضای کیم بوقتر فایده انقضای کیم بوقتر فایده انقضای کیم
 بقابلت قبیای ایله از کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 پروسی و اولیایان محشی بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 و موذن اولیایان محشی بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 در اولیایان محشی بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 بیرون و حرم قبیای ایله از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 در کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 بلوکی بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 تلکدی یک کور است ان لاری بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 سوال از کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 حسن هر چه اندین کوتا رسد لاری حقیقت لاری ایله از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 تکذیب لاری بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 سله بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 لاری از کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 فاکهه در کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 تکذیب لاری بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 لاری بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 یعنی لاری بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 تکذیب لاری بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 لاری بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید
 و کلمات ایوی اولیایان محشی بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید و یک قبیای از کمال بر کسب و سعادت از اولیایان محشی بر آید

۶۹۷

پروردگار بگویند که نعمت از زمین کم موندند که یک طیبه روح دارد و جمیع نوع ناراضه پس برکت یابی مشکو
 بود و برکت از روی طیبیت منسوب می شود و در ناراضه نفس هیچ آدمی قبل طیبیت آنرا نداند پس در دوران کم
 ناراضه آنانی که در ناراضه اند و نه حتی ناراضی اند که ناراضه بشکورد و در این امر بگویم آنچه نیز در
 ناراضی فی الاله مرتب است پس فی السیفه او را نکند که نعمت از زمین کم موندند که ناراضی در ناراضی اصله
 نکتذبان انکار است و برکت منکر است **حباب** من نکتله اور غوی لار و بعدا لار علی برکت غیبر
 فرشت ناراضه بیاشش ترشاک ناراضه و عجمی **حسان** و نعمت بسا در ناراضات بخشای پس در
 فیضای الاله برکت برقی السیفه سوار در روزگار بگویند که نعمت از زمین و برکت است لار **کیم** یا
 بقلدی نکتذبان نکتذیب قیلو سوار شایر که اسم در یک اولوغ در سندان پروردگار است که نکتذیب
 اول اسم نکتذیب اطلاقی نکتذیب حیثیتی من انکابس سلمه بود که ذات اولوغ غیبر و مرتبه دایره بود
 و سوزیدن در کم هو کتبی ذات عظمت یعنی دین نشان سوزانده و بهر الماس دری **الجلال** و الکریم
 شرف ترجمه سزا بوسه نکتذیب سیفی بوجه سلمه و اقلید در کم خندا و نکتذیب کم صفاتش اولوجه
 نکتذیب شایسته کما مستلوی در مشاذه فی عهد ثابت در اولوجه انک جمله عزت و کم و با مقصود غی
 انک معتدس حجابی اندن منزه و معر در و خمس لار نکتذیب کور که انکا در بر کم حلا انا نکتذیب
 نضرت صفات قبه در اول کریم عبارات لطفه و صف ناراضی بس و کما الجلال و الکریم فی جامع بود
 لغای آتیی صفاتی نکتذیب بوجه سیفه و سوزیدن در کم فی اسم اعظم آیت در لار و الظوی ای
 الجلال و الکریم خیری و قول نکتذیب موندی در سلسله **والله الرحمن الرحیم**

سوره الواقعة

فی وقت الواقعة یاد قیل حوت واقع بود **یا ایها نعیم** حادوث بولغای قامت لیر **یا نعیم**
 بر قتر انک کسدا کاذبۃ یا لغای یا انک و قومی او حون هیچ یا لغای موصود دایره
 نکتذیب هر کم اندس خبر سوز صادق دره اول کون خافضه **توبان** ایل کوی در قوه
 اشراق نکتذیب اشارت عید عدله بوزیدن واقعه کونار کوی کوهن سبک لار نکتذیب
 نکتذیب کما فضل او حون یاد شمش و شقاق و لغای انک خافضه در و او سار ای
 اخلاس و فاق ارباسیدن یا توبان **توبان** لار نکتذیب کم ضاه الوری سبک **توبان** سار و طار و کونار
 و عجمی فی کم در عالم غروب سوز قلد طار اذ رحمت الارض یاد قبل کم حون تیرا توله بود
 حیا تیرا تولا کی اول وجه سذکم هر شاکم اندا در سوز لغای و شب **الحیال** و سوز لکای
 غلایت سوز لکای با سقای و لید بارو بولغای نکند پس بولغای هبنا و خیار نکتذیب
 کور و نور توبان شغای سلمه و قتی کم در عیه دین توشاره نکتذیب **توبان** و اسفلان نکتذیب
 و بولغای سر سوز لاری مکلف لار اول وقت **انزاجا** لافنه ارج صنف بعض ارج کرده بود
 لغای سوز لار ارج منزه **افا حباب المینه** بس او نکتذیب انک ایضا **حباب المینه**
 خدای تعظیم سلمه لار فی اندا قکم استرسین فلان قوم تولد لار در لار فی اولوغه

لایق و عاشق لاریجی بولغا ایلمار باغینج نازینله باجر حورک سوز اثر ایا بهر باشلیغ باجه سنی
 اوج باشلیغ و ایرلرد اخی او شسواش بولغا ایلمار تندان د کیشور و سوز کیم باش قیزی کیم او صحاح
 کیشور کایلمار بولماش قد بنگور کایلمار و ایرکایم کایلمار و قاری خان اولغا لاریجی قاجاغا ایلمار یو
 یاش غنه اکرا بوسوز بولغا ایلمار دنیا بعضی غنه او صحاح اهی ادا من مرکایلمار اکرا بیری بولغا
 بولغا ایلمار انا انک کایلمار او صحاح اهی ادا من بولغا ایلمار فرعون خان تونی دیک انی او صحاح لمع لاریج
 بولغا ایلمار کایلمار و انک کایلمار او صحاح لمع بولغا ایلمار سو کایلمار ایرغا انا غایلمار بولغا ایلمار
 یار تونور بولغا ایلمار بولغا ایلمار او صحاح لمع بولغا ایلمار سو کایلمار سو کایلمار سو کایلمار
 کیم لاریجی بولغا ایلمار بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 من لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 اینک کیشور قاریجی رضی الله عنه بنده ایلمار باقی الله من منکا من کیشور و من و تصدیق بولغا ایلمار
 و من و من مات باغ ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 و من رضی الله عنی کیم رضی الله عنی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 غاصه هر نه و حدت و کیشور کیم احران تکونور انصف اصل الحنه و عشق رس او قیام او صحاح
 بوز مکر ای صحف بولغا ایلمار و یکسان ایلدین منک کایلمار بولغا ایلمار و لاریجی بولغا ایلمار معلوم بولغا ایلمار
 اول حضرت مث ابعث لیغ سنی و من بولغا ایلمار و احار و لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 صحاح لاریجی بولغا ایلمار رسول لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 کومنده بولغا ایلمار اوت دایا بیسیغ بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 حرارت و اصحاب قیام کیشور و سوز کیم حورن موم ننگ ایسیغی لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 لاریجی بولغا ایلمار اترق کیم پناه ایلمار کایلمار جمیم سله انداق کیم ایسیغی لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 نوز لاریجی بولغا ایلمار ایسیغی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 و ظل و کول کایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 لاریجی بولغا ایلمار کول کایلمار بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 کوی و راحت باغیشلا اهریمی و بولغا ایلمار لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 کول لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 ننگ یعنی حلام قیلمار لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 ایره یلمار علی الحدیث العظیم اولوق باشورق قدیم شر کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 آت ایلمار ایره یلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 و انا مفت آیا و نسی کیم اولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار
 سو ننگ و انا بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار کیم لاریجی بولغا ایلمار

169

مباغنه و چون در باره کاره از آنجا که اولاً آنکه با این برنگ بود یعنی آنالار معزدا عن قور با بلغا قبل
 اینفل ای جهدا لار شنگ جورا مید کم ان الاذین در مخلوق سله کم بود یعنی لار سولار شنگ انالار شنگ
 ولدن انکا اولام حورین در سولگی لار سولدرین و سولار و سولار شنگ حورین هر سه جمع اینسه لار سول
 لار سولایت بود معلوم یعنی رفعتی هم مقدر بود سول معلوم کوندن هم قیامت در باره جمع بود
 لار سول لار شنگ صفاتی و حور کم معلوم کون در باره سله محشور بود لار حساب بود کوفی در کم
 معلوم بود حورانه هم حکم بس در مخلوق سله کم سولار سولیت العناون ای بود آنرا خالدر حق
 بود درین لکن توتون تکذیب اینله قوی بعث و نشور غه خطاب سله لکن و الا ان شنگ کشت فی عهد
 اینتر کم سولار یا کلا لاجنون هر سه سکری لار سولار من تجیر فی صید من من رفوم
 کم اول رفوم در سستی سولار یا هر کوز در باره اول جناح درین سید در کاره ای سولون بس بود
 حی لار بلغای سولار صفت البطون اول جناح نینک سوله سیدن قوریا لار سولیت لار کون
 بس ای کجوهی لار غلیبه رفوم لار سولیت لار صمیم ای سغ سولون کیشور سولار کم اصلط غذایی
 تو مخلوق لار غده قوریا لار سولار نافر ندر در غلار قوریا لار سولار رفوم دن بس سوله سول لار
 غلیبه نینقا اندن سولک صمیم لار غده عرض نینقا لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 بس بکجوهی لار سولار محم دن تریب ای هم سوله هان سوله لار سولیت لار سولیت لار
 تا هانان یا قوم لوق بود و کم هر غده سول سله اندک اثری انکا پیدا بولاس یعنی
 لار غده ای سغ سولیت لار سولیت سول سول قلفی سولن تا هانان سول سول سول سول سول سول
 سول لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 کالار و سولدن سولک تو سغ دا تو لار لار لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 لار غده کم نینک شدقه و عقوبتی نینک شری بیان و اکیلار سول سول سول سول سول
 لار غده ابداء او سولار شنگ انکا لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 توانار را بعدا عنه داعی قاندر بولغو سید در لار ایم حور سولیت لار سولیت لار
 کم تو کار سولار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 اندن آمدن لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 کم خالوق من بس کم سولار اولاده عنه و اول رفوع سله کم اغول پیلار سولار سولیت لار
 در کم سولک مشیم و فقی و لار سول سول سول سول سول سول سول سول سول سول
 سولک قدر قلدون بیگم لار سول سول سول سول سول سول سول سول سول سول
 اوقای نینک سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار
 سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار سولیت لار

لوق

و من واد بوسنی تقد و قلدوق علی ان سیدنا الشکر و چون کم تند از اهلای من سیر لاری
 کشته لاری کا کم سیر لاری و یک در لاری معنی سیر لاری اولتور بریزوا و کلا لاری کشتور بریزوا و کشتکم
 و بلا تور بریزه قاتلا سیر لاری فیما لا تعلمون صور فی دهیا فی کم سیر لاری و چون کلا لاری
 صور فی نیکه انرا غیدا و موسی الحی صاتی نیکه کشتی رخی دا و اقلد علم و در سلق سلم کم سیر لاری
 سیر لاری نشانه لاری باش دا غی باره غای و من کم نطفه ابر و سگلا و علمه بولد کلا لاری انرا کلا
 دا غی اقرار سگلا باره و سیر لاری قتلولا تذکورون بس نیکا یاد سیر لاری حق نیکه توانا لغی نشا
 ارضی نشا کم هر کم نیکا قاردر و در مور نیکا عا حوز بولا الاستور افرایم احبا قیلنکلا لاری سیر لاری
 و لجه و من ای کلا سیر لاری شخصی بیوا سالور سیر لاری انشور نوز عونه ایا سیر لاری انتم تر عیبه
 ایا سیر لاری اولدور سیر لاری اول تخم فی ام یحیی الزارعون یا بیوا اولدور کوی لاری و حوت
 عبد معانه سر ریزه خدی فها و خبر و اکید بر کم اتعا غای بیوا سیر لاری و من کم سیر لاری
 و لیکن اتعا غای هر حوت کم بیوا سیر لاری ما غی و تخم نیکه سللنی اندا سیر لاری نیکه در لاری
 حق حمانه و من لوشاه اگر تلا ساک بیوا سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 اوق ارشاد غای سیر لاری و من بورون یا وانه سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 یا و سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 بیوا و حوض انا و قور خیر طریقی سلمه و سیر لاری سلمه کم سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 بلکم بیوا سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 ایما سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 انرا عیبه ایا سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 توان بیوا کوی بیوا لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 اها اها حبیب و شور و اسع فی اندن از نیکا ی سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 نیکه لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 انرا سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 المنشورون یا بیوا نیکه یاد اتعوی لاری سیر لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 کم سواندن ناما لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 قلمانی کم خون کور کلا لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 بلکه یا کم هر کم قاردر در لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری
 ارت نیکه خدی در عرا سه قاردر بولغای انسان و حودی نیکه نهای لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری لاری

خبر فاسو غنائی من سوئک و عت یعنی اولی قلمه و قیامت با بر طرف از لوح یعنی اسمع المانی خنک سنی
و القویین ما اولاد مع لایحه کتف ایضاً احدی الغدیر و کوی سلمه انما کم مراسل انکم فی سبوح
تبع انقیل اسم و کتف عظیم الروح بر و کتف خنک لق سلمه و انما سبع سبع سلمه و قبل لذلایم بر انت ماه
قیل و من کتف القویین انما کتف خنک مرفوع لای سلمه مع انک انما کتف لذلایم و انت لای یولده
لذلایم و انک ما تلی صاحب کتف از ایچ در کم مغارب خصصه اول وجهه سلمه در کم مغرب
نوار انوار سلاش بر لای سلمه است لذلایم سلمه بولور مغرب لذلایم و حردی عند کم انک تا تری غده اول لایم
یا یولده لای و طالی سلمه یا انک بحاله سلمه و عین و استوره شور کم مراد صهار مسجد لای الایم لذلایم کتف
در کم مشبه اولاد بولور لای وجهه کما قال صلی الله علیه وسلم انما کم مراد صهار مسجد لای الایم لذلایم کتف
کما قال صلی الله علیه وسلم انما کم مراد صهار مسجد لای الایم لذلایم کتف و کتف لذلایم کتف
لذلایم حضرت معاصی صلی الله علیه وسلم مر لودی خنک و خنک ایچی و انک بعضی انک خنک ای و انما
مرجه الله ایست در کم مراد قران بخبری در و انک موقی معاصی انک مقدر من کتف هر غده ای انک
مطلق کتف هر ای انک ان قران بولور لای کتف ایوی هر بولور لای موقی و امام حمده و انما
جمام الله قران کم موقی او قرب اولاد بولور خنک موقی سی در و قران ایغالی انک ساری کتف
قران الروح الامین عیالیک نجه سلمه ثابت بولور شور آیه و در مخلوق سلمه کم ای خدای انک
سلمه آت ایچی یعنی ای در لوی عظیم انک مراد لای عظیم اولوخ و معتبر قم حواله امر مشایخه
در مخلوق سلمه کم ای حی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم سیر لای قران لایم هر انده قرانی در
بزرگوار و کوی اسمع لوی کم مشتمل در عدی انک اصولی عند کم معاش و معاد مصالی خنک باید ای لایم
کرامی در کوی و فرشته لای مومنین قاشد ایلا انک جانی و قاری سی سکرم و معززه در و بولور ایستیک
در یعنی کتاب مکتوب یا بولغان سائل انکار کتابید خدای قاشد ای لای لوح محفوظه الایمه صور یا
سوزان اربع قه یعنی بطلع بولور اولاد لای وجه غده انما در لای المظهر و ان مکرر لای لای لای لای لای
کم مطهر و لای لای لای وصف لای کتف لای لای من کتف حده الله ایستور کم مراد سفره در لای لای لای
و بعضی صوفی قران غده عاید نور لای لای و صحیف در یعنی انک مکتوبه صافا لای لای یعنی بعد مکرر
ایغ بولغان لای احداث من آیه انک طهری یعنی در و انک معنی سی یعنی بعد حذف و حدت
کسرا کم صحیف صوفی قشلا غای لای لای و شافی فقیه لای حمد الله سی دت و حنب و حایق غده
نحو مقلل اس لای صحیف کونار یاک و انک معین حنا که ایستور لای لای لای قه و حنب قه مراد
صحیف کونار یاک و حایق غده بولور و امام اعظم حمد الله قاشد ای لای دت و حنب و فضله
ایاس صحیف صوفی مکرر مفصل اخلاقی سلمه اندیس و نوار لای لای در کم حنب و حایق غده ای لای
حمد الله قرانی سلمه حایق در قران کتابی و قتی کم لوح مراد لای لای کناره ای امام محمد حمد الله
میخ و حده سلمه مراد بولور و بعضی مس فی قران غده حمل قشلا در لای لای ایستور حمد الله
مکتوب

در کرم دوست سارق مذهبک فایم و اولاد کرم قران او قوما غای کفنه ملک کرم برع بولون محمد بن فضل
ایقین در کرم ملاد بوطهارت دین توحید در کرم معنی کراکم موجودان درین سارق کفنه قران کرا
غای و این محاسن عجب الله عند شام از وی ظهور نصیحتی تکلیف بمرکبا لا قران قران دین کجفتا
اشع در بلاد مراد حس و من اعتقاد در بعضی معتقد بولغانا بلاما ترافعه تکلیف بولغانا بلاما توحید
خندان بوشدن بل علم اکا بعضی اندک تفصیل و نادر یعنی سدا اکا بلاما بلاما الایم الایم ساری پاک
بولغانا و حنفی قدس سره انتد در کرم سدا کلمنی ماسوی الله نغی مله دور تغزل قران توان
ببیار یکتا عین عجب لغا لیبس عالی لایمک بالانقرمی اندک فاشد انهم هذا الخدیج ابان
کاکم قران دور انتم منده عشقون سولاری مکده اصلا امان کلمتو ما کلاما سولاری با ندا هند
لاری تا لغوی لاری و عشق سولاری کلم ساری اصلا اوز بر کورنی قران اینک سولاری
ادکم تکذیب قلغای سولاری با این سولاری در سولاری سولاری سولاری سولاری کلم سولاری فی کیم نسبت بانوا
قلغای سولاری موجودا سولاری اندک تکذیبی در قلی لاری شکور لاری البغت الحلقوم حول متن
بوطون حنیفه اولوم رفتنی و او انتد حنیفه و سولاری اولونت منظران با کلام سولاری اولون کلام
قریب و مزابون سارق سولاری اول مختص غه من کلم سولاری و لکن لا یتصورون و لکن سولاری
کور ماس سولاری سولاری اول نورس عقلم و قدرت و برت مله دور قلی لاری کلم سولاری
سولاری کرام سولاری سولاری سولاری حرا پیر ملک نادرین اول کرام است و از حنیفه فایا
سولاری سولاری فی بدنه کاک ان کلمت صا دقین اول سولاری حسین اتوقی لاری ندک حکم الایم
کم اول سولاری حشر و حرا انکا سولاری سولاری سولاری سولاری سولاری سولاری سولاری سولاری
وقتی کیم بوغور غه یکتا در رفقات ان کان کس اولوسه ستوفی من المقربین یا وقت
لاری من زبانی در کاهیدا یعنی لکاری سق تو تفان لاری بولغانی فروع کس کلام دور بر صت
با بر صت یا سالتیع یا قالیغور سوغ دین عالی بولالیع یا مغفوت بالخرج و بولاری کورن بولغانا
باقیامت اولو کیمان و ما در التیع روزگی یا کلمنی ایس با فرشته لاری حنی یا ستموم ریحان و بولاری
حنت و بولغانی و حنثه نصیم و تقی انکا در بولالیع سوغ نوبت لاری امت ان کان و ما اولو
سه اول و با قلیغان من اصحاب المومنین اولدک اندک اصحابی دین کلام کس سلامت در
سکا ای کلمت کیم بلو سمن موم اصحابی انهم اولدک اصحابی او مشهور سارق اولدو کیم سلام
سکا ای محمد بن اصحابی دین کیم سادگ فرزند اشلار شک در سولاری سلامت مشاده سمن بولون
سکا لاری من معنی شاد بولکیم لاری سلم در سولاری صده آنت لاری لاری کان و اگر بولسه اولو ک
صحنه المکذیبین تکذیب قلغوی لاری بر خدای در سولاری التفای لاری بولاری غا الماری حق طوطی من
قنزل ایس انکا دور پیشکش کور امین خیم است سلطان سود من ترمج و ایا ترمج و ایا ترمج اولو ک
دورنی و اتصالیه حمیم و قیامت کوفی اسدور ماک کوبیدو کوفی موت و ایا غدا لاری سلفی مله

اوله ابتدا می بواج کرده تذکره شاهی و الفرح حق الصغیرین هر اسنه اول نقیض حی در بر می رسد
 در دست رشک سیر تسبیح پس تسبیح ایقین اسیر رشک العظیم اول اولوف برورد کای رشک آتی
 سله ایضا تقریه قبیل اقی الذکر محبت فرجام اقی تذکره ذکر می سله اوله دین الذکر عطف تسبیح
 و کبر بالذکر تذکره لایق بولعای یا نما بر او فرغصل اول برورد کای رشک ذکر می سله و قریب اوله کم
 ایقین اسمان زهی العظیم و خیر و اکتی بر کم براده نزول دین سوگ حضرت رسول صلی الله علیه و سلم
 برورد محکم اصطلاح الی کر حکم سوره الرحمن الرحیم سوره به نماز او فرود می
 و زانی خدایه مافی السموات و الارض هر کم کوک لایق اول فرشته لایق دین و هر کم سوره اوله بر می رسد
 و شش صوری با قی اوله کم تسبیح اقی خدایه و اربع سله اوله کای اوله کوک لایق اول فرشته لایق و اوله
 لایق فرود می آید و از دین اوله کای اوله میرود در جهنم دین و امارت دانندین اوله کم تسبیح بولعای
 سله کل حاصلی نه اما بعضی تذکره تسبیح ایشور و بعضی تذکره کولای سلیح بولور نماز اوله سله اوله
 بالغد و اوله صلا و هر العزیز خدای عالی بر هوی دایله سله الحکم و انا هر سله کای بولور سله اوله
 السموات و الارض کای اوله کوک و بر رشک باد شاه تسبیح کم انذکر سو خدای در لایق شریف تسبیح تسبیح
 آخرت اوله تسبیح اوله تسبیح در شاه اوله هر سلی کل شی اوله با چه نمکا اوله تسبیح و تسبیح نماز
 قرآن اوله هر اوله اوله و با چه نمکا دین ایلافی و اوله تذکره سدا تسبیحی سلی بعضی اوله قدیم در کم
 انذکر اقرقی عده نهایت بر فشره الطاهر و انکا لایق رشودی دلیل لایق سله و انکا لایق و
 باشوریک انذکر فانی تذکره حقیقه هر هائل تذکره تحقیق و من سفر لایق و تذکره لایق تحقیق لایق
 لایق بوی و دانش جدیدین انکا در بر سندا لایق قول سله اختصار لایق صاحب لایق لایق
 کم محبت تسبیح انذکر بوشند ایشوری اوله اخلیل سندی حقیق کدا تورت طایفه در لایق لایق
 کم اوله حاله سکا لایق لایق و اوله لایق کنجی جمعی کم سندی تسبیح انذکر خردا قول لایق لایق لایق
 و یکا و حویجی لایق کم سکا سندی سله بولف لایق و سله لایق لایق یکا تورتی فرقه کم بولوریک
 سندی سله عاشر قسطنطنیه لایق لایق و کتور لایق و یکا سب العالمین ایشور عقدا لایق سله تسبیح لایق
 ایشیک تذکره یا ساخری لایق ساغنا عمل کم اوله من من سله عدم دین وجوده کسنتور کم
 من من سندی لایق لایق سندی لایق لایق سندی لایق لایق لایق لایق لایق
 حصی سله بنزادیم باطن من من حقیقی سندی سندی کونلو که اعانت قودیم تسبیح لایق
 کلسور ستر کم لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق لایق
 عینی و باطن در ظاهر عینی و اشع ابو سعید خراز دین سوری لایق خدای فی فی سله نایق
 اقی انذکر سله کم تعداد لایق تسبیحی بس بویا اوله فرودی اقی کم منصوره لایق لایق لایق
 واحد حینی دین واحد اعتباری اوله واحد و هر کل شی اوله با چه نمکا لایق عظیم و اوله
 اوله لایق انذکر علم قاشیدا سندی در ظاهر و باطن انذکر سندی تسبیح سله یکسان هر لایق

سوره الجید

والاخر

خلق السموات والارض اوله واولكم باراني كوكب سوي كما سله قدره كما سله في سبته باهم التي يكون
وان لورشه لا يشاهده تيلها بالا بالدينك جد وثنى نجه ومن سونك نجه هم استوي بقصد قلد
على القرض عرض ندي سري غده والكا ومنعلقه الش لا ري نيك اها سيغه اذوت ونعي سله بعلم
بيلور قاي ليج اوله كسلا في الارض مردا نجي ونيك هم يكا لا را مغور قطره لا ري كنج لا را اوله كره
وقت اخرج منبهت او بيلور اوله خيبقت كسلو مردو سوت لاس نيك و كالتا ري نجي ونيك كوكا
لا را نيك وبعضه كنج لا ري نو كا لا او كا لا را اخرت و اضا يعون و سلو اوله ايفت كسلو من لاس اوكا
با مغور نيك وقار بو جاني و فرشته لا ري حكم لا ري وقت العروج و اوله بو جاني با ري بيلا ري نجي اوكا
عمل لا ري ك و عالا ري فرشته لا ري كيم بنده لا ري نيك عمل لا ري بيلا ري و هو معكم و نكري سيلا ري
در علم و قدرت سله عموما و فضل و رحمت سله خصوصيا ايها القوم هر مردا سيلا ري لاس الله
لا ري نجي علم و قدرت معنني بهي حال سله سيلا ري من اير لاسا نجي و معيت عقل سله مغور
لكم انك ذوقم سله تا يا را لا را الله بها تعقلون و نكري اوله غده سيلا ري صير كوكا ري
در را انكا حل مر كوسه در ليه ملك السموات و الارض انكا در حكم اوكا را انكك و نوران نجي
تفاضل كوكا را و غير لا ري ابو كلام نيك كوكا ري سله در كيم اوله نعلني ادا غده باره و نيك نجي اعاد
انك هم ايضا نجي الله و خدای ساغده ترجع الامر قاي را بيلو الش لا ري نيك عاقبت لا ري
يولج الليل كوكا ري و كجه فرغنا النيهت او كوندندو ايضى كجه نجانى و من كوندنكا آرتور و سونج
النهار كوكا ري كوندري نجي الليل كجه و ايضى كوندنري زمانه من كجه و ارنور و فصل
لا را ختلا في سله و هو علم و اوله انا در ريات الصد و سله كوكا ري ايا شورون و ا
اسوا امان كسندو و نيك لا ري كا را لا را الله نيك و نكا و اني بيلا سيلا ري روز سوله و انك نجانى
محمد صفي الله علمه رسم در انك بقصد نجي في سلسله لا را و انفقوا و سيلا ري اها حاكم
مال لا ري من كيم قسليب ارسن لا را خدای مستطوعون او كا لا را نيك تخليفه لا ري نسيه
بشم كذا ايضى اوله لا ري من كيم اريكا لا ري نيك المياد اريدي و لا ري نيك او كا نسدن سونك سيلا ري
سلف در نيك ري بوليدا مر سلكو لا را لاس الدين اعنوا لاس الا كيم امان كسندو و لا را خدای و سوله
و سلكو سيلا ري من و انفقوا و نطقه قبله لا را و ز ما لذي ركوة و جهاد و او نكا خير سله
نقص الارغه در اجد كيم سونك ندي و اولو نجي نوا نجي كم حنت و انك نجي در و نكهم
لانوشنون و شد و سلا نكا هم ايمان كسندو ما من سيلا ري له با الله نيك كا و نيك و جد نجي غده
معترف بولاس سيلا ري الرسول و حاله انكم سفا ميلا ري انك نجانى و سلا ري نكهم اري
سيلا ري محنت و رهان سله ايو منوا انا من كسندو كاي سيلا ري نكهم اري لا ري نكا سلكو غده
وقد اخذ و رسلوق سله كم نو كا ل توفى خدای بيت انا كم سيلا ري نيك عهد سلكو سله
كوشد القراغه روهعت و شرك نجي غده ان كيم اوكا را سيلا ري نكهم اري نغور لاس

میثاق قه هو ای که بنزل اولدی بر اولخدا اوندی که تم تو دان بیباری در خطی نعمت از برنده سیفتم کم عمل
در صلی الله علیه و سلم آیات بیانات روشن آنه لاری صلی قران یا هیو بیما صخره لاری تغویم نا حیفا انا
سر لاری خدای قران سلمه داسفا مرود عرفی سلمه صون الغلات کفر فرانیگه لوریع لاری دین الی استی
ایمان داری قلو غنمه باحصله و من علم غده وضلال دین هدایت قه و اعلمت من موافقت قه و فتوحا
دا کیشور بیور کم مجا بطلستی دین خطی نور نغه و آن الله و در متلوق سلمه کم تکدی بیکم سو لاری کا
لورف مصروان ده کم قران بیباری بر رحیم با عشتا غوی دور کم رسول غا دعوت قه بیور بر
خالکم ویند و رسول لاری کور با سید لاری فی عذر تکلیز بار در لاری لا تنفقد الی انکم نغه قه
بیور لاری مال لاری تکوز فی سبیل الله خدای بورد اوالله و حال اولکم تنکر لاری در میزات السنوا
الذکر کور لاری بر میوانی یعنی هونی کورک ویرد در اولک اصل لاری تک بیوف بوطا علی دین سونک
انکا قایتقو سد در کون داخلی انکا در لاریکن خلق انکا تصرف استلاری باخبرت داوورکا لاری تک
لملی عذتک نصر فی قیسقه بولور و حق بی اذغنه قایتقور بوقلام دا ترغیب اینه نغه قیلانی دا
حون بیلد مکلار کم بومال لاری بر لاری تک ایلیک لاری باقی قالما غوسید در لاری خدای تک
قرانغه اندا سلا مکلار لاری اولوز و مکلار و حون انکا اخبرت و خموس سون کورنا تکلم لاری لاری تک
ایستور بیکم سر لاری دین ای مرمن لاری من الفق هو کم نغه قیلد صون قیلد الفیج مکه فتحی دین بود
کم سلام ایبارک دیوا سفدر لاری قانل او دروش قیلد خدای رسول دشمن لاری سلمه کیش بیلد کم
نغه کور سائکا و قتال داعیه سیدا بولغای نتیج دین سونک کم اولرقت و اصال کور بو
قروسید در داغ مال و نغه عنه احتیاج نوشا کوسید در اولک اولد کورده فی نغه قتلغای
لاری و فتح دین بورد و او دروش قوهی لاری اعظم اولوق رانی در لاری زجه درجه و مرتبه بول
زید من صون الذکر الفق الاری دین کم نغه قیلد لاری من بعد فتح دین سونک و قالوا اول
کور سائکا بیلر و خطه ببارجه عنه کم نغه و مثال قیلور لاری بیج دین بورد و اندین سونک عد
لله الخصی بعدة قلس بیر تکری الرحمة الاری لاری ببارة بیر الاری ببارة بیر الاری
بیت العقول اولحه قیلور ببارجه نغه و اورد دین ببارة بیر الاری ببارة بیر الاری
کور لاری کور لاری بویه بو کور صدق رحما الله عنه شافی در کم اول کیشی کم ایمان کیشور د
تکدی و کافر لاری مخاصی کور سائی اول لاری من ذکر الذکر کم در لاری کیشی کم اول بقرض الله بوج
برکای تکری کا یعنی نغه قیلغای او بوالصی عرض ایدکای کم محض طبی انکا اوخت اکرم
قرض بیور بوج اخشاش نخ بوج بومای من نفس خوش یعنی و اخلاص سلمه قیضا عنه
و ابروق قیضا تکری انکا اول بوج چینه له انکا و حون یعنی انکا مز من بکی اینه
قیلور لله انکا بولغای اجر کم کرای مزدی کم ارحام در سور تزی المومنین باید
قیل کونفی کم کور بیر من ایمان کیشور کان ایر لاری و المومنان و مومنه خاتون لاری

مرطوفه اولدم و البسعي باره اشرف نور هم لارنيك توحيدنيك باره قلوبنا بين
 لارنيك ايندانا اساتيع سله اولنار لار يا ايها الصميم والارنيك اون يانلاحي دن تالانجا و صلح
 سارنيغه بول كورسا نور باين معبودي الله عنه دين مشغول در كيم هر كيشي نيك نورني ايتمك
 نيك نورني غايه بولور بيري نيك نورني صنعادون بولغاي ناهدن غايه دن بيري
 تاغ يمشك او بيري كا علي صا طبع وانك اشاق راق نورني اول بولغاي كيم اشك اولنار يا نيك
 بيريون كور كاي بيري هج مومن نور سز بولغاي دانيق لار سز نسته لار لار غنه بيشر علم بيشور
 سولار كاشره بولكون حشاش كور ساك در بولسا اولر اكم نوروش بجره باره نوروش
 الاقهار لارنيك مغزل لارني و بجاج لارني نيك اسفيدين اريم لار بولغاي سولار خالدين
 قوت احا و دان انداره نيك بولشري حا و بديحت قه هو انقوز العظيم اولنار اولورغ سز
 ليغ كيم باره قيامت هو لار بدين امين بولوب دار الحلال غنه ملت و ملك متعال و بديارين
 كور بولسا ما بوا مامه حج الله عنه انت در كيم مومن لار كا صراط قه نور هر كا ايدار و كا نور
 منافق ني باروق سز قوت لار مومن لار هر كا كيم نور قايتا قبول باره صراط نور
 بولور بس منافق لار دين نور نلار لار لار غنه بتهاس لار كا انا انسا بولور قبول ملت ايقول
 يا و قيل اول كور بديني كيم اينقا ايدار منافق لار ملت افاقات و منافقه خاتون لار لار
 اتموز لار غنه كيم امان كيشور بولور لار صني نور اهل بيدين تالانجا لار كيم بولور لار غنه و ما
 نظر لار سكر لار بيز كا نقتيس تالغاي بولور اولور قلوب مومن بولور سولار نيك نور بولور
 دن كيم سز كا باقت نك لار قيل ارجحو ابقلغاي بعض اشق لار مومن لار بولور نسته لار ساني
 لار غنه كيم قانق نك لار لار و لار كور او بولور سولار غنه يعني و شاعره لار سكر لار قانق نك لار نور
 بس است نك لار لار بولور قلوب قلم حشر و انور كيبين بلسه بولاس و سادون اريي ملك كلور
 كور ك منافق لار اولر معني قلم قلم اي اولر تصور سله كيم نور لار نيك سولور اولر
 سولكغه قيلغاي لار غضيب بين اولر لغاي يعني نرسته لار انهي حكيم سله اولر لار نيه
 منافق لار مومن لار تصور اولورغ تا ي شهر باره هي و بكا كه باب انكاشه بولغاي كيم
 لار نيك كور كا بيار باطنه سوز نيك ساي يعني انك تا خي كيم مومن لار اندا لار لار قه نور
 اندا حمت بولغاي انك او چون كيم او صلح نيك و ايندا دور و يقا هره و سوز نيك ظاهر
 انك تاغ من قبله العذاب انك الاكس دن كيم منافق لار سار نيغه در عذاب بولغاي
 انك او چون توبه يا و حق در ما ساق لار كيم سولكي غنه باق قايلار مومن لارني مشاهده
 قسلفاي لار كيم خرامان حشاش لار نيك بولور لارني نيك مشو صهي در لار نيك اولر
 اولر غاي لار لارني نلار كيم سله و اينقا ايدارني بولور لار لار كيم ابا بوق ايدار كيم بولور
 سولار سله دشا و اسيز لار نيك حراقتك سله نمازا و نور اولر ك سوز سولار نيك سولار

سله روز و تو فارار و درك من قالوا بلنى انتقالا من اسلم من اسلم بلى ظاهرا هر سله بنزلك چله ابرو
 لار لكيتكم وليكن سورا قتلتم انفسكم قتلته واسالكم لار انفس لار سلكو لى نفاق
 سله و باز وقت لار ليد من نيا سلكو لار ناعقوت سورا لارى بولد و سلكو لار و لار نصتم و تارا
 قلد سلكو لار توبه و ازار تقبم و شك كلسور در سلكو لار حضرت محمد صلا الله عليه و آله بنو حى
 و عمر لسكو الامان و الواى سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 لار لار لارى سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 سلكو لى الماق قه و عو سكو بالله و بازى پوردى سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 شيطان يافانى ديا قافا ليو مرس بكون لا يوتخذ تو كالا اليلما س من سكو سورا لار
 اى سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 و الامين الذين كفروا و لما غابا لار فدا اى لار دن كيم ايمان كلسور هاد لار سورا لار سورا لار سورا لار
 سلك و لار سلك سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا
 و عان قاي سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا سورا
 سله طاعت قاعده لارى نهيد قلسور ابرو بيلار هورت دن سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 نعمت لار كيك بولدى فتور و قصور اقرارى عبادت لار و طيفه لار و لار ظاهر بولدى آيه
 كلسو كيم الغريان ايا وقت كلسو لار لار دن آمنوا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 قلوبهم اولكم قور قاي و يوم ثاق بولغاي لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 قيل لى ارحون و ما نزل و لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار لار
 قولى اولدو كيم مضاج و مضاجه اصاب ارسا كور بولدى بوا و نازل بولدى باصبا
 موعظه الهام س قلد لار و سوكلام ايت كلسو و همى ايتو لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 در ايتور كيم وقت كلسو لار لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 قور قاي و اخلاص لى اوزى لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 لار لار دن او تو كلسو لار لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 بعض يهود و نصارى ديك بولما لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 بولدى عليهم الامل لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 قولى لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 و تشيز منهم و كولى لار دن قاسمون ناشقارى در لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 كتابى ننگ حكيم لار بوا قسوة فرطيدى و انت در لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار
 غفلت در و كو نكول بومشا قلغى ننگ نشانه سى توجه در طاعت اعلو بلسو لار
 اى بعض سورا لار لار الله اى كيم سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار سورا لار

در غنم که با وجه خود بنا نهادند از تکامل در حق من اول نورس در باره مغفرت و بار بار
در حق خداوند و در حق من و در حق حق در حق من که مولی است ما که در دنیا ما کی
و هر یکی برای نیک تر کنی فلان بار و فلان حیوة الدنیا و نورس در دنیا که کلک الاکت
نکوستای که با زنی بیوکای و باقی قالمای و موغور متاعی که نیک نسبی که در کیم دنیا ای
نصحه حصولی نیک است از برای قلمای و نفس و هوامستذاتی دن اول برای نیک نیک
مشغول بولمای اما اگر صاحبی تو فسق مددی روزگار نسبی نیک بودی و دنیا اسما
غده عطف مقاصدی نیک فلان ما کی کما سعی کور سانه و ربانی مرضی سدن بهره کونا
انک نسبی غنه در متاعی در بره غور متاعی نعم المال الصالح للرجل الصالح منفقوا
لینکای نیک تو نیکو فلان استو قور نیکو لاری صغفرت واقع بار لقا ما غنی نیک موجب نیک
سازنده من بر کیم سوز نیک پروردگار نیکو دن و مغفرت موجب توبه در استغفا
در حق ای بار زنده با صدقه یا جهاد یا اولی نیکو را محبت حضور می و سلمی چه الله است
در مغفرت و سینه حضرت رسول ص الله علیه و سلم در حق سعاد بودی و کیم استخوان
کوری نیکو لاری نیک متاعی غنه کیم بار لقا ما کی سبی در رة جنة و جنة داغ غنه نیک
یک نون نیکو لاری بار لقا ما کی در صامی غنه کیم انک کنک لقا لغرض الثمارة و الارض کوک و بیرونک لقا
دیک در شری سله کیم با وجه سینه بوفته صحیفه لاری با سا غایبار و سری پر کیم نیکو لاری نیک
اماده قلمی در موندنک یک در صامی لادن استوا الله کیم لاری او حون کیم لغان کلمت و شری
خطای غنه در سله و انک ببار کاندرا که ذلک اول ابان کلمت ما کی معنی تو فسق انک افضل
نیک خدا می فضیله در انک کیم نوشته پروردگاری سله من لیساه هر کجا تاسه و الله
در فضل القطیم و اولیخ فضل الیک نیک خدا می مومن لقا هم و نیاد ایمان ترغیب سله
و هم آخرت و مغفرت و صوان سله فاصحاب یقادی در سله کور سیده من مصیبت
صحبت کیم فایقوی بر تو نیک مصیبت لاری الارض در حفظ و یکد اغیر سع و مال نقصا
و ان من ارتکابوا فی انفسکم و نه سوز نیک نفس لاری نیکو کما اجمع لیسع و ضعف و فقر
اولا و اولی و اند من ارتکابوا فی انفسکم و کیم بنیلید و روح محفوظه ا من قبل ان یزیدها
نزد من بود کیم بار تقای بزاره مصیبت یا میری یا نفس لاری ان ذلک در شقوق سله کیم
مقدرات تبعی لوح غنه با وجه انک کور لکی سله علی الله یسیر نیکو کما اسان در راز سله
نوحکم بودی و زانت بوزیدن اول صحت کیم نفس لاری اولی تو تقای رسنک بلام کیم لقا کیم
لا یندفع بولاسن لراشور کیم بولادی سوز لقا پت من لکیدا تا سوزا سوزا فی ایضوت
ما تقای سوز و غم عاکای سوز لاری علی ما فی الکسم و لجه سله فوت بولدی سوز لقا
رحمت و عاقبت رحمت من ولا تفرحوا و شادمان بولانک لاری غما شکم اولی سله

پیری سوزن کجا دشمنانی و متاعی دین اخبار در بعضی معنی می شده معنی و نشاء و باری دین رسول
 و اندک افتد ایمن مسرور بودا نگردد لاکرم ندانک کاروری درین سرکاه اعتباری و مریضی علی الله
 عنه دین مشغول در کرم هر کرم سوره سله ایست قلبه هر آنکه تو کمال تو تاز ز صدی اندک هر کرم
 سله یعنی تمام زاهد بولغای و الله لا عجب و خدی در دست تو تمام کل بخشال هر سکر می کم دنیا
 یعنی سله تقاولا و زکا کا قلفغای فخور نانه بلفغوی و ساسله و غیره قلفغوی اندک سله الفغان
 قرآن عنه بن الیونیک صفت من قیلور و استور الذین یخلفون محال و نحو الیور لاکرم با و حود و نا
 فاربع سله و اندک اسبابی نندک همی سله قمر غایح اس سلفغای لار و اویر مالین خدی بودی
 حریب قسلا عابلا قویا قروین الناس و با و حود اویری نندک قمر غایح یعنی سله بودی علیا
 کیش لاری بالحق قمر غایح قسلا و قه بیمان و اکثره سوره کرم همی نندک قوی سله سله بود
 دین همود سله لاکرم قمر غایح سله بلار اولی سله الیونیک یا و فی و ایردی علم در حضرت رسول
 صل الله علیه سلم صفاتی و احوالی عنه وانی باجی لار و زکا لاری نندک یا یا غیغه بودی
 و صفت قبول و هر کرم بودی سوره مال انفا قدین یا بیان دین من صلی الله علیه و آله فان الله یسئ
 سلوق سله کم خلی هو العینی اولدیزی نیاز نندین و اندک لغای قدین العبد و کولگان و است
 وصفات دکم دین دشمن لاری نندک اعراضی و تولاسی انکا صخره قسلا لغای لغت ارسکن ایر سلوب سله
 کم بسیار دیک سله سلسله اویر سلسله لار میزنی بعضی نوشته لاری بغایت غیغه با اینست لاری
 تحت لار سله کم معجزه لار در با و اعی شریعت لار و آنزلنا و توربان بسیار دیک پز هفتاد
 کتاب لاری سله کم دشا و دنیوی مصالح نندک متصفین ایردی و لیلیان و منزل قسلا و فی بزا لار عنه
 تراری یعنی فراتس تا فایم بولغای لار کیش لار بالحق علی عنه یعنی تا حقوق سوره سینه
 ایفک سله سوری پیری نندک لار سیدا معامله لار و قتی و او تاز و انزالی نوح علی السلام زما
 ایردی و است در لار لار و اندک اسبابی نندک نرالی در و فر مان ایفک یا سا غیغه و
 کهدید و بیلر دیک سز قیومنی آدم عنه عظیم ماوردی ایفک کیم ادم عظیم اوجام دین کم دنیا
 کاندی اوج یا جده تمور دین اندک سله سکا ایفک اینور ربک و سندان و تعالم و اکیتور و تر
 کم تکری نورت برکت لک نمه کوک دین سرکا بیلر دی سوادت و توزر و تمور لیم تمور و اباش خلد
 فایبق کلر باره در یعنی آت لاکرم کلر باره و ایفکا یا لار اندین یا سا لار خواه دشمن و فی اوجون سوکا
 ارضی دیک و قیلح و باشان و خنور اندک مثالی و خواه نفس اساعنی اوجون کوبه و در لغت
 دیک و جوش و اندک مثالی دیک و متافع للنا بین و تمور و اسبع لار کیش لار کیم صفت لار حر لاری
 نندک قوامی تمور کا با غلاب در و هیچ حرفه بود تمور کم تمور کا انلا و طلی بود تمور و اندک کل اسعی لاری
 کم کا فر لار سله لار نندک صلیحی نندک تور قوی دین هر سان در لار و اسلام ایفک لار نندک کوی لاری
 و الیور دین اسان بر صفت سینه اند تمور بیلر دی ناد دین دشمن لاری در جود بولغای لار و تاز بسیار دیک

اجروهم لانهن كمنوهي كم كوب ثواب وسانه كرامت در ركن شينو صيغهم ودر سالاد من كويهم
 حقيقت كيلك انلا دور لانه ايمان داره و سيد من بر كت ابره عه ايتور يا ايتور الذين استواي
 لاري كم ايمان كيلشور و بر حيز لارا و كان مقامه بر لار عه انقوا الله قور قور كدر لار تكري سز ايد
 و استوا و امان كيلشور و تندر لار سيم موله ايتك بيبار كانه كا بعني محمد صيغ الله عليه و آله
 تا پير كا هوسو لار كيلشور ايكي بهر من رحمتيه اري با غيش لاري من سوي امان كيلشور كان اوسو
 عي صيغ الله عليه و آله و سوي اري كا بيا بولار نيك ايمان و حورن و محض اتم و بر و بر و مقرر
 قيلور سولار حورن نور المشورن بو بار و قه كم انك سله نارغاي صبر و اوا كان سولار
 صراطه و نه فقره كسر و اري لقاير سولار سولار نيك با نر قور كدر من و الله محفور و خدا
 بار ايتور عي و در حورن نارغاي رحمت مهران لار عه كيلشور و سوز كم ايكي نوره نيك ايتور سله
 رحمت من صهي كتاب اهل بيت ايمان كيلشور و بار لار نيك امان كيلشور و امان كيلشور
 نارا كم حسد المني لار ساه نازل بولدي خلد لار عه ايكي اريوش رحمت و نور و مغفرت و من با
 غيث لار عه يعلم اهل الكتاب تا بيلك بار كنه اهل كرم حيدك حيدم خدا امان و كيلشور سولار لار
 نهد و نارا در ستوق سله كم قادر بولغا ايلار و توانا سيم تا باغا با بار عي شين و نجه كا فروع فضل الله
 مكري انصاف و من يعني اول كرامت لار و كم اول نيك و من لاري ارحورن با ايقول و صبح فهد تا باغا
 ملار و لار عه نيمه كا بلاسه و اري افضل و در ستوق سله كم فضل يعني ثواب و جزا نيك
 غلوق سيمه الله تنكري قدره نيك ايلكا و اري سوسيه عطا قيلور اري من بيت اهر كا بلاسه
 و الله و خداي ذر الفضل العظيم الربيع فضل نيك ايكاسيد و يعني تو كا نعمتي كم خواص
 عوام عه تو كا تيب و بر سيم
 الحمد لله الرحمن الرحيم كيلشور
 لار كم مكر كون اوس من صامت سيم الله عهه مسيل قيلور خورفت فعليه عه كم ايكي خاتون اري
 خور اول استماع و من استماع قيلور و اوس انكا اتي انت على اظهار اري و سوي اظهار خور لار
 و جا صلحت اطلاق ايكاسيد و خور سوت حنا پيهه كيلور اظفتا قيلور و حضرت ابي كم
 انكا حرام بولور نيك اتي بار سول الله اول من طلا و سلايد و حضرت اتي كان انقاس من سكر او كم
 حرام بولور نيك خور كسي كا و غلا نلاري نيك كور لوكي و لار نيك كسي و انك اري اتي نيك
 صفاتي صحتي من اري و ايعز بوق بولدي سيمه قاناسوز مقامه بر صلي الله عليه و آله فائيات
 و هو صوابه اشق عيانه بوزن كوكا قيلور اتي اللبسم اتي اشكو اليك الحال ايكسلاي كم قد
 سمع الله عه عه سله ايشق خداي قول اتي بخدا و نيك اري حورن نيك سوزي كم خدا قيلور
 ايلدي سنيك سله في زوجه اري نيك اشيد او نيك اتي و ناله قيلور و اري نيك نيك اتي
 كونا و اتي الله خدا عه و الله سيم و نيكي ايشور و جا و رحمت ابا سيم برك و سولار نيك
 هرا كيلشور نيك سوز اماند و ما غنكدر في سيم استوار و نيك كم سيم انكا حرام بولور نيك

سورة المجادله الحور الشام
 والعشر